ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Науково-дослідна частина
Наукове товариство студентів,
аспірантів, докторантів і молодих вчених

ЗБІРНИК

наукових праць студентів,
аспірантів і молодих вчених

«МОЛОДА НАУКА-2016»

Том IV

«Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини»
Секції Економіко-правничого коледжу
Секції Криворізького факультету ЗНУ

Запоріжжя
2016

УДК: 001 (066)
ББК: Ч215я4

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Фролов М.О. – ректор ЗНУ
Васильчук Г.М. – проректор з наукової роботи
Меняйло В.І. – начальник НДЧ
Багрійчук О.С. – заст. декана з наукової роботи фізичного фак-ту
Борисенко О.В. – провідний фахівець НДЧ
Ігнатуша О.М. – заст. декана з наукової роботи історичного фак-ту
Караулова С.І. – заст. декана з наукової роботи фак-ту фізичного виховання
Копійка В.В. – заст. декана з наукової роботи біологічного фак-ту
Краснокутський О.В. – заст. декана з наукової роботи фак-ту соціології та управління
Леонтьєва В.В. – заст. декана з наукової роботи математичного фак-ту
Лютіков П.С. – заст. декана з наукової роботи юридичного фак-ту
Макарова Т.М. – заст. декана з науково-методичної роботи Криворізького фак-ту
Мацегора І.Л. – заст. декана з наукової роботи філологічного фак-ту
Носик М.О. –заст. директора Економіко-правничого коледжу з наукової роботи
Олійник О.М. – заст. декана з наукової роботи фак-ту менеджменту
Пирогова К.М. – голова НТСАДМВ ЗНУ, заступник декана з наукової роботи фак-ту журналістики
Семенчук А.Б. – заст. декана з наукової роботи фак-ту іноземної філології
Ткалич М.Г. – заст. декана з наукової роботи фак-ту СПП
Шевченко Ю.О. – заст. декана з наукової роботи економічного фак-ту

Збірник укладено за результатами IX університетської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2016», що проходила 12-14 квітня 2016 року.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2016» : у 4 т. / Запорізький національний університет. – Запоріжжя : ЗНУ, 2016. – Т.4. – 376с.

УДК: 001 (066)
ББК: Ч215я4
М 754

©Запорізький національний університет, 2016
©Автори публікацій, 2016

СЕКЦІЯ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ

ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Підсекція «Фізична реабілітація, здоров'я людини та медико-біологічні аспекти фізичного виховання і спорту»

Базавлуцька Ірина
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.біол.н., проф. Богдановська Н.В.

СКАНДИНАВСЬКА ХОДЬБА ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЧОЛОВІКІВ ЗРІЛОГО ВІКУ З ПОСТІНФАРКТНИМ КАРДІОСКЛЕРОЗОМ

Проблема захворювань серцево-судинної системи чоловіків зрілого віку серед контингенту населення нашої країни залишається однією з актуальних у сучасному суспільстві. Серед них чималу питому вагу займає інфаркт міокарда, та постінфарктний стан, який впливає на можливість виконання фізичних навантажень та знижує якість життя [1, с. 86].

Удосконалення реабілітаційних заходів на різних етапах надання допомоги особам з цією патологією можливе тільки за умови комплексного використання відновлювальних заходів, в тому числі й сучасних засобів фізичної реабілітації.

Традиційно під час реабілітації осіб з ішемічною хворобою серця, постінфарктним кардіосклерозом застосовують такі засоби як лікувальна гімнастика, масаж, правильне дієтичне харчування [2, с. 34].

Низька фізична активність чоловіків обумовлена не тільки наявністю ангінозного болю, але й вторинним погіршенням стану організму внаслідок ощадного рухового режиму. Однак, незважаючи на загальновизнане значення тренувальних програм у реабілітації кардіологічних хворих, їх застосування на практиці недостатньо тому що не враховуються як вікові особливості хворих, так і доступність застосування засобів реабілітації. Все це обумовлює актуальність, наукову й практичну значимість проблеми [3, с. 7].

В зв'язку з актуальністю даної проблеми об'єктом нашого дослідження став функціональний стан серцево-судинної системи осіб зрілого віку із захворюваннями апарата кровообігу.

Метою дослідження – вивчення особливостей зміни функціонального стану серцево-судинної системи чоловіків зрілого віку з постінфарктним кардіосклерозом під впливом скандинавської ходьби у фізичній реабілітації.

Скандинавська ходьба з палицями (північна ходьба, нордична ходьба, фінська ходьба) – своєрідний вид любительського спорту, який представляє собою піші подорожі, під час яких при ходьбі спираються на спеціальні палиці, вид яких віддалено нагадує лижні. Це відносно новий, набирає популярність вид оздоровчої фізичної культури, який був запатентований фіном Марком Кантаном у 1997 році під назвою «оригінальна скандинавська ходьба» [4, с. 75].

Ідея ж самої ходьби з палицями належить фінським спортсменам-лижникам, які спочатку використовували звичайні лижні палиці. Згодом виявилося, що спортсмени, інтенсивно тренувалися влітку за допомогою ходьби з палицями, отримали взимку значно більш високі результати на лижних змаганнях. З легкої руки спортсменів ходьба з палицями почала поширюватися в країнах Скандинавії, а потім і в Північно-Західній Європі, завоювавши особливу популярність в Німеччині, де були створені спеціальні траси для цього виду спорту [5, с. 27].

Для оцінки функціонального стану серцево-судинної системи в кожного випробуваного записували електрокардіограму, вимірювали артеріальний тиск та частоту

серцевих скорочень. Реєстрацію показників здійснювали до та після проведення реабілітаційних заходів.

Результати проведеного дослідження показали, що для всіх обстежених чоловіків 50-60 років, які перенесли інфаркт міокарду на початку дослідження було характерно зниження функціонального рівня параметрів, у тому числі й електрокардіографічних, що характеризують скорочувальну функцію серця.

Вдалося також установити, що незважаючи на захворювання серцево-судинної системи організму, істотних відхилень від норми з боку більшості параметрів центральної гемодинаміки й показників, що відбивають проведення збудження по серцю, не спостерігалося.

Отримані матеріали дозволили констатувати специфічність функціональних перебудов серцево-судинної системи організму хворих чоловіків з постінфарктним кардіосклерозом на диспансерному етапі після інфаркту міокарда в процесі застосування скандинавської ходьби у фізичній реабілітації.

Важливо, що результати проведеного дослідження можливо враховувати як при проведенні діагностичних обстежень серцево-судинної системи чоловіків 50-60 років, так і при розробці програми реабілітаційних заходів, спрямованих на оптимізацію функціонального стану й адаптивних можливостей їхнього організму.

Таким чином, можна зробити висновок, що запропонована методика фізичних навантажень – скандинавської ходьби, хворих після інфаркту міокарда (постінфарктний кардіосклероз) безпечна, високоефективна і цілком прийнятна для такої категорії хворих.

Література

1. Аронов Д. М. Реабилитация больных ишемической болезнью сердца на диспансерно-поликлиническом этапе / Д. М. Аронов, М. Г. Бубнова, Г. В. Погосова // Кардиология. – 2006. – Т. 46, № 2. – 86 с.
2. Белая Н. А. Лечебная физкультура и массаж: [учеб.-метод. пособ. для мед. работников] / Н. А. Белая. – М.: Медицина, 2001. – 272 с.
3. Коваленко В. М. Кардіологія в Україні: вчора, сьогодні і в майбутньому (до 10-річчя Академії медичних наук України) / В. М. Коваленко // Укр. кардіологічний журнал. – 2003. – № 2. – С. 9-16.
4. Генш Н. А. Справочник по реабилитации / Н. А. Генш. – Ростов н/Д: Феникс, 2008. – 348 с.
5. Руководство по кинезитерапии / Под ред. Л. Бонева, П. Слынчева. – София: Медицина и физкультура, 2008. – 358 с.

Бармак Олексій
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

СТРЕС І МЕТОДИ ЙОГО ПРОФІЛАКТИКИ

У всі часи у всіх народів світу непересічною цінністю людини і суспільства було і є фізичне і психічне здоров'я. Здоров'я розглядається як стан рівноваги, балансу між адаптаційними можливостями людини і постійно мінливими умовами середовища, і включає в себе фізичний, психічний, соціальний і духовний аспекти, Здоров'я не слід розглядати як самоціль, воно є лише засобом для найбільш повної реалізації життєвого потенціалу людини, на заваді якої може стати стрес.

Стрес представляє собою адаптаційну реакцію організму на значимий подразник і є складним психофізіологічним процесом, що включає психічний і соматичний компоненти. Формування відповідних умінь і навичок самовпливу з метою запобігання розвитку стресу, попередження тривожних станів і психічної напруги – одне з найважливіших напрямків в збереженні і зміцненні здоров'я людини [1, с. 15].

У даний час проблема боротьби зі стресом за допомогою розробки засобів і методів профілактики та корекції несприятливих змін функціонального стану (ФС) привертає до себе

велику увагу фахівців. Існує велика різноманітність засобів і методів оптимізації ФС людини при стресі. Виділено чотири групи способів регуляції ФС [2, с. 78]:

– прийоми групової профілактики стресу;

– прийоми індивідуальної профілактики стресу;

– прийоми зовнішньої індивідуального регулювання стресу;

– прийоми психічної саморегуляції.

Вибір засобів і методів подолання стресу визначається цілою низкою чинників, до яких, перш за все, належать індивідуальні особливості суб'єкта (психічний статус, стан здоров'я, вік тощо), індивідуальний стиль життя (форми активності, навантаження), емоційні реакції при реалізації різних видів діяльності, використання процедур об'єктивного і суб'єктивного контролю за функціональним станом, мета корекції стану стресу (зниження емоційних проявів, усунення об'єктивних порушень психічного статусу, оптимізація міжособистісних відносин тощо) [2, с. 101].

Відзначимо лише ряд пунктів програми, що орієнтовані на підтримку фізичного і психічного здоров'я людини:

– внутрішня особистісна відповідальність за власне здоров'я;

– готовність до постійної роботи в напрямку зміцнення здоров'я;

– здатність жити в злагоді з собою, внутрішня збалансованість;

– оволодіння прийомами самовідновлення після перевантажень;

– вироблення адекватних засобів подолання небажаних станів;

– оволодіння прийомами психічної саморегуляції і нормалізації рівня працездатності, усунення наслідків втоми.

Величезну роль в усуненні негативних наслідків стресу відіграє трудова діяльність і фізичні навантаження. Різні види фізичної діяльності є засобом усунення фізіологічних механізмів стресу. Робота м'язів ліквідує надлишок гормонів, що підтримують стан емоційного перенапруження. Як наслідок, нормалізується робота серця, вирівнюється артеріальний тиск, знижується збудження нервової системи, нормалізується емоційний стан [3, с. 412].

Комплекс фізичних вправ, спрямованих на профілактику стресу, розділений на три групи:

– вправи, що знижують збудливість центральної нервової системи при нервовому і емоційному напруженні і повертають її до оптимального тонусу: довільні м'язові розслаблення, заспокійливі дихальні гімнастики тощо;

– вправи, що нормалізують мозковий і периферичний кровообіг: гімнастика для голови і шиї, вправи з глибоким диханням, чергування напруг і розслаблень м'язових груп.

– вправи, що сприяють підвищенню збудливості нервової системи: вправи з динамічними навантаженнями (стрибки, біг, ходьба, інтенсивні нахили, присідання), ізометричні вправи з напругою окремих груп м'язів, тонізуючі дихальні вправи з затримкою дихання на вдиху [3, с. 414].

Під впливом систематичних занять фізичними навантаженнями, як правило, відзначається зниження фонового функціонального рівня неспецифічної активації, що сприяє збільшенню резервів організму. Завдяки цьому діапазон зовнішніх впливів, на які людина реагує адекватно, значно розширюється. З іншого боку, довготривала адаптація до фізичних навантажень призводить до того, що «стандартний» стресовий чинник викликає у людини менший психофізіологічний ефект.

Література

1. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія / О.М. Кокун. – К.: Міленіум, 2004. – 265 с.

2. Марищук В.Л. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса / В.Л. Марищук, В.И. Евдокимов. – СПб.: Издательский Дом "Сентябрь", 2001. – 260 с.

3. Ляшевич А.М. Подолання стресу фізичними навантаженнями / А.М. Ляшевич // Біологічні дослідження –2015: Збірник наукових праць. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – С.412-414.

Бойченко Кирило
аспірант факультету фізичного виховання
Наук. кер.: д.біол.н., проф. Маліков М.В.

КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНІВ

Оцінка функціонального стану організму при заняттях спортом має важливе значення для оптимальної побудови навчально-тренувального процесу та виходу спортсменів на високий рівень функціональної підготовленості, що, поряд з іншими факторами, забезпечує досягнення максимально можливого спортивного результату [1, с. 24].

Разом з тим, як показує зроблений аналіз останніх досліджень і публікацій, на сьогодні існує об'єктивно недостатня ефективність належного функціонального тестування спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації. Все це призводить як до збільшення тривалості функціонального тестування так й до надмірного перевантаження організму спортсменів [2, с. 15-17].

Аналіз літературних джерел вказує, що при проведенні обстежень не менш важливою є також оцінка функціонального стану та функціональної підготовленості організму людей, що займаються тим чи іншим видом фізичних вправ з різним рівнем систематичності та інтенсивності [3, с. 39].

У зв'язку з безсумнівною актуальністю даної проблеми та науково-дослідним напрямом роботи факультету фізичного виховання й кафедри здоров'я людини та фізичної реабілітації Запорізького національного університету нами була розроблена комп'ютерна програма «Спорт-Експрес» для комплексної оцінки фізичної підготовленості спортсменів [3, с. 28-35]. Програма написана на мові Delphy і призначена для переносних та стаціонарних персональних комп'ютерів [4, с. 1-3].

Програма «Спорт-експрес» умовно підрозділена на три взаємопов'язаних між собою блоки: перший блок призначений для визначення та оцінки рівня функціональної підготовленості людей різної статі, віку, тренованості, спортивної кваліфікації та спеціалізації; другий блок – призначено для визначення та оцінки функціонального стану фізіологічних систем організму; третій блок пропонується для визначення фізичної підготовленості зазначених вище категорій людей. Залежно від завдань дослідження медико-біологічне обстеження випробовуваних може проводитися як окремо по кожному блоку, так і по трьох підпрограмах в цілому.

Для оцінки рівня функціональної підготовленості (перший блок) у обстежуваного після виконання стандартного велоергометричного тесту реєструються величини частоти серцевих скорочень після двох навантажень і автоматично розраховуються основні параметри його функціональної підготовленості. На основі аналізу даних параметрів з урахуванням статі, віку, антропометричних даних, а при обстеженні спортсменів і спортивної кваліфікації, робиться висновок про рівень тренованості даного обстежуваного.

Отримані в процесі автоматичної обробки дані піддаються комп'ютерному аналізу, в результаті чого кожен параметр функціональної підготовленості обстежуваного оцінюється як один з таких функціональних класів: «низький», «нижче середнього», «середній», «вище середнього» та «високий».

При розробці даної комп'ютерної програми нами можна провести оцінку фізичної підготовленості, що також має важливе значення при виборі фізичних навантажень. Для цього в програмі «Спорт-експрес» передбачено третій функціональний блок.

В стані відносного спокою у випробуваного реєструються фізіологічні показники довжини тіла, маси тіла, динамометрія правої руки, наклони тулуба за хвилину. Після введення перерахованих показників в активне вікно програми третього блоку також проводиться автоматичний розрахунок інтегральних параметрів.

Величини бальних оцінок силових показників і соматотипу і на основі їх аналізу, а також з урахуванням статі, віку, рівня тренованості, спортивної кваліфікації та спеціалізації

здійснюється загальний висновок про оцінку фізичної підготовленості у відповідності з наступними функціональними класами: «посередній», «середній», «добрий», «дуже добрий» і «відмінний».

Перспективами подальших досліджень є вивчення можливостей використання запропонованої комп'ютерної програми на всіх етапах навчально-тренувального процесу підготовки спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації.

Література

1. Волков В.Ю. Компьютерные технологии в физической культуре, оздоровительной деятельности и спорте / В.Ю. Волков // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 4.
2. Гаврилов Д.Н. Особенности мониторинга физического состояния населения / Д.Н. Гаврилов, А.В. Комков, А.В. Малинин // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 3.
3. Маліков М.В., Богдановська Н.В., Сватьєв А.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.В. Маліков, Н.В. Богдановська, А.В. Сватьєв. – Запоріжжя: ЗНУ, 2006.
4. Маліков М.В. // Компьютерная программа «ШВСМ: экспресс-оценка функционального состояния физиологических систем организма» (Свидетельство о регистрации авторского права) / Н.В. Маликов, К.Ю. Бойченко, Н.В. Богдановская // Запорожский национальный университет. – 2012. – № 36283. – 24.12.2012

Бухтій Дмитро
студент 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ КОРОТКОЗОРОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Зростання захворюваності на короткозорість відзначено в усіх країнах світу, особливо в індустріальних, з високим темпом розвитку промисловості. Частота поширеності міопії в Україні коливається від 6 % до 30 %, а інвалідність з важкою патологією очей становить приблизно 0,13 % від усього складу населення [1, с. 80].

Переважна більшість випадків міопії (близько 90 %) припадає на вік від 7 до 14 років. Багато в чому це пов'язано з тим, що, починаючи з 6-річного віку, робота на близькій відстані стає найбільш типовим видом зорової діяльності, тому цей вік є періодом підвищеної уразливості динамічної рефракції. Сприяти ослабленню війкового м'яза можуть такі чинники як адинамія, патологія опорно-рухового апарату (порушення постави, сколіоз), які в свою чергу призводять до порушень роботи дихальної та серцево-судинної систем. Короткозорість є фактором для розвитку відшарування сітківки, ретинопатії, глаукоми і, тим самим, сприяє зниженню гостроти зору і сліпоти [1, с. 81].

Аналіз науково-методичної літератури з питань і проблем реабілітації школярів з короткозорістю, показав, що на сьогодні доведена роль немедикаментозних методів, таких як лікувальна фізична культура, фізіотерапевтичні процедури, масаж, які поряд із медикаментозною терапією запобігають прогресуванню міопії.

ЛФК показана всім особам, які мають прогресуючу надбану та неускладнену відшаруванням сітківки короткозорість будь-якого ступеня. Для короткозорих дітей, що мають одночасно різні порушення опорно-рухового апарату, застосування ЛФК обов'язково. Чим раніше призначають ЛФК при міопії, і чим менший ступінь короткозорості, тим вище ефективність методу. Призначення ЛФК протипоказано при загрозі відшарування сітківки.

Перевага надається загальнорозвиваючим і коригуючим вправам, вправам для зміцнення м'язів шиї і спини, ослаблених неправильною позою при зоровій роботі (різко нахилена голова, сутула спина). Такі вправи включають до комплексу вправ з метою

покращення функціональних можливостей серцево-судинної і дихальної систем, а також укріплення м'язового корсету, м'язів шиї и спини [2, с. 46].

Спеціальні вправи для профілактики і корекції міопії умовно можна розділити на кілька груп: вправи для прямих м'язів ока і вправи для прямих і косих м'язів ока. Вправи полягають у рухах очного яблука по всіх можливих напрямах і переведення погляду з ближньої точки ясного бачення на далеку і навпаки. Інтенсивність спеціальних вправ збільшують поступово, амплітуда рухів очного яблука максимальна, але без болю, темп швидкий, середній і повільний в порядку ускладнення. Важливо строго дотримуватися дозування спеціальних вправ – починати слід з 4-5 повторень і поступово збільшувати їх до 8-12 [3, с. 220].

Заняття спеціальними вправами, що рекомендуються короткозорим, можна виконувати в умовах шкільного навчання, під час перерв, на фізкультхвилинках, на уроках фізичної культури, самостійно в домашніх умовах, на природі, під час відпочинку. Необхідно суворо стежити, щоб вправи були підібрані правильно – з урахуванням віку, статі, стану здоров'я, фізичної підготовленості, ступеня короткозорості, стану очного дна.

Фізична культура, рухливі ігри на свіжому повітрі, спорт повинні зайняти важливе місце в комплексі заходів з профілактики короткозорості і її прогресування, оскільки фізичні вправи сприяють як загальному зміцненню організму і активізації його функцій, так і підвищенню працездатності очних м'язів, зміцненню склери ока.

Література

1. Сухина Л.А. Организация реабилитации детей з патологией органа зрения в детском оздоровительном центре / Л.А. Сухина, К.Е. Голубов // Офтальмологічний журнал. – 2001. – № 4. – С. 80-83.

2. Гурова Е.В. Особенности адаптационных реакций организма на физические нагрузки оздоровительного характера у детей 8-10 лет с нарушением зрения / Е. В. Гурова // Теория и практика физической культуры. – 2006. – № 8. – С. 45-48.

3. Бисмак Е. В. Особенности методики лечебной физической культуры при близорукости у студентов специальных медицинских групп / Е.В. Бисмак // Слобожанський науково-спортивний вісник : зб. наук. ст. ХДАФК. – Х., 2007. – Вип. 12. – С. 218-221.

Воробйова Ірина
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: викладач Іванська О.В.

ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ПРИ ДИСПЛАЗІЇ КУЛЬШОВОГО СУГЛОБУ У НОВОРОДЖЕНИХ

Порушення формування кульшових суглобів у даний час відносяться до числа найбільш поширених видів вродженої патології опорно-рухового апарату у дітей першого року життя. Частота зустрічається дисплазії та природженого вивиху стегна становить 25 випадків на 1000 новонароджених. Під дисплазією кульшового суглоба розуміють порушення розвитку всіх елементів, що утворюють кульшовий суглоб: кістково-хрящової основи і оточуючих м'якотканих утворів – зв'язок, капсули м'язів, суглобів, нервів. Існує безліч суперечливих думок з приводу правомірності застосування терміна «вроджений вивіх стегна» для позначення даної патології.

Вперше термін «дисплазія кульшового суглоба» ввів H. Hilgenreiner, висловивши пропозицію про те, що вроджений вивих стегна є результатом його дисплазії, хоча дисплазія може і не супроводжуватися вивихом, але багато авторів розглядають дисплазію кульшового суглоба, як результат змін, що виникають при наявності вродженого вивиху стегна [1,с. 18]. Доведено, що успіх лікування дисплазії кульшового суглоба обернено пропорційний віку хворої дитини. При існуючій системі організації діагностичних заходів, що передбачає клінічне та рентгенологічне обстеження дітей у віці до 6 місяців, рання виявлення дисплазії кульшового суглоба залишається низькою і становить лише 30-40%. При діагностиці даного

захворювання і початку лікування у віці до 3 місяців у 97% дітей вдається одержати відмінні та добрі результати. Серед дітей, що почали лікування після 3 місяців до 6 відмінні результати досягаються у 82%. Лікування, розпочате в другому півріччі життя, дає хороші результати лише у 30% хворих. Тривалість лікування також залежить від часу його початку. Вона становить 2-3 місяці при початку лікування в перші 3 місяці життя, 10 місяців при початку лікування у віці 3-6 місяців, 19 місяців при початку лікування в віці 6-12 місяців і більше 20 років при початку лікування у віці після 1 року [2,с.18]. Основними засобами фізичної реабілітації для новонароджених з дисплазією кульшового суглоба є: масаж, лікувальна фізкультура і гідрокінезотерапія.

Мета дослідження − вивчити сучасні стану та проблеми фізичної реабілітації у новонароджених з дисплазією кульшового суглобів.

ЛФК – це одне з головних засобів комплексної терапії, так як основою формоутворення є рух. В реабілітації дітей з вродженим вивихом стегна ЛФК є основним засобом формування здорового суглоба і єдиним засобом підтримки моторного розвитку дитини. Завдання ЛФК: − профілактика і усунення контрактури привідних м'язів стегна; − формування кульшових суглобів, відновлення їх форми, фіксація суглобів у положенні максимальної корекції (спільно з ортопедами); − зміцнення м'язів, які виробляють рух в тазостегнових суглобах (згинання, розгинання, відведення, обертання всередину); − розвиток в повному обсязі активних рухів у тазостегнових суглобах; − корекція вальгусного положення колінних і гомілковостопних суглобів, що виникають при лікуванні з використанням шин [3, с. 145].

Фізичні вправи поділяються на загальнорозвиваючі і спеціальні, перші починають використовувати з початку життя дитини як рефлекторних вправ, а у міру її дорослішання з урахуванням його психомоторного розвитку. Спеціальні вправи сприяють поліпшенню трофічних процесів в тазостегнових суглобах, м'язах стегон і сідниць. З урахуванням віку дитини застосовуються пасивні (до року) і активні вправи (від 1 до 3 років) [4, с. 455]. В залежності від виду ортопедичного лікування О. А. Малахов і С. Е. Кралина (2006), описали різні реабілітаційні програми. На їхню думку, всі реабілітаційні заходи повинні виконуватися одночасно з доданням нижнім кінцівкам положення відведення за допомогою широкого сповивання або стремен Павлика.

У першому періоді лікування, коли основною метою є усунення привідної контрактури в кульшових суглобах і самовправление голівки стегна в вертлужную западину (3-4 тижні), проводять відводить гімнастику – вправи на відведення при згинанні в колінних і тазостегнових суглобах, кругові рухи зігнутих у колінних суглобах ніг, викладання на живіт в становищі жаби. Всі ці вправи виконуються в стремені. Гімнастику виконують після теплових процедур (мішечок з підігрітим піском, тепла пропрасована пелюшка, пляшечка з теплою водою) на область привідних м'язів стегон протягом 15-20 хвилин.

У другому періоді лікування – після репозиції голівки стегна, на стадії фіксації, – основною метою реабілітаційних заходів є профілактики гіпотонії м'язів, розвитку дистрофічних процесів. ЛФК проводять від 3 до 5 разів на день, включаючи активні динамічні вправи: наприклад, лоскотання підошви дитини можна викликати посилені активні рухи в суглобах кінцівок, дуже важливі з точки зору функціонального лікування. Призначають фізіотерапевтичні процедури – електрофорез розчинів Са і Р на область кульшових суглобів (10 процедур), загальний і виборчий масаж. Загальнорозвивальні вправи, а при необхідності і масаж проводять в об'ємі допустимому укладанням.

Третій період − після зняття стремен, метою реабілітації є зміцнення м'язів нижніх кінцівок. При цьому використовуються масаж і ЛФК на основі безумовних рефлексів (рефлекс повзання, рефлекс опори), показані заняття плаванням [5, с. 123].

Література

1. Горбунова, Р. Л. Дисплазія і вивих кульшового суглоба у новонароджених / Л. Н. Горбунова, В. П. Єлізарова. – М : Медицина, 2004.− 74с.

2. Кралина, С. Е. Лікування вродженого вивиху стегна у дітей від 6 місяців до 3 років : док. мед. наук / С. Е. Кралина. – М, 2008.– 42с.
3. Сназин, В. Я. Рух без болю. Рання діагностика і лікування захворювання опорно-рухового апарату / В. Я. Сназин. – М : Спорт, 2006. – 160 с.
4. Попов, С. М. Фізична реабілітація : підручник / С. Н. Попов. – М. : Наука, 2009-603с.
5. Малахов, О. А. Вроджений вивих стегна / О. А. Малахов, С. Е.Кралина. – М : Медицина, 2006. – 128 с.

Гончаров Владислав
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

ВПЛИВ ХАРЧУВАННЯ НА БІОРИТМИ ЛЮДИНИ

В останні роки зріс інтерес до проблем біоритмології, методологічні принципи якої впевнено проникають в дослідження всіх рівнів організації живого – від молекулярного до рівня цілісного організму. І це зрозуміло, якщо врахувати, що протягом мільйонів років еволюційного розвитку йшов процес не тільки безперервного ускладнення і вдосконалення структурної організації живих систем, але і процес їх тимчасової організації. Адаптація організму до постійно мінливих умов зовнішнього середовища вимагає широкого діапазону функціональних можливостей і швидкого перемикання найважливіших фізіологічних систем на новий режим життєдіяльності. В основі формування складної функціональної системи кожного організму лежить індивідуальна тимчасова шкала [1, с. 144].

Протягом життя біосистеми зазнають впливу багатьох чинників природи як земного, так і космічного походження. Багатьом факторам властива ритмічність в своїх проявах, інші носять спорадичний, випадковий характер. До кожному з них людина повинна пристосовуватися. В процесі еволюції пристосування до періодичних змін в природі придбало упереджувальний характер. До явищ неперіодичного характеру організм не пристосувався і в кожному конкретному випадку змушені перенапружувати механізми захисту і компенсації. Біологічними ритмами є коливання зміни і інтенсивності процесів і фізіологічних реакцій. В їх основі лежать зміни метаболізму біологічних систем, зумовлені впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Фактори, які впливають на ритмічність процесів, що відбуваються в живому організмі, отримали визначення "синхронізатори", або "датчики часу".

До зовнішніх факторів належать такі як: зміна освітленості (фотоперіодизм), температури (термоперіодизм), магнітного поля, інтенсивності космічних випромінювань, припливи і відливи, сезонні і сонячно-місячні впливи; соціальні впливи, характерні для людини.

До внутрішніх факторів належать такі процеси як нейрогуморальні процеси, що протікають в певному, спадково закріпленому темпі і ритмі.

Класифікація ритмів базується на строгих визначеннях, які залежать від обраних критеріїв. Ю. Ашофф (1984 г.) поділяє ритми по 4 критеріям:

- за їх власними характеристиками, таким як період;
- за їх розташуванням у біологічній системі, наприклад популяція;
- за родом процесу, що породжує ритм;
- за функцією, яку виконує ритм.

Класифікація біоритмів Н.І. Моїсеєва виділяє п’ять основних класів:

- ритми високої частоти: від частки секунди до 30 хв (ритми протікають на молекулярному рівні, виявляються на ЕЕГ, ЕКГ, реєструються при диханні, перистальтиці кишечника і ін.).
- ритми середньої частоти (від 30 хвилин до 28 годин).
- мезорітми (близько 7 діб).

- макрорітми (від 20 днів до 1 року).
- метарітми з періодом 10 років і більше.

Для людини, яка дотримується двофазного режиму синхронізації пози з добовим режимом (умови праці) жорсткішою стає система біоритмічної організації життєдіяльності і тим напружено організм реагує на зміни добового ритму. Іншими словами, важче проходить тимчасова режимна адаптація. Жорстке дотримання точно фіксованого по зміні поз добового ритму формує і менш адаптивний варіант цього біоритму [3, с. 102].

Харчуванням є одним з життєвих потреб людини. З їжею людина отримує три компоненти: речовини, енергію та інформацію. Кожна людина має свої особливості конституції та обміну. Наприклад, астеніки більше потребують м'яса, ніж пікніки.

Їжу слід приймати у відповідній кількості та співвідношеннях (Г. Шелтон) з урахуванням індивідуальних запитів та добових індивідуальних біоритмів. Дуже жорсткі дієти знижують адаптаційний потенціал людини.

Інформаційний компонент - це здатність інгридієнтів їжі брати участь у регуляції метаболізму і здійснювати модулюючий вплив на фізіологічні функції. Щодо цього дуже ілюстративна східна поговірка: "Що ти їси, тим ти й будеш!". Хімічна основа їжі - це перш за все гормони, гормоноподібні речовини, мікроелементи й вітаміни – те, що впливає на геном і передачу інформаційних сигналів у клітині. Біополе їжі теж несе в собі відповідну інформацію.

В роботах багатьох вчених зустрічається головна думка, що в якості можливого чинника управління добовим ритмом може використаний гнучкий режим їди. Харчове навантаження є одним з дуже істотних синхронізаторів добового ритму. Використовуючи певний режим харчування у поєднанні з додатковим відпочинком в положенні лежачи можна значно модифікувати поточний добовий ритм крайніх типів.

Можливо це пов'язано з тим, що під час їжі зростає температура тіла та, як наслідок, тимчасово прискорюється метаболізм. Режим харчування, адаптований під трудову діяльність людини, оказує тренуючий ефект на механізми пристосування, в тому числі й біоритми [2, с. 51-59]

Біологічний ритм – це один із механізмів, який дозволяє організму пристосуватися до умов життя, які постійно змінюються. Ця адаптація відбувається протягом усього життя, бо постійно відбувається і зміна зовнішнього середовища.

Література

1. Артур Т. Час за біологічним годинником / Т. Артур. – М.: Академія, 2000. – 250 с.
2. Тімченко А. Н. Основи біоритмології: навчально-методичний посібник / А. М. Тимченко. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 148 с.
3. Малозѐмов О. Ю. Біоритмологія: навчальний посібник / О.Ю. Малоземов. – Єкатеринбург: УГЛТУ, 2016. – 144 с.

Грищенко Вадим
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

ГІПОДИНАМІЯ ТА ХВОРОБИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ XXI СТОЛІТТЯ

Доведено, що здоров'я людини майже на 50 % визначає спосіб життя. Його негативними чинниками є шкідливі звички, незбалансоване харчування, несприятливі умови праці, моральне і психічне навантаження, малорухливий спосіб життя. За даними ВООЗ, найбільш суттєвими чинниками ризику для здоров'я разом з надмірною масою, тютюнопалінням, вживанням алкоголю є і низька фізична активність [1, с. 9].

В останнє десятиліття спостерігається суттєве зниження м'язової діяльності як у повсякденному житті, так і на виробництві. Автоматизація і комп'ютеризація праці і побуту, пасивний відпочинок, розвиток транспорту сприяють малорухливому способу життя

сучасної людини. Саме обмеження рухової активності за останні 15-20 років віднесено до числа поширених шкідливих етіологічних і патогенетичних факторів середовища [1, с. 10].

Гіпокінезія (грец. hypo – зниження; kinesis – рух) – особливий стан організму, обумовлений недостатністю рухової активності. У ряді випадків цей стан призводить до гіподинамії.

Гіподинамія (грец. hypo – зниження; dinamis – сила) – сукупність негативних морфофункціональних змін в організмі внаслідок тривалої гіпокінезії.

Вивчення впливу гіпокінезії на людину почалося порівняно недавно. Цікавим виявився такий експеримент: кілька молодих чоловіків погодилися знаходитися тривалий час в умовах суворого постільного режиму з повноцінним харчуванням. Вже на 8-12-у добу м'язова сила у випробовуваних знизилася на 30-43%, з'явилися застійні явища в венозних судинах, порушення водно-електролітного балансу, нестійкість тонусу судин та порушення електричної активності головного мозку.

При низькому рівні рухової активності повсякденні морфофункціональні зміни помітні не дуже сильно, проте негативний кумулятивний вплив гіподинамії та гіпокінезії призводить до негативних змін в організмі, які проявляються [3, с. 45]:

– зниженням функціональної активності органів і систем;

– порушенням процесів нервової і гуморальної регуляції;

– появою трофічних і дегенеративних змін опорно-рухового апарату, його нервово-м'язового і кісткового компонентів;

– порушенням обмінних процесів;

– збільшенням об'єму жирової тканини.

Результатом впливу гіподинамії є зменшення роботи всіх ланок кардіореспіраторної системи, виникнення цілого комплексу порушень обміну речовин, прискорення процесу старіння. Різке зменшення кількості сигналів, що надходять від м'язів до центральної нервової системи негативно позначається на її діяльності та призводить до зниження розумової працездатності.

Сьогодні обмежена рухова активність є одним із факторів кризового стану здоров'я громадян України, де більше третини (37%) чоловіків і майже половина (48%) жінок ведуть малорухливий спосіб життя. Навіть у молодому віці рівень фізичної активності кожного четвертого чоловіка і другої жінки характеризується як недостатній. З віком поширеність гіподинамії зростає, що призводить до розвитку так званих «хвороб цивілізації». Хвороби цивілізації – широко поширені серед населення розвинених країн захворювання, пов'язані зі специфічними факторами, характерними для великих міст: забрудненням довкілля, переїданням, емоційними стресами, вібрацією, шумом, низькою руховою активністю тощо [3, с. 46]. Фізична культура повинна сприяти збереженню і зміцненню здоров'я людей. Роль занять масовою фізичною культурою в збереженні здоров'я і продовження життя важко переоцінити. Можливість ефективної боротьби з хворобою століття шляхом проведення цілеспрямованих загальнонаціональних програм в поєднанні з масовим залученням населення до занять фізичною культурою вже показана в ряді держав, таких як Японія, США, Канада. Смертність в цих країнах від серцево-судинних захворювань за останні 10 років знизилася на 30-40%. Характерно, що зниження смертності від серцево-судинних захворювань прямо пропорційно збільшенню масовості занять фізичною культурою. Так, регулярно займаються фізичними вправами (ходьба, біг, плавання, велоспорт) в США – 65%, в Німеччині – 67%, в Норвегії – 50%, в Японії – 80% дорослого населення. В Україні ці показники, на жаль, в 5-6 разів нижче [2, с. 247]. Профілактика і лікування «хвороб цивілізації» вимагають розробки ефективних заходів боротьби з гіподинамією, впровадження в практику сучасних тестів для поглиблення оцінки функціонального стану серцево-судинної і дихальної систем, фізичного стану в цілому, а також застосування дієвих профілактичних програм, тренувань. Враховуючи поширеність малорухливого способу життя та його негативний вплив на здоров'я населення, ВООЗ приділяє особливу увагу

пропаганді фізичної активності та сприяє країнам у проведенні заходів, спрямованих на створення умов дія більш активного способу життя населення.

Література

1.Грузєва Т.С. Фактори ризику в формуванні здоров'я населення / Т.С. Грузєва // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я. – 2003. – № 2. – С.9-16.

2. Сікура А. Гіпокінезія як різновид залежності / А. Сікура, В. Пліско // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк : ВНУ, 2012. – № 3 (19). – С. 247-252.

3. Хіміч І.Ю. Дефіцит рухової активності як фактор погіршення здоров'я, зниження розумової і фізичної працездатності студентів вузів / І.Ю. Хіміч // Теорія та методика фізичного виховання. – 2012. – № 8. – С. 43-48.

Деревянко Наталя
студентка 1 курсу фак-ту фіз. виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

ОСВІТНЯ МОДЕЛЬ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Серед багатьох проблем українського суспільства чи не найгострішою є проблема наркоманії. Поширенню наркоманії сприяли такі фактори, як прохід через територію держави 2-х великих за своїми масштабами шляхів транспортування наркотичних препаратів та сировини на захід, прозорість державних кордонів із країнами-сусідами, наявність власної сировинної бази для незаконного виробництва наркотиків.

Наслідки вживання наркотичних речовин досить різноманітні: від психосоціальних до медичних. Серед останніх слід назвати передозування, підвищений ризик суїцидів, психіатричні захворювання, серцево-судинні ускладнення, ускладнення вагітності та інша патологія. За роки незалежності України показники захворюваності на розлади психіки та поведінки внаслідок вживання наркотичних речовин та їх розповсюдження зросли в 2,5-3,2 рази, у 25 разів збільшилась кількість неповнолітніх наркоманів [1, с. 34].

В цілому по країні на обліку з приводу вживання наркотичних засобів перебуває понад 100 тис. осіб, токсичних засобів – більше 800 тис. осіб. За даними Міністерства внутрішніх справ України, більше 71 % осіб, які перебувають на обліку з приводу вживання наркотиків – це неповнолітні підлітки та молоді люди віком від 18 до 29 років, з яких майже кожен 5-й – жінка, 80 % із них не працюють і не навчаються.

Профілактична діяльність, як правило, будується на комплексній основі й забезпечується спільними зусиллями вихователів, учителів, психологів, медиків, соціальних працівників, співробітників правоохоронних органів. Однак, незважаючи на всі зусилля й витрати, саме профілактика є найбільш уразливим місцем. Виявлення осіб з наркотичними проблемами й дотепер викликає більші труднощі. Фактично вся лікувально-профілактична й реабілітаційна робота в області наркології стосується явних, запущених випадків наркоманії, токсикоманій і алкоголізму.

У міжнародній практиці можна виділити наступні основні моделі профілактики [3, с. 54]:

Медична модель орієнтована переважно на медико-соціальні наслідки наркоманії й передбачає в основному інформування учнів про негативні наслідки прийому наркотичних і інших психоактивних засобів на фізичне й психічне здоров'я.

Освітня модель спрямована на забезпечення дітей і молоді повною інформацією про проблему наркоманії й забезпечення волі вибору при максимальної інформованості.

Психосоціальна модель своєю головною метою затверджує необхідність розвитку певних психологічних навичок у протистоянні груповому тиску, у рішенні конфліктної ситуації, в умінні зробити правильний вибір у ситуації пропозиції наркотиків.

Аналізуючи обстановку в області профілактики наркоманії на Україні, варто сказати, що первинною профілактикою наркоманії переважно займається система освіти – Вищі навчальні заклади, школи, професійні училища. Уведено нові навчальні програми («Основи здорового способу життя», «Валеологія»), непрямим образом орієнтовані на профілактику наркоманії.

До найбільш результативних методів роботи з підлітками по проведенню профілактики наркоманії варто віднести наступні форми [2, с. 185]:

Проведення довірчої бесіди – саме такий підхід дасть максимальні результати й дозволить налагодити контакт. У процесі бесіди розкриваються головні негативні впливи наркотичних препаратів на соціальну адаптацію й вплив на здоров'я, а також наслідки вживання наркотиків.

Дискусія – залучення в бесіду підлітка дозволяє виявити наявність проблеми або можливу її появу. Під час дискусії можна найбільшою мірою домогтися довірчого відношення й одержати максимум інформації, запропонувавши надання необхідної допомоги.

Лекція – даний метод дозволяє донести необхідні дані й підвищити ступінь інтересу аудиторії до питання профілактики наркоманії.

Рольові ігри також дозволяють відтворити ситуації, коли можливо виникнення залежності від наркотичних препаратів.

Психогімнастика – даний метод належить до невербального методу впливу. За допомогою таких занять можна переживати певні емоції, проблеми в пристрасті до наркотиків у цьому випадку проявляються за допомогою міміки, рухів, пантоміми.

Груповий тренінг – групові заняття дозволяють розвити навички соціалізації, уміння спілкуватися в колективі. Інтерв'ю й анкетування. За допомогою даної методики здійснюється специфічний вплив на людині або групу людей.

Профілактичні заходи повинні утримувати молодь від спокуси вживання наркотиків. Ефективність профілактичної роботи залежить від довіри населення, взаємодії з органами державної влади, освіти, охорони здоров'я, засобами масової інформації [2, с. 186].

Література

1. Збірник законодавчих та нормативно-правових актів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. – К.: [б. в.], 2004. – С. 34.
2. Бакіко І. Профілактика вживання наркотичних речовин серед учнівської молоді / І. Бакіко // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. – Луцьк: [б. в.], 2012. – № 3 (19). – С. 183-187.
3. Максимова Н. Ю. Соціально-психологічні аспекти профілактики адитивної поведінки підлітків та молоді / Н.Ю. Максимова, С.В. Толстоухова. – К. : [б. в.], 2000. – 200 с.

Захарова Анастасія
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.:д. біол. наук, проф. Богдановська Н.В.

ІПОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

Останніми роками спостерігається тенденція до збільшення хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП), ця патологія вийшла на одне з перших місць по частоті тієї, що зустрічається серед поразок нервової системи в дитячому віці у всіх країнах світу і є одним з інвалідизуючих захворювань дитячого віку. В основі дитячих паралічів лежить спотворений розвиток або пошкодження різноманітних структур головного мозку, що виникають у дитини в ранньому онтогенезі під впливом багатьох негативних факторів: генетичних, травматичних, інтоксикаційних, інфекційних та інших [1, с. 8]. Різноманітність етіології та складність онтогенезу ДЦП ускладнюють ефективність його лікування.

Перші спроби використати дозовану верхову їзду та фізичні вправи на коні для лікування та реабілітації були ще в 50-і роки у ФРН, країнах Скандинавії, а потім Великобританії, Канаді, Швейцарії, Франції. Але лише в останні роки іпотерапія стала одним із найпоширенішим серед нетрадиційних методів реабілітації інвалідів у тому числі хворих на ДЦП.Центри по іпотерапії стали відкриватися в багатьох країнах світу. У США сьогодні працює більше 1000, а у Великобританії близько 700 груп. У Франції займаються підготовкою фахівців з іпотерапії: відкритий факультет іпотерапії в Паризькому університеті спорту і здоров'я. У Тбілісі в Грузинській медичній академії відкрита кафедра ЛФК і райттерапії. Питанням іпотерапії був присвячений спеціальний конгрес в Гамбурзі (1982) [2, с. 17].

Іпотерапія є унікальним засобом реабілітації при дітей з ДЦП, так як стимулює розвиток рефлексів, тренує м'язи і усуває їх непропорційність, регулює м'язовий тонус, що максимально збільшує об'єм рухової активності в суглобах, оптимізує роботу нервової системи, покращує координацію рухів і допомагає людині з особливими потребами адаптуватися до соціуму[3, с. 105].

Особливий вплив на дитину з ДЦП полягає у стимуляції розвитку рухових рефлексів. Коли дитина сидить верхи, його постава формується завдяки специфіці руху коня, що йде вперед, а за допомогою слабких координаційних реакцій формуються та тренуються навички утримання рівноваги і компенсаційні м'язові скорочення. Складні рухи м'язів спини коня надають масажну та розігріваючу дію на м'язи ніг вершника і органи малого тазу та підсилюють кровотік в кінцівках, оскільки нормальна температура тіла коня на 1,5 градуси вища, ніж у людини. Рухи коня переносяться на сидячу людину, його кульшовий суглоб і поперекова-хребетний стовп, імітуючи і стимулюючи рухи, які здійснює здорова людина при ходьбі, тобто при сидінні людини на неосідланому коні вільна їзда верхи представляє собою типове при ходьбі тренування тулуба. Під час руху коня, для того, щоб зберегти правильно посадку, вершник вимушений утримувати рівновагу, координувати і синхронізувати свої рухи. Таким чином в роботу включаються всі м'язи тіла, а у хворої людини і ті, які, не будучи ураженими, зазвичай знаходяться в бездіяльності. Крім того, верхова їзда стимулює розвиток дрібної моторики, сприяє формуванню складних точних рухів. Цей ефект іпотерапії не може бути досягнутий жодними іншими руховими способами лікування[4, с. 47].

Іпотерапія надає комплексну позитивну дію не лише на фізичний статус пацієнта, але і на його психоемоційну сферу, сприяє максимальній мобілізації вольової діяльності, соціалізації і формуванню гармонічніших стосунків зі світом, зростає мотивація і прагнення до досягнення позитивних результатів.

Таким чином узагальнюючи вплив іпотерапії на організм людини можна розділити на декілька критеріїв. До медичних критеріїв відносяться: а) зміцнення і тренування м'язів тіла пацієнта, причому особливістю дії є те, що відбувається одночасно тренування слабких м'язів і розслаблення спастичних; б) відбувається зміцнення рівноваги. Цей ефект досягається через те, що під час лікувальної верхової їзди вершник прагне зберегти рівновагу впродовж всього заняття; в) покращується координація рухів і просторової орієнтації. Лікувальна їзда дає повноцінне відчуття руху тіла в просторі дає можливість відчути роботу своїх м'язів; г) покращується психоемоційний стан тих, що займаються, підвищується рівень самооцінки особи. Дитина починає відчувати себе не хворою і слабкою, як відчуває себе в звичайному житті, а вершником, що управляє великою сильною і граціозною твариною, яка слухається і виконує команди; д) в процесі верхової їзди не використовують жодних пристосувань, що пов'язують дитину з інвалідністю. Це підвищує самооцінку особи і додає хворим впевненості в своїх силах, віри в себе.

До соціальних критеріїв відносяться: а) Покращуються комунікативні функції. Цей результат досягається за рахунок того, що під час занять, вершники спілкуються і діють спільно з іпотерапевтами і коноводами, а також один з одним; б) За допомогою поліпшення фізичного, психологічного і емоційного стану, іпотерапія сприяє поліпшенню ефективності і

якості процесу соціалізації особи того, що реабілітується; в) За рахунок спільної діяльності іпотерапія сприяє інтеграції інвалідів в суспільство, розширює горизонти їх можливостей, допомагаючи долати бар'єри інвалідності.

Література

1. Козявкин В.И. Детские церебральне параличи. Медико-психологические проблемы / В.И. Козявкин, Л.Ф. Шестопалова, В.С. Подкорытов– Л., 1999. – 143 с.
2. Штраус И. Иппотерапия. Нейрофизиологическое лечение с применением верховой езды: пер. с нем. / И. Штраус – М., – 2000. – 102 с.
3. Кожевникова В.Т. Современные технологи в комплексной физической реабилитации больных с церебральным параличом / В.Т. Кожевникова. – М., 2005. – 238с.
4. Климова В.К. Влияние адаптивной верховой езды на організм детей с детским церебральным параличом / В.К. Климова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. 2009. №3. С. 47-49.

Кіба Степан
студент 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.біол.н., проф. Богдановська Н.В.

МІСЦЕ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В СИСТЕМІ ВІДНОВЛЕННЯ ХВОРИХ З СЕЧОКАМ'ЯНОЮ ХВОРОБОЮ

Відомості про захворювання урологічної системи зустрічаються в працях Гіппократа, Галена, Цельса, Авіценни. Гален пов'язував утворення каменів із расою, кліматом, дієтою, вживанням алкоголю, ревматизмом, складом води. Він же виділяв нагноєння нирок як ускладнення при сечокам'яній хворобі. Авіценна пояснював каменеутворення особливостями харчування і порушенням відтоку сечі.

Найбільш поширеним захворюванням урологічної системи є сечокам'яна хвороба. Вона посідає друге місце в структурі захворюваності на хвороби нирок і сечових шляхів і четверте – серед причин інвалідності внаслідок урологічної патології. Сечокам'яна хвороба трапляється на всіх континентах і в усіх країнах з частотою 10-30 випадків на 1000 осіб дорослого населення і становить 30-40% усіх урологічних захворювань.

Сечокам'яна хвороба це поліетіологічне захворювання, зумовлене порушенням обмінних процесів в організмі в поєднанні з локальними змінами в сечовій системі. Характеризується формуванням зі складників сечі в нирках і/або сечових шляхах каменя або кількох каменів.

Методи лікування та реабілітації цієї патології за останнє десятиріччя, за даними іноземних та вітчизняних авторів, мають чітку направленість на зменшення частки оперативних втручань. Це відбувається завдяки широкому впровадженню в клінічну практику неінвазивних методів видалення каменів нирки і сечоводу.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена не тільки поширеністю даної патології, але й важкістю порушень, високим відсотком інвалідізації, соціальною дезадаптацією даної категорії хворих.

Незважаючи на те, що хірургічне лікування хворих з сечокам'яною хворобою поліпшує виживаність і знижує смертність, обмеження фізичної активності істотно впливає на якість життя хворих. Очевидно, що систематичне застосування фізичної реабілітації буде сприяти підвищенню резистентності організму, функціональних можливостей урологічної системи, а після проведеної реконструктивних операцій попереджати розвиток ускладнень і прискорювати відновлення порушених функцій і підвищення працездатності.

В зв'язку з актуальністю даної проблеми метою нашого дослідження була оцінка ефективності програми фізичної реабілітації хворих після видалення каменів оперативним методом та за допомогою екстракорпоральної ударно-хвильової літотрипсії при сечокам'яній хворобі.

Об’єктом дослідження в нашій дослідницькій роботі став вплив комплексної фізичної реабілітації на функціональний стан урологічної системи чоловіків і жінок після хірургічної корекції.

Для досягнення мети було застосовано сучасні методи дослідження – аналіз літературних джерел, аналіз історій хвороби осіб з урологічною патологією, методи оцінки функціонального стану урологічної системи – дослідження й діагностика анатомічної структури та функціонального стану урологічних хворих (клініко-лабораторні, ультразвукові, радіоізотопні методи обстеження) та методи математичної статистики.

Застосування комплексної реабілітаційної програми серед осіб з сечокам’яною хворобою після видалення каменів оперативним методом та за допомогою екстракорпоральної ударно-хвильової літотрипсії в умовах лікарні поліпшення показників УЗД та лабораторних даних, що є ознакою оптимізації адаптаційних можливостей урологічної системи, і дозволяє рекомендувати дану програму для практичного використання при роботі з даним контингентом чоловіків і жінок.

Рекомендована комплексна програма фізичної реабілітації для хворих з сечокам’яною хворобою на післяопераційному етапі сприяла: поліпшенню психоемоційного стану хворого; покращенню обміну речовин і посилення окислюючих процесів в організмі; покращенню функції нирок, крово- і лім- фотоку в них; збільшенню діурезу і покращення уродинаміки верхніх сечових шляхів; посиленню скорочувальної і рухової функції сечовивідних шляхів для прискореного просування і відходження каменів.

Основними складовими цієї програми були такі заходи: руховий режим; лікувальна гімнастика; дієтотерапія; питний режим; фізіотерапія. Фізичну реабілітацію поєднували із введенням ліків, що знижують рефлекторний спазм стінок сечоводу, а також після прийому сечогінних засобів і рідини.

Застосування реабілітаційної програми дозволило проводити корекцію стану обміну речовин у хворих на сечокам’яну хворобу. До основної дії не входить літолітична дія, однак за рахунок впливу на обмінні процеси може використовуватись як засіб протирецидивної дії та зупиняючий ріст існуючих конкрементів. Може бути з успіхом використана у складі комплексної, консервативної терапії хворих з сечокам’яною хворобою.

Література

1. Бакалюк О.Й. Деякі урологічні захворювання у терапевтичній практиці. Нефрологія для сімейного лікаря / О.Й. Бакалюк. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – С. 313-333.
2. Боржієвський Ц.К. Ефективність лікування хворих сечокам’яною хворобою методом ЕУХЛ на літотрипторі WD-ESWL 91 / Боржієвський Ц.К., Вітковський В.Ф., Шеремета Р.З. // Праці VII пленуму наукового товариства урологів України / Київ, 1993. – С. 154-159.
3. Боржієвський Ц.К. Реабілітація хворих після екстракорпоральної ударнохвильової літотрипсії каменів сечоводів в Східницькій лікарні / Боржієвський Ц.К. // Проблемы мембранной патологии в медицине. – Днепропетровск, 1995. – С. 58-59.
4. Урологія. Курс лекцій: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.І. Костєва, Одеса. – 2004. – 346 с.

Калашнік Ілля
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Іванська О. В.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ ПРИ ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ

Основною проблемою реабілітації дітей з дитячим церебральним паралічем стала відсутність достатньої матеріальної та технічної бази.

ДЦП – є узагальнюючим терміном для групи захворювань, які проявляються в першу чергу порушеннями рухів, рівноваги та положення тіла. Причинами виникнення церебрального паралічу є порушення розвитку мозку або пошкодженням однієї чи декількох його частин, які контролюють м’язовий тонус та моторну активність.

Здійснення рухової активності дітей з ДЦП представляє певні труднощі. Це пов'язано, з відсутністю або обмеженням здатності до вольового управління процесом руху. За численними даними, реабілітація дітей з ДЦП має починатися у віці формування мовних, рухових і психічних функцій тобто у віці до 3 років [1, с.65].

Велике значення в розвитку і становленні рухових функцій у дітей з ДЦП має провидіння занять у водному середовищі, а зокрема проведення фізичних вправ у воді.

Мета− визначення позитивного впливу гідрокінезотерапії на здоров'я дітей які мають діагноз ДЦП.

Об'єкт – діти у віці 3 років, які мають діагноз ДЦП.

Гідрокінезотерапія − це максимально природний шлях відновлення людей з порушеннями органів руху. При лікуванні дітей-інвалідів враховуються всі методи впливу на рухові і сенсорні аналізатори. Головне в стимулюванні рухових функцій − відновлення хворої дитини шляхом пасивних і активних рухів.

Лікувальні процедури в басейні дозволяють максимально включити психофізичні функції організму дитини. Вода є більш щільною структурою, ніж повітря, і впливає на зняття спастичності м'язів. Максимальний ефект при гідрокінезотерапії дає вода температурою від 26°С до 32°С.Також це засіб фізичної реабілітації, який полягає у виконанні фізичних вправ у водному середовищі. Особливістю гідрокінезотерапії є поєднання виконання фізичних вправ в таких умовах де тіло дитини важить лише 2 − 4 кілограми [2, с.49].

При виконанні вправ у воді дитина знаходиться в умовах з елімінувальною гравітацією, коли самі мінімальні м'язові скорочення здатні викликати повний обсяг рухів у кінцівках, це те що дитина хвора на ДЦП не може виконати на суши. У той же час вода, будучи щільною середовищем, надає механічну дію на тіло, шкіру хворої дитини і м'який опір руху. Оскільки це опір діє м'яко, воно легше долається м'язами, при цьому м'язи відчувають тренувальний вплив. Вода також дає можливість більш тривалого утримання статичних положень [4, с.28].

Існує декілька форм гідрокінезотерапії які використовуються при лікуванні дітей хворих на дитячій церебральний параліч.

Основні форми гідрокінезотерапії:

- лікувальне плавання;
- гімнастичні вправи у воді;
- навчання ходьбі, підводне вертикальне витягування;
- переклад у вертикальне положення тіла і дихальна гімнастика.

Лікувальне плавання − один з най розповсюджених методів реабілітації дітей з ДЦП, особливістю якого є одночасний вплив на організм дитини води та активних рухів. Дозована м'язова робота у особливих, незвичних для дитини, умовах водного середовища є важливим компонентом дії процедури на хворого.

Позитивна дія гідрокінезотерапії на організм дитини:

- розвантаження хребта;
- профілактика атрофії паретичних м'язів;
- збільшення м'язевої сили робочих м'язів;
- включення у роботу тих груп м'язів, які не спроможні працювати на суші;
- покращення координації рухів;
- зменшення спастики;
- покращення респіраторних функцій;
- зменшення та профілактика виникнення контрактур;
- вдосконалення навичок самообслуговування;
- загартування організму;
- позитивний психоемоційний вплив;
- навчання життєво необхідним руховим навикам та цілеспрямованим діям.

Висновки. У даній роботі ми розглянули позитивний вплив гідрокінезотерапії на організм дітей з такою хворобою як дитячій церебральний параліч, а саме на зняття

спастичого синдрому, та стан їхніх нервових, психічних та рухових функцій. Також ми розглянули одну з основних форм гідрокінезотерапії.

Література

1. Мосунов, Д.Ф. Преодоление критических ситуаций при обучении плаванию ребенка−инвалида: учебно −методическое пособие / Д.Ф. Мосунов, В.Г. Сазыкин. – М. : Советский спорт 1986.−281 с.
2. Мастюкова, Е.М. Физическое воспитание детей с церебральным параличом: младенческий, ранний и дошкольный возраст / Е.М. Мастюкова. – М. : Просвещение, 1991.− 264 с.
3. Попов, С.Н. Физическая реабилитация / С.Н. Попов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Феникс, 2005.− 184 с.
4. Андрияшек Ю.И. Гидротерапия. / Ю.И. Андрияшек – М.: АСТ; Донецк, 2007.−164 с.

Карташов Кирило
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ЕГОЦЕНТРИЗМ

Руйнуючи природу, людина руйнує й саму себе, тому що людина складає з біосферою одне ціле. Біосфера є необхідним середовищем життя людини, а її біохімічна енергія – живим субстратом кожного індивіда. Перетворення біосфери в “ноосферу” (у сферу розуму), де людина стає найважливішим чинником природного розвитку, означає водночас перетворення самої людини в суттєву екологічну, біосоціальну, розумну космічну структуру. Гігієна природи – це вже назріла проблема. У сучасних умовах зростає кількість та інтенсивність фізичних, хімічних та інших чинників, які здатні безпосередньо впливати на організм людини, обминаючи соціальні бар’єри [1, с. 214].

В останній час виявлені нові захворювання – дієтичні, токсикологічні, алергічні, ендокринні. Їх розповсюдження тісно пов’язано з широким використанням нових речовин, нових енергій, зі зміною хімічного оточення людини. На думку вчених, більше 80% випадків ракових захворювань викликається дією хімічних продуктів і вірусів, які містяться в зовнішньому середовищі. Атмосферні забруднення впливають на органи дихання. До 50% захворювань людей у промислових містах протікають з ураженням дихальної системи. Дуже небезпечним є забруднення води. До 50 млн. людей хворіють через брудну воду. Приблизно 10-15 млн. тонн нафти на рік зливається в океан.

Підвищення радіоактивності середовища суттєво змінюють спадковий фонд живої природи. Охорона генетичної програми людини – найважливіша умова прогресу охорони здоров’я.

Екологія людини вивчає стосунки людини з навколишнім природним середовищем, впливом його чинників на фізичне й психічне здоров’я людини в умовах біоценозу й природного оточення.

Міста – це середовище, де концентрується багато “негативів” сучасної цивілізації: шум, вібрація, забруднення атмосфери, зміна радіаційного балансу клімату. В містах інтенсивність сонячної радіації на 20% нижча, ніж у селах. Забруднення повітря небезпечне для здоров’я людини. Шум є головним “забруднювачем” атмосфери, а після нього йдуть іонизуючі випромінювання, токсичні речовини, вібрація, надзвичайні психічні навантаження., інтенсифікація праці, вживання в їжу “ерзац-продуктів”, масове використання антибіотиків, сульфаніламідів, гормональних, сильнодіючих препаратів. Усе це змінило структуру захворюваності і смертності населення. Зросла кількість стертих і абортивних форм. Виникли нові форми, наприклад, “смогова хвороба” і хвороба Мінамата.

Красота природи має велике значення не лише для духовного, а й для фізичного удосконалення індивіда.

У даний час перше й друге місце серед причин смертності займають хвороби серця та рак крові, на третьому – злоякісні пухлини, на четвертому – нещасні випадки і на п'ятому – самогубства. У деяких країнах нервово – психічні захворювання виходять на перший план. Туберкульоз, наркоманія і СНІД стають соціальною проблемою.

Проблема адаптації людини пов'язана з тим, що морфологічні особливості людини, які формувалися тисячеліттями, не можуть змінюватися з такою ж швидкістю, з якою змінюються технологічні процеси й довкілля.

Склалася реальна небезпека для виживання й збереження генофонду й майбутнього країни [2, с. 49].

У найближчому майбутньому практично на усіх рівнях будуть відбуватися процеси екологічної оптимізації, планування, наукової експертизи проектів, відмови від екологічно шкідливих виробництв, врахування розумної достатності, підтримки екологічного балансу, розвитку рекреації, екологізації медицини, зростання обсягу сервісу, зняття стресів у житті. Люди ще не навчилися жити з розрахунку на далеку перспективу. Якби люди направили воєнні витрати на розвиток умов життя, потреб, здоров'я й майбутнього, то досягли б значних успіхів. Але для цього потрібна продумана державна екологічна політика [3, с. 120].

Література

1. Апанасенко Г. Л. Медицинская валеология (избранные лекции) / Г. Л. Апанасенко, Л. А. Попова – К.: Здоров'я, 1998. – 248 с.
2. Грибан В. Г. Валеологія: Навчальний посібник / Віталій Григорович Грибан – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 256 с.
3. Казин Э. М. Основы индивидуального здоровья человека: введение в общую и прикладную валеологию: Учеб.пособие / Э. М. Казин, Н. Г. Блинова, Н. А. Литвинова. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 192 с.

Кіртока Дмитро
студент 3 курсу факультету фізичного виховання
Наук. кер.: к. наук з фіз. вих. та спорту, доц. Бандуріна К.В.

ІНДИВІДУАЛЬНІЙ ПІДХІД ДО ВИБОРУ ІНВАЛІДНОГО ВІЗКУ

Інвалідний візок є незамінним технічним засобом для багатьох людей з обмеженими можливостями. Це не тільки засіб пересування, але і можливість жити повноцінним життям, а не бути замкненим у чотирьох стінах. Але він має бути правильно підібраним індивідуально для кожного, адже у такому інвалідному візку людина відчуває себе комфортно і без труднощів буде пересуватися вдома і на вулиці. Крім того, правильний підбір візка зводить до мінімуму наслідки тривалого перебування в сидячому положенні [1].

Більшість пацієнтів, які мають ушкодження спинного мозку використовують інвалідне крісло, як основний засіб пересування. Крім того, у пацієнтів з пошкодженням спинного мозку, які мають параплегію і здатні пересуватися за допомогою милиць, можливо буде потрібно інвалідне крісло, щоб зменшити їх витрати енергії і збільшити швидкість пересування та рівень безпеки. Для пацієнтів з пошкодженням спинного мозку буде спеціально призначено інвалідний візок індивідуально для кожного, в залежності від рівня спинальної травми. У цій ситуації, інвалідний візок стає ортопедичним пристроєм і повинен бути призначений спеціалістом [2].

Як правило, при підборі інвалідного візка, реабілітолог працює з групою медичних працівників, таких як: лікар, медсестра, психолог, професійний консультант разом з пацієнтом і його сім'єю. Щоб створити кращий засіб пересування, який буде здійснювати постуральну підтримку пацієнта, реабілітолог підбирає інвалідний візок після оцінки стану пацієнта, визначення цілей і результатів, планування втручання. Під час оцінки пацієнта, реабілітолог отримує інформацію про діапазон руху, його м'язовий тонус, моторний контроль, стабільність, баланс, координацію, а також комфорт пацієнта [3]. При вимірюванні пацієнта використовуються такі показники, як: довжина стегнової кістки, довжина ніг,

відстань від сидіння до нижньої частини лопатки, до середини лопатки та відстань до плеча, відстань від підлокітника до поверхні сидіння, ширина стегон, плечей, а також відстань між колінами, що вимірюється з зовнішньої сторони [4].

Пацієнт і сім'я пацієнта повинні надати інформацію про бажані функції інвалідного візку, наприклад, чи буде він використовуватися для роботи або для занять спортом, інформація про будинок пацієнта і його роботу, освіту та розважальні заходи пацієнта, методи транспортування інвалідного візка, а також джерела фінансування.

Цілі, результати, а також втручання обговорюються і плануються усією мультидисциплінарною командою, включаючи пацієнта і його сім'ю. Цілі мобільності інвалідного візка беруть до уваги розмір пацієнта, його вік, вагу і зріст, функціональні обмеження, функціональні здібності, когнітивний статус, психосоціальний статус, прогнози в зміні стану пацієнта, а також очікування від використання візка [5].

Використання інвалідного візка має на меті запобігання деформації та пролежнів, нормалізацію тонусу, сприяння функціональності (шляхом ефективного використання верхніх кінцівок), оптимізацію дихальної функції, правильне положення тіла, збільшення комфорту при сидінні.

На додаток до зазначених вище цілей, пацієнт повинен мати можливість бути мобільним у візку, а також відчувати зручність і безпеку.

Література

1. Judd, Natasha. "Assistive technology - devices to help with everyday living". URL: www.alzheimers.org.uk. (2015-11-30).
2. Pierson FM, Fairchild SL. Principles & Techniques of Patient Care. – Philadelphia, Pa: Elsevier Science (USA), 2012. – 416 с.
3. David J. Magee, Orthopedic Physical Assessment. – Philadelphia, Pa: Elsevier Science (USA), 2013. – 354 с.
4. O'Sullivan SB, Schmitz TJ. Physical Rehabilitation: Assessment and Treatment. – Philadelphia, Pa: F.A. Davis Company, 2013. – 312 с.
5. Dunst, Trivette, Hamby, Simkus (August 2013). "Research Summary on Assistive TechnologyInterventions"(PDF).
URL:http://community.fpg.unc.edu/sites/community.fpg.unc.edu/files/resources/Handout/CONNECT-Handout-5-1.pdf Community. (2015-11-24).

Кондрахіна Тетяна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Іванська О. В.

КОМПЛЕКСНА ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ВРОДЖЕНІЙ КЛИШОНОГОСТІ

Клишоногість – це деформація стопи, при якій вона відхиляється всередину від поздовжньої осі гомілки. Клишоногість буває вродженою і набутою. Вроджена клишоногість є складним пороком розвитку, при якому зміна зовнішньої форми стопи є проявом кісткової, суглобової, нервової і судинної системи нижньої кінцівки.

Вроджена клишоногість часто зустрічається (36%) займає друге місце серед вад розвитку опорно-рухового апарату у дітей. В Україні вроджена клишоногість зустрічається серед 0,6% новонароджених. Двобічна клишоногість зустрічається вдвічі частіше ніж однобічна [1, с.27].

Хлопчики страждають на вроджену клишоногість вдвічі частіше ніж дівчата. Близько 15% дітей з вродженою клишоногістю мають супутні вади розвитку опорно-рухової системи (кривошия, вроджений звих стегна, сіндактілія, сколіоз). У деякої часті пацієнтів захворювання має спадковий характер.

Мета роботи − охарактеризувати основні підходи до використання комплексної фізичної реабілітації дітей при природженої клишоногістю.

Об'єкт − діти, які мають вроджену клишоногість.

Лікування вродженої клишоногості має бути раннім (з перших днів життя дитини), комплексним, методично правильним, максимально щадним, і в зв'язку з винятковим різноманіттям клінічних форм і особливостями їх проявів у кожного хворого строго індивідуальним. При вродженій клишоногості в перші дні і тижні життя зміни пов'язані головним чином з порушенням співвідношення окремих кісток, а надзвичайно пластичні і податливі тканини володіють великою здатністю відновлювати нормальну форму. У медичній літературі також є вказівки, що в перший день життя дитини є фізіологічна гіпотонія м'язів, що дозволяє легше виправляти деформацію стопи [2, с.53].

При природженій клишоногості застосовують наступні форми лікувальної фізичної культури: ранкову гігієнічну гімнастику, лікувальну гімнастику, самостійні заняття, лікувальну дозовану ходьбу.

Головною метою лікувальної фізичної культури при природженій клишоногості постає зміцнення й поліпшення загального стану дитини, відновлення опорної функції кінцівок. Основні засоби лікувальної фізичної культури при природженій клишоногості в ранньому віці вважають:

– спеціальні коригувальні вправи, які спрямовані на виправлення положення, головним чином п'яткової та таранної кісток;

– усунення приведення переднього відділу стопи, її супінації й підошовного згинання в гомілковостопному суглобі;

– пасивні вправи для м'язів стопи і гомілки, які сприяють розтягуванню внутрішніх м'язів й зміцненню зовнішніх м'язів;

– вправи на розтягнення внутрішніх м'язів активно;

– кругові рухи м'язів назовні;

– імітація повзання;

– тильне й підошовне згинання стопи та пальців;

– відведення переднього відділу стопи назовні;

– підведення зовнішнього краю стопи;

– навчання ходьбі по похилій поверхні;

– дозоване усунення торсії гомілки;

– вправи у теплій воді.

Лікувальний масаж при природженій клишоногості рекомендують проводити у дітей у віці до трьох місяців. Призначається загальний масаж тулуба і кінцівок та спеціальний масаж для ураженої кінцівки. Після зняття іммобілізації й застосування змінної лангети використовують масаж гомілки й стопи [3, с.23].

Фізіотерапія при природженій клишоногості. Застосовуються з метою лікування м'язової атрофії й полегшення корекції стопи.

Фізіотерапевтичні процедури застосовують в перші місяці життя дитини, коли при кожній зміні гіпсової пов'язки призначають гарячі (38–40°С) вологі укутування вовняними серветками на уражені кінцівки, опромінення лампою солюкс. Дітям старше 3 місяців перед зміною гіпсової пов'язки рекомендується проводити парафінові аплікації (48–50°С) [4, с.27].

Висновок. У даній роботі викладені основні підходи до використання лікувальної фізкультури, лікувального масажу та фізіотерапевтичних процедур в комплексної фізичної реабілітації при вродженій клишоногості.

Література

1. Дубровський В. І. Дитячі церебральні паралічі / В. І. Дубровський. – Москва: Гуманіт, 2002. – 425 с.

2. Єфименко М.М. Зміст й методика занять фізичною культурою з дітьми, які страждають церебральним паралічем/ М.М.Єфименко, Б.В.Сермієв. – М.: Радянський спорт, 1991. – 56 с.

3. Сназин, В. Я. Рух без болю. Рання діагностика і лікування захворювання опорно-рухового апарату / В. Я. Сназин. – М : Спорт, 2006. – 160 с.

4. Попов, С. М. Фізична реабілітація : підручник / С. Н. Попов. –М. : Наука, 2009.

Короткий Дмитро
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Гречко К.М.

СУЧАСНА КІНЕЗІТЕРАПІЯ: МЕТОДИКА ПРОФЕСОРА С. БУБНОВСЬКОГО

Кінезітерапія – напрямок лікувальної фізкультури, який передбачає виконання активних і пасивних рухів, певних вправ лікувальної гімнастики для досягнення конкретного терапевтичного результату [1]. Кінезітерапія – (kinesis – рух + therapia – лікування) – лікування правильним рухом.

Необхідність розв'язання проблем реабілітації учасників АТО, а також зростання кількості людей, які стають інвалідами (більшість цих людей, є люди молодого працездатного віку), робить сучасну кінезітерапію актуальною.

У зв'язку з цим було проведено дослідження, метою якого було вивчення сучасної методики доктора медичних наук, професора Бубновського Сергія Михайловича. Унікальність його методу полягає в тому, що для лікування цілої низки захворювань вперше у світовій практиці Бубновський С.М. звернувся не до хірургії або лікарських препаратів, а до внутрішніх ресурсів організму людини. Його медичні Центри вже існують в України, Росії, Білорусії.

Для впливу на організм у методиці Бубновського використовуються спеціально розроблені комплекси вправ на багатофункціональних тренажерах Бубновського (БТБ) з функціями декомпресії та антигравітації. Пацієнту не треба докладати особливих зусиль, не треба боятися підвищення тиску і загальної слабкості. Рух полегшить антигравітаційна система БТБ. Пацієнту лише необхідно ретельно і точно виконувати рух та пам'ятати: «Правильний рух лікує – неправильний калічить» [2].

Механізм. В основу кінезітерапії були покладені реальні клінічні досягнення, а також результати наукових досліджень м'язової системи людини, її фізіології і біохімії, процесу скорочення м'язових волокон і вплив на опорно-руховий апарат людини. Лікування правильними рухами передбачає адаптовані, поступово зростаючі силові дії, визначені строго індивідуально для кожного пацієнта, з урахуванням його анамнезу, вікових, фізіологічних та інших особливостей та інших захворювань, супутніх основному. Поступове навчання правильним (простим і складним) рухам призводить до їх нейрорефлекторного закріплення. Відновлення рухливості, в свою чергу, веде до відновлення трофіки та обміну речовин у кістково-м'язовій системи людини. Лікування здійснюється за допомогою спеціальних лікувально-реабілітаційних тренажерів, еспандерів, гантель, м'ячів та іншого приладдя, а також без нього, за допомогою, наприклад, партерної гімнастики [3].

Однією з основних вимог при проходженні лікувального або реабілітаційного кінезітерапевтичного курсу на тренажерах є правильне дихання, інакше всякий рух, що виконується в рамках програми занять, втрачає свій лікувальний ефект.

Для кожного пацієнта розробляється індивідуальна програма, яка враховує його індивідуальні особливості і рівень фізичного розвитку, ступінь захворювання, загальний стан здоров'я. Програма включає спеціальні реабілітаційні вправи, призначені для поліпшення рухливості суглобів, еластичності м'язів, зв'язок і сухожиль. В результаті знімається больовий синдром, активізуються глибокі м'язи, відновлюється живлення уражених тканин, повертається рухливість суглобів і хребта, значно зростають рухові можливості, працездатність, поліпшується якість життя.

Спочатку, як правило, даються полегшені варіанти вправ із мінімальними навантаженнями, поступово складність програм підвищується. Особливий акцент робиться на постановку правильного дихання, без правильного дихання лікувальний рух неможливий. Правила дихання прості, але вміння ними користуватися дає значний лікувальний ефект на будь-якому етапі реабілітаційної програми.

Метод кінезітерапії не потребує застосування медикаментозного знеболювання, оскільки при лікуванні застосовуються природні методи. Це, насамперед, кріогідротермотерапія або сауна за правилами російської лазні. Короткочасне (5-10 хвилин) перебування в парній і потім занурення у ванну з крижаною водою (4-6^{0}С). Ця процедура має чудовий терапевтичний ефект: знімає біль, дозволяє максимально і без травм розтягнути спазмовані м'язи і зв'язки хребта, знімає запалення в навколосуглобових тканинах, відновлює сили, природним чином стимулює імунну систему для боротьби з хворобою.

Після проходження одного або декількох циклів кінезітерапії (це залежить від темпу позитивних змін, які відбуваються в процесі занять) пацієнти переводяться на програми, необхідні для підтримки досягнутого стану. В результаті підопічні Центрів Бубновського не тільки позбавляються від проблеми, яка привела їх до Центру, а й стають міцнішими, сильнішими, здоровішими, працюють із такими навантаженнями, які до знайомства з кінезітерапією були для них просто немислимі. Замість того щоб лікуватися тривало і безрезультатно, такі пацієнти повертаються до повноцінного і насиченого способу життя здорової людини.

Таким чином, отримані дані дозволяють зробити такі висновки: 1) метод Бубновського засновано на природному оздоровленні організму, яке досягається за рахунок активізації внутрішніх природних ресурсів; 2) Центри кінезітерапії Бубновського є сучасними медичними закладами, які використовують передові медичні технології в лікуванні захворювань опорно-рухового апарату та супутніх патологій.

Література

1. Руководство по кинезитерапии / Под ред. проф. П. Слынчева, Л. Бонева, С. Банкова. – София : Медицина и физкультура, 1978. – 357 с.
2. Бубновская, Лукъянычев. Адаптивная физкультура с основами кинезитерапии. – М. : Астрея-центр, 2008. – 96 с.
3. Бубновский С.М. Теория и методика кинезитерапии. Методическое пособие / под редакцией д.м.н. Бубновского С.М. – М., 2011. – 56 с.

Коротков Єгор
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доцент Баришок Т.В.

СУЧАСНІ ЗАСОБИ КОРЕКЦІЇ ХАРЧУВАННЯ У БОРОТЬБІ З ЗАЙВОЮ ВАГОЮ

З 1980 року число осіб у всьому світі, які страждають ожирінням зросла більш ніж у два рази. За даними на 2014 рік, понад 1,9 мільярда дорослих людей у віці 18 років і старше мають надлишкову вагу (39 %). З цього числа понад 600 мілiонів людей страждають від ожиріння (13 %). Значна частина населення світу проживають в країнах, де надмірна вага і ожиріння призводять до смерті більше число людей, ніж знижена маса тіла, бо є причинами великої кількості захворювань [1].

У 2013 році 42 мільйони дітей у віці до 5 років мали надлишкову вагу або ожиріння. В Україні, за найскромнішими підрахунками, від зайвої ваги страждає кожна четверта жінка і кожен шостий чоловік. Всього ожирінням страждає близько 15 % населення нашої країни (приблизно 6823500 осіб). В США, за даними Американської медичної асоціації, надмірну вагу має кожен третій.

Загальновідомими засобами що довели свою ефективність у боротьбі із зайвою вагою є рухова активність та корекція харчових звичок.

Провівши аналіз сучасної літератури, ми виокремили безумовно ефективні засоби корекції харчування, що можуть використовуватися з метою зниження ваги тіла.

Серед дієтологічних методів використовуються: низькокалорійна дієта (шляхом обмеження калорійності), корекція раціону харчування за допомогою використання

сироваткового протеїну та функціональних продуктів харчування у якості замінника їжі, а також клітковина для уповільнення засвоєння поживних речовин [1].

Серед лікарських засобів застосовують:

– інгібітори захоплення серотоніну (сибутрамін, флуоксетин та лоркасерін) для пригнічення центру голоду;

– термогенікі (кофеїн, ефедрин, DMAA, дінітрофенол) для підвищення теплопродукції, придушення апетиту;

– адренергічні засоби (кленбутерол, йохимбин, мірабегрон) для активація адренорецепторів;

– гормони щитовидної залози (тироксин, трийодтиронин) для активація тиреоїдних рецепторів і адренорецепторов;

– блокатори жирів (орлістат) для зв'язування ферменту ліпази;

– блокатори вуглеводів (акарбоза) для зв'язування ферменту амілази;

– інгібітори глюкагону (ліраглутид, ексенатід, прамлінтід) для зниження апетиту;

– анаболічні стероїди (тестостерон, винстрол, оксандролон) для активація андрогенних рецепторів;

– проносні засоби (сенна Д) для виведення рідини і зниження засвоєння поживних речовин;

– діуретики (фуросемід) для короткострокового зниження ваги за рахунок виведення рідини з сечею.

Також рекомендовані до застосування препарати:

– метформін – протидіабетичний препарат,що прискорює окислення жирних кислот і гальмує синтез жирів;

– топірамат (Топамакс);

– qsymia;

– соматотропін – гормон росту,що активує ліполіз;

– рімонабант – блокатор канабіноїдних рецепторів [2,3,4].

Зайва вага тіла є значущою проблемою у стані здоров'я населення у всьому світі. Необхідно збільшувати пропаганду здорового способу життя з метою профілактики ожиріння та захворювань ним детермінованим. Майже 7 млн. людей із зайвою вагою потребують корекції харчування та активного способу життя. Існує велика кількість дієтологічних методів та лікарських засобів, що довели свою ефективність у боротьбі із зайвою вагою і які можна використовувати у комплексі заходів відновлення разом з руховою активністю.

Література

1. ВОЗ. Ожирение и избыточный вес. Информационный бюллетень N°311, январь 2015. Режим доступу: http://www.who.int/mediacentre/factsheets /fs311/ru/.

2. Guoyi Ma, et al. Pharmacological Effects of Ephedrine Alkaloids on Human 1- and 2-Adrenergic Receptor Subtypes J. Pharmacol. Exp. Ther.; nr. 322 pp. 214-221.

3. Effects of thyroid hormone on mitochondrial oxidative phosphorylation. A J Verhoeven, P Kamer, A K Groen, and J M Tager Biochem J. 1985 Feb 15; 226(1): 183–192. Режим доступу: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1144691/

4. Hostrup M. et al. Mechanisms underlying enhancements in muscle force and power output during maximal cycle ergometer exercise induced by chronic β2-adrenergic stimulation in men //Journal of Applied Physiology. – 2015. – Т. 119. – №. 5. – С. 475-486.

Курило Анжеліка
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.б.н., проф. Богдановська Н.В.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ «ДЖЕРЕЛО»

Відомо, що здоров'я це важлива передумова успішного виконання поставлених перед школярем соціальних вимог та інформативний інтегрований показник, який відображає вплив комплексу факторів навколишнього середовища.

При вирішенні проблеми створення системи заходів щодо зміцнення здоров'я школярів необхідно враховувати, що одним із основних завдань середнього загальноосвітнього навчально-виховного закладу є виховання морально і фізично здорового покоління.

В зв'язку з цим, необхідним стає пошук нових форм та видів рухової активності, що дозволить підвищити мотивацію дітей до занять фізичною культурою та сформувати у них потребу в здоровому способі життя. При розробці та впровадженні засобів реабілітації необхідно враховувати: вікові та статеві особливості тих, хто займається, їх інтереси, матеріально-технічні можливості, стан здоров'я та рівень фізичної підготовленості тощо.

Згідно аналізу літературних джерел до числа до числа маловивчених відносяться питання розробки програм реабілітації із застосуванням рекреаційно-оздоровчих засобів для дітей. Не зважаючи на велику кількість досліджень у сфері фізичного виховання молодших школярів, більшість запропонованих в літературі засобів в основному стосуються підвищення фізичної підготовленості молодших школярів і залишаються поза увагою фахівців питання впровадження в процес фізичного виховання рекреаційно-оздоровчих засобів, спрямованих на відновлення після навчальних занять підвищення інтересу до різних форм рухової активності, досягнення рекреаційного ефекту. Тому дослідження пов'язані з оптимізацією фізичного виховання молодших школярів засобами реабілітації є актуальними.

В зв'язку з актуальністю даної проблеми метою нашого дослідження була оцінка впровадження засобів реабілітації у процес фізичного виховання молодших школярів спеціалізованої школи.

Програма реабілітації з застосуванням рекреаційно-оздоровчих засобів як система зміцнення здоров'я дітей молодшого шкільного віку у процесі фізичного виховання в умовах загальноосвітнього навчального закладу проводилась протягом шести місяців навчального року.

До неї були включені ті засоби, які могли бути застосовані під час уроків, а саме: корекція режимних моментів (збільшення рухової активності упродовж дня, раціональне чергування різних видів діяльності й відпочинку, раціональне чергування розумових і фізичних навантажень, прогулянки на свіжому повітрі з дозованою ходьбою або рухливими іграми); диференційований комплекс процедур загартування (ранкова гігієнічна гімнастика, повітряні ванни з поступовим збільшенням тривалості процедури, прогулянки на свіжому повітрі); проведення рухливих ігор в кінці урока фізичної культури та на великій перерві.

У всіх дітей, які прийняли участь в дослідженні визначали довжину тіла (ДТ, см), масу тіла (МТ, кг), частоту серцевих скорочень за 30 секунд (ЧСС, уд/30 с), систолічний артеріальний тиск (АТс, мм рт.ст.), життєву ємність легень (ЖЄЛ, мл), час затримки дихання на вдиху (Твд, с), час затримки дихання на видиху (Твд, с), реєстрували кількість підйомів тулуба з положення лежачи за 60 секунд (кількість/раз).

Для практичної реалізації мети й завдань дослідження були використані сучасні методи: аналіз науково-методичної літератури за темою дослідження; експрес-діагностика за допомогою комп'ютерно-діагностичної програми «ОБЕРІГ» для оцінки фізичної працездатності; визначення фізичного здоров'я та функціонального стану систем кровообігу й зовнішнього дихання та методи математичної статистики.

На початку дослідження у представників контрольної та основної груп до застосування рекреаційно-оздоровчих заходів, незалежно від статі, рівень фізичного

здоров'я був «низьким», фізичної працездатності, функціонального стану систем кровообігу й зовнішнього дихання – «нижче від середнього».

Отримані результати наприкінці дослідження свідчили на користь досить високої ефективності використання запропонованих рекреаційно-оздоровчих заходів у процесі фізичного виховання хлопчиків і дівчаток молодшого шкільного віку та її переваги перед загальноприйнятим проведенням занять в загальноосвітній школі. Факт ефективності ще раз доводить раціональність у розв'язанні проблем фізичної реабілітації дітей молодшого шкільного віку в умовах спеціалізованої школи «Джерело».

Література

1. Бурханов А.И. Состояние здоровья учащихся школ различного профиля / А.И. Бурханов, Т.А. Хорошева // Гигиена и санитария. – 2006. – № 3. – С. 61-64.
2. Валеева Э.Р. Сравнительный анализ заболеваемости учащихся гимназии и образовательной школы / Э.Р. Валеева // Гигиена и санитария. – 2003. – № 5. – С. 47-48.
3. Квашніна Л.В. До оцінки стану здоров'я дітей молодшого шкільного віку з урахуванням індивідуально-типологічних характеристик їх розвитку / Л.В. Квашніна, В.П. Родіонов, Ю.А. Маковкіна // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2003. – № 1. – С. 62.
4. Куинджи Н.И. Современная технология обучения школьников и ее влияние на здоровье / Н.И. Куинджи, М.И. Степанова // Гигиена и санитария. – 2000. – № 1. – С. 44-48.
5. Шкиряк-Нижник З.А. Проблемы охраны здоровья детей в Украине / З.А. Шкиряк-Нижник, Ю.Г. Антипкин // Журнал практического врача. – 2008. – № 4. – С. 2-5.

Левченко Марина
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер. : к. фіз. вих., доц. Одинець Т.Є.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі спостерігається невпинне зростання захворюваності на бронхіальну астму (БА), що мотивовано забрудненням довкілля, збільшенням алергізації населення, погіршенням генофонду нації, що робить її важливою соціально-медичною проблемою і вимагає удосконалення діагностики, розробки і упровадження комплексних програм профілактики, лікування і реабілітації. За даними Національного інституту фтизіатрії і пульмонології імені Ф.Г. Яновського в Україні на БА страждають 2,5 млн. людей [1, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Захворювання бронхо-легеневої системи є однією з найбільш важливих проблем у сучасній світовій медицині. Розповсюдженість бронхіальної астми зростає у всьому світі. Причому збільшується питома вага важких форм (зокрема серед осіб молодого віку), більша частина хворих негайно госпіталізуються до стаціонарів. Із цим пов'язана висока інвалідність і летальність хворих на БА [2, 3, 4].

Наявність побічних ефектів медикаментозного лікування детермінує актуальність проблеми оптимізації фізичної реабілітації хворих на БА і подальшого вивчення цієї проблеми. Уміння управляти своїм диханням, що виникає внаслідок систематичного тренування дихання, забезпечує хворому більш повноцінний дихальний акт під час ядухи, значно полегшуючи його стан, і вимагає застосування меншої кількості медикаментозних засобів. З огляду на вищесказане стає важливою проблема розробки програми фізичної реабілітації для дітей в стаціонарних умовах [6].

Мета – вивчити особливості фізичної реабілітації дітей хворих на бронхіальну астму.

Проблема лікування й профілактики бронхіальної астми вийшла далеко за межі медичної проблеми і набула соціально-економічного значення через те, що уражає в основному осіб дитячого та молодого віку, зумовлює підвищення рівня летальності від неї. На сьогоднішній день успішно застосовуються методи медикаментозного лікування бронхіальної астми, однак часте і тривале застосування медичних препаратів загрожує розвитком побічних явищ та ускладнень [1, 2].

Такі труднощі в лікуванні БА потребують додаткових засобів, у тому числі й нелікарських – фізичних, що є дуже важливим для покращення функціонального стану системи зовнішнього дихання.

Активні заняття лікувальною фізкультурою ведуть до оптимізації стану співвідношення процесів збудження й гальмування в центральній нервовій системі, сприяючи усуненню функціональних порушень із її боку. Усе це разом з постановкою правильного подиху поліпшує рухливість грудної клітки й зміцнює дихальну мускулатуру, сприяє усуненню порушень у сфері нейроендокринної регуляції, зниженню підвищеної лабільності бронхів, відновленню нормального механізму подиху, нормалізації діяльності інших внутрішніх органів [3].

Вправи з вимовою голосних і приголосних звуків, розраховані на розвиток вольового свідомого керування видихом самим хворим для того, щоб зробити його рівномірним, замість переривчастого, спастичного. Вібрація ж верхніх дихальних шляхів сприяє зниженню спазму бронхів при видиху. При звуковій гімнастиці вібрація голосових зв'язувань передається на трахею, бронхи, легені, грудну клітку, що викликає розслаблення спазмованих бронхів і бронхіол [3, 5].

Проблема реабілітації дітей хворих на бронхіальну астму пов'язана з тим, що саме в цих пацієнтів спостерігається найбільше зниження пристосування організму до фізичного навантаження, а ефект від лікарської терапії може бути значно посилений шляхом впровадження реабілітаційних програм [3, 5, 6].

Висновки. Застосування фізичної реабілітації у дітей хворих на бронхіальну астму сприяє відновленню функції зовнішнього дихання, нормалізації кровообігу, поліпшенню адаптаційних можливостей дихальної і серцево-сдинної системи до фізичних навантажень, зміцненню мускулатри та рухливості грудної клітки, підвищенню опірності організму, нормалізації функції нервової системи.

Література

1. Алекса В. И. Практическая пульмонология / В. И. Алекса, А. И. Шатихин. – М. : Триада–Х, 2005. – 696 с.

2. Балаболкин И. И. Бронхиальная астма у детей / И. И. Балаболкин. – М.: Медицина, 2003. – 256 с.

3. Вовканич А. Лікувальна фізична культура при захворюваннях дихальної системи / А. Вовканич, О. Романчак // Молода спортивна наука України. зб. наук, праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 10: У 4-х т.4. – Львів: НВФ "Українські технології", 2006. – Т. 4. – Кн. 2. – С. 31–35.

4. Геппе Н. А. Современные представления о тактике лечения бронхильной астмы у детей / Н. А. Геппе // Российский медицинский журнал. – 2002. – Т. 10. – № 7. – С. 353 – 358.

Григус І. М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: Навчально-методичний посібник. – Рівне, 2006. –160 с.

6. Лукина О. Ф. Функциональная диагностика бронхиальной обструкции у детей / О. Ф. Лукина // Респираторные заболевания. – 2002. – № 4. – С. 11 –14.

Манжура Наталія
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Одинець Т.Є.

ЗАСТОСУВАННЯ ОЗДОРОВЧОГО ПЛАВАННЯ У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ

Постановка проблеми. Навчальна діяльність студентської молоді представляє собою розумову працю, що пов'язана, головним чином, з діяльністю центральної нервової системи. Під впливом інтенсивної або тривалої навчальної роботи, яка характеризується також й впливом на опорно-руховий апарат (довготривале сидіння, загальне зниження рухової активності), в студентів виникає й розвивається стомлення, тобто спостерігається тимчасове зниження функціональних можливостей організму й працездатності [2, с. 18].

Плавання – це відмінний засіб оздоровлення й відновлення організму студента, що досягається завдяки фізичним, термічним, хімічним і механічним властивостям водного середовища.

Мета – вивчити особливості використання занять з плавання для оздоровлення студентів.

Перебування у водному середовищі позитивно впливає на фізичний розвиток, функції кровообігу, дихання та терморегуляції, стимулює діяльність центральної нервової системи та вищі нервові функції людини. Вплив води може прискорювати формування рухових навичок і відновлення після виснажливих навантажень [3, с. 25].

Фізичні властивості водного середовища різко відрізняються від властивостей повітряного середовища, що є звичайними для людини, і висувають організму інші вимоги. Рухова діяльність плавця у водному середовищі викликає зміни в діяльності його органів і систем.

Під час плавання людина долає опір води, а це висуває значні вимоги до функцій дихання, кровообігу, тренує фізіологічні механізми терморегуляції, розвиває силу м'язів [1, с. 45].

Виконання вправ у воді в горизонтальному положенні (повільне плавання) полегшує роботу серця та периферичного кровообігу, знижує частоту серцевих скорочень. Тривале плавання з диханням на два цикли полегшує роботу серця за рахунок подовження діастолічної паузи, а також сповільнює пульс. Холодові впливи помірної інтенсивності стимулюють периферичний кровообіг.

Водні процедури стимулюють також діяльність кровотворних органів, підвищують кількість лейкоцитів у крові, посилюють імунні властивості крові, зменшують застійні явища у внутрішніх органах. Ритмічне чергування напруження і розслаблення м'язів плавця, активні рухи всіх суглобів покращують венозну гемодинаміку, вдосконалюють тканинний обмін.

Відсутність статичного напруження сприяє наповненню кров'ю судин грудної клітки, полегшуючи приплив венозної крові до серця. Завдяки цим особливостям м'яз серця зміцнюється, кровоносні судини стають еластичними, артеріальний тиск знижується [1, с. 54].

Ці особливості гемодинаміки полегшують регуляцію кровообігу при напруженій м'язовій діяльності плавця. Плавання висуває також великі вимоги до дихальної функції, оскільки дихання здійснюється в незвичайних умовах. При плаванні потрібні перебудова системи управління диханням, а також звичного дихального автоматизму; вироблення і автоматизація нового навику [4, с. 66].

Таким чином, систематичні заняття з оздоровчого плавання сприяють гармонійному розвитку всіх м'язів тіла, зміцнюють опорно–руховий апарат, підвищують функції серцево–судинної і дихальної систем, відновленню психофізичної готовності студента до ведення навчальної діяльності.

Література

1. Булгакова Н. Ж. Плавание / Н. Ж. Булгакова. – М. : Физкультура и спорт, 2001. – 400 с.
2. Викулов А. Д. Плавание : учеб. [для студентов факультетов физ. культуры Российской Федерации] / А. Д. Викулов. – Ярославль : ГУ ЦДЮ, ИЦ Пионер, 1999. – 160 с.
3. Водные виды спорта / [Булгакова Н. Ж., Максимова М. Н., Маринич М. Н. и др.] ; под ред. Н. Ж. Булгаковой. – М. : Академия, 2003. – С. 183-231.
4. Глазирін І. Д. Плавання [навч. посіб.] / І. Д. Глазирін. – К. : Кондор, 2006. – 502 с.

Несмашний Богдан
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Бандуріна К.В.

ПРОФІЛАКТИКА ПЛОСКОСТОПОСТІ У ДІТЕЙ

Плоскостопістю називається деформація стопи дитини, при якій її склепіння уплощуються. Правильно розвинена стопа служить своєрідним амортизатором під час ходьби, а якщо вона стає плоскою, то усі удари ноги об грунт віддаються болями в колінних, стегнових суглобах і в хребті, а іноді це приводить і до порушення роботи окремих внутрішніх органів.

Плоскостопістю страждає практично половина населення планети, серед жінок ця деформація зустрічається в 4 рази частіше, ніж у чоловіків. Фізіологічна плоскостопість (вроджена) зареєстрована всього в 3% випадків. До 24 місяців деформація стопи виявляється у 24% дітей, до 48 місяців – у 32% дітей, а до шкільного віку володарями плоскої стопи стає 40% дітей.

Найбільш часта причина плоскостопості – спадкова слабкість зв'язкового апарату (в т.ч. і дисплазія сполучної тканини) стопи і гомілковостопного суглоба, слабкість м'язів, а також неправильне (вроджене) вертикальне розташування таранної кістки в гомілковостопному суглобі. При останньому частіше виникають вальгусні стопи [1, 2].

Придбана плоскостопість частіше виникає у дітей в передшкільному і шкільному віці. Причинами можуть бути: травми в області гомілковостопного суглоба, тривала іммобілізація в гіпсовій пов'язці, постільний режим, неправильне взуття. Останнє зустрічається рідко і в соціально несприятливих умовах.

Є також і інші причини розвитку плоскостопості. Частіше це хвороби, що викликають м'язову слабкість (гіпотонію) в нижніх кінцівках. Звичайно це різні важкі неврологічні захворювання.

Від неправильної стопи страждає увесь організм. Коли та перестає виконувати свою амортизуючу функцію, цю роль беруть на себе хребет і суглоби. Саме звідси – остеохондроз, грижі дисків, болі в спині, сколіоз, а також артроз суглобів. До того ж на стопі розташована безліч біологічних точок, що відповідають за роботу усього організму, і тому неправильно сформована ступня погіршує стан абсолютно усіх органів. Безліч професій при цьому захворюванні стають людині недоступними. Загалом, боротися з хворобою необхідно ще з раннього віку.

Профілактика плоскостопості у дітей розпочинається вже з першого року життя. У цьому віці вона полягатиме в профілактиці і лікуванні рахіту та інших захворювань, які можуть спровокувати плоскостопість. У період, коли дитина робить свої перші кроки, слід замислитися про вибір дитячого взуття. Не варто забувати і про те, що дитині ніяке, навіть найкорисніше взуття не замінить босоногу прогулянку по траві, піску і іншим природним нерівностям. Дослідження індійських лікарів показують, що ті, хто провів "босоноге" дитинство, в три рази рідше страждають плоскостопістю, ніж ті, хто з дитинства ходив у взутті. Проте в цьому правилі є одно "Але". Ходити дитині босоніж по траві – це добре, а ось ходити босоніж по абсолютно рівній і твердій підлозі шкідливо [3].

Для дорослiших дітей можна проводити спеціальні ігри з елементами гімнастики стоп. До складу такої гімнастики можуть входити такі прості вправи як ходьба на п'ятах, на носках, на зовнішніх і внутрішніх сторонах стопи. Стрибки на місці, підняття п'ят (при цьому пальці ніг залишаються на місці), повзаючі рухи стопою за допомогою пальців ніг назад-вперед. Корисно буде прокатувати стопою гімнастичні палиці діаметром 2-3 см або тенісні м'ячики, піднімати дрібні предмети з підлоги за допомогою пальців ніг і дертися по гімнастичних сходах. Усе це добре розвиває м'язи стоп, покращує їх кровопостачання.

Будь-яка гімнастика покаже кращі результати, якщо її поєднувати з водними процедурами. Приміром, плавання є хорошим засобом стимулювання не лише тонусу скелетних м'язів організму, але і гартування.

Вправи при плоскостопості - профілактичний захід, що дозволяє зберегти стопи здоровими і зменшити ризик захворювання плоскостопістю [4].

Література

1. Алексеева Л.М. Комплексы детской общеразвивающей гимнастики / Л.М. Алексеева. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 208 с.
2. Каштанова Г.В. Лечебная физкультура и массаж. Методики оздоровления детей школьного и младшего школьного возраста / Г.В. Каштанова. – М.: АРКТИ, 2006. – 104 с.
3. Фізична реабілітація : підручник / під ред. В.М. Мухіна. – К. : Олимпийская литература, 2009 – 488 с.
4. Физическая реабилитация : учеб./под ред. С.Н. Попова. – Ростов н/Д : Феникс, 2005.–468 с.

Нестеренко Анастасія
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Іванська О.В.

РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ ЗА ЛОГОПЕДИЧНИМ МЕТОДОМ

Раніше логопедична допомога глибоко розумово відсталим дітям практично не проводилася. Сьогодні функціонує ціла мережа реабілітаційних центрів, де займаються цією проблемою. Допомога, надавана дітям з особливими потребами, відрізняється комплексністю, тому що поряд з діагнозом мовного недорозвинення цим дітям поставлений психоневрологічний діагноз. Логопед працює в тісному контакті з дефектологом, психологом, інструктором ЛФК, вихователями, музичним керівником, забезпечуючи в такий спосіб всебічний вплив на дитину.

Основний поширений логопедичний діагноз вихованців – системне недорозвинення мови (СНМ) тяжкого та середнього ступеня. Зустрічаються й діти, які зовсім не розмовляють. Є діти з порушеннями вимови й лексико-граматичного складу мови. Всі вихованці потребують логопедичної допомоги [1, с. 128].

Мета роботи – реабілітація дітей з порушенням мовлення за логопедичним методом .

Об’єкт дослідження – діти які мають порушення мовлення.

Перше завдання подолання порушення мовлення у дітей з психо-фізичними вадами полягає в тому, щоб мовлення сформувалося при здатності чітко артикулювати звуки, вимовляти звуки, склади, слова, розуміти і сприймати слухові відчуття. Оскільки при органічних порушеннях нервової системи розлад розбірливого мовлення зумовлено недостатністю іннервації мовленнєвого апарату, то першим етапом мовленнєвої підготовки є робота над мовно-руховими здібностями. Для цього потрібна постійна мовленнєва практика, завдяки якій тренуються органи мовлення. На основі набутих навичок, дитина має навчитися розрізняти звуки рідної мови на слух, диференціювати їх, вимовляти відповідно до норм сучасної української літературної мови, артикулювати кожний звук мови.

Потім необхідно допомогти дитині засвоїти мовні одиниці, передусім лексичні і граматичні. Діти з порушеннями потребують особливої уваги при засвоєнні лексичної сторони мовлення. Засвоєння дітьми лексичного значення слів відбувається від прямого, конкретного, основного до узагальненого та переносного значення, яке вони часто не можуть зрозуміти («срібні промені», «золотий ранок»). Дитина має засвоювати і граматичне значення, зв’язки між словами в реченні («в сумці», «під столом» і т.д.). [2, с. 56].

Становлення зв’язної мови у розумово відсталих дітей здійснюється уповільненими темпами. У процесі актуалізації зв’язної мови діти з особливими потребами мають потребу в постійній стимуляції з боку дорослого, у систематичній допомозі, що виявляється або у формі питань, або в підказці. Більше легкою для засвоєння є ситуативна мова, тобто мова з опорою на наочність, на конкретну ситуацію [3, с. 67].

Логопедична реабілітація традиційно складається з чотирьох блоків.

1. Діагностичний блок включає два етапи обстеження мови дитини: під час вступу її для виявлення порушень мови і при випуску − для відстежування динаміки.

2. Планово-прогностичний блок передбачає складання індивідуального плану корекції для кожної дитини з порушенням мови. Логопед за допомогою педіатра і психолога визначає частоту і тривалість своїх занять, що залежить від тягаря основного порушення, глибини і структури мовного недоліку, психофізичного стану дитини.

3. Коректувально-розвиваючий блок включає організацію логопедичних занять відповідно до індивідуального плану. Вміст традиційних логопедичних занять збагачується вживанням нетрадиційних прийомів (робота з піском, переказ віршів за допомогою пантомимики, діяльність, що театралізується, релаксація), які сприяють встановленню і закріпленню асоціативних зв'язків в третинних зонах кори головного мозку.

4. Інформаційно-консультативний блок включає консультації для батьків, вихователів і інших фахівців закладу:

- інформування батьків про виявлення у їх дітей порушень мови, про заплановану коректувальну роботу і її результативність; закріпленню отриманих на логопедичних заняттях знань і умінь, попередженню вторинних відхилень [4, с. 45].

Надалі, після закінчення курсу реабілітації, можливі чотири варіанти:

1) дитина продовжує індивідуальні логопедичні заняття в умовах нестаціонарного обслуговування;

2) дитина займається удома по рекомендаціях логопеда;

3) дитині дається напрям на логопункти школи і поліклініки;

4) дитина виводиться з правильним мовленням.

Висновок: логопедична реабілітація, як складова педагогічного супроводу дитини має певний зміст: логопедична допомога є результатом впливу на особистість, її окремі психічні та фізичні функції. З використанням опори на адаптивний апарат та компенсаторних здібностей відбувається поступове виправлення та подолання вад мовлення.

Література

1. Катаева А.А. Дидактические игры и упражнения в обучении умственно отсталых дошкольников./ А.А. Катаева, Е.А. Стребелева - М., 1991.- 128 с.

2. Гуров В.Н. Опыт организации социально-педагогической работы / В.Н. Гуров /Педагогика. - 1993. - № 4. - С.54-58.

3. Закатова И.Н. Социальная педагогика в школе./ И.Н. Закатова – М.,1996. – 67 с.

4. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 р. – 45 с.

Німенко Вадим
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к. фіз. вих., доц. Одинець Т.Є.

ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ПНЕВМОНІЇ

Постановка проблеми. Пневмонія є одним з найбільш розповсюджених захворювань людини. В Європі на пневмонію в середньому хворіють 15 осіб на 1000 населення. В Україні, за даними академіка Ю. І. Фещенка, на пневмонію хворіють щороку від 40 до 50 тис. осіб. Загальні витрати на лікування хворих із пневмонією становлять понад 10 млрд доларів США. Зросла смертність від пневмонії: при позалікарняних пневмоніях вона становить 5–15 % випадків, при госпітальних (нозокоміальних) – до 50 % [4].

Пневмонія – це поліетіологічне вогнищеве інфекційно-запальне захворювання легенів із втягненням у патологічний процес респіраторних відділів і обов'язковою наявністю запальної ексудації всередині альвеол. Термін «пневмонія» використовується для опису запалення легенів. Захворюваність на пневмонію серед дорослих у розвинення країнах ставить 3-16% на рік, при цьому, за оцінками фахівців, приблизно у 60% випадків захворювання залишається нерозпізнаним. З метою повного відновлення морфологічної структури та функції органів дихання, активізації діяльності серцево-судинної та інших

систем організму, адаптації до фізичних навантажень є обов'язковим застосування засобів фізичної реабілітації.

Мета – визначити засоби фізичної реабілітації, що застосовуються при пневмонії.

Пневмонію лікують комплексно із широким застосуванням засобів фізичної реабілітації. Засоби фізичної реабілітації: ЛФК, лікувальний масаж, фізіотерапія. Але серед великої кількості наукових праць з проблеми застосування засобів фізичної реабілітації при пневмонії не знайдено загальноприйнятих методик лікувальної гімнастики та лікувального масажу. Існуючі методики не враховують функціональний стан дихальної, вегетативної нервової системи та ступінь толерантності серцево-судинної системи до фізичного навантаження хворих [2].

Дихальна гімнастика повинна займати важливе місце в реабілітації людей, що страждають на пневмонію [3]. Спеціальні дихальні вправи забезпечують повноцінний дренаж легенів і бронхів, очищають слизову дихальних шляхів, зміцнюють дихальну мускулатуру.

Дихання за системою Бутейка. Брак вуглекислого газу в крові дуже несприятливо впливає на організм людини. К. П. Бутейко стверджував, що дефіцит вуглекислоти є наслідком гіпервентиляції легень. І якщо глибоке дихання призводить до порушень в організмі й хвороб, то протиставити йому можна лише одне — дихання поверхневе. Саме на вивченні поверхневого дихання і побудована дихальна гімнастика Бутейка [1].

Дихальна гімнастика Стрельникової є парадоксальною. У більшості випадків вона пропонує робити вдих у тих положеннях, у яких у традиційній гімнастиці рекомендується видих. Ця гімнастика зберігає природну динаміку дихання і тренує вдих, найзручніший для затримки. Таке тренування вдиху збільшує найважливіший резерв організму — повітряний. Збільшення резерву збільшує життєздатність.

Дихальна гімнастика по Толкачову – дуже проста і дуже дієва методика для оздоровлення дихальної системи. Спеціальні дихальні вправи забезпечують повноцінний дренаж бронхів, очищують слизову дихальних шляхів, укріплюють дихальну мускулатуру. Її особливість полягає у стисканні грудної клітки в області нижніх ребер і діафрагми.

При пневмонії найчастіше застосовують класичний ручний масаж, але існують і інші види масажу: крапковий масаж, сегментарно-рефлекторний масаж, самомасаж, вібраційний масаж із застосуванням різних вібромасажерів, банковий масаж, хладомасаж, кріомасаж [4].

Фізіотерапію призначають для антибактеріальної і протизапальної дії, покращення дренажної функції бронхів, зменшення інтоксикації, посилення крово- і лімфообігу, обміну речовин і прискорення розсмоктування запального інфільтрату; стимуляції вентиляції і газообміну в легенях, захисних функцій організму [5].

Таким чином, застосування фізичних вправ у хворих на пневмонію передбачає: загальне одужання і зміцнення організму, підвищення його реактивності; поліпшення функції дихання і газообміну за рахунок відновлення правильного механізму дихання; поліпшення трофіки, кровообігу і лімфообігу в легенях з метою ліквідації запального процесу; розвиток компенсаторних реакцій апарату зовнішнього дихання і кровообігу з метою їх адаптації до побутових та виробничих навантажень; поліпшення діяльності центральної і периферійної ланок системи кровообігу; збільшення рухливості грудної клітки, діафрагми, хребта і сили м'язів грудної клітки; розвиток повного дихання з переважним тренуванням тривалого видиху.

Література

1. Андреев Ю. Как дышать, чтобы жить долго / Ю. Андреев // ФИС. – 2006. – № 6. – С. 1012.
2. Калмикова Ю.С. Аналіз ефективності фізичної реабілітації за даними спірографічних показників при негоспітальній пневмонії в періоді реконвалесценції / Ю.С. Калмикова, Н.В. Юрко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 9. – С. 35-41.
3. Мельникова Г.В. Лучшие дыхательные гимнастики для вашего здоровья / Г.В. Мельникова – М. : АСТ, 2007. – 61 с.

4. Пєшкова О.В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів / О.В. Пєшкова. – Харків: СПДФО Бровін О.В., 2011. – С. 219-236.
5. Попов С.Н. Физическая реабилитация / С.Н. Попов. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2005. – 608 с.

Олексюк Катерина
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Іванська О.В.

ВИКОРИСТАННЯ МАСАЖУ ПРИ ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) – є узагальнюючим терміном для групи захворювань, які проявляються в першу чергу порушеннями рухів, рівноваги та положення тіла. ДЦП належать до тяжких захворювань ЦНС, у якому, особливо страждають мозкові структури, відповідальні за рухи. Характерні для ДЦП рухові розлади: гіпертонус м'язів, розвиток контрактур, порушення координації рухів, атрофія м'язів та інших [2,с.39].

Розрізняють 4 періода:

1. Гострий період тривалістю 7− 14 днів. Прогресуючий перебіг хвороби, виражені рухові розлади, часом – наявність періодичних судомних нападів.

2− 3. Відновлювальний період (ранній – до 2 місяців, пізній – до 1− 2 р.) – характеризується вираженим раннім тонічним рефлексом, який зберігається довше нормальних термінів, стримуючи своєчасну появу рефлексів та розвитку рухів. Страждають чи відсутні вроджені рефлекси.

4. Період залишкових явищ починається з дворічного віку і триває до юнацтва, а під час тяжких формах – довічно. Відсутність раннього лікування викликає формування порочних поз та рухів, утруднюючи нормалізацію рухової сфери дитини.

Незабаром після постановки діагнозу, але тільки при досягненні нормальних цифр внутрішньочерепного тиску і відсутності судом, повинен бути початий курс терапії.

Мета масажу − понизити рефлекторну збуджуваність м'язів, попередити розвиток контрактур, зменшити синкінезії, стимулювати функцію м'язів, поліпшити лімфо- і кровообіг, зменшити трофічні розлади.

При ДЦП застосовуються такі види масажу:

1. Класичний масаж проводиться курсами 25 − 30 сеансів. Виконується він для зменшення спазму «затиснутих» м'язів і приведення в тонус розслаблених та непрацюючих м'язів. Для цього використовуються різні прийоми: гребенеподібне, щипцеподібне і концентричне погладжування – у разі спазму, розминка і вібрації при атонії м'яза. Такий масаж починають виконувати при зникненні у дитини судом, з будь-якого віку.

2. Склеромерний: заснований на уявленні, що «медіатор болю» знаходиться в певних місцях окістя. І якщо на них впливати різними масажними рухами, блокується потік патологічних імпульсів від неї до спинного мозку, розслабляється спазмовані м'язи. Такий масаж проводять 10 −15 днів поспіль, 3−4 рази на рік. Показаний він дітям від 1,5 років, при спастичних формах ДЦП [3,с.174].

3. Точковий розслабляючий масаж, тобто вплив на акупунктурні точки пальцями, зазвичай застосовують як доповнення до ЛФК та іншим видам масажу. Протипоказань до нього немає; виконувати його можна кожен день, лише зрідка роблячи перерви.

4. Стимуляційний масаж м'язів-антагоністів, коли напружена м'яз додатково пасивно розтягується.

5. Методика Бобат (нейрофізіотерапія). Це специфічний вид лікування, який поєднує в собі елементи масажу та лікувальної фізкультури. Вона застосовується для боротьби зі спастичністю м'язів, навчання дитини реакціям утримання рівноваги, придушення аномально координованих рухових і позних стереотипів. Це вправи, які виконуються з повторами по 3 − 5 раз, коли кінцівки надають положення,

протилежне тому, яке вона сама хоче зайняти, використовуючи при цьому ортези та шини. Виконують їх або 3 рази на день (при вираженій спастичності), або 3 рази на тиждень. Бобат–заняття забороняють впливати на будь-які м'язи-згиначі, долоні і звід стопи, щоб не посилити спастику.

Вправи включають розтяжки, розробку суглобів, активні рухи дитини. Спочатку тренування проходить на м'ячах, коли дитині потрібно робити розтяжку, похитування, його навчають навикам сидіння. Пізніше переходять до занять на ролах, а закінчують – на матах (там виробляються нахили, присідання, дитині допомагають навчитися повзати).

Висновки. Реабілітаційні заходи необхідно проводити постійно, роблячи акцент на тому, що приносить максимальний ефект. Тільки в цьому випадку можна розраховувати на стійкі результати.

Література

1. Дубровський В. І. Дитячі церебральні паралічі / В. І. Дубровський. – Москва: Гуманіт, 2002. – 425 с.
2. Єфименко М.М. Зміст й методика занять фізичною культурою з дітьми, які страждають церебральним паралічем/ М.М.Єфименко, Б.В.Сермієв. – М.: Радянський спорт, 1991. – 56 с.
3. Штеренгерц А.Є. Масаж для дорослих та дітей/ А.Є.Штеренгерц, Н.А.Біла. – К.: Здоров'я, 1996. – 384 с.
4. Штеренгерц А.Є. Лікувальна фізкультура та масаж при захворювань і травмах нервової системи в дітей віком/ А.Є.Штеренгерц. – К.: Здоров'я, 1989. – 187 с.

Омельченко Яна
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

ПРАВИЛЬНЕ ДИХАННЯ ЯК ЗАСІБ ОЗДОРОВЛЕННЯ

В наш час загальновизнаною цінністю світове співтовариство вважає індивідуальне і громадське здоров'я. Здоров'я нації розглядається як показник цивілізованості держави, що відбиває соціально-економічне становище суспільства.

На цей час існує та активно розробляється багато програм оздоровчої спрямованості. Значну поширеність набувають дихальні оздоровчі гімнастики.

Дихання - це сукупність процесів, які забезпечують надходження в організм кисню, використання його в окислювальних процесах і видалення з організму вуглекислого газу. Наші легені являють собою систему, через яку з організму може бать видалено значна кількість непотрібних шлаків

Дихання, так само як і всі інші способи оздоровлення, порівняно з двосічним клинком. Правильне дихання є могучпм засобом оздоровлення та профілактики багатьох хвороб. Неправильне дихання може служити причиною ряду захворювань, починаючи від легеневих і кінчаючи серцево-судинними.

Принципи правильного дихання для здорової людини наступні:

1. Протягом дня надавати перевагу діафрагмальному (черевному) типу дихання за допомогою м'язів живота і активних рухів діафрагми.
2. Вдихати легко й тихо через ніс, не створюючи шуму під час втягування повітря.
3. Намагатися вдихати повітря на повну глибину, надуваючи живіт.
4. Видихати повітря через ніс.
5. Вдих робити швидкий і короткий, а видих — у декілька разів довший, підтягуючи передню стінку живота до хребта.
6. Видих можна робити і максимально подовженим, але не настільки, щоб відчувати дискомфорт.
7. Ніколи не напружувати грудну клітку, легені, не доводити себе до запаморочення.

Найбільш корисним вважається повне дихання, яке об'єднує три типи дихання - нижнє, середнє та верхнє [1, с. 28]

Нижнє (діафрагмальне) дихання пов'язано з опусканням діафрагми, втягуванням та роздуванням черева. При видиху живіт утягується, м'язи черевного преса скорочуються й тиснуть на органи черевної порожнини та діафрагму.

Середнє або реберне дихання відбувається шляхом скорочення міжреберних м'язів, які змінюють положення ребер та об'єм грудної порожнини. При видиху ребра опускаються, черево втягується.

Верхнє або ключичне дихання здійснюється за рахунок підняття ключиць і наповнення повітрям верхніх частин легень. Живіт та ребра залишаються нерухомими, при видиху поступово опускається грудина, потім плечі [2, с. 89].

Наприклад: Початкове положення - стоячи у вільній та природній позі. - робимо різкий видих; -починаємо вдих, що складається з трьох фаз: 1) живіт повільно випинається вперед - відбувається рух діафрагми (спочатку корисно класти долоні рук на живіт, щоб стежити за його рухом). Розширення живота стає причиною того, що повітря проникає в нижню частину легенів; 2) розширюємо середню частину грудної клітки і ребра. Таким чином, повітря поступово прямує в середину легенів; 3) розширюємо груди до межі. Завдяки цьому руху ми вбираємо в себе максимальну кількість повітря, яке здатні вмістити наші легені; - після цього ми починаємо повільний видих через ніс. Важливо: видих ми робимо в точно такій же послідовності, як і вдих, - спочатку стискаються нижні ребра і втягується передня стінка живота, потім опускається груди і потім - плечі й ключиці. Щоб всередині залишилося якомога менше повітря, стискаємо черевні і міжреберні м'язи. Робити це слід повільно і обережно, уникаючи різких рухів.

Існують різні варіанти ритмічного поєднання вдиху та видиху. Так, швидкий вдих і повільний видих чинить заспокійливу дію, а повільний вдих та швидкий видих - збуджуючу. Затримка дихання на вдиху сприяє підвищенню артеріального тиску, а затримка дихання на видиху - його зниженню, тому засвоювати прийоми дихальної гімнастики слід під наглядом [3, с. 11]

Таким чином, правильне дихання є засобом оздоровлення та профілактики багатьох захворювань. Рівень здоров'я, який визначається за максимальним споживанням кисню, безпосередньо залежить від життєвої ємності легень. Найкращий шлях збільшити ємність легень - виконувати аеробні фізичні вправи, інший шлях більшого розвитку легень - виконання спеціальних дихальних вправ.

Література:

1. Пухлій В. Українці - втомлена нація: Демографічний розвиток України в останнє десятиліття XX ст./ В. Пухлій // Науковий світ. – 2003. – №8. – С. 28-29.
2. Коробейнікова Г.В. Функціональний стан організму та розумова працездатність людей різного віку / Г.В. Коробейнікова // Фізіологічний журнал. – 2010. – Т.47. – №2. – С. 87-93.
3. Ануров В. О новых формах физической культуры / В. Ануров // Спорт в школе. – 2002. – №5. – С. 11.

Панов Олександр
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

ВПЛИВ МАСАЖУ НА БІОРИТМИ ЛЮДИНИ

Актуальність проблеми біоритмів підтверджується сучасними дослідженнями. В індустріальних державах 10 провідних причин смертності складають паління, вживання токсикантів, переїдання, гіподинамія, погіршення екологічної ситуації та порушення структури біоритмів організму внаслідок ненормованого, без режимного робочого дня.

Важливим етапом оздоровлення є гармонізація відносин організму з навколишнім середовищем і пошук адекватних форм життєдіяльності з урахуванням біологічних ритмів і корекцією цих ритмів, якщо їх структура порушена [1, с. 26]

Слід мати на увазі, що для людини, яка строго підтримує двухфазний режим синхронізації пози з добовим режимом (стоя-сидя, вдень ходьба, вночі лежа) жорстокою стає

система біоритмологічної організації життєдіяльності й тим консервативно реагує організм на зміни добового ритму.

Використання всього, що буде зм'ягчати та згладжувати значимість пози як синхронізатора добового ритму буде формувати стан меншої залежності від жорсткого стереотипу.

Простим і ефективним методом у вирішенні проблеми є масаж.

Вплив масажу здійснюється шляхом перебудови багатьох систем організму, в першу чергу шляхом зміни тимчасової координації фізіологічних функцій. В зв'язку з цим масаж виступає як коректор порушеного біоритму і сприяє нормалізації діяльності функціональних структур.

При призначенні масажу в уранішні години необхідно враховувати умови переважання активного стану симпатичної, а вечірньої пори – наростаючої активності парасимпатичної нервової системи. Природно, що досягнення оптимального результату кожного разу здійснюватиметься при різних по своєму рівню енерговитратах.

Відомо, що життя проходить в постійних пристосуваннях організму до умов зовнішнього середовища. Цей процес можна представити як хімічну і фізіологічну адаптацію. Таким чином, функції живого організму підтримуються на певному гомеостатичному рівні [2, с. 47]

За допомогою масажу можна робити вплив на соматовегетативні функції організму і таким чином активізувати (стимулювати) фізіологічні адаптивні системи [3, с. 111]. Таким чином, масаж є відмінним способом нормалізації біоритмів і є необхідною умовою в житті соціальної людини.

Література

1. Белкания Г.С. Антропофизиологический подход в биоритмологическом обеспечении здоровья. Прямохождение как синхронизатор суточного ритма кардиодинамики / Г.С. Белкания // Физическое воспитание студентов творческих специальностей. – Харьков: ХГАДИ, 2003. – Т.3. – С. 11-34.
2. Доскін В.А. Биоритмы, или как стать здоровым / В.А. Доскін // Валеологія. – 2014. – Т. 6. – С.44-49.
3. Апанасенко Г.Л. Эволюция биоэнергетики и здоровье человека / Г.Л. Апанасенко. – СПб.: Петрополис, 1992. – 123 с.

Полянська Валерія
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Враховуючи зниження рівня життя, погіршення екологічних умов, скорочення державних медичних і соціальних програм, необхідно зазначити, що у наш час одними з найважливіших суспільних проблем є проблеми фізичного здоров'я сучасної молоді. У загальному комплексі умов, які визначають рівень здоров'я сучасного студентства, першочергового значення набуває здоровий спосіб життя.

Студенти належать до числа найменш соціально захищених груп населення, в той час як специфіка навчального процесу та вікові особливості пред'являють підвищені вимоги практично до функціонування всіх органів і систем їх організму. Аналіз наукової літератури, присвяченій здоров'ю студентської молоді, показує, що за час навчання у вищому навчальному закладі здоров'я студентів не тільки не поліпшується, а й у ряді випадків погіршується. За даними багатьох авторів, самі студенти практично не вживають ніяких заходів для зміцнення свого здоров'я, хоча в рейтингу цінностей ставлять здоров'я на друге місце після освіти, цілком розуміючи, що високий рівень здоров'я дає конкурентні переваги на ринку праці [3, с. 18].

Здоров'я людини – це стан фізичного, духовного та соціального благополуччя, найважливіша складова частина будь-якого успіху. Це важлива характеристика продуктивних сил, це суспільне надбання, що має матеріальну й духовну цінність. Одним з головних способів збереження здоров'я, фізичної активності, оптимального психофізичного стану студентської молоді є ведення здорового способу життя.

Здоровий спосіб життя – це спосіб життя окремої людини, спрямований на профілактику хвороб і зміцнення здоров'я. Він включає такі принципи, як дотримання режиму дня, раціональне харчування, достатній рівень рухової активності, дотримання правил гігієни, відсутність шкідливих звичок, доброзичливе ставлення до оточуючих, перебування у сприятливих умовах життя тощо.

Серед основних елементів, що формують цілісний комплекс збереження здоров'я студента, слід виділити зовнішні і внутрішні елементи. До зовнішніх елементів належать [2, с. 210]:

– умови життя студента;

– можливості зміцнення власного здоров'я (фінанси, наявність часу) і пов'язана з ними відповідна інфраструктура (спортивні споруди, майданчики, наявність спортивних секцій тощо);

– можливості періодичної перевірки показників здоров'я і наявність відповідної інфраструктури (медичні установи, діагностичні центри);

– громадська думка і ставлення суспільства до проблеми збереження здоров'я і здорового способу життя;

– джерела отримання знань і навичок по здоровому способу життя.

До внутрішніх елементів можна віднести конкретні особисті показники здоров'я студента, спосіб життя і звички, мотивацію студента до здорового способу життя, знання про здоров'я і навички його збереження [1, с. 56].

Досвід наших вузів показує, що найбільш успішно такі передумови створюються в процесі фізичного виховання і занять спортом. Велику користь в цьому відношенні може надати включення відповідних тем у теоретичні, методичні розділи фізичного виховання. Значну роль у валеологічному вихованні та освіті можуть відіграти спеціалізовані курси з навчання здоровому способу життя. Найважливішим заходом збереження здоров'я повинна бути організація обов'язкових і факультативних занять фізичним вихованням в різноманітних навчальних і позанавчальних формах з націленістю на залучення до здорового способу життя, оздоровчим тренуванням з урахуванням особистих інтересів студентів.

Література

1. Григорьев В.И. Кризис физической культуры студентов и пути его преодоления / В.И. Григорьев // Теория и практика физкультуры. – 2004. – С. 54-61.

2. Євстратов П.І. Рівень здоров'я в залежності від рухової активності студентів / П.І. Євстратов // Буковинський науковий вісник. – Чернівці, 2005.– С. 209-211.

3. Томенко О.А. Рівень соматичного здоров'я і рухової активності студентів вищих навчальних закладів / О.А. Томенко, С.А. Лазоренко // Слобожанський науково-спортивний вісник : науково-теоретичний журнал. – Х. : ХДАФК, 2010. – № 2. – С. 17-20.

Попова Анна
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Кузнєцов А.О.

ВКРАЙ ВИСОКОЧАСТОТНА ТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ПОХИЛОГО ТА СТАРЕЧОГО ВІКУ

В останні десятиліття медиками відзначено значне зростання захворюваності серед геріатричного контингенту. У старечому і літньому віці переважають виразкові ураження шлунка, дванадцятипалої кишки. Виразкова хвороба у літніх і старих людей набуває обертів та протікає більш злоякісно і з великою кількістю ускладнень. Число ускладнень збільшується з 30% у віці 60-65 років до 70-80% у віці 80-85 років. Ситуація ускладнюється

тим, що в осіб похилого та старечого віку часто є супутні захворювання, що тягне за собою ряд протипоказань до застосування окремих груп медикаментозних препаратів [3, с. 368].

Згідно думки багатьох авторів, проблема геронтології потребує вирішення наступних питань: необхідний розвиток геріатричної служби, поліпшення охорони здоров'я літніх людей, профілактика інвалідності, створення системи реабілітації, зайнятості, соціального забезпечення [1-4].

Вирішення цих завдань потребує детального вивчення можливостей застосування нових лікувальних та профілактичних методів, в тому числі немедикаментозних, що володіють високою ефективністю в геріатричній практиці. З віком відбувається «накопичення» хронічних захворювань, відзначається збільшення патологічних процесів, тому організм людини в літньому віці відрізняється рядом особливостей, які вимагають зміни тактики лікування. Також відомі випадки парадоксальної реакції літніх пацієнтів на введення лікарських засобів, загострення під їх впливом супутньої патології, розвиток побічних ефектів. Це знижує діапазон застосування медикаментозної терапії, потребує розвитку комплексних лікувально-реабілітаційних програм з застосуванням немедикаментозних методів лікування [4, с. 205].

В останні роки серед немедикаментозних методів лікування і реабілітації пацієнтів похилого та старечого віку особливо перспективним є вкрай високочастотна терапія (ВВЧ) - метод лікувального впливу електромагнітним випромінюванням міліметрового діапазону (1 - 10 мм) вкрай високої частоти (30 - 300 ГГц) низької інтенсивності (менш за 10 мкВт / $см^2$). Відповідь організму на електромагнітні випромінювання вкрай високочастотного (ВВЧ) діапазону це елементи шкірно-вісцеральних рефлексів і реакція з боку неспецифічних адаптаційно-пристосувальних механізмів.

У ряді робіт показано специфічні відповіді біологічних об'єктів на вплив електромагнітних випромінювань ВВЧ діапазону. Так, в роботах Сафонова І.С. і співавторів показано, що ВВП має протизапальну дію, що виявляється зменшенням ексудації і гіперемії вогнища запалення, зменшується фагоцитарна активність нейтрофілів периферичної крові, що не впливає на гуморальну відповідь на імунзалежний антиген, тобто вкрай високочастотне випромінювання викликає дегрануляцію тучних клітин, що є важливим механізмом у реалізації дії на рівні організму з синхронною участю нервової, ендокринної та імунної систем [3, с.368].

При застосуванні вкрай високочастотній терапії літніх людей, хворих з хронічними обструктивними захворюваннями легень, Алтуховим А.А. було зареєстровано зниження рівня катехоламінів, серотоніну і експресії
Ia-антигену, що дозволяє розглядати ВВЧ терапію як фактор імуно-та вегетостабілізації.

В роботах Воліна М.В. відображено, що ВВП робить інгібуючий вплив на підвищену функціональну активність тромбоцитів, нормалізує функціонування тромбоцитарної ланки системи гемостазу [1, с. 331].

В роботах Медведєва Д.С., присвячених вивченню застосування вкрай високочастотної терапії в лікуванні виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки зареєстровано, що ВВЧ-терапія здатна коригувати порушений оксидативний гомеостаз, сприяє позитивній динаміці опіоїдних сигнальних молекул β-ендорфіну, лей-енкефаліну і мет-енкефаліну, що свідчить про виражений антибольовий і саногенний ефекти досліджуваного методу, підвищенню адаптаційних можливостей організму і дозволяє думати про високий рівень системного впливу ВВЧ-терапії [2, с. 120].

Таким чином, з геріатричних позицій є актуальним подальше вивчення впливу вкрай високочастотної терапії в лікуванні різних захворювань в похилому і старечому віці.

Хоча застосування вкрай високочастотної терапії знаходить все більш широке поширення в різних галузях медицини, частота призначення методу в процесі лікування і реабілітації пацієнтів похилого та старечого віку є значно меншою у порівнянні з іншими методами апаратної фізіотерапії на всіх етапах організації медичної допомоги, що найчастіше є як наслідком низької проінформованості лікарів-геронтологів про можливості методу, так і

недостатньою вивченістю фундаментальних аспектів впливу вкрай високочастотної терапії на функції старіючого організму.

Література

1. Волін М.В. Можливості коротковолновочастотної терапії в регуляції загального периферичного судинного опору при поєднаної патології у літніх / М.В. Волін // Вісник РУДН. Серія «Медицина». – 2010. – № 4. – С.330-332.
2. Медведєв Д.С. Міліволнова терапія в лікуванні депресії в літньому віці / Д.С. Медведєв // Фундаментальні дослідження. – 2011. – № 6 – С. 119-121.
3. Місце і роль ВВЧ-терапії в медичній реабілітації літніх хворих з хронічними обструктивними захворюваннями легень / А. А. Алтухов // Успіхи геронтології. – 2009. – Т. 22. – № 2. – С.368-371.
4. Нейроіммуноендокрінні механізми протективних ефектів медичної реабілітації у літніх хворих / І.С. Сафонов // Успіхи геронтології. – 2010. – Т.23, № 2. – С.204-207.

Попова Анна
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

ПРОБЛЕМИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ

Результати проведених за останні роки численних наукових досліджень переконливо свідчать про тісний зв’язок між нутрієнтним складом раціону та метаболічним станом організму людини. Усяке тривале порушення цього зв’язку може призводити до функціональних та органічних розладів у системі травлення, кровообігу, кістковій тканині, імунній системі, мікробіоценозі кишок, інтелекті людини [1, с. 72].

Вірно побудоване харчування, навпаки, може сприяти оптимальності метаболічного стану організму та підвищенню рівня захисної реакції організму стосовно несприятливого впливу на нього різних чинників [3, с. 117].

Увесь студентський період життя супроводжується систематичною розумовою працею. Цей складний пізнавальний процес тісно пов’язаний з інтелектуальними, емоційними та вольовими якостями особистості. Починається він сприйняттям навчальної інформації через опрацювання і перетворення її на знання на рівні абстрактного мислення, а завершується застосуванням цих знань на практиці. Головний мозок, як і інші фізіологічні органи і системи, потребує правильного харчування [2, с. 12].

Аналіз раціону харчування студентів І курсу факультету фізичного виховання вражає. Отримані результати свідчать, що режим харчування студентів не відповідає гігієнічним принципам оптимального харчування, їх повсякденний раціон вуглеводно-жировий, з недостатньою кількістю тваринного білка, дефіцитом вітамінів і мікроелементів. Виявляється захоплення чаєм, кавою, алкогольними напоями. Раціон харчування студентів формується під впливом реклами, харчових переваг, а не науково обґрунтованих рекомендацій.

Проведений аналіз фактичного харчування студентів показав, що енергетична цінність добових раціонів лише у 71-75% випадків задовольняє фізіологічні потреби організму. Однак виявлено певний дисбаланс у співвідношенні між білками, жирами та вуглеводами, який становить: 1:1,5:3,6, що не відповідає рекомендованим нормам надходження енергії і харчових речовин (1:1:4). Тому часто спостерігаються ознаки дефіциту вітамінів, втомлюваність, поганий настрій, погіршується загальне самопочуття. Це також має вплив на навчальний процес.

Споживання складних вуглеводів юнаками і дівчатами знижено відповідно у 0,5 та 1,2 разів. Потрібно зауважити, що навіть недостатнє надходження в організм вуглеводів забезпечується за рахунок споживання студентами простих вуглеводів.

Енергетична цінність раціону студентів повинна бути в межах 2800-2600 ккал, з яких 1200-1400 ккал повинні забезпечуватися за рахунок вуглеводів, 720-810 ккал – за рахунок

жирів і 400-460 ккал – за рахунок білків. В середньому, добова норма білка може становити 100-115 г, жиру – 80-90 г і вуглеводів – 300-350 г.

Головними недоліками харчування студентів залишається: недостатнє споживання рослинного білка, та харчових волокон, овочів, фруктів; надмірне споживання перероблено м'яса, консерви та кондитерських виробів на фоні недостатнього споживання риби та морепродуктів. Споживання кави, газованої води, напоїв, в тому числі й алкогольних, залишається на високому рівні.

Таким чином, аналіз якості і динаміки структури харчування студентів та асортименту спожитих харчових продуктів виявив, що нинішні параметри їх здоров'я потребують системно-комплексного підходу до вирішення проблеми харчування. Доцільно було б впровадження в університеті лекцій про раціональне харчування з І курсу й продовжувати до завершення навчання.

Література

1. Грибан Г.П. Поліпшення стану здоров'я студентської молоді в умовах радіонуклідного забруднення шляхом спеціального харчування / Г.П. Грибан // Проблеми фізичного виховання студентів : матер. Всеукр. наук.-метод. конф., що присвячена 85-річчю Дніпропетр. нац. у-ту. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 72–73.
2. Карпенко П.О. Особливості харчування та здоров'я / П.О. Карпенко, М.О. Мельнічук, Л. В. Пешук // Журнал практичного лікаря. – 2005. – Т. 5, № 6. С. 12 – 14.
3. Кириленко Н.П. Вопросы питания студентов медицинской академии / Н.П. Кириленко // Материалы VIII Всероссийского конгресса «Оптимальное питание – здоровье нации». – Москва, 26-28 окт. 2005г. – М.: С. 117 – 118.

Пунченко Валерія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Баришок Т.В.

СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЛАДИ ДЛЯ АКТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ УШКОДЖЕННЯХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

На сьогоднійшній день ДЦП є однією з найпоширеніших хвороб у світі: на одну тисячу населення в середньому нараховується 2-3 дітей з дитячим церебральним паралічем.Кількість людей з ДЦП з кожним днем збільшується у всьому світі. Незважаючи на всі досягнення сучасної медицини і кваліфікацію лікарів, церебральнтй параліч сьогодні залишається величезною проблемою [3]. Звичайно, реабілітологи дуже давно працюють із цим захворюванням, але з появою роботизованих технологій їх робота стала набагато легше и ефективніше. Зараз існує безліч спеціальних тренажерів для реабілітації дітей хворих на ДЦП, але ми хочемо звернути увагу на такі технології,як вертикалізатори и параподіуми.Звичайно, іх існує безліч і усі вони змінюються залежно від віку і стану дитини,але усі вони значно полегшують роботу реабілітолога і мають позитивний вплив на стан здоров'я.

Вертикалізатор – це сучасний реабілітаційний прилад, що використовується в процессі реабілітації пациентів з парезами нижніх кінцівок і тулуба. Пристрій дозволяє дитині з обмеженими можливостями самостійно (але під наглядом), безпечно стояти в пристрої, а також робити кроки вперед і назад, виконувати основні щоденні функції і прості заняття в вертикальному положенні.Стандартний комплект включає в себе: раму з колесами, обладнаними гальмами (2 задні колеса з гальмівним блокуванням); кульшова обойма з м'якою оббивкою (регульований); грудна обойма з м'якою оббивкою; обвязка таза і поручні. Вертикализатор сприяє самостійної ходьбі по землі, що в значний спосіб покращує і доповнює реабілітаційний процес, він є надзвичайно цінним пристроєм в реабілітації людей з обмеженими можливостями в домашніх умовах і в лікарнях, реабілітаційних відділеннях, а при правильному використанні значно покращує якість життя людей, які постійно перебувають в інвалідному візку. Клінічні дослідження з використанням людьми з обмеженими можливостями вертикалізаторів доводять важливість застосування цих

пристроїв в процесі реабілітації пацієнта. Вони полегшують лікування і служать для профілактики багатьох супутніх захворювань, зокрема: захворювання серцево-судинної системи; запобігає і полегшує лікування судинних застоїв; покращують вентиляцію легенів і запобігають їх запалення, знижують ризик виникнення емболії легенів; служать для профілактики і лікування остеопорозу; полегшують лікування застоїв в сечовий системі; покращують перистальтику кишечника;істотно покращує психічний стан пацієнта;запобігає появі пролежнів, спазмів суглобів і м'язів, покращує рухливість суглобів [2].

Параподіум – прилад призначений для активної реабілітації людей з ушкодженням нервової системи. В даному апараті можливе пересування хворих без сторонньої допомоги і інших допоміжних засобів. Активний вертикализатор застосовують для хворих з травмами спинного мозку, з неврологічними порушеннями, що викликали частковий або повний параліч нижніх і верхніх кінцівок, ДЦП. Застосування параподіуму також можливе для хворих з травмами шийного відділу. Основна рушійна сила для параподіум, є зміна центру ваги і розташування пристрою, в якому знаходиться хворий. Для пересування в апараті досить незначне і м'яке балансування тулубом для відриву полозів від статі з платформами, де розміщуються ноги. Пересування здійснюється в результаті нахилів тулуба вперед і назад, а нахили досягаються завдяки спеціальній конструкції. Саме нахили вперед і назад, призводять параподіум в рух, також для виконання плавних і довгих кроків, можна задіяти руки синхронно з нахилами тулуба.Завдяки вертикальному положенню параподіум сприяє зникненню м'язових контрактур, зменшенню спастичності, посилюється харчування сполучних тканин, поліпшується кровообіг, йде правильна і корисна навантаження на кістки і суглоби, поліпшується роботи фізіологічних функцій (відновлення сечовипускання і калоотделенія), а також поліпшується робота дихальної і серцево-судинної системи. Навіть при непритомності людини, можна не боятися, що Ви впадете, так як, при постійному контролі центру ваги людина залишитися у вертикальному положенні. За допомогою апарату людина знову вчитися ходити, зміцнюються м'язи торсу і ніг [1].

Отже, клінічні дослідження з використанням людьми з обмеженими можливостями параподіумів і вертикалізаторів доводять важливість застосування цих пристроїв в процесі реабілітації пацієнта. Вони полегшують лікування і служать для профілактики багатьох супутніх захворювань, також вони значно підвищують ефективність занять з реабілітологом .

Література

1. Инвалидная техника и реабилитационное оборудование Parapodium. Режим доступу: http://www.parapodium.ru

2. Медилайн. Оборудование для реабилитации и восстановления. После травм, операций, инсультов, ДЦП и других заболеваний, приведших к ограничению подвижности рук, ног и всего тела. Режим доступу: http://tvoishag.com/dinamicheskij-parapodium-trenazher-dlya-reabilitacii.html

3. Метод Козявкина – система интенсивной нейрофизиологической реабилитации : Руководство реабилитолога /Автор. кол. : Козявкин В.И., Бабадаглы М.О., Лунь Г.П., Качмар О.А., Гордиевич С.М., Лисович В.И., Волошин Б.Д. – Львов : Изд-во «Дизайн-студия «Папуга», 2012. – 240 с.

Садова Аліна
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

ВЕГЕТАРІАНСТВО: ЗА ЧИ ПРОТИ?

Вегетаріанство є найбільш поширеним серед нетрадиційних типів харчування. Академік А.А Покровський визначив вегетаріанство як систему харчування, яка виключає або обмежує споживання продуктів тваринного походження.

Існує декілька типів соціальних груп, які дотримуються вегетаріанських поглядів. Найбільш ортодоксальні з них вегани або повні вегетаріанці, які забороняють споживання м'яса, молока, яєць і жирів тваринного походження. Представниками крайнього

вегетаріанства є сироїди, свіжоїди, що пропагують особливу корисність всіх рослинних продуктів, включаючи зерна злаків та картоплю в сирому вигляді. Ще одна, найбільш численна група вегетаріанців, переконана в тому, що основою харчування людини повинна бути рослинна їжа, але при цьому допускається використання деяких продуктів тваринного походження: молока, масла, сиру, вершків, тобто всіх молочних продуктів і яєць. Цей напрямок одержав назву «лактовегетаріанство». Слід зазначити, що головною рисою всіх вегетаріанців є беззаперечна і повна відмова від куріння, алкоголю та наркотиків [2, с. 234].

Вегетаріанство часто пов'язують з низкою переваг – прихильники такої системи харчування мають більш низький рівень холестерину в крові, мають менший ризик серцевих захворювань, більш низький артеріальний тиск, менший ризик розвитку гіпертонії і діабету другого типу. Вегетаріанці в цілому мають менший індекс маси тіла, серед них зареєстровано менше випадків онкологічних захворювань. В організмі вегетаріанця, як правило, менше насичених жирів і холестерину і більше харчової клітковини, магнію, калію, вітамінів С і Е, солей фолієвої кислоти, каротиноїдів, флавоноїдів та інших фітохімічних сполук. Відмінності в наборі надходження поживних речовин можуть слугувати поясненням деяких переваг у сфері здоров'я у вегетаріанців, які дотримуються різноманітного збалансованого раціону [3, с. 33].

Стосовно негативного впливу цієї системи харчування на організм, виявлено, що до організму веганів і деяких інших вегетаріанців надходить менше вітаміну В12, кальцію, цинку і жирних кислот омега-3. Також важливо пам'ятати про те, що рослинні білки (крім соєвих і деяких інших бобових культур) найчастіше незбалансовані за амінокислотним складом, мають дефіцит ряду незамінних амінокислот, і саме тому вони належать до «неповноцінних» білків – їх засвоюваність нижче.

Аналіз досліджень Американської асоціації дієтологів показав, що правильно спланований вегетаріанський раціон корисний для здоров'я, задовольняє потреби організму в поживних речовинах і може бути дієвим у запобіганні і лікуванні певних захворювань.

Незважаючи на те, що вегетаріанські дієти мають деякі позитивні аспекти, існують періоди життя, в які їх застосування є небажаним. Такими періодами, крім дитячого віку, є період статевого дозрівання, вагітність і лактація. Особливу небезпеку вегетаріанське харчування являє для дітей, організм яких знаходиться в стадії розвитку. У порівнянні з дорослою людиною дитині для росту і розвитку на 1 кг ваги потрібно набагато більше поживних речовин, вітамінів і мінералів [1, с. 130].

Так що ж таке вегетаріанство – користь чи шкода? Сучасні дослідження в області оздоровчого харчування підтверджують значну корисність вегетаріанства: його послідовники на 40% менше ризикують захворіти на онкологічні хвороби в порівнянні з тими, хто вживає багато м'яса. Вегетаріанці рідше страждають від надлишкової маси тіла, споживають менше насичених жирів, що містяться переважно в тваринних продуктах, і отримують з їжею більше харчових волокон, тому в них істотно нижчий рівень холестерину в крові, вони менше страждають від захворювань серцево-судинної системи. Однак необхідно пам'ятати про те, що в раціонах строгих вегетаріанців завжди має місце дефіцит незамінних амінокислот, вітамінів групи В, які перебувають головним чином у м'ясі, вітаміну D, а також таких мінеральних речовин, як кальцій, залізо, цинк, мідь. Вегетаріанство не рекомендується дітям і підліткам, вагітним, жінкам у період лактації, спортсменам.

Література

1. Гуліч М.П. Раціональне харчування та здоровий спосіб життя – основні чинники збереження здоров'я населення / М.П. Гуліч // Проблемы старения и долголетия. – 2011. – Т.20, № 2. – С. 128-132.

2. Смолянский Б.Л. Полная энциклопедия нетрадиционного питания / Б.Л. Смолянский, Л.В. Белова. – СПб.: Сова, 2003. – 576 с.

3. Цимбаліста Н.В. Стан фактичного харчування населення та аліментарно обумовлена захворюваність / Н.В. Цимбаліста, Н.В. Давиденко // Проблеми харчування. – 2008. –№ 1-2. – С. 32-35.

Сайгак Ганна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.біол.н., проф. Богдановська Н.В.

МІСЦЕ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ ГОСТРИЙ ІНФАРКТ МІОКАРДА

Серцево-судинні захворювання вже впродовж тривалого часу посідають перше місце в структурі захворюваності суспільства. Україна, на жаль, не є винятком із цього, вже такого звичного та сумнозвісного правила. У самій структурі серцево-судинних захворювань інфаркт міокарда (ІМ) поступається за абсолютною кількістю хворих гіпертонії, атеросклерозу, стенокардії та іншим видам ішемічної хвороби серця.

Люди, які перенесли інфаркт міокарда, повинні пам'ятати про те, що ризик повторного розвитку інфаркту досить високий, більше того, досить високий і ризик раптової смерті. Ось чому фізична реабілітація після гострого інфаркту міокарда – досить істотний, важливий процес.

Реабілітація після інфаркту дозволить знизити загрозу розвитку несприятливих подій. Відновлення здоров'я людини після перенесеного ним інфаркту міокарда передбачає проведення комплексу реабілітаційних заходів.

Для прискорення процесу відновлення та поліпшення функціонального стану серцево-судинної системи осіб, які перенесли гострий інфаркт міокарда рекомендовано дозовані фізичні навантаження. Виконувати ці навантаження можна як в положенні лежачі, так і в положенні стоячи, при цьому важливо стежити за тим, щоб вправи не викликали перевтоми і болю.

Реабілітація ділиться на декілька періодів:

1. Гостра фаза. Вона триває від двох до дев'яти днів. За цей період пацієнтові дозволяється робити спочатку пасивні руху, а потім і активні, тобто самостійно приймати їжу, сідати в ліжку, спускати ноги і так далі. В перші дві доби рухи хворого припустимі лише в тому випадку, якщо ведеться безперервне електрокардіографічне спостереження.
2. Період одужання. Її тривалість становить від десяти до дванадцяти тижнів. Цей період ділиться ще на два, один з яких триває близько п'яти тижнів. У цей час починає проводитися лікувальна гімнастика. Навантаження збільшується поступово, так, щоб частота пульсу була не більше 120 ударів в хвилину. Через 6-12 тижнів після того, як стався інфаркт, людина може здійснювати вправи на велоергометрі, але так, щоб частота пульсу, знову ж таки, не перевищувала норму. В цілому за весь період одужання працездатність людини може відновитися на сорок відсотків.
3. Період підтримуючої реабілітації (Постреконвалесцентна фаза). Триває практично все життя, та все це відноситься до основних заходів реабілітації. Але потрібно не забувати про не менш важливі заходи відновлення здоров'я після перенесеного інфаркту міокарда: фізичні навантаження і лікувальна гімнастика.

Фізичні вправи сприяють стимуляції допоміжних факторів кровообігу, завдяки чому тренується скорочувальна функція міокарда. Крім того, гімнастика допомагає коронарного кровообігу пристосуватися до потреб міокарда.

Лікувальна фізкультура має свої показання, які допомагають зрозуміти, що можна приступати до її виконання:

- в стані спокою відсутня задишка;
- припинила підвищуватися температура тіла;
- нормалізувався артеріальний тиск;
- припинилися часті і сильні серцеві болі;

Після перенесеного інфаркту міокарда відбувається відновлення фізіологічних функцій та повне рубцювання наступає протягом року.

Реабілітація дозволяє у великому відсотку випадків уникнути інвалідності і повернутися до нормальної трудової діяльності, знижує ризик повторних серцевих нападів та

інших серцево-судинних подій, знижує ймовірність повторних госпіталізацій у зв'язку з кардіологічними проблемами, знижує ризик смерті від серцевих захворювань, покращує фізичні вміння пацієнта, знижується потреба в лікарських препаратах, знижується артеріальний тиск, забезпечує зниження маси тіла і, нарешті, найголовніше, забезпечує підвищення якості життя.

Література

1. Дзяк Г.В. Причины и факторы первичной инвалидности у лиц перенесших острый инфаркт миокарда / Г.В. Дзяк // Запорожский медицинский журнал. – 2007. – №5. – С. 46-49.
2. Казин Э.М. Основы индивидуального здоровья человека: введение в общую и прикладную валеологию / Э.М. Казин. – М.: ВЛАДОС, 2000. – 192 с.
3. Охромий Г.В. Медико-социальные аспекты прогноза временной и стойкой утраты трудоспособности вследствие острого инфаркта миокарда / Г.В. Охромий // Запорожский медицинский журнал. – 2006. – Т.2, №5. – С. 89-93.
4. Смирнов В.М. Физиология физического воспитания и спорта: учеб. для студ. сред. и высш. учебных заведений / В.М. Смирнов, В.И. Дубровский. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2002. – 608 с.
5. Смоленский А.В. Внезапная смерть в спорте: мифы и реальность / А.В. Смоленский, Б.Г. Любина // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 10. – С. 39-42.

Салімоненко Дмитро
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Баришок Т.В.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕРТИКАЛІЗАТОРІВ

На сьогоднішній момент ЦП займає провідне місце в структурі хронічних хвороб дитячого віку. За світовою статистикою число хворих цим захворюванням дітей становить 1,7-7 на 1000 здорових, в Україні ця цифра коливається в межах 2,5-5,9. Збільшення числа хворих пов'язують не тільки з погіршенням екології, але також з прогресом в перинатальній та неонатальній медицини. Сьогодні успішно виходжують немовлят, народжених недоношеними, в тому числі з вагою в 500 грам.

Фактори ризику захворювання: передчасні пологи, ускладнення під час пологів, туге обвиття пуповиною, занадто великий плід, вузький таз, низька маса тіла при народженні, особливо, якщо маса тіла менше 1 кг, вроджені патології будови головного і спинного мозку, порушення кровообігу головного мозку у плода, інфекційні захворювання, перенесені матір'ю під час вагітності, захворювання щитовидної залози і цукровий діабет у матері, куріння і вживання алкоголю під час вагітності, гіпо- та авітамінози у матері, погана екологічна обстановка [1].

Існує багато засобів відновлення при ЦП: активна і пасивна гімнастика, діагональна гімнастика, нейроразвивальна терапія Bobath і американська PNF-терапія, що сприяють мобілізації суглобів, стимулюють моторний розвиток і запобігають виникненню контрактур і деформацій.

Набирають популярності сучасні вертикалізатори – пристрої призначені для приведення тіла пацієнта у вертикальне положення з метою профілактики і пом'якшення прояви негативних фізіологічних і психологічних наслідків тривалий перебування в положенні сидячи і лежачи.

Підвісна терапія UGUL і Spider – це спеціальна підвісна система навантаження опорно-рухового апарату для відновлення амплітуди руху, нормалізації тонусу м'язів і збільшення їх сили.

Вібротерапія за допомогою австралійського кінезотерапевтіческого тренажера HyperVibe допомагає збільшити ефективність від фізичних вправ. Вібрації цього тренажера позитивно впливають на тканини тіла [1].

Динамічно-навантажувальний костюм «Аделі» – це унікальний метод реабілітації дітей з ЦП. В костюмі діє принцип антигравітації, який застосовують для корекції порушень функціональної системи.

Костюм «Аделі» є системою, що складається з опорних елементів, якими є жилет, шорти, наколінники, шапка, взуття та еластичні шнурки. Костюм створює дозоване навантаження на опорно-руховий апарат, фіксує правильне фізіологічне положення тіла, здійснює корекцію траєкторії рухів, не обмежуючи їх амплітуди [2].

Проведення занять терапії в костюмі «Аделі» спрямовані на:

- Нормалізацію тонусу м'язів (корекція патологічних рефлексів);
- Подолання слабкості (гіпотрофії, атрофії) окремих груп м'язів;
- Корекція патологічних положень опорно-рухового апарату (рук, ніг, відділів хребта);
- Формування вестибулярних і антигравітаційна реакцій (рівноваги і орієнтування в просторі);
- Поліпшення м'язово-суглобового відчуття (проприоцепции);
- Поліпшення загальної опірності рук і ніг;
- Поліпшення діяльності серцево-судинної і дихальної систем [2].

Вертикальне положення тіла фізіологічно важливо для нормального функціонування внутрішніх органів. Якщо дитина, яка страждає на ЦП, не може самостійно стояти, для розвитку та активної адаптації йому необхідний вертикалізатор, що дозволяє утримувати вертикальне положення без сторонньої допомоги. Залежно від моделі конструкція вертикалізатора може бути доповнена різними опціями, однак в цілому стійка для стояння забезпечена сандалями для фіксації стопи, коліноупори, що фіксують ремнями. Вертикалізатор має можливість нахилу вперед і найчастіше оснащений столиком, на який можна класти іграшки та інше.

Література

1. Medi Adeli Medical Center. Интенсивная реабилитация детей Режим доступу: http://ru.adeli-center.com/neurorehabilitation/rehabilitation-of-children-from-2-years
2. Центр «Інново». Физическая терапия при ДЦП. Режим доступу: http://innovo.lviv.ua/fyzycheskaya-terapyya-pry-dtsp/?lang=ru

Саражин Владислав
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Баришок Т.В.

ЗАСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПІСЛЯ ТРАВМ У БОКСІ

Бокс (від англ. Box, буквально – удар) кулачний бій між двома спортсменами один з найбільш травмонебезпечних видів спорту.

За ступенем тяжкості травми в боксі класифікуються на легкі (87%), середні (12%) і важкі (1%). Легкі – незначні, найчастіше поверхневі порушення тканин організму (садна, розсічення) без втрати спортивної працездатності. Середні – це травми з помітними, відчутними порушеннями в організмі (порушення цілісності носової перегородки, забиття кісток кисті), що ведуть до припинення на короткий термін занять спортом. Важкі – травми з різко вираженими порушеннями в організмі (наприклад, струс мозку після нокауту), які потребують стаціонарного або тривалого амбулаторного лікування.

В 65% випадків спортсмени травмують дистальний відділ верхніх кінцівок: пальці, п'ястно-фалангові зчленування, і суглоби – променево-зап'ястковий, ліктьовий, плечовий. Найчастіше відбуваються розтягнення та розриви зв'язок, переломи фаланг, періостіти тильної поверхні п'ясткових кісток. Ще 18% пошкоджень припадає на травми обличчя (пошкодження носа і перенісся, вух, внутрішньої оболонки губ і щік, розсічення брів), окремо варто відзначити травми ЦНС [2].

Основними методами профілактики травм в боксі є інвентар:

1). Використання спеціального шолома, який забезпечує захист спортсмена від ударів, порізів і розтинів на голові та обличчі, травм зовнішнього вуха, а також від офтальмологічних травм.

2). Використання капи яка не тільки захищає зуби від ударів знизу в підборіддя, але і від прямих ударів, захищаючи при цьому губи і щоки від ударів і розривів про зуби.

3). Використання боксерських рукавичок та бинтів для захисту і амортизації кисті при ударі, зменшення навантаження на зв'язки [1].

Після травмування боксер часто потребує правильного і вміло проведеної реабілітації. У процесі реабілітації стоять певні завдання, які можна сформулювати наступним чином: збереження в процесі лікування досить високого рівня розвитку нервово-м'язового апарату пошкодженого органу; підтримання загальної та спеціальної тренованості боксера; раннє відновлення амплітуди рухів і сили пошкодженої кінцівки; створення у боксерів певного психологічного фону, спрямованого на якнайшвидше повернення спортсмена до повноцінних тренувань.

В процесі відновного лікування травм застосовуються такі форми занять: ранкова гімнастика; лікувальна гімнастика, спрямована на відновлення втраченої функції пошкодженого органу; спеціальні заняття тренувального характеру [1,3].

Ранкова гімнастика складається зі звичного для боксера комплексу фізичних вправ загальнорозвиваючого характеру.

Лікувальна гімнастика направлена на реабілітацію втраченої функції пошкодженого органу, який найбільше страждає при переломах і пошкодженнях зв'язок. Лікувальна гімнастика в залежності від термінів з моменту травми і характеру клінічних проявів може складатися з трьох періодів [4].

Іммобілізаційний період. Особливістю цього періоду є неможливість активних рухів в зафіксованих суглобах. У гострому періоді, тривалість якого в середньому становить близько п'яти днів, використовуються ідеомоторні рухи, які полягають в уявному напруженні м'язів і рух в суглобах, крім того, виконуються активні рухи у вільних від іммобілізації суглобах. У підгострому періоді додаються ізометричні вправи (помірне напруження м'язів пошкодженої кінцівки).

Постіммобілізаціонний період починається відразу ж після зняття фіксуючої пов'язки. Основна увага тут приділяється розробці рухів в суглобах і відновленню сили пошкоджених кінцівок. У перші дні цього періоду рухи здійснюються в поєднанні з теплими ваннами і самомасажем. Відновлення сили пошкодженої кінцівки досягається гімнастичними вправами, застосуванням еспандерів, штанги і спеціальних тренажерів для розвитку сили. Заняття по відновленню сили тривалістю 5-10 хв проводяться щодня 10-12 разів.

Період повної функціональної реабілітації після травми. В цьому періоді використовуються спеціальні тренувальні вправи із застосуванням поступових навантажень на пошкоджену кінцівку. Лікувальна гімнастика в період повної функціональної реабілітації застосовується у формі спеціальних занять тренувального характеру [3,4].

При застосуванні фізичної реабілітації відновлення спортсмена відбувається в кілька разів швидше ніж без її використання і немає суттєвої втрати спортивної форми.

Література

1. Павлов С.Е. Восстановление в спорте. Теоретические и практические аспекты / С.Е. Павлов // Теория и практика физической культуры – 2009. – № 1. – С. 23-26.

2. Спортивные травмы. Клиническая практика предупреждения и лечения / под общ. ред. Ренстрёма П.А.Ф.Х. – Киев : Олимпийская литература, 2003.

3. Физическая реабилитация: Учебник для студентов высших учебных заведений / Под общей ред. проф. С. Н. Попова. Изд. 3-е. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

4. Коган О. С. Недопинговые средства восстановления в спорте высших достижений / О.С. Коган. – М. : Медицина, 2005. – 478 с.

Семенюк Валерія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Баришок Т.В.

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИ ОЖИРІННІ

Ожиріння є однією з найбільш важливих проблем для сотень мільйонів людей і суспільства в цілому у зв'язку з високою поширеністю його в більшості країн світу та ранньою інвалідизацією цієї категорії пацієнтів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я понад 1,9 мільярда дорослих людей у віці 18 років і старше мають надлишкову вагу. З цього числа понад 600 міліонів людей страждають від ожиріння. У 2013 році 42 мільйони дітей у віці до 5 років мали надлишкову вагу або ожиріння [1].

Основними лікувально-відновними заходами при ожирінні є збільшення енергетичних витрат, обмеження харчування і загальне зміцнення організму.

Головну роль у профілактиці та лікуванні ожиріння грає рухова активність. ВООЗ рекомендує щонайменше 60 хвилин фізичної активності помірної та вище активності з використанням вправ силового спрямування як мінімум 3 рази на тиждень [4].

Кожен повинен підібрати для себе прийнятний вид фізичних вправ. Фізична активність строго індивідуальна. Занадто великі навантаження можуть бути шкідливі, а недостатні – марні. Тому необхідно дозувати обсяг навантаження з урахуванням віку, стану здоров'я, фізичної підготовленості. У хворих з ожирінням використовуються фізичні навантаження переважно аеробного характеру і тривалі за часом. Застосовують ранкову гігієнічну гімнастику, лікувальну гімнастику, вправи на тренажерах, теренкур, дозовану ходьбу, спеціальні фізичні вправи в басейні, плавання у відкритих водоймах, біг, туризм, веслування, катання на велосипеді, лижах, ковзанах, рухливі та спортивні ігри [2,3].

Ранкова гігієнічна гімнастика. Заняття гігієнічною гімнастикою проводяться з різних вихідних положень, але переважно стоячи. Використовуються доступні фізичні вправи, що включають всю м'язову систему з повним обсягом рухів у всіх суглобах, дихальні вправи і вправи на розслаблення.

Лікувальна гімнастика. Рекомендують гімнастичні вправи для кінцівок, тулуба, на снарядах, повороти, нахили тулуба, вправи, які зміцнюють м'язи черевного преса. При виконанні вправ стежать за диханням, воно має бути вільним, без затримки. Після занять обов'язково прийняти водні процедури: вологе обтирання або душ з наступним розтиранням тіла махровим рушником до почервоніння шкіри.

Дозований біг, біг "підтюпцем". Біг є ефективним засобом тренування серця і всього організму. При бігу в роботі бере участь велика кількість скелетних м'язів і це стимулює функції органів, значно підвищуючи енергетичний обмін. Бігове заняття будується наступним чином: перед бігом проводиться розминка (10–15 хвилин), потім дозований біг 5–6 хвилин плюс ходьба (2–3 хвилини); потім відпочинок (2–3 хвилини) – і так 2–3 рази протягом заняття. Поступово інтенсивність бігу збільшується, а тривалість зменшується до 1–2 хв, кількість серій доводиться до 5–6, а пауза між ними збільшується. Після 2–3 тижнів тренувань переходять до більш тривалого бігу помірної інтенсивності до 20–30 хв з 1–2 інтервалами відпочинку.

Дозована ходьба. Природна і посильна ходьба благотворна для всіх життєвих функцій організму. При ходьбі поліпшується робота серця, поглиблюється дихання, посилюється вентиляція легенів. Під час ходьби включаються в роботу більше 50% всієї мускулатури тіла. В залежності від темпу і виду ходьби енерговитрати зростають в 3–10 разів .

Ходьба буває:

– дуже повільна – від 60 до 70 кроків / хв (від 2 до 3 км / ч) при ожирінні IV ступеня;

– повільна – від 70 до 90 кроків / хв (від 2 до 3 км / ч) при ожирінні III ступеня;

– середня – від 90 до 120 кроків / хв (від 4 до 5,6 км / ч) при ожирінні I-II ступеня ;

– швидка – від 120 до 140 кроків / хв (від 5,6 до 6,4 км / ч) при ожирінні I-II ступеня;

– дуже швидка – більше 140 кроків / хв. Її застосовують для осіб з доброю фізичною тренованістю [2,3].

Необхідною умовою успішного лікування хворих на ожиріння є правильний режим рухової активності. Застосування фізичних вправ є патогенетично обумовленим методом, а тому важливим засобом у лікуванні ожиріння.

Література

1. ВОЗ. Ожирение и избыточный вес. Информационный бюллетень N°311 Январь 2015. Режим доступу: http://www.who.int/mediacentre/factsheets /fs311/ru/.
2. Физическая реабилитация : учеб. / под ред. С.Н. Попова. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 468 с.
3. Фізична реабілітація : підручник / під ред. В.М. Мухіна. – К. : Олимпийская литература, 2000.
4. Aucouturier J. Physical Activity Intervention In Overweight/Obese Children And Adolescents: Endurance And/Or Resistance Training? Режим доступу: http://ebook.ecog-obesity.eu/chapter-energy-expenditure-physical-activity/ physical-activity-intervention-overweightobese-children-adolescents-endurance-andor-resistance-training/.

Сидорашко Дарина
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Потреба в русі – одна з загальнобіологічних особливостей організму, яка відіграє важливу роль в його життєдіяльності. Розвиток людини на всіх етапах еволюційного процесу відбувався в нерозривному зв'язку з активною м'язовою діяльністю, яка стала одним з основних чинників, що забезпечують постійність внутрішнього середовища організму, його гомеостаз.

Зв'язок рухової активності зі станом здоров'я людини незаперечний. Відсутність фізичної активності вважається четвертим з найважливіших факторів ризику, які є причинами смерті в глобальному масштабі, після високого кров'яного тиску (13%), куріння (9%) і високого рівня глюкози в крові (6%).

В багатьох країнах відзначено негативний вплив зниження рівня фізичної активності на стан здоров'я людей, що проявляється, зокрема, у зростанні кількості таких неінфекційних захворювань, як серцево-судинні, онкологічні хвороби, діабет тощо. За оцінками фахівців, фізична інертність є основною причиною близько 21-25% випадків захворювань на рак молочної залози і товстої кишки, 27% випадків захворювання діабетом і близько 30% випадків захворювання ішемічної хвороби серця [1, с. 3].

Протягом життя людини фізична активність відіграє різну роль. У дитячому віці вона визначає нормальний ріст і розвиток організму, найбільш повну реалізацію генетичного потенціалу, підвищує резистентність до захворювань. У дорослих людей фізична активність протягом життя підтримує нормальний функціональний стан організму, його працездатність і фізіологічні резерви.

Обсяг рухової активності людини і потреба організму в ній індивідуальні і залежать від багатьох факторів: віку, статі, конституції, рівня фізичної підготовленості, способу життя, умов праці та побуту, географічних і кліматичних умов тощо. Для кожного індивідуума можливий певний діапазон рівня рухової активності, необхідного для нормального розвитку і функціонування організму, збереження здоров'я. Цей діапазон визначає мінімальний, максимальний і оптимальний рівні рухової активності. Мінімальний рівень дозволяє підтримувати нормальний функціональний стан організму. При оптимальному досягається найбільш високий рівень функціональних можливостей і життєдіяльності організму; максимальні межі відокремлюють надмірні навантаження, які можуть призвести до перевтоми, перетренування, різкого зниження працездатності [2].

У травні 2004 року Всесвітня асамблея охорони здоров'я схвалила резолюцію «WHA57.17: Глобальна стратегія з харчування, фізичної активності та здоров'я (DPAS)» і рекомендувала державам-членам розробити національні плани дій щодо підвищення рівня фізичної активності серед населення.

У рекомендаціях, представлених в Глобальних рекомендаціях з фізичної активності для здоров'я, були використані концепції частоти, тривалості, інтенсивності, типу і загального обсягу фізичної активності, необхідної для зміцнення здоров'я і профілактики неінфекційних захворювань. Наведемо деякі з них [3]:

1. Дорослі люди віком від 18 до 64 років повинні займатися фізичною активністю середньої інтенсивності не менше 150 хв на тиждень, або виконувати вправи з аеробіки високої інтенсивності не менше 75 хв на тиждень, або еквівалентний обсяг фізичної активності середньої та високої інтенсивності.

2. Вправи з аеробіки слід виконувати серіями тривалістю не менше 10 хв.

3. Для отримання додаткових переваг для здоров'я дорослі люди повинні збільшувати час виконання вправ аеробікою середньої інтенсивності до 300 хв на тиждень, або виконувати заняття аеробікою високої інтенсивності до 150 хв на тиждень, або еквівалентний обсяг фізичної активності середньої та високої інтенсивності.

4. Силові вправи слід виконувати із залученням основних груп м'язів двічі або більше днів на тиждень.

Переконливі наукові дані, засновані на широкому колі добре поставлених досліджень, показують, що фізично активні люди мають хорошу фізичну форму, високий рівень фізичного здоров'я, більш низькі ризики хронічних неінфекційних захворювань, на відміну від малоактивних людей.

Література

1. Устінов О.В. Актуальні проблеми здоров'я та охорони здоров'я у ІІІ тисячолітті / О.В. Устінов // Український медичний часопис. – 2013. – № 3 (95). – С. 3-4.

2. Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 рр., 2011[Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=244717787

3. Глобальная стратегия по питанию, физической активности и здоровью (WHA57.17) [Электронный ресурс] // Резолюция Всемирной Ассамблеи здравоохранения (WHA55.23), Пятьдесят седьмая сессия Всемирной Ассамблеи здравоохранения, пункт 12.6 повестки дня. WHA57.17, 22 мая 2004. – 18 с. – Режим доступа: http://www.who.int/dietphysicalactivity/strategy/eb11344/ru/index. html.

Скуба Ольга
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.біол.н., доц. Страколист А.М.

СПОРТ ТА СУЧАСНА МОЛОДЬ

Спорт - це один з найбільш доступних засобів підтримки і збереження здоров'я і працездатності людини. З кожним роком з'являються і розвиваються різні форми занять фізичними вправами, удосконалюються нові, незвичайні види спорту, але зацікавленість до них з боку більшої частини молоді і студентів залишається досить слабкою і низькою. У чому ж причина? Від чого залежить ставлення молоді до спорту?

Як ми знаємо, здоров'я – це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів. В даний час, істинний обсяг рухової активності молодих людей не може повністю забезпечити їх повноцінне і гармонійний фізичний розвиток і зміцнення здоров'я. З кожним роком підвищується кількість студентів і школярів, котрі мають відхилення у стані здоров'я. Справа в тому що, незважаючи на впровадження фізичної культури в освітній процес університетів і шкіл, більшість молодих людей досить рідко займаються спортом.

Хоч і спорт є одним з найбільш доступних і ефективних способів підтримки і посилення здоров'я людини, все рівно основна частина молоді або час від часу займається якимись видами спорту, або виявляє бажання займатися, але не завжди знаходить таку можливість. Тому виділяються три основні чинники, які перешкоджають заняттю спортом у молоді. На першому місці серед основних причин виявилися відсутність бажання і недолік вільного часу. Другим чинником виступає комерційний характер спортивних установ. Багато студентів живуть у гуртожитках, на знімних квартирах, багато хто суміщають роботу з навчанням. Третя причина це відсутність умов, недостатньо розвинена інфраструктура. Інші причини слабкої орієнтації людей на здоров'я і недостатньою орієнтації на високий рівень фізичного розвитку це - недостатня мотивація, нерозвиненість культурно-історичних традицій, стимулюючих здоровий спосіб життя і фізичну досконалість [1, с. 16].

Таким чином, проблеми зменшення числа молодих людей, що займаються в спортзалах, виникають як через економічних умов, так і через те, що в наші дні швидко розширюється коло привабливих для молоді занять, зростає можливість альтернативного вибору свого дозвілля. Раніше спорт для молоді міг служити як стимулом просування всередині певної соціальної групи, так і засобом відпочинку від розумових навантажень, розвагою, можливістю «показати себе», зараз таким засобом і стимулом виступають розважальні центри, розважальні напої. Тут можна відзначити, що відвідування розважальних заходів несе в собі комунікативний мотив. Однією з причин відвідування даних установ є спілкування з друзями, а також знайомства. При цьому не можна не відзначити великий розвиток Інтернет комунікації. Сьогодні студенти рідше зустрічаються в кафе і клубах, замінюючи спілкування «обличчям до обличчя», так би мовити «вживу», на опосередковане спілкування через Інтернет сайти. Відповідно, розвивається сидячий спосіб життя, який негативно впливає на будь-який організм, тим більш молодий. Важливу роль при заняттях спортом відіграє мотивація [2, с. 36].

Для того, щоб фізкультура і спорт стали частиною життя, необхідно формувати на них міцну орієнтацію. Поруч з такими важливими соціальними інститутами суспільства як сім'я, школа, вагому роль в цьому плані можуть і повинні відіграти валеологи, медичні працівники, засоби масової інформації, особливо телебачення, яке збирає біля своїх екранів багатомільйонну аудиторію, яку б зацікавлювали до занять фізичними вправами. Також можливо донести інформацію з різних, мотиваційних, спортивних груп в соціальних мережах, наприклад «Vkontakte» [3, с. 111].

Отже, у ціннісному світі молоді спорт займає невисоке положення. В цілому ж, кількість молодих людей, що займаються спортом досить невелика. Фізична культура і спорт необхідні фактори для соціального становлення молодої людини, будучи важливим засобом для покращення її здоров'я та всебічного й гармонійного розвитку. До того ж досвід переконливо свідчить, що школярі та студенти, які займаються фізкультурою і спортом, повністю засвоюють навчальну програму, успішно складають екзаменаційні сесії, досягають добрих результатів в науково-дослідній роботі. Тож давайте покращувати своє здоров'я, розвивати свої здібності та не лінитись.

Література

1. Буліч Е.Г. Валеологія. Теоретичні основи валеології / Е.Г. Буліч. – К.: Освіта, 2006. – 221 с.
2. Велитченко В.К. Фізкультура для ослаблених дітей / В.К. Ветличенко. – К.: Олімпійська література, 2009. – 109 с.
3. Гордон Н.Ф. Хронічна втома та фізична активність / Н.Ф. Гордон / Пер. с англ. – К.:: Олімпійська література, 2015. – 128 с.

Смовженко Христина
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.б.н., проф. Богдановська Н.В.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ

Захворювання дитячий церебральний параліч – порушення розумових здібностей і рухових функцій дитини внаслідок ураження головного мозку. Дитячий церебральний параліч – це комплекс симптомів, які виникають через аномалії будови або пошкодження частини головного мозку, що відповідає за рухові функції та координацію рухів. Дитячий церебральний параліч є захворюванням, що передається по спадку [1, с. 86].

Пошкодження структури головного мозку, що може відбутися в ході вагітності або під час пологів. Проявляється захворювання відразу після народження – або його ознаки розвиваються протягом першого року життя.

Поширеність захворювання складає 1:500 новонароджених. Основні симптоми дитячого церебрального паралічу (ДЦП): патологія м'язового тонусу і положення тіла, затримка психомоторного розвитку, відсутність слуху, порушення координації і ходи, проблеми з годуванням, наприклад утруднення ковтання [2, с. 6].

У 80% випадків розвиток ДЦП обумовлено пошкодженням головного мозку в перші три місяці внутрішньоутробного розвитку. ДЦП – це найпоширеніша причина дитячої інвалідності, що відмічається у 9 дітей з 1000.

Причини виникнення дитячого церебрального паралічу [3, с. 156]:

А) ДЦП, виникає у нормальних, доношених немовлят, народжених в строк і з нормальною вагою, причини зазвичай передпологові, найбільш часто цей вплив негативних факторів на плід під час вагітності жінки.

Б) Серйозним фактором ризику народження дитини з ДЦП – це передчасні пологи, при яких існує серйозний ризик розвитку мозкового кровотоку, закінчується ДЦП. Недоношені діти часто мають проблеми зі здоров'ям внаслідок недорозвинених легенів, при цьому мозок не отримує достатньої кількості кисню, що, зокрема, призводить до ДЦП.

В) Порушення в білій речовині мозку можуть призвести до розвитку церебрального паралічу, оскільки ця речовина необхідна для розвитку здатності головного мозку подавати сигнали іншим частинам тіла.

Актуальність цієї проблеми для мене була стовідсотково підтверджена, коли я потрапила у Запорізький обласний дім дитини «Сонечко». Більша частина дітей має ті чи інші захворювання, або по декілька діагнозів одночасно, але у багатьох це ДЦП.

Метою нашої роботи було – проаналізувати ефективність застосування засобів фізичної реабілітації в комплексному процесі реабілітації при дитячому церебральному паралічі. Для її досягнення були використані такі методи: лікувальна гімнастика, масаж, Войт терапія та методика Бобат.

Методика підбору вправ лікувальної гімнастики переслідувала такі задачі: запобігати ослабленню м'язів, які не працюють через хворобу; профілактику пошкодження непрацюючих м'язів; знизити напругу м'язів, щоб не допустити контрактури (фіксації їх в ненормальному положенні).

Масаж проводився за класичною методикою.

Терапія Войта (рефлексолокомоція). У цьому випадку за допомогою нейрорефлекторних технік викликаються рефлекси правильного переміщення тіла в просторі, щоб воно могло зберегти рівновагу. Оптимально починати застосування цього методу з грудничкового віку, поки нервові шляхи в мозку ще доступні, хоч і блоковані. Сенс занять – змусити мозок «згадати» вроджені, закладені в генетичну пам'ять зразки рухів, скоординувати їх з рухами м'язів кінцівок і тулуба [4, с. 57].

Методикою проведення занять навчають батьків хворої дитини, щоб вони могли займатися з ним щодня, по 20-30 хвилин не менше року. За даною методикою дитину фіксують в позі рефлексу, далі руками впливають на зону ураження (її виявляють з урахуванням рухових порушень і відгуків на вплив).

Методика Бобат (нейрофізіотерапія). Це специфічний вид лікування, що поєднує в собі елементи масажу та лікувальної фізкультури [5, с. 102].

Вона застосовується для боротьби зі спастичністю м'язів, навчання дитини реакцій утримання рівноваги, придушення аномально координованих рухових і пізнав стереотипів. Це вправи, які виконуються з повторами по 3-5 раз, коли кінцівки надають положення, протилежне тому, яке вона сама хоче зайняти, використовуючи при цьому ортези та шини. Виконують їх або 3 рази в день (при вираженій спастичності), або 3 рази в тиждень. Бобат-заняття забороняють впливати на будь-які м'язи-згиначі, долоні і зведення стопи, щоб не посилити спастику.

Вправи включають розтяжки, розробку суглобів, активні рухи дитини. Спочатку тренування проходить на м'ячах, коли дитині потрібно робити розтяжку, похитування, його навчають навичкам сидіння. Пізніше переходять до занять на ролах, а закінчують – на матах (там виробляються нахили, присідання, дитині допомагають навчитися повзати).

Провівши та проаналізувавши результати впроваджених заходів фізичної реабілітації у Запорізькому обласному домі дитини «Сонечко» можна стверджувати про ефективність їх застосування.

Література

1. Бадалян Л.О. Невропатология: Учебник для студентов дефектологических факультетов высших педагогических учебных заведений / Л.О. Бадалян. – М.: Знание, 2003. – 368 с.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2000. – 422 с.
3. Мурза В.П. Фізична реабілітація / В.П. Мурза. – К.: Олан, 2004. – 558 с.
4. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації: Пер. с англ. / Г. Бадалян. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.
5. Панаев М.С. Основы массажа и реабилитации в педиатрии / М.С. Панаев. – Ростов н/Д.: Феникс, 2003. – 320 с.

Снігар Діана
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І. В.

ЕЛЕКТРОМАГНІТНА СТИМУЛЯЦІЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ З ІШЕМІЧНИМИ НЕЙРОПАТІЯМИ

Медичне і соціальне значення травм периферичних нервів протягом останнього десятиліття і досі залишається актуальним у зв'язку зі збільшенням дорожньо-транспортних пригод, ножових та вогнепальних ран. Частота ушкоджень нервових стовбурів становить від 1,5 % до 10 % від усіх травм, а при вогнепальних пораненнях досягає 35,6 %. Результати відновлювальних операцій при травмах нервів не завжди бувають задовільними, втрата працездатності зберігається в 60-70% випадків [1, с. 319].

Компресійно-ішемічні нейропатії становлять 30-35% у структурі захворюваності периферичної нервової системи. Основу реабілітації хворих з нейропатіями такого типу становлять лікувальна гімнастика, масаж, фізіотерапевтичні процедури, гідрокінезотерапія.

Лікувальна гімнастика спрямована на відновлення рухів у паретичних м'язах. Спочатку, при повній відсутності активних рухів, застосовують пасивні рухи у всіх суглобах паретичного сегмента або кінцівки. Пасивні рухи виконують із невеликою амплітудою одночасно з вольовою посилкою хворим рухового імпульсу до цього руху. З появою м'язових скорочень особливу увагу починають приділяти активним вправам з суворо індивідуальним дозуванням фізичних навантажень, які поступово збільшуються.

Спочатку, при наявності виразного парезу, активні рухи виконують у полегшених умовах. Для цього застосовують прийоми, спрямовані на полегшення ваги кінцівки й зменшення сили тертя – застосовують рухи у горизонтальній площині, за допомогою здоровою кінцівки, вправи у воді. Хворого навчають дозованій м'язовій напрузі й розслабленню, поступовому нарощуванню й ослабленню зусиль, диференціації різних ступенів зусилля.

З метою збільшення навантаження на м'язи застосовують багаторазове повторення руху, збільшення швидкості руху й довжини важеля, опір руху. Вправа повинна викликати деяке стомлення, але не перевтому паретичних м'язів. Неприпустимі інтенсивні тривалі фізичні навантаження, оскільки паретичні м'язи характеризуються швидкою стомлюваністю, а передозування вправ призводить до наростання м'язової слабості [3, с. 35].

Особливе місце в ішемічних нефропатій належить електростимуляції. Під електростимуляцією нервів і м'язів розуміють застосування електричного струму з метою порушення або посилення діяльності зазначених структур. Представляє інтерес сумісне використання електростимуляції імпульсним струмом у магнітному полі в комплексному лікуванні з масажем. Доцільність використання даної методики обумовлена здатністю імпульсного струму позитивно впливати на регенерацію нервових волокон, ступінь їх мієлінізації і диференціювання, збільшувати кількість активно функціонуючих рухових одиниць. Крім того, перевагою цієї методики є можливість одномоментного впливу електромагнітного або магнітного полів, ефект яких потенціюється, як на місце компресії, так і на проксимальні і дистальні ділянки нерва [2, с. 29].

Електричний струм, змінюючи проникність клітинної оболонки, діє за типом природного біоструму. Лікувальну дію електростимуляції пов'язують з посиленням припливу крові до паретичних м'язів і поліпшенням венозного відтоку, що супроводжується місцевим посиленням обмінних і пластичних процесів з одночасним підвищенням функціональної активності центральної нервової системи. Однак лікувальний ефект електростимуляції цілком залежить від того, наскільки правильно підібрані параметри електричного струму. Вибір

параметрів у свою чергу, визначається ступенем порушення іннервації м'яза і станом м'язової тканини. Тому проведенню електростимуляції м'язів завжди повинно передувати діагностичне дослідження ступеня денервації [2, с. 32].

У комплексній реабілітації хворих з ішемічною нейропатією застосовують масаж. Масаж спрямований на стимуляцію м'язів, тому серед прийомів використовують досить інтенсивне розтирання, глибоке розминання, вплив на сегментарні зони. Однак при цьому масаж паретичних м'язів повинен бути помірним і не довготривалим. Грубі больові прийоми можуть викликати наростання слабкості м'язів. Використовують також точковий масаж за тонізуючої методикою [3, с. 46].

Таким чином, комплексне використання лікувальної гімнастики, масажу, електростимуляції м'язів у пацієнтів із компресійно-ішемічними нейропатіями сприяє більш швидкому регресу рухових та чутливих порушень, адаптації до побутових і трудових навантажень.

Література

1. Кадыков, А.С. Реабилитация неврологических больных / А.С. Кадыков, Л.А. Черникова, Н.В. Шахпаронова // М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

2. Цимбалюк В.І. Застосування тривалої електростимуляції у хворих з наслідками ушкодження периферичних нервів / В.І. Цимбалюк, І.Б. Третяк, Ю.В. Цимбалюк // Біль, знеболювання і інтенсивна терапія. – 2013. - № 1. – С. 29-33.

3. Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями / Под ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 1998. – Т. 1. – С. 25-104.

Соломчак Олена
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.біол.н., проф. Богдановська Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ КОРЕКЦІЇ НАДЛИШКОВОЇ МАСИ ТІЛА ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ

За даними Всесвітньої Організації Охорони здоров'я, в світі налічується близько 2 млрд. хворих з надмірною масою тіла, і ця цифра невпинно зростає, у зв'язку з чим ожиріння класифіковано, як епідемія XXI століття. За частотою ожиріння У світі США, лідирує 60% населення якої має надлишкову масу тіла, а 30% відповідає критеріям діагностики ожиріння. Надмірна вага становить серйозний ризик для здоров'я в цілому і супроводжується розвитком таких захворювань, як цукровий діабет 2 типу, артеріальна гіпертензія, ішемічна хвороба серця, інфаркт міокарда, рак товстої і прямої кишки, а у жінок, крім того – рак ендометрію шийки матки, яєчників, грудних залоз, які найчастіше призводять до фатального результату.

Медики розрізняють три типи ожиріння: аліментарне, ендокринне і гіпоталамічне:

- Перший тип характерний для так званих – «ненажер». Для тих, хто з'їдає більше, ніж йому об'єктивно потрібно, а перетравлювати з'їдене за краще на дивані.
- Другий тип – ендокринний часто супроводжує такі хвороби, як діабет, гіпотиреоз, тут мова йде про збої в роботі ендокринної системи.
- Третій тип розвивається при ураженні відділу мозку, що назване гіпоталамусом, як результат травми, інфекційних або нейро- захворювань, що вражають центральну нервову систему. Цей тип ожиріння найважче лікувати.

Наразі встановлено, що хронічне захворювання ожиріння має ступені свого розвитку, а саме:

I ступінь – маса тіла перевищує норму на 20-29%

II ступінь – перевищення нормальної маси на 30-49%

III ступінь – перевищення на 50-99%

IV ступінь – маса тіла більше нормальної на 100% і більше.

На сьогодні в теорії доказової медицини до основних методів лікування ожиріння відносять дієту і фізичні вправи Дієти можуть призвести до втрати ваги в короткостроковій перспективі, але зберегти цю втрату ваги часто буває важко і часто потрібне прийняття додаткових заходів, таких, як фізичні вправи, а низькокалорійна дієта повинна стати невід'ємною частиною здорового способу життя людини. Зміна способу життя призводить до успішного зниження ваги в 20% відсотках випадків.

При помірному ожирінні рекомендується обмеження продуктів, багатих на вуглеводи (борошняні вироби, крупи, картопля, цукор, кондитерські вироби), і жирів при достатньому вмісті білків, овочів і фруктів. При вираженому ожирінні застосовують добову дієту (близько 2000 Ккал) наступного складу: 250-300 г м'ясо, сир 250-300 г, молоко1-2 склянки, хліб чорний 50-100 г, масло 5-10 г, 5-10 г ,цукор, овочі (крім картоплі і бобових) до 700 г, фрукти (крім винограду і бананів) – до 700 г. Корисно призначення вітамінів А і D. Через 3-4 тижні втрата у вазі становить 4-5 кг . Потім до дієти додають 50 г чорного хліба, 5 г масла і 5 г цукру. Через місяць кількість хліба доводять до 150 г, масла до 15 г, цукру до 15 г на добу. Цю дієту застосовують до стабілізації ваги.

На фоні корекції харчування треба виконувати різні форми дозованих фізичних навантажень. Лікувальну гімнастику проводять протягом 20-60 хв. У заняттях слід використовувати вправи, що мають максимальну амплітуду рухів з залученням великих м'язових груп. Вправи рекомендується виконувати в різних положеннях (лежачи, сидячи і т. д.).

Також для зниження маси тіла велике значення має режим дня. Вранці слід проводити гігієнічну гімнастику тривалістю не менше 15-20 хвилин, здійснювати дозовані пішохідні прогулянки протягом 30-90 хвилин. Обов'язковим має бути прийомом водних процедур у

вигляді душу або обтирання. Гігієнічну гімнастику корисно поєднувати з різними видами спорту (волейбол, бадмінтон та ін.), туризмом, а також водними процедурами і масажем.

Після кожного прийому їжі рекомендуються дозовані прогулянки (30-60 хв), при цьому останній прийом їжі повинен бути за 3-4 години до сну.

Таким чином, можна стверджувати, що профілактика ожиріння це – раціональний харчовий режим і достатня фізична активність (заняття фізкультурою і спортом, туризмом та ін.).

Література

1. Шутова В.И. Ожирение, или синдром избыточной массы тела / Шутова В.И., Данилова Л.И. // Медицинские новости, 2004. – № 7. – С. 41-47.
2.. Раков А.Л. Глобальная эпидемия ожирения / А.Л. Раков // Медицинские новости, 2008. – № 6. – С. 11.
3..Кендиш І. М. Регуляція вуглеводного обміну / І.М. Кендиш. – М.: Медицина, 2005. – 272 с.
4. Козупіца Г.С. Взаємозв''язок аеробної фізичної працездатності з складом тіла / Г.С. Козупіца // Актуальні проблеми спортивної медицини, 2008. – Т. 1. – С. 34-35.
5. Козупіца Г.С. Динаміка складу тіла як міра адаптації організму до фізичних навантажень / Козупіца Г.С., Зотаніна Т.В., Гінзбург М.М. // Актуальні проблеми спортивної медицини, 2008. – Т. 1. – С. 186-187.

Торба Віталій
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І. В.

ЛІКУВАЛЬНА ГІМНАСТИКА ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ ТРАВМІ

Черепно-мозкова травма (ЧМТ) – одне з найпоширеніших захворювань, частота якого в Україні становить 4 випадки на 1000 населення, при цьому серед причин інвалідизації, що настала внаслідок травм, на частку ЧМТ припадає 25-30%. В інших країнах, за даними ВООЗ, частота ЧМТ варіює від 1,8 до 5,4 випадків на 1000 населення, зростаючи останні роки в середньому на 2 % на рік. У 50-90% випадків після перенесеної травми мозку зберігається неврологічна патологія або формуються нові неврологічні синдроми, що призводить до повної втрати працездатності в 19-25% випадків, часткової – у 47-58%. Якщо врахувати, що постраждалі – переважно особи молодого, працездатного віку, то це пов'язано зі значним економічним збитком [1, с. 43].

Повноцінність реабілітації хворого в гострому періоді ЧМТ має безсумнівне значення для попередження негативних наслідків травматичної хвороби головного мозку. Більшість авторів рекомендують приступати до проведення реабілітаційних заходів безпосередньо по закінченню гострого періоду черепно-мозкової травми, тобто через 2-3 тижні у разі легкої травми, через 4 тижні – для середньої, і від 7 тижнів – для важкого ступеня травми.

На ранніх етапах відновлення в якості реабілітаційних заходів використовують дихальні вправи, лікування положенням, пасивні і активні гімнастичні вправи. У заняття включаються вправи на координацію, із предметами, зі зміною положення тіла тощо [2, с. 21].

При сприятливому перебігу травматичної хвороби вже наприкінці раннього періоду починають заняття спеціальною лікувальною гімнастикою. Використовують в основному пасивні і напівактивні вправи. Вправи виконуються у вихідному положенні «лежачи на спині». При всіх видах ушкодження мозку виключаються вправи для голови, тому що вони можуть викликати нудоту, блювоту, запаморочення тощо. Велика увага приділяється дихальним вправам (переважно статичного типу) і вправам для дрібних і середніх м'язових груп верхніх і нижніх кінцівок. У комплекси вправ спочатку включаються 5-10 вправ з мінімальним числом повторень.

Характер, число і черговість вправ підбирають для хворого індивідуально. У комплекс вправ включають навчання цілеспрямованим руховим актам. Кожну вправу виконують спочатку пасивно, під зоровим контролем хворого, потім активно 3-4 рази на здоровій

кінцівці. Далі активні рухи виконують одночасно в обох кінцівках з корекцією руху в ураженій кінцівці. Після цього заданий рух роблять тільки ураженою кінцівкою. У ряді випадків легше робити рухи не одночасно в обох кінцівках, а поперемінно в здоровій і ураженій.

Поступове збільшення навантаження на нижні кінцівки і хребет сприяє підготовці хворого до вставання та ходьбі. Зміна темпу вправ поліпшує адаптаційні властивості вестибулярного апарата. Збільшення кількості і тривалості вправ із вихідного положення стоячи позитивно впливає на ліквороциркуляцію, поліпшує відтік ліквору зі шлуночкової системи головного мозку[3, с. 119].

Крім вищевказаних вправ, застосовують спеціальні вправи для ліквідації порушень координації рухів. До них належать тренування сполучних дій у різних суглобах рук, ніг, тулуба при виконанні таких важливих рухових актів, як ходьба, повороти на місці і в русі, пересування по пересіченій площині (нерівність опори, спуск і підйом по сходах, зменшена площина опори), виконання побутових і трудових цілеспрямованих дій і інших.

Використовують вправи для відновлення та зміцнення функцій рівноваги, спеціальну вестибулярну гімнастику, тренування стійкості. Вестибулярну гімнастику, рефлекторні вправи і спеціальні вправи застосовують у проміжному та початку пізнього періоду. Вестибулярна гімнастика містить у собі окорухові вправи в сполученні з поворотами та нахилами голови, завдання на орієнтування у визначенні швидкості, розмірів і напрямку предметів що рухаються. Лікувальна гімнастика є невід'ємною складовою реабілітації хворого з черепно-мозковою травмою.

Література

1. Гусев Е.И., Коновалов А.И., Бурд Г.С. Неврология и нейрохирургия- Изд. М: Медицина - 2000 г. - с. 62-63.
2. Дубровский В.И. Лечебная физкультура и врачебный контроль. - Изд. М: ООО "Медицинское информационное агенство" - 2006 г. - с.74.
3. Епифанов В.А. Справочник лечебной физкультуры - Изд. М: Медицина - 2004 г. - с. 274.

Торба Віталій
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Страколист А.М.

ПЛАНУВАННЯ РЕЖИМУ ХАРЧУВАННЯ ЗГІДНО З БІОРИТМІВ ЛЮДИНИ

Біологічні ритми (біоритми) періодично повторювані зміни характеру та інтенсивності біологічних процесів та явищ. Вони поділяються на кілька груп: фізичний, емоційний і психічний ритми [1, с. 21].

З давніх часів тибетські цілителі встановили, що крім добового ритму всього організму у кожного органу є ще й свій розклад. Якщо узгодити режим харчування з розкладом робіт травлення, то їжа повністю засвоїться, менше речовин відкладеться в підшкірний жир, організм швидше звільниться від шлаків, тобто їжа, що приймається по-справжньому буде корисна. Тому важливо знати про добовий ритм органів травлення.

Перефразовуючи улюбленого героя мультфільму Вінні-Пуха можна сказати:

«Головне - підкріпитися вчасно ...»

Отже, почнемо зі сніданку.

Якщо ви встаєте рано, то вже годин в 6-7 можна відчути голод. Але треба знати, що в цей час артеріальний тиск завжди підвищується, і чашка кави або міцного чаю може тільки нашкодити навіть гіпотонікам. А ось годин в 8-9 дуже вдалий час для чашечки кави.

Взагалі не можна пити каву з ранку в 6-7 годин і в 19-20 годин. В інший час пийте його на здоров'я!

З 7 до 9 ранку шлунковий сік виділяється в дуже малих кількостях, тому продукти, що містять білки і жири практично не перетравлюються. Тому той хто полюбляє щільний сніданок ризикує постійно відчувати важкість у шлунку. Найкраще дочекатися 10 години,

коли шлунок повністю прокинеться, і настає час основної трапези. Можна їсти найважчу їжу [2, с. 87].

З 10 до 12 години можна з'їдати такий об'єм їжі, який можна порівняти з обідом.

І найкраще час обіду перенести на цю годину, тому що шлунок в цей час максимально активний. Також активується і підшлункова залоза.

З 15 до 17 години в активну фазу вступає тонкий кишечник, всмоктуючи всі поживні речовини. Виявляється, традиційний час обідньої пори абсолютно не відповідає внутрішньому розкладом організму.

Тому з 13 до 16 години добре поголодувати - в цей час організм знаходиться на мінімумі активності.

Годині о 16-17 нас знову починає мучити голод. У крові до цього часу накопичується багато продуктів білкового обміну, токсичні речовини.

Тому добре випити побільше рідини - чаю, компоту, соку та ін. Не дарма ж у англійців існує традиція - пити чай о 17 годині.

Кращому виведенню шлаків сприяють фрукти - з'їжте в цей час якийсь фрукт. Добре засвоїться з'їдений на полуденок десерт, випічка, солодке, а також каша та макарони [3, с. 10].

Вечеряти краще всього о 20 годині, незважаючи на приписи модних дієт після шести не їсти. Головне, що їсти. На вечерю добре вживати кисломолочні продукти, будь-які салати або овочі, горіхи, а також рослинне і вершкове масло.

Також важливо перестати пити чай на ніч, нирки в цей час працюють слабо, і вранці можна прокинутися з пом'ятим, набряклим обличчям.

До 1 ночі активізується жовчний міхур і жовч переробить всі жири. Печінка досягає активності до 3-5 години ночі і успішно переробляє токсини, які накопичилися в крові за день.

Після 21 години треба утриматися від споживання їжі - організму час на спочинок. Дотримуючись такого розпорядку прийому їжі, ви значно поліпшите своє здоров'я, вам не доведеться позапланово відвідувати медичні заклади.

Література

1. Казначеєв В.П. Основи загальної валеології. Навчальний посібник / В.П. Казначеєв. – К.: Вид-во «Інститут практичної психології», 2007. – С.21.
2. Малахов Г. П. Биоритмология и уринотерапия / Г.П. Малахов. – СПб.: АТ «Комплект», 2004. – С. 124.
3. Коновалов В. Криза медицини на рубежі XXI століття / В. Коновалов // Медичні новини. – 2005р., – N8 (11). – С. 10-11.

Тоцька Анна
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Бандуріна К.В.

ОРТЕЗУВАННЯ ЯК ДОПОМІЖНИЙ ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

За визначенням ВООЗ, реабілітація – це комплексне та скоординоване використання медичних, соціальних, освітніх та професійних заходів для тренування або перепідготовки неповносправної особи до якнайвищого рівня функціональних можливостей [4].

В результаті ситуації, яка склалася на сході України в останні роки, кількість травмованих людей, що потребують реабілітації зростає. Тому, набуває актуальності ортезування і протезування, щоб якнайшвидше адаптувати людину у повсякденну діяльність.

Ортез – це зовнішній пристрій для підтримки, розміщення в потрібному положенні або захисту кінцівки, тулуба, шиї чи будь-якої іншої частини тіла [1].

Найчастіше подібні пристрої застосовуються при артритах і артрозах, але є й інші ситуації, коли не можна уникнути такої процедури, як ортезування. Ортези або біопротези – це корсети, бандажі, спеціальне взуття, ортопедичні устілки. Носити їх потрібно в

наступних випадках: при проблемах зі зв'язками суглобів (вродженою нестабільністю, слабкістю, пошкодженням), після травм під час спортивних занять, під час відновлення після операцій.

Головна причина з якої застосовується ортезування – це необхідність забезпечити спокій пошкодженому органу. Пристрій дозволяє знизити навантаження на кінцівку або суглоб, зафіксувати його, скорегувати рух і навіть збільшити активність. Однак, важливим критерієм є правильний підбір ортеза. При виборі важливо враховувати наступні фактори: технологію виготовлення, функції, ступінь жорсткості, конструктивні ознаки і матеріали, що були використані для створення виробу.

Особливості захворювання диктують правила підбору ортеза. Фахівці визначають найбільш раціональний варіант, спираючись на стан організму хворого.

Так, можуть бути запропоновані:

- профілактичні, актуальні для людей з групи ризику або хворих з незначними змінами суглобів;

- лікувально-реабілітаційні, підходящі для відновлення органів після травми;

- функціонально-постійні, які використовуються для повернення можливості руху кінцівок, суглоби яких зазнали незворотних змін [3].

Залежно від функції, яку виконує ортез плечовий, колінний або будь-який інший, він виготовляється у певній формі. Найбільш часті види: бандаж (м'який і еластичний ортез), ортопедична шина (жорстке кріплення для пошкодженого суглоба), тутор (м'який ортез, повністю охоплює кінцівку). Виділяють ортопедичні апарати, які використовуються для полегшення руху кінцівкою. Вони, зазвичай, застосовуються протягом процесу реабілітації.

До конструктивних особливостей можна віднести і ступінь жорсткості виробу. Так, серед ортезів представлені жорсткі, средньожорсткі і м'які пристрої. На вибір того або іншого типу, як правило, впливає ступінь і характер ураження хворого суглоба [2].

Біопротезування об'єднує знання з анатомії та фізіології, патфізіології, біомеханіки та інженерії. Пацієнти, яким необхідно біопротезування, можуть мати розщеплення хребта, дитячий церебральний параліч або зазнали травм спини чи інсульту. Однак, біопротези іноді використовують у профілактичних цілях і для оптимізації продуктивності у спорті.

Література

1. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації / Гері Окамото : перекл. з англ. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.

2. Спортивные травмы. Клиническая практика предупреждения и лечения / под ред. Ф.Х. Ренстрема.– К. : Олимпийская литература, 2003.– 472 с.

3. Post-stroke rehabilitation: Clinical practice guideline, No. 16 / G.E. Gresham, P.W. Duncan, W.B. Stason et al. – Rockville, MD: U.S. Department of Health and Human Services, 1995. – 248 p.

4. World Health Organization (WHO). International classification of impairments, disabilities, and handicaps (ICIDH). – Geneva: WHO, 1980. – 175 p.

Фіберг Віктор
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Страколист А.М.

ПЛАВАННЯ ЯК СПОСІБ ОЗДОРОВЛЕННЯ

В даний час перед нашою державою достатньо гостро стоять проблеми здоров'я підростаючого покоління, виховання у дітей потреби у здоровому способі життя, здоровому дозвіллі.

Серед багатьох масових видів спорту, мабуть, тільки плавання поєднує можливість гармонійного розвитку організму, яскраво виражену оздоровчу спрямованість і важливе прикладне значення.

Плавання є унікальним видом фізичної активності. Специфічні особливості впливу плавання на дитячий організм пов'язані з активними рухами у водному середовищі. При цьому організм людини піддається подвійному впливу: з одного боку – фізичних вправ, з іншого – унікальних властивостей водного середовища, в якій виконуються ці вправи.

Під час плавання людина долає значний опір води, постійно тренує всі м'язові групи (у тому числі і дуже дрібні), радикально сприяючи усуненню різних дефектів постави і ліквідації плоскостопості. Постійне купання і плавання загартовують організм, формують стійкий імунітет не тільки до простудних, але і до деяких інфекційних захворювань. І тут вирішальним є температурний фактор. У зв'язку з постійним подоланням опору води і великий її щільністю виконання вдиху і видиху під час плавання для новачка утруднено, і йому доводиться докладати додаткових зусиль, сприяють зміцненню легенів, бронхів, судин, а також міжреберних м'язів. Принаймні оволодіння одним із способів плавання дихання стає природним, звичним, а збільшення швидкості плавання сприяє подальшій тренуванні апарату дихання.

Плавання, як і інші циклічні вправи, робить благотворний вплив на серцево-судинну систему, сприяючи збільшенню її потужності, економічності, життєдіяльності. При систематичних заняттях плаванням поліпшується терморегуляція, збільшується інтенсивність кровотоку, зміцнюються серцеві м'язи. Поліпшується і газообмін, що вельми важливо для повноцінного розвитку організму, що росте. Але все це, звичайно, тільки при достатньо вірною техніці плавання та правильному диханні. Помірні плавальні навантаження роблять благотворний вплив на нервову систему, знімаючи стомлення, покращуючи сон і підвищуючи працездатність. Плавання може ефективно використовуватися для попередження і навіть лікування досить поширених серед сучасних дітей та підлітків порушень постави і сутулості. Так, при плаванні брасом відбувається випрямлення хребта. А у підлітків, плаваючих вільним стилем, звичайно відзначаються високі темпи зростання [1, с. 126].

Раннє навчання плаванню сприяє гармонійному розвитку малюків і позитивно впливає на розвиток всіх систем організму: покращує дихання, кровообіг, зміцнює опорно-руховий апарат, благотворно позначається на діяльності центральної нервової системи. Ефективність функціонування педагогічної системи формування здорового способу життя дошкільників забезпечується, по-перше, за рахунок акцентованого уваги педагогів не так на ознайомчо-навчальних і виховних, а на освітньо-виховних і розвиваючих завданнях, спрямованих на розуміння дітьми змісту і якості виконуваних завдань, а не на механічне заучування і повторення навчального матеріалу, по-друге, за рахунок активного використання методу біоуправління в процесі вирішення освітніх, виховних і розвиваючих завдань. Основу методології зміцнення здоров'я складають: системний підхід, з точки зору якого, здоров'я людини можна розглядати як цілісний стан організму; педагогічний підхід, ґрунтуючись на якому, процес вироблення у людини ціннісного ставлення до власного здоров'я підпорядковується закономірностям навчання і виховання; теорія і методика фізичного виховання, яка доводить, що цілеспрямована рухова активність людини нерозривно пов'язана з процесом навчання його навичкам здорового способу життя [2, с. 81-111].

Аналіз показників рівнів фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціонального стану дітей 9-10 років, що займаються плаванням, проведений у дослідженні, свідчить про те, що вони, в порівнянні з дітьми, які не займаються плаванням, показники вище за такими параметрами, як: розвиток дихальної та серцево-судинної систем, зменшення простудних захворювань. Така ситуація диктує необхідність орієнтувати систему формування здорового способу життя дітей у дошкільних освітніх установах в більшій мірі на зміцнюючі здоров'я технології фізичного виховання. Повноцінне вирішення завдань фізичного виховання досягається тільки при комплексному застосуванні всіх засобів, оскільки кожне з них по-різному впливає на організм. Руху, що входять у різні види діяльності, надають позитивний вплив на організм дитини, якщо дотримується правильна постава, а також дозування фізичного навантаження [3, с. 26]. Таким чином, навчання плаванню не тільки попереджає захворювання, але і лікує. На відміну від інших систем плавання розвиває в організмі симетрію, координацію і витривалість. Вона стимулює внутрішні органи і обумовлює їх гармонійне функціонування.

Література
1. Булгакова Н. Ж. Отбор и подготовка юных плавцов. Учебное пособие / Н.Ж. Булгакова. – М.: ФиС, 2001. – 241 с.
2. Булгакова Н. Ж. Учить детей плавать. Учебное пособие / Н.Ж. Булгакова. – М.: ФиС, 2007 – 176 с.
3. Бутович Н.А. Тренування юного плавця / Н.А. Бутович. – К.: Освіта, 2002. – 144 с.

Федоренко Анастасія
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.б.н., проф. Богдановська Н.В.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СЕРЕД ОСІБ З ДИСКОГЕННОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Остеохондроз хребетного стовпа посідає чільне місце в загальній структурі патології за втратою працездатності та третє місце за собівартістю лікування. За даними статистики ВООЗ України на початку XXI століття в зв'язку з хворобами кістково-м'язової системи визнано інвалідами понад 19 тисяч чоловік (майже 14,5 тисяч працездатного віку), серед яких у 34,4 % причиною непрацездатності став остеохондроз хребетного стовпа. Первинна інвалідність при цій патології склала 1,6 на 10 тисяч населення.

Остеохондроз, як відомо, це дегенеративно-дистрофічне захворювання міжхребцевих дисків, що супроводжується біомеханічними змінами структурних елементів тканин хребців.

Наслідком дегенеративних змін міжхребцевих дисків (остеохондроз) є зниження еластичних якостей диска, що негативно позначається на функціональному стані хребта: знижується його витривалість до статичного навантаження, зменшується амплітуда рухів, виникає болючий синдром. У зв'язку із частими приступами та рецидивами, хворий тимчасово стає непрацездатним.

Остеохондроз, як правило, виникає у віці 25-50 років, багато авторів відзначають тенденцію до збільшення кількості хворих, пояснюючи це зростанням інтенсивності виробництва, відзначають роль уроджених дефектів хребта, порушення харчування різних елементів хребта. Згідно даних медичної статистики, до 80 % дорослого населення країни страждає остеохондрозом. Якщо 15-20 років тому це захворювання було «привілеєм» осіб зрілого віку, то тепер воно все частіше зустрічається в юнацькому й навіть дитячому віці. Проблема остеохондрозу не тільки медична, але й у значній мірі соціальна, тому що вражає людей у соціально активному віці, триває довго.

Актуальність своєчасного лікування функціональних порушень хребта та проведення своєчасних профілактичних заходів пов'язана з тим, що за певних умов вона може давати важкі неврологічні й соматичні ускладнення (парези, ранній остеохондроз хребта, сколіози, мігрені, вертеброгенні порушення серцевого ритму, гастроезофагальні рефлекси й ферментопатії).

Метою наукової роботи було – експериментально обґрунтувати застосування фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку з дискогенною патологією поперекового відділу хребта.

Об'єктом дослідження став вплив масажу, методики Євмінова та елементів системи йога на функціональний стан хребта, при цьому суб'єктом дослідження – хворі 35-45 років з діагнозом неврологічні синдроми остеохондрозу.

Для досягнення мети були застосовані наступні методи дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури; виявлення функціонального стану опорно-рухового апарату шляхом вимірювання об'єктивних і суб'єктивних показників (візуальна аналогова шкала, визначення індексу м'язового синдрому) та проведення тесту на гнучкість хребетного стовпа, методи математичної статистики.

До проведення реабілітаційних заходів було встановлено, що хворі з дискогенною патологією поперекового відділу хребта скаржилися на болі в спокої, підвищений тонус м'язів і хворобливість м'язів спини.

Після проходження запропонованого курсу фізичної реабілітації покращилося загальне самопочуття хворих, зникли болі й нормалізувався м'язовий тонус.

Нами показано та результати дослідження доводять ефективність запропонованого комплексного підходу в реабілітації хворих з дискогенною патологією поперекового відділу хребта в поєднанні з курсом масажу, методики елементів йоги й профілактора Євмінова.

Підібраний комплексний підхід в реабілітації хворих з дискогенною патологією поперекового відділу хребта позитивно впливає на функціональний стан хребта, загальний стан організму й може бути рекомендований як профілактичний захід при остеохондрозі.

В цілому можна зробити висновок, що запропонований та проведений в умовах Дніпропетровської обласної фізіотерапевтичної лікарні «Солоний лиман» комплексний підхід серед хворих з дискогенною патологією поперекового відділу хребта показав високий результат та може бути рекомендовано для застосування у профільних реабілітаційних закладах.

Література

1. Анатомия человека/ под ред. Боянович Ю.В. – СПБ.: АСТ, 2005. – С. 46-48.
2. Романовская Н.В. Лечение болей в спине / Н.В. Романовская. – К.: Знание, 1999. – 120с.
3. Белова А.Н. Влияние продолжительности амбулаторной реабилитации больных с неврологическими проявлениями поясничного остеохондроза на степень регресса клинических проявлений заболевания / А.Н. Белова // Реабилитация больных с травмами и заболеваниями опорно-двигательной системы: Сб. научных трудов. – Иваново, 1996. – С. 38-41.
4. Жарков П.Л. Остеохондроз и другие дистрофические изменения позвоночника у взрослых и детей / П.Л. Жарков . – М.: Медицина, 2004. – 225с.
5. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К.: Олімпійська література, 2005. – С. 64-68.
6. Шривастава Н. Сахаджа Йога: Пер. с англ. / Под ред. Т.С. Грековой. – М.: ИВФ «Антал», 2002 . – 64 с.
7. Евминов В. Как навсегда победить боль в спине / В. Евминов. – К.: Освіта, 2005. – С. 22.

Халіляєва Давлета
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Бандуріна К.В.

РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Згідно з оцінками експертів ВООЗ, здоров'я громадян на 8-12 % залежить від системи охорони здоров'я в країні, на 18–20% від генетичної схильності людини, на 68-74 % – від способу життя, однією з найважливіших складових якого є харчування [1].

Як відомо, харчування відіграє дуже важливу роль у житті і складає 70% нашого здоров'я. Велика кількість людей має хоча б одне захворювання, пов'язане з неправильним харчуванням. Підвищений артеріальний тиск, захворювання шлунково-кишкового тракту, діабет, алергія. До цих захворювань, кажуть експерти, найчастіше схильні люди з зайвою вагою. Приміром, більшість хворих гіпертонією мають ожиріння другого ступеня. Серед людей з підвищеним цукром або діабетом тільки 2% – з нормальною вагою тіла [2].

Проаналізуємо деякі помилки у харчуванні:

1. Незбалансоване харчування. Наприклад, при надлишку вуглеводів в організмі відбувається затримка води, відзначається набряклість, підвищується витрата вітаміну В1 і, як результат – дефіцит В1, що веде до порушення діяльності центральної нервової системи, порушується функціонування підшлункової залози, знижуються захисні властивості організму, збільшується ризик захворюваності онкологічними хворобами і цукровим діабетом. Не варто забувати і про карієс.

Дослідження в США показали, що збільшення серцево-судинних захворювань співпадає із загальним збільшенням споживання цукру. При надлишку цукру втрачається

еластичність шкіри і, як результат, дуже рано з'являються зморшки, особливо мімічні. Більше того, в літньому віці надлишок цукру призводить до проблем пам'яті, зору і слуху. При правильній побудові харчування потрібно прагнути до зменшення споживання білого цукру за рахунок меду, варення, сухофруктів, плодово-ягідних культур.

2. Дефіцит овочів, фруктів, ягід є дуже серйозним порушенням харчового статусу. Зменшення в раціоні харчування кількості овочів, багатих клітковиною, є одним з чинників ризику захворювань шлунково-кишечного тракту, цукровим діабетом, атеросклерозом. Рівень холестерину в крові безпосередньо залежить від клітковини. І, хоча механізм дії клітковини ще недостатньо вивчений, але вже відомо, що метилцелюлоза зв'язує аміак в товстому кишковику, харчові волокна зв'язують воду, будучи також абсорбентами органічних речовин, посилюють евакуаторну функцію кишківника, виводять жир і жовчні кислоти.

3. Порушення режиму харчування негативно впливає на здоров'я. Воно проявляється в зменшенні кількості їжі в день з чотирьох-п'яти до двох, неправильному розподілі добового раціону на окремі прийоми, збільшенні вечері до 35-65% споживаної за добу їжі, замість необхідних 20%, збільшення інтервалів між прийомами їжі з 4-5 годин до 7-8 годин.

Правильне раціональне харчування відносять до найбільш важливих засобів забезпечення здоров'я. Стабільний настрій, висока розумова і фізична працездатність, повноцінний сон, гармонійна фігура і хороша шкіра – результат правильного харчування. Стабільна робота усього організму, повноцінне засвоєння усіх корисних речовин і елементів, швидке і правильне протікання процесів обміну в системі травлення – запорука і гарантія міцного здоров'я і високого імунітету [3, 4].

Література

1. Гуліч М.П. Раціональне харчування та здоровий спосіб життя – основні чинники збереження здоров'я населення / М.П. Гуліч // Проблемы старения и долголетия. – 2011. – Т.20, № 2. – С. 128-132.
2. Банковська Н.В. Гігієнічна оцінка стану фактичного харчування дорослого населення України та наукове обґрунтування шляхів його оптимізації. автореф. дис... канд. мед. наук: 14.02.01, К.: Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця, 2008. – 24 с.
3. Цимбаліста Н.В. Стан фактичного харчування населення та аліментарно обумовлена захворюваність / Н.В. Цимбаліста, Н.В. Давиденко // Проблеми харчування. – 2008. – № 1-2. – С. 32-35.
4. Шварцбейн Д. Программа по снижению веса без вреда для здоровья / Д. Шварцбейн. – М. : АСТ Астрель, 2007. – 287 с.

Халіляєва Давлета
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Баришок Т.В.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДИТИНИ ПРИ ПОВНІЙ ВТРАТІ ЗОРУ

До хвороб, що призводять до інвалідності, входять хвороби зорового аналізатору, вони складають 3,7 %. Понад 40 млн. людей у всьому світі оцінюються юридично як сліпі (незрячі), які не мають змоги бачити від народження або через хворобу, і щороку втрачають зір ще мільйон людей. В Україні налічується 70 тисяч таких інвалідів, збільшується кількість незрячих дітей.

При втраті зору порушуються координація рухів, витривалість, швидкість і ритм рухів (відставання від норми становить 53 %). Відомо, що психічний розвиток дитини залежить від стану моторики, доведено, що саме рух безпосередньо здійснює практичний зв'язок дитини з навколишнім середовищем, який лежить в основі розвитку психічних процесів. Дана проблема все більше набуває актуальності, тому що втрата зору ускладнює життєдіяльність дитини, її освоєння в соціумі, також, значно відображається на поведінці і внутрішньому світі, що погіршує розвиток і освоєння життєвих сфер [1,2,4].

Вся комплексна програма реабілітації дітей-інвалідів по зору повинна будуватися не тільки на обліку втрачених функцій, а також використанні збережених резервів компенсації зорового дефекту і можливості компенсації за рахунок інших аналізаторів.

У сліпих рухові дії в порівнянні зі зрячими відбувається повільніше, внаслідок обмеження можливостей внесення корективів в загальну структуру рухів по ходу дії. Однак відсутність зору не виключає можливості виробляти оціночні і контрольні операції за допомогою м'язово-суглобової чутливості, дотику і вестибулярного аналізатора .

Вся система фізичної реабілітації з людьми, які мають порушення зору, повинна сприяти: оволодінню навичок орієнтування в просторі; зміцненню здоров'я; підвищенню рівня фізичного стану; корекції фізичного розвитку; ліквідації скутості в рухах; тренуванню координаційної точності в рухах; вихованню почуття ритму і рівноваги; попередженню порушеною постави [1,2].

В вправи для вдосконалення рухів з урахуванням ролі того чи іншого аналізатора в їх виконанні поділяють на:

– вправи, в яких провідним є руховий аналізатор;

– вправи, в яких провідним є слуховий (і вестибулярний) аналізатор.

Виокремлюють наступні засоби фізичної реабілітації [2,3]:

1) Пересування: ходьба, біг, підскоки.

2) Загальнорозвиваючи вправи.

3) Вправи на формування навички правильної постави.

4) Вправи для розвитку і зміцнення м'язово-зв'язкового апарату (вправи для зміцнення м'язів спини, живота, плечового пояса, нижніх і верхніх кінцівок).

5) Лазання і перелазання.

6) Дихальні вправи.

7) Вправи для зміцнення стопи.

8) Вправи на розвиток рівноваги, координації рухів (тренування вестибулярного апарату).

9) Вправи на розслаблення м'язів (релаксація м'язів).

10) Спеціальні вправи з навчання прийомам просторового орієнтування на основі використання і розвитку збережених аналізаторів (слух, дотик, нюх, залишковий зір).

11) Вправи на поліпшення функціонування м'язів ока.

12) Вправи на поліпшення кровообігу тканин ока.

13) Вправи на розвиток і використання збережених аналізаторів.

14) Плавання – один із ефективних засобів фізичного виховання в корекційній роботі зі сліпими дітьми, яке надає надзвичайно сприятливий і багатоаспектний вплив на організм дитини.

15) Заняття на лижах – ефективний засіб загартовування організму дитини, розвитку його м'язової системи. Заняття на лижах сприяють розвитку окоміру , а також вмінню орієнтуватися на місцевості.

При проведенні оздоровчо-реабілітаційних занять необхідно враховувати індивідуальні особливості організму, їх знижені функціональні можливості, сповільненість адаптації до фізичних навантажень. Діти щодня повинні займатися фізичними вправами не менше 1–1,5 години [3].

Таким чином в результаті серйозних порушень функції зору в певній мірі руйнується і функціонування організму в цілому. Фізична реабілітація сприяє відновленню або компенсації основних життєвих функцій, допомагає розвитку дитини, так само, адоптуватися в навколишньому середовищі і пристосовуватися до життєдіяльності. Необхідно забезпечити рівні можливості й права для всіх членів суспільства, а суспільству, яке вважає себе цивілізованим, намагатися не огороджувати себе від інвалідів, а прагнути почути, зрозуміти і прийняти їх.

Література
1. Філіппова В. Фізична реабілітація незрячих // Вита портал – 2011. Режим доступу: http://vitaportal.ru/oftalmologiya/fizicheskaya-reabilitatsiya-nezryachih.html.
2. Долгова Ю. С. Засоби фізичної реабілітації дітей з патологією зору. ФГБОУ ВПО "Кемеровский государственный университет» Кемерово. Режим доступу: http://www.scienceforum.ru/2015/pdf/16222.pdf
3. Теория и организация физической культуры : Учебник. Том 2 / Под ред. С. П. Евсеева. М. : Знание, 2007. – 357 с.
4. Щороку кількість сліпих у світі зростає // Уніан–2008. Режим доступу: http://health.unian.net/country/152550-ejegodno-kolichestvo-slepyih-v-mire-rastet.

Харченко Анна
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Бандуріна К.В.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) – захворювання центральної нервової системи при провідному ураженні рухових зон і рухових провідних шляхів головного мозку. При ДЦП має місце, зазвичай, внутрішньоутробне пошкодження або недорозвинення мозку. Основні прояви: нездатність зберігати нормальну позу і виконувати активні рухи. Також часто спостерігається порушення психіки, мови, зору, слуху, що в підсумку відбивається на соціально значущих навичках, таких як здатність самостійно приймати їжу, одягатися, навчатися, здобувати професію. В даний час в Україні погіршуються екологічні, економічні, біологічні умови для здоров'я дітей, що диктують необхідність формування нових підходів в реабілітації дітей, зокрема дітей раннього віку. За останні роки стали високими показники інвалідності, які пов'язані з патологією нервової системи. Росте число дітей з різними порушеннями розвитку, обумовлені розладом функцій ЦНС. Медична статистика України показує, що внутрішньоутробні і родові ураження нервової системи новонароджених останнім часом зросли з 177,9 до 209,2 на 1000 дитячого населення. А рухові порушення, що є наслідками травми, обмежують, або роблять неможливим активні рухи, відбиваються на загальному здоров'ї дитини, знижують опір організму до застудних і інфекційних захворювань, несприятливо впливають на розвиток всіх систем організму дитини (серцево-судинної, дихальної, травної) і нервово-психічної діяльності. Допомога дітям раннього віку з особливими потребами і їх сім'ям у всьому світі стала однією з проблем з боку системи здоров'я, освіти і соціального захисту.

До основного прояву захворювання - рухових порушень - часто приєднуються різного ступеня вираженості порушення психіки, мови, зору, слуху. Обмеження поля зору малюка є однією з причин затримки його психічного розвитку. Досить сказати, що до двох років багато дітей ще погано утримують голову і не вміють її повертати і розглядати навколишнє, не вміють захоплювати і утримувати іграшки. У більшості випадків кисті рук стиснуті в кулачки, великий палець щільно приведений до долоні, і його участь у захопленні іграшки неможливо. Відзначається патологічна зміна м'язового тонусу [1].

Соціальна значущість цієї проблеми настільки велика, що інтерес до неї збільшується. Дитячий церебральний параліч є складним захворюванням центральної нервової системи, що веде не тільки до рухових порушень, але і викликає затримку або патологію розумового розвитку, мовну недостатність, порушення слуху і зору [2]. Тяжкість інвалідізації у 20-35% хворих виявляється настільки значною, що вони не обслуговують себе, не пересуваються, виявляються не тими, яких навчають. Важливість цієї проблеми визначається збільшується поширеністю і соціальною значимістю захворювання, що тягне за собою важку інвалідизацію.

Лікування церебральних паралічів повинно бути раннім, комплексним і безперервним. Поряд із тренуванням рухових навичок необхідна рання стимуляція мовних і

емоційно-психічних реакцій. Якщо психічний розвиток дитини нормальний, уже з перших місяців життя можна залучити його увагу до виконання того або іншого завдання, тобто включити його в довільну рухову активність. Вольові рухи залишають більш глибокий слід у пам'яті, ніж пасивні. Багаторазове повторення певних рухів самою дитиною сприяє виробленню стійкого рухового стереотипу. Очевидно, що у важких випадках навіть при рано початому лікуванні не можна ліквідувати виниклий анатомічний дефект мозку, але можна усунути функціональну недостатність центральної нервової системи, попередити формування патологічних рухів, контрактур і деформацій [3,4].

Література

1. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації / Гері Окамото : перекл. з англ. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.
2. Физическая реабилитация : учеб. / под ред. С.Н. Попова. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 468 с.
3. Фізична реабілітація : підручник / під ред. В.М. Мухіна. – К. : Олимпийская литература, 2009 – 488 с.
4. Лечебная физическая культура : справочник / под ред. проф. В.А. Епифанова. – М. : Медицина, 2001. – 592 с.

Черкун Валентин
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к. наук з фіз. вих. та спорту, доц. Бандуріна К.В.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ТРАВМАХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Ушкодження ОРА (опорно-рухового апарату) часто супроводжуються значними функціональними порушеннями, що призводять до довгої втрати працездатності, а іноді стійкої інвалідізації.

У місці ушкодження виникають вторинні зміни в тканинах: зменшення синовіальної рідини; зморщування й сплощення суглобної сумки, втрата її еластичності; фіброзні зміни суглобового хряща; остеопороз; м'язові атрофії. Означені зміни кількісно проявляються: зменшенням амплітуди рухів у суглобі; зменшенням силових можливостей і тонусу м'язів; втратою можливості пересуватися і виконувати ряд трудових і побутових навичок [1].

Нерухомість у зоні ушкодження може бути досягнута за рахунок трьох основних методів: фіксаційний метод (пов'язка,гіпс); екстензійний метод (постійне розтягнення ушкодженого сегмента за допомогою систем витягнення); оперативний метод (зіставлення і скріплення гвинтами, металевими фіксаторами).

Клінічні спостереження показують, що якість і швидкість відновлення кістки залежить від ряду загальних і місцевих факторів. До загальних факторів відносять вік хворого, його фізичний і нервово-психічний стан, наявність супутніх захворювань. Місцеві фактори – це тип перелому, наявність набряків і гематом, позиція м'яких тканин, що потрапили між відламками, неправильна чи короткочасна іммобілізація [2].

Відповідно до характеру ушкодження й етапу лікування весь курс реабілітації умовно поділяється на 3 періоди: іммобілізації, постіммобілізації, відновлення. Засоби і форми реабілітації: лікувальна гімнастика, масаж, фізіопроцедури.

Період іммобілізації відповідає кістковому зрощенню відламків (30-90 днів після травми). Завдання реабілітації в цьому періоді: прискорення регенерації кісткової тканини в області перелому; попередження атрофії м'язів і малорухомості в суглобах, формування тимчасової компенсації порушених рухових функцій кінцівок; навчання самообслуговуванню; психорегулюючий вплив; загальнозміцнювальний вплив. ЛФК призначають 2-3 рази на день для поліпшення периферичного кровообігу: використовуються 75% дихальних і загально розвиваючих вправ для всіх суглобів, вільних від іммобілізації в 25% спеціальних вправ на ушкоджену кінцівку, вправи на координацію рухів, на рівновагу, ізометричну напругу м'язів, активні вправи для симетричної кінцівки.

Масаж призначають (за відсутністю протипоказань) на 2-3день після травми вище і нижче гіпсу, масаж здорових кінцівок. Прийоми: прогладжування, розминання, вижимання, постукування в зоні перелому (через гіпс) подушечками пальців по 2-3 хв. 2-3 рази в день. Сегментарний масаж.

Фізіотерапія для зменшення больового синдрому призначають ультрафіолетове опромінювання вище місця ушкодження, УВЧ через гіпс, через 2-3 тижні ультразвук на область перелому, потім електрофорез кальцію, УФО сегментарної зони.

Постіммобілізаційний період починається після зняття гіпсової пов'язки чи постійного витягнення. Завдання реабілітації в постіммобілізаційний період: підготовка хворого до вставання; тренування вестибулярного апарату; відновлення функції ушкодженої кінцівки; нормалізація трофічних процесів; поліпшення крово- і лімфообігу; збільшення амплітуди рухів; зміцнення м'язів.

Із засобів ЛФК у цьому періоді призначають тільки 25% загальнорозвиваючих гімнастичних вправ й 75% спеціальних для ушкодженої кінцівки. ЛФК включає активні рухи у вихідному положенні сидячи, лежачи, підведення під кінцівку ковзних площин, візків, блокових пристроїв, вправи с предметами у водному середовищі, вправи з опором.

Масаж дренажний місця перелому (прийомом погладжування), через тиждень обережно застосовують усі прийоми та пасивні рухи .

Фізіотерапія: парафінові, озокеритові аплікації, електростимуляція ослаблених м'язів; при розвитку контрактур - діадинамічні струми, ультразвук.

У відновлювальний період можливі залишкові явища у виді обмеження амплітуди рухів у суглобах, зниження сили і витривалості м'язів ушкодженої кінцівки. Головні завдання ЛФК у відновлювальному періоді є: ліквідація залишкових посттравматичних ускладнень; повне відновлення порушених функції; трудова реабілітація; загальне тренування організму. Особливістю ЛФК є збільшення загальних навантажень за рахунок тривалості і щільності процедури, додається дозована ходьба, плавання, механотерапія. На фоні загальнорозвиваючих і дихальних вправ призначають спеціальні – з обтяженням, з опором, вправи на розтягнення, гідрокінезотерапію.

Масаж застосовується вибірково з використанням всіх методичних прийомів. Характер і прийоми масажу у відповідному періоді залежать від наявності ускладнень після травми – контрактур в суглобах, атрофії м'язів.

Широко застосовуються фізіотерапія, гідротерапія, бальнеотерапія, грязелікування. Трудотерапія спрямована на відновлення трудових навичок [3, 4].

Література

1. Окамото Г. Основи фізичної реабілітації / Гері Окамото : перекл. з англ. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – 294 с.
2. Физическая реабилитация : учеб. / под ред. С.Н. Попова. – Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 468 с.
3. Фізична реабілітація : підручник / під ред. В.М. Мухіна. – К. : Олимпийская литература, 2009 – 488 с.
4. Лечебная физическая культура : справочник / под ред. проф. В.А. Епифанова. – М. : Медицина, 2001. – 592 с.

Черняєва Анастасія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Одинець Т.Є.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПІСЛЯ АРТРОСКОПІЇ КОЛІННОГО СУГЛОБУ ПРИ УШКОДЖЕННІ МЕНІСКІВ

Постановка проблеми. Колінний суглоб є найбільш часто травмуючим суглобом людини. На його частку припадає до 50% пошкоджень всіх суглобів. Перше місце по частоті ушкоджень елементів колінного суглоба у дорослого населення, зокрема у спортсменів, займають меніски, травми яких зустрічаються в 55-85% всіх травм колінного суглоба, причому часто в працездатному віці [1, 2].

Артроскопія колінного суглоба є сучасним методом оперативного втручання, що відрізняється від стандартної артротомії малоінвазивністю й відносно швидким відновленням функції суглоба й м'язів кінцівки [3]

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При населенні в сто тисяч осіб розрив меніска діагностують у 55-75 випадках на рік. Чоловіків ця травма осягає в три рази частіше, ніж жінок, особливо у віковій категорії від 18 до 30 років. У віці понад 40 років з пошкодженням меніска колінного суглоба стикаються внаслідок дегенеративних змін сухожилля.

Найчастіше діагностують розрив медіального меніска. Прі гострих травматичних розривах часто відбувається комплексне пошкодження всередині суглоба, коли травмується меніск і зв'язка одночасно.

Мета – визначити особливості застосування засобів фізичної реабілітації після астроскопії колінного суглобу при ушкодженні менісків.

Відновлення після перенесених травм меніска, як правило, має проходити під контролем фахівців. При цьому людина повинна сама докладати всі зусилля, щоб відновити всі колишні функції колінного суглоба. Якщо будуть виконуватися всі рекомендовані лікарем відновлювальні заходи, плюс самостійна гімнастика, то відновлення функцій колінного суглоба завершиться успішно.

Програма реабілітації виконує наступні завдання:

- усунення запального процесу в пошкодженому коліні;
- нормалізація кровообігу в меніску;
- стабілізація пошкодженого суглоба шляхом зміцнення м'язів стегна;
- профілактика обмеження амплітуди рухів (контрактури).
- відновлення нормальної ходи та адаптація до тривалої та швидкої ходи;
- тренування силової витривалості м'язів стегна, сідниць та гомілки;
- відновлення активної гнучкості колінного суглоба;

Широко використовують вправи без снарядів, зі снарядами і на снарядах, махові вправи і вправи на координацію рухів, спортивно-прикладні вправи, гідрокінезітерапія [4].

У перші дні після операції зайняття фізичними вправами виконуються в палаті по 10-15 хв. Заняття з прооперованою кінцівкою потрібно чергувати з вправами для здорової кінцівки. Тривалість занять поступово повинна збільшуватися.

При виборі та складанні комплексу вправ ураховували, що вони не повинні викликати болю, набряку в колінному суглобі та появу синовіту. Основну увагу при виконанні фізичних вправ приділяли зменшенню навантаження на суглобовий хрящ. Для цього застосовували «розвантажувальні» положення (лежачи чи сидячи), гладкі поліровані поверхні для полегшення руху.

Організаційні форми виконання фізичних вправ:

– заняття в тренажерному залі тривалістю 1,5–2 години;
– фізичні вправи та плавання в басейні тривалістю до 45 хвилин;
– тренування в ході та бігу.

У середньому працездатність пацієнта після травм менісків відновлюється через два-три тижні після хірургічного втручання [4]

Висновки. Пошкодження меніску залишається актуальною темою сучасного життя. Застосування фізичної реабілітації при ушкодженні менісків, сприяє нормалізації кровообігу в меніску, стабілізації пошкодженого суглоба, відновлення активної гнучкості, нормальної життєдіяльності хворого.

Література

1. Захарова Л. С. Восстановление спортсменов после менискэктомии средствами физической культуры специальной направленности / Л.С. Захарова, Р.Т. Жалилов, А. Ш. Хамраев // Теория и практика физической культуры. – 1999. – № 1. – С. 57-60.

2. Чехович Г.Г. Діагностично оперативна артроскопія при деяких пошкодженнях та захворюваннях колінного суглоба / Г.Г. Чехович // Ортопедия, травматология и протезирование. – 1999. – № 3. – С. 114-118.
3. Епифанов В.А. Лечебная физкультура в комплексном восстановительном лечении больных после артроскопических операций в области коленного сустава / В.А. Епифанов, Т.А. Налбандян // Вестник спортивной медицины Росии. – 1999. – № 2 (23). – С. 23-25.
4. Бахтиозин Ф.Ш. Физиотерапия и лечебная гимнастика в послеоперационном лечении при повреждении менисков коленного сустава / Ф.Ш. Бахтиозин, Р.Ф. Шарафутинов, Е.С. Вальнева // Вопросы курортологии, физиотерапии и лечебной физической культуры. – 1991. – № 1. – С. 49-50.

Шимова Вікторія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Баришок Т.В.

ХВОРОБА ШЛЯТТЕРА: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ

Хвороба Шляттера – це асептичне ураження головки великогомілкової кістки, що виникає в результаті постійних фізичних навантажень в період найбільш інтенсивного росту кісток у дітей. За своєї клінічної картини захворювання Шляттера – це некроз хрящової і кісткової тканини великогомілкової кістки. Захворювання характеризується формуванням шишки в області нижнього полюса колінної чашечки без видимих причин. Наукова назва цієї патології - остеохондропатия горбистості великогомілкової кістки.

Вперше дане захворювання описано в 1906 році американським хірургом Осгудом і швейцарським хірургом Шляттером. Хвороба Шляттера – це переважно хвороба юних спортсменів, патологія пов'язана з великими навантаженнями на ще не зміцнілі кістки дитини [1,3].

Згідно з медичною статистикою, хвороба Шляттера зазвичай зустрічається у віці від 10 до 18 років, і це не дивно, адже саме на цей період припадає найбільш інтенсивне зростання кісток у дітей. Зазвичай шишка виникає лише на одному коліні, але трапляється, що і на двох одночасно. Значно частіше захворювання діагностується у хлопчиків, оскільки серед них традиційно значно більше спортсменів, ніж серед дівчаток. В цілому, близько 20% молодих талановитих спортсменів страждають на хворобу Шляттера. Серед дітей, які не займаються спортом професійно, захворювання зустрічається всього в 5% випадків [2].

Дане захворювання відносно добре піддається консервативному лікуванню, має відносно доброякісний перебіг і сприятливий прогноз. Проте, основною проблемою, як для пацієнта, так і для лікаря, є тривалість перебігу захворювання, складова від декількох місяців (не менше шести) до декількох років (в ряді випадків до двох років). Тривалий перебіг захворювання обумовлює необхідність обмеження фізичних навантажень на тривалий період часу 6-24 місяців. Даний факт набуває особливого значення з урахуванням того, що хвороба Осгуда-Шлаттера зустрічається у 12,9% підлітків, що активно займаються спортом. Для даної категорії пацієнтів питання про необхідність скорочення термінів лікування – найбільш актуальний, що змушує постійно шукати нові, більш ефективні методики відновлення [2].

Засоби реабілітації [1]:

– створення спокою кінцівки – знерухомлення гіпсової манжетою, що в ряді випадків зовсім не обов'язково; проте спокій необхідний;
– призначення пацієнту медикаментозної терапії;
– застосування фізіотерапевтичних процедур;
– регулярне виконання лікувальної гімнастики, а також певного комплексу вправ лікувальної фізкультури.

Під медикаментозною терапією мають на увазі прийом пацієнтом анальгетиків, які блокують біль, і нестероїдних протизапальних засобів. При цьому враховують вік дитини і

ступінь вираженості симптомів захворювання. В основному призначають нетривалий курс лікування і невеликі дози препарату.

За допомогою фізіотерапевтичних процедур вдається позбавити хворого від набряків в області коліна, знизити ступінь запалення суглоба і трохи пом'якшити хворобливі відчуття. Метод фізіотерапії який потрібно використовувати: електрофорез, парафінотерапія, прикладання грязьових компресів, лікар визначає залежно від статі, віку пацієнта і ступеня його проблеми [1].

Лікувальна фізкультура призначається хворому з певною метою: за допомогою вправ потрібно розтягнути чотириголовий м'яз стегна і збільшити еластичність підколінного сухожилля. Таким чином вдається знизити величину навантаження на область кріплення сухожилля до кістки і уникнути появи нових розривів і травм. Крім того, хворому рекомендують виконувати комплекс вправ, що стабілізують стан колінного суглоба в цілому [1,2].

Отже, хвороба Шляттера в більшості випадків є проблемою для дітей, що займаються спортом, тому під час найбільш інтенсивного росту кісток у дітей потрібно зменшувати фізичні навантаження.

Література

1. Болезнь Шляттера. Медицинский справочник болезней. Режим доступу: http://doktorland.ru/bolezn_shlyattera.html

2. Комплексное лечение болезни Осгуда-Шлаттера / Шишов М. А. – 14.00.35 – Ростов-на-Дону, 2009 // Научная библиотека диссертаций и авторефератов. Режим доступу: http://www.dissercat.com/search?keys.

3. Метафизарный фиброзный дефект кости у детей (клиника, диагностика, лечение) Батраков С. Ю. – 14.00.22 – Москва, 2002 // Научная библиотека диссертаций и авторефератов. Режим доступу: http://www.dissercat.com/search?keys.

Шипілова Дар'я
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: викладач Іванська О.В.

ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНОТЕРАПІЇ У ВІДНОВЛЮВАЛЬНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ ТРАВМАТИЧНОЮ ХВОРОБОЮ СПИННОГО МОЗКУ

Під механотерапією мається на увазі виконання гімнастичних вправ для розвитку рухів в окремих суглобах за допомогою різних апаратів. Доведено що локальні дії апаратами механотерапії через порушення пропріоцепторів і центральних зон моторного аналізатора надають широкий вплив на організм в цілому. Активація пропріоцепторів викликає рефлекторні зрушення в вегетативної нервової системи. По механізму моторно-вісцеральних і моторно-шкірних рефлексів посилюється кровообіг в яку тренує кінцівки. Рухливість в суглобі підвищується під впливом інерційних сил, які продукуються рухом маятника. Слабкі ритмічні роздратування сумарно забезпечують концентрацію збудження в нервових центрах, що, через іррадіацію і індукцію, веде до появи або посилення рефлекторних рухових розрядів. Циклічність м'язової діяльності під час занять удосконалює довільну регуляцію скорочення і розслаблення м'язів, змінює м'язову силу. Механо-терапевтичні тренування забезпечують можливість механічного розтягування м'яких тканин при м'язової спастичності [1, с. 64].

Мета дослідження − використання механотерапії в ЛФК при травматичних хвороб спинного мозку.

Апаратна гімнастика сприяє розробці суглобових контрактур, підвищує пропріоцепцію, що прийнято вважати найбільш перспективним напрямком в лікувальній гімнастиці. Механотерапія дозволяє обмежити розсіювання силової спрямованості і застосовувати тренування в бажаному напрямку.

Основні види механо-терапевтичних апаратів:

1.Ричажні апарати. До таких конструкцій відносяться апарати Цандера. Їх робота заснована на принципі двоплечевого важеля.

2. Маятникові апарати. До них відносять апарати Каро, Крукенберга, Степанова, що працюють за принципом маятника.

3. Блокові апарати (блокові установки Тіло).

4. Апарати з подоланням еластичного або пружинного опору за типом апаратів Герца.

Зараз створена ціла система механотерапії, заснована на принципі блоку. Апарати мають приставки різного призначення −для розробки тих чи інших суглобів верхніх і нижніх кінцівок. Для лікування хворих з травмою спинного мозку найбільший інтерес представляють універсальна блокова установка, прилад для розведення пальців рук і апарат полегшеної ходьбою. З нових конструкцій добре зарекомендували себе тренажери Пустовойтенко, блоковий апарат Красова, апарат для відновлення функції лучезапястного суглоба і ротації передпліччя конструкції Юр'єва, апарат Діна, що дозволяє розробляти контрактури в суглобах нижніх кінцівок. Для механотерапії може бути використаний манометричний апарат Калчева, створений для дослідження і тренування відчуттів тиску. Для занять зі стопами використовується педально-пружинний тренажер і стопну гойдалку.

Завдання механотерапії:

1) активно впливати на контрактильний і пластичний тонус м'язів;

2) збільшити силу і витривалість гіпотрофованних м'язів;

3) впливати на рухливість суглобів;

4) підвищити аферентну імпульсацію в дефектних м'язах.

Вправи проводяться в певній послідовності − спочатку динамічні, циклічні і силові, потім вправи з суворою деталізацією. При спастичних парезах і контрактурах процедурні методики будуються з вправами на розтягування, при млявих парезах призначають вправи на посилення. Ряд конструкцій дозволяє встановити апарат на переважне розгинання або згинання суглоба. При призначенні механотерапії хворим з млявими парезами слід дотримуватися особливої обережності, щоб не погіршити розпущеність суглобів. Сприяє цьому поступове збільшення амплітуди в чергуванні з силовими вправами.

Заняття починають з мінімальних доз. Навантаження на суглоб і м'язові групи дозують зміною маси вантажу, довжини і кута маятника, частоти його коливань і тривалості сеансу. Тривалість заняття тривалістю від 10 до 20 хв при млявих парезах і від 15 до 30 хв − при спастичних. При контрактурах час занять збільшують до 40−45 хв. Збільшення часу проводиться поступово. При вираженій спастичності і стійких контрактурах заняття проводять 2 рази на день. Тренування з кистьовими тренажерами слід проводити 3 рази в день при флексорній установці пальців і кисті по 30 − 40 хв і 2 рази в день по 20 − 30 хв - при млявих парезах з перервами в 2 − 2,5 г.

При всіх формах парезів початкові заняття проводять в щадному режимі, темп вправ повільний з невеликою амплітудою (15 − 30 °) без різких і грубих редресацій. Протягом 2−3 сеансів темп доводиться до 60 вимушених коливань в хвилину, розмах руху, що гойдає − до оптимальних величин. Поступово збільшують навантаження і по масі вантажу в противазі. При роботі на маятникових апаратах застосовують вантаж від 1080 до 6200г.

Висновки. Ефективність механотерапії забезпечується системою та послідовністю занять. Апаратні тренування слід починати, як тільки хворий зможе самостійно сидіти. У осіб, які перенесли спинальну травму, застосування механотерапії застосовують перед лікувальною гімнастикою.

Література

1. Епіфанова В.А. Лікувальна фізична культура. Довідник / В.А. Епіфанова М.: Медицина, 2001. −592 с.

2. Мурза В.П. Фізична реабілітація: навч. посібник / В.П. Мурза // – К.: Орлан, 2004. – 599 с.
Попова С.Н. Фізична реабілітація: / А.А. Бірюков, Н.М. Валеев, Т.С. Гарасева. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 399-416 с.

3. Епіфанов, В.А. Восстановительное лечение при заболеваниях и повреждениях позвоночника / В.А. Епифанов, А.В. Епифанов. М.: Медпресс-информ, 2008.− 384 с.

Шишова Ганна
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.мед.н., доц. Кальонова І.В.

ПАЛІННЯ ЯК ФАКТОР РИЗИКУ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Поширеність куріння тютюну серед населення земної кулі, за даними різних досліджень, становить від 40% до 60%. В результаті куріння щорічно в світі помирає близько 6 млн осіб, в тому числі в Україні – 120 тисяч. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) протягом XX століття тютюнопаління стало причиною передчасної смерті 100 млн осіб по всьому світу, і в XXI столітті ця цифра зросте до 1 млрд [1, с. 17].

Нікотин – одна з найнебезпечніших отрут рослинного походження. Для людини смертельна доза нікотину складає від 50 до 100 мг, або 2-3 краплі. Саме така доза поступає щодня в кров після викурювання 20-25 сигарет (в одній сигареті міститься приблизно 6-8 мг нікотину, з яких 3-4 мг потрапляє в кров). Систематичне поглинання невеликих доз нікотину викликає звичку, пристрасть до куріння.

Шкода, що паління завдає здоров'ю, залежить від речовин, які входять до складу тютюнового диму і мають токсичну, мутагенну та канцерогенну дію. Тютюновий дим містить більше 4 тисяч компонентів, багато з яких токсичні: нікотин, миш'як, формальдегід, окис вуглецю, кислоти, аміак, тютюновий дьоготь тощо [3, с. 14].

У багатьох дослідженнях доведено шкідливий вплив тютюнового диму на організм людини. З нікотином пов'язано розвиток залежності як психологічної, так і фізичної, коли нікотин перетворюється в обов'язковий компонент обміну речовин, коли певна концентрація нікотину в крові повинна підтримуватися постійно. Зниження концентрації нікотину в крові викликає абстинентний синдром; більшість курців, навіть бажаючи позбутися від нікотинової залежності, продовжують курити.

Куріння – це агресивний чинник ризику, який сприяє розвитку багатьох захворювань. Основними органами-мішенями є легені, а також серцево-судинна, сечостатева, травна системи. Найбільш поширеними захворюваннями серцево-судинної системи, пов'язаними з курінням тютюну, є ішемічна хвороба серця (ІХС), в тому числі інфаркт міокарда (ІМ) та стенокардія, захворювання периферичних судин, атеросклероз, порушення згортання крові [2, с. 24].

Серед людей, що палять, спостерігається більше хворих на гіпертонічну хворобу (ГХ) і атеросклероз. Багаторічні популяційні дослідження дозволили визначити роль куріння в розвитку ІХС, ГХ і віднести його до трьох «великих» факторів ризику цих захворювань. За даними ВООЗ близько 1/3 всіх випадків смерті від ІХС серед осіб середнього віку обумовлено курінням. Порівняльне дослідження факторів ризику показало, що у курців зростає ризик появи стенокардії в 2 рази, інфаркту міокарда – в 4 рази, раптової смерті – в 4,9 рази.

Чоловіки, що викурюють не менше 20 сигарет протягом дня, підвищують у 5-8 разів ймовірність розвитку цукрового діабету. Відомо, що загальна смертність жінок у віці молодше 65 років від ІХС набагато нижче, ніж у чоловіків, але серед тих, що палять цей показник однаковий для обох статей [3, с. 15].

Після відмови від куріння ризик розвитку захворювань серцево-судинної системи падає швидше, ніж ризик розвитку захворювань органів дихання. Чим раніше людина відмовляється від паління, тим сприятливіший прогноз. Так, через рік після припинення куріння ризик розвитку ІХС знижується на 50%, а через 10 років відносний ризик смерті від захворювань серця для колишнього курця наближається до такого , як у людини, що ніколи не палила. При відмові від куріння вже в перші 2 роки ризик розвитку ІМ та інсульту знижується в 2 рази.

Таким чином, тютюнопаління є однією з найважливіших проблем сучасного суспільства. Досвід багатьох країн, які досягли значних успіхів у зниженні захворюваності та смертності від хронічних неінфекційних захворювань, в тому числі і серцево-судинних, довів, що саме зниження поширеності куріння вірогідно позитивно впливає на показники здоров'я населення.

Література
1. Барбараш Н.А. Курение и сердечно-сосудистая система / Н.А. Барбараш, Л.С. Барбараш, О.Л. Барбараш // Consilium medicum. – 2013. – № 1. – С.17-21.
2. Горбась І.М. Фактори ризику серцево-судинних захворювань: куріння / І.М. Горбась // Практическая ангиология. – 2011. – №7–8 (46). – С. 24-27.
3. Ещенко К.Н. Сердечно-сосудистая система и куреник / К.Н. Ещенко, А.В. Жадан, Н.Ф. Шустваль // Ліки України. – 2013. - № 4. – С. 12-17.

Підсекція «Актуальні аспекти олімпійського та професійного спорту на сучасному етапі»

Акініна Марія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С. І.

ПІДГОТОВКА ФІГУРИСТІВ ДО ЗМАГАНЬ З КОРОТКОЇ ПРОГРАМИ

У даній статті буде аналізуватися варіант підготовки фігуристів до змагань з короткої програми. Також буде розглянуто: змагальний мікроцикл, підготовка інвентарю, підготовка до розминки поза льодом та льодову розминку.

Коротка програма у фігурному катанні – це перша частина змагань в одиночному (чоловічому та жіночому) і парному катанні. Тривалість короткої програми і у одиночників, і у пар складає 2 хвилини 50 секунд. Всі елементи, що розпочаті після позначки 2:50, не будуть зараховані [2, с. 12].

У практиці склався триденний варіант змагального мікроциклу, при якому початок змагань з короткої програми проводиться на другий день після дня відпочинку.

При триденному змагальному мікроциклі в перший день циклу проводиться одне тренування короткої і довільної програми тривалістю 45-60 хвилин. У другій – одне тренування тільки короткої програми тривалістю 20-30 хвилин, а ввечері старт з короткої програми. В третій день циклу – одне тренування довільної програми, а ввечері старт з довільною програмою.

В 1975 році відомими фігуристами Іриною Родніною та Олександром Зайцевим був спланований приклад змісту тренування в змагальному мікроциклі, яким користуються і досі [1, с. 219].

Перший день тренування триває 30 хвилин. Індивідуальна розминка кроків 7 хвилин. Комбінації з одним елементом в послідовності програми без індивідуальної розминки роздільних елементів, пауза відпочинку між комбінаціями 25-30 секунд. Під музику виконуються комбінації з двома першими і двома останніми елементами. При повторному звучанні музики. Виконують чотири середні елемента (без першого і останнього).

Другий день тренування триває 30 хвилин. Виконується індивідуальна розминка кроків. Індивідуально роздільні елементи по 2 рази. Комбінація з одним елементом в довільній послідовності по 2 рази.

Безпосередня підготовка фігуристів до змагань з короткої програми включає підготовку інвентарю, підготовку до розминки поза льодом та льодову розминку.

Підготовка інвентарю включає в себе підготовку: ковзанів, трьох пар чохлів та костюм для виступу. Ковзани необхідно заздалегідь помити та поміняти шнурки. Костюм треба вибирати заздалегідь, він повинен співпадати з обраним образом та музикою. Також на костюмі не повинно бути деталей, які можуть заважати фігуристу під час прокату програми. Заздалегідь слід приготувати запасні шнурки та запасний диск з музичним супроводом програми [3, с.76].

Для того щоб своєчасно підготуватися до розминки поза льодом, необхідно визначити час прибуття на льодову арену, де проводяться змагання. Найкраще визначити час приходу заздалегідь розрахувавши початок своєї розминки.

Завдання поза льодової розминки: підготовка організму до фізичної праці, концентрація уваги на програмі, психологічна установка на виконання програми. Розминка починається з загально-розвиваючих вправ у русі та на місці. Потім слід виконати вправи на рівновагу (обертання голови і тулуба з відкритими і закритими очима з зупинкою в вертикальному положенні).

Згідно з правилами змагань, розминка на льоду перед стартом з короткої програми, триває 6 хвилин. Зміст розминки залежить від стартового номера фігуриста. На розминці фігурист виконує свою коротку програму або комбінацію рухів без музикального супроводу. Також треба враховувати те, що на льоду буде розминатися приблизно 5 фігуристів і треба бути обачливим і уважним, щоб не травмувати себе та іншого спортсмена.

Поки судді виставляють оцінки попереднього учаснику, доцільно ковзати вздовж борту біля краю площадки, відчуваючи ребра ковзанів, дозуючи силу поштовхів. Можна проімітувати приземлення після стрибка, але головне – відчувати лід. Виїжджати до місця вихідного положення треба складеним заздалегідь і відрепетируваним на тренуваннях способом [4, с. 184**]**.

Таким чином, підготовка фігуриста до змагань з короткої програми досить складана, та план підготовки повинен складатися заздалегідь, також треба враховувати дуже багато факторів: змагальний мікроцикл, підготовка інвентарю, розминки поза льодом та льодову розминку.

Література

1. Вайцеховська Е. С. Сльози на льоду / Е.С. Вайцеховська – СПб.: Амфора, 2007. – 334 с.
2. Москвіна Т. Н. Коротка програма в парному катанні / Т.Н. Москвіна – М.: Фізкультура і спорт, 1980. – 112 с.
3. Чайковська Е.А. Фігурне катання /Е.А. Чайковська. – М.: Фізкультура і спорт, 2003.–155 с.
4. Абсалямова І.В. Фігурне катання на ковзанах / І.В. Абсалямова – М.: Радянський спорт, 2006. – 154 с.

Величко Єлизавета
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: старший викладач Клочко Л. І.

ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОК ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ПЛАНКИ НА ВИСОТІ НОРМАТИВУ III ДОРОСЛОГО РОЗРЯДУ У ДІВЧАТ ВІКОМ 12-13 РОКІВ

Актуальність. Для отримання певних результатів та знань при проходженні практики у СДЮШОР «Металург» на базі знань отриманих у ЗНУ було проведено ряд досліджень з групою дівчат віком 12-13 років, та другого третього року тренувань.

Мета дослідження: Вплив фізичної підготовки спортсменок які спеціалізуються в стрибках увисоту з розбігу нормативу III дорослого розряду у дівчат віком 12-13 років.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати вітчизняний та зарубіжний досвід, а саме проблеми формування технічної майстерності дівчат віком 12-13 років, та другого третього року тренувань.

2. Обґрунтувати методику використання технічних методів і підходів приформуванні технічної майстерності спортсменок, які спеціалізуються в стрибках у висоту з розбігу.

3. Експериментально перевірити ефективність тези, що до необхідності здобуття загальної фізичної спортивної бази спортсменками у віці 12-13 років, а не лише формування технічної майстерності спортсменок, в стрибках у висоту з розбігу. В теоретичному та методичному обґрунтуванні використання технічних засобів і методів при формуванні технічної майстерності дівчат 12-13 років, другого та третього року тренувань котрі подолали 1 та 2 юнацький розряд відповідно. На період практики я мала на меті підвищити рівень фізичного розвитку спортсменок, що змагаються за видом стрибки у висоту. 100%-м результатом стало б виконання спортсменками III дорослого розряду.

На першому етапі вивчалася науково-педагогічна та спеціальна література з проблеми дослідження. Аналіз літературних джерел дав змогу обґрунтувати мету й завдання дослідження.

На другому етапі була розроблена сучасна технологія формування технічної майстерності спортсменок у навчально-тренувальному процесі зі стрибків у висоту, було проведено ряд досліджень, у тому числі й об'єктивна оцінка методів контролю за рівнем технічної майстерності спортсменок.

На третьому етапі проведено основний педагогічний експеримент. За своїм характером експеримент був природним, оскільки здійснювався в умовах, що не порушували перебіг навчально-тренувального процесу дівчат. Для визначення однорідності експериментальної та контрольної груп здійснено контроль, технічної й фізичної підготовленості спортсменок. За результатами відбору було скомплектовано експериментальну (група № 1) та контрольну (група № 2), які не мали статистично вірогідних різниць у результатах.

Перша група займалася за звичайним тренувальним планом, але з більшим навантаженням, друга група три рази на тиждень лише підвищенням майстерності у стрибках у висоту. За три тижні група, що розвивала лише техніку стрибку у висоту підвищила свої результати і 3 з 4 досліджуваних виконало III дорослий розряд, на разі він становить 1 м 35 см. Група, що займалася за звичайним тренувальним планом, але зі збільшеним навантаженням під час змагань продемонструвала такий результат – 4 з 4 спортсменок подолали висоту 1 м 40 см, котрий на 5 см вищий за результат III дорослого розряду, але необхідно зазначити, що дівчата першої групи брали майже кожну висоту з першої спроби, на відміну від дівчат другої групи, тож необхідно і техніці приділяти досить уваги.

Група 1

П.І.П	Станом на 08.02.2016	Станом на 05.03.2016	Приріст (+/-)
Вероніка Прохорец	1.30	1.30	0
Мар'яна Богуславская	1.25	1.35	+10
Єлизавета Демченко	1.30	1.35	+5
Анастасія Свистун	1.30	1.35	+5

Група 2

П.І.П	Станом на 08.02.2016	Станом на 05.03.2016	Приріст (+/-)
Арина Недужко	1.30	1.40	+10
Хрестина Приходько	1.30	1.40	+10
Вікторія Прудник	1.25	1.40	+15
Вероніка Крамаренко	1.30	1.40	+10

Висновок

Можна вважати, що експеримент вдався, результати продемонстрували, що на цьому етапі розвитку спортсменок необхідно більше приділяти уваги та працювати над загальною спортивною базою дівчат. За допомогою якої вони зможуть демонструвати кращий результат у подальшому.

Література

1. Быкова Т.В. Как прыгнуть выше головы / Т.В. Быкова – М., «ФиС», 1990. 64 с.
2. Жордочко Р.В. Легкоатлетичні стрибки / Р.В. Жордочко, А.М. Зеленцов – К. – «Здоров'я» 1973 – 93 с.
3. Козлова О. Сучасний аналіз техніки стрибка у висоту з розгону. / О. Козлова // Теорія та методика фізичного виховання і спорту. 2000 – №1 С.13-17.

4. Попов В.Б. 555 Спеціальних вправ у підготовці легкоатлетів / В.Б. Попов – М. 2002 – С. 105-120.
5. Шаверський В.К. Проблеми й перспективи професійної майстерності фахівців фізичної культури засобами інноваційних технологій / В.К. Шаверський // Вісник Житомирського державного університету. – 2007. – № 34. – С. 50-52.
6. Шмитальний В.Б. Методичні та педагогічні особливості використання рухових завдань під час навчання стрибків у висоту / В.Б Шмитальний, В.М. Кучеренко // фізичне виховання дітей – К. –1986, II вип, С. 65-68.

Волока Сергій
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н, доц. Караулова С. І.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОФІЛАКТИКИ ТРАВМАТИЗМУ В СПОРТІ

У вітчизняній та зарубіжній літературі питанню попередження травм завжди приділялася велика увага. Причини виникнення травм різноманітні і вони умовно розділені на три групи: причини організаційного характеру; причини методичного характеру; причини, зумовлені індивідуальними особливостями спортсмена [1].

Збільшення випадків травматизму, на думку спортсменів і тренерів, пов'язане з тим, що у спортсменів спостерігається: психологічна та м'язова втома, авітаміноз і недостатнє харчування, перехід з одного покриття бігових доріжок на інше, неповноцінне використання коштів відновлення.

Аналізуючи і узагальнюючи ці дані можна визначити, що до основних засобів і методів профілактики травматизму, розроблених за рекомендаціями провідних тренерів з легкої атлетики можна віднести наступне:

Подолання причин, які обумовлюють травматизм. Так, всі особи, які займаються бігом, повинні попередньо пройти огляд у спортивного лікаря. Виконання спортсменами правил особистої гігієни, дотримання режиму, є своєрідною профілактикою травматизму, тому з початком занять потрібно переглянути свій спосіб життя, та відмовитися від шкідливих звичок. Заняття повинні проводитися регулярно, без тривалих перерв. Дистанцію бігу слід збільшувати поступово і послідовно. Абсолютно обов'язковим є виконання санітарно-гігієнічних вимог, проходження регулярного лікарського контролю (при цьому строго дотримуватися рекомендацій лікаря щодо термінів відновлення занять після захворювань і травм). Для профілактики травм і повторних травм, що виникають через передчасне відновлення тренувань після перенесеного захворювання або пошкодження, необхідно стежити за поступовим збільшенням спортивного навантаження, щоб уникнути можливості отримання нової травми, пов'язаної з втратою координаційних навичок [3,4].

Психологічна напруга також відіграє важливу роль. Зниження психологічного настрою, нервозність, невпевненість, що призводить до перезбудження, також призводить до травм. Слід зазначити, що при безпосередній підготовці до змагань, розминка значно знижує психологічну напругу. Тому спортсмен, якому необхідно позбутися від зайвого психологічного напруження, повинен «розігрітися» довше.

Сприятливий вплив на психологічний тонус і тонус м'язів робить масаж. Тому його також потрібно включати в розминку.

Всебічна готовність знижує ризик травм. Таким чином, спортсмен повинен бути готовий до змагань не тільки фізично, а й психологічно [1].

Правильна організація тренувальних занять (зокрема ретельна і всебічна розминка). Починають розминку з ходьби, потім слідують загальнорозвиваючі вправи і спеціальні вправи , завдання яких не тільки розім'яти і розігріти м'язи, суглоби і зв'язки, а й підготувати внутрішні системи і весь організм до роботи. Це особливо важливо в холодну погоду.

Сувора послідовність вивчення матеріалу. Підбір найбільш раціональних (з урахуванням індивідуальних особливостей спортсмена) вправ для вдосконалення спеціальної фізичної підготовки. Характер вправ, інтенсивність їх виконання та обсяг повинні строго відповідати періоду спортивного тренування і стану тренованості спортсмена[4].

Постійний контроль стану здоров'я і самопочуття спортсмена (за кольором шкіри, по ЧСС, пітливості і т.д.)

Зміцнення м'язів гомілки, стегна і зв'язкового апарату колінного і гомілковостопного суглобів. Розвиток фізичних якостей має відбуватися не тільки відповідно до особливостей обраного виду спорту, а й з урахуванням найбільш навантажених і часто травмуючих частин тіла. Поступова спеціалізація засобів загальної фізичної підготовки допомагає здійснити перенесення тренувального ефекту з підготовчих вправ на основні.

Використання засобів відновлення (масаж, самомасаж, лазня, додаткове харчування і т.д.) [2].

Підготовка та огляд місця для бігових вправ (нерівності, слизькі місця, сторонні предмети і т.д.)

На змаганнях та навчально-тренувальних заняттях стежити за дисципліною.

Дотримуватися гігієнічнічних вимог, які висувають до одягу і взуття, в залежності від метеорологічних умов. Добре підібране взуття, її якість та цільове призначення є засобом попередження травм в перенапруженні різних відділів стопи, а також травм інших ланок локомоторного апарату, обумовлених падінням, порушенням координації рухового акту. Одяг має бути чистим, за розміром (досить вільним), міцним [1].

Практичні спостереження спортивних лікарів і тренерів показують, що навіть незначні організаційно-методичні недоліки підготовки спортсменів нерідко призводять до явищ перевантаження і перенапруги з подальшим виникненням різноманітних травм та патологій кістково-суглобового апарату[4].

Література

1. Реферат «Профілактика спортивного травматизму». Режим доступу: http://cozap.com.ua/text/17717/index-1.html.
2. Л.Карпман. Спортивная медицина. – М.: Физкультура и спорт, 2003. – 303с.
3. В.К. Велитченко. Физкультура без травм. – М.: Просвещение, 1993. – 128 с.
4. Реферат «Травматизм в легкой атлетике». Режим доступу: http://works.doklad.ru/view/cuU9XPdZKWc/all.html.

Горбенко Аліна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: старший викладач Клочко Л.І

СУЧАСНА ТЕХНІКА МЕТАННЯ МОЛОТА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СНАРЯДІВ РІЗНОЇ ВАГИ В ПІДГОТОВЦІ ЮНИХ ЛЕГКОАТЛЕТІВ

Сучасні проблеми технічної підготовки метальників молоту в різний час приділяло увагу чимало фахівців, які визнають важливість засвоєння ритму рухів, як основи формування раціональної техніки, яка забезпечує досягнення високих спортивних результатів. За даними науково-методичної літератури і спортивної практики в технічній підготовці метальників молоту рекомендується використання снарядів різної ваги, як методу, що сприяє одночасному розвитку швидкісно-силових якостей спортсменів та формуванню ритму метання за динамічною і кінематичною структурою адекватною змагальній вправі.

Разом з тим критерії, які використовуються в науковій і спортивній практиці і які служать для об'єктивного судження про специфічні закономірності формування ритмової структури та оцінки її ефективності на основі кінематичних і динамічних характеристик при використанні снарядів різної ваги не знаходять свого висвітлення в науковій літературі.

У тренувальному процесі метальників рекомендації з використання снарядів різної ваги як правило, здійснюються довільно на розсуд тренера, а тому вищезгадані рекомендації

потребують експериментального обґрунтування і конкретизації об'єктивних знань про зміни ритму поворотів при метанні молотів різної ваги.

Виявлено, що найбільш інформативним показником закономірності формування ритмової структури метання залежно від ваги снаряду і кваліфікації спортсменів, є динаміка співвідношення часових параметрів двоопорних і одноопорних фаз в середині кожного повороту. Послідовне зменшення тривалості поворотів обумовлює скорочення часу двоопорних і одноопорних фаз, внаслідок чого підвищується темпова активність (концентрація швидкості) рухів метальника при переході із однієї фази в другу.

Метальники високої кваліфікації (майстри спорту), ритм техніки яких прийнято за еталон, показало, що у юних легкоатлетів ритмова структура метання молота різної ваги характеризується вищою темповою активністю рухів у одноопорних фазах при обгоні снаряду і зниженням активності рухів при розгоні снаряда у двоопорних фазах. Основною ознакою відмінності, що характеризує раціональність (ефективність) ритму у метальників високої кваліфікації є поступове й активне підвищення темпової активності двоопорних фаз при розгоні снаряду в кожному наступному повороті, відносно темпу рухів в одноопорних фазах.

Разом з тим, встановлено, що при метанні снарядів полегшеної ваги (4, 5, 6 кг) темпова активність двоопорних фаз відносно одноопорних у юних легкоатлетів зростає за рахунок зменшення часу двоопорних фаз. Така тенденція до зближення часових параметрів двоопорних і одноопорних фаз свідчить про підвищення міжфазового злиття рухів при переході однієї фази в другу.

Встановлено, що загальна закономірність формування ритмової структури метання молотів різної ваги характеризується:

– стабільною сталістю відстані п'ятково-носкового пересування метальника по колу;

– поступовим скороченням часових параметрів кожного наступного повороту та фінального зусилля;

– поступовим підвищенням швидкості поворотів і метання в цілому.

Ритмова структура метання снарядів полегшеної ваги (4, 5, 6 кг) формується ідентично структурі ритму метання стандартного молота 7,260 кг, але за кількісними показниками перевищує його.

Виявлено, що інформативним показником закономірності відміни формування ритмової структури метання молота у юних та спортсменів високої кваліфікації є співвідношення темпової активності рухів двоопорних і одноопорних фаз всередині кожного повороту. У юних метальників при переході із однієї фази в другу типовою ознакою структури ритму поворотів є більш високий рівень темпової активності при обгоні снаряда в одноопорних (пасивних) фазах і зниженням темпу рухів при виконанні двоопорних (активних) фаз. У метальників високої кваліфікації (біомеханічний еталон) на відміну від юних спортсменів більш висока темпова активність проявляється при виконанні двоопорних фаз по відношенню до одноопорних.

Доведено, що правильність вибраного напряму в тренувальній роботі з юними метальниками молоту, як одного із шляхів підвищення ефективності технічної підготовленості на основі формування раціональної ритмо-темпової структури цілісної вправи і може бути рекомендований для практики навчально-тренувального процесу з метання молоту.

Література

1. Антонець В.Д. Формування ритмової структури техніки метання молота із застосуванням снарядів різної ваги в підготовці юних легкоатлетів / В.Д. Антонець: Автореф. дис. ...канд. пед. наук. – Львів, 2001. – 17 с.

2. Бондарчук А.П. Периодизация спортивной тренировки / А.П. Бондарчук. – К.: Аграрная наука, 2000. – 560 с.

3. Озолин Н.Г. Настольная книга тренера / Н.Г. Озолин: Наука перемагати. – М., 2002. 174 с.

4. Зелинченок В.Б. Критерії добору у легкої атлетики / В.Б. Зелинченок, У. Р. Никитушкин – М., 2000. – 110 с.
5. Матвєєв Л. П. Загальна теорія спорту / Л. П. Матвєєв – М., 1997.
6. Платонов В. М. Фізична підготовка спортсмена / В. М. Платонов, М. М. Булатова – К.: Олімп. л-ра, 1995. – 320 с.
7. Запорожанов В. А. Основы управления спортивной тренировкой / В. А. Запорожанов // Современная система спортивной подготовки. – М.: СААМ, 1995. – С. 213–225.

Гордієнко Алла, Луговцова Анастасія
студентки 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: старший викладач Кокарєв Б.В.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИСТУПІВ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ ЗНУ ЗІ СПОРТИВНОЇ АЕРОБІКИ У ЗМАГАННЯХ 2015 р.

На даний момент спортивна аеробіка є видом спорту, який активно розвивається і претендує на включення до Олімпійської програми. Українські спортсмени та тренери мають чималий досвід успішної участі у змаганнях найвищого рангу. Перед нашими спортсменами щорічно ставляться максимальні завдання: завоювання провідних позицій у національному чемпіонаті, вхід до основного чи резервного складу збірної команди України зі спортивної аеробіки. На вирішення цих завдань і спрямована дана робота.

Підсумком кожного старту або змагань є результат. В ньому знаходять втілення зусилля з реалізації поставлених цілей, їх виконання або невиконання [1]. За твердженням одного з найбільш відомих вітчизняних спортивних теоретиків В. М. Платонова [4] на даний час, під впливом професійного спорту, теорія підготовки спортсмена-універсала стала витіснятися диференційованими системами підготовки спортсменів у різних видах спорту. Сучасна технологія підготовки спортсменів високого класу спирається на результати чисельних наукових досліджень. Вітчизняними вченими розроблені біомеханічні та психолого-педагогічні основи діяльності спортсменів, а також основні аспекти їх підготовки (технічної, фізичної, психологічної та теоретичної) [2, 3, 4].

У зв’язку з вищевикладеним, безперечно, актуальним є впровадження до програм побудови тренувального процесу висококваліфікованих спортсменок у спортивній аеробіці нових методик, які б повною мірою відповідали сучасним вимогам спорту вищих досягнень [3]. Таким чином, численні наукові дані, що свідчать про те, що науковий підхід до тренування на високому рівні здатний забезпечити з високою ймовірністю найвищі досягнення у головних змаганнях сезону [1, 2, 3, 4]. У той же час, викликає стурбованість, що на відміну від оздоровчого, спортивний напрям аеробіки досі не знайшов належного відображення у науково-методичній літературі.

Згідно з проведеним аналізом виступів збірної команди ЗНУ зі спортивної аеробіки впродовж спортивного сезону 2015 р. маємо констатувати, що оцінки трійки призерів чемпіонату України 2015 р. та команди ЗНУ (4 місце) мали суттєві статистичні відмінності ($p \leq 0,05$) за критеріями складності програми, її виконання та артистизму (табл. 1). Після завершення кубку України 2015 р. слід відзначити суттєве покращення оцінок збірної команди ЗНУ зі спортивної аеробіки у порівнянні з командами-призерами. Так, статистично значуща різниця зберігалася лише у результатах складності категорії виступів «групи». Оцінки за артистизм та виконання завдяки обраній методиці та засобам підготовки до змагань вдалося поступово покращити, знизивши складову грубих помилок, що вплинуло на суддівські оцінки, підвищивши, таким чином, загальну оцінку вправ, зробивши виступи спортсменок збірної ЗНУ більш збалансованими.

Таблиця 1

Аналіз результатів експертної оцінки виступів (за критеріями) збірної ЗНУ (n=10), ($\bar{x} \pm S$)

Категорія виступів	Чемпіонат України 2015 р.		Кубок України 2015 р.	
	Збірна ЗНУ	Трійка призерів	Збірна ЗНУ	Трійка призерів
Оцінка складності				
Групи	2,56±0,01	3,38±0,06**	2,73±0,01	3,53±0,09*
Аероденс	1,63±0,02	2,10±0,01*	1,85±0,01	2,11±0,03
Оцінка виконання				
Групи	7,69±0,09	8,33±0,10**	8,23±0,09	8,47±0,03
Аероденс	7,93±0,06	8,49±0,03*	8,38±0,13	8,58±0,03
Оцінка артистизму				
Групи	7,54±0,05	8,45±0,04**	8,29±0,04	8,66±0,06
Аероденс	8,01±0,04	8,48±0,05	8,14±0,03	8,22±0,03

Примітки: * – ($p \leq 0,05$), ** – ($p \leq 0,01$).

Таким чином, вважаємо за можливе зробити наступні висновки:

1. Визначено основні групи грубих помилок, що виникають у процесі навчання і виконання на змаганнях композицій спортивної аеробіки.

2. Виявлено, що у першій половині спортивного сезону 2015 р. спортсменки збірної команди ЗНУ зі спортивної аеробіки продемонстрували доволі низькі, у порівнянні з основними конкурентами за призові місця, оцінки складності, виконання та артистизму, що не дозволило у підсумку показати високі спортивні результати. Виступи у другій половині спортивного сезону виявилися більш вдалими. У кубку України 2015 р. Спостерігалася позитивна тенденція до зменшення частки грубих помилок в остаточній оцінці вправ. Це дає підставу прогнозувати подальший прогрес у підвищенні спортивної майстерності досліджуваних спортсменок.

Література

1. Аркаев Л. Я. Как готовить чемпионов. Теория и технология подготовки гимнастов высшей квалификации / Л. Я. Аркаев, Н. Г. Сучилин // М. : Физкультура и спорт, 2004. – 120 с.

2. Костюкевич В. М. Моделирование в системе подготовки спортсменов высокой квалификации / В.М. Костюкевич // Физическая культура, спорт и здоровье нации: сб. науч. тр. Винницкого гос. пед. ун-та им. М. Коцюбинского; гл. ред. В.М. Костюкевич. – Винница: ТОВ «Планер», 2014. – Вып. 18. – Т.2. – С. 92 – 102.

3. Кокарев Б. В. Побудова тренувального процесу висококваліфікованих спортсменок у спортивній аеробіці в річному циклі підготовки : автореф. дис. на здобуття ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01 – «олімпійський і професійний спорт» / Б. В. Кокарев // Дніпропетровськ, ДДІФКіС. – Запоріжжя : ЗНУ, 2015. – 21 с.

4. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2013. – 624 с.

Григоренко Степан
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С.І.

ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ В БОКСІ

Оздоровча системи фізичного виховання спрямована на необхідність проведення медичного контролю за особами, які займаються спортом, аналізу їх змін, що виникають у організмі під впливом фізичної діяльності, та внесення корективів у методику тренувального процесу, що сприятиме збереженню здоров'я і профілактиці травматизму. [1]

Бокс є одним із найбільш травматичних видів спорту. За даними дослідників на І місці у боксерів знаходяться травми верхніх кінцівок (51,6%), на ІІ – травми голови (23,9%), на ІІІ – травми нижніх кінцівок (20,1%), далі пошкодження тулуба (4,1%) і таза (0,3%). До категорії легких травм у боксерів відносять носові кровотечі, розсічення м'яких тканин обличчя вони складають 87%, травми середньої важкості – це переломи фаланг, пошкодження зв'язок (11%). Найбільш небезпечними травмами у боксерів вважаються – забій головного мозку, атрофією кори головного мозку, психічною деградацією, порушення сітківки, вестибулярного апарата, мозочка, рефлекторна зупинка серця (2%).У боксерів також зафіксовані порушення центральної і периферичної нервової системи. [2]

Характер травм боксерів залежить від кваліфікації спортсмена, інтенсивності навантаження, частоти змагань. Встановлено, що 60% усіх травм боксерів виникає внаслідок їх недостатньої підготовленості, 17% – у зв'язку з недоліками в організації і методики тренувань, 10% пов'язано з порушенням правил лікарського контролю та 13% – з порушенням правил безпеки, несприятливими метеорологічними умовами. Наведені дані вказують на необхідність побудови тренувального процесу боксерів із зменшенням умов для травмування спортсменів, та здійснення лікарського контролю за станом здоров'я спортсменів і використання різних форм профілактики, якими є:

- Боксерські рукавички, що вважаються найголовнішим предметом амуніції боксера. Вони відрізняються один від одного за різними критеріями. Серед них: призначення, вага рукавичок, а також матеріал, з якого вони виготовлені.

Виготовляються боксерські рукавички, як з натуральної шкіри, так і з інших матеріалів – шкірозамінника, замші, а також сучасних синтетичних матеріалів. За своїм призначенням боксерські рукавички підрозділяються на змагальні, снарядні та тренувальні.

- Боксерських шоломи існує п'ять різновидів - відкритий боксерський шолом (призначений для захисту чола, скронь і вух); боксерський шолом з посиленим захистом (у вигляді пом'якшуючих кілець); боксерський шолом із захистом від ударів зверху; боксерський шолом з закритими підборіддям і щоками; боксерський шолом з дугою захищає все обличчя спортсмена.

Залежно від призначення виділяють тренувальні та бойові боксерські шоломи.

- Боксерський бинт захищає кисть і зап'ястя спортсмена від отримання травм під час нанесення ударів супернику, також забезпечую суглобам додаткову фіксацію. Крім того, боксерський бинт добре вбирає піт під час поєдинку.
- Боксерська капа є пристосуванням для захисту від пошкоджень зубів і ясен спортсмена. Вона виготовляється з м'якої гуми або пластмаси і вставляється в рот боксера під час кожного поєдинку.
- Боксерки – м'яке і зручне спортивне взуття використовується для занять боксом, що гасить ковзання боксера по підлозі. Боксерки діляться на високі і на низькі боксерки. Високі боксерки краще фіксують стопи і полегшують рух боксера. [4]

Отже, удосконалення тренувального процесу та технічної майстерності, належної екіпіровки, упровадження системи реабілітації і медичного контролю боксерів буде сприяти збереженню їх здоров'я, підтриманню високої фізичної працездатності та профілактиці травматизму. [3]

Література

1. Молода спортивна наука України/*С.* Вачев – 2003. – Вип. 7, т. 3. – С. 251-254.
2. Проблема травматизму у боксі та шляхи його профілактики / Л. І. Поплавська – 2001. – №18. – С. 3 – 6.
3. Основы профилактики травм при занятиях боксом / В.Г. Черний. – М., 2001. – С. 8 – 17.
4.Боксерський Клуб Ударник/extrimpower.ru/bokserskaya-amunitsiya.

Гунєвич Ігор
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С. І.

ПОЧАТОК «ЦИФРОВОЇ» ЕПОХИ. РОЗВИТОК ФОТОФІНІШУ

Фотофініш – це програмно-апаратна система для фіксації порядку перетину фінішної межі учасниками змагань, що забезпечує отримання зображення, достатню для визначення пріоритету учасників змагання.

Перша відома згадка про використання фотофінішу відноситься до кінця XIX століття - тоді для визначення переможця в перегонах була використана звичайна фотокамера. У номері за травень 1882 року журналу «Nature» було опубліковано лист піонера швидкісної фотографії Едварда Мейбріджа, в якому вказувалося, що «в найближчому майбутньому результати важливих заїздів будуть залежати від фотографії, по якій буде визначатися переможець».

Найстарша відома фотографія фотофінішу датується 25 червня 1890 року.

У 1926 році Датською федерацією легкої атлетики було представлено пристрій фотофінішу, що використовує техніку прискореної зйомки. Цей прилад успішно застосовується на Олімпійських іграх 1928 року в Амстердамі. На початку 30-х років XX ст. вдалося поєднати фотофініш з секундоміром. Це стало можливим з появою «Камери Кірбі» - високошвидкісної кінокамери, винайденої і вперше застосованої в 1931 г. Пристрій знімав зі швидкістю 128 кадрів в секунду зображення з двох об’єктів. Через один об’єктив знімалася власне лінія фінішу, другий же був сфокусований на вбудований електромеханічний хронометр з обертовими дисками, на яких були нанесені числові позначки. Таймер системи запускався від пострілу стартового пістолета. Офіційний дебют цього пристрою відбувся на Олімпійських іграх 1932 року в Лос-Анджелесі. У 1991 р. вперше була задіяна цифрова система фотофінішу, створена компанією «OMEGA».

На літніх Олімпійських іграх 1992 року в Барселоні «Seiko» використовує цифровий фотофініш на змаганнях з легкої атлетики.

Перші цифрові камери проходили ті ж етапи розвитку, що й раніше плівкові - перші моделі представляли собою цифрову камеру, яка сполучалася з таймером і комунікаційно-керуючим блоком, які в свою чергу були з’єднані з комп’ютером, на якому було встановлено спеціалізоване програмне забезпечення для роботи з отриманим зображенням. Поки цифровий фотофініш залишається чорно-білим.

У травні 1994 року дебютує перший кольоровий фотофініш ColorLynx компанії з США Lynx System Developers. У тому ж році на чемпіонаті світу з легкої атлетики в Гетеборзі (Швеція) «Seiko» використовує фотофініш, скануючий фінішну лінію зі швидкістю в 4000 ліній в секунду.

У 1996 році OMEGA представила свій перший кольоровий цифровий фотофініш OSV3 (правда, поки тільки для легкої атлетики) разом з ще одним своїм нововведенням - електронним стартовим пістолетом.

У тому ж році Lynx System Developers випускає систему EtherLynx - першу в світі камеру фотофінішу з інтерфейсом Ethernet, тривалість отримання зображення фінішної лінії для якої тепер обмежувалася лише розміром вільного місця на жорсткому диску.

У 1997 році на літньому чемпіонаті світу з легкої атлетики в Афінах «Seiko» використовує кольоровий цифровий фотофініш 1800 HD, скануючий фінішну лінію зі швидкістю до 4000 ліній в секунду. Його 32 мегабайт оперативної пам’яті вистачало на запис тільки 72 секунд - для початку подальшої роботи вміст переписували на 230 мегабайтні магніто-оптичні диски і потім очищали оперативну пам’ять.

У 1998 році на зимових Олімпійських іграх в Нагано в ряді видів, поряд з системами компанії «Seiko», застосовуються системи Lynx System Developers. В цьому ж році ця компанія укладає договір з «Seiko» про співпрацю в цьому секторі спортивного обладнання. У 2003 році компанія Lynx System Developers представляє найшвидшу систему фотофінішу скануючу зі швидкістю 10 000 ліній в секунду в 32 бітному кольорі при одній CCD матриці.

Цій же камері належить і рекорд в ширині захоплюваної фінішної лінії (або ж чіткості зображення) - 4000 пікселів. До початку XXI століття основні вузькі місця в швидкості передачі даних і їх обсязі були ліквідовані завдяки загальному розвитку комп'ютерної техніки. Лише одна, чисто фізична проблема, так і залишилася каменем спотикання: чим вище швидкість сканування, тим більше світла потрібно для отримання нормально читання картинки фотофінішу. Окремі виробники змогли забезпечити себе високочутливими CCD матрицями, але це рішення виявилася недоступною для інших. Частковим виходом з ситуації, що склалася стало використання більшістю виробників трьох CCD матриць замість однієї, що в свою чергу породило певні складнощі з отриманням зображення тільки фінішної лінії: в зв'язку з більш широким сектором захоплення такими системами.

Література

1. Ворошин И. Беговые виды лёгкой атлетики. — М.: СПбГУФК им. Лесгафта, 2008. — 30 с.
Photo-finish history; hamilton college explores 100 years of photography the post-standard (syracuse, ny) october 19, 2003
2. Mullinix, Penny. «The First Photo Finish Camera.» In Horse Racing's Top 100 Moments. Lexington: Eclipse Press, 2006.

Дашкевич Ольга
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: старший викладач Клочко Л.І.

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ГІМНАСТОК 8-12 РОКІВ ЗАСОБАМИ ВІЛЬНИХ ВПРАВ

В спортивній гімнастиці спортсменки освоюють велику кількість складнокоординаційних елементів. Успішне удосконалення техніки вправ і підвищення спортивної майстерності юних гімнасток потребує високого рівня розвитку спеціальних рухових здібностей.

Вільні вправи характеризуються великою кількістю рухів у порівнянні з іншими видами гімнастичного багатоборства. Крім того, до їх складу входять такі елементи, які позитивно впливають на формування рухових навичок універсального призначення, пов'язаних з переносом їх координації на другі вправи за просторово-часовими і динамічними характеристиками. Але використання елементів вільних вправ як базових у керуванні координації рухів до наступного часу вивчені недостатньо.

Особливістю підготовки гімнасток у вільних вправах є освоєння акробатичних, хореографічних елементів і їх серій, які поєднуються в змагальні композиції, не зважаючи на те, що структура спеціальної технічної підготовки потребує попередньої побудови базових композицій.

Найбільш доцільним в освоєнні композицій, як цілісних рухових утворень, являються вікові особливості гімнасток 8-12 років. Тому ці питання потребують експериментального вивчення для ефективного удосконалення спортивно-технічної майстерності.

Найбільша різниця показників рухових якостей у навчально-тренувальному процесі виявлена між III і II розряду за розвитком силової витривалості м'язів у статичному режимі, технічної витривалості і вибухової сили м'язів нижніх кінцівок. За показниками розвитку швидкісно-силової витривалості, вибухової сили м'язів верхнього плечового поясу та швидкості, найбільша різниця показників виявлена у гімнасток II і I розряду. Природний розвиток сенсомоторних функцій під впливом тренувальних засобів свідчить, що гімнастки у віці 8-12 років ще недостатньо володіють точністю диференціювання і відтворювання просторових, динамічних та, особливо, часових характеристик.

Разом з тим рівень спортивної кваліфікації гімнасток взаємозв'язаний з високою точністю відтворення та диференціювання просторово-динамічних характеристик. Гімнастки більш високих спортивних розрядів мали кращі показники в оцінці зусиль при виконанні швидкісно-силових дій і просторових характеристик за пропонованим еталоном. З підвищенням кваліфікації поліпшуються стійкість вестибулярних реакцій, показники простої

зорово-моторної реакції, сенсомоторна координація, швидкість рухів, швидкість переробки інформації, рухова пам'ять і увага. Точність часових характеристик і диференціювання м'язових зусиль не має прямої залежності від кваліфікації досліджуваних.

Дослідження показали, що розроблений нами тест «стрибок на тумбу у стійку на руках – курбет» є інформативним і вірогідним для оцінки спортивно-технічної майстерності гімнасток у вільних вправах, рівня розвитку швидкісно-силових якостей, вибухової сили і технічної витривалості.

Виконання рухів у вільних вправах з ознаками естетичності припускає більш виразне виконання композиції, з усвідомленням її змістовності та емоційності. Але більшість гімнасток затрудняються дати характеристику змісту композицій, які вони виконують. У той же час якість виконання композиції знижується, якщо вона більше відноситься до «спортизованої». Із композицій гімнасток різної кваліфікації ми виявили, що є – «спортизовані»; – змістовні; композиції – змішаного варіанта.

На етапі спеціалізованої підготовки в спортивній гімнастиці чітко виявляється базове формування спеціальних рухових здібностей засобами вільних вправ, які становлять собою виконувані під музику послідовні поєднання різних акробатичних і гімнастичних елементів, пов'язаних між собою хореографічними, танцювальними й елементарними спортивно – гімнастичними рухами. Деякі з них складають групу «універсальних базових вправ», характерних для усіх видів гімнастичного багатоборства. Їхнє виконання є базовою основою для удосконалення спортивно-технічної майстерності в гімнастиці.

Література

1. Запорожанов В.А. Основы управления в спортивной тренировке / В.А. Запорожанов // Современная система спортивной подготовки. – М. : САМ, 1995. – С. 213 – 225.
2. Платонов В.Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В.Н. Платонов. – К.: Олимп. лит., 2013. – 624 с.
3. Сидорова В.В. Розвиток сенсомоторних здібностей і їх взаємозв'язок зі спортивно-технічною підготовленістю юних гімнасток // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики гімнастики: Збірник наукових матеріалів. –Львів: НВФ «Українські технології», 2003. – С. 40-43.
4. Сідорова В.В. Ефективність реалізації програми базових композицій в процесі узагальнення майстерності гімнасток у виконанні вільних вправ // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. за ред. Єрмакова С.С. – Харків – Донецьк: ХДАДМ (ХХПІ), 2003. – №23. – С.388-394
5. Филин В. П. Спортивная подготовка как многолетний процесс / В.П. Филин // Современная система спортивной подготовки. – М.: САМ, 1995. – С. 351 – 389.

Дорошенко Ігор
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Кузнєцов А.О.

ВИКОРИСТАННЯ СТРЕТЧИНГУ У ПРОФІЛАКТИЦІ ТРАВМ У СПОРТСМЕНІВ

В умовах, коли все більш широке визнання у суспільстві має теза про те, що фізична активність є частиною здорового способу життя, коли все більше людей долучається до спортивної діяльності різного рівня, зростає і важливість профілактики травматизму в спорті [1].

Використання стретчингу є стандартною практикою для всіх рівнів спорту та активного відпочинку. Спортсмени, тренери, фізіотерапевти, лікарі рекомендують розтягування як засіб запобігання травм і підвищення ефективності роботи. Численні статті та підручники присвячені цій темі, що забезпечує різноманітність підходів, спрямованих на різні частини тіла, так і для конкретних спортивних заходів [2, 3, 4, 5].

Стретчинг – це система положень певних частин тіла, що спеціально фіксуються, комплекс вправ і поз для розтягування певних м'язів, зв'язок і сухожиль тулуба і кінцівок для покращення еластичності м'язів та розвитку рухливості в суглобах [6, 7, 8].

При розтягуванні тіла і його частин у певних напрямках відбувається чергування короткочасного напруження і розслаблення м'язів Це і дає можливість за лічені хвилини відпочити і відновити сили, зняти м'язове перенапруження. Важливо, що, змінюючи силу навантажень, використовуючи різні види розтяжок і їх комбінації, можна задіяти практично всі групи м'язів [9].

Проте на сьогодні приводом триваючої дискусії залишається користь розтягнення для підвищення продуктивності занять спортом або для профілактики травм та коли (на початку чи в кінці тренувальних занять) доцільніше використовувати вправи на розтягнення [1, 9]. Крім того, слід зазначити, що у багатьох дослідженнях, які встановили позитивну динаміку від стретчингових занять, в ході експериментів використовувались комплексні програми профілактики спортивного травматизму, в зв'язку з чим складно відповісти, чи можливо знизити ризик виникнення спортивних травм тільки за рахунок систематичного використання вправ на розтягнення.

В межах нашого дослідження було проведене анкетування 60 молодих спортсменів різної кваліфікації 17-18 років, студентів факультету фізичного виховання, які представляли різні види спорту, з приводу застосування стретчингу для профілактики спортивного травматизму. Анкета складалася з питань, які уточнювали наявність у тренувальних програмах комплексів стретчингу, в якій частині тренувальних занять використовують зазначені комплекси, які види стретчингу (статичний, динамічний, ізометричний та ін.) застосовуються ними, та яка ефективність застосовуваних комплексів вправ на розтягнення для профілактики травм.

При оцінці результатів дослідження було встановлено, що більшість (90%) тих, хто займається спортом, застосовують у тренувальних програмах комплекси вправ стретчингу. Біля 80% серед них вказали, що використовують зазначені комплекси в рамках розминки, і тільки 20 % респондентів зазначили, що виконують вправи на розтягнення і в підготовчій, і в заключній частині тренувального заняття. При виборі виду стретчингу перевага надавалась вправам статичного та ізометричного стретчингу. Біля 75% респондентів вважають застосування вправ на розтягнення, розвиток гнучкості взагалі, дієвим засобом профілактики як гострих, так і хронічних травм при заняттях спортом.

Література:

1. Shrier, I. Does stretching improve performance: a systematic and critical review of the literature / Shrier, I.. // Clin J Sport Med. – 2004. – №14. – С. 267-273.
2. Момот В.В. Растяжка и разминка в боевых искусствах / В.В. Момот. – М. : Ритм плюс, 2007. – 160 с
3. Дорошенко Е.Ю. Застосування засобів стретчингу в процесі фізичної реабілітації футболістів з пошкодженнями верхніх і нижніх кінцівок // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 7. – С. 11-16.
4. Иванова О.А. Сто упражнений стретчинга для различных групп мышц / О.А. Иванова, Ж.В. Поддубная. - М. : Национальная школа аэробики, 2002. - 33 с.
5. Андерсон Б. Растяжка для каждого / Б. Андерсон. – Мн. : Попурри, 2002. – 221 с.
6. Путкісто М. Стретчинг / М. Путкісто. – Мн. : София, 2003. – 175 с.
7. Нельсон А. Анатомия упражнений на растяжку / А Нельсон, Ю. Кокконен. – М. : Попурри, 2008. – 160 с.
8. Годик М.А. Стретчинг. Подвижность, гибкость, элегантность / М.А. Годик, А.М. Барамидзе, Т.Г. Киселев. - М. : Советский спорт, 1991. – 96 с.
9. The impact of stretching on sports injury risk: a systematic review of the literature / Thacker, S. B., Gilchrist, J., Stroup, D. F., Kimsey, C. D., Jr.. // Medicine Science in Sports Exercise. – 2004. – №36. – С. 371-378.

Драгомерецька Анастасія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С.І.

ЗМІЦНЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗА ДОПОМОГОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми: Сьогодні ми живемо в світі технічного прогресу де всі наші проблеми та справи можна вирішити за допомогою технічних засобів. Більшу частину свого часу суспільство проводить у роботі з технічними засобами, нерозуміючі, як в той самий час наше здоров'я поступово згасає. Саме тому дуже важливо завчасно попереджувати проблеми за допомогою фізичної культури.

Мета: Проаналізувати загальні направлення оздоровчої фізичної культури та звернути увагу на ті направлення, що більш підходять до обраного виду життя.

Основний матеріал. Здоров'я – є фундаментальним фактором нашого життя. Позитивний вплив фізичної культури наші пращури помітили ще з незапам'ятних часів. Напевно, вони помітили, що довготривале фізична бездіяльність руйнує здоров'я. Фізична культура – є системою спортивної діяльності, що спрямована на розвиток на розвиток духовних та фізичних сил людини. Розвиває людину не тільки в фізичному плані але й у моральному та духовному. Також сприяє розвитку інтелектуальних процесів [3, с. 18-19]. Оздоровча фізична культура спрямована на укріплення усіх функцій та систем організму. Вона поділяється на лікувальну та гігієнічну фізкультуру. До гігієнічній відносять ранкову гігієнічну гімнастику, гігієну тіла, одягу, приміщення, дотримання режиму дня, харчування та відпочинку. Загальні направлення оздоровчої фізичної культури: оздоровчо-рекреативна, оздоровчо-реабілітаційна, спортивна-реабілітаційна та гігієнічна [1, с. 78].

Кожна з них має свої особливості та характер, та час та місце застосування. Наприклад:

1. Оздоровчо-рекреативна фізична культура включає в себе активний відпочинок, відновлення сил за допомогою засобів фізичного виховання. Термін рекреація позначає відпочинок, відновлення сил людини, що були витрачені в процесі фізичної діяльності.

2. Оздоровчо-реабілітіційна фізична культура, направлена на використання фізичних вправ у якості способів лікування та відновлення функцій організму, порушених або втрачених внаслідок травм, захворювань або перевтомлення.

3. Спортивно-оздоровча відрізняється тим, що саме вона відіграє велику роль в системі підготовки спортсмена. Вона направлена на відновлення функціональних можливостей організму після тривалих напружених змагальних процесів.

4. Гігієнічна фізична культура виділяється з поміж всіх інших тим, що її застосовують в рамках повсякденного життя та побуту (прогулянки, ранкова гімнастика, фізичні вправи в режимі дня, які не пов'язані з значним навантаженням) [2, с. 134]. ЇЇ основна функція – оптимізація поточного фізичного стану організму в рамках повсякденного побуту та розширеного відпочинку.

Таким чином можна зробити висновок, що оздоровча фізична культура може знайти місце в житті будь якої людини, але вона буде ефективна тільки за умови правильного та повсякденного виконання вправ, дотримання режиму дня та правильного та збалансованого харчування.

Література

1. Соковня-Семенова И.И. Основы здорового образа жизни. – М.: Сфера, 2003, – 78с
2. Лисицин Ю.П. «Образ жизни и здоровье населения», – М.,: БЭК, 2002, 148 с.
3. Шиян Б.М. Теория и методика физического воспитания школьников Частина – 1 – Тернопіль: Богдан, 2007, – 272 с.

Дудрова Анастасія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С.І.

ШАХОВІ ТРЕНУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ

Вчені і педагоги багатьох країн світу давно прийшли до висновку, що без шахів не можна собі уявити повноцінного розвитку розумових здібностей і пам'яті у дітей. Користь тренувань з шахів усвідомило освітянське керівництво передових західних країн, у яких протягом декількох десятиліть цей напрямок активно впроваджується в області дитячої освіти і виховання. Досить згадати про те, що Асоціація освіти США і Канади – двох великих держав заходу – виробила спеціальну програму з навчання дітей шаховій грі в школах як одного з планових уроків навчальної програми. У числі найбільш важливих соціальних функцій шахового тренування безсумнівно є педагогічна функція. Саме це ще більше підвищує роль шахових тренувань як одного з ефективних засобів впливу на педагогічну діяльність.

Сучасний напрямок розвитку загальноосвітньої школи орієнтує вчителів на пошук дієвих методів формування творчих якостей особистості учня, розвитку в учнів пізнавальної активності та самостійності, здатності приймати оптимальні рішення в різних (в тому числі, і екстремальних) ситуаціях, а це вимагає підвищеної уваги, доброї пам'яті, вибірковості в оцінці різноманітних чинників, високого рівня відповідальності, культури і дисципліни розумової діяльності. Зазначеним процесам сприяють систематичні тренування з шахів. Їх внесок у всебічний розвиток учня – незалежно від віку, та шахової кваліфікації – очевидний. Гра незамінна саме як єдина доступна дитині практична діяльність [2].

Мета дослідження. Визначити вплив тренувань з шахів на загальну успішність учнів.

Об'єкт дослідження. Процес тренування з шахів для учнів загальноосвітніх шкіл.

Предмет дослідження. Вплив тренувань з шахів на загальну успішність учнів.

Методи дослідження: загальнотеоретичний, аналіз успішності учнів з навчальних дисциплін, експериментальний метод, метод порівняння, індуктивний та дедуктивний метод.

За час дослідження було відібрано 30 учнів з 6 по 9 клас, була проаналізована їх середня успішність по всьому ряду навчальних дисциплін, потім протягом місяця з досліджуваними проводилися шахові тренування по 3 рази на тиждень, після місяця тренувань повторно була зібрана інформація про їх успішність. Результати порівнювалися з вихідними даними, а також контрольною групою.

Під час дослідження використовувалися наступні методи тренування:

1. Рішення завдань без пересування фігур на дошці. 2. Читання шахової літератури без дошки (спочатку – від діаграми до діаграми, потім – тексту коротких партій до 25 ходів). 3. Вирішення завдань, етюдів та інших вправ без дошки. 4. Читання і наступне відтворення тексту партій (по 30 – 40 ходів без наявності діаграм в тексті) [1].

Отримані результати.

На початок дослідження: 7,9 – середній бал досліджуваних з усіх дисциплін, 7,3 – контрольна група; 7,0 – середній бал досліджуваних з точних наук (для аналізу було взято середній бал з алгебри і геометрії), 6,7 – середній бал з точних наук контрольної групи.

На кінець дослідження: 8,6 – середній бал досліджуваних з усіх дисциплін, 6,9 – контрольна група; 8,3 – середній бал досліджуваних з точних наук, 6,6 – середній бал з точних наук контрольної групи.

Висновки.

Серед основних елементів і принципів розвитку шахової партії є такі рекомендації, завдяки яким діти шо тренуються у шахи, починають логічно мислити, робити власні висновки в ситуації, що створилася, (який хід є найкращим) і, лише переконавшись у правоті власного аналізу, діти приймають рішення і роблять запланований ними хід.

Тренування з шахів є однією з нових форм всебічного виховання дітей. Лише за місяць шахових тренувань із учнями загальноосвітньої школи вдалося підвищити загальну успішність школярів по всіх дисциплінах на – 0,7 балу, а у точних науках на – 1,3 бали, також, відповідно до відгуків класних керівників, зросла зібраність та впевненість досліджуваних на заняттях, що підтверджує роль шахових тренувань як досить швидкого та дієвого засобу для підвищення загальної успішності школярів загальноосвітніх шкіл.

Література

1. Алексеев, Н.Г. Проблемы отбора юных перспективных шахматистов. / Н.Г. Алексеев – М.: ГЦОЛИФК, 2007. – 263с.
2. Котов, А.А. Как стать гроссмейстером. / А.А. Котов. – М.: ФиС, 2005. – 457с.

Ізмайлова Катерина
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих.н., доц. Караулова С.І.

ОЗДОРОВЧИЙ ВПЛИВ ПЛАВАННЯ НА ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Проблема дефіциту рухової активності притаманна дітям молодшого шкільного віку. Потреба в руховій активності – одна з важливих особливостей організму, яка відіграє найважливішу роль в його життєдіяльності. У дитячому віці рухова активність визначає нормальний ріст і розвиток організму, найбільш повну реалізацію генетичного потенціалу, підвищує опірність захворюванням [3 с. 196]. Розглядаючи психологічні і фізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, можна стверджувати, що дітям в цей період необхідна висока рухова активність.

У своїй роботі, Москаленко Н.В. вважала – що дуже важливо у відповідності з віком та станом здоров'я дітей, забезпечити їм достатній обсяг добової рухової діяльності. У процесі фізичного виховання здійснюються оздоровчі, освітні і виховні завдання. Для повноцінного фізичного розвитку дитини необхідно, щоб вона займалася плаванням. Одного разу набутий навик плавання зберігається у людини на все життя. Уміння плавати необхідно кожній сучасній людині [1 с. 252].

Плавання – є одним із кращих засобів фізичного розвитку і зміцнення здоров'я. Рухи у воді стимулюють дихання, кровообіг, покращують діяльність шлунка і кишечнику, вдосконалюють терморегуляцію, організм стає менш сприйнятливим до простудних захворювань, нормалізує психоемоційний стан. Плавання сприятливо впливає на опорно-руховий апарат, особливо на формування постави. Завдяки відсутності статичних напружень, горизонтального положення тіла, симетричною роботі м'язів правої і лівої половини тіла формується правильної вигин хребетного стовпа. З віком змінюється величина м'язової маси, її відносна вага і морфологічна структура м'язів.

Як зазначила Булгакова Н.Ж. – діти володіють кращою рухливістю, ніж дорослі за рахунок меншої питомої ваги. Гнучкість і рухливість в суглобах дозволяє освоювати техніку спортивних способів плавання. Тіло дитини має кращу обтічність і створює менший опір при русі у воді. Поперечний переріз тіла менше, ніж у дорослого, що так само зменшує опір води і дозволяє витрачати менше сил на просування вперед. Організм дитини при плаванні функціонує у більш полегшених умовах. Особливо це позначається на роботі серцево - судинної системи [2 с. 45].

При плаванні органи кровообігу дитини знаходяться в полегшених умовах діяльності, тому особливо виражено позитивний вплив водного середовища на функцію органів дихання. Механічний вплив, а також різниця тиску води на верхню і нижню частини тіла призводить до значного збільшення сили дихальних м'язів, рухливості грудної клітки, ЖЄЛ. Енергетичний обмін протікає у дітей інтенсивніше, тому вони мають потребу в більшій кількості повітря, ніж дорослі.

Література
1. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів / Н.В. Москаленко. – Дніпропетровськ: Інновація, 2007. – 252 с.
2. Булгакова Н.Ж. Відбір і підготовка юних плавців / навчальний посібник. – М., 2001. – 45 с.
3. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків та юнаків / Т. Ю. Круцевич, – К.: НУФВСУ, 2005. – 196 с.

Ільїна Єлизавета
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фіз.вих., доц. Черненко О.Є.

ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВЬЯ СТУДЕНТОК 1 КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ ФИЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Надзвичайної актуальності у даний час набула проблема збереження і зміцнення здоров'я студентської молоді. Низький початковий рівень здоров'я абітурієнтів, які вступають до вищого навчального закладу, серйозно ускладнює їх адаптацію до навчальних навантажень, що в подальшому є причиною погіршення здоров'я та успішності. За даними досліджень Л. П. Долженко, В. К. Кузнєцова, В. О. Пильненского за період навчання у вищому навчальному закладі стан здоров'я погіршується. З кожним роком збільшується кількість студентів, що належать до спеціальної медичної групи. Також, відзначається виражене зниження рівня фізичної підготовленості студентів, знижений рівень їх фізичного і психічного здоров'я, функціонального стану провідних фізіологічних систем, неухильне зростання гострої та хронічної захворюваності.

Дослідження В. О. Кашуби, С. М. Футорного, Е. В. Андрєєвої, Ж. В. Малахової, Н. В. Третьякової та інших дослідників показують, що найчастіше ключовою ланкою, що визначає рівень здоров'я, є спосіб життя людини. Тобто за рахунок зміни способу життя можна досягти найбільш ефективного підвищення рівня здоров'я. На думку Т. Ю. Круцевич, Н. В. Москаленко та інших авторів проблема зміцнення здоров'я та вдосконалення процесу фізичного виховання студентської молоді знаходиться в прямій залежності від рухової активності.

Мета нашого дослідження – визначити рівень фізичного здоров'я студенток 1 курсу факультету фізичного виховання. Рівень фізичного здоров'я нами визначався за методикою В. І. Белова [1] та суб'єктивною оцінкою стану здоров'я за методикою В. П. Войтенко [2]. Дослідження проводилося у вересні 2015 року (початок 2015-2016 навчального року) на базі Запорізького національного університету. Був проведений констатуючий експеримент. Загальна кількість задіяних в експерименті склало 107 студенток І курсу факультету фізичного виховання напрямів підготовки фізичне виховання, спорт, здоров'я людини, туризм.

Нами був проведений аналіз медичних карток та суб'єктивної оцінки стану здоров'я за методикою В. П. Войтенко [2]. Згідно з медичними картками, всі студентки за станом здоров'я віднесені до основної та підготовчої медичних груп. На початку навчального року третина опитаних нами студенток (29,9%) були задоволені станом свого здоров'я. Дві третини студенток (62,4%) вважали себе здоровими, а абсолютно здоровими – 3,8%. Незадоволені станом свого здоров'я було 3,9% студенток. На момент вступу до ЗНУ не мали хронічних захворювань 61,1% студенток, 31,2% студенток мали одне хронічне захворювання, два і більше – 7,7%.

Однією з найбільш доступних та інформативних для оцінки рівня фізичного здоров'я, на наш погляд, є методика експрес-оцінки, запропонована В. І. Беловим [1]. В результаті проведеного дослідження, на момент вступу до ЗНУ у студенток 1 курсу загальний рівень фізичного здоров'я перебував на середньому рівні (3,54±0,06 бала) (табл. 1). До групи з середнім рівнем здоров'я (3,0-3,9 бала), відносяться люди, організм яких знаходиться у стані перед хвороби, органи і системи функціонують з великим напруженням. Нами виявлено, що

серед студенток низький рівень фізичного здоров'я спостерігається у 17,2%, це говорить про те, що їхній організм знаходиться у критичному стані і 95-100% з них мають хронічні захворювання [1]. Середній рівень фізичного здоров'я мають 51% учасників дослідження. Практично здорових студенток відносять до високого (29,9%) і дуже високого (1,9%) рівнями фізичного здоров'я.

Таблиця 1 – Показники рівня фізичного здоров'я за методикою В.І. Белова студенток 1 курсу факультету фізичного виховання ЗНУ

Рівень фізичного здоров'я	Кіл-ть студенток	%	x±m
Низький	18	17,2	2,45±0,05
Середній	55	51,0	3,14±0,03
Високий	32	29,9	4,27±0,04
Дуже високий	2	1,9	5,07±0,04
Всього	107	100	3,54±0,06

Таким чином, ми можемо констатувати, що аналіз медичних карт показав, що всі студентки, які брали участь у констатуючому експерименті, за станом здоров'я віднесені до основної та підготовчої медичних груп. Але при цьому, 1/3 з них суб'єктивно оцінюють стан свого здоров'я як задовільний і 2/3 – вважають себе здоровими і абсолютно здоровими. На момент вступу до ЗНУ у студенток 1 курсу загальний рівень фізичного здоров'я за методикою В. І. Белова перебував на середньому рівні (3,54±0,06 бала).

Подальші дослідження ми плануємо провести з метою визначення рівня фізичного здоров'я студенток 2 курсу факультету фізичного виховання ЗНУ.

Література.

1. Белов В. И. Энциклопедия здоровья. Молодость до ста лет / В. И. Белов. – М. : Химия, 1994. – 400 с.
2. Войтенко В. П. Здоровье здоровых / В. П. Войтенко. – К. : Здоровье, 1991. – 248 с.

Кокарева Світлана
аспірантка фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.фіз.вих., доц. Дорошенко Е.

РОЗВИТОК РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНОК У ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ ЗАСОБАМИ БАЗОВОЇ ТА СТЕП-АЕРОБІКИ

Необхідність розвитку загальної рухової активності для спортсменів, чия діяльність пов'язана з швидкою, непередбачуваною зміною ситуації, складно координаційними переміщеннями та взаємодіями із партнерами не викликає сумнівів. Особливо актуально постає дане питання у ігрових видах спорту. Загальновідомо, що досягти певних результатів у роботі над своїм тілом, розвитком рухової сфери можна за допомогою різних засобів: бігу, їзди на велосипеді, плавання, гімнастичних вправ, атлетичної гімнастики, аеробіки, тощо. Остання, не тільки набула великої популярності у дівчат та молодих жінок, але і розглядається багатьма фахівцями як потужний засіб спортивно-прикладної підготовки [1, 2, 5]. Інтерес цей не випадковий і, на думку вчених, не може бути пояснений тільки модою [3, 4, 5]. У зв'язку з цим дуже гостро постає проблема розробки нових технологій оптимізації тренувального процесу у найбільш популярних у студентському середовищі ігрових дисциплінах, зокрема у гандболі, баскетболі та волейболі [1, 2, 3, 5].

Аналіз наукових праць, присвячених питанням фізичної та функціональної підготовки у ігрових видах спорту [2, 3, 4] свідчить про те, що високий рівень функціональних можливостей організму і фізичної підготовленості спортсменів багато в чому визначає їх здатність ефективно, з високим ступенем надійності використовувати техніко-тактичні дії в ході змагальної діяльності. Необхідність вирішення цієї проблеми зумовлює пошук нових шляхів раціоналізації та підвищення ефективності навчально-тренувального процесу [3, 4, 5].

У експериментальному дослідженні було задіяно два основних види аеробіки: досліджуваним пропонувалися комплекси базової та степ-аеробіки різної спрямованості. У дослідженні брали участь дівчата віком 17-19 років: дві групи по 10 спортсменок. У 1-й групі дівчата займалися степ-аеробікою, у 2-й – базовою та степ-аеробікою. Заняття проходили три рази на тиждень по 2 години протягом 1 семестру. У 1-й групі (спеціалізація «волейбол») темп музичного супроводу в основній частині заняття варіювався в межах 133-138 уд/хв протягом усього експерименту. Для 2-ї групи (спеціалізація «баскетбол») протягом експерименту заняття класичною аеробікою змінювалися уроками степ-аеробіки. Темп музичного супроводу варіювався у межах 138-150 уд/хв для класичної аеробіки, та 133-138 уд/хв для занять степ аеробікою. У партерній частині заняття випробувані виконували вправи, які розвивають силу м' язів верхнього та нижнього відділів черевного пресу, спини, грудей, рук, ніг. Вправи виконувалися без обтяжень. У заключній частині розвивали гнучкість засобами класичних вправ на розвиток гнучкості. Виконували нахили вперед з положення сидячи ноги разом та нарізно, випади, напівшпагати, пружинчасті рухи та статичні утримання.

Для досягнення мети у проведеному дослідженні застосовувалися найбільш поширені, інформативні та прості у використанні педагогічні тести: згинання-розгинання рук в упорі лежачи (З/Р); утримання піднятих плечей у положенні лежачи на спині, зігнувши коліна, ступні на підлозі, руки за голову: сила верхнього відділу черевного пресу (СВП); тест на силу прямих м'язів живота нижнього відділу черевного пресу (СНП); нахил вперед з платформи висотою 40см: гнучкість м'язів спини (ГС); біг 6 хвилин (витривалість серцево-судинної та дихальної систем).

Протягом експериментального дослідження значення показника 6-хвилинного бігового тесту у 1-й групі знизилося на 0,11 км ($p>0,05$). У 2-й групі спостерігали достовірне збільшення на 1,12 км ($p<0,01$), що свідчить про підвищення витривалості в цій групі спортсменок (табл. 1).

Таблиця 1.

Зміни показників тестів, що характеризують розвиток рухових якостей спортсменок експериментальних груп (n=20) під впливом занять аеробікою

Група	Показники				
	6-хв. біг, км	СВП, хв	З/Р, раз	СНП, см	ГС, см
До експерименту					
Група 1 (степ)	1,36±0,01	5,82±0,38	19,90±1,52	77,60±4,24	7,51±1,58
Група 2 (степ+ базова аеробіка)	1,31 ±0,03	7,03±7,08	29,31±3,38	48,92±7,08	13,02±0,65
Після експерименту					
Група 1 (степ)	1,25±0,01	6,83±0,07*	29,32±1,28*	43,02±2,85**	14,12±1,34*
Група 2 (степ+ базова аеробіка)	2,43±0,02**	9,00±4,92**	44,03±2,43*	24,03±4,92**	21,03±0,79**

Примітки: Достовірність відмінностей за t-критерієм Стьюдента показників у групах 1 та 2 після експерименту у порівнянні з показниками до експерименту ***** - $p < 0,05$; ****** - $p < 0,01$.

Значення показника тесту «згинання-розгинання рук в упорі лежачи» після експерименту достовірно збільшилися в обох групах, відповідно, на 9,42 разу ($p<0,01$) та 14,7 разу ($p<0,05$), що дозволяє стверджувати про збільшення сили рук, як у дівчат, які займаються волейболом, так і в тих, чиєю спеціалізацією є баскетбол. Результати тесту на «силу верхнього відділу пресу» говорять про збільшення значень цього показника також у двох групах, відповідно на 1,01 разу ($p<0,05$) та на 16,97 разу ($p<0,01$). Слід відзначити, що у 2-й групі покращення показника зазнали більш статистично значущих змін, що вказує на більш суттєвий вплив програми занять з застосуванням факультативних уроків базової та

степ-аеробіки. Аналогічні за динамікою зміни спостерігалися після завершення експерименту у тесті на гнучкість спини (ГС), в якому позитивні зміни виявлено в обох групах. У першій відповідно на 6,61 см ($p<0,05$), у другій на 8,01 см ($p<0,01$). Нарешті, за тестом на «силу нижнього відділу пресу» маємо констатувати позитивні зміни як у 1-й групі, в якій показник збільшився на 34,58 разу ($p<0,01$), так і у 2-й групі, в якій зафіксовано покращення результату на 24,89 разу ($p<0,01$) у порівнянні з первинним обстеженням випробуваних спортсменок.

Таким чином, вважаємо за можливе зробити наступні **висновки:**

1. Виявлено позитивний вплив регулярних занять різними видами аеробіки на розвиток та удосконалення рухових якостей спортсменок, які спеціалізуються у ігрових видах спорту(волейбол та баскетбол) команд вищого навчального закладу технічного профілю.
2. Цілеспрямовані, регулярні факультативні заняття різними видів аеробіки за спеціально підібраними комплексами вправ позитивно впливають на розвиток рухових якостей тих, хто займаються. Викликають при цьому суттєві, статистично значущі зміни у показниках рухових якостей спортсменок, які спеціалізуються у ігрових видах спорту (волейбол та баскетбол).
3. Базова та степ-аеробіка є впливовими засобами розвитку та удосконалення основних рухових якостей студенток-спортсменок груп спортивного удосконалення – збірних команд з ігрових видів спорту вищого навчального закладу технічного профілю.
4. Використані у роботі методи експрес-контролю можуть застосовуватися для оцінки ступеня розвитку витривалості, сили різних груп м’язів та гнучкості на заняттях з фізичного виховання, які проводяться за основною сіткою розкладу та у позанавчальний час (факультативні, навчально-тренувальні оздоровчі заняття).

Література

1. Булатова М. М. Современные физкультурно-оздоровительные технологии в физическом воспитании / М. М. Булатова, Ю. А. Усачов. – К. : Олимпийская литература, 2003. – С. 374 – 377.
2. Гайворонская А. А. Подготовка юных баскетболистов на основе использования средств прикладной аэробики : дисс. на соискание степени канд. пед. наук : 13.00.04 / А. А. Гайворонская. – Волгоград, 2009. – 180 с.
3. Костюкевич В. М. Теоретичні та методичні основи моделювання тренувального процесу спортсменів ігрових видів спорту : автореф. дис. на здобуття ступеня д-ра наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01 / В. М. Костюкевич. – К. : НУФВСУ, 2012. – 41 с.
4. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты : учебник для вузов физ. культуры / Л. П. Матвеев // 5-е изд., испр. и доп. – М. : Советский спорт, 2010. – 340 с.
5. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2013. – 624 с.

Куцевол Надія
студентка 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: доц. Гальченко Л.В.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НА ЗАНЯТТЯХ НАСТІЛЬНИМ ТЕНІСОМ

Актуальність. За допомогою технічних засобів можна ефективніше працювати над вихованням і розвитком спеціальних рухових і вольових якостей спортсменів у різних видах спорту: сили, швидкості, витривалості, спритності, орієнтування в просторі, координації рухів, гнучкості, стрибучості, м’язового почуття, ритмічності, сміливості та інших якостей, необхідних для досягнення успіху в різних видах спорту.

Конструктивні особливості таких технічних засобів (тренажерів) припускають мінімальні відхилення від раціональної техніки виконання запланованої рухової дії. Це

створює передумови для запобігання помилок і збільшує ймовірність досягнення більш високих показників по найважливішим характеристикам рухів [4].

Штучно створені за допомогою тренажерів умови для досягнення оптимальної координаційної структури руху дозволяють визначити шляхи більш повної реалізації функціональних можливостей спортсмена, розробки моделі техніки, що забезпечує вихід на запланований результат [4].

Метою статті є обґрунтувати використання технічних засобів, в процесі підготовки тенісистів.

Завдання дослідження. Проаналізувати використання технічних засобів навчання гравців у настільний теніс на основі літературних джерел.

До технічних засобів тренування у настільному тенісі, як вважають Г.В. Барчукова, М.М. Богушас, О.В. Матицін, М.Ж. Усмангалієв можна віднести такі, які дозволяють в штучно створених умовах імітувати тренувальну і змагальну діяльність. Вони використовуються для вдосконалення фізичної, технічної, тактичної, психологічної і теоретичної підготовленості спортсменів.

На думку науковців [4] тренажери – це пристрої, що допомагають моделювати ті чи інші умови реальної діяльності: удосконалювати спортивну техніку, розвивати рухові здібності, вдосконалювати аналізаторські функції організму.

Тренажери розрізняються за своїм конструкторським рішенням. Їх технічні особливості визначаються необхідністю переважного розвитку тої чи іншої рухової якості або одночасно декількох. За формою навчання і контролю їх можна розділити на засоби індивідуального, групового і поточного використання.

Існує безліч видів тренувальних пристроїв і тренажерів за педагогічною спрямованістю і конструкторським рішенням: з регульованим зовнішнім опором, імітаційні, полегшеного лідирування, керованої взаємодії.

Такі автори, як А.М. Амелін, Г.В. Барчукова, свідчать, що на початку навчання тренажери значно прискорюють освоєння і закріплення рухових навичок. На заняттях, розвиваючи фізичні якості, можна використовувати в якості допоміжних засобів снаряди та інвентар, наявний на озброєнні в інших видах спорту. З гімнастики можна запозичувати поперечину, кільця, скакалки, гімнастичну стінку з додатковими навісними пристосуваннями. З акробатики можна взяти батут, з важкої атлетики – різні ускладнення: тренувальну штангу, гантелі, різних конструкцій еспандери [1; 2].

У настільному тенісі при навчанні техніки рухової дії найбільшого поширення набули такі тренажери, як: 1) «велоколесо» його використовують для відпрацювання різних видів ударів, а також подач; 2) «м’яч на штоку» використовують для відпрацювання прямих ударів і для розвитку сили удару взагалі; 3) «м’яч на спиці» допомагає формувати техніку різних видів ударів і вдосконалювати спеціальні фізичні якості стосовно до ударних рухів, закріплюють техніку пересувань в поєднанні з технікою ударів; 4) «вудка» дозволяє максимально наблизити виконання ударів до ігрової ситуації; 5) «щит-відбивач» призначений для індивідуальної роботи на столі над стабільністю і точністю виконання різних ударів, складних подач; розраховувати швидкість польоту і обертання м’яча, силу удару; 6) «подвійну сітку» використовують для відпрацювання траєкторії польоту м’яча; 7) «важка ракетка» дозволяє добре відчути рух, її використовують для розвитку сили; 8) «набивний м’яч з руків’ям» з його допомогою в роботу включаються ті м’язи, які безпосередньо необхідні тенісистові на відміну від простого набивного м’яча; 9) «батутна сітка» в якості екрану використовується при виконанні вправ на метання набивних м’ячів, мішечків з піском; 10) «підвісний м’яч з козирком» – дозволяє відпрацьовувати техніку практично всіх ударів; 11) «пристосування для стрибкових вправ» для розвитку стрибучості і спеціальної стрибкової сили; 12) «стінка тренувальна гранована» допомагає формувати варіативну техніку, добиватися відмінній фізичній готовності, освоювати специфічну роботу ніг, розвивати спритність, витривалість [1; 2].

Помічником у навчанні на перших етапах підготовки може служити гімнастичний обруч з нанизаним на нього тенісним м’ячем, до якого в свою чергу прикріплені ремінці або

стрічки з липучками. Прекрасним тренувальним засобом для навчання елементам з верхнім обертанням є великий м'яч (з поролону або здутий гумовий) (діаметр 10-15 см) [7, с. 4].

Усе більше використовується в навчально-тренувальному процесі як початківців, так і кваліфікованих спортсменів, як вважає Г.В. Барчукова комп'ютеризовані системи (спеціалізовані роботи) [3, с. 9].

У навчально-тренувальний процес, було запроваджено експериментальну методику з використанням комп'ютеризованих систем (спеціалізованого робота «Robo – Pong 2040») такими науковцями, як А. Окопний та І. Майовка та вони дійшли висновку, що ця комп'ютеризована система позитивно вплинула на навчання точності рухів у гравців в настільний теніс [5, с. 331].

Уже зараз теорія і практика спортивного тренування висуває завдання розробки технічних засобів для спорту наступного покоління – вимірювальної і діагностичної апаратури, навчальних і тренажерних пристроїв з програмним забезпеченням, використанням мікропроцесорів і зворотнім зв'язком, а також тренажерів для примусового формування рухової дії з переміщенням ланок тіла.

Застосування тренажерів зі зворотним зв'язком, як вважають Г.С. Туманян і С.К. Харацидіс дозволяє спортсменові отримувати інформацію про якість виконання вправ. Якщо він виконав вправу погано, то може дізнатися в чому його помилки. Прикладом тренажера зі зворотним зв'язком і терміновою інформацією може служити дзеркало на заняттях. А до числа тренажерів зі зворотним зв'язком, але без термінової інформації можна віднести, наприклад, відеозапис, за допомогою якої спортсмен може подивитися на себе з боку вже після виконання вправи [6, с. 49].

В енциклопедії В.Ю. Мікрюков зазначає, що в умовах роботи на тренажерах різко активізується процес самоконтролю, тобто свідомої оцінки кінцевого і проміжного результатів власної діяльності з подальшим його регулюванням для досягнення найкращого ефекту.

Висновки.

Аналіз літературних джерел свідчить, що ефективність застосування технічних засобів у навчанні та тренуванні полегшують організацію занять і підвищують їх щільність, створюють можливість внести різноманітність. А це в свою чергу підвищує емоційність занять, але також висуває високі вимоги і до тренера – він повинен постійно працювати над собою, підвищувати свій професійний і науковий рівень, працювати творчо, стежити за новинами наукових досліджень і практики спорту.

Література

1. Амелин А.Н. Современный настольный теннис / А.Н. Амелин. – М.: ФиС, 1982. – С. 90-110: ил.

2. Барчукова Г. В. Настольный теннис. – М. : ФиС, 1990. – 174 с.

3. Барчукова Г.В. Теория и методика настольного тенниса: учеб. для студентов вузов, обучающихся по специальности 022300 – Физ. культура и спорт / Г.В. Барчукова, М.М. Богушас, О.В. Матыцин ; под ред. Г.В. Барсуковой. – М.: Academia, 2006. – 525 с.: ил.

4. Жуков В.И. Применение тренажерных устройств для развития специальной силы в учебно-тренировочном процессе спортсменов [Електронний ресурс]. / В.И. Жуков, А.М. Доронин, И.М. Козлов. – Режим доступу до ресурсу : http://cyberleninka.ru/article/n/primenenie-trenazhernyh-ustroystv-dlya-razvitiya-spetsialnoy-sily-v-uchebno-trenirovochnom-protsesse-sportsmenov

5. Окопний А. Використання технічних засобів навчання для забезпечення точності рухів гравців у настільний теніс / А. Окопний, І. Майовка // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з гал. фіз. культ. та сп. – Львів. ДІФК. – 2008. Вип. – 12: в 4 т. – С. 227-331.

6. Туманян Г.С. Гибкость как физическое качество / Г.С. Туманян, С.К. Харацидис // Теория и практика физ. культуры. – 1998. – №2. – 48-50 с.

7. Шипов Л. Как заинтересовать ребенка настольным теннисом / Л. Шипов // Настольный теннис РЕВЮ, 2010. – № 6. – С. 4.

Марченко Дмитро
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С. І.

ПРОБЛЕМИ ДОПІНГУ У ЛЕГКІЙ АТЛЕТИЦІ

Стрімкий розвиток фармакології на початку 21-го століття не лише дозволив вирішити ряд серйозних завдань в медицині, але і став причиною збільшення випадків застосування стимулюючих препаратів спортсменами. Далеко не усі з них є нешкідливими. Список речовин заборонених до застосування постійно росте. Не важко зрозуміти, що йдеться про допінгові препарати. Допінг – медичний препарат, здатний на деякий час підвищити нервово-м'язову активність реципієнта. Одним з основних аспектів дії є зниження хворобливих відчуттів при перевантаженнях, одночасно знижується або повністю знімається стан тривоги. При цьому спортсмен може виявитися в умовах, коли перевищуються межі витривалості, і відбувається виснаження ресурсів організму. Таким чином, застосування допінгових препаратів може викликати порушення роботи органів, не виключається і можливість літального кінця. Це одна з причин, по якій МК МОК встановив заборону на застосування ряду фармакологічних препаратів. Так само не маловажною умовою змагань є рівність учасників в частині фізичного стану організму. Не рідко зустрічаються заперечення, що кожен спортсмен в праві вирішувати яким чином направити розвиток свого організму при підготовці до змагань, включаючи рішення про застосування допінгу. Але в цьому випадку результати змагань вирішуватимуть не воля, завзятість, талант спортсмена, а то на скільки просунута фармакологія країни, або можливість купівлі допінгових препаратів найвищої категорії. Спортивні заходи перетворяться на рекламну компанію фармакологічних концернів.

Враховуючи, що допінгову експертизу ввели в середині 20-го століття, нині до допінгів віднесені усі психостимулятори, дихальні аналептики, адреноміметики, інгібітори МАО, холіноміметики, антихолінестеразні засоби, антидепресанти, наркотичні аналгєтики, сердечні глікозиди, тестостерон і анаболічні стероїди, кортикостероїди, пептидні гормони - СТГ, АКТГ, гонадотропін, еритропоєтін та ін.

Не варто забувати, що багато із заборонених препаратів розроблялися для лікування захворювань, стабілізації психічного стану, а також терапії при відновленні після травм. Тому питання застосування допінга зараз носить швидше етичний характер. При цьому на думку працівників медицини і охорони здоров'я межа розвитку фізичних здібностей людського організму досягнута. Як приклад можна привести історичну довідку, вже на 20-х Олімпійських іграх в Мюнхені в 1972 р. при проведенні вибіркового допінг-контроля учасників, практично у 70% тестованих було зареєстровано застосування різноманітних стимулюющіх препаратів.

На жаль на сьогодні склалася тенденція, що учасники змагань, кі не застосовують стимулятори, часто не можуть пройти кваліфікаційний етап. Межа між стимуляторами і допінгом дуже розмита, якщо врахувати, що найчастіше навіть застосування імуномодуляторів для профілактики простудного захворювання може дати позитивний допінговий тест. Знову стає актуальним гасло : " Не спійманий – не злодій"!

Підсумовуючи вище викладене можна зробити висновок, що посилення допінг-контролю не приведе до поставленої мети. Але ще менше надій на те, що спортсмени відмовляться від допінгових препаратів з естетичних міркувань.

Література

1. Стероиды в легкой атлетике: Режим доступу: https://athleticpharma.biz/blog/steroidi-legkya-atletika/

2. Легкая атлетика, физиологические основы выносливости, допінг: Режим доступу: https://domashke.com/referati/referaty-po-fizkulture-i-sportu/referat-legkaya-atletika-fiziologicheskie-osnovy-vynoslivosti-doping

3. Фармакология в легкой атлетике: Режим доступу: http://chfla.org.ua/farmakologiya-v-legkoj-atletike.html
4. Допінг для бігу. Види спорту і допінг. Легка атлетика: Режим доступу: http://poradumo.com.ua/84192-doping-dlia-bigy-vidi-sporty-i-doping-legka-atletika/
5. Виды допинга и причины его запрета.Санкции к спортсменам, уличенным в применении допинга: Режим доступу: http://www.shooting-ua.com/books/book_266.htm

Мельниченко Дмитро
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед н., доц. Пономарьов В.О.

ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАНЬ ВАЖКОАТЛЕТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ У ЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ

Підвищення рівня спеціальної фізичної підготовки (СФП)можна віднести до однієї з первинних завдань, які стоять перед важкоатлетами різної кваліфікації. Ріст сили м'язів створює ідеальні умови для розвитку швидкісно-силових показників ,які будуть сприяти цілеспрямованому покращенню техніки ривка та поштовху.[1,с.28]. Швидкість збільшення результатів у змагальних та спеціальних вправах поступово знижуються , а інколи наступає «плато», подолати яке дуже важко. Тому тренування кваліфікованих важкоатлетів повинні містити нові нетрадиційні методи ,та їх правильний розподіл в занятті мікро- та макроциклі.

Досліження питання тренувань важкоатлетів у змагальному періоді є актуальним, так як саме це може вирішити важливі питання та сприяти досягненню найвищих змагальних результатів.

Вивченням цього питання займалися :Роман Р.О., Медведєв О.С.,Дворкін Л.С.,Фаламієв О.Н. з їх робіт можна зрозуміти ,що в змагальний період висококваліфікованим важкоатлетам необхідно підходити до тренувань з особливою увагою та використовувати спеціалізовані методи .

Мета статті: Визначити ,як саме необхідно підходити до тренувань висококваліфікованим важкоатлетам у змагальний період , розглянути які самі підходи необхідно використовувати на цьому етапі.

Важка атлетика є таким видом спорту, де тренувальні навантаження можуть бути точно виміряні ,а тому можуть бути легко дозовані . Інтенсивність в важкій атлетиці має відношення повторенням ,які проводяться в певній області . Відомо 5 областей: • від 70 до 80%; • від 80 до 85%; • від 85 до 90%; • від 90 до 95%; • від 95 до 100% [2,с.58].

Тренувальне заняття починається з розминки ,для підготовки до основної частини тренування , в основній частині використовується 4-6 вправ, які повинні бути схожі по структурі. Також важливою є періодизація тренувального процесу – це дає змогу слідкувати за станом спортсмена . За 4-6 тижнів до змагань тренер розподіляє тренування спортсмена ,як по часу так і по структурі ,яка повинна бути схожою на умови самих змагань. Саме в цей час тривання проходять з високою інтенсивністю та вправи максимально близькі до змагальних . Робота зміщується з допоміжних вправ до змагальних ,в яких поступово спортсмен наближається до 1ПМ.

Отже проаналізувавши особливості тренувань висококваліфікованих важкоатлетів у змагальний період , можна зробити висновки ,що тренування в цей час мають свою особливую специфіку ,вони підпорядковуються часовим та структурним компонентам .Вправи максимально наближаються до змагальних, тренувальна вага в ривку та поштовху наближається до 95% від 1ПМ.

Література

1. Дворкин Л.С. Научно-педагогические основы системы многолетней подготовки тяжелоатлетов: Автореф. докт. дисс. М., 1992. – 28 с.
2. Дворкин Л.С. Тяжёлая атлетика: учебник для вузов /Л.С. Дворкин; 1-я и 2-я главы - Л.С. Дворкин, А.П. Слободян. – М.: Советский спорт, 2005. – 600 с.
3. Правила соревнований по тяжелой атлетике .- М.:Физкультура и спорт, 2003. – 54 с.

Мордвинов Кирило
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доцент Тищенко В.О.

РІЧНИЙ МАКРОЦИКЛ ПІДГОТОВКИ ГАНДБОЛІСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Планування роботи будь-якої команди забезпечує оптимізацію навчально-тренувального процесу, створює умови для всебічної підготовки спортсменів до участі у спортивних змаганнях на будь-якому етапі їх підготовки – від початківця до спортсмена високого класу. Це найбільш відповідальна і важка частина роботи тренера.

Річний цикл навчально-тренувальної роботи планується з розрахунку трьох періодів: підготовчого, змагального і перехідного. Тривалість навчально-тренувальних періодів залежить в першу чергу від підготовленості спортсменів і, що дуже важливо, термінів проведення змагань. З підготовчого періоду починається кожен новий тренувальний цикл. Його призначення – закласти фундамент високих спортивних показників протягом ігрового сезону. Підготовчий період триває 6-8 тижнів і ділиться на три етапи. Кожен з цих етапів має свої специфічні завдання. [2, с. 168]

I. Етап загальної підготовки

Завданнями етапу є: зміцнення опорно-рухового апарату, розширення функціональних можливостей серцево-судинної і дихальної систем, розвиток таких фізичних якостей, як сила, спритність, витривалість і швидкість, а також відновлення ігрових навичок.

У цьому етапі підготовки на загальну фізичну підготовку відводиться не менше 50% всього часу, на технічну – 35-40 % і лише 10-15 % – на інші види підготовки. Включаються вправи на розвиток сили кидка, спеціальної швидкості, ігрової спритності. В тренування включаються вправи, що передбачають відпрацювання елементів тактичних дій у парах або трійках. Використовуються вправи з окремими технічними прийомами і нескладними тактичними діями.

Одночасно вирішуються завдання комплектування команди. Частота серцевих скорочень на даному етапі після виконання вправ повинна досягати рівня 136-140 уд/хв на початок і збільшуватися до 148-150 уд/хв в кінці етапу.

II. Етап спеціальної підготовки

Завдання: вдосконалення техніки і тактики гри, оволодіння новими системами нападу і захисту, вдосконалення спеціальної тренувальної витривалості, вивчення нових та вдосконалення тактичних комбінацій.

На II етапі проходить перерозподіл спрямованості занять: обсяг знижується, а інтенсивність збільшується. Засобами цього етапу виступають спеціально-підготовчі вправи та тренувальні форми змагального характеру. На фізичну підготовку відводиться не більше 30% часу, на технічну - близько 25%, а тактична підготовка стає ведучою - на неї відводиться 30% часу, ігрова підготовка становить 15%.

Загальна навантаження продовжує зростати за рахунок збільшення її інтенсивності. Допустимі заняття з максимальною інтенсивністю (170-180 уд./хв.). По мірі можливостей на даному етапі бажано збільшити кількість тренувальних занять. Для розвитку цілого ряду фізичних якостей можна перейти на круговий метод тренування.

III. Етап перед змагальної підготовки

Завдання: набуття належного рівня спортивної форми, досягнення оптимального рівня ігрової підготовленості команди, відпрацювання тактичних систем гри, підвищення рівня спеціальної підготовленості.

Засобами тренування на цьому етапі виступають спеціально-підготовчі вправи змагального характеру. Розподіл часу за видами підготовки, на даному етапі, наступне: на фізичну підготовку відводиться до 15%, на технічну - 15-20%, на тактичну – 25-30%, на ігрову – 35-40% часу. Засоби розвитку фізичних якостей спрямовані на розвиток швидкості, швидкісно-силових якостей і спеціальної витривалості. Велику увагу слід приділяти

удосконаленню, характерних для окремих гравців, технічних прийомів. Тактична підготовка на цьому етапі залишається однією з провідних.

В кінці цього етапу необхідно мати цифрові показники підготовленості гравця. Для визначення рівня підготовленості гравця до змагального періоду ми пропонуємо проводити наступні тести : біг з високого старту на 30 м (результат в сек.) , трійний стрибок з місця (м), ведення м'яча на 30 м (сек.), та комплексну вправу. Комплексна вправа складається з :

а) від середньої частини лінії площі воротаря три виходи до лінії вільних кидків (з поверненням);

б) ривок до протилежної лінії майданчика воротаря, три виходи до лінії вільних кидків (з поверненням);

в) підбір м'яча, що лежить на лінії вільних кидків, ведення і кидок з протилежної лінії вільних кидків у ворота.

Після проведення цих тестів всі результати будуть виражені в цифрах і це дозволить точніше керувати підготовкою спортсмена. Також слід відзначити, що при виборі прийомів для відпрацювання окремих рухів і методів ведення гри слід підходити індивідуально до визначення фізичних навантажень для того чи іншого гандболіста, беручи до уваги отримані цифрові показники. [1, с. 89]

Література

1. Годик М.А. Комплексний контроль у спортивних іграх / М.А.Годик, А.П. Скородумова. – М.: Радянський спорт, 2010. – 330 с.

2. Игнатьєва В.Я. Підготовка гандболістів у спортивних школах: навчально-методичний посібник. – М.: Радянський спорт , 2013. – 288 с.

3. Макаров Ю. Методологічні обґрунтування етапу попередньої підготовки в спортивних іграх / Ю. Макаров. – Вчені записки університету імені П. Ф. Лесгафта. – 2010. – №4. – С.56-59.

Петренко Інна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: ст.викладач Сердюк Д.Г.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКОВИХ ЗАСОБІВ У ПІДГОТОВЦІ ФУТБОЛІСТІВ

Проводячи аналіз сучасного стану проблеми керування тренувальним процесом і спираючись на загальнотеоретичні знання в цій галузі, а також на результати багатьох досліджень, які містяться у роботах Л. П. Матвєєва (2010), В. М. Платонова (2014), А. М. Лапутіна (2005) та інших, можна сформулювати основні напрями подальшого розвитку теорії та методики управління в спорті. Ці напрями пов'язані з розвитком технології управління шляхом використання нових засобів тренувального процесу, які забезпечують успішну реалізацію нових поглядів, підходів, сучасних напрямків теорії та методики спорту, передових технологій в процесі підготовки спортсменів [2, 3].

Футбол характеризується високими вимогами до майстерності спортсменів, яка проявляється в умовах ігрових ситуацій та ігрових контактів з суперником (Г. А. Лісенчук, 2003). Більшість ігрових дій футболістів на полі здійсняються на великих швидкостях з постійним протиборством суперника, що часто закінчується падінням спортсменів, підвищується ризик травматизму, особливо коли «правильне» падіння можна спостерігати тільки при виконанні гравцем технічного прийому без опору супротивника. Частіше ж футболісти травмуються саме при втраті рівноваги і координації [1].

У зв'язку з цим, з'явилася необхідність пошуку нових засобів, що використовуються в тренувальному процесі, для підвищення рівня розвитку координаційних здібностей і функції рівноваги спортсменів. В даний час вправи акробатичного характеру у футболі розглядаються як засіб, що охоплює всі основні етапи багаторічної підготовки висококваліфікованих футболістів (Бойченко С. В., Лисенчук Г. А., 2005).

Метою роботи було вивчення особливостей використання акробатичних вправ у тренувальному процесі. Сучасні тенденції розвитку футболу сприяють відносний

універсалізації гравців, їх умінню діяти ефективно в ігровій ситуації, яка швидко змінюється. У зв'язку з цим пред'являються підвищені вимоги до таких фізичних якостей як швидкість, спритність, спеціальна витривалість.

Для того щоб визначити найбільш ефективні засоби підвищення рівня розвитку необхідних у футболі фізичних якостей, ми провели первинне тестування футболістів. При виборі тестів ми спиралися на дослідження багатьох учених (В. О. Романенко, 2005; В. М. Платонов, 2014; С. В. Бойченко, Г. А. Лісенчук, 2005 та ін).

Аналіз результатів тестування футболістів показав, що у відносно простих і звичних тестових завданнях різниця між результатами гравців невелика. У завданнях, що вимагають максимального прояву спритності, відмінності більш помітні. Виходячи з вище сказаного, нами були розроблені та впроваджені в безпосередню тренувальну практику збірної команди з міні-футболу ЗНУ (м. Запоріжжя) комплекси спеціальних рухових завдань переважно акробатичного характеру. Вправи, підбиралися з урахуванням специфіки навчально-тренувальної та змагальної діяльності у міні-футболі. Футболісти виконували запропоновані нами комплекси 2 рази на тиждень.

Слід зазначити, що вправи, які використовувались у комплексах, змінювалися та ускладнювалися по мірі оволодіння їх технікою футболістами. Також нами спостерігалося, що швидкість і якість оволодіння новими навичками футболістами були різними. Таким чином, був виявлений взаємозв'язок між ефективністю впровадження у тренувальний процес футболістів акробатичних вправ, якістю їх освоєння та майстерністю футболістів. Специфіка навчально-тренувальної та змагальної діяльності у футболістів вимагає високого рівня розвитку координаційних здібностей та ігрової спритності, а також розвитку функції рівноваги. При загальному, досить високому рівні розвитку фізичних якостей (загальних і спеціальних), техніко-тактичної та психологічної підготовленості, будь-який додатковий фактор може стати вирішальним для досягнення загальної перемоги.

Аналізуючи отримані результати, ми можемо констатувати, що застосування вправ акробатичного характеру дозволяє оптимізувати навчально-тренувальний та змагальний процес футболістів. У ході застосування вправ цього типу необхідно враховувати період і цикл підготовки, індивідуальні особливості футболістів, загальну спрямованість тренувального процесу на даний момент часу, щоб уникнути негативного впливу акробатичних вправ на спеціальні вправи змагального характеру.

Література

1. Лисенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов / Г. А. Лисенчук // К.: Олимпийская литература, 2003. – 272 с.
2. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты: [учебник для вузов физической культуры] / Л. П. Матвеев. – М. : Советский спорт, 2010. – 340 с.
3. Платонов В. Специальные принципы в системе подготовки спортсменов / В. Платонов // Наука в олимпийском спорте. – 2014. – № 2. – С. 8 – 19.

Полянский Богдан
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: старший викладач Клочко Л.І.

ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ

Волейбол – популярна гра в багатьох країнах світу. У нашій країні нею займається близько 6 млн. чоловік.

Вперше грати у волейбол почали В США 1895 р. Гру створив Вільям Морган – викладач фізичної культури в місті Геліок (штат Массачусетс). Її назвали волейболом, що в перекладі означає «літаючий м'яч». У 1897 р. було розроблено спортивні правила цієї гри, які не раз змінювались та доповнювались.

Проста гра, що не потребує дорогого обладнання, швидко поширилася в Японії, Китаї, на Філіпінах, а пізніше – в Європі. У нашій країні волейбол «народився» вдруге. Ця гра не

тільки перетворилась на стрімку мужню атлетичну гру, а й набула небаченої, справді всенародної популярності.

Процес підготовки юного волейболіста передбачає систему педагогічного впливу на формування особистості дитини та її фізичне виховання. Тому до навчально-тренувального процесу ставляться високі вимоги, які не обмежуються підготовкою спортсменів. Поряд з фізичним розвитком і спортивним вдосконаленням необхідно виховувати людину сучасного суспільства. Весь процес підготовки має сприяти патріотичному вихованню, вихованню старанного ставлення до навчання і праці.

У процесі навчально-тренувальних занять під впливом фізичних вправ у юного волейболіста виховуються відповідні вміння і навички. Багаторазове повторения вправ впливає на діяльність усіх органів і систем.

На різних етапах підготовки юного волейболіста питома вага навчання і тренування змінюється. У підготовчих і підліткових групах переважає навчання, пов'язане з формуванням багатьох рухових навичок. На даному етапі увагу зосереджують на оволодінні основними знаннями, вміннями і навичками, без яких неможлива успішна спортивна підготовка. Створюється основа, на якій у майбутньому стане можливим досягнення спортивної майстерності.

Працюючи з юними волейболістами, необхідно насамперед виховувати у них дисциплінованість. Потрібно намагатись, щоб усі їхні вчинки, дії повністю підпорядкоувались вимогам колективу.

Дисциплінованість виховується високою вимогливістю керівника занять, педагога-тренера. Основною вимогливості є бездоганне виконааня всіх норм і правил життя та побуту колективу: ніяких запізнень на заняття, пропусків тренування без поважних причин, чітке виконання усіх зауважень, розпоряджень, команд, зразкова поведінка. Без уваги не можна залишати жодного прояву недисциплінованості. Така вимогливість привчає учнів стежити за собою і своїми діями, тримати себе в руках, ставити інтереси колективу вище за власні, з повагою ставитися до товаришів. Недостатня вимогливість до юних волейболістів призводить до послабления дисципліни, а це в свою чергу негативно впливає на фізичну підготовленість і спортивне вдосконалення.

Виховання і навчання – єдиний педагогічний процес. Виховна робота повинна проводитись завжди і всюди, з першого дня приходу новачка на заняття. Тренер-вихователь – педагог, старший товариш, друг дітей. Він має бути взірцем для них в усьому.

Навчання і тренування юних волейболістів підпорядковане закономірностям фізичного виховання і будується з урахуванням загальнопедагогічних специфічних для спортивного тренування принципів.

Аналіз виступу кращих волейболістів світу свідчить, що волейбол складний вид спорту, який потребує від спортсмена сильної атлетичної підготовки і досконалого оволодіння техніко-тактичними навичками.

Практика свідчить, що вершин спортивної майстерності можна досягти якщо почати займатися з юних років.

Як показує вивчення досвіду роботи кращих тренерів світу, передумовою для поповнення збірних команд областей, країни молодими здібними волейболістами є правильна організація навчально-тренувальної роботи в низових колективах, а особливо у школах.

Процес підготовки юного волейболіста передбачає систему педагогічного впливу на формування особистості дитини та її фізичне виховання. Тому до навчально-тренувального процесу ставляться високі вимоги, які не обмежуються підготовкою спортсменів. Поряд з фізичним розвитком і спортивним вдосконаленням необхідно вихоувати людину сучасного суспільсва.

Аналізуючи науково-методичну літературу з даного питання, можна зробити висновок, що від рівня розвитку фізичних якостей і здібностей, специфічних для гри у волейбол, залежить від володіння учнями техніко-тактичними навичками. Чим вищий рівень

розвитку спеціальних якостей і здібностей, тим швидше можна оволодіти основами техніки і тактики гри.

На сучасному високому рівні розвитку гри у волейбол виконання необхідних тактичних дій можливе тільки в умовах досконалого володіння технікою цієї гри.

Література

1. Демчишин А.А. Основы волейбола / А.А. Демчишин, Ю. Д. Железняк – М.: Физкультура и спорт,1979. – 166 с.
2. Железняк Ю.Д. К мастерству в волейболе / Ю. Д. Железняк – М.: Физкультура и спорт, 1978. – 224 с.
3. Ивойлов А.В. Волейбол (техника, тактика, тренировка) / А.В. Ивойлов – Минск: Вышейшая школа, 1972. – 144 с.
4. Ивойлов А. В. Волейбол для всех / А.В. Ивойлов – М.: Физкультура и спорт, 1987. –320 с.
5. Лоу Б. Красота спорта / Б.Лоу // Пер. с англ. – М.: Радуга, 1984. – 256 с.
6. Оинума С. Уроки волейбола. / С. Оинума // Пер. с яп. Клещев Ю. Н. – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 112 с.
7. Перльман М. Специальная физическая подготовка волейболистов / М. Перльман – М.: Физкультура и спорт, 1969. – 135 с.
8. Пименов М. П. Волейбол / М. П.Пименов – К.: Здоров'я, 1975. – 95 с.
9. Піменов М. П. Ігрова підготовка волейболістів /М.П. Пименов – К.: Здоров'я,1967. – 212 с.

Ровенська Альона
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЧЕМПІОНАТУ УКРАЇНИ З ХУДОЖНЬОЇ ГИМНАСТИКИ

Художня гімнастика – це різні гімнастичні вправи (динамічні і пластичні), що виконуються під музику. Для виконання деяких вправ спортсменки використовують різні предмети (стрічку довжиною близько 6 метрів, м'яч діаметром 18-20 см, скакалку, обруч діаметром 80-90 см і булави, довжина яких становить 40-50 см).

На виконання вправи гімнастка витрачає від 57 до 90 секунд, причому завершення виступу повинно збігатися із закінченням музики (якщо спортсменка використовує снаряд на фінальній ноті, вона повинна обов'язково його торкнутися). Оцінювання проводиться за 20-бальною шкалою.

Найкраще починати займатися даним видом спорту з 4-6 років, поки опорно-руховий апарат не втратив гнучкості [1].

Робоча програма з художньої гімнастики включає нормативну і методичну частину і охоплює всі сторони навчально-тренувального процесу.

Види підготовки до Чемпіонату України для спортсменів, які мають звання КМС і МС: фізична підготовка, технічна, психологічна і тактична [2].

Фізичну підготовку поділяють на:

– загальну фізичну підготовка, яка спрямована на підвищення загальної працездатності;

– спеціальну фізичну підготовку, спрямовану на розвиток спеціальних фізичних якостей;

– спеціально-рухову підготовку, спрямовану на розвиток координаційних здібностей, швидкості реакції на рухомий об'єкт.

У технічній підготовці доцільно виділяти:

– безпредметну – навчання техніці вправ без предмета;
– предметну – навчання техніці вправ з предметами;
– хореографічну – навчання елементам класичного, народного і сучасного танців;
– композиційну – складання змагальних програм.

В психологічну підготовку входять:

– тренувальна – формування значущих мотивів і сприятливих відносин до тренувальних завдань і навантажень;

– змагальна – формування стану бойової готовності, здатності до зосередження і мобілізації.

Тактична підготовка може бути:

– індивідуальної – складання індивідуальної змагальної програми, розподіл сил, тактика поведінки;

– груповий-підбір і розстановка гімнасток, складання програми, взаємодія гімнасток, тактика поведінки.

Структура навчально-тренувального заняття перед Чемпіонатом України гімнасток віком 16-17 років. Тривалість тренування 10 годин, з урахуванням 30-хвилинної перерви.

Підготовча частина:

– вправи «по колу» (спортивні види ходьби і бігу; специфічні форми ходьби і бігу);

– вправи біля опори і на середині (загально-розвиваючі вправи, переважно для розвитку рухливості в суглобах ніг і тулуба);

– хореографічні вправи (елементи класичного тренажу);

– вправи на середині(специфічні вправи: хвилі, розслаблення,вправи в рівновазі, повороти на двох і одній);

– стрибки(вправи на розвиток стрибучості, амплітудні прямі стрибки, стрибки з обертаннями, з'єднання стрибків з іншими рухами);

Основна частина:

– перший вид багатоборства(спеціально-рухова підготовка, вивчення і вдосконалення техніки елементів);

– другий вид багатоборства(вивчення та вдосконалення техніки елементів, з'єднань, частин і комбінацій в композиції під музику(з предметами або б/п).

Заключна частина:

– загальна фізична підготовка(вправи переважно на розвиток сили м'язів черевного преса, спини і ніг, на розвиток загальної та спеціальної витривалості);

– музично-рухова підготовка(завдання на узгодження рухів з музикою, музичні ігри і творча імпровізація).

Тривалі тренувальні заняття, великий обсяг навантажень призводить до відмінної фізичної і моральної підготовки гімнасток для досягнення найвищих результатів на Чемпіонаті України, а також для отримання вищого звання (МС, МСМК, ЗМ) та посідання призових місць [3].

Література

1.Художественная гимнастика. Режим доступу: http://www.molomo.ru/myth/phythmic_gymnastics.html

2. Рабочая программа по художественной гимнастике. Режим доступу: http://dusshor1.ru/ru/aboutus/5027/5042/

3.Основы физической подготовки. Режим доступу: http://www.gubkin.ru/faculty/humanities/chairs_and_departments/physical_education/lecture/lecture5.php?print=Y

Рурак Вікторія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БІГУ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ

Одним з підрозділів легкої атлетики є біг на короткі дистанції. До коротких – спринтерських класичних дистанцій відносять : біг на 100, 200 та 400 метрів, естафети 4х100, 4х400. В зимовий час, коли змагання проходять у закритих приміщеннях – манежах, до цих дистанцій додається біг на 60 м. Біг відбувається не тільки по прямій, але і по віражу.

Спринтер – це спортсмен, який долає коротку дистанцію з максимально можливою швидкістю, від нього вимагається спеціальна швидкісна витривалість, тому зростання результатів у спринтерському бігу залежить від всіх сторін підготовленості спортсмена, а саме : технічної, фізичної і психологічної. Техніка бігу є основним напрямком у підготовці спринтерів, вона є індивідуальною, незважаючи на біомеханічні характеристики, залежить від конкретних індивідуальних особливостей спортсмена та досягнення ним різних видів швидкості та потужності.

Біг на короткі дистанції поділяється на 4 фази: старт, стартовий розбіг, біг по дистанції,фінішування.

У спринті застосовується низький старт,який дозволяє швидше розпочати біг та розвинути максимальну швидкість на короткому відрізку використовуючи при цьому стартові колодки. Розташування стартових колодок індивідуальне та залежить від кваліфікації спортсмена та його фізичних можливостей. Застосовуються чотири різновиди низького старту за розташуванням колодок: розтягнутий, зближений та звичайний.

Назва варіанту старту залежить від розташування стартових колодок на лінії старту та від швидкісно-силових показників спринтера. Від стартової пози залежить швидкість виходу з колодок, довжина першого кроку, а також ритм всього стартового прискорення.

Розтягнутий старт застосовується в основному високорослими спринтерами, вимагає великої синхронності в роботі ніг і швидкого докладання зусиль, проте одночасна робота ніг може призвести до порушення бігового ритму, тобто перший крок стає довшим другого. Зближений старт дозволяє виконувати більш довгі кроки зі старту, однак час докладання зусиль на колодки збільшується, а нога, що стоїть ззаду, майже виключається з роботи.

Звичайний старт в основному застосовують початкові спринтера. Вихідне положення на старті характеризується також відстанню між кистями рук на лінії старту, зменшення цих кутів сприяє активізації м’язів стопи. Зараз на найбільших міжнародних змаганнях використовуються тільки стартові колодки, і тому відстань між ними по ширині стандартна. Крім того, найсильніші бігуни намагаються розташовувати на стартовому верстаті всю стопу, для фіксації та уникнення фальстарту. Правильне виконання старту залежить від відштовхування, перші кроки спортсмен біжить в нахилі.

Основне завдання стартового розгону – поступово підняти тулуб та якнайшвидше набрати максимальну швидкість бігу,тоді буде досягнутий максимальний ефект. Швидкість бігу збільшується в за рахунок збільшення довжини кроків, не можна допускати надмірного збільшення – тоді вийде біг стрибками і відбудеться порушення ритму бігових рухів. У стартовому розгоні головну роль грають силові характеристики відштовхування, однак велике значення швидкого і ефективного маху гомілки також. При бігу по дистанції з постійною швидкістю у кожного спортсмена встановлюються характерні співвідношення довжини і частоти кроків, що визначають швидкість бігу. На ділянці дистанції 30-60 м спринтери високої кваліфікації, як правило, показують найбільш високу частоту кроків. В період опори розрізняють дві основні фази: амортизації і відштовхування. Рівень мінімальної втрати швидкості в амортизаційній фазі, є критерієм майстерності спринтера. До моменту постановки поштовхової ноги на опору стегно махової ноги знаходиться поруч з поштовховою. Кут між стегном і гомілкою опорної ноги зменшується – відбувається амортизація, при відштовхуванні від опори кути між стопою і опорою, а також між стегном і тулубом збільшуються; а кут між стегном і гомілкою поштовхової ноги залишається незмінним.

У фазі польоту важлива частина – зведення стегон,починається з гальмування стегна махової ноги і його розгинання в тазостегновому та колінному суглобах, одночасно стегно поштовхової ноги рухається вперед,прискорюючи свій рух. Розведення стегон закінчується на початку польоту і виконується за рахунок згинання махової ноги в тазостегновому суглобі і невеликому відставанні стегна поштовхової ноги.

Руки, зігнуті в ліктях, рухаються у відповідності з правилом перехресної координації. Головним елементом в роботі рук є їх рух в плечовому суглобі, чим воно активніше, тим менше бігунові доводиться розгортати плечі, щоб компенсувати обертання тазу при бігу.

Фінішування визначається рівнем швидкісної витривалості спортсменів. Чим нижче падіння швидкості у бігу на останніх кроках дистанції, тим вище результат бігуна на фініші. Спортсмен повинен, перетнувши лінію фінішу, зберігати технічний біг. Різні стрибки або надмірні нахили можуть значно позначитися на ритмічній структурі бігу і призвести до зниження швидкості.

Література:

1. Э.С.Озолин. Спринтерский бег. – М.: Физкультура и спорт, 1986, – 159с.
2. Біг на короткі дистанції : навчально-методичні матеріали з фізичного виховання для студентів усіх спеціальностей / укл. С.І. Мариненко, Л.П. Ярославська та ін. – Черкаси : ЧДТУ, 2007. – 40 с.

Діана Снігар
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фарм.н., доц. Фаворитов В.М.

ДОСЛІДЖЕННЯ МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ У СПРИНТЕРІВ

Постановка проблеми. Сучасний рівень спортивних досягнень, нагальні завдання спорту (вибір спеціалізації, індивідуалізація навчання різним сторонам майстерності, керування тренувальним процесом, відбір у збірні команди, прогнозування спортивних результатів та інші) диктують необхідність вивчення й оцінки можливостей всіх систем організму спортсмена в їх взаємозв’язку, а також індивідуальних особливостей і їх впливу на спортивні досягнення [1, 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки процес планування підготовки передбачає участь у змаганнях, то він повинен мати розумні періоди відпочинку і концентровані великі за обсягом і напруженості навантаження. Тому цілеспрямоване використання засобів швидкісно-силової підготовки на етапах базової підготовки періоду є одним з необхідних принципів тренувального процесу юних футболістів. У відповідності з цим серед безлічі показників індивідуальних особливостей організму спортсменів великий інтерес представляють антропоморфологічні ознаки. Вони впливають на прояв сили, швидкості, витривалості, гнучкості, адаптацію до різних умов зовнішнього середовища, працездатність, відновлення та спортивні досягнення. Вивчення морфологічних показників у спортсменів у зв’язку зі спортивною спеціалізацією дозволяє встановити характерні риси будови тіла, які можуть сприяти досягненню високих спортивних результатів, а також можуть бути критерієм у відборі для занять спортом [3, 4].

Метою статті було вивчення морфо-функціональних особливостей легкоатлетів та їх зв’язок зі спортивним результатом.

Виклад основного матеріалу. Об’єктом нашого дослідження були спортсмени, що спеціалізуються в бігу на короткі дистанції. Вік обстежуваних становив 18-20 років. Всі юнаки мали спортивну кваліфікацію на рівні I і II дорослого розряду, КМС-МС, стаж занять даним видом спорту не менше 3 років. В основу характеристики будови тіла спортсменів були покладені такі антропометричні ознаки (довжина тіла, вага, ваго-ростовий індекс; обхвати: грудей, таза, стегна, гомілки; життєва ємність легень - ЖЕЛ). Всі вимірювання проводилися за загальноприйнятою методикою.

Отримані дані свідчать, що спортсмени спринтери вищої кваліфікації мають більшу м’язову масу нижніх кінцівок, ніж середньої кваліфікації. Так окружність стегна (відповідно на 10,38% і на 2,39%), а також окружність гомілки у спринтерів вищої кваліфікації була достовірно більше, ніж у першій і другій (відповідно на 8,56% і на 5,12%) групах спортсменів, при ($P<0,05$).

Також у спортсменів трьох груп визначали з допомогою комп'ютерної програми «ШВСМ» рівень загальної фізичної працездатності та аеробної продуктивності, показники системи енергозабезпечення м'язової діяльності, а також загальний рівень функціональної підготовленості [4].

Аналізу отриманих даних свідчить, що значення максимального споживання кисню для спринтерів вищої кваліфікації були характерні достовірно більш високі, ніж у першій і другій групах спортсменів (на 40,04% і 9,45% відповідно) і спостерігалася тенденція до більш високого рівня фізичної працездатності (35,91% і 8,57% відповідно).

Досить вираженими виявилися відмінності для спринтерів вищої кваліфікації від першої та другої груп спортсменів – величини алактатної (відповідно на 33,40% і на 6,75%), лактатної ємності (відповідно на 34,55% і на 7,34%) були вище.

Ще більш явними виявилися відмінності для спринтерів вищої кваліфікації від першої і другої груп спортсменів за рівнем функціональної підготовленості (відповідно на 50,31% і на 35,74% вище).

Висновки. Таким чином, отримані дані свідчать, що в групі легкоатлетів-спринтерів спортивний результат має позитивні зв'язки з охватними та широтними показниками обхвату стегна, грудей, таза, стегна, гомілки, ваго-ростовим індексом.

Як показали проведені дослідження, з семи антропометричних факторів – обхват стегна, грудях, тазу, гомілок, ЖЕЛ, зріст, вага, ваго-ростовий індекс – тільки останній найбільш корелює зі спортивним результатом.

Особливості фізіологічних механізмів адаптації до фізичних навантажень максимальної інтенсивності у спринтерів виразилася в наявності тісних взаємозв'язків між швидкістю бігу та алактатної й лактатної потужністю і ємністю, максимальним споживанням кисню. Це пов'язано з тим, що тренувальний процес у спринтерів спрямований на вдосконалення креатин-фосфатного і гліколітичних анаеробних механізмів енергозабезпечення. М'язи спринтера повинні бути адаптовані головним чином до роботи в анаеробних умовах. При цьому інтенсивність відновлення АТФ відіграє вирішальну роль для підтримки швидкості впродовж всієї дистанції.

Література

1. Холодов, Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта / Ж.К. Холодов, В.С. Кузнецов – М.: Академия, 2003. – 480 с.
2. Алёшин, В.М. Спортивная картография / В.М. Алёшин, В.А. Пызгарев. -Воронеж: ВГУ, 2007. – 126 с.
3. Прогнозирование двигательных особенностей и основы ранней ориентации в спорте / В.А. Быков и др. – М.: Олимпия Пресс, 2007. – 155 с.
4. Шаповалова В.А., Маликов Н.В., Сватьєв А.В. Компьютерная программа комплексной оценки функционального состояния и функциональной подготовленности организма – «ШВСМ». – Запорожье, 2003. – 75 с.

Соломоненко Сніжана
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.пед.н., проф. Байкіна Н. Г.
викладач Клочко Л.І.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНОК У МАРАФОНСЬКОМУ БІГУ

Сучасний етап розвитку освіти в Україні передбачає оновлення її змісту, обґрунтування основних принципів організації навчально – виховного процесу, ефективне використання нових педагогічних технологій. В умовах становлення демократичного суспільства в Україні особливої гостроти набувають питання розвитку особливості, підготовки її до активних форм життєдіяльності. Поряд із комунікативними, ціннісно –

орієнтаційними та пізнавальними видами діяльності все більшої значущості набуває спортивна діяльність, за допомогою якої особистість прагне реалізувати себе, розкрити потенційні фізичні, психічні та духовні сили і можливості.

У змаганнях виявляються дієвість організаційних і матеріально – технічних основ підготовки, рівень спортивної науки і результативність системи науково методичного і медичного забезпечення підготовки.

Вагомий внесок у визначення проблеми співвідношення засобів бігової підготовки на етапі високої кваліфікації у жінок – марафоном, в обґрунтування оптимальних і раціональних основ навчально – тренувального процесу на даному етапі здійснили В. Платонов, Л. Матвєєв, А. Полунін, В. Коновалов, Н. Волков, В. Куланов, Ю. Верхошанський, А. Бондарчук.

Разом з тим сучасний рівень підготовки спортсменів вимагає нових умов середовища діяльності і можливостей прогнозування результатів із врахуванням сучасних технологій.

Метою статті є узагальнити досвід підготовки майстра спорту міжнародного класу Клочко Л. І., учасниці 26 Олімпійських ігор в Атланті і чемпіонатах Європи в Спліті і Гельсінкі, екс – рекордсменки України в марафонському бігу на 42 км 195 метрів.

Зростаючий рівень спортивних результатів, раціональне використання часу тих, хто займається спортом, вимагають пошуку нових засобів і методів, спрямованих на удосконалення і підвищення ефективності тренувального процесу (А. І. Полунін [1], Ю. В. Верхошанський [2]).

Аналіз науково – методичної літератури за темою дослідження дозволив підтвердити недостатню розробленість вказаної проблеми, що стосується співвідношення засобів багаторічної підготовки висококваліфікованих спортсменок у марафонському бігу до змагань вищого світового рівня.

Проведені дослідження на прикладі автоексперименту МСМК Клочко Л.І. дозволили відзначити, що обсяг і структуру змагальної діяльності варіативні. Варно зазначити, що дані авто експерименту повністю узгоджуються з результатами досліджень авторів, які свідчать про співвідношення засобів бігової підготовки на етапі збереження вищої спортивної майстерності. При цьому необхідно передбачити реакції організму бігуна на бігові навантаження протягом тривалого часу і підійти до найважливіших змагань на піку готовності [3, 4].

Результати дослідження дозволили зробити висновки про пропорційність досягнень на основній та суміжних дистанціях у бігу на різні дистанції. При цьому встановлена вікова динаміка і діапазон коливань цих коефіцієнтів. Разом у тим у спеціальній літературі відсутні дані про індивідуальні норм коефіцієнта пропорційності протягом річних і багаторічних мікроциклів у бігунок на 42 км 195 метрів.

Таким чином, дослідження дозволили встановити, що розмір коефіцієнта пропорційності змінюється під впливом таких чинників: довжини порівнюваних дистанцій, змагального періоду підготовки (зимового або літнього) та річного макроциклу.

Література

1. Полунин А.И. Сревновательная деятельность бегунов на длинные дистанции: практ. рекомендации / А. И. Полунин. – М.: Сов. спорт , 1990 – 62 с.

2. Верхошанский Ю. В. Актуальные проблемы современной теории и методики спортивной тренировки / Ю. В. Верхошанский // Теория и практика физической культуры. – 1993. - № 8. – С. 21-28.

3. Верхошанский Ю. В. Теория и методология спортивной подготовки: блоковая система тренировки спортсменов высокого класса / Ю. В. Верхошанский // Теория и практика физической культуры. – 2005. - № 4. – С. 2-14.

4. Матвеев Л. П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов : учеб. пособие / Л. П. Матвеев. – К. : Олимп. Лит., 1999.–318 с.

Терзієва Інна
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКИ БІГУ НА СЕРЕДНІ ДИСТАНЦІЇ

У даній роботі розглядається особливості техніки бігу на середні дистанції. Актуальність вивчення зумовлена тим, що біг одне із найпопулярніших занять у світі. Заняття цим видом спорту є важливим засобом фізичного виховання, є одним з чільних місць за своїм характером рухових дій.

Біг на середні дистанції – один з найбільш популярних видів легкоатлетичного спорту. Прийнято вважати, що до нього належить біг на дистанції от 800 до 2000 м. Однак класичними видами цього бігу, які включаються в змагання для чоловіків, юнаків та жінок, є 800 і 1500 м.

У країнах, де прийнята не метрична, а ярдів система вимірювань, змагання проводяться також і на 880 ярдів (804,67 м) і 1 милю (1609,3 м).

Старт у бігу на 800 м в даний час дається з окремих доріжок, і лише після 100 м бігу спортсмени виходять до бровки. Бігуни на 1500 м стартують на прямій. Біг на середні дистанції відноситься до групи циклічних вправ і за характером зусиль вимагає від бігуна роботи субмаксимальної потужності. Середня швидкість найсильніших бігунів світу в даний час досягла у бігу на 800 м – 12,8 -13,0 сек. На кожні 100 м дистанції і в бігу на 1500 м – 14,2-14,5 сек. Аналіз техніки: техніку бігу умовно поділяють на старт і стартове прискорення, біг по дистанції і фініш. Біг на середні відрізняється від спринту меншою довжиною кроків і більш прямим положенням тулуба, менш високим підйомом коліна махової ноги, нерізким випрямленням поштовхової ноги, роботою рук і більш глибоким і ритмічним диханням. Біг на середні починається із старту. Згідно з правилами змагань в даному випадку застосовується високий старт на дві команди.

Старт і стартовий розгін. По команді "На старт"! бігун займає початкове положення у стартової лінії. Поштовхова нога знаходиться у лінії, а махова нога ставиться на 2-2,5 стоп ззаду. Тулуб нахилений вперед приблизно на 40 - 45°, ноги зігнуті в тазостегнових і колінних суглобах. Положення тіла бігуна має бути зручним і стійким. Руки зігнуті в ліктьових суглобах і займають протилежне положення ногам. Погляд бігуна спрямований вперед на доріжку, приблизно на 3 - 4 м. Після команди "Марш"! чи пострілу стартера спортсмен активно починає біг. Із старту спортсмен біжить в похилому положенні, поступово випрямляючи тулуб і займаючи бігове положення, при якому нахил тулуба дорівнює приблизно 5 - 7°. Стартовий розгін залежить від довжини дистанції. У бігу на 800 м, де спортсмени біжать перші 100 м по своїх доріжках, завдання бігуна – швидко пробігти цей відрізок, щоб першим зайняти місце у бровки. Тут можна виділити:

1) сам стартовий розгін який триває приблизно 15 - 20 м;

2) активний біг, який триває до виходу спортсмена на загальну доріжку, де швидкість бігу наближається до рівномірної.

Біг на дистанції виконується маховим кроком, з відносно постійною довжиною і частотою кроків. Довжина і частота кроків залежить від індивідуальних особливостей бігуна, довжини його тіла, довжини ніг і т.д. Основні риси бігу: тулуб нахилений вперед на 4-5° і змінюється в межах 2-3°, збільшуючись при відштовхуванні і зменшуючись в момент приземлення. плечі розгорнуті, голова прямо. Ступні ніг при цьому ставляться з невеликим розворотом носка досередини. На опору нога опускається майже випрямленою з передньої частини стопи безпосередньо біля проекції ЗЦМТ, що запобігає гальмуванню. В момент вертикалі нога п’ятою торкається ґрунту, згинаючись у колінному суглобі до 170º. Відштовхування спрямоване під кутом 50-55° і характеризується випрямленням ноги в усіх суглобах. Активному поштовху сприяє мах вільної ноги, яка згинається в колінному суглобі, п’ята її піднімається дещо вище рівня коліна. Заключний момент відштовхування збігається із закінченням махового руху. Висота підйому стегна махової ноги у кращих бігунів доходить майже до горизонталі. В цей момент таз виведений вперед, гомілка зігнутої махової паралельна стегну поштовхової ноги.

З відривом поштовхової ноги від опори починається політ. Її м'язи розслаблюються і поштовхова нога, згинаючись у колінному суглобі, швидко виноситься вперед. Вміння розслабляти м'язи впливає на кут згинання цієї ноги в колінному суглобі в межах 25-50°. Рухи рук ритмічно узгоджуються з роботою ніг. Руки, підтримуючи рівновагу, сприяють зменшенню або збільшенню темпу.

Дії бігуна при бігу по віражу :

- злегка нахиляється вліво (до центру повороту);
- амплітуда рухів лівої руки дещо менша, ніж правою;
- праве плече трохи висувається вперед;
- довжина кроку лівої ноги дещо менша, ніж правою;
- крутеневий рух правої ноги йде злегка усередину;
- стопа правої ноги ставиться з розворотом всередину.

Фініш. Фінішне прискорення починається за 200-400 м до фінішу і характеризується зростанням частоти кроків, більш енергійною роботою рук і деяким збільшенням нахилу тулуба. На останніх двох кроках необхідно зробити активний нахил тулуба вперед, що може сприяти перемозі на фініші. Після пробігання лінії фінішу бігун не зупиняється, а переходить на повільний біг, а згодом – на ходьбу, щоб привести організм у відносно спокійний стан. Крім того, миттєва зупинка на фініші може спричинити до зіткнень і травм.

Отже, біг не середні дистанції має низву особливостей на відміну від спринтерських забігів. Оволодіння технікою бігу багато в чому сприяє вивченню рухів в інших видах легкоатлетичних вправ.

Література

1. Жилкін А.І. Легка атлетика: Учеб. посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / А.І. Жилкін, В.С. Кузьмін, Є.В. Сидорчук. – М.: Видавничий центр «Академія», 2005 р. – 254 с.
2. Селуянов В.Н. Подготовка бегуна на средние дистанции. – М.: СпортАкадемПресс, 2001. – 104 с.

Троян Вероніка
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

В системі фізичного виховання легка атлетика грає важливу роль. І щоб долучити до цього спорту учеників, педагог може урізноманітнити форми занять та побудувати свою роботу так, щоб дітям тренування приносили не тільки користь, а й радість . Метою є проаналізувати значення легкої атлетики в системі фізичного виховання, а також

Система фізичного виховання – це соціально обумовлений,педагогічно організований процес оволодіння цінностями фізичної культури. Завдяки системі фізичного виховання формується особистість людини, світогляд, її характер та елементарно – задовольняються її біологічні потреби в русі [1].

Легкоатлетичні вправи мають оздоровче значення, оскільки вони можуть виконуватися на свіжому повітрі . Це впливає на наш гармонійний розвиток, діє на всі групи м'язів, укріплюється руховий апарат , покращується робота дихальних органів, серцево-судинної системи .

Заняття легкою атлетикою вчать дитину не боятися труднощів, а вміло їх долати, а заняття в колективі виховує відчуття відповідальності.

Спортивні тренування дають можливість дітям проявити себе як особистість, реалізувати свій потенціал , показати свої фізичні та вольові якості. Легка атлетика – це вид спорту, який включає в себе метання, біг, стрибки , тобто природні види спорту для людини. Така різноманітність вправ дає можливість використовувати ці вправи для дітей і підлітків різного віку з різною фізичною підготовкою [2].

Позитивним моментом є те , що заняття легкою атлетикою не вимагають спеціального дорогого інвентарю, що дає можливість дітям із малозабезпечених сімей доступно займатися цим видом спорту.

Є два основних направлення, які дають змогу виховати моральні, вольові якості , та оволодіти необхідними для життя рухами:

Загальнопідготовчий напрямок представлено фізичним вихованням в системі загальної обов'язкової освіти. Він забезпечує: базовий мінімум всебічної фізичної підготовленості , необхідний в житті основний фонд рухових умінь і навичок , доступний кожному рівень різнобічного розвитку фізичних здібностей.

Спеціалізований напрямок (спортивне тренування, військово-прикладна фізична підготовка) передбачає поглиблене вдосконалення в обраному виді рухової діяльності на базі широкої загальної підготовки з можливо високим (в залежності від індивідуальних здібностей) рівнем досягнень.

Ці два основних напрямки забезпечують можливість послідовного оволодіння життєво важливими рухами, виховання фізичних, моральних і вольових якостей, спортивного вдосконалення людини [3].

Отже, можна зробити висновок , що легка атлетика – це чудовий вид спорту, який є невід'ємною частиною системи фізичного виховання. Завдяки йому у спортсмена розвивається сила, витривалість, терпіння , вміння ставити собі цілі та досягати поставленої мети. А головне, зміцнює здоров'я, сприяє гармонічному фізичному розвитку та розвитку фізичних, вольових та моральних якостей.

Література

1. Жилкин А.И. Легкая атлетика. учеб. пос. / А. И. Жилкин, В.С. Кузьмин: Издательский центр «Академия», 2007. – 225 с.
2. Матвєєв Л.П. Теорія і методика фізичної культури: підручник для інститутів ФК / Л.П. Матвєєв – М.: ФиС, 1991.
3. Теорія і методика фізичного виховання / Б. А. Ашмарин, Ю.А. Виноградов, З.Н. Вяткіна та ін; під ред. Б.А. Ашмаріна. – М.: Просвещение, 1990.

Туркін Владислав
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

ВПЛИВ РАНКОВОГО БІГУ НА КОЕФІЦІЄНТ ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Впливу фізичної активності на розумові здібності присвячено багато досліджень. Вони доводять, що фізично активна і тренована людина в розумовому відношенні поступово починає переважати неактивних і нетренованих людей.

Виявляється, що є цьому є наукове пояснення: при регулярних аеробних заняттях спортом значно розвивається капілярна мережа кровоносних судин головного мозку, що призводить до кращого кисневого забезпечення нашого керуючого органу. Неврологи і фізіологи більш десятиліття збирали дані про взаємозв'язок між вправами і розумом. Дослідження показують, що останні мають міцний зв'язок [1].

Складні технології, що дозволяють перевірити роботу як окремих нейронів, так і всього мозку в цілому, довели, що фізичні вправи підсилюють мозок і підвищують пізнавальні здібності. Вправи благотворніше впливають на процес мислення, ніж саме мислення. Звичайно, ці механізми вивчені ще не до кінця і не врахована ще величезна кількість інших чинників, що впливають на стан нашого мозку протягом усього життя. Але те, що спорт є одним з елементів, які покращують мозкову активність, не викликає ніяких сумнівів. Більшість досліджень вказує на те, що фізична активність сприяє поліпшенню роботи мозку [2, 3].

Мета дослідження. Вивчити вплив регулярного ранкового бігу на коефіцієнт інтелекту учнів загальноосвітніх шкіл.

Об'єкт дослідження. Ранковий біг і коефіцієнт інтелекту школярів

Предмет дослідження. Вплив ранкового бігу на коефіцієнт інтелекту школярів

Методи дослідження: загальнотеоретичний, аналіз коефіцієнту інтелекту учнів за методикою Рейвена, експериментальний метод, метод порівняння, індуктивний та дедуктивний метод, метод тестування.

У дослідженні брали участь 60 учнів різної статі старшого шкільного віку загальноосвітньої школи, які не отримують додаткових фізичних навантажень в позаурочний час. У процесі дослідження вони були розділені на дві групи.

Перед початком експерименту було проведено тестування розумових здібностей обох груп за методикою Рейвена, з індивідуальним урахуванням віку досліджуваних. Надалі перша група досліджуваних щоранку протягом 30-35 хвилин займалася оздоровчим бігом, а друга група вела звичний для себе спосіб життя. Через місяць було проведено повторне тестування розумових здібностей учнів. Отримані дані були узагальнені і проаналізовані.

Результати наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати дослідження		
Показник	Учні, що займалися ранковим бігом	Контрольна група
Середній коефіцієнт інтелекту перед початком дослідження, (бали)	102	104
Середній коефіцієнт інтелекту після 30 днів дослідження, (бали)	107	103
Зміни показників, (бали)	+5	-1

Висновки. В процесі занять ранковою бігом людина стає більш цілеспрямованою, зібраною і дисциплінованою. Так, долаючи лінощі і небажання піддавати свій організм фізичної активності, ранковий біг руйнує всілякі психологічні бар'єри і виховує в у людини почуття власної гідності.

Цей процес трохи нагадує своєрідну «ломку» особистості, яку в юності переживають всі професійні спортсмени, звикаючи до суворих обмежень і виховуючи в собі прагнення до перемоги. Результати досліджень показали чітку залежність коефіцієнта інтелекту від занять ранковою бігом. При регулярних заняттях бігом можливо підвищити коефіцієнт інтелекту учнів на 5 пунктів, що дуже досить суттєво на тлі інших методів підвищення рівня інтелекту. Також важливою особливістю даного методу є його швидкість, так як переважна більшість методик не має настільки термінового ефекту, на відміну від ранкового бігу. Також до уваги слід взяти те, що на відміну від інших методів підвищення інтелекту, ранковий біг благотворно впливає на загальний стан організму.

Література

1. Артюшенко О.Ф. Легка атлетика: Навчальний посібник для студентів факультетів фізичної культури. – Черкаси: БРАМА-ІСУЕП. 2009. – 316 с.

2. Гогін О.В. Легка атлетика: Курс лекцій /Харк.держ.пед.ун-т ім.Г.С.Сковороди. – Харків:"ОВС", 2011. – 112 с.

3. Келлер В.С., Платонов В.Н. Теоретико-методические основы подготовки спортсменов. – Львов : Украинская спортивная ассоциация, 1999. – 270 с.

Фенько Марія

студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання

Наук. кер.: ст. викладач Клочко Л.І.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Сучасна система формування технічної майстерності як складової професійної підготовки студентів спеціальності «Фізичного виховання» характеризується побудовою тривалого навчально-тренувального процесу, який базується на застосуванні гнучких (варіабельних) засобів і методів, активному впровадженні інноваційних технологій, постійно

потребує наукового пошуку. Проблема якісної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури як фахівців, що мають не лише глибокі теоретичні та методичні знання, достатній рівень технічної та фізичної підготовленості, а й здатні кваліфіковано використовувати набуті за період навчання знання і практичні навички у своїй спортивно-педагогічній діяльності, знайшла відображення у фундаментальних працях вітчизняних і зарубіжних вчених.

Концептуальні положення щодо формування професійної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури визначено у Законах України «Про фізичну культуру і спорт» (1993), «Про освіту» (1996), «Про вищу освіту» (2001), Національній доктрині розвитку освіти України (2002), Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту (2004). Проблема вдосконалення процесу формування професійної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури постійно знаходиться під пильною увагою спеціальних науково-дослідних установ, наукових колективів і окремих дослідників. Так, лише за останні роки в Україні було проведено цілий ряд науково-практичних конференцій, присвячених виключно цій проблемі, або ця проблема обговорювалася поряд з іншими напрямками наукових досліджень. Аналіз літературних джерел свідчить, що широко досліджуються: – технічна майстерність майбутніх фахівців фізичної культури (А.А. Деркач, 1981; О.І. Емець, 1988; Т.В. Корнеева, 1990; М.Я. Виленський, 1993; В.Ф. Паламарчук, 1994; С.И. Филь, 1995; Б.М. Шиян, 1995); – психологічні основи педагогічної майстерності (Л.М. Крылова, 1986; Б. Валик, 1990; М.Я. Виленський, 1993; Т.О. Лоза, 2000; В.А. Крафт, 2001; О.М. Вацеба, Ю.В. Петришин, Є.Н. Приступа, І.Р. Бондар, 2005); – ступенева система підготовки фахівців фізичної культури (С.И. Архангельский, 1980; В.С. Аванесов, 1990; Б. Валик, 1990; К. Ангеловски, 1997; С.Н. Бубка, 2001; О.С. Куц, 2002); – медико-біологічна, валеологічна й екологічна підготовка фахівців фізичної культури (В.И. Калабин, 1996; Н.В. Кузьмина, 1996; І.Р. Бондар, 2000; В.Г. Конестяпін, 2003; О.С. Куц, 2005); – викладання окремих спортивно-педагогічних дисциплін (В.Г. Алабин, 1993; В.Ф. Паламарчук, 1994; Ю.М. Шкребтій, 1996; А.М. Караєв, 1998; Л.В. Волков, 2002); – підготовка до науково-пошукової роботи майбутнього фахівця (В.М. Дьячков, 1980; Б.А. Ашмарин, 1988; И.А. Зязюн, 1989; В.Д. Выдрин, 1993; О.В. Гогін, 1994; В.М. Монахов, 1995; Д.Ш. Садетдинов, 1998; Ю.В. Верхошанський, 1998; А. Гуляєв, В. Сергеев, 2002; В.Г. Конестяпін, 2003); – використання інноваційних технологій у процесі формування професійної майстерності фахівців фізичної культури (А.І. Альошина, 1994; Р.Ф. Ахметов, 1998–2006; А.С. Насімчук, 2000; О. Куртяк, 2001; О.С. Куц, 2002; М.В. Кларин, 2003; В.Н. Салуянов, 2003; Л.П. Сергієнко, 2003; Т.Ю. Круцевич, 2005; Л.И. Лубишева, 2005; В.И. Бобровник, 2007). Водночас, не зважаючи на широкий спектр досліджень щодо професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури, майже відсутні дослідження, які б висвітлювали проблему формування технічної майстерності спортсменів навчальних закладів освіти І–ІІ рівнів акредитації. Для успішної технічної підготовки спортсменів необхідно використовувати широкий арсенал засобів і методів навчання. Тому активний пошук найбільш ефективних засобів і методів формування технічної майстерності є важливим завданням спортивно-педагогічної науки.

В останні роки в спортивно-педагогічній практиці чітко спостерігається напрямок розробки й апробації нових технологій спортивного тренування, основою яких, є технічні засоби та методи. Отже, актуальність дослідження зумовлена, з одного боку, об'єктивними суспільними потребами у підготовці висококваліфікованих фахівців фізичної культури, які б відповідали вимогам сьогодення; з іншого – недостатністю впровадження в навчально-тренувальний процес студентів спеціальності «Фізичного виховання» нових технологій спортивної підготовки, основою яких є технічні засоби і методи.

Аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що в навчальних закладах фізичної культури домінує традиційний підхід, який зорієнтований, в основному, на відтворення програмного матеріалу без його поточного коригування новими технологіями, відсутні ефективні засоби контролю за рівнем технічної майстерності спортсменів.

На сучасному етапі розвитку вищої професійної освіти у процесі підготовки майбутніх фахівців фізичної культури концептуальну основу вдосконалення навчально-тренувального процесу мають відігравати інноваційні технології навчання. Інноваційне навчання – це процес, орієнтований на перспективу й акцентований на підготовку фахівців до роботи в нових умовах, який стимулює спортивну підготовку студентів до творчої професійної діяльності.

Перспективним напрямком подальших досліджень вбачаємо розробку та впровадження у спортивно-педагогічну практику нових технологій, які сприяли б ефективності формування техніки всіх видів легкої атлетики, які входять до навчальної програми «Фізичного виховання».

Література

1. Быкова Т.В. Как прыгнуть выше головы / Т.В. Быкова – М., «ФиС»,1990. 64 с.
2. Жордочко Р.В. Легкоатлетичні стрибки / Р.В. Жордочко, А.М. Зеленцов – К. – «Здоров'я» 1973 – 93 с.
3. Козлова О. Сучасний аналіз техніки стрибка у висоту з розгону. / О. Козлова // Теорія та методика фізичного виховання і спорту. 2000 – №1 С.13-17.
4. Попов В.Б. 555 Спеціальних вправ у підготовці легкоатлетів / В.Б. Попов – М 2002 – С. 105-120.
5. Шаверський В.К. Підвищення технічної ефективності студентів спеціальності «Фізичне виховання» на заняттях з легкої атлетики / В.К. Шаверський // Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків, 2008. – № 5. – С. 151-154.
6. Шмитальний В.Б/ Методичні та педагогічні особливості використання рухових завдань під час навчання стрибків у висоту/ В.Б Шмитальний, В.М. Кучеренко // фізичне виховання дітей – К. –1986, II вип, С. 81-84.

Шипілова Д.
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фіз.вих., доц. Караулова С.І.

ПРОБЛЕМА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ СЕРЕД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ніколи за всю історію суспільства рух не був настільки необхідним людині, як в наші дні. Винятковий інтерес до цієї проблеми визначається в першу чергу, тим, що можливості людського організми величезні, а реалізувати їх не завжди вдається. І найбільш доступним засобом збільшення потенціалу здоров'я, як вважають вчені, є саме заняття легкою атлетикою.

Основою легкоатлетичних вправ є природні і життєво важливі рухи людини: ходьба, біг, стрибки, метання.

Завдяки заняттям легкої атлетики дитина вчиться правильним руховим навичкам ходьби, бігу, стрибків, подолання перешкод і т.п., необхідних йому в повсякденному житті. Розвивається спритність, швидкість, сила і витривалість, точність і краса рухів. Крім цього, заняття є хорошою профілактикою різних захворювань опорно-рухової системи (плоскостопість, викривлення ніг, порушення постави, сколіозу), дихальної та серцево-судинної системи, благотворно впливають на обмінні процеси, підвищують захисні сили організму.[1]

Зараз, в наш час, розвиток і підтримка дитячого спорту є немаловажним питанням, адже діти - фундамент суспільства і майбутнє нації. Великим кроком до популяризації легкої атлетики серед дітей може стати створення спеціальної програми, яка охоплювала б учнів 1-8 класів усіх загальноосвітніх шкіл Запоріжжя та Запорізькій області. Реалізація цього проекту сприятиме не тільки залученню дітей до здорового способу життя через легку

атлетику, а й допоможе виявити серед школярів обдарованих спортсменів, які в майбутньому могли б прославляти Україну на міжнародній арені.

Основні завдання:

• розробити систему навчально-методичного забезпечення спортивної підготовки в навчальних закладах;

• сприяти розширенню матеріально-технічної бази в навчальних закладах;

• організувати розробку і функціонування системи інформаційного забезпечення;

• сприяти удосконаленню системи лікарсько-педагогічного контролю;

• створити базу і забезпечити моніторинг фізичного розвитку і рівня фізичної підготовленості обдарованих, перспективних юних спортсменів.[2]

Метою програми є створення спеціальної спортивної секції з легкої атлетики, в якій можуть займатися діти вже з першого року навчання в школі.

Організаційні цілі передбачають:

- одночасне залучення якомога більшої кількості дітей до участі в змаганнях;

- створення команд, які будуть впродовж навчального року змагатися не тільки в спортивних змаганнях, але й на знання теоретичного матеріалу;

- максимальне розширення діапазону рухових вправ;

- можливість «показати себе» всім членам команди;

- облік вимог до фізичної підготовленості різних вікових груп;

- створення умов «пригодницький характеру» змагань для молодших класів;

Змістовна ціль передбачає:

- підвищення рівня знань про легку атлетику;

-досягнення фізичної активності з використанням широкого кола змагальних вправ;

- підтримка належного стану здоров'я;

- підвищення соціальної активності.

- підготовка юних спортсменів. [3]

Створення умов для розвитку і вдосконалення таланту спортивно обдарованих дітей в секції легкої атлетики носить системний характер і будується на наступних принципах: 1) виявлення спортивно обдарованих дітей йде на протязі всього процесу навчання; 2) Відбір дітей для занять у секції легкої атлетики, які не мають медичний протипоказань, поступовий і поетапний, так як ефективна ідентифікація обдарованості за допомогою будь-якої одноразової процедури тестування неможлива; 3) В процес навчання включені елементи індивідуалізованої психологічної підтримки та допомоги з урахуванням своєрідності особистості обдарованої дитини. На кожному етапі процесу навчання, враховуючи вікові особливості спортсмена, вибудовуючи навчально - тренувальний процес таким чином, щоб здібності, які почали проявлятися, не згасали, а розкривалися в повній мірі, маючи під собою високу мотиваційну базу.

Подальший розвиток таланту спортивно обдарованих дітей, їх освітній маршрут триває в СДЮШОР, спорт - інтернати, училища олімпійського резерву, в школу вищої спортивної майстерності. Це дозволяє забезпечити умови для розкриття і розвитку всіх здібностей спортивно обдарованих дітей з метою їх подальшої реалізації в професійній діяльності.[4]

Таким чином, створені умови для розвитку спортивної обдарованості є важливою і необхідною основою всього процесу навчання в секції легкої атлетики, які допомагають розкрити потенціал юних обдарувань в обраному виді спорту.

Література

1. Сальников В. А. // Журнал «Физическая культура: воспитание, образование, тренировка», Выпуск: 2 от 20 февраля 2007. – 90с

2. Легкая атлетика:учеб.пособие для студ.высш.учеб.заведений/ А.И.Жилкин, В.С. Кузьмин, Е.В.Сидорчук. – 6-е изд.,стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2009. – 464с.

3. Губа, В.П. Теория и практика спортивного отбора и ранней ориентации в виды спорта: монография / В.П. Губа. – М.: Советский спорт, 2008. – 304 с.

4. Интернет ресурсы: http://sibac.info/studconf/hum

Штефан Анастасія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.п.н., доц.Бессарабова О.

РЕКРЕАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНОГО ЧАСУ

Постановка проблеми. Проблема вільного часу людини ґрунтовно досліджується з початку епохи інтенсивного розвитку промисловості та науково-технічної революції. Особливого значення вивчення цієї проблеми набуває в умовах сучасного суспільства, яке вносить зміни в традиційний спосіб життя людей [3, с. 44 - 45].

У сучасному світі вільний час є важливою умовою формування особистості людини [1, с.5].

У процесі використання вільного часу для оздоровчої, пізнавальної спортивної та культурно – розважальної діяльності людей на спеціалізованих територіях, поза місцем їх постійного проживання виникає сукупність явищ і відносин яки соціологи розглядають як рекреацію.

Розуміння змісту поняття вільний час дозволить на теоретичному рівні визначити його рекреаційні можливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про науковий підхід до вивчення проблем вільного часу можна говорити, починаючи з кінця XIX століття, коли було здійснено декілька спроб дослідження вільного часу. Суттєвий вплив на розвиток наукових досліджень проблеми вільного часу, а також формування теорій вільного часу мала низка наукових конгресів того часу. Значний внесок в її розвиток зробили К. Маркс, Т. Веблен, Ж. Фрідман, Ж. Думайзедер, М. Каплан, Г. Віленський, Г. Клуга, Г. Клуга, А. Заломек, Дж. Ландберг, В. Харієрст, З. Стайков, З. Скужинський та інші. Вони заложили фундамент досліджень даного напрямку і визначили основні підходи до вивчення вільного часу [2,3].

Метою нашої роботи є визначити рекреаційні можливості використання вільного часу

Виклад основного матеріалу. Найбільш розповсюдженим трактуванням вільного часу є визначення французького соціолога Думазейдера – це дії, розваги, добровільна участь у громадському житті після виконання професійних обов'язків, тобто заняття, які має людини з власної волі, з метою відпочинку та вдосконалення своєї особистості [3, с. 50].

Культуролог Хайзінга розглядає функції вільного часу в категоріях забави та розваги, наголошуючи на двох аспектах – культурологічному та біологічному. Соціолог Т. Веблен називав вільним часом сукупність життєдіяльності людини поза часовим вимірами трудової діяльності, вважаючи при цьому, що кількість вільного часу людини має безпосередній вплив на її соціальний статус [3, с. 46].

На думку психолога В.Й. Бочелюка, вільний час починається там, де закінчується не тільки робота на виробництві або установі, а й усяка інша турбота про підтримку фізичного буття. Таким чином під вільним часом розуміється такий час, який не поглинається безпосередньо продуктивною працею, а залишається вільним для задоволень, дозвілля, вільної діяльності й розвитку [1, с. 9].

Французький дослідник Фрідман, крім поняття «вільний час», застосував термін «час незайнятий, вільний». Але різниця полягає в тому, що людина впродовж часу, вільного від трудової діяльності, має низьку сімейних і громадських обов'язків, а тому весь проміжок трудовим часом не можна вважати повністю вільним [3, с. 46].

В свою чергу, основними ознаками рекреації виступає: рухова діяльність на дозвіллі, яка виконується у вільний чи спеціально виділений час; фізичні вправи як головний засіб; добровільність участі;задоволення від участі (має переважно розважальний характер); позитивний вплив на організм людини; здійснюється переважно в природних умовах; прийнятність, корисність для суспільства (містить культурно-ціннісні аспекти, інтелектуальні, емоційні, фізичні й освітньо-виховні компоненти).

У контексті функцій фізичної рекреації можна виділити дві основні функції вільного часу: відновлення сил людини, витрачених в процесі виробничої праці та самозабезпечення; духовний і фізичний розвиток. Вільний час характеризується величиною (обсягом), змістом і структурою, у якій постійно збільшується частка проведення часу, пов'язаного із впливом соціокультурного фактора і рекреаційним впливом сфери культури на культуру вільного часу. Отже, поняття «дозвілля» і «вільний час» взаємопов'язані, але вони не є тотожними. Коли говорять про вільний час, наголошують на потенційній можливості використовувати його для будь-якої діяльності.

Висновки. Таким чином, під вільним часом розуміється такий час, який не поглинається безпосередньо продуктивною працею, а залишається вільним для задоволень, дозвілля, вільної діяльності й розвитку. Отже фізична рекреація у вільний час має певні переваги над іншими видами дозвілля, оскільки існує багато її різновидів, зокрема вона включає елементи гри, розваги, змагання і надає широкі можливості для спілкування з природою, іншими людьми.

Література

1. Бочелюк В.Й. Дозвіллєзнавство: навчальний посібник / В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
2. Круцевич Т.Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – 248 с.
3. Приступа Є.Н. Фізична рекреація: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Є. Н. Приступа, О. М. Жданова, О. М. Линець та інші; за наук. ред. Є. Н. Приступи. – Львів: Ліга-Прес, 2001. – 480 с.

Підсекція «Актуальні аспекти розвитку фізичного виховання»

Бірюк Максим
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед.н., ст. викл. Притула О.Л.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА НА ЗАПОРІЗЬКІЙ СІЧІ

Історія фізичної культури козаків досить загадкова і відзначається низькими віковими межами. Молодий воїн уже з самого малечку повинен був знати всі види зброї, як правильно тримати шаблю, як стріляти з пістоля. Історія, в свою чергу,донесла до нас безліч фактів про високий рівень здоров'я наших пращурів [1, с. 33].

З раннього дитинства хлопчиків починали вчити військовим справам. Як описує Т. Каляндрук в своїй книзі «Таємниці бойових мистецтв», козаки проводили різні ігри, такі як: «Бій навкулачки», «Піжмурки», «Сліпий Іван», «Попихач» тощо [4, с. 10-12].

Велике значення козаки давали власному здоров'ю. Видатний історик Д.І. Яворницький у своїй роботі «Історія українських козаків», даючи характеристику козакам писав: «Запорожець був здоровим, вільним від хвороб, умирав більше на війні, ніж вдома». Займалися фізичними і психофізичними справами, навіть, коли юний козак приймався до істинного козацтва, він не припиняв займатися фізичними вправами [6, с. 264-265].

Козаки створили досить ефективні спеціальні фізичні та психофізичні вправи, спрямовані на самопізнання, саморозвиток, тілесне, психофізичне та моральне вдосконалення воїна. Ця система, за твердженням сучасників, була однією з кращих в усьому світі [5, с. 126].

Встаючи зранку, вони загартовували себе, обливаючись водою і в літку, і взимку. Козаки більшу частину року ходили в легкому одязі, здебільш босоніж.

На Січі юнаків навчали не тільки битися і майстерно фехтувати шаблею, а і веслувати, стріляти з лука, полювати, плавати. Для прийняття юнака в козаки були спеціальні іспити,

наприклад, проходження Дніпровських порогів, плавання певної відстані проти течії та інші [4, с. 19-25].

Використовуючи багатий досвід попередніх поколінь, починає формуватися своєрідна система фізичного виховання. Одним із компонентів цієї системи був здоровий спосіб життя, який ґрунтувався на чіткому виконанні релігійних обрядів, чергування постів, велике значення надавалося режиму дня. Також козаки займалися плаванням, адже в той час було практично неможливо вижити без вміння плавати, окрім того, це було своєрідним загартуванням.

Кожної весни козаки проводили змагання, серед них, наприклад, плавання на човні поперек бурхливої річки. Часто проводилися змагання із пірнання під воду. Для цього старшина впускав прокурену люльку в воду, а юнаки пірнали за нею [4, с. 31-39].

Козаки, загартовуючи себе фізично, пристосувалися лікуватися травами, брати енергію від Сонця й матері-Землі. Козаки завжди чітко дотримувалися своїх правил, зокрема, в боях «Навкулачки» не допускалося, щоб досвідчений боєць змагався з юнаком [3, с. 54].

Серед козаків були і особливі люди – характерники, які володіли усіма п'ятьма видами зброї: мечами, списами, знаряддям для метання стріл, великими метальними машинами, містичними стрілами [4, с. 176].

На Січі існував Пластунівський курінь, в якому характерники виховували знаменитих козаків-розвідників-пластунів. Головним завданням пластунів була розвідка і охорона кордонів Запоріжжя від несподіваних нападів ворога. Їх навчали характерництву, унікальним бойовим мистецтвам «Спас» і «Бойовий гопак», які їм дозволяли вижити і вийти з будь-якої ситуації. Пластуни були для козаків і очима, і вухами. Вони могли легко підібратися до ворога непоміченими, підслухати те, що їм потрібно і, так само, тихо і непомітно піти. Коли пластуни були на варті, козакам можна було спокійно займатися своїми справами або святкувати.

Щодо військового мистецтва пластунів, то воно було визначене одним із найпотужніших у світі. Не дивно, що непомітне підповзання до цілі і в наш час називають «по-пластунськи», а військові прийоми застосовують у багатьох розвідних школах[1, с. 123].

Враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що саме систематичне виконання фізичних вправ і ефективна системазагартування виховали той тип козаків, які легко витримували спрагу, голод, спеку й холод та були надійними захисниками всього українського народу, про що свідчать і що підтверджують факти з історії.

Значне місце відводилося національним танцям, релігійним ритуалам, звичаям, які сприяли не тільки моральному вдосконаленню війська, а й впливали на розвиток його якостей, якими так вигідно вирізнялось Запорозьке військо. Таким чином ми доводимо, що на Запорізькій Січі працювала доволі ефективна система фізичного виховання, яка носила виключно національний характер, а її основу складали віковічні звичаї українського народу.

Література

1. Каляндрук Т. Таємниці бойових мистецтв / Т. Каляндрук. – Львів : ЛА « Піраміда », 2007. – 306 с.

2. Каляндрук Т. Загадки козацьких характерників / Т. Каляндрук. – Львів: ЛА « Піраміда » , 2007. – 288 с.

3. Кащенко А. Оповідання про славне Військо Запорозьке низове / А.Кащенко. – Дніпропетровськ: Січ, 1991. – 494с.

4. Козацькі забави / [В. І. Завацький, А. В. Щось, О. І. Бичук , Л. І. Пономаренко]. Луцьк :Надстир'я, 1994. –с. 109

5. Цьось А. В., Деделюк Н. А. Історія фізичного виховання на території Уаїни з найдавніших часів до початку XIX ст./ А. В. Цьось, Н. А. Деделюк– Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. – 48 с.

6. Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків : у 3 т. Т. 1/ Д.І.Яворницький. − К. :Наук. думка, 1990. − 580 с.

Головко Артем
студент 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.філос., доц. Товстоп'ятко Ф.Ф.

ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ У ШКОЛІ

Невід'ємною складовою професійної підготовки кожного вчителя фізичної культури повинна стати готовність до проведення педагогічної діяльності на засадах її педагогічно-оздоровчого впливу на дитину.

Сьогодні перед вчителем фізичної культури постає проблема – зробити фізичне виховання процесом безперервної дії. Це означає, що вчитель фізичної культури не має право обмежувати свою діяльність окремими епізодичними заходами з фізичного виховання, адже час висуває питання про фізичне виховання школярі як систему всезагального обов'язкового навчання основам здоров'я, створення умов для фізичного розвитку, підвищення рівня фізичної підготовленості, зміцнення функціональних систем організму.

Проблема професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури має багатоаспектне теоретичне висвітлення [1-3]. Багато вчених зазначають, що підготовка вчителя фізичної культури до здійснення позакласної роботи в школі практично не відображена у спеціальній літературі й те, що вона здійснюється без достатньої професійно-педагогічної спрямованості.

Тому проблема пошуку можливостей вдосконалення процесу фізичного виховання в школах за рахунок оптимізації діяльності учнів, залежить від результативності роботи вчителя до проведення, у тому числі й секційної роботи зі школярами.

Метою роботи став аналіз готовності майбутніх вчителів фізичної культури до організації і проведення секційної роботи з учнями в умовах загальноосвітньої школи.

У результаті опрацювання наукової літератури були сформовані наступні завдання. 1. Вивчення рівня та аналіз якості готовності майбутніх вчителів фізичної культури до секційної роботи зі школярами. 2. Виявити інтерес і потреби учнів загальноосвітньої школи до позакласних занять фізичною культурою.

На основі застосування методу анкетування, яке було проведено з метою визначення суб'єктивної оцінки особистої професійної готовності майбутніх вчителів до проведення секційних занять в шкільних умовах та анкетування учнів старшого шкільного віку з метою виявлення потреб та інтересів учнів до позакласних занять з фізичної культури.

Дослідження проводилось серед студентів 4-х курсів факультету фізичного виховання ЗНУ і серед учнів старшого шкільного віку в кількості 108 учнів 10-11-х класів.

Аналіз отриманих анкетних даних майбутніх вчителів фізичної культури виявив, що за більшості опитуваних безперечно перше місце посіло безпосереднє проведення уроків фізичної культури – 42 відповіді, що становило 100%. Наступні три місця за переважною кількістю відповідей студентів розподілилися таким чином: проведення фізкультурно-оздоровчої роботи (64%), проведення годин здоров'я (59%) і підготовка до роботи з учнями спеціальних медичних груп (54% студентів).

Останні (5 і 6) місця в рейтингу відводиться підготовці та організації секційної роботи та проведенню малих форм фізкультурно-оздоровчої роботи в режимі навчального дня.

Студенти-випускники зазначили, що найбільше досвіду з організації секційної роботи зі школярами вони отримують під час проходження педагогічної практики, а також у процесі занять в групі спортивно-педагогічного вдосконалення (СПВ).

Найскладнішим розділом секційної роботи для студентів-випускників є планування і облік навчально-тренувального навантаження (69%), інші студенти зазначили: набір учнів у секцію (15% студентів) та організацію і проведення спортивних змагань (11%).

Аналіз анкетного опитування учнів старшого шкільного віку виявив, що найбільша кількість учнів вважає за необхідне займатися фізичною культурою і спортом, але при цьому систематично займається тільки 25,9% учнів і 74,1% опитуваних не займається в шкільних секціях. Не високий рівень активності учнів до фізичної культури і спорту пов'язаний з тим,

що організація і зміст секційної роботи в школі не відповідає інтересам і потребам старшокласників.

Висновки. 1. Результати дослідження дозволили визначити суб'єктивну оцінку особистої професійної готовності майбутніх фахівців до проведення секційної роботи з фізичної культури в шкільних умовах. 2. Анкетування виявило, що 31% майбутніх вчителів з фізичної культури вважають себе готовими до проведення секційної роботи з учнями за власним бажанням. 3. Встановлено, що 61% студентів-випускників підтвердили одержання досвіду з організації секційної роботи у школі під час проходження виробничої практики. 4. Загальний рівень готовності до проведення секційної роботи переважна більшість студентів оцінила, як «задовільний» (76%) і як «незадовільний» (13% студентів). 5. Аналіз анкетування учнів старшого шкільного віку довів, що 97,6% учнів визначають необхідність занять фізичною культурою, займаються в спортивних секціях 25,9% учнів і 74,1% опитуваних не відвідують секційних занять у школі.

Література

1. Жуковський Є. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчої діяльності / Є. Жуковський // Зб. наук. пр. Житомирський державний університет, 2012. – С. 12-21

2. Угніч І.В. Актуальні питання організації позакласного фізичного виховання у школі / І.В. Угніч // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені Драгоманова. – К.: КПУ, 2011. – №12. – С. 434-437.

3. Мельник А.О. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до позакласної роботи у школі / А.О. Мельник. – Кіровоград: КДПУ, 2014. – 59 с.

Дьомін Владислав
студент 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Чиженок Т.М.

СУЧАСНИЙ СТАН РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Раціональна організація рухової активності (РА) є важливим чинником покращення фізичного здоров'я.

Дані багатьох досліджень [1-3]свідчать про те, що кількість здорових людей в Україні постійно зменшується в усіх вікових групах. Найчастіше причиною різних відхилень у фізичному розвитку та стані здоров'я дітей є недостатня рухова активність (О.Г. Сухарев).

Добові потреби у рухах підлітків зазвичай задовольняються в середньому на 18-22%, тому і дефіцит складає приблизно 80%. Це призвело до негативних наслідків для здоров'я школярів.

За даними МОЗ України 50% учнів мають функціональні відхилення у діяльності організму. За останні п'ять років зросла кількість учнів, віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи. У 56% дітей низький рівень фізичного здоров'я, у 36% нижче середнього й середній і лише 7,5% мають високий рівень фізичного здоров'я. Це зумовлюється дією цілої низки чинників, з поміж яких головний – недостатня рухова активність, яка трактується як діяльність індивідуума, що спрямована на досягнення фізичної досконалості.

Науковими дослідженнями встановлено, що уроки фізичної культури не можуть повністю ліквідувати дефіцит рухової активності [4].

У дні, коли за розкладом проводяться тричі на тиждень уроки фізичної культури, дефіцит рухової активності становить в середньому 40%, а у дні коли уроків немає, він підвищується до 60% [4].

Водночас сучасний стан рухової активності школярів і способи її вдосконалення у учнів загальноосвітніх навчальних закладів до сьогодні вивчені недостатньо і потребують подальших досліджень.

Основною метою даної статті є вивчення рівня рухової активності у учнів середнього шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети дослідження було визначено завдання: вивчити стан рухової активності й з'ясувати обсяг і рівні у учнів середнього шкільного віку.

Рухову активність учнів визначали методом формалізованого самозвіту, який дозволив за самооцінкою часу витраченого учнями на різні види рухової активності визначити рівень, як конкретного учня, так і групи в цілому (методика О.Г. Сухарева).

Дослідження проводилось на базі НВК №101 міста Запоріжжя. У опитуванні брали участь хлопчики і дівчата V-VI класів у кількості 178 учнів.

Аналізуючи дані результатів опитування, можна стверджувати, що в середньому віці у більшості учнів V-VI класів відбувається зменшення обсягу рухової активності.

Залежно від обсягу рухової активності учні V-VI класів відносились до таких рівнів: активний, середній, пасивний і низький рівень.

До активного рівня рухової діяльності відносились учні, які витрачали на різні види рухової активності від 11 до 14 годин протягом тижня: хлопчики витрачали – 14,3 години, дівчата – 11,2 години на тиждень.

До середнього рівня відносились учні, які витрачали на фізичні вправи і спорт: хлопчики – 12,2 години на тиждень, дівчата – 8,9 годин на тиждень.

До пасивного рівня рухової діяльності відносились учні, які витрачали на фізичні вправи: хлопчики – 7 годин, дівчата 5,16 годин протягом тижня.

Низький рівень рухової активності був виявлений у 6 хлопчиків, які витрачали 3,4 години і у 8 дівчат, які витрачали близько 2-х годин на тиждень.

Висновки. 1. У результаті анкетування було виявлено, що високий відсоток учнів V-VI класів (64,6%) мають дефіцит рухової активності.

2. Було встановлено, що у 75,8% учнів V-VI класів спостерігалось зниження рухової активності порівняно з минулим навчальним роком.

3. Систематично займаються фізичною культурою у вільний час лише 13,3% учнів з числа опитуваних.

Література

1. Зеленухіна К. Активізація рухової діяльності учнів на фізичній культурі / К. Зеленухіна // Фізична культура та здоров'я людини: зб. студентської конф. – Чернівці: ЧНУ, 2014. – С. 79-80.

2. Круцевич Т.Ю. Методи вимірювання рухової активності дітей та підлітків / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімпійська література, 2011. – С. 142-152.

3. Ващенко С.В. Проблема дефицита двигательной активности у современных школьников / С.В. Ващенко // Матер. междунар. науч. практ. конф. – Минск: БГУФК, 2015. – С. 214-217.

4. Сухарев А.Г. Здоровье и физическое воспитание детей и подростков / А.Г. Сухарев. – М.: Медицина, 1991. – 272 с.

Карякін Павло
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед.н., ст. викл. Притула О.Л.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РУКОПАШУ «СПАС» В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

На сьогоднішній день в селах та селищах України гостро стоїть проблема розвитку та систематичної роботи з дітьми і молоддю в напрямку фізичної культури та спорту в позашкільний час. Вирішенням цієї проблеми може стати закон України про децентралізацію влади, та в контексті цього, розвиток національних видів спорту, таких як Спас. Так що таке

Спас і чому саме перспектива його розвитку. Спас – вид української національної боротьби. Перша письмова згадка про Спас - журнал "Техника молодежи" №2 за 1989 рік. Саме в цьому номері було надруковано статтю (лист) Леоніда Петровича Безклубого "*Интерес моей мысли*"[1].

У 2008 році український рукопаш «Спас» було визнано неолімпійським видом спорту в Україні [2]. Правила змагань [3] та навчальна програма з українського рукопашу "Спас" для дитячо-юнацьких спортивних шкіл була затверджена Державною службою молоді та спорту України у 2012 році [4]. Крім українського рукопашу "Спас" федерація розвиває боротьбу навхрест, боротьбу на поясах, боротьбу для найменшфх «Котигорошко» (первісна назва "штовхач" замінена через велику кількість штовхачів у системі підготовки), бої "лава-на-лаву", козацьке багатоборство, шабельний бій та бій на списах. Окремими напрямками вивчаються власне бойове мистецтво "Спас" та військовий напрямок.

Починаючи з 2016 року, Всеукраїнська федерація "Спас" активізувала діяльність щодо визначення термінів "національні види спорту", "національні бойові мистецтва", внесення їх у законодавство та надання їм окремого статусу. Враховуючи патріотичне спрямування та визнання державою в умовах які зараз відбуваються з країною Спас є невід'ємною передумовою для розвитку суспільства вцілому. Стосовно перспектив розвитку Спасу в селах,селещях враховуючи досвід, хочется відмітити зацікавленість в першу чергу дітей та молоді яким надзвичайно важливо мати зайнятість у позашкільний час. По перше, це чудова фізична форма спортсменів, по друге їхня планомірна марально-вольова підготовка здобута в ході постійних тренувань та участі у змаганнях різного рівня.

Спираючись на статтю 140, проекту закону про децентралізацію влади [5], територіальна громада здійснює місцеве самоврядування як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування шляхом самостійного регулювання суспільних справ місцевого значення та управління ними в межах Конституції і законів України.

Територіальну громаду становлять мешканці поселення чи поселень відповідної громади. Територіальна громада здійснює місцеве самоврядування безпосередньо шляхом місцевих референдумів та в інших формах, визначених законом.

Таким чином наголошуючи на не значну підтримку діяльності, місцевої влади та органів самоврядування, які за умови надання їм повноважень зобов'язані забезпечити фінансування та підтримку на різних рівнях, саме видів спорту які розвивались і самостійно на їх територіях і тільки. Ще одне з імовірних джерел фінансування є соціально відповідальний бізнес на територіях громад. Це також невід'ємні учасники суспільного життя на селі. Стосовно практичного аспекту цієї роботи, не обов'язково виділення величезних коштів на побудову спортивних комплексів або окремих приміщень. Для повноцінного функціонування секції з українського руокпашу «Спас» достатньо надання шкільного спортивного залу або вільного приміщення будинку культури, якщо таке є. І безперечно, забезпечення тренерів заробітною платнею для безкоштовного тренувального прцесу всім бажаючих, та всіма матеріальними засобами для тренувань (мати,боксерські груші тощо) в якості бонусів за результати на змаганнях спортсменів та тренерів заохочувати преміями та додатковим матеріальним оснащенням. Невід'ємною частиною цього процесу є батьки вихованці та громади населених пунктів в цілому. Від них певною мірою залежить, яка підтримка діяльності спасу на території і залучення сусідніх населених пунктів шляхом особистого прикладу.

Ще одним з немало важливих моментів розвитку є проведення та організація змагань, вишкільних таборів та традиційних свят, так як український рукопаш «СПАС» є національним видом спорту. Це окрема тема яку необхідно розкрити. Проведення традиційних свят, а також змагань на досить високому рісні можуть забезпечити такий напрямок розвитку на території громади, як зелений або сільський туризм. Зараз ця тема досить актуальна як для мешканців приймаючої сторони (це робочі місця, можливість творчого та інтелектуального розвитку), так і для сторони відвідуючої (можливість

відпочинку за невеликі кошти, зануритись в атмосферу минувшини або по вболівати за спортсменів).

Навіть без впровадження закону в дію, яскравим прикладом такої роботи є один з осередків Всеукраїнської федерації «Спас», який почав свій розвиток з села Новоолександрівка Запорізького району Запорізької області. За шість років систематичної та наполегливої роботи було підготовлено та виховано вісім чемпіонів України з українського рукопашу «Спас» та двадцять вісім призерів та чемпіонів Запрізької області та створено ситку осередків для занять українським рукопашем «Спас» в чотирьох селах і залучено до занять більше двохсот дітей та підлітків. Отже, з вищесказаного можна зробити висновок про перспективу відродження національних видів спорту, зокрема українського рукопашу «Спас» в сільській місцевості завдяки відносній недороговизні, простоті і присутності ментальної спорідності сільського населення з українськими національними традиціями.

Література

1. Безклубый Л.П. Интерес моей мысли / Л.П. Безклубый // Техника молодежи.-1989. - № 2. – С. 11.
2. В Україні офіційно визнали сім нових видів спорту [Електронний ресурс] / В Україні офіційно визнали сім нових видів спорту. NEWSru.ua / Спорт / Середа, 10 лютого – Режим доступу : http://www.newsru.ua/sport/10feb2010/sport.html - Назва з екрану.
3. Правила змагань з Українського рукопашу «Спас», укладачі: Притула О.Л., Рижов К.А., Поляков Г.М., Запоріжжя, 2009. – 52 с.
4. Притула О.Л. Український рукопаш “Спас”: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Український рукопаш “Спас” / Притула О.Л. Рижов К.А., Лукоянова К.В. / Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл / – Запоріжжя – Київ: дизайн-студія “Інтера”, 2012. – 68 с.
5. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812

Маляренко Іван
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фіз.вих., доц. Тищенко В.О.

ДИНАМІКА СТАНУ ЗДОРОВ’Я СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» ЗНУ

У Цільовій комплексній програмі України «Фізичне виховання – здоров’я нації» наводяться дані, що 90% молоді мають відхилення у стані здоров’я, понад 50% – незадовільну фізичну підготовленість [4]. В студентів знизився рівень фізичної підготовленості, збільшилась кількість серцево-судинних захворювань, погіршились функціональні резерви організму, прослідковується системне порушення постави, наявність різних вад опорно-рухового апарату. Вивченням циєї проблеми займалися чімало науковців, серед яких Д.В. Бойко [1], Є.А. Захаріна [2], Т.Ю. Круцевич [3] та ін. Аналіз науково-методичної літератури свідчить, що за останні роки спостерігається збільшення контингенту, який відноситься до спеціальних медичних груп на початку навчання у ВНЗ та їх поповнення до останнього року викладання фізичного виховання. Низький вихідний рівень здоров’я абітурієнтів, які вступають до ВНЗ, серйозно ускладнює їх адаптацію до навчальних навантажень, стаючи причиною подальшого погіршення здоров’я й успішності.

Метою нашого дослідження є порівняльний аналіз стану здоров’я студентів 1 курсу Запорізького національного університету (ЗНУ). Для вирішення поставленої мети застосовувалися аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, аналіз даних медичних карт після лікарського контролю та методи статистичної обробки даних. За станом здоров’я нами порівнювалися результати медичного обстеження студентів ЗНУ І курсів денної форми навчання за 2013-2014 та 2014-2015 н. р. (табл.1):

- кількість студентів, віднесених до основної медичної групи;
- кількість студентів, віднесених до підготовчої медичної групи;
- кількість студентів, віднесених до спеціальної медичної групи;

- кількість студентів, які звільнені від занять;
- кількість студентів, які знаходяться на дообстеженні.

Таблиця 1

Розподіл студентів за медичними групами після проведення комплексного медичного обстеження

Навчальні рокі	Всього осіб		Медична група				
			ОМГ	ПМГ	СМГ	звільнені	дообстеження
2013/2014	1230	n	431	245	200	65	289
		%	35	19,9	16,3	5,3	23,5
2014/2015	1447	n	466	338	297	77	269
		%	32,2	23,4	20,5	5,3	15,6

Аналіз отриманих даних дозволяє говорити про те, що більше половини студентів віднесені до основної (ОМГ), підготовчої (ПМГ) та спеціальної (СМГ) медичних груп. Але, друга половина студентів мають достатньо серйозні відхилення у стані здоров'я, а деякі і зовсім звільненні від фізичних навантажень. Існує і відсоток таких студентів які знаходяться на дообстеженні або зовсім не з'явилися на медичне обстеження. Порівнюючи результати комплексного медичного обстеження студентів І курсів ЗНУ за 2013-2014 та 2014-2015 н. р. (рис. 1) нами відзначено відсоткове зменшення числа студентів віднесених до основної медичної групи на 2,8%. Збільшилася кількість студентів які відносяться до ПМГ – на 3,5% та СМГ – на 4,2%. Відсоток студентів які повністю звільнені від занять фізичним вихованням не змінився та залишився 5,3%. На 4,9% зменшилася кількість студентів яки знаходяться на дообстеженні.

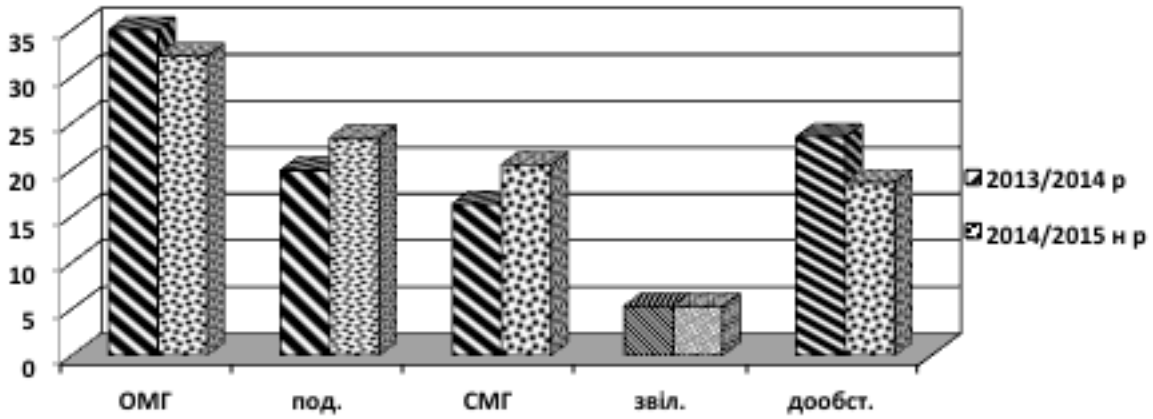

Рис. 1. *Порівняння студентів І курсів ЗНУ за медичними групами після проведення комплексного медичного огляду 2013/ 2014 і 2014/2015 н.р.*

Отримані нами результати підтверджують дані про погіршення стану здоров'я і збільшення кількості хронічних захворювань у студентської молоді з кожним роком. Для виправлення ситуації, рекомендуємо збільшити кількість обов'язкових занять фізичною культурою у ВНЗ. Необхідно повсюдно і регулярно вести моніторинг стану здоров'я студентів, і за отриманими показниками оцінювати якість виховання, освіти та оздоровлення.

Література

1. Бойко Д.В. Сучасний стан та перспективні напрямки вдосконалення фізичного виховання студентів ВНЗ України III-IV рівнів акредитації / Д.В. Бойко // Педагогіка та медикобіологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – №1. – С. 22-25.

2. Захарина Е.А. Анализ физического здоровья студентов Классического приватного университета / Е.А. Захарина // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. – №7. – С. 61-64.

3. Круцевич Т.Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. – К., 2010. – 248 с.

4. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації». Затв. Указом Президента України 1 вересня 1998 р. №963/93.

Маляренко Іван
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед.н., ст. викл. Притула О.Л.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВИДИ СПОРТУ

В нашій країні національними видами спорту є : «гирьовий спорт», «бойовий гопак», «спас», «хортинг», «хрест», «сварга» , «козацька вежа», «козацький двобій», «лава на лаву». Національні види спорту що історично склалися в етнічних групах населення, що мають соціально-культурну спрямованість і розвиваються в межах одного суб'єкта України, основані на традиціях української національної фізичної культури.

Також з 1974 по 1981 роки в Українській РСР гирьовий спорт вважається «українським національним видом спорту» і присвоювалось звання « майстер спорту з національних видів спорту ».

Новітня історія гирьового спорту України починається в 1960-х роках. Змагання з гирями швидко розповсюдилися в сільській, на заводах, в армії і флоті та серед сдуненської молоді. 1970 в Україні затверджуються перші правила змагань , до яких увійшли, до яких увійшли три вправи (триборство) — жим гирі кожною рукою, поштовх двох гир від груді і ривок одною рукою. Залежно від рангу , змагання проводяться з гирями 16, 24 і 32 кгВраховуючі зростаючу популярність і доступність змагань з гирями , в Україні 1974 року вперше введено почесне спортивне звання « Майстер спорту з гирьового спорту» .[5, с. 4-6]

Хотілось би розповісти за бойове мистецтво «Спас». Національний вид бойового мистецтва під назвою «Спас» сформований на базі козацького бойового мистецтва «Спас». В його рамках розпрацьовано кілька напрямків, зокрема, прикладний, спортивний, показовий та оздоровчо-лікувальний [3, с.1-2]. В бойовому мистецтві «Спас» використовуються козацькі забави такі як ; « бій навкулачки» , «лава на лаву» , «боротьба навхрест», « боротьба на поясах», «боротьба штовхач» і багато іншого. В цьому виді єдиноборств застосовується народний танець гопак [2, с.18].

«Рукопаш гопак» це цілісна система яка охоплює всі можливі способи знешкодження супротивника у безпосередньому зіткненні. Різноманітна техніка українського рукопашу гопак базується на єдиних принципах руху, відповідних українцям. Техніка і методика тренувань базуються перш за все на традиціях української народної фізичної культури, збереженої у гопаку та інших військових танцях, народних ігор тощо. В українському рукопаші гопак враховується досвід загальноєвропейської традиції рукопашу та досягнення сучасної спортивної науки [1, с. 38-39].

Хотілось особливе значення придати такій козацькій забаві як кулачний бій «Лава на лаву». Існує козацьке прислів'я «Той не козак що в лаві не стояв» , ця забава є єдиним груповим видом єдиноборств, який притаманний саме слов'янам. Існуєть різні варіанти назв цього виду єдиноборства в групі: "стінка на стінку", "стіна на стіну" тощо. Сам термін "лава на лаву" безпосередньо був притаманний запорозькому козацтву [4, с. 277].

З всього цього можна зробити висновок що на сьогоднішній день в Україні відроджуються старі забуті види єдиноборств, створюються на їх основі нові види і стилі. Українська фізична культура має досить широкий спектр форм і напрямків, існувала і існує досить велика кількість національних видів спорту, які на сьогодні офіційно визнані державою та не визнані. Наша Україна дуже сильна країна тому що ми поважаємо наші традиції. І хотілось щоб наші національні види спорту були на першому місці в нашій країні. Тому що вони основані на досвіді наших пращурів .

Література

1. Каляндрук Т. Таємниці бойових мистецтв / Т. Каляндрук. – Львів : ЛА « Піраміда », 2007. – 306 с.
2. Козацькі забави / [В. І. Завацький, А. В. Щось, О. І. Бичук ,Л. І. Пономаренко]. Луцьк :Надстир'я, 1994. –с. 109

3. Притула О.Л., Шилов Ю.О. Світогляд в українському рукопаші «СПАС»: навчальний посібник для студентів спеціальності «Фізичне виховання». – Запоріжжя: ЗНУ, 2013. – 136 с.
4. Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків : у 3 т. Т. 1/ Д.І.Яворницький. − К. :Наук. думка, 1990. − 580 с.
5. Архангородский В.С. Гиревой спорт. – К.: Здоров'я, 1980. – 52 с.

Мітев Руслан
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: д.п.н., проф. Конох А.П.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ РИВКА ВАЖКОАТЛЕТІВ

На сучасному етапі в українській важкій атлетиці спостерігається новий якісний підйом спортивних результатів [2]. Однак, середній рівень технічної майстерності навіть висококваліфікованих спортсменів все ще є недостатнім. У більшості випадків причиною невдалих спроб у ривку і підйомі штанги на груди для поштовху є недоліки в техніці виконання їх основних частин – періодів підриву та відходу під штангу. Слід зазначити, що період відходу під штангу досліджений значно менше інших частин класичних вправ. Зокрема, недостатньо вивчена варіативність біомеханічних характеристик цього періоду в залежності від таких факторів, як ваго-ростові дані атлетів, яке виконує вправу, величина навантаження і спортивна класифікація, а також взаємозв'язок його з попереднім періодом – підривом [1]. Теоретичний аналіз проблеми особливостей підготовки важкоатлетів-початківців дозволив стверджувати наступне:

- ✓ ривок і підйом штанги на груди з вису дозволяють проявити значніші максимальні зусилля і амплітуду розгинання ніг у колінних суглобах, сприяючи розвитку вибухової сили м'язів;
- ✓ вправи, що виконуються з вису, є ефективними засобами вдосконалення техніки для важкоатлетів будь-якої кваліфікації (особливо для початківців).

Отже на основі вищезазначеного нами була розроблена методика підготовки юних важкоатлетів мета якої сформувати в них раціональну техніку класичних вправ, де переважала ривкова спрямованість. Нами застосовувались зони інтенсивності 75,0-85,0% (основна тренувальна вага у початківців важкоатлетів у класичних вправах) в звязку з тим, що у важкоатлетів- початківців вага штанги має більш сильний вплив на досліджувані характеристики техніки. Ккожна надбавка ваги на штангу в 10,0% викликає в них статистично достовірні зміни в багатьох структурних характеристиках.

При вдосконаленні техніки ривка і підйому на груди методом цілісного виконання вправи, штангу вагою менше 75,0% від граничного не застосували; легшу – піднімали з вису. Контрольна група штангу і легкого та середнього ваги піднімала тільки з помосту. На цьому етапі дослідження ми керувалися наступними практичними рекомендаціями:

- удосконалювали техніку ривка і підйому на груди способом цілісного виконання вправ тільки зі штангою середнього і великої тренувальної ваги (75,0-90,0% від кращого результату);
- застосовували спосіб виконання вправ по частинах: з вису ривок, з вису підйом штанги на груди зі штангою легкої тренувальної ваги (55,0-70,0%);
- планували не менше 60,0-70,0% обсягу навантаження на вправи, що виконуються з вису із загальної кількості підйомів штанги в класичних вправах;
- застосовували допоміжні вправи, що адекватні техніці відходу під штангу;
- застосовували різні стрибки і підскоки зі штангою на плечах.

Експериментально підтверджено ефективність розробленої методики підготовки важкоатлетів-початківців 13-14 років спрямованої на формування у юних спортсменів техніки класичних вправ.

Результати проведення першого етапу експерименту показують, що в експериментальній групі величини приросту результатів у ривку і підйомі штанги на груди майже ідентичні. У ривку приріст склав 8,0 кг, при підйомі штанги на груди – 9,5 кг. У спортсменів експериментальної групи індивідуальний приріст результатів був на порядок вищим (від 5 до 10 кілограмів) порівняно з контрольною групою (від 2,5 до 5 кілограмів).

Індивідуальні результати спортсменів після проведення другого етапу дослідження вказують на позитивний вплив експериментальної методики. Приріст юнаків експериментальної групи коливався від 2,5 до 10 кг, а середнє значення приросту склало 6,2 кг. На відміну від експериментальної групи приріст спортсменів контрольної групи коливався від 0 до 2,5 кг, а середнє значення приросту по групі склало 2,5 кг.

Література

1. Антонюк О. В. Техніка виконання поштовху важкоатлетами високої кваліфікації різних вагових категорій / О. В. Антонюк // Спорт. вісн. Придніпров'я. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 100–102.

2. Олешко В.Г. Підготовка спортсменів у силових видах спорту : навч. посіб. // В.Г. Олешко. – Київ : ДІА, 2011. – 444 с.

Надєїн Максим
студент 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Чиженок Т.М.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПСИХОФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ

Успішне вирішення поставлених перед дошкільними навчальними закладами завдань неможливо без належного психофізичного стану дітей [1, 2].

Багато досліджень було присвячено перевірці ефективності експериментальних програм з фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах [3-4], водночас практично не вивчене питання ефективності впливу на психофізичний стан дошкільників типової програми з фізичної культури.

Усе це зумовило необхідність проведення відповідного дослідження – вивчення впливу типової навчальної програми з фізичної культури на показники психофізичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

У зв'язку з метою дослідження перед роботою були поставлені такі завдання: визначити вихідні показники психофізичної підготовленості дітей старшого дошкільного віку та з'ясувати вплив типової програми з фізичної культури на організм.

Тестування психофізичної підготовленості проводилося за методикою О.Д. Дубогай (2005) [5]. Дослідження проводилось у НВК «Мрія» міста Запоріжжя. Було утворено експериментальну і контрольну групи. До експериментальної групи входило 19 дітей, до контрольної 21 дитина віком 5-ть років.

У експериментальній групі, окрім обов'язкових занять фізичною культурою згідно типової програми, додатково, наприкінці основної частини уроку, проводились рухливі ігри і різні фізичні вправи на всіх фізкультурних заняттях.

Виклад основного матеріалу. На початку експерименту в показниках психофізичної підготовленості не спостерігалося достовірних розрізнень між хлопчиками експериментальної і контрольної груп. Вірогідні відмінності були в індивідуальних показниках хлопчиків. Це свідчило про те, що хлопчики з низьким рівнем показників потребували особливої уваги у розвитку вестибулярної стійкості засобами фізичного виховання.

Середнє значення оцінок за п'ятьма показниками психофізичної підготовленості хлопчиків становило 3,0 балів в обох групах.

У дівчат віком 5-ть років показники психофізичної підготовленості на початку дослідження в експериментальній і контрольній групі не мали вірогідних відмінностей.

Середнє значення оцінок за психофізичну підготовленість у дівчаток експериментальної групи становило 3 бали, в контрольній групі – 2,8 бали.

Наприкінці дослідження у показниках психофізичної підготовленості у хлопчиків і дівчат експериментальної та контрольної групи відбулося покращення результатів, проте не за всіма показниками було статистичне підтвердження.

Загальна оцінка психофізичного стану у хлопчиків зросла наприкінці експерименту в експериментальній групі до 4,8 балів, в контрольній до 3,6 балів. В умовах педагогічного експерименту зросли результати і у дівчаток експериментальної групи. Оцінка психофізичного стану в умовах експерименту у дівчаток експериментальної групи становила 4,6 бала, в контрольній – 3,0 бала.

У контрольній групі хлопчиків віком 5-ть років, які займались за типовою програмою з фізичної культури, не спостерігалося суттєвого зростання результатів, зміни у показниках психофізичного стану дівчаток контрольної групи наприкінці експерименту зросли, але були не такими значними.

У цілому загальна оцінка психофізичного стану дівчаток експериментальної групи наприкінці дослідження становила 4,6 балів, в контрольній групі – 3,0 балів.

Отже, показники психофізичної підготовленості дітей 5-ти років суттєво зросли в експериментальній групі хлопчиків і дівчаток, ніж в контрольних групах. Це підтвердило, що включення додаткових засобів фізичного виховання до існуючої програми з фізичної культури є більш ефективним, ніж застосування традиційної типової програми з фізичної культури для дошкільних навчальних закладів.

Висновки. 1. Вихідний рівень психофізичної підготовленості на початку дослідження в обох групах хлопчиків оцінювався як «задовільний», у дівчаток експериментальної групи – як «задовільний», в контрольній групі – як «незадовільний». 2. В умовах експерименту більш високого рівня у показниках психофізичного стану досягли хлопчики і дівчата (4,8 бали та 4,6 бали) експериментальної групи. 3. Включення додаткових засобів фізичного виховання у навчально-виховний процес дітей старшого дошкільного віку є більш ефективним порівняно з типовою програмою з фізичної культури.

Література

1. Круцевич Т.Ю. Перспективы оптимизации содержания и организации физического воспитания в контексте формирования целостной гармонично развитой личности дошкольников / Т.Ю. Круцевич // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2012. – №2. – С. 4-6.
2. Швайка Л.А. Моніторинг стану здоров'я дошкільників / Л.А. Швайка. – Харків: Основа, 2014. – 192 с.
3. Куценко Т.В. Стан властивостей психофізичних функцій у дітей старшого дошкільного віку / Т.В. Куценко, Г.М. Чайченко // Фізіологічний журнал. – 2000. – №5. – С. 100-106.
4. Єфіменко М.М. Фізична культура в дитсадку: час змін / М.М. Єфіменко // Дошкільне виховання. – 2013. – №8. – С. 18-19.
5. Дубогай О.Д. Вивчення психофізичних особливостей дитини. Експрес оцінка психофізіологічного стану дитини / О.Д. Дубогай. – К.: Шкільний світ, 2005. – С. 8-13.

Назаренко Вадим
студент 5 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.б.н., доц. Чиженок Т.М.

РОЗВИТОК РІЗНИХ ФОРМ ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У УЧНІВ ВІКОМ ВІД 10 ДО 17 РОКІВ

Науково-методичні література свідчить, що дослідження розвитку швидкості у школярів має великий теоретичний і практичний інтерес [1].

Особливої уваги заслуговують дослідження взаємозв'язку між формами прояву швидкості у школярів, швидкості рухів в різних ланках тіла і особливості статевого розвитку різних форм швидкості у учнів різного шкільного віку [1, 2].

Водночас аналіз літературних джерел показує, що проблема вікових закономірностей розвитку прояву швидкості різних форм у дітей шкільного віку потребує додаткового дослідження.

Метою статті є визначення вікових показників і рівня розвитку різних форм швидкості у учнів віком від 10 до 17 років.

Для визначення рівня розвитку швидкісних здібностей були використані тести: біг на 30 м з ходу, біг на 60 м, біг на місці впродовж 5 с, теппінг-тест, «естафетний тест». Якісний рівень розвитку різних форм швидкості, окремо для хлопчиків і дівчат, оцінювали за даними В.О. Романенко [3].

У дослідженні взяли участь учні віком від 10 до 17 років, у кількості 84 особи, з них 49 хлопчиків і 35 дівчат.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети дослідження було сформовано завдання: визначити показники різних форм розвитку швидкості і з'ясувати рівні розвитку у хлопчиків і дівчат від 10 до 17 років.

Проведеними дослідження було встановлено, що розвиток різних форм швидкості у учнів від 10 до 17 років має тенденцію до постійного, але не рівномірного зростання. У окремих вікових групах хлопчиків і дівчат спостерігається покращення показників, у інших випадках такого покращення немає (у хлопчиків частота рухів кистю у віці 14-15 років, у дівчат – швидкість цілісного руху і частота рухів ніг у віці 16-17 років). Найкращі середньо-групові показники різних форм швидкості учнів були виявлені у хлопчиків порівняно з дівчатами, за винятком швидкості одиночного руху у віці 10-11 років, де результати були однакові.

Показники швидкості хлопчиків були вірогідно кращі у віці 12-13 і 14-15 років та 16-17 років з прояву цілісного руху (біг 60 м) і швидкості одиночного руху («естафетний тест») у порівнянні з дівчатами.

Отримані дані показників розвитку різних форм швидкості у різні вікові періоди свідчать про те, що рівень оцінки задовільний у хлопчиків і дівчат з бігу на 30 м, на 60 м, а результати частоти локальних рухів рук, ніг, швидкості одиночного руху як у хлопчиків, так і дівчат в різні вікові періоди відповідали середньому рівню.

Висновок. Розвиток різних форм прояву швидкості школярів має певні особливості, які пов'язані з віковими закономірностями їхнього розвитку.

Література

1. Артюхов А.О. Особливості формування швидкісно-силових здібностей у дітей різного віку / А.О. Артюхов // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ, 2005. – №1. – С. 3-8.
2. Бутенко Б.І. Про шляхи розвитку швидкості / Б.І. Бутенко // Теорія і практика фізичної культури. – 2008. – №4. – С. 47-50.
3. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей (скоростные способности) / В.А. Романенко. – Донецк: ДонНУ, 2005. – С. 112-125, 223-224.

Очкусь Олександр
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед.н., ст. викл. Притула О.Л.

УКРАЇНСЬКИЙ РУКОПАШ «СПАС». ВИТОКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Найбільш популярним і масовим в Україні є «Український рукопаш «Спас». Це вид спортивного єдиноборства, який має національне коріння і має витоки з козацького бойового мистецтва «Спас» [1]. Тимчасово визнаний в Україні як вид спорту з липня 2008 р. В 2010 р. Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту «Український рукопаш «Спас» внесений у перелік видів спорту, що визнані в Україні (наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту № 306 від 09.02.2010 р.) [2].

В українському рукопаші «Спас» існують офіційно визнані Міністерством молоді та спорту України правила змагань [3], навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл з українського рукопашу «Спас» [4], класифікаційні вимоги та норми для українського рукопашу «Спас» (наказ державної служби молоді та спорту України № 2105 від 22.05.2012) [2].

В Україні працює система дитячо-юнацьких спортивних шкіл з українського рукопашу «Спас», а також відділення з цього виду спорту в ДЮСШ та спортивних клубах [5]. Розроблені програми підготовки тренерів-викладачів з українського рукопашу «Спас», відкрито спеціалізацію «Український рукопаш «Спас» на факультеті фізичного виховання в ДВНЗ «Запорізький національний університет» [6]. З 2005 р. український рукопаш «Спас» розвиває «ВГО Всеукраїнська федерація «Спас» (президент О. Притула), яка розвиває цей вид спортивного єдиноборства в 13 областях України та в дев'яти країнах світу: Україна, Росія, Білорусь, Естонія, Польща, Швеція, Німеччина, Грузія, Азербайджан. У 2012 р. проведений перший чемпіонат Європи з українського рукопашу «Спас», а в 2013 р. – перший чемпіонат світу [7].

Бойове мистецтво «Спас». Національний вид бойового мистецтва під назвою **«Спас»** сформований на базі козацького бойового мистецтва «Спас» і має кілька напрямків, зокрема, *прикладний, спортивний, показовий та оздоровчо-лікувальний [8]*. **Прикладний напрямок** передбачає ведення короткочасного індивідуального, групового і колективного рукопашного бою з використанням різних видів зброї в тому числі холодної та вогнепальної. Спортивний напрямок, сформований з 1992 р., пройшов апробацію протягом восьми років і переріс в вид спортивного єдиноборства український рукопаш «Спас» [8]. Показовий напрямок направлений, перш за все, на популяризацію української бойової культури, а також для розвитку техніко-тактичних можливостей бойового мистецтва «Спас» [7].

Оздоровчо-лікувальний напрямок направлений на відродження та розвиток в Україні козацької медицини, характерництва.

Рукопашний бій «Гопки-Спас». Рукопашний бій «Гопки-Спас» – жорстка наступальна система рукопашного бою, розрахована на груповий і швидкоплинний нічний бій з використанням вогнепальної і холодної зброї. Перший раз про цю систему згадав автор, нащадок український козацьких родів Л. Безклубий в журналі «Техніка молоді» № 2 в 1989 р. [9]. «Гопки-Спас» є суто військово-прикладною системою, хоча серед прибічників даної системи і існували спроби проведення змагань, які не набули широкого розвитку [8].

Роблячи висновки, можна сказати, що український рукопаш «Спас» маэ глибокі історичні витоки в Україні, збереглась традиція передачі знань в цьому бойовому мистецтві, а отже український рукопаш «Спас» може розвиватись в Україні за напрямками:

- національний спорт;
- національна бойова культура;
- військово-прикладний напрямок для силових відомств і збройних сил України;
- інші напрямки, які пов'язані з традицією козацтва в Україні.

Література

1. Притула О. Л. Модель системи національно-патріотичного виховання молоді на прикладі діяльності ВГО «Всеукраїнська федерація «Спас» / О. Л. Притула // Соціальне програмування патріотичного виховання молоді : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції з питань патріотичного виховання молоді, 23–24 листопада 2011 року, м. Запоріжжя. – Запоріжжя, 2011. – С. 347–351.

2. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 690 від 14 лютого 2012 року «Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні». – К. : Держмолодьспорт, 2012. – 7 с.

3. Правила змагань з Українського рукопашу «Спас» / уклад. : О. Л. Притула, К. А. Рижов, Г. М. Поляков. – Запоріжжя, 2009. – 52 с.

4. Притула О. Л. Український рукопаш «Спас» : навчальна програма для ДЮСШ / О. Л. Притула, К. А. Рижов, К. В. Лукоянова. – К. : РНМК ДСМтаС, 2012. – 68 с.
5. Поляков Г. М. Національний вид спорту український рукопаш «Спас». Сучасність та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Г. М. Поляков // Бойові мистецтва України : наук.-практ. зб. за матеріалами Всеукр. конф. – К. : МАУП, 2005. – С. 123–129. – Режим доступу : http://maup.org/lib/nw06.pdf
6. Ромалійський Е. Кубок зі «Спасу» в університеті / Е. Ромалійський // Запорозька Січ. – 2012. – 13 листопада (№ 229). – С. 2. – Режим доступу : http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Statti/0028195.pdf. – Назва з екрану.
7. Історія ВГО «Спас» [Електронний ресурс] // Всеукраїнська федерація «Спас». – Режим доступу : http://spas.zp.ua/ru/вго-спас/history/
8. Всеукраїнська федерація «Спас» [Електронний ресурс] : [офіц. сайт]. – Режим доступу : http://spas.zp.ua
9. Український бойовий звичай на Запорізькій Хортиці. – Запоріжжя : Вид. центр «Запорозький Спас», 2001. – 44 с.

Постол Олексій
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фіз.вих., доц. Соколова О.В.

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗНУ

Фізична культура студентів являє собою нерозривну складову частину вищої гуманітарної освіти. Вона виступає якісним і підсумовуючим заходом комплексного впливу різних форм, засобів і методів на особистість майбутнього фахівця в процесі формування його професійної компетенції. Результатом цього процесу є рівень індивідуальної фізичної культури кожного студента, його духовність, рівень розвитку професійно значимих здібностей [1,3]. Оскільки здоров'я оцінюють за різними критеріями [2], до теперішнього часу немає єдиних підходів до оцінки рівня здоров'я і зовсім відсутні дані про характеристику самих рівнів фізичного здоров'я, що ускладнює їх використання на практиці [3]. Організація процесу фізичного виховання у ВНЗ вимагає удосконалення, спрямованого на покращення здоров'я студентів. Життя й здоров'я людини є найважливішими суспільними цінностями, з урахуванням яких повинні визначитися всі інші цінності й блага. Створення державою умов для реалізації права громадянина на охорону здоров'я сприяє суспільно-економічному розвитку держави й зміцненню її безпеки. Отже, аналіз наукової літератури свідчить, що в наш час спостерігається стійке погіршення стану здоров'я та фізичного розвитку студентської молоді. Прослідковується загальне збільшення кількості серцево-судинних захворювань, погіршення функціональних резервів організму, системне порушення постави, наявність різних вад опорно-рухового апарату, зниження рівня фізичної підготовленості тощо. Тому розробка здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних технологій у фізичному вихованні студентів потребує подальшого розвитку для свідомого залучення до активної рухової діяльності.Проблема формування здоров'я нині стала важливою складовою майже всіх сучасних педагогічних інноваційних технологій. Для впровадження в життєдіяльність студентської молоді сучасних інноваційних технологій, які забезпечать високу працездатність та збереження здоров'я, необхідні певні знання та якісне оперативне й доступне оцінювання фізичного здоров'я студентів з метою подальшої корекції. Тому під час дослідження передбачалося вивчити ступінь впливу методики, яка передбачала застосування диференційованих фізичних навантажень відповідно до функціональних характеристик організму студентів у процесі фізичного виховання.

Дослідження, у якому брали участь студентки 1 курсу різних факультетів у загальній кількості 50 осіб, було проведено на базі Запорізького національного університету. Студентів поділили на 2 групи (контрольну і експериментальну). До складу контрольної групи (КГ) увійшли дівчата в кількості 30 осіб, які займалися на заняттях з фізичної культури за загальною методикою, відповідно до робочої програми з фізичного виховання для студентів

ВНЗ (загальна фізична підготовка (ЗФП)). До складу експериментальної групи (ЕГ) увійшло двадцять дівчат. Методика підготовки дівчат ЕГ передбачала застосування диференційованих фізичних навантажень відповідно до функціональних характеристик організму студенток у процесі фізичного виховання засобами аеробіки (програма «пілатес»). Програма «пілатес» була спрямована на розвиток силової витривалості і гнучкості. Також з дівчатами експериментальної групи застосовувалися заняття з базової аеробіки. Необхідною умовою методики підготовки дівчат експериментальної групи був індивідуальний добір для кожної з дівчат цієї групи обсягу та інтенсивності фізичного навантаження відповідно групи здоров'я, а також чіткий контроль за виконання вправ на заняттях запропонованої інтенсивності.

Усі дівчата вели «Індивідуальні картки», де фіксувалися дані дослідження. На заняттях з фізичного виховання застосовувалися засоби аеробіки за програмою «пілатес».

Під час дослідження експериментально доведено ефективність запропонованої методики застосування індивідуальних фізичних навантажень відповідно до функціональних характеристик організму і рівня показників фізичної підготовленості студенток у процесі фізичного виховання засобами аеробіки за програмою «пілатес». Наприкінці експерименту зафіксовано підвищення рівня функціональних показників фізичного здоров'я дівчат та їхньої фізичної підготовленості. Найбільша кількість дівчат ЕГ на початку дослідження мала нижче за середній рівні фізичного здоров'я. Високий рівень здоров'я мала лише одна з дівчат (10%), а також 15% дівчат мали вище за середній рівень. Наприкінці дослідження зменшиласЬ з 35% до 20% кількість дівчат з низьким і нижче за середній рівні, а з середнім і вище за середній рівні збільшилася. Під впливом індивідуального підходу наприкінці дослідження змінився рівень здоров'я дівчат ЕГ з нижче за середній на середній. Підвищилися рівні показників дівчат ЕГ: індекс маси тіла з середнього на вище за середній; індекс Робінсона з рівня нижче за середній на середній; силовий індекс з низького на середній і за часом відновлення ЧСС після 20 присідань з нижче за середній на середній. Наприкінці дослідження в дівчат експериментальної групи достовірний приріст у показниках був виявлений за всіма тестами. Відносний приріст дівчат контрольної групи склав у середньому 29,3%, а експериментальної – 67,1%.

Література

1. Круцевич Т.Ю. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей / Т.Ю.Круцевич, М.И. Воробьев. – К. : Полиграф-Експресс, 2005. – 206с.
2. Целевая комплексная программа развития физической культуры в высшем учебном заведении. Министерство высшего и среднего специального образования УССР. – К., 1990. – 39 с.
3. Дещаківська С. Фізичний розвиток та фізична підготовленість студентів 1 курсу медичної академії / С. Дещаківська // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – Вип. 8: Т. 3. – Львів : НВФ «Українські технології», 2004. – С. 94–98.
4. Русланов И.П. Методические указания к профессионально-прикладной подготовке / И.П.Русланов, Г.В. Космачевский. – К. : Учеб.-метод. кабинет по высшему образованию Украины, 1989. – 27 с.

Саміленко Максим
студент 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.пед.н., ст. викл. Притула О.Л.

НАЦІОНАЛЬНІ ЗАСОБИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Останні двадцять три роки незалежної України певною мірою змінили національну систему фізичного виховання. З початку 90 – х років ХХ ст. в Україні починають свій розвиток національні бойові мистецтва: Спас, бойовий гопак, козацька боротьба Хрест, Сварга тощо. Починають своє відродження українські національні (народні) види спорту,

козацькі забави, які створені на основі українських народних ігор і забав: силові – підіймання вантажів і переміщення їх на певну відстань, командні – лава на лаву тощо.

Концентрованим (лаконічним, коротким), логічно оформленим виразом змісту понять є визначення, які формулюються в науці на порівняно високому ступені й розвитку. Визначення передає найсуттєвіші ознаки, сторони, риси, призначення явища або предмета, його зв'язки з іншими явищами, закони розвитку[1, С. 12].

Для вирішення завдань фізичного виховання на основі теорії будується методика навчально-виховної роботи з фізичного виховання, її методи, прийоми, засоби є суто специфічними, що зумовлено особливостями предмета її викладання, в основі якого лежить рухова діяльність, і що відрізняє її від методик інших напрямків.

Одним з найважливіших понять в теорії і методиці фізичної культури є засоби фізичного виховання.

Засобами фізичного виховання в теорії фізичного виховання є рухова активність людини. Причому засоби фізичного виховання, як правило, розділяють на основні і допоміжні. Основними засобами фізичного виховання є фізичні вправи, народні ігри та забави, військові та побутові дії, які виконуються за відповідною програмою. Допоміжними засобами фізичного виховання є оздоровчі сили природи (сонце, повітря, вода, земля) та гігієнічні фактори (режим дня і харчування, дотримання правил особистої та громадської гігієни тощо) [2].

В публічному електронному словнику української мови слово "засіб" означає:

1. Прийом, якась спеціальна дія, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чогось; спосіб.
2. Те, що служить знаряддям у якій-небудь дії, справі.
3. Гроші, матеріальні цінності, достатки [3].

В одному з найдавніших словників української мови за редакцією Б. Грінченка слово "засіб" означає – "Средства матеріальныя, силы" [4].

Отже, згідно визначень, саме поняття "засіб" означає дії, які ведуть до визначеного результату.

Розглядаючи визначення поняття національних засобів фізичного виховання слід проаналізувати, що саме входить до поняття "національний"

Згідно визначення в публічному електронному словнику української мови поняття "національний" означає:

1. Стосовно до нації, національності, пов'язаний з їх суспільно-політичною діяльністю.
2. Властивий певній нації, національності; який відображає їх характер, особливості [5].

Отже виходячи з аналізу даних понять можна зробити визначення поняття "національні засоби фізичного виховання".

Національні засоби фізичного виховання – дії, які ведуть до реалізації мети та завдань фізичного виховання, властиві певній нації, національності і відображає характер і особливості фізичного виховання нації, національності.

Згідно цього можна зробити визначення поняття "українські національні засоби фізичного виховання".

Українськими національними засобами фізичного виховання є дії, що ведуть до здійснення мети і завдань фізичного виховання, які властиві українському народу, мають українське історичне коріння, відповідають характеру і особливостям фізичного виховання українського народу.

Враховуючи з вищесказаного, що засобами фізичного виховання є рухальна активність, можна зробити визначення, що українськими національними засобами фізичного виховання – є рухальна активність, властива українському народу, його традиціям і яка відображає характер і особливості українського національного фізичного виховання.

Згідно цього українськими національними засобами фізичного виховання, або засобами фізичного виховання українського народу є традиційні фізичні вправи системи, які склалися в історичному існуванні української нації, українські народні ігри та забави, традиційні українські військові дії та побутові вправи, традиційні методи загартування стихіями природи, традиційна українська культура гігієни тіла тощо.

Система українських національних засобів фізичного виховання є достатньо обширною, яка постійно змінюється протягом певних історичних процесів. Деякі засоби зникають у зв'язку з історичною неактуальністю, деякі з'являються у зв'язку з тим що сама система фізичного виховання постійно удосконалюється, наповнюючись новими засобами, як традиційними для України, так і запозиченими, але які пройшли адаптацію до національної системи фізичного виховання.

Основними українськими національними засобами фізичного виховання є фізичні вправи, які традиційно властиві рухальній активності українців. Прикладом цього можуть бути українські народні танці, види традицйної української боротьби: навхрест, на поясах, штовхач тощо. Український народ в своїй культурі зберіг чимало народних танців.

Після вищесказаного можна зробити наступні **висновки:**

1. Україна має свої національні засоби фізичного виховання, які мають велике історичне коріння.

2. Українські національні засоби фізичного виховання є частиною культури українського народу.

3. Українські національні засоби фізичного виховання можна розподілити на основні і допоміжні, традиційні і запозичені.

4. Українські національні засоби фізичного виховання мають досить великий спектр обширності, видів і форм, вони постійно змінюються, деякі зникають, деякі з'являються під впливом змін у житті українського суспільства.

5. Українські національні засоби фізчного виховання є базисом української національної фізичної культури.

Література

1. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 272 с.

2. Богдан Шаян, Олександр Скалій. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. [Електронний ресурс] / Богдан Шаян, Олександр Скалій // Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. Засоби фізичного виховання. Визначення поняття. - Режим доступу : http://www.tnpu.edu.ua/kurs/242/3-1.htm - Назва з екрану.

3. Публічний електронний словник української мови. [Електронний ресурс] / Публічний електронний словник української мови // Словник. Засіб. - Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnyk/%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%96%D0%B1 - Назва з екрану.

4. Словарь української мови: в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. — К., 1907—1909. — Т. 2. — С. 95.

5. Публічний електронний словник української мови. [Електронний ресурс] / Публічний електронний словник української мови // Словник. Національний. – Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnyk/%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9 – Назва з екрану.

Скобельська Аліна
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.п.н., доцент Коваленко Ю.О.

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДЗЮДОЇСТІВ

Для боротьби дзю-до ключове значення мають силові здібності. У силовій підготовці юних борців використовуються методи і засоби, що виховують швидкісно-силові здібності і силову витривалість. Однак, використання максимальних і тривалих силових навантажень, їх

співвідношення повинні відповідати індивідуальним особливостям організму юних спортсменів. У представленій роботі здійснена спроба узагальнення і конкретизації засобів і методів силової підготовки, а також вивчення їх взаємодії з іншими засобами відповідно віковим і психофізіологічним особливостями борців-юнаків, а також їх пріоритетів у технічній підготовленості. Метою нашого дослідження було розробити і перевірити ефективність методики підвищення силових здібностей у юних спортсменів боротьби дзюдо 12-13 років на етапі базової підготовки третього року навчання. Дослідження проводилися з 27 юними спортсменами боротьби дзю-до у віці 12-13 років групи підготовки третього року навчання, які займаються у секції дзю-до с.Кірове Оріхоівського району Запорізької області на базі шкільної секції. Контрольну групу становили 12 юних спортсменів, що займалися за традиційною програмою. Експериментальну групу становили 15 спортсменів, що займалися за розробленою методикою, особливостями якої було наступне. Співвідношення засобів підготовки в річному макроциклі борців 12-13 років було таким: формування техніки – 25 %, загальна фізична підготовка складала 25%, спеціальна фізична підготовка (з акцентом на розвиток силових і швидкісних здібностей) – 50 %. Наприкінці дослідження також зафіксовано позитивні зміни показників сили у юних спортсменів контрольної групи за всіма тестами. Проте достовірної різниці між показниками початку і кінця дослідження за всіма тестами не виявлено. Найбільший приріст зафіксовано у «Лазінні по канату без допомоги ніг» і «Підтягуванні на високій перекладині», а також у «Забіганні кругом голови за 30 с». Приріст показників за всіма тестами не перевищував 10%. Так приріст у підтягуванні на високій перекладині склав 8,1%, у підніманні ніг на гімнастичній стінці до торкання перекладини над головою – 3,7%, лазінні по канату (3м) без допомоги ніг – 9,3%, згинанні і розгинанні рук в упорі лежачі – 7,6%. За наступними тестами виявлено наступні значення приросту показників у юнаків контрольної групи. У кидках чучела – 6,3%, забіганні кругом голови – 8,3%, кидках партнера 20 с – 7,0%, та у підйомі партнера заднім поясом за 20 с – 7,7%. Отже приріст показників у юнаків контрольної групи виявився значно меншим порівняно з експериментальною групою. Результати педагогічного експерименту підтвердили припущення щодо більшої ефективності експериментальної методики для підвищення показників сили у юнаків експериментальної групи порівняно з контрольною. Отже, зміст тренувань кожного окремого спортсмена на його улюблені атакувальні технічні дії і відповідно до цього добір засобів буде сприяти розвитку саме швидкісно-силових здібностей під час їх виконання. Адже при доборі засобів, що були спрямовані на розвиток швидкісно-силових здібностей з урахуванням індивідуального арсеналу атакуючих і захисних дій того чи іншого дзюдоїста ми спромоглися досягти підвищення рівня спортивного результату кожного спортсмена. Також, наприкінці дослідження значно покращилася техніка виконання основних вправ юними дзюдоїстами, що є для нас важливим показником саме у роботі з юними дзюдоїстами на цьому етапі підготовки.Так, на наш погляд, пріоритетне значення на заняттях з юними спортсменами 12-13 років має розвиток швидкісно-силових здібностей. Однак розвитку інших рухових якостей слід також приділяти належну увагу, особливо швидкості і спритності.

Добір засобів для підвищення розвитку швидкісно-силових здібностей слід здійснювали на основі аналізу арсеналу техніко-тактичних дій юних дзюдоїстів і підбирати такі вправи та комплекси вправ, які у більшій мірі нагадують за зовнішніми характеристиками його «коронні» прийоми. Тобто тренувальна програма з розвитку швидкісно-силових здібностей повинна бути спрямована на розвиток тих груп м’язів, які задіяні у проведенні прийомів, саме улюблених для кожного спортсмена. А переважною формою організації тренувань на даному етапі підготовки повинно бути колове.

Під час нашого дослідження експериментально підтверджено ефективність розробленої методики підвищення силових здібностей у юних дзюдоїстів 12-13 років.Відносний приріст наприкінці дослідження у юних борців експериментальної групи зафіксовано більше ніж 20%, а деяких більше ніж 40%, за всіма тестами. Найбільший приріст зафіксовано у п’яти із дев’яти тестів – у підніманні ніг на гімнастичній стінці (53,8%), у

підтягуванні на високій перекладині (38,8%), у згинанні і розгинанні рук в упорі лежачі (35,6%), у кидках партнера 20 с і підйомах партнера заднім поясом 46,0% і 42,7%, відповідно. Причинами значних змін у показниках силової підготовленості юних спортсменів експериментальної групи ми вважаємо вдале поєднання засобів і методів тренування. Отримані результати дослідження були впроваджені в практику, можуть бути рекомендовані іншим тренерам, які працюють з юними спортсменами боротьби дзю-до третього року навчання.

Література

1. Арзютов Г.Н. Школа дзюдо: Украинская методика технической подготовки по поясам / Г.Н. Арзютов. – Киев: Черный пояс, 1997. – 184 с.
2. Арзютов Г.Н. Многолетняя подготовка в дзюдо / Г.Н. Арзютов. – Лондон: Иппон Букс, 1995. – 58 с.
3. Берштейн Н.А. Очерки по физиологии движений / Н.А. Берштейн. – Москва: Физическая культура и спорт, 1971. – С. 43, 65.

Соломоненко Сніжана
студентка 1 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д. п. н., проф. Байкіна Н. Г.

МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

В основі працездатності лежить така фізична якість як "сила", тому з юного віку потрібно приділяти велике значення її розвитку і вдосконалення [1].

Ступінь утилізації силових здібностей в змагальному вправі визначає зміст і специфіку силової підготовки в кожному конкретному виді спорту [2]. Високий рівень силової підготовленості робить позитивний вплив на процеси адаптації до високих функціональних навантажень, на тривалість утримання спортивної форми і забезпечує високі темпи приросту спортивного результату [3]. У зв’язку з цим, метою дослідження було виявити вплив заняття з фізичного виховання на рівень розвитку сили у дітей старшого шкільного віку.

Дослідження проводилися в Запорізькій гімназії № 50. У дослідженні брали участь хлопчики 13 -14 років в кількості 15 чоловік, всі хлопчики за даними медичного огляду ставилися до основної медичної групи. Всі тестування розвитку силових якостей проводилися в основній частині уроку з фізичного виховання. Результати оброблялися за допомогою методів математичної статистики.

Результати досліджень показали, що хлопчики старшого шкільного віку 13 -14 років, на початку навчального року підтягувалися в середньому 5,62 ± 0,95 разів. Визначення швидкісно-силових якостей в тесті "Стрибок у довжину з місця" результат в середньому склав 177,62 ± 2,49 см. Тест "Піднімання тулуба з положення лежачи за 1 хвилину" виконувався в середньому по 24,34 ± 0,34 рази. При визначенні рівня розвитку сили м’язів верхнього плечового пояса по тесту "Згинання та розгинання рук в упорі лежачи" результати на початку навчального року склали 27,72 ± 1,13 рази. Визначаючи статичну силу рук у хлопчиків 13 -14 років в тесті "Вис на зігнутих руках", результат в середньому склав 26,45 ± 1,04 с.

До кінця дослідження було відзначено, що рівень розвитку силових якостей у хлопчиків старшого шкільного віку за результатами всіх п’яти тестів покращився, хоча за даними тестуванні не було виявлено достовірних відмінностей. При повторному тестуванні рівня розвитку силових якостей хлопчиків 13-14 років в кінці дослідження показники в підтягуванні на перекладині склали 7,24 ± 0,92 рази. Визначаючи дальність стрибка в довжину з місця в кінці дослідження, результат склав 179,79 ± 2,58 см. Кількість підйомів тулуба з положення лежачи за 1 хвилину, в середньому склав 25,59 ± 0,80 разів. Визначаючи результат в тесті "згинання та розгинання рук в упорі лежачи", результат склав 28,69 ± 0,95

рази. Повторно визначаючи статичну силу рук в тесті "Вис на зігнутих руках", результат в середньому склав - 30,59 ± 1,36 с.

Висновки:

1. До кінця дослідження рівень розвитку силових якостей у хлопчиків старшого шкільного віку за результатами всіх п’яти тестів покращився, хоча за даними тестів не було виявлено достовірних відмінностей.
2. Урок з фізичного виховання в даній школі не досить ефективно впливає на рівень розвитку силових якостей у хлопчиків старшого шкільного віку, так як до кінця дослідження за результатами тестування не було виявлено достовірних відмінностей.

Література

1. Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта. - М.: Издательский центр "Академия", 2002. - 480 с.
2. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Б.А. Ашмарина. - М.: Просвещение, 1990. - 287 с.
3. Теория и методика физического воспитания / Под ред. Б.А. Ашмарина. - М.: Просвещение, 1979. - 360 с.

Фастовець Віктор
студент 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.п.н., доц. Коваленко Ю.О.

ОЦІНКА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ЗНУ

До підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту висуваються нові вимоги: професійна компетентність та майстерність, мобільність і багатогалузевість, готовність до впровадження інноваційних та інформативно-комунікативних технологій у професійну діяльність, багатогранність професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту [1]. Студенти факультету фізичного виховання – майбутні викладачі фізичної культури, реабілітологи та тренери. Це високо мотивовані, науково і фізично підготовленні фахівці. Але успішність формування системи професійних умінь багато в чому залежить від задоволеності студента обраною професією, структурою і силою мотивації до професійної діяльності [2]. Тому метою дослідження було дослідити рівень теоретичних знань студентів 1 курсу факультету фізичного виховання. Було проведено дослідження студентів 1 курсів факультету фізичного виховання ЗНУ напрямів підготовки «Фізичне виховання», «Здоров’я людини» і «Спорт» у загальній кількості 53 особи. Під час вирішення завдань дослідження було проведено анкетування студентів з метою виявлення рівня мотивації до занять фізичною культурою. В анкеті студентам пропонувалося оцінити причини (ситуації, обставини), які спонукали і спонукають їх продовжувати займатися фізичною культурою. В ході теоретичного аналізу літератури встановлено, що рівень мотивації до занять фізичною культурою та спортом є одним з пріоритетних складових моделі майбутнього фахівця з фізичного виховання та спорту. Отже ми підтримуємо думку багатьох дослідників, що важливим мотивом, який сприяє якісному формуванню необхідних професійних вмінь і навичок у студентів є мотив до занять фізичною культурою і він посідає одне з перших місць у переліку домінуючих мотивів при виборі майбутньої професії.

Отже, результати анкетування студентів 1 курсу факультету фізичного виховання різних напрямів підготовки щодо визначення в них рівня мотивації до занять фізичною культурою отримано такі.

Середній бал оцінки рівня мотивації до занять фізичною культурою у студентів 1 курсу всіх напрямів підготовки склав 3,29+0,18 бала і відповідав достатньому рівню. Рівень мотивації студентів спеціальності «Фізичне виховання» та «Спорт» відповідав достатньому рівню, а спеціальності «Здоров’я людини» – середньому. Найбільша кількість студентів 1 курсу, що мали високий рівень мотивації, виявлена серед студентів напряму «Фізичне виховання» (11,5%), найменша кількість – серед студентів напряму «Спорт» (7%). Слід

зазначити, що студентів з високим рівнем мотивації спеціальності «Здоров'я людини» не виявлено. Найбільша кількість студентів 1 курсу всіх напрямів підготовки мали достатній рівень (47,16%). Проте 35,84% студентів мали середній рівень мотивації.

Найбільша кількість студентів 1 курсу, що мали низький рівень мотивації, виявлена серед студентів напряму «Здоров'я людини» (30%), найменша кількість – серед студентів напряму «Фізичне виховання» (4%). Слід зазначити, що студентів з низьким рівнем мотивації напряму «Спорт» не виявлено. Взагалі, кількість студентів 1 курсу всіх напрямів підготовки, які мали високий рівень мотивації, склала 7,5%, низький – 9,4%, а найбільша їх кількість мали достатній (47,16%) та середній (35,84%) рівні. Результати тестування рівня мотивації студентів до занять фізичною культурою свідчать про недостатню кількість студентів з високим рівнем мотивації всіх напрямів підготовки. Під час аналізу результатів анкетування студентів 1 курсу виявлено, що найбільша їх кількість (90%) не мають спортивного розряду серед студентів напряму «Здоров'я людини», найменша – серед студентів напряму «Спорт» (38,46%). Це дає змогу нам стверджувати, що в середньому майже 60% студентів 1 курсу всіх напрямів не мають спортивного розряду, і це має певний вплив на якість навчання та отримання диплому фахівця на факультеті фізичного виховання. Аналіз відповідей студентів показав, що в середньому більш ніж 30% з них регулярно самостійно не займаються фізичною культурою. Також у ході обробки даних анкетування виявлено, що обрана професія найбільше подобається студентам 1 курсу напряму «Фізичне виховання» (64,8%), найменше – «Здоров'я людини» (25%). Аналізуючи отримані дані, виявлено, що серед студентів 1 курсу до власної професії ставляться байдуже близько 20% студентів всіх напрямів. Студентів 1 курсу, яким майбутня професія зовсім не подобається, не виявлено на жодному напрямі підготовки. На питання анкети «Як змінилось Ваше ставлення до професії під час навчання на факультеті?» встановлено таке. Так, у 76,47% студентів напряму «Фізичне виховання» ставлення змінилося на краще протягом навчального року. Лише в 50% студентів напряму «Здоров'я людини» і в 61,5% напряму «Спорт». У невеликої кількості студентів ставлення змінилося на гірше. Також не змінили свою думку 23,53% студентів напряму «Фізичне виховання», 45,0% «Здоров'я людини» і 30,76% напряму «Спорт».

Отже, ми вважаємо, що рівень мотивації студентів всіх напрямів до занять фізичною культурою не достатній. Це можливо пояснити тим, що на сучасному етапі галузь фізична культура переживає не найкращі часи. Кількість учнів у ЗОШ, які відвідують спортивні секції, з кожним роком зменшується. Рівень сформованості потреби в сучасної молоді в заняттях фізичними вправами низький.

Література

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования [учеб.] / О.А. Абдуллина – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1990. – с. 141.

2. Сущенко Л.П. Формування мотивації до успішної професійної діяльності майбутніх фахівців із фізичної реабілітації [монографія] / Л.П. Сущенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. − Х. : ХДАДМ (ХХПІ), 2007. − № 6. − С. 276−279.

Фіберг Олена
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук.кер.: к.фіз.вих., доц. Соколова О.В.

РІВЕНЬ ПРАКТИЧНИХ ВМІНЬ З ПЛАВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗНУ

Теоретичний аналіз літератури свідчить, що існуюча система підготовки фахівців фізичного виховання та спорту, здатних на високому професійному рівні керувати процесом фізичного виховання дітей не задовольняє сучасних потреб. У більшості випускників факультетів фізичного виховання не сформована готовність до фізкультурно-оздоровчої

діяльності, яка значною мірою визначає успішність реалізації функцій вчителя фізичної культури ЗОШ [2].

Під час дослідження ми з'ясували, що студенти, які вивчають дисципліну «Плавання з методиками викладання» (54 академічні години, 1,5 кредити) повинні оволодіти технікою трьох обов'язкових спортивних стилів плавання, вміти надавати допомогу і рятувати потопаючого, оволодіти теоретичними знаннями, правилами проведення змагань з плавання, проводити заняття з початкового навчання способам плавання, брати участь у змаганнях, як спортсмен і суддя тощо. Разом з тим, рівень початкової фізичної підготовленості молоді, яка поступає у вищий навчальний заклад, зокрема на факультет фізичного виховання, з кожним роком знижується, що не дозволяє їм успішно засвоювати програму навчання. І як наслідок цього, проведені педагогічні дослідження дозволяють констатувати той факт, що існуюча кількість навчальних годин, яка відведена на засвоєння вмінь з плавання не дає можливості майже 90% студентів студентів оволодіти на практиці технікою спортивних та прикладних способів плавання.

Під час дослідження низьким балом викладачі оцінили техніку плавання студентів способом батерфляй, а також вміння провести тренувальне заняття з кваліфікованими та юними спортсменами. Найвищим балом викладачі оцінили вміння студентів плавати кролем і брасом у повній координації, пірнати, здійснювати суддівство змагань з плавання, транспортувати потопаючого.

Середній бал студентів першої групи напряму підготовки «Фізичне виховання» дещо підвищився. У студентів другої групи напряму «Фізичне виховання» цей рівень майже не змінився. Середній бал студентів напрямів підготовки «Спорт» і першої групи «Фізичне виховання» відповідав задовільному рівню. Існуюча кількість навчальних годин, яка відведена на засвоєння вмінь з плавання, не дає можливості засвоїти спортивні та прикладні способи плавання. Низьким балом викладачі оцінили техніку плавання студентів способом батерфляй, а також вміння провести тренувальне заняття з кваліфікованими спортсменами та юними спортсменами. Найвищим балом викладачі оцінили вміння студентів плавати кролем і брасом у повній координації, пірнати, здійснювати суддівство змагань з плавання, транспортувати потопаючого.

Література

1. Викулов А.Д. Плавание : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / А.Д. Викулов. – М. : ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. – 367 с.

2. Качуровский Д.О. Актуальные проблемы плавания в Украине // Физическое воспитание студентов. – 2009. – No 3. – С. – 41- 45.

Підсекція Сучасні проблеми розвитку туризму

Абсітарова Карина
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Конох А.П.

ОСНОВИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОНЯТТЯ ЕКСКУРСІЇ, ЇЇ ФУНКЦІЇ ТА ОЗНАКИ

Екскурсійна діяльність – важливий засіб формування світогляду туриста. Частини подорожей – екскурсії розширюють кругозір, дають можливість краще пізнати історію та географію Вітчизни, пробуджують глибоку повагу до минулого та любов до природи. Організація екскурсійних послуг є великою школою життя для становлення свідомості підростаючого покоління. Збагачуючи свій розум теорією і практикою пізнання дійсності, екскурсанти пізнають життя у всій його різноманітності. На сьогодні екскурсійна діяльність розвивається досить стрімкими темпами, що викликає необхідність визначити роль та місце екскурсії як ефективного засобу індивідуального й колективного вдосконалення особистості у розвитку туризму.[2, с.85].

Аналізуючи дослідження у цьому напрямку науковців минулого – Александрова Ю.Н., Анциферова М.П., Бархаша Л., Дьякової Р.А., Ємельянова Б.В., Пасєчного П.С., Родіна А., Соколовського Ю., Ушакова Л. – і сьогодення: Бабарицької В., Грибанової С.В., Короткової А., Малиновської О., Чагайди І.М., – потрібно згадати теоретичні напрацювання, які допомагають організувати якісні екскурсійні послуги, спрямовані на задоволення потреб екскурсанта. Над цією проблематикою також працювали такі науковці як Дьорова Т.А., Кифяк В.Ф., Костюкова О.М., Мініч І.М., Скрипник М.І., Федорченко В.К., Форменко Н.А., Цехмістрова Г.С. та ін.[4, с.36].

Мета статті – визначити основи екскурсійної діяльності, проаналізувати її функції та ознаки.

Екскурсійна діяльність має тривалу історію свого розвитку. Основу екскурсійної діяльності заклали ще давні мандрівники, які подорожували з метою ознайомлення з навколишнім середовищем.[5, с.32].

Екскурсія – туристична послуга, яка забезпечує задоволення духовних, естетичних, інформаційних та інших потреб туриста або екскурсанта. Екскурсант – тимчасовий відвідувач, який перебуває менше 24 годин у країні або на об’єкті відвідування. Екскурсійна діяльність – діяльність із організації подорожей, що не перевищують 24 годин, у супроводі фахівця-екскурсовода за заздалегідь складеними маршрутами, із метою ознайомлення із пам’ятками історії, культури, природи, музеями, із визначними місцями тощо. Під час екскурсії учасники мають можливість пізнавати навколишній світ, природні явища й утворення, історичні ситуації, побутові елементи, надбання та здобутки місцевості та ін. [1, с.217].

Функціональне призначення екскурсії – відпочинок і дозвілля, підвищення пізнавального та культурного рівня, спілкування. Екскурсійна діяльність одночасно виконує кілька функцій. Насамперед, кожна екскурсія виконує функцію національної пропаганди, вона допомагає поширювати політичні, філософські, наукові, художні й інші погляди, ідеї й теорії. Екскурсійна діяльність має свої характерні ознаки: зміст, тематику, склад учасників, місце проведення, впорядкований маршрут, тривалість за часом, форму проведення, спосіб пересування, наявність екскурсовода, тексту екскурсії, об’єктів показу і безпосередньо наявність самих учасників.[3, с.143].

Висновки. Аналіз досвіду сучасних науковців показує, що найбільш ефективним напрямом підвищення якості організації екскурсійних послуг є створення таких комфортних умов, в яких екскурсант спроможний зайняти активну особистісну позицію та повною мірою розкритися не тільки як об’єкт надання послуг, а й як суб’єкт, здатний до творчого самовдосконалення. Різноманітна діяльність та співпраця екскурсанта та екскурсовода – основа екскурсійної діяльності. Освоєння туристами іншої культури невід’ємне від пізнавальної, художньо-творчої діяльності, що розвиває соціальну активність, ініціативу особистості. Особливо ефективно це можна реалізовувати під час поїздок із релігійною, оздоровчою, освітньою метою, а також для культурних та етнічних обмінів.

Література

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навчальний посібник / Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. – К. : Альтерпрес, 2007. – 464 с.

2. Дьякова Р.А. Основы экскурсоведения : учеб. пособие для слушателей фак. обществ. профессий пед. ин-тов / Р.А. Дьякова, Б.В. Емельянов, П.С. Пасечный ; под ред. Б.В. Емельянова. – М. : Просвещение, 1985. – 256 с.

3. Емельянов Б. В. Экскурсоведение : учебник / Емельянов Б. В. – 3-е изд., перераб. и дополн. – М. : Советский спорт, 2002. – 216 с.

4. Савина Н.В., Горбылева З.М. Экскурсоведение. Ч.1. – Мн., 2000.

5. Чагайда І.М. Екскурсознавство : навчальний посібник / І.М. Чагайда, С.В. Грибанова. – К., 2004. – 240 с.

Аржевікіна Катерина
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Криволапов Е.А.

СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ В ТУРИЗМІ

Процес створення будь-якої туристичної програми починається з розробки загальної мети, вироблення попередніх прогнозів, заснованих на вивченні попиту споживачів і пропозиції конкурентів. В умовах жорсткої конкуренції кожне підприємство, незалежно від його розміру і виду діяльності, для успішного функціонування та задоволення попиту ринку використовує певні інструменти маркетингу. Фірми, що працюють у сфері туризму (готелі, туроператори, туристичні агенти, транспортні компанії), широко застосовують дослідження ринку і часто вдаються до різних традиційних ринкових підходів, наприклад, до сегментації ринку. Основна мета сегментації полягає в тому, щоб привернути до себе споживача та «заслужити» його прихильність до товару через визначення позитивних відмінностей, тобто кращої якості цього товару порівняно з товаром, що виготовляють конкуренти.

Метою статті є дослідження ролі сегментації ринку в маркетинговій діяльності туристичних підприємств.

Дослідженням проблем формування та досягнення конкурентних переваг організаціями на ринку займається багато відомих світових вчених, таких як: Томас С. Баттеман, Д.Бойетт, Ж.-Ж.Ламбен, М.Портер, Скотт А.Снелл та інші. Проблема становлення та розвитку туристичної галузі України відображено у працях багатьох вчених, але в загальному, пропонуються теоретичні положення, що належать до регулювання конкуренції на туристичному ринку. Так, Любіцева О.О. [1] детально розкриває теоретичні основи та принципи – сегментування ринку без врахування специфіки діяльності українських підприємств. У посібнику М. Мальської, В. Худо та В. Цибуха [2] теж розкрито способи сегментування туристичного ринку за ознаками, але мало уваги приділяється практичним дослідженням цієї проблеми. Аналізуючи матеріали ІІ-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Туризм у XXI столітті» [3], слід зазначити, що на сьогодні вчені більше уваги приділяють дослідженню політико-правових та соціально-культурних аспектів туризму, аніж проблемам підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку.

В умовах інтенсивної конкуренції на ринку одним із найкращих варіантів боротьби із конкурентами є застосування базових стратегій конкуренції, які спрямовані на досягнення стійкої та довготривалої переваги на ринку. До таких стратегій, на думку Майкла Портера, належать: стратегія найменших сукупних витрат, диференціації та зосередження [4]. Під час розвитку економічної науки вчені, досліджуючи механізми конкуренції на ринку запропонували нові методи боротьби, які часто ґрунтуються на базових стратегіях. Так Азоев Г.Л., Челенков А.П. пропонують використовувати такі стратегії: зменшення собівартості продукції, диференціації продукції, введення новизни, негайного реагування на потреби ринку та стратегію сегментування [5]. Кожна із цих стратегій за тих чи інших ринкових умов матиме свої недоліки й переваги. Тому, на нашу думку, для кожної окремої організації потрібно розробляти конкурентну стратегію відповідно до специфіки галузі з врахуванням впливу чинників зовнішнього і внутрішнього середовищ. Здебільшого така стратегія складається із елементів кількох базових стратегій одночасно, хоча теоретики не завжди погоджуються з цим явищем.

У міжнародному туризмі особливе розповсюдження отримали такі принципи сегментації ринку:

- географічний, який часто застосовують статистичні агентства країн, що приймають туристів (при цьому визначають країни або регіони походження туристів);
- демографічний, що описує персональні характеристики туристів (вік, стать, сімейний стан, освіта);
- психологічний (визначальний спосіб життя туристів, їх діяльність, інтереси та думки);

• соціальний (рівень доходів, професія, освіта); поведінковий, що оснований на поведінці покупців.

З метою досягнення конкурентної переваги, розробляючи конкурентну стратегію організації необхідно орієнтуватися на потреби та бажання даного сегмента ринку. При застосуванні стратегії сегментування також не слід забувати, що її успішність залежатиме від багатьох факторів внутрішнього й зовнішнього середовища організації. Однією з важливих умов успіху є наявність добре організованих каналів збуту та засобів комунікації із споживачами. Сегментуючи ринок, також не слід забувати і про те, що місткість обраного цільового сегмента повинна відповідати можливостям організації. Окрім цього, керівництво турагенств повинно здійснювати постійний контроль за зміною місткості ринку.

Література

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 2-е вид., перероб. та доп. - К: Альтерпрес, 2003. - 436 с.
2. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бі знесу: Навч. посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с.
3. Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості: Матер. II-ої Міжнар. наук. практ. конф. (10-11 жовтня, 2001 р.) / Редкол.: Цибух В.І. (голова) та ін. - К: Знання України, 2002. - 560 с.
4. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції/Пер. з англ. А.Олійник, Р. Скільський . - К: Основи, 1997. - 390 с.
5. Азове Г.Л., Челенков А.П. Конкурентные преимущества фирми. - М.: ОАО Типография «Н ОВОСТИ », 2000. - 256 с.

Біла Юлія
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Значення дозвілля в житті людини невпинно зростає, тому цілком природнім стає збільшення кількості людей, які користуються послугами аніматорів. Особливо це актуально для людини, яка відпочиває. До того ж, потреби туриста щодо цікавого та веселого проведення часу будуть тільки зростати з підвищенням матеріального, економічного, соціального рівня його життя та суспільства в цілому. Отже, сучасні заклади розміщення мають потребу в професіоналах з анімаційної діяльності.

Питання туристської та готельної анімації були окреслені в працях таких науковців, як М.І. Гаранін, І.І. Булигіна, А.Б. Вороніна, але вони здебільшого розглядають загальні питання організації анімаційних служб в закладах розміщення. Натомість, О.А. Пятибратова в своєму кандидатському дисертаційному дослідженні розкрила проблему формування професійної готовності майбутніх менеджерів-аніматорів до туристської діяльності. Проте проблема визначення стану підготовки майбутніх фахівців з гостинності до анімаційної діяльності залишається поки що поза увагою науковців і тому є актуальною.

Метою даної статті є визначення стану підготовки майбутніх фахівців з гостинності до анімаційної діяльності на сучасному етапі.

Для визначення стану підготовки фахівця з гостинності до анімаційної діяльності доцільно сформувати уявлення щодо тих знань та вмінь, якими повинен володіти аніматор для успішного виконання своїх обов'язків. Для цього, перш за все, треба проаналізувати загальні вимоги, які пред'являють до аніматорів у більшості готелів. Серед них:

• вміння створювати сімейну атмосферу, атмосферу радості та дружби;
• здатність до комунікації з будь-яким гостем;
• знання організації всіх способів дозвілля;
• знання однієї, а краще декількох іноземних мов;

• освіченість, чесність, дисциплінованість, надійність, талановитість, привітність і усмішливість;

• здатність працювати в команді;

• здатність пристосовуватися при зміні роботи до різноманітних концептів різних готелів;

• вміння отримувати задоволення від роботи;

• відсутність пристрасті до алкоголізму та вживання наркотиків;

• володіння психічним і фізичним здоров'ям, відсутність хронічних захворювань, алергії на сонце.

Поряд із вищезазначеними здібностями, існують ще й кваліфікаційні вимоги, які ставляться перед аніматорами в залежності від напряму їхньої професійної діяльності. До них ми можемо віднести особистісні якості аніматора, а також знання та вміння, необхідні для виконання цієї роботи.

Особистісні якості людини є важливими в усіх сферах, які направлені на надання послуг і в роботі спеціалістів з організації дозвілля, зокрема. В залежності від напряму професійної діяльності аніматорів, виділяють наступні їх особистісні здібності:

• спортивно-туристський напрямок: кмітливість, спостережливість, розвинені лідерські якості;

• спортивно-оздоровчий напрямок: фізична підготовленість, спритність;

• видовищно-розважальний напрямок: комунікабельність, артистизм, емоційність;

• пізнавально-екскурсійний напрямок: гарна пам'ять, естетичний смак, інтелект.

Зазначимо, що особистісні якості людини закладені в неї від природи, тому виховувати їх у рамках навчальної аудиторії практично не можливо. На відміну від особистісних, свої професійні якості людина набуває під час навчання. Її знання та вміння формуються в результаті поєднання теоретичної та практичної підготовки.

Отже, професійна готовність – складне професійно-особистісне утворення, що відображує необхідний та достатній рівень володіння спеціалістом методами та технологіями та характеризує схильність менеджера-аніматора до самореалізації в професійній управлінській туранімаційній діяльності. Професійна готовність майбутніх аніматорів у вищих навчальних закладах формується на основі певних міжпредметних зв'язків навчальних дисциплін у процесі вивчення змісту та технології професійної діяльності аніматора, інтеграції загально гуманітарної та професійної підготовки студентів до роботи в туристській сфері. А сукупність знань та вмінь студента, відповідність його особистісних характеристик специфіці анімаційної діяльності формує професійну готовність до цієї діяльності.

Література

1. Гаранин Н.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации / Н.И. Гаранин, И.И. Булыгина. - М.: Советский спорт, 2003. - 128 с.

2. Пятибратова О. А. Формирование профессиональной готовности будущих менеджеров-аниматоров к туристской деятельности : автореф. дис. на соиск. к-та пед. наук : 13.00.09 / О. А. Пятибратова. - М.: Московский государственный областной университет, 2008. - 23 с.

Бойко Анна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Екскурсійна діяльність – це надзвичайно складна і проблемна сфера сучасної туристської галузі України. Знання історичних і культурних надбань наших предків потрібне не тільки для відродження державності та піднесення національної гідності, а й для прогнозування подальших тенденцій розвитку туристично-рекреаційної галузі.

Серед науковців, що займаються дослідженням проблеми історії становлення та розвитку туризму, можна виділити Т.А. Дьорову, Л.М. Устименко, В.К. Федорченко.

Метою статті є аналіз історичного досвіду та розвитку екскурсійної діяльності України.

У період сьогодення екскурсійною діяльністю вважається практика організації подорожей у супроводі екскурсовода, за заздалегідь складеним маршрутом, з певною метою і тривалістю не більше доби [3, с.16].

Екскурсійна справа пройшла великий історичний шлях, перш ніж досягти свого сучасного стану. Вона є органічною частиною історії вітчизняної культури в цілому. Процес становлення екскурсійної справи можна поділити на 9 етапів (табл. 1) [1].

Таблиця 1

Фаза	Назва історичного етапу	Періоди
I	Ранній	Др. пол. XVIII – поч. XIX
II	Початковий	Середина – кінець XIX
III	Поява туристичних об'єднань, гуртків	90-і рр. XIX ст. – 1918 р.
IV	«Золоте десятиріччя»	1919 – 1927 рр.
V	Перші туристичні організації	1928 – 1941рр.
VI	Післявоєнний період	1946 – 1968 рр.
VII	Період посилення екскурсійної роботи	1969 – 1986 рр.
VIII	Перехідний	1987 – 1990 рр.
IX	Сучасний	90-х рр. XX – по теперішній час

На основі дослідження різноманітних думок стосовно періодичності та етапності становлення й розвитку туризму, можна сформувати таку систему розвитку екскурсійної справи в Україні, яка включатиме такі історичні етапи:

Перший етап – (до 1890 рр.) туризм мав просвітницьке спрямування. В цей період туризм характеризується окремими прикладами використання екскурсій, подорожей з метою отримання освіти та краєзнавчої інформації.

Другий етап (1890-1917 рр.) ознаменувався зародженням організаційних засад у розвитку екскурсійного руху. В цей період створюються перші краєзнавчо-туристичні об'єднання, гуртки, клуби. Це і «Чорногора», «Пласт», «Сокіл», «Січ» [4, с.187].

Третій етап (1918-1939 рр.) в розвитку вітчизняного туризму пов'язаний з радянським періодом. Радянський уряд приділяв велику увагу екскурсійній справі, адже екскурсія була одним із засобів ідеологічної роботи серед населення [5, с.131].

Четвертий етап (1945-1969 рр.) розвиток туристично-рекреаційної галузі розпочався з втрат, які завдала для України Друга світова війна. Спостерігалося зниження потягу населення до традиційних занять, властивих мирному часу. Тільки з 1950-х рр. відбудовуються екскурсійні установи, з'являються ознаки пожвавлення туристичного руху [2, с.48].

П'ятий етап (1970-1990 рр.) характеризується швидкими темпами росту соціального туризму, але водночас спостерігаються значні відставання в якості туристичного обслуговування в порівнянні зі світовими стандартами.

Шостий етап (1991р.-по теперішній час) з 1991 рр. екскурсійна справа переживала «велику руїну». У цей час держава проголосила туризм одним із пріоритетних напрямків розвитку національної культури й економіки. Про це свідчить те, що в перші роки існування незалежної України був створений Державний комітет з туризму та спрогнозовані подальші дії в туристичній галузі [5, с.163].

Висновки. Становлення та розвиток екскурсійної справи відбувався в складних соціально-економічних та політичних умовах. У 20-х роках XX ст. було покладено початок формуванню краєзнавчо-екскурсійної справи в Україні з її організаційною структурою

системного управління, першими паростками розгалуженої інфраструктури. Проаналізувавши етапи становлення екскурсійної діяльності, треба сказати про те, що в Україні завжди були основи для успішного розвитку туризму й екскурсійної справи.

Література

1. Воронкова Л.П. История туризма и гостеприимства: Учебное пособие. / Л.П. Воронкова. – М.: Фаир – Пресс, 2004. – 303 с.
2. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії: навч. посіб. / І.М. Школа. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2003. – 662 с.
3. Нездоймінов С.Г. Організація екскурсійних послуг : Навчально-методичний посібник / С.Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. –216 с.
4. Устименко Л.М. Історія туризму : Навчальний посібник. / Л.М. Устименко, І.Ю. Афанасьєв. – К.: Альтерпрес, 2005. – 320 с.
5. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні : Навчальний посібник / В.К. Федорченко, Т.А. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с.

Буцанова Євгенія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ

Менеджмент в туризмі є ключовою ланкою, яка формує розвиток та процвітання цієї сфери. В умовах економічних змін туристичне підприємство стикається з великою кількістю проблем. Саме тому, правильно прорахована стратегія має важливе значення для розвитку будь-якого підприємства.

Квартальнов В.А. «Стратегический менеджмент в туризме» та «Менеджмент туристичної індустрії» Школа І.М.

Метою даної статті є розгляд стратегічного управління на підприємствах туристичної діяльності.

Стадія розвитку туристської економіки – будь то розвиток приватного підприємництва в туризмі або розвиток соціального туризму – другий фактор. Третім фактором, поки ще невизнаним, є вплив управлінських дій на туристські компанії, чиї щорічні показники великою мірою зачіпають просування туристичного продукту. У сукупності така політика управління не тільки важлива: ці зусилля можуть з'явитися вирішальними в процесі росту економіки країни в цілому і туризму зокрема.

Аналіз показує, що компанії, успішно конкурують у сфері туризму, керуються трьома стратегічними методами, застосовуваними як окремо, так і в поєднанні:

1. розвиток чинного продукту по сформованим напрямках туризму;

2. розширення географії поїздок і продажів за рахунок нових районів туристського призначення;

3. введення зустрічних сфер туристської діяльності, в тому числі через створення нових компаній [1].

Процес стратегічного управління туристичною організацією починається з визначення бізнесу та місії підприємства. Далі здійснюється постановка стратегічних цілей чотирьох рівнів підприємства. Етап розробки стратегії складається з кількох підетапів. Перший підетап – це аналіз конкуренції, другий – аналіз внутрішнього середовища підприємства, третій – формування портфелю стратегій. Етап реалізації стратегій включає два підетапи:

I – адаптація структури підприємства до вимог стратегічного плану;

II – адаптація культури до вимог стратегічного плану.

Оскільки процес стратегічного управління є безперервним, то його цикл – замкнутий. На останньому етапі здійснюється порівняння досягнутих результатів із запланованими та, при необхідності, коригування попередніх етапів.

Розробка стратегії на кожному етапі закінчується створенням стратегічного плану. На одних підприємствах він подається у вигляді документа, на інших – як ідеологія єдиного бачення і розуміння менеджерами перспектив розвитку туристичного підприємства.

Визначення сфери діяльності (бізнесу) туристичного підприємства передбачає:

- визначення потреби, яку треба задовольнити;
- ідентифікацію споживачів;
- визначення способу задоволення потреб ідентифікованих споживачів [2].

Усвідомлення необхідності зміни стратегії. Для будь-якої галузі, а для туризму особливо, економічна конкуренція, технологічні зміни, політика держави мають тенденцію до постійної мінливості.

Ділова стратегія повинна змінюватися і, якщо треба, змінюватися швидко з урахуванням виникаючих економічних обставин і змін в туристському зверненні. На ранній стадії розробки продукту (на стадії концепції і введення нововведення) може бути важливим момент рішення. На другій стадії вмілий маркетинг і ефективний контроль над мережею збуту стають більш важливими елементами. На заключній стадії контроль за поточними витратами стає життєво необхідним. Компанія повинна бути впевненою, що на кожній стадії розвитку ніщо не виходить за її конкретні рамки. Однак своєчасне усвідомлення необхідності змін в зробленій стратегії є істотним у підтримці туристського звернення [1].

Отже, стратегічний менеджмент в туризмі виконує провідну функцію. Це і спосіб керівництва підприємства, і пошук та виконання нових цілей та задач, створення конкурентоспроможної організації. Звісно, основне завдання це отримання прибутку, та вихід на новий,вищий рівень ринку туристичної продукції, здобуття популярності серед потенційних та перетворювання їх в постійних клієнтів.

Література

1. Квартальнов В.А. Стратегический менеджмент в туризме. М.: Финансы и статистика, 1999. - 496 с.

2. Менеджмент туристичної індустрії. Школа І.М. Навчальний посібник / За ред. проф. І.М.Школи. - Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2003. - 662 с.

Бушуєв Вячеслав
студент 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ В СФЕРІ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ

Відправляючись в туристичну чи екскурсійну поїздку, на відпочинок або оздоровлення, на маршрут вихідного дня або у всесвітню подорож, турист стикається з цілою низкою проблем, які при збігу обставин можуть призвести до негативних наслідків для його здоров’я та майна, погано вплинути на настрій та враження від поїздки [2].

Над дослідженням безпеки екскурсій працювала велика кількість науковців: В.Ф. Кифяк, О.О. Любіцева, М.П. Мальська, Т.Г. Сокол, В.В. Худо, В.І. Цибух та інші [4].

Метою роботи є організація безпеки в сфері екскурсійних послуг.

Перебуваючи в незнайомому середовищі, яке відрізняється від місця постійного проживання, активно відпочиваючи, турист постійно знаходиться під впливом ризикових обставин. Він не знає досконало звичаїв, мови, традицій, побуту, не має імунітету від хвороб, поширених у даній місцевості, не пристосований до проживання та інтенсивних навантажень у гірських районах, в пустелі або на воді [5].

Закон Україні «Про туризм» у розділі VIII надає гарантії безпечного перебування туристів на території України і зобов’язує органи влади та суб’єктів туристичної діяльності розробити комплекс заходів з безпеки туристів. Зокрема, в статті 26 сказано: «Місцеві органи державної виконавчої влади в галузі туризму розробляють і організовують виконання регіональних програм забезпечення захисту та безпеки туристів, особливо в місцях туристичної активності» [1].

Страхування – це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій).

Страхування в туризмі – це система відносин між страховою компанією і туристом по захисту його життя і здоров'я та майнових інтересів при настанні страхових випадків [3].

З метою запобігання травматизму використовуються захисні облаштування, огородження туристичних стежок і маршрутів, захисне обладнання канатних доріг, гірськолижних трас, підйомників, індивідуальні страхові мотузки, шлеми тощо.

Література

1. Закон України "Про туризм" від 05.09.95 р. // Відомості Верховної Ради. - 1995. - №31. (зі змінами, внесеними законом №2608-VI (2608-1) від 19.10.2010 р.). - С. 241 - 254.
2. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг. - К: "Альтпрес", 2002.
3. Чорненька Н. Організація туристичної індустрії. - К.: Атіка, 2006.
4. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник / М.П. Мальська , В.В. Худо, В.І. Цибух. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с
5. Старовойтенко О.А. Принципи систематизації видів туризму / О.А.Старовойтенко // Економіка України. - 2002. -№5. - С 48-53.

Васильєва Юлія
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИЗМУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Україна обрала своїм стратегічним курсом інтеграцію до структур Європейського Союзу. Для реалізації цієї мети потрібно виконати ряд умов, одна з найголовніших – активний регіональний розвиток. Про це йдеться у Декларації щодо регіоналізму, яка прийнята Асамблеєю Європейських регіонів у 1996 р. [4]. У документі, зокрема, зазначено, що регіони мають взяти на себе відповідальність у таких галузях, як економіка, культура і туризм. Це положення знайшло подальший розвиток і в Європейській хартії про місцеве самоврядування [5].

Окремі аспекти регулювання розвитку туризму регіонів висвітлені у працях таких вітчизняних і зарубіжних учених, як: Ю.В. Алексєєва, В.К. Бабарицька, І.В. Валентюк, В.Г. Гуляєв, А.Б. Добровольська, В.Ю. Керецман, В.М. Дєбедєв, В.А. Шульга, М. Портера, Р. Харрода та інших.

Метою є поглиблення теоретичних і методичних підходів, вироблення практичних рекомендацій з удосконалення державного регулювання розвитку туризму та стимулювання його фінансово-ресурсного забезпечення в регіонах України.

У світовій системі господарства туризм сьогодні посідає провідні позиції. За оцінками Всесвітньої туристичної організації (ВТО), вже наприкінці 2000 р. туризму відводилося перше місце серед галузей світового господарського комплексу за обсягом експорту товарів та послуг. На туризм припадає близько 12% загальносвітового валового продукту та 7% світових інвестицій. Безпосередньо у світовій сфері туристичних послуг зайнято понад 260 млн. осіб, що становить 10% працюючих. Більше як у 40 державах туризм є головним джерелом поповнення бюджету, а ще у 70 – однією з трьох основних статей [6]. За даними ВТО, загальна кількість туристів (міжнародних і внутрішніх) з урахуванням екскурсантів становить понад третину населення земної кулі [3].

Для України, що обрала європейський вектор розвитку, слід запровадити модель управління, притаманну таким розвинутим європейським державам, як Франція, Іспанія, Великобританія, Італія. Суть такої моделі полягає в тому, що питання розвитку туристичної діяльності в країні вирішуються на рівні відповідного галузевого підрозділу певного

багатогалузевого міністерства. При цьому підрозділ такого міністерства, що відповідає за розвиток туризму в країні, реалізує свою діяльність у двох напрямах: вирішує або регламентує загальні питання державного регулювання (розробка нормативно-правової бази, координація діяльності регіональної представницької й виконавчої влади, міжнародне співробітництво на міждержавному рівні, збирання й обробка статистичної інформації тощо) та спрямовує й координує маркетингову діяльність (участь у виставках і міжнародних об'єднаннях у туристичній сфері, управління туристичними представництвами своєї країни за кордоном тощо) [1].

Досвід зарубіжних країн показує, що в умовах ринку необхідними є добровільне і обов'язкове державне та інше страхування цивільної відповідальності громадян, підприємств, установ і організацій сфери туризму на випадок шкоди, завданої внаслідок забруднення навколишнього природного середовища та погіршення якості природних ресурсів.

Україна має всі об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку не тільки внутрішнього, а й в'їзного та виїзного туризму. Маючи вигідне геополітичне розташування в центрі Європи, Україна володіє значним туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, багатою флорою і фауною, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, яка може швидко розвиватися. Сьогодні, Україна посідає 78 місце в рейтингу кращих туристичних країн [7].

З огляду на місце і роль туризму у світовій економіці, Кабінет Міністрів України 29 квітня 2002 р. затвердив Державну програму розвитку туризму на 2002-2010 рр., за якою пріоритетним є розвиток в'їзного і внутрішнього туризму. На основі цієї державної програми розроблені й виконуються регіональні програми та програми окремих туристичних центрів [2].

Сьогодні туристична галузь в Україні є п'ятою за значенням складовою поповнення бюджету, а в перспективі її питома вага в поповненні бюджету країни може значно зрости. Розвиток туризму в Україні діалектично пов'язаний з розвитком багатьох секторів економіки і може відіграти роль каталізатора структурної перебудови економіки.

Завданням регіональної політики держави у сфері туризму є забезпечення комплексного і збалансованого розвитку цієї сфери з урахуванням її специфіки й особливостей конкретного регіону.

Реалізація державної політики розвитку туризму на регіональному рівні здійснюється шляхом:

- визначення пріоритетних напрямів туристичної діяльності;
- залучення громадян до раціонального використання вільного часу (змістовний відпочинок, ознайомлення з історико-культурною спадщиною, організація рекреації, оздоровлення тощо);
- удосконалення нормативно-правової та податкової бази, адаптації її до світових стандартів і контролю за дотриманням законодавства;
- впровадження пільгових умов для малозабезпечених верств населення;
- стимулювання інвестицій у туризм і розвиток туристичних ресурсів;
- гарантування безпеки туристів, захисту їхніх прав, інтересів і майна;
- організації й розвитку системи наукового забезпечення туризму, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів для сфери туризму;
- ліцензування туристичної діяльності, стандартизації та сертифікації туристичних послуг, визначення кваліфікаційних вимог до посад фахівців туристичного супроводу тощо;
- встановлення єдиної системи статистичного обліку та звітності у сфері туризму та курортно-рекреаційного комплексу;
- розвиток співробітництва з іншими країнами і міжнародними туристичними організаціями;
- участь у розробленні та реалізації міжнародних програм розвитку туризму тощо.

В Україні бюджетне фінансування туризму є нестабільним й негарантованим. Тому в сучасних умовах держава має зробити акцент на збільшення обсягів бюджетного фінансування туристичної інфраструктури.

Для збору і накопичення інформації по регіону у сфері туризму, керуючись зарубіжним досвідом, доцільно створити систему інформаційно-аналітичного забезпечення як частину державної інформаційної системи з початковою метою та такими завданнями:

- започаткування та розвитку обчислювальних регіональних мереж, які мають забезпечувати доступ до регіональних банків даних максимальній кількості користувачів;
- створення та введення регіональних баз даних ліцензійної, економічної, соціальної, організаційно-довідкової, екологічної та іншої інформації туристичної індустрії;
- забезпечення доступу до загальнодержавних та міжнародних інформаційно-обчислювальних систем баз даних у сфері туризму.

Література

1. Закон України про внесення змін до Закону України “Про туризм” від 18.11.2003 р. № 1282-IV // Офіційний вісник України. - 2003. - № 50. - С. 2600.
2. Постанова Кабінету Міністрів України “Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 рр.” від 29.04.2002 р. № 583.
3. Белинский А. Прием - дело тонкое / А. Белинский // Зеркало недели. - 2003. - № 6. - С. 23.
4. Декларація щодо регіоналізму в Європі Асамблеї Європейських регіонів від 04.12.1996 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.aer.org/fileadmin/user_upload/PressComm/Publications/DeclarationRegionalism/DR_UKRAI NE.pdf.
5. Європейська хартія про місцеве самоврядування // Медиаполис. - 1996. - № 1-2. - С. 56-59.
6. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.unwto.org.
7. Рейтинг привабливості країн для туристів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?id=2304.

Вовкодав Аліна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ВЗАЄМОДІЯ ТУРОПЕРАТОРСЬКОЇ І ТУРАГЕНТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Існує значна кількість суб’єктів туристичної діяльності, зацікавлених у наданні туристичних послуг, чисельність та різноманітність яких вимагає проведення відповідної систематизації та класифікації за основними класифікаційними ознаками. Тому різноманітне трактування термінів може мати негативні наслідки у практичних діях суб’єктів туроператорської та турагентської діяльності [1, 45]. Внаслідок цього для побудови класифікації необхідно вирішити таке завдання, як з’ясування економічної сутності суб’єктів ринку туристичних послуг шляхом аналізу нормативно- правових документів, які регулюють їхню діяльність та підходів науковців у галузі туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження щодо суб’єктів ринку туристичних послуг представлені такими науковцями: Л. Гонтаржевська, І. Зорін, Т. Каверіна, В. Квартальнов, В. Кифяк, О. Любіцева, М. Мальська, Н. Опанасюк, І. Школа.

Метою даної статті є вивчення характеристики і ролі туроператорів та тур агентів в туристичній діяльності.

Ринок туристичних послуг у літературі визначається як сфера реалізації туристичного продукту та економічних відносин, які виникають між його покупцями та продавцями. Поділ на туроператорів та турагентів туристичних підприємств відбувається за обсягами та характером діяльності, організацією виробничого процесу цих підприємств.

Туроператором є потужне туристичне підприємство, метою функціонування якого є розроблення власного турпродукту та його реалізація на внутрішньому та міжнародному ринках,. Турагенти є невеликими, переважно спеціалізованими підприємствами [1, 56-57].

Спеціалізація турпідприємств залежить:

а) від участі в зовнішньоекономічній діяльності (міжнародний та внутрішній туризм) і характеру експортно-імпортних зв'язків – в міжнародному туризму з відповідним підрозділом на зарубіжний (виїзд вітчизняних туристів за кордон) та іноземний; у внутрішньому туризмі зі спеціалізацією за видами, напрямками екскурсійної діяльності;

б) від сегмента ринку споживача (за видом – лікувальний, рекреаційний, релігійний; напрямком; сезоном – літній чи зимовий; демографічними ознаками – молодіжний, сімейний тощо);

в) від розвитку видових субринків – ринок транспортних послуг і його окремих видів; ринок екскурсійних послуг [2, 78].

Є класифікації туроператорів за специфікою функціонування на ринку туристичних послуг:

1) оператор масового ринку – найбільш відомий тип операторів. Сутність діяльності для даного типу полягає у формуванні, купівлі і продажу турпакетів у добре відомі туристичні центри і курорти, перевезення клієнтів до яких здійснюється приватними авіакомпаніями або чартерними рейсами;

2) туроператори, які спеціалізуються на певному сегменті (напрямі) ринку туристичних послуг;

3) туроператори внутрішнього ринку (domectic), які продають турпакети в межах країни проживання;

4) туроператори зовнішнього ринку (international) створюють пакети і продають їх в різні країни [5, 278].

Існує значна кількість видів суб'єктів туроператорської та турагентської діяльності, яких класифіковано у даному дослідженні за основними класифікаційними ознаками. Також класифікація суб'єктів надасть можливість отримати в результаті вивчення туристичного підприємства повне уявлення про організаційно-правове поле підприємства, основні напрямки та характер його діяльності, роль у розвитку туристичного ринку, становище підприємства на міжнародному туристичному ринку.

Література

1. Аналітична довідка про роботу туроператорів та турагентів за І півріччя 2008 р.
2. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с
3. Школа І.М. та ін. Менеджмент туристичної індустрії: Навчальний посібник / За ред проф. І.М. Школи. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2005. – 596 с.
4. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
5. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 320 с.

Воляник Сергій
студент 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ: СУТНІСТЬ І ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Туристичний бізнес України є невід'ємною складовою світового туристичного бізнесу. Держава проголосила туризм одним з пріоритетних напрямів розвитку економіки і культури, визначила основні цілі державного регулювання та пріоритетні напрями державної політики в галузі туризму [1].

Аналіз економічних показників розвитку сфери туризму в областях, містах і селах свідчить про недостатню дієвість та активність господарчої діяльності в сфері туризму. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування недостатньо впливають на раціональне використання існуючого туристсько-рекреаційного потенціалу регіонів. До теперішнього часу не визначено механізми, за допомогою яких місцеві органи влади могли б ефективно впливати на соціально-економічний розвиток [2; 3].

Об'єктом дослідження є процес державного регулювання сфери туризму на обласному рівні. Предметом дослідження є механізми підвищення ефективності державного регулювання сфери туризму.

Науковці зазначають, що об'єктами державного регулювання є соціально-економічні процеси, які відбуваються у національній економіці в цілому, а також на окремих її рівнях і в ланках [5].

Ряд фахівців вважає, що державне регулювання у сфері туризму повинно сприяти збереженню ресурсів України та враховувати специфіку конкретного регіону. Для цього необхідно здійснювати державне регулювання формування і розвитку рекреаційної діяльності в таких масштабах, які б не приводили до виснаження рекреаційного потенціалу відповідного регіону [6], а також сприяли сталому розвитку туристично привабливих територій [7; 8].

Проаналізувавши результати досліджень різних авторів щодо визначення сутності поняття «державне регулювання», а також враховуючи цілі державного регулювання у сфері туризму згідно з Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм», можна сформулювати наступне визначення поняття «державне регулювання сфери туризму» – це цілеспрямований вплив з боку держави та її органів, яким державою делеговані відповідні повноваження щодо формування і підтримки туристсько-рекреаційного середовища, регулювання обсягів і напрямів туристичних потоків, створення туристичної інфраструктури, охорони рекреаційних ресурсів і заповідних територій, організації відпочинку та вільного часу населення країни, підготовки кадрів для рекреаційно-туристичних комплексів.

Державне регулювання здійснюється за допомогою механізмів та заходів їх реалізації, які повинні забезпечувати вироблення різних напрямів розвитку індустрії туризму. «Конкретні механізми управління (зокрема і державного) частіш за все трактуються як сукупність способів, методів, важелів, через які суб'єкт управління впливає на об'єкт управління для досягнення певної мети. При цьому є спроби представлення механізму здійснення процесу управління, у який включають елементи системи управління та простежують послідовні зміни об'єкта управління із зазначенням засобів його перетворення» [11].

З метою накопичення фінансових ресурсів для реалізації місцевих програм розвитку туризму доцільно створити місцеві фонди розвитку туризму за допомогою договірних угод на передачу суб'єктами підприємництва, які здійснюють діяльність у сфері туризму, частини прибутку від їх діяльності.

Концептуальні підходи щодо організації підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування, на яких покладено обов'язки державного регулювання у сфері туризму, які розроблено у Донецькій області, передбачають створення науково-методичного сектору при обласній координаційній раді з питань розвитку туризму; розробку кошторису витрат на заходи з цих питань та розробки заходів для обласної програми розвитку туризму.

Реалізація зазначених пропозицій щодо удосконалення механізмів державного регулювання сфери туризму дозволить підвищити ефективність державного регулювання сфери туризму, проводити активну регіональну політику у сфері туризму, дасть можливість забезпечити дійову координацію заходів місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, що сприятиме збільшенню туристичних потоків на регіональному ринку туристичних послуг, організації нових робочих місць, збільшенню надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Запровадження цих механізмів буде стимулювати туристську діяльність як в Україні, так і в окремих регіонах, підсилювати взаємозв'язок туризму з іншими пріоритетними сферами соціального, економічного і культурного розвитку. Це буде сприяти підвищенню міжнародного авторитету України як туристичної держави на світовому ринку туристських послуг, поповненню державного бюджету на основі інтенсивних соціально-економічних зрушень у суспільстві в результаті створення сучасної туристської індустрії.

Література

1. Про внесення змін до Закону України "Про туризм": Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-IV // Офіційний вісник України. - 2003. - №50. - Ст. 2600. - С.34 - 55.
2. Єсипчук Н. Взаємодія місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування як умова ефективного функціонування механізму державного управління // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2004. - №4. - С.326 - 331.
3. Ковальчук В.Г. Державне регулювання розвитку культури району // Теорія та практика державного управління: Зб. наук.праць. - Вип. 1 (16). - Х.: Вид-во Харків. регіонального ін-ту Нац. академії державного управління "Магістр", 2007. - С.37 - 43.
4. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. - К.: Вікар, 2003. - 262 с.
5. Дідківська Л.І., Головко Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. - К.: Знання - Прес, 2003. - 209 с.
6. Бережна І.В. Особливості стану рекреаційної галузі Криму в контексті ефективного використання рекреаційного потенціалу регіону // Схід. - 2004. - №4 (62). - С.28-33.
7. Близнюк А.М., Коніщева Н.Й., Рудь Д.В. Сталий розвиток туризму на природно-заповідних територіях Донецької області: проблеми і шляхи вирішення // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Природно-ресурсний потенціал в системі просторового розвитку: Зб. наук.праць. - Вип. 2 (XLVI). - Львів: Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2004. - С.230- 239.
8. Коніщева Н.Й. Шляхи розвитку природно-заповідних територій Донецької області в контексті концепції сталого розвитку // Регіональна економіка. - 2004. - №4. - С.127-139.
9. Коротич О. Механізми державного управління: проблеми теорії та практичної перебудови // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2006. - №3. - С.80-84.

Ганчева Тетяна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРОБКИ ПРОЦЕСУ НОВОЇ ЕКСКУРСІЇ

Створення нової екскурсії по будь-якій темі – складний процес, що вимагає активної участі цілого колективу працівників. Зміст майбутньої екскурсії, її пізнавальна цінність знаходяться в прямій залежності від знань методистів і екскурсоводів, їх компетентності, ступені практичного засвоєння основ педагогіки і психології, уміння вибрати найбільш ефективні способи і прийоми впливу на аудиторію [5].

Дослідженням питань, організації розробки процесу нової екскурсії займались вчені: Рутинський М.Й., Стецюк О.В., Ємельянов Б.В., Дьякова Р.А.

Мета роботи – аналіз основних чинників, які мають вплив на організацію розробки процесу нової екскурсії.

Екскурсія – це результат двох найважливіших процесів: її підготовки і проведення. Вони зв'язані між собою, взаємообумовлені. Неможливо забезпечити високу якість проведення екскурсії при непродуманій підготовці.

Екскурсія – туристична послуга, тривалістю до 24 годин, у супроводі гіда-екскурсовода, за заздалегідь затвердженим маршрутом, для забезпечення задоволення духовних, естетичних, інформаційних потреб туристів.

У простому вигляді схема всіх екскурсій незалежно від теми, вигляду, форми проведення однакова: вступ, основна частина, висновок [4].

У роботі з підготовки нової екскурсії можна виділити два основні напрями:

- розробка нової теми екскурсії (новою взагалі або новою тільки для даної екскурсійної установи);
- підготовка початківця або вже працюючого екскурсовода до проведення новою для нього, але вже раніше розробленій екскурсії, що проводиться в даній установі [2].

А також, потрібно дотримуватися п’ятнадцять етапів підготовки:

1. Визначення мети і завдань екскурсії.
2. Вибір теми.
3. Відбір літератури і складання бібліографії.
4. Визначення джерел екскурсійного матеріалу. Знайомство з експозиціями і фондами музеїв по темі.
5. Відбір і вивчення екскурсійних об’єктів.
6. Складання маршруту екскурсії.
7. Об’їзд або обхід маршруту.
8. Підготовка контрольного тексту екскурсії.
9. Комплектування "портфеля екскурсовода".
10. Визначення методичних прийомів проведення екскурсії.
11. Визначення техніки ведення екскурсії.
12. Складання методичної розробки.
13. Складання індивідуальних текстів.
14. Прийом (здача) екскурсії.
15. Затвердження екскурсії.

Ефективність екскурсії залежать від встановлення належного контакту екскурсовода з екскурсантами з першого моменту зустрічі до її закінчення. Сприятливий «психологічний клімат» під час екскурсії є неодмінною умовою, при якому вона доставляє творче задоволення екскурсоводу, естетичну насолоду і радість її учасникам.

В цілому екскурсія дає можливість мільйонам людей одержати значний обсяг інформації [3].

Отже, вирішальне значення в успіху розробки нової екскурсійної теми мають об’єкти. Саме вони складають той пізнавальний матеріал, який складає зорову основу в розкритті теми, головний аргумент в доказах екскурсовода.

Необхідно відзначити залежність екскурсійного процесу в цілому, його зміст, методики підношення матеріалу (показу і розповіді) від об’єктів, їх стану, під’їзних шляхів, крапок для спостереження. Саме тому таку важливу роль в даний момент грають зв’язки екскурсійних установ з тими організаціями, які ведуть роботу по виявленню, реставрації і охороні пам’ятників історії і культури. Активна участь екскурсійних працівників в діяльності цих організацій створює умови для подальшого розвитку екскурсійної справи [1].

Література

1. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 428 с.
2. Ємельянов Б. В. Екскурсознавство: Підручник. - 3-е изд., Перераб. і доп. - М .: Сов. спорт, 2002. - 216 с.
3. Дьякова Р.А. Основи екскурсоведення / Р.А. Дьякова. - М.: Просвещение, 1985. - 84 с.
4. http://ua.textreferat.com
5. http://vechervkarpatah.at.ua

Грабовець Олексій
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ВЗАЄМОДІЯ ТУРИСТСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ З ГАЛУЗЯМИ ЕКОНОМІКИ

Для багатьох країн світу туристична індустрія є найбільш прибутковою, такою, що динамічно розвивається, та основним джерелом отримання доходів до бюджету. Туризм безпосередньо впливає та стимулює розвиток майже всіх галузей економіки, таких як промисловість, торгівля, будівництво, транспорт, сільське господарство, побутове обслуговування, малий та середній бізнес, виступаючи каталізатором соціально-економічного розвитку країни. Туризм як ринкова система функціонує завдяки механізму попиту і пропозиції, процесу їх постійної взаємодії, адаптації та координації. За аналогією з туристським попитом почнемо вивчення пропозиції з визначення меж туристської індустрії і типів підприємств, що входять до неї.

Як зазначається у роботах Полякової та Ткаченко[1; 2] на частку туризму і пов'язаних з ним галузей на сьогодні припадає приблизно 8,3% робочих місць світу, 9,3% міжнародних інвестицій, 12,0% експорту, 5,0% сукупних податкових надходжень, майже третина світової торгівлі послугами. За даними Всесвітньої Ради з туризму та подорожей туристична індустрія складає майже десяту частину світового ВВП. Як стверджують експерти Всесвітньої Ради з туризму та подорожей (WTTC) 2009 рік став найбільш важким щодо розвитку туристичної індустрії, що пов'язано з світовою економічною кризою. Частка туризму у світовому ВВП скоротилась на 4,8 %, що призвело до втрати майже 5 млн. робочих місць. В усіх регіонах спостерігалось значне скорочення в'їзних туристів, крім цього інвестиції в розвиток туризму скоротились більш ніж на 12%. За даними Всесвітньої організації туризму (UNWTO) протягом перших місяців 2011 року кількість міжнародних туристських прибуттів зросло приблизно на 5%, що свідчить про посилення процесу відновлення від світової кризи, який почався вже у 2010 році.

Метою даної статті є проведення аналізу сучасного стану функціонування та розвитку туристичної галузі на ряду з іншими галузями економіки.

Існує безліч визначень індустрії туризму. Одна з перших і найбільш вдалих дефініцій була дана Конференцією ООН з торгівлі і розвитку в 1971 р. Згідно якої туристська індустрія - це сукупність виробничих та невиробничих видів діяльності, спрямованих на створення товарів і послуг для подорожуючих осіб.

Подальші спроби конкретизувати зміст поняття туристської індустрії й описати структуру туристського сектора натрапили на різного роду труднощі. Вони виникали із-за того, що індустрія туризму тісно взаємопов'язана з іншими галузями економіки. Промисловість і сільське господарство, будівництво і торгівля беруть участь у задоволенні різноманітного і комплексного туристського попиту. За даними Міністерства торгівлі США, у сферу обслуговування відвідувачів залучено 24 галузі економіки країни. У цьому зв'язку вичленувати туристську складову і провести чіткі межі туристського сектора надзвичайно складно.

В даний час жоден з діючих класифікаторів не характеризується вичерпним переліком видів туристської діяльності. Найбільш широким їх охопленням і достатньою детальністю відрізняється Стандартна міжнародна класифікація видів діяльності в сфері туризму (СИКТА), розроблена ВТО та ухвалена Статистичною комісією ООН у 1993 р. в якості тимчасової класифікації. СИКТА покликана слугувати концептуальною основою для розробки цілісної, всеосяжної і об'єктивної системи збору, обробки та поширення статистичної інформації, яка відноситься до туризму.

Отже, розвиток туристичної індустрії впродовж досліджуваного періоду можна охарактеризувати в цілому як позитивний. Головними гальмуючими чинниками темпів розвитку туризму в Україні ще й досі залишаються відсутність якісної інфраструктури як цілісної системи та відповідного до міжнародних стандартів правового поля здійснення

туристичної діяльності, науково-дослідницького забезпечення галузі та інше. Подальший розвиток туризму потребує застосування нетрадиційних інноваційних підходів до організації управління галузю як на державному рівні, так і на рівні підприємства. Для забезпечення сталого розвитку туристичної галузі в умовах посилення конкуренції, збільшення попиту як на міжнародні, так й на внутрішні туристичні продукти, зростання вимог споживачів до наповнення, різноманітності та якості туристично-рекреаційних послуг, дедалі більшого значення для суб'єктів туристичної діяльності, набуває необхідність розробки науково-обґрунтованої маркетингової стратегії.

Література

1. Полякова О. Ю. Модель оцінки ефективності туризму / О. Ю. Полякова, Н. В. Кулєшова // Материалы X Междунар. науч.-практ. конф. студ., магистрантов, аспирантов и молодых ученых «Проблемы и перспективы развития отечественного внутреннего и въездного туризма: природная и материально-техническая база, экономическая и социальная эффективность» (Донецк, 6–7 мая 2008 г.). – Донецк : Донец. ин-т туристического бизнеса, 2008. – С. 154–156.

2. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: Монографія / Т.І. Ткаченко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 537 с.

Гришко Ніна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Криволапов Е. А.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ТУРИЗМІ

Туризм на початку XXI століття характеризується як один з видів економічної діяльності, що швидко і динамічно розвивається, незважаючи на різні перешкоди політичного, економічного й соціального характеру. Туристський бізнес у багатьох випадках є ініціатором і експериментатором в освоєнні й впровадженні сучасних передових технологій, безупинно змінює форми й способи пропозиції й надання послуг, відкриває й освоює нові можливості. І тому він характеризується великим ступенем схильності інноваційним процесам, що спрямовані на підвищення якості отриманого сервісу, створенні нової потреби у комфортному відпочинку, здатному дивувати передбачливістю та комплексністю.

Інновації – необхідний процес в створенні нового привабливого туристичного продукту, формуванні сприятливих умов для активізації діяльності інвесторів у туристичній сфері країни.

На впровадження інновацій в туризмі має значний вплив економічна ситуація в країні, соціальне положення суспільства, національне законодавство, а також міжурядові та міжнародні угоди.

В туристичній індустрії інноваційна діяльність розвивається по трьом основним напрямкам:

1. Впровадження інновацій (організаційні інновації), які пов'язані з розвитком підприємництва і туристичного бізнесу в системі та структурі управління;

2. Маркетингові інновації, які дозволяють задовольнити потреби цільових споживачів, або привабити нових клієнтів;

3. Періодичні інновації (продуктові інновації), які спрямовані на зміну споживчих якостей туристичного продукту, його позиціонування на ринку.

На сьогодні найважливішою характеристикою інновації є її новизна, яка сприяє: розширенню кола потенційних споживачів (туристів); зміні потреб споживача та розширенню функціональності турпродукту (спрямування не лише на туристів, а й на місцеве населення).

До інновацій в туризмі слід відносити перш за все ті нововведення, які супроводжуються:

- відновленням і розвитком духовних та фізичних сил туристів;
- якісно новими змінами турпродукту;
- підвищенням ефективності функціонування інфраструктури туризму;
- підвищенням ефективності управління стійким функціонуванням і розвитком туристичної сфери в країні;
- підвищенням ефективності процесів формування, позиціонування та споживання туристичних послуг;
- прогресивними змінами факторів виробництва (наприклад, скорочення терміну транспортування за рахунок впровадження нових швидкісних видів транспорту, покращення умов праці працівників туріндустрії, впровадження нових прогресивних методів (механізмів) перетворення факторів виробництва в послуги і т.п);
- підвищенням іміджу і конкурентоздатності підприємств туріндустрії.

Інноваційний процес – комплексний процес створення, поширення та використання нового практичного засобу (нововведення) для нової або для поліпшення задоволення уже відомої потреби людей; водночас це процес пов'язаних із запровадженням нововведення змін у тому соціальному й речовому середовищі, де здійснюється його життєвий цикл.

Основними принципами інновацій в туризмі є: принцип науковості, принцип системності, принцип відповідності інновацій потребам туристів, принцип позитивного результату, принцип іманентності інвестиційним процесам, відповідність інноваційної діяльності та її результатів рівню розвитку суспільства, принцип зв'язності, принцип безпеки.

Отже, інноваційна діяльність в сфері туризму спрямована на створення нового або зміну існуючого продукту, на вдосконалення транспортних, готельних та інших послуг, освоєння нових ринків, впровадження передових інформаційних та телекомунікаційних технологій і сучасних форм організаційно – управлінської діяльності.

Література

1. Малахова Н. Н., Ушаков Д.С. Інновації в туризмі й сервісі. - М.: ИКЦ "МАРТ", Ростов н/Д: Видавничий центр "МАРТ", 2008.-224с. ("Туризм і сервіс").
2. Новиков В.С. Інновації в туризмі: учеб. Посібник для студ. высш. учеб. закладів/ В.С. Новиков. - М.: Видавничий центр "Академія", 2007. - 208 с.

Давиденко Юлія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ЛІЦЕНЗУВАННЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Діяльність, пов'язана з наданням туристичних послуг, підлягає ліцензуванню. В законі України «Про туризм» записано, що ліцензуванню на здійснення туристичної діяльності підлягають туристичні агентства, бюро подорожей, екскурсійні бюро, бюро по прийому туристів, туристичні оператори, готелі, мотелі, кемпінги, туристичні комплекси і бази, інші юридичні особи незалежно від форм власності і фізичні особи, які здійснюють туристичну діяльність, передбачену їх статутами чи положеннями [4].

Діяльність в сфері рекреації та деякі аспекти ліцензування такої діяльності розглядалися в роботах Алексєєвої Ю., Дєхтяря Г.С., Квартальова В.А., Бобкової А.Г. та інших наукових діячів.

Метою даної статі є дослідження особливостей ліцензування господарської діяльності в сфері рекреації.

При ліцензуванні в туристичній діяльності слід керуватися статтею 17 Закону України «Про туризм», яка вказує: «з метою створення рівних можливостей суб'єктам туристичної діяльності на ринку туристичних послуг та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, захисту навколишнього природного середовища, підвищення рівня туристичного обслуговування, здійснюється ліцензування туроператорської та турагентської діяльності».

Суб'єкт підприємницької діяльності, який отримав ліцензію на туроператорську діяльність, має виключне право на надання послуг з оформлення документів для виїзду за межі України. Туроператор може здійснювати також і турагентську діяльність без отримання ліцензії на турагентську діяльність.

Суб'єкт господарювання не має права у своїй назві використовувати поняття «туроператор» і «турагент» без отримання ним ліцензії на здійснення відповідно туроператорської чи турагентської діяльності.

Не може бути видана ліцензія на туроператорську чи турагентську діяльність суб'єкту підприємницької діяльності із назвою, тотожною назві іншого суб'єкта підприємницької діяльності, якому ліцензія видана раніше і інформація про нього внесена до відповідного реєстру.

Ліцензуванню підлягають такі види туристичної діяльності:

- організація іноземного туризму;
- організація внутрішнього туризму;
- організація закордонного туризму;
- екскурсійна діяльність.

Щоб одержати ліцензію, у відповідні органи подають документи відповідно до Закону про ліцензування. Згідно зі статтею 10 Закону «Про ліцензування», суб'єкт господарювання, що має намір здійснювати визначений вид ліцензованої господарської діяльності, особисто або через уповноважений ним Орган чи особу, звертається у відповідний орган ліцензування із заявою встановленого зразка про видачу ліцензії.

Законом передбачено, що орган ліцензування повинний прийняти рішення про видачу ліцензії або про відмовлення в її видачі в термін не пізніше 10 робочих днів з дати надходження заяви про видачу ліцензії і документів, прикладених до заяви. Повідомлення про ухвалення рішення про видачу чи ліцензії про відмовлення направляється заявнику в письмовій формі протягом 3 робочих днів з дати ухвалення відповідного рішення (раніше такий термін визначений не був).

Отже, проаналізувавши Закони України та відповідні наукові джерела, можемо визначити, що основною метою ліцензування рекреаційної діяльності є забезпечення захисту прав та законних інтересів держави та споживачів рекреаційних послуг.

Література

1. Биржаков М. Б. Введение в туризм / М. Б. Биржаков. – М.: Герда, 2000. – 544 с.
2 Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. // Парлам. вид-во. – 2002. – №15. – С. 144-159
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності: Закон України від 19 жовтня 2010 р.. // Урядовий кур'єр. – 2010. – С. 54-59
4. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 р.// Відомості Верховної Ради. – 1995. − 12-45с.

Дицюра Анастасія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ТУРИСТСЬКИЙ РИНОК ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

В умовах пріоритетного розвитку внутрішнього та в'їзного туризму активізація суб'єктів сфери екскурсійного обслуговування виступає механізмом підвищення конкурентоспроможності туристично-рекреаційних послуг. В той же час процеси природної реструктуризації та різноманітні кризові явища, що відбуваються в економіці країни, негативно впливають на функціонування екскурсійних установ та на екскурсійний ринок в цілому. В таких умовах актуальним є вивчення теоретичних положень щодо стану ринку

екскурсійних послуг на сучасному етапі, напрямів розвитку екскурсійної діяльності у майбутньому.

Дослідженням питань, пов'язаних з розвитком та сучасним станом екскурсійної справи займалися українські фахівці Бабарицька В.К., Попович С.І., Грибакова С.В., Федорченко В.К. Матеріали з організації, теорії та історії розвитку екскурсійної справи у своїх працях висвітлили Короткова А.Я., Чагайда І.М., Голубнича С.М.

Метою статті є теоретичне осмислення стану туристського ринку екскурсійних послуг на сучасному етапі, визначення шляхів активізації підприємницької діяльності у сфері екскурсійних послуг.

Світове співтовариство визнало туризм ефективним засобом індивідуального й колективного вдосконалення, важливою складовою якого є послуга суто інтелектуального характеру – екскурсія з її просвітницькою, духовною та освітньою функціями.

Невичерпні екскурсійні ресурси багатьох регіонів нашої країни разом з глибинним національним духовним корінням і традиціями українського народу дають підставу стверджувати, що саме екскурсії можуть стати активним і змістовним засобом гармонізації особистості, її духовного зростання. Вони є джерелом нової інформації, нових вражень і відчуттів. Екскурсійна справа пройшла великий історичний шлях, перш ніж досягти свого сучасного стану. У різні історичні періоди розвитку екскурсії виконували різні завдання. В даний час екскурсія виступає як щось закінчене, цілісне, таке, що має свої специфічні функції і ознаки, своєрідну індивідуальну методику. В значній мірі вона збагатилася за змістом, формами проведення і методиці підношення матеріалу і характеризується як невід'ємна частина ідейно-виховної і культурно-масової роботи.

Із здобуттям незалежності України і зміною ставлення до спадщини свого народу була створена та відновлена велика кількість об'єктів, що посприяли активізації роботи ринку екскурсійних послуг.

Але існує також достатньо проблемних питань в даній галузі. Як виявилось, причини повільного розвитку ринку екскурсійних полуг криються в відсутності достатнього нормативно-правового забезпечення питань використання культурної спадщини в туризмі, в обмеженій транспортній доступності більшості об'єктів, занедбаному стані деяких об'єктів культурної спадщини, в непідготовленості музейних експозицій та прилеглих територій до туристичних відвідин, в тому числі іноземними туристами та особами з особливими потребами.

Головні проблеми довгострокової стратегії розвитку екскурсійної справи в Україні повинні вирішуватися в рамках національної програми розвитку туризму, що дало б можливість розв'язання проблем туристичної галузі.

Висновки. Екскурсія являє собою наочний процес пізнання людиною навколишнього світу, побудований на заздалегідь підібраних об'єктах. Обґрунтування і реалізація в Україні різноманітних довгострокових проектів розвитку туристично-екскурсійних комплексів визначає доцільність ознайомлення із світовим досвідом організації туристично-екскурсійної діяльності. Наразі перед Україною стоїть багато завдань у справі розвитку туризму. Важко говорити про значний розвиток ринку екскурсійних послуг, доки держава не впорається спочатку з проблемою безпеки, будівництвом автострад і створенням високоякісного сервісу.

Як з'ясувалося, одним із шляхів підвищення ефективності функціонування екскурсійної діяльності є використання нових сучасних форм стимулювання господарської діяльності суб'єктів підприємництва, в тому числі через реалізацію нетрадиційних ринкових механізмів у формі спеціальних (вільних) економічних зон та територій пріоритетного розвитку.

Література

1. Бабарицька В. К., Любіцева О. О. Організація туризму: Навч. посіб. Ч. 1. - К.: РВЦ "Київ. ун-т", 1998. - С. 82.

2. Бейдик О. О. Українсько-російський словник термінів і понять з географії туризму і рекреаційної географії. - К.: РВЦ “Київ. ун-т”, 1997. - С. 99
3. Гуляєв В.Г. Організація туристської діяльності. - М.: Радянский художник, 1996. – 286с.
4. Організація екскурсійних послуг : навчально-методичний посібник/ С.Г. Нездоймінов. – Одеса : Астропринт, 2011. – 216с.
5. Соціально-економічна географія світу / За ред. С. П. Кузика. - Тернопіль: Підруч. і посіб., 1998. - 256 с.
6. Шаповал Г.Ф. Історія туризму. Посібник. - Экоперспектива, Мінськ, 1999 р. - С. 193-237

Дробний Віталій
студент 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

На початку XXI століття туризм характеризується стрімким та динамічним розвитком, нарощуючи обсяги послуг, підвищуючи якість і культуру обслуговування.

Україна з перших днів незалежності впевнено стала на шлях створення власної туристичної індустрії, що являє собою сукупність різних суб’єктів туристичної діяльності (готелі, туристичні комплекси, кемпінги, мотелі, пансіонати, підприємства харчування, транспорту, заклади культури, спорту тощо), які забезпечують прийом, обслуговування та перевезення туристів, – проголосивши туризм пріоритетною галуззю розвитку економіки.

Проблеми й особливості розвитку ринку туристичних послуг, основних засад його функціонування висвітлені у наукових працях таких вітчизняних і зарубіжних учених як О. Любіцева, В. Куценко, В. Полюга, Ю. Забалдіна, О. Єрмоленко, О. Бабарикіна, Ю. Гуменюк, І. Давиденко, О. Заруцька, І. Сидоренко, І. Школа та інші. В своїх працях науковці приділяють увагу методології розробки і реалізації державної та регіональної туристичної політики, визначають економічні і організаційні важелі регуляторної політики розвитку туризму, передумови виникнення та принципи функціонування підприємств рекреаційно-туристичного комплексу, класифікації їх форм і видів, планування фінансово-господарської діяльності підприємств туристичної сфери, прогнозування розвитку регіонального ринку туристичних послуг, механізму економічного оцінювання та регулювання туристичної привабливості території.

Метою статті є дослідження основних засад функціонування ринку туристичних послуг та сучасного стану туристичної індустрії України.

З точки зору економічної діяльності туризм, з одного боку, визначається попитом і споживанням туристичних послуг, а з іншого боку, – належить до товарів і послуг, які виробляються з метою задоволення цього попиту. Туристичний попит – це суспільна потреба в туристичному продукті, а туристична пропозиція – сукупність виробничих можливостей підприємств, спроможних надати туристичний продукт. Ринок туристичних послуг – це система світових господарських зв’язків, де здійснюється процес перетворення туристсько-екскурсійних послуг на грошові кошти і зворотне перетворення грошових коштів на туристсько-екскурсійні послуги. Любіцева О.О. в своїй праці [2] визначає туристичний ринок як систему задоволення потреб населення в послугах, пов’язаних з відпочинком та змістовним проведенням дозвілля в подорожі.

Суб’єктами ринку туристичних послуг виступають юридичні та фізичні особи, що займаються виготовленням, просуванням та реалізацією туристичного продукту, а також фізичні та юридичні особи, що безпосередньо надають послуги з розміщення, харчування, перевезення та ін.

Найчастіше на туристичному ринку пропонують наступні види послуг:

- послуги по оформленню туристам віз та закордонних паспортів,
- послуги по перевезенню туристів,

- послуги по розміщенню туристів,
- послуги по забезпеченню туристів харчуванням,
- послуги по задоволенню культурних потреб туристів,
- торгові послуги, що стосуються придбання сувенірів та інших предметів.

Туристичний ринок є відкритою системою, на яку впливає безліч факторів таких як природні, соціально-економічні, політичні. Розрізняють наступні внутрішні чинники, що впливають на формування ринку туристичних послуг: рівень соціально-економічного розвитку країни (зайнятість населення, демографічна ситуація, міграційні процеси, розвиток сфери послуг та транспорту, галузей виробництва, НТП, розселення населення, історичні чинники формування економіки, структура населення); якість життя населення (соціально-культурні, житлово-побутові, екологічні умови життя, рівень прибутків населення тощо); соціально-політична ситуація (суспільний устрій, розвиток громадсько-політичного життя та інше). До зовнішніх чинників впливу на формування та функціонування туристичного ринку можна віднести економічну та політичну стабільність держави, її участь в міжнародних організаціях різного рівня та типу, характер двосторонніх відносин, ступінь інтегрованості в світогосподарську систему, а також моду та імідж [2].

Важливим кроком у створені нормативно-правових засад дії ринку туристичних послуг стало прийняття Верховною Радою України в 2001році Закону «Про внесення змін до Закону України «Про туризм». Ще одним позитивним моментом для розвитку ринку туристичних послуг стало прийняття 29 квітня 2002 року постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002 - 2010 роки».

Державна туристична адміністрація України приділяє велику увагу розвитку співробітництва з Європейським Союзом з огляду на можливості просування національного туристичного продукту на європейському ринку, залучення до інформаційного простору, передового досвіду організації туристичної діяльності, посилення євроінтеграційних процесів у державі.

Серед найважливіших кроків євроінтеграційної діяльності у галузі туризму є вдосконалення системи забезпечення фінансування.

Сьогодні індустрія туризму України як сукупність підприємств сфери обслуговування та інших організацій, діяльність яких спрямована на задоволення попиту на туристичні товари та послуги, працює в умовах жорсткої конкуренції, відвойовуючи як національний, так і міжнародний ринки.

В туристичній та курортній сфері України нараховується більше 8,7 тис. туристичних підприємств, в тому числі 4,3 тис. ліцензованих туристичних операторів та туристичних агенцій, 3,3 тис. санаторно-курортних закладів.

В 2007 році Україна планувала участь в 11-ти міжнародних виставках за кордоном, 18-ти міжнародних виставках на теренах України за рахунок коштів державного бюджету [4].

В 2006 році Україна була представлена на 12-ти міжнародних туристичних заходах за кордоном, зокрема в Австрії, Великобританії, Іспанії, Ізраїлі, Російській федерації. За даними розширеної колегії державної служби туризму та курортів міністерства туризму та культури України в 2006 році Україну відвідали 18,9 млн. іноземних туристів, що на 7% більше ніж в 2005 році. З країн СНД 11,9 млн. осіб (63%), з країн ЄС – 6,3 млн. чоловік (33%), з інших країн – 0,6 млн. чоловік (4%) загального в'їзного потоку. Кількість відвідувань України громадянами країн СНД, порівняно з 2005 роком, збільшилось на 9%, кількість туристів з Росії збільшилось на 380 тис. чоловік в 2006 році порівняно з 2005 роком, з Білорусі – на 285 тис. чоловік, з Молдови – на 275 тис. чоловік.

Розвиток туризму залежить від удосконалення механізмів фінансово-кредитної підтримки суб'єктів господарювання галузі та інфраструктури у країні в цілому.

Отже, на сьогодні існують всі необхідні передумови для розвитку галузі туризму в Україні. Однак для збільшення залучення іноземних туристів необхідно вжити заходів, таких як усунення перешкод, пов'язаних з різними формами власності туристичних підприємств,

незадовільним управлінням, спричиненим відсутністю відповідно до підготовлених кваліфікованих кадрів, будівництво нових туристичних об'єктів з високим рівнем комфорту, розширення спортивно-рекреаційних послуг, підвищення якості лікувальних послуг, розширення спектру пропонованих побутових послуг.

Література

1. Закон України «Про туризм» в редакціївід 18.11.2003р. № 1282 – IV.
2. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – 2-ге видання перероблене та доповнене – К.: "Альтапрес", 2003. – 436 с.
3. Сервіс в туризмі / підредакцією Гриценюк Н.І., Бурдейного В.А., Кутузової О.Є. та ін. – Одеса: "Талісман", 2006. – 160 с.
4. Туризм в Україні. Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2006. – 184 с.

Єфанова Олена
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ТУРИЗМІ

Сучасний світ являє собою модернізовану, інноваційно-довершену структуру, в якій майже не існує слабких місць. 21 століття – час жорстокої конкуренції підприємств у сфері туризму. Важливим напрямом їхньої діяльності є вивчення ринку, проведення маркетингових досліджень – забезпечення рекламної діяльності даних підприємств.

Завданням реклами в сучасній ринковій економіці є доведення товарів від виробництва до населення, формування попиту на них з метою спонукати до придбання будь-яких товарів і послуг. Відповідно, для стабілізації своїх позицій на тлі зростаючої конкуренції на підприємствах сфери туризму необхідно максимально використовувати рекламно-інформаційні засоби. Все вищезазначене обумовлює актуальність досліджень щодо впровадження рекламних засобів в туристичний бізнес.

Питаннями рекламного забезпечення в туристичному бізнесі займалися такі вчені, як: Роглєв Х.Й., який вивчав основи менеджменту в готельному бізнесі; Скопень М.М., Гуляєв В.Г., Плотникова Н.І., що займалися питаннями впровадження комп'ютерних технологій та рекламною діяльністю в туризмі; а також В.О. Чернов, В.В. Худо та інші.

Метою даної статті є вивчення характеристики і ролі реклами в туристичній галузі.

Розвиток світового ринку, конкуренції по-новому ставить питання про місце і роль реклами в сфері туризму. У процесі розвитку товарного виробництва зростає економічна роль реклами, завдяки якій споживач віддає перевагу якому-небудь товару при виборі, тим самим, прискорюючі процес купівлі-продажу, оборотність капіталу. Правильно організована рекламно-інформаційна діяльність в умовах ринку впливає не лише на економічну систему в цілому, але й на галузі, підприємства, окремих споживачів. Правильно спланована кампанія орієнтована на перспективу і спрямована не лише на отримання прибутку, але й на задоволення потреб споживачів, є тим, до чого підприємствам туризму слід прагнути.

На ефективність рекламної кампанії підприємства туризму впливає безліч факторів, у тому числі:співвідношення цільової аудиторії рекламного товару або послуги; обсяг рекламних повідомлень – конкурентів по аналогічним продуктам; частота повтору реклами: сезонність; новизна рекламованих пропозицій.

Для кращої працездатності підприємства сфери туризму повинні притримуватись наступних вимог, пов'язаних з рекламним забезпеченням:

1. У рекламній роботі необхідно керуватися принципом, що більш правильний шлях – не боротьба з конкурентами як такими, а пошуки шляхів найкращого задоволення запитів клієнтури.

2. Рекламна політика підприємств сфери туризму вимагає постійної роботи на перспективу, співпраця всіх відділів і підрозділів, але при цьому необхідно, щоб реклама

була координованою, щоб вся рекламна діяльність знаходилась в єдиних руках, виходила з одного мозкового центру.

3. Необхідний постійний пошук найбільш дієвих засобів і форм рекламної діяльності, обгрунтований вибір рекламоносіїв.

4. Необхідно постійно вивчати як міжнародний досвід, так і досвід конкурентів, і переймати найбільш ефективні форми рекламної діяльності.

5. Для успішної реалізації рекламної політики потрібно грамотно використовувати поєднання реклами підприємств у сфері туризму з рекламою окремих послуг і напрямів діяльності даних підприємств.

Особливості та специфіка реклами у сфері туризму та індустрії гостинності, несуть на собі печатку самої сфери гостинності. Для ефективної діяльності туристичних підприємств слід чітко знати всі тонкощі роботи з рекламою та вміти використовувати їх задля підвищення популярності туристичного продукту та самого підприємства.

Література

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк.. - Чернівці: Книги-XXI, 2003. - 300 с.

2. Писарский І. Ринок рекламних послуг: рекламодавці і рекламовиробники / І. Писарський //Фінансова газета. - 1994 . - № 4. – с.13-15.

3. Ученова В. В. История рекламы / В.В. Ученова, Н.В. Старых. - СПб.: Питер, 2002. - 304 с.

4. Уэллс У. Реклама: принципы и практика / У. Уэллс, Д. Бернет. – СПб.: Питер, 1999. – 320 с.

5. Морозова М.С. Реклама в соціально-культурному сервісі і туризмі: підручник для вузів / М.С. Морозова, М.А. Морозов. – М.: Академія, 2003. – 336 с.

Жбанков Микита
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Криволапов Е.А.

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогоднішній день сервіс і туризм, як і будь-які інші області знання, залучені в процес загальної інтенсивної інформатизації. Що це означає на практиці? Це означає, що все більшого значення для вирішення того, чи іншого питання набувають новітні технології. Розглянемо це на прикладах.

Сервіс та туризм – вельми прибуткові сфери бізнесу. Однак, чим далі, тим більш актуальною стає приказка: «Час – гроші». Якщо бути точніше, цінність часу підвищується. І це значить, що кожна задача повинна бути вирішена максимально швидко, без зайвих ресурсних витрат.

Саме тут приходять на допомогу численні технологічні рішення. Велика частина процесів, що проходять в бізнесі – від створення концепції і побудови бізнес – моделі до вирішення конкретних прикладних завдань – може бути автоматизована. Таким чином, горезвісний людський фактор усувається. Процеси йдуть значно швидше, а відсоток помилок знижується на кілька порядків.

Споживач в сфері сучасного сервісу або туризму – теж людина з обмеженим часом. Він віддасть перевагу тій компанії, в якій зможе отримати всю необхідну йому інформацію за максимально короткий термін, не встаючи з робочого крісла або улюбленого дивана. Саме тому уявлення інформації на інформаційних ресурсах і віддалене консультування – настільки популярні рішення у сучасних організацій.

Сьогодні в Мережі представлено чимало прикладів того, як готельна і туристична індустрія вирішує питання опосередкованого отримання інформації. Кожен клієнт, який користується послугами тієї чи іншої компанії, вже давно має можливість отримувати і відправляти потрібну інформацію без зайвих витрат часу.

Розвиток механізмів «зворотного зв'язку» дозволяє не тільки дізнаватися все про послуги, а й замовляти їх, і оплачувати «в один клік». Приклади таких дій – це бронювання і оплата готелю, придбання турів і путівок, попередній запис для надання будь-якої послуги, обробка персональних даних і заповнення будь-яких документів в прямому ефірі [2].

Туризм і сервіс – це сфери, орієнтовані на підвищення рівня життя і створення почуття комфорту у споживачів. Цілком очевидно, що чим менше часу витрачається на ту чи іншу допоміжну операцію і чим менше незручностей доводиться терпіти, тим краще. Значення інформаційних технологій в питаннях оптимізації важко переоцінити.

Література

1. Бочарников, В.Н. Інформаційні технології в туризмі: Учеб. посібник / В.М. Бочарников. - 2-е вид. стер. - М .: ФЛІНТА, 2013. - 358с.
2. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: [монографія] / С.В. Мельниченко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 493 с.
3. САМО-Турагент (автоматизація турагентств) [Електронний ресурс]. URL: http://www.samo.ru/ru/products/index.php? ID = 355
4. Баженов В.І. Інтелектуальні інформаційні технології. Біробіджан: ПГУ ім. Шолом-Алейхема, 2011. 176 с.

Заремба Олена
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

РОЗВИТОК АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Значення і роль туризму для розвитку економіки держави, задоволення запитів особистості, взаємозбагачення соціальних зв'язків між країнами в наш час неможливо переоцінити, адже індустрія туризму займає важливе місце в економіці більшості країн. На її частку припадає до 10% світового валового національного продукту, 11% світових споживчих витрат. Число туристичних поїздок в усьому світі наближається до 1 млрд., при тому, що все населення планети становить 7 млрд. осіб [3]. Готельний сервіс містить у собі цілий комплекс послуг для туристів і є ключовим чинником, що визначає перспективи розвитку туризму в Україні. Туристичні послуги, зокрема, й у рамках готельного обслуговування, віднесені до соціально-культурних послуг. Вони будуються на принципах сучасної гостинності, що підвищує їхню роль у розвитку вітчизняного туризму, а також ставить певні завдання в системі управління цією індустрією [2].

Сутність анімації та принципи її організації, розважальні й анімаційні заходи у готелях характеризували: С. Байлик, І. Гаранін, В. Зорін та інші. Світовий досвід організації анімаційної діяльності в готелях досліджували Є. Мамбетов, І. Петрова, Є. Яценко тощо.

Метою даної статті є аналіз розвитку анімаційної діяльності, її особливості і перспективи впровадження в готелях Україні.

Сучасна анімація – це діяльність із розробки та здійснення спеціальних програм проведення вільного часу. Це оживлення відпочинку й організація безпосередніх вражень від особистої участі у заходах; своєрідна послуга, що має на меті підвищення якості обслуговування, і водночас це своєрідна форма реклами, форма повторного залучення гостей та їх знайомих, що є просуванням туристичного продукту на ринку для підвищення прибутковості туристичного бізнесу [1].

Індустрія розваг почала розвиватися там понад півстоліття тому, результатом чого є розвинена система організації дозвілля. Туристичний анімаційний сервіс найбільш розвинений у курортних зонах, де він сприяє підвищенню атрактивності туристичних подорожей та якості відпочинку. У курортних зонах України існує чітке усвідомлення того, що особлива роль належить організації дозвілля відпочиваючих: ігровим заходам, активним змаганням, різним шоу і святам тощо.

Анімація як відносно новий вид послуг у сфері туризму в Україні у своєму розвитку повинна спиратися на досвід розвинених туристичних держав. В Україні анімаційні послуги пропонують практично всі готелі. Але, на жаль, більшість цих послуг є стандартними і не відрізняють готель з поміж інших, а це вже не є цікавими для туриста В Україні започаткування замково-готельного бізнесу має неабиякі перспективи. По-перше, в нашій країні налічуємо до двох десятків фортифікаційних споруд чи їх руїн, найдоцільніший шлях відродження яких полягає в переобладнанні їх під готельно-анімаційні комплекси. По-друге, цей турпродукт користується стабільною популярністю серед європейських туристів, які бажають і можуть платити за можливість знайомства з українськими замками.

Готельні підприємства України, надаючи анімаційні послуги, повинні дотримуватися концепції закладу та орієнтуватися на різні сегменти споживачів. Пропоную шляхи вдосконалення анімаційних послуг в Україні та щодо підвищення їх ефективності:

1) для успішної діяльності анімаційних заходів повинні проводитись масштабні рекламні кампанії;

2) організовувати тижні кухонь різних регіонів і країн в ресторані закладу, а також застосування відповідної національної атрибутики Глобальні та національні проблеми економіки 177 і колористики у всьому готелі. Організація в ці дні, а також на День святого Валентина, 8 Березня та інші свята спеціальних заходів. Для кожного свята необхідно розробляти спеціальне меню, складати святкову програму із залученням артистів естради, майстрів оригінальних жанрів та ін.;

3) вводити програми, які будуть відрізнятися від програм конкурентів та ще не мали аналогів в Україні. Наприклад: • раут – зібрання людей, яке не передбачає танців; • містерія – театралізована постановка п'єси релігійного змісту; • раус – захід з анонсування презентацій, культурно-дозвіллєвих програм; • церемонія – культовий побожний або державний акт, який проводять за суворим порядком (церемонією); • шоу-вистава, масове видовище;

4) використовувати національний одяг та атрибутику при обслуговуванні гостей.

Отже, добре організована анімаційна робота – це критерій успішності туристичної діяльності і вирішальна умова ефективного функціонування готельного підприємства. На українському ринку готельних послуг є всі перспективи для розвитку анімаційної діяльності. Для подальшого розвитку українські готелі повинні спиратися на іноземний досвід, а також вводити в анімаційну діяльність ексклюзивні анімаційні послуги, які будуть характерні тільки для українських готелів і зможуть привернути увагу іноземних туристів.

Література

1. Гагарин Н.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации / Н. И. Гаранин, И. И. Булыгина. - М.: Советский спорт, 2006. -: 128 с.

2. Мамбетов Е.Б. Организация досуга во Франции: Анимаци- онная модель : автореф. дис. ... к. пед. н. / Е.Б. Мамбе- тов. – СПб., 1992. – 16 с.

3. Петрова І.О. Дозвілля в зарубіжних країнах : [підручник] / І.О. Петров. – К. : Кондор, 2005. – 408 с.

Івахненко Ілона
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

МУЗЕЇ, ЯК ПОТЕНЦІАЛ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ ДО УКРАЇНИ

Туризм є важливим фактором, який впливає на розвиток економіки, задовольняє духовні, моральні потреби людей. Сьогодні люди подорожують з найрізноманітнішими цілями, такими як заняття спортом, відпочинок, участь у спортивних походах, ознайомлення з місцевими пам'ятками культури, Так виникають нові, сучасні види туризму, до яких можна віднести і відвідування до музеїв [12, с.32].

Багато фахівців туристичної справи вивчали та аналізували потенціал музеїв в Україні. Такими фахівцями були О. Кузьмук, Н. Рожнов.

Метою статті є дослідження розвитку туризму з метою відвідування музеїв іноземними туристами.

Музеї-культурно-освітні та науково-дослідні заклади, призначені для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, прилучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини. Щороку 18 травня святкується Міжнародний день музеїв, у який деяких країнах проводиться Ніч музеїв. Основними напрямами музейної діяльності є культурно-освітня, науково-дослідна діяльність, комплектування музейних зібрань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота [3, с.7].

В Україні музейний туризм сьогодні ще не набув значної популярності. Це пов'язано з тим, що учасниками відповідних турів є люди третього віку, тобто пенсіонери. Оскільки у нашій державі ця категорія туристів подорожує набагато менше, аніж представники інших вікових груп, то відвідання музеїв не є таким поширеним. В Україні відвідування музеїв часто називають ностальгійним туризмом, який пов'язаний з відвідуванням місця народження, місця проведення дитинства, або деякого періоду зі життя учасника подорожі. Такі тури переважно організовуються для іноземців, що походять із територій, що зараз перебувають у складі України [7, с.13].

До регіонів, для яких характерна найбільша концентрація музеїв, належать Львівська, Київська, Чернігівська області та Автономна Республіка Крим [90,с.102].

В Україні є етнографічні музеї, які і вивчають і експонують етнографічні колекції та знайомлять сучасників із процесами етногенезу, побутом і культурою різних етнічних спільнот та історичних періодів. Більшість сучасних етнографічних музеїв країни репрезентують відвідувачам тематичні експозиції традиційної культури українського народу (ужитково-побутові й мистецькі предмети XVIII - початку XX ст.) та її локальних варіантів, зібраних з усіх етнографічних земель України (Лемківщина, Бойківщина, Гуцульщина, Буковина, низинне Закарпаття, Західне і Східне Поділля, Волинь і Центрально-Східне Полісся, Середня Наддніпрянщина, Слобожанщина, Донеччина, Надчорномор'я). Серед них Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського і Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини на Івано-Франківщині, Музей етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАНУ у Львові, Печенізький краєзнавчий музей та Етнографічний музей "Українська слобода" у Харківській області.

Останнім часом почали з'являтись унікальні «живі музеї», або їх ще називають «скансени». Це музеї з анімаційною програмою відтворення етнічної культури. Тут вражають не тільки спеціальні споруди, речі старовини, а й працівники-аніматори з професійними вміннями відтворювати середовище минулих епох. Скансени цікаві тим, що вони реконструюють стару техніку і використовують її для діяльності музею, так, наприклад, транспортні засоби минулих епох. Ці музеї відрізняються від звичайних наявністю анімаційного елемента. Особливою ознакою «живих музеїв» є традиційна кухня краю. Страви готуються з участю туристів [2,с.10].

Зважаючи на вищевикладене, можна сказати, що Україна достатньо багата на етнотуристичні ресурси. Для того, щоб сприяти розвитку етнічного туризму в країні слід підвищувати попит на цей тур-продукт, як спрямовуючи увагу туристів на історію свого краю, так і ознайомлюючи з історико-культурними пам'ятками інших регіонів.

Україна має хороші перспективи для розвитку відвідування музейного туризму. Так як, в Україні налічується безліч музеїв, які були б дійсно цікаві іноземцям.

Література

1. Іванова Н.В,.Черненко І.В.Музеї в Україні– Д., РВВ ДНУ,2009. – 111 с.
2. Курилова Т.І. Музейна діяльність в Україні–Херсон.: Чорномор'я, 2010. – 233 с.
3. Борисюк Л., Лаліменко Т. Методичні рекомендації по організації музейної справи в навчальних закладах –Кр.Ріг, 2007. – 230 с.
4. Булана І.О., Хохотва С. О., Ходоренко В.Л. Перспективи розвитку музейної діяльності в Україні– М.,2011. – 204 с.
5. Пелех І.Г.., Казарян В.І. Музеї. − Київ, 2007. − 309 с.

Ісаєва Вікторія
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ПОРЯДОК УТВОРЕННЯ ТУРИСТСЬКОЇ ФІРМИ

Існує велика кількість суб'єктів туристичної діяльності, які зацікавлені у створенні туристичних підприємств, таких як: туристські фірми, готелі, ресторани та інші заклади, які призначенні для надання послуг клієнтам. Для коректного створення і функціонування таких підприємств існують державні стандарти та нормативне забезпечення. Внаслідок цього, треба визначити сутність туристської фірми та проаналізувати нормативно-правові документи.

Дослідження щодо порядку утворення туристського підприємства представлені: Александрова А.Ю., Ананьєв М.А., Балабанов І. Т., Біржаков М.Б.

Метою даної статті є вивчення етапів та норм утворення туристської фірми.

Закон «Про підприємства в Україні» регламентує діяльність різних видів підприємств, визначає види та організаційні форми, правила діяльності, створює однакові правові умови незалежно від форми власності й системи господарювання, забезпечує самостійність підприємств, фіксує їхні права та відповідальність, регулює відносини з іншими суб'єктами господарювання і державою [1, с. 25].

Процедура створення туристичного підприємства як юридичної особи передбачає багато етапів, при цьому необхідно зауважити, що останнім часом створення і реєстрація має тенденцію до спрощення.

Найважливішими елементами створення туристичного підприємства є:

- вибір організаційно-правової форми;
- протокол намірів учасників (засновників);
- розробка проектів установчих документів;
- проведення установчих зборів;
- підготовка установчих документів для реєстрації;
- правова реєстрація підприємства;
- постановка на облік та реєстрація в податкових, статистичних
- органах, Пенсійному фонді, Фонді соціального страхування та інших установах.

Найбільш гнучкою формою для малого туристичного бізнесу є товариство з обмеженою відповідальністю (ТзОВ). Воно може бути засноване однією або декількома особами, а статутний фонд такого товариства поділений на частини, розмір яких визначається засновницькими документами. При цьому учасники товариства не відповідають по його зобов'язаннях, а несуть відповідальність, пов'язану з діяльністю товариства в межах їхніх внесків [3, с. 68].

Іншою організаційно-правовою формою туристичного бізнесу є товариство з повною відповідальністю, в якому всі учасники несуть солідарну відповідальність за зобов'язання підприємства всім своїм майном. Туристичний бізнес на основі значних початкових інвестицій доцільно реалізовувати у формі акціонерного товариства. Головним атрибутом такого товариства служить акція – цінний папір без встановленого терміну обігу, який свідчить про пайову участь у статутному фонді товариства, підтверджує членство в ньому і право на участь в управлінні ним. Акціонерні товариства бувають двох видів: відкритого типу, акції якого розповсюджуються через відкриту передплату та купівлю-продаж на фондових біржах, і закритого типу, акції якого можуть поширюватися лише між його засновниками [2, с. 55].

Отже, економічна діяльність – це організована робота туристичного підприємства, під час якої використовується капітал, рекреаційні ресурси, засоби виробництва та робоча сила для виробництва і реалізації туристичного продукту.

Говорячи про туристичне підприємство, маються на увазі ті фірми, основною діяльністю яких є надання туристичних послуг, а всі інші види діяльності - супутні, побічні.

Але не будь-яке таке підприємство чи організацію можна назвати туристичною фірмою, оскільки вони можуть діяти як на комерційній, так і не на комерційній основі. Комерційне туристичне підприємство має головною метою своєї діяльності отримання прибутку за рахунок надання різних видів туристичних послуг. У світі існує велика кількість етапів, за якими створюється туристичне підприємство, дотримання яких призводить до правильного і довгострокового функціонування фірми. Важливим етапом створення туристичного підприємства є розробка проектів установчих документів у відповідності з обраною організаційно-правовою формою. Одним з найважливіших етапів створення туристичного підприємства є його програма економічної діяльності. Це - основа фінансового менеджменту як для підприємства, яке створюється, так і для діючої фірми. Також, є багато класифікацій туристичних фірм, вибір яких залежить від вподобань засновників.

Література

1. Закон України "Про підприємництво в Україні": Збірник нормативно-правових актів. - Т 2. - Ужгород, 1999.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм. - Москва, 2001.
3. Ананьев М.А. Экономика и география международного туризма. - Москва, 1975.
4. Балабанов И. Т., Балабанов А.И. Экономика туризма. - Москва, 2000.
5. Барчукова Н.С. Международное сотрудничество государств в области туризма. - М.: Международные отношения, 1986.
6. Бейдик О. О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. - К.: Палітра, 1997.
7. Биржаков М.Б. Введение в туризм. - Москва - Санкт-Петербург: Герда, 2000.

Кирилюк Анна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЇ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Проблема полягає в тому, що сучасну молодь все рідше можна зацікавити екскурсіями. Таким чином, виникає проблема «Чи потрібно організовувати екскурсії ,чи є в них сенс?».

Мета статті – детальніше розкрити, яке значення мають екскурсії в житті суспільства.

Теоретичною основою проведеного дослідження були праці провідних вітчизняних та зарубіжних учених – Емельянова Б.В., Петрова А.А., Науменка Г.Ф.

Екскурсія являє собою важливий засіб ,який включає в себе вивчення історії, мистецтва, науки, природи, архітектури з освітньою, науковою, спортивною або розважальною метою.

Екскурсії допомагають людям бути більш освіченими, розкрити себе як особистість, мати більше цікавих тем для спілкування. Формується естетичне бачення предметів, пробуджує самостійне сприйняття.

Таким чином, сформувалося поняття, що екскурсія – це наочний метод отримання певних знань, виховання шляхом відвідин по заздалегідь розробленій темі певних об’єктів з екскурсоводом.

Екскурсії можуть конкретизувати вже наявні знання, давати нові, розвивати вміння підходити до явищ з життя природи і людей, посилювати інтерес до досліджуваного і викликати переживання в області почуттів. У той час як одні направляють екскурсію насамперед на те, щоб вона давала знання, інші прагнуть, щоб вона допомагала екскурсантам розвинути здатність і навички бачити твори мистецтва, явища природи, події з різних сфер життя людей [1, с. 8].

Для суспільства, екскурсія це насамперед додаткова їжа для мозку, з’являється маса нових фактів, які були раніше невідомі, але завдяки екскурсіям ,ми починаємо отримувати

конкретні знання, які у майбутньому нам допоможуть зрозуміти багато речей ,які до цього моменту були заховані під пилом часу.

Екскурсія сама по собі відкриває людям шлях до важливих у житті речей. Формує певні погляди та інтереси, виконує роль вчителя .

Література

1. Емельянов Б. В. Экскурсоведение. – Ч. 1. – М.: Рекл.-информац. бюро «Турист», 1992. – [С. 8.]
2. Науменко Г. Ф. Методика организации непрерывного обучения экскурсоводов. – М.: ЦРИБ "Турист", 1991.
3. Українська радянська енциклопедія: У 11 т. – Вип. II. – К.: Головна редакція УРЕ, 1984.
4. Психологія / За ред. чл.-кор. АПН України Ю. Л. Трофімова. - К.: Либідь, 1999.
5. Педагогіка / За ред. А. М. Алексюка. – К.: Вища школа, 1985.
6. Петров А. А. Массовые экскурсии. – М.: Изд-во МГСПС «Труд и книга», 1924.
7. Герд В. А. Экскурсионное дело: Сб. статей по вопросам экскурсий. – М.-Л.: Госиздат, 1928.

Компанієць Олена
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Криволапов Е. А.

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ТУРІВ

Формування турів, екскурсійних програм, надання основних, додаткових і супутніх послуг складають технологію туристського обслуговування, тобто це формування конкретного туристського продукту для задоволення потреб у туристській послузі.

Значна увага в діяльності туроператора приділяється технологічному процесу створення турів, як важливій складовій організації туризму. Тур – це складена з урахуванням індивідуальних побажань програма, призначена задовольнити мету подорожі туриста, і комплекс заходів по її реалізації, який включає надання послуг гостинності (розміщення, харчування, транспортне та екскурсійне обслуговування), додаткових послуг з організації дозвілля тощо. Таким чином, тур на ринку послуг виступає продуктом ринкової діяльності суб'єктів туристичного ринку. Цей продукт завжди комплексний, складний, багатокомпонентний, підвладний коливанням попиту, впливу моди, кон'юнктури світового ринку та інших чинників.

Розробка туру є складним завданням, яке потребує володіння значною інформацією з ресурсного забезпечення, з розвитку матеріально-технічної бази туризму, знання кон'юнктури попиту та пропозиції на відповідних ринках, співпраці з суб'єктами ринкової діяльності.

Розробка турів проводиться в індустріальних масштабах (за принципом масового виробництва), але їх реалізація здійснюється на індивідуальній основі. Використовується як якісна, так і цінова конкуренція. Зменшення ціни досягається як шляхом масовості виробництва, так і гнучкого використання партнерів-продуцентів послуг, а також сезонності попиту. Діяльність туроператорів реалізується по багатьох напрямках (як в географічному, так і в економічному плані). Туроператори все більше використовують надлишки потужностей готелів та авіакомпаній в період міжсезоння для розробки чартерних турів, соціалізують окремі види туристичного продукту за рахунок використання різноманітних фондів, вводять спрощені форми обслуговування. Комплексні тури дуже різноманітні за видами, формами, сезонами, термінами, класом обслуговування, набором послуг, видами пересування та іншими параметрами, тобто туроператори намагаються максимально пристосувати їх до існуючого попиту та створити попит, просуваючи весь час новий товар на туристичний ринок.

Туристичне підприємство організує споживання туристичного продукту шляхом укладання партнерських угод з обслуговування туристів. Діяльність туристичного підприємства спрямована на розробку та реалізацію такого туристичного продукту, який би

за своїми якісними властивостями та ціною задовольняв потреби населення в змістовному відпочинку.

Таким чином, технологія розробки турів складний і трудомісткий процес, оскільки в процесі розробки необхідно врахувати багато дрібниць і кожен майбутній фахівець у галузі туризму повинен знати технологію розробки турів, оскільки кожна туристична фірма має потребу у фахівцях, здатних розробити і ввести в роботу конкурентоспроможний тур, здатний залучати нових туристів.

Література

1. Любіцева О.О. Методика розробки турів Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2003. - 104 с.
2. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. Учебник. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 256 с.

Кошелева Марія
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному ринковому середовищі конкурентна боротьба між суб'єктами туристичної діяльності стає все більш складною та жорсткою причиною тому є зростання та постійні зміни ринку туристичних послуг.

В теперішніх умовах господарювання підприємства туристичної галузі для того, щоб вижити та бути конкурентоспроможним, повинні більше приділяти увагу таким сферам, як реалізація та збут послуг, збільшення доходів та покращення свого фінансового стану. Для цього вони повинні чітко уявляти собі, в чому полягають недоліки та переваги діяльності – і власної, і туристських підприємств – конкурентів.

Орієнтація підприємств на концепцію маркетингу та розробку життєздатних маркетингових стратегій створить для них можливість значно підвищити свою конкурентоспроможність, більш ефективно використовувати наявні ресурси, збільшити обсяги надання послуг та задовольнити потреби цільових сегментів ринку.

Метою дослідження є розкриття поняття маркетингова стратегія та виділення основних особливостей маркетингової стратегії саме туристичного підприємства.

Вибір маркетингової стратегії є основою для проведення комплексних наукових досліджень як зарубіжних так і вітчизняних маркетологів, кожен з них дає своє визначення маркетингової стратегії наприклад І. Решетнікова: «Стратегія маркетингу – це позиція підприємства на цільовому ринку, яка забезпечує йому конкурентні переваги, що досягається завдяки певним діям комплексу маркетингу підприємства – стратегічного плану, направленого на досягнення мети маркетингу» [2, с.42]. Досить подібним є підхід І. Іванова: «Стратегія маркетингу – це приведення можливостей фірми у відповідність до ситуації на ринку. Стратегій може бути багато, але головне – відібрати ту, що підходить до кожного ринку і кожного товару, щоб вона відповідала вимогам досягнення цілей маркетингу» [4, с.213].

Тобто стратегія розглядається як зразок, до якого прагне наблизитись організація. Найчастіше за еталон беруть процвітаючу фірму, аналізують її позитивні сторони діяльності намагаються скористатися її досвідом. Цей підхід проявляється у роботах американських економістів та маркетологів таких як Г. Ассель, П. Діксон та ін. У фундаментальній праці І. Ансоффа «Стратегічне управління» наводиться таке поняття стратегії: «За своєю сутністю стратегія є переліком правил для прийняття рішень, якими організація користується в своїй діяльності» [2, с.89]. Стратегія тут – це стрижень, навколо якого концентруються всі види виробничо-господарської діяльності.

А. Чандлер, М. Мескон та Х. Хершген стратегію розглядають як засіб досягнення кінцевого результату [2, с.90].

Головною метою маркетингової стратегії є забезпечення конкурентоспроможності туристичного підприємства, яка відображає «реальну та потенційну здатність підприємства розробляти, виробляти та збувати з досить високим прибутком в умовах, в яких йому доводиться функціонувати, товари та послуги, які по своїм характеристикам більш привабливі для покупців, ніж товари та послуги його конкурентів» [2, с.82].

Тобто основними особливостями стратегічного планування маркетингу в туризмі полягають в тому, що воно:

- підтримує цілеспрямований, скерований у майбутнє рух маркетингового підрозділу;
- координує дії та рішення в області маркетингу;
- стримує таке прагнення до максимізації прибутку, яке може зашкодити довгостроковим цілям;
- орієнтує на передбачення змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі туристичної фірми;
- мотивує працівників, якщо від досягнень фірми залежить їх особистий добробут, кар'єра, престиж;
- дає можливість обґрунтовано розробляти оперативні плани маркетингу, орієнтовані на досягнення конкретних цілей;
- створює передумови для контролю результатів.

Стратегічний маркетинг на вітчизняних туристичних підприємствах вимагає перебудови системи управління з орієнтацією на вирішення стратегічних задач і перегляду функцій управлінських та ряду економічних структур з метою приведення їх у відповідність до умов зовнішнього середовища, яке постійно змінюється. Необхідним практичним підґрунтям для успішного стратегічного планування маркетингу на туристичних фірмах є насамперед адаптація їх організаційних структур до світових стандартів.

Адже, тільки оптимально сформована система організації діяльності забезпечує успішне виконання поставлених завдань шляхом правильної організації людей, раціонального розподілу їхніх обов'язків та розроблення дієвого механізму контролю та мотивації праці з метою уникнення хаосу та досягнення бажаного результату у вказані терміни.

Література

1. Сенин В.С. Организация международного туризма/ Сенин В.С.//Учебник. - М.: Финансы и статистика. - 2007. – 400с.
2. Близнюк С.В. Стратегічний маркетинг торговельної фірми: Методичні і організаційні аспекти управління. - К.: Логос, 2006. - 150 с: іл.
3. Тєлєтов О.С. Маркетингові підходи до надання туристичних послуг в умовах України /О.С. Тєлєтов, М.О. Хижняк // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2013. – № 3. – С. 200-212.
4. Іванов Ю.Б. Вступ до бізнесу/Іванов Ю.Б., Кравченко Ю.І., Хоменко М.М. - К.// Лібра. - 2006. - 252 с
5. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов/ Пер. с англ. под ред. Р.Б. Ноздревой// - М.: ЮНИТИ. - 2006. - 787 с.

Левіна Валерія
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ РЕКЛАМИ ГОТЕЛЮ

Організація відпочинку, дозвілля і розваг є одним з ефективних засобів привабливості, підвищення іміджу і залучення гостей у готель, а також впливає й на позитивну оцінку роботи готелю в цілому. Це своєрідні додаткові послуги клієнтові, мета

яких розбудити в ньому позитивні емоції, відчути задоволення від відпочинку й бажання приїхати в цей готель ще раз. Тому анімаційна діяльність займає одне з головних місць у структурі готелю і являє собою окрему службу, яка має визначальне значення у забезпеченні успішного функціонування його на ринку послуг.

В останні роки все більша кількість готельних комплексів намагається підняти свій рівень обслуговування саме за рахунок наявності у своїй структурі анімаційної служби. Значення готельної анімації для готелю полягає в підвищенні ступеня задоволеності обслуговуванням, комплексності і якості готельної послуги і як наслідок – у підвищенні іміджу готелю, розширенні активного відпочинку, у підйомі престижності професій сфери гостинності, що досягається професійною, інтелектуальною, ефективною роботою талановитих аніматорів.

Метою даної статті є аналіз важливості використання анімаційних послуг як засобу привабливості готелю.

Готельна анімація – комплекс рекреаційних послуг, заснований на особистих людських контактах аніматора готелю з гостями і спільною їхньою участю в розвагах, пропонованих анімаційною програмою готелю. Мета анімаційного обслуговування – підвищення якості надання послуг і підвищення рівня задоволеності гостя відпочинком .

Завдання анімаційної служби – постійний контакт із відпочиваючими, результат якого в значній мірі впливає на загальний відгук про відпочинок. І саме завдяки цьому контакту готель може мати певний відсоток постійних клієнтів. Готелі, які прагнуть збільшити цей відсоток (в основному це сімейні готелі), намагаються удосконалювати роботу анімаційної команди.

Наявність анімаційної служби говорить про статус готелю. Адже для нормальної й плідної роботи анімаційної команди необхідно мати достатнє обеспечення території: комфортабельний амфітеатр, дитячу площадку з усіма її атрибутами, басейни й інші спортивні споруди. Також потрібне постійне відновлення матеріальної бази - костюмів, декорацій, спортивного та ігрового інвентарю, а це потребує значних коштів тому анімаційна служба присутня в основному тільки в структурі готелів [4; 5].

Готельна анімація має свої особливості: організується й проводиться самим готелем згідно зі споживчим інтересом, що вивчається на основі анкетних опитувань й особистого контакту персоналу готелю з гостями, а також згідно з наявним досвідом обслуговування. При організації анімаційного обслуговування слід враховувати національність, вік, стать, і індивідуальні особливості кожної людини тощо. Анімаційна служба створює відповідну гостинну, комфортну, дружню атмосферу в готелі; задовольняє потреби у фізичному й духовному розвитку, емоційному збагаченні через приємні переживання; має комплексний характер завдяки спеціальним програмам, що охоплюють всі види й форми анімації; дає можливість для доброго спілкування, приємних особистих і спільних переживань, розваг. Вона мобільна, невимушена, має постійний характер, а завдяки щоденному контакту із гостями, легко організовувана. Крім того, можливість залучення персоналу готелю в певні анімаційні програми, надає особливий колорит і дружній, гостинний характер.

Отже, надання анімаційних послуг для готелю - це невід'ємна частина його популярності і репутації. Адже для кожного відпочиваючого проведення часу в готелі, отримання позитивних емоцій та задоволення це важливий елемент відпочинку, до якого вони б захотіли ще повернутися. Тому кожному готелю слід приділяти достатньо уваги своїм анімаційним послугам, наймати гідних фахівців, які знають свою справу і розширювати їх різноманітність.

Література

1. Гаранин Н.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации / Н.И. Гаранин, И.И. Булыгина. - М.: Советский спорт, 2003. - 128 с.
2. Курило Л.В. Теория и практика анимации/Л.В. Курило. - М.: Советский спорт, 2006.-195 с.

Лекомцева Тетяна
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Індивідуальна своєрідність та творча ініціатива кожної людини, що реалізуються в різноманітних напрямках, є основним джерелом розвитку людства і фактором соціального прогресу. Кожна цивілізована країна дбає про творчий потенціал суспільства загалом і кожної людини зокрема. Проблема творчого розвитку особистості є надзвичайно актуальною у сьогоденні, бо саме ця якість допомагає людині відчувати себе комфортно при соціальних змінах, впевнено зустрічати непередбачені ситуації, визначати проблеми та інноваційні шляхи їх розв′язання.

Ретроспективний аналіз проблеми формування творчої особистості засвідчує, що творчість, як соціальний феномен, був предметом наукової уваги багатьох філософів (Августин, Аристотель, Гегель, Й.-Г. Песталоцці, Платон) ще з давніх часів. Проблемі творчого розвитку учнівської молоді присвячено значну кількість наукових досліджень у галузі психології та педагогіки. Слід відмітити, що все частіше соціальні педагоги-практики, під час своєї роботи, звертаються до анімаційних технологій, які є потужнім засобом розвитку дитячої творчості і активно запроваджується у соціально-виховній сфері. Однак особливого резонансу анімаційна діяльність набула у соціально-педагогічній роботі зі шкільною молоддю. У вітчизняній ж практиці дана діяльність є досить новим явищем.

Метою даної статті є визначення впливу анімаційної діяльності на розвиток творчих якостей особистості.

Звернемося передусім до сутності ключового поняття. Термін анімація означає з французької «одухотворення, спонукання до діяльності, оживлення». Однак однозначного розуміння це поняття поки ще не набуло. Анімація сьогодні розуміється як напрям соціокультурної діяльності, як педагогічна система, і як соціально-педагогічна технологія (А. Андрєєва, Т. Дедуріна, Л. Сайкіна, Л. Тарасов, І. Шульга).

Н. Максимовська, досліджуючи дозвіллєвий потенціал анімаційної діяльності, зазначає, що «соціальна-педагогічна анімація – процес пробудження, одухотворення та активізації власне людських сутнісних духовних сил особистості, результатом чого є натхнення на продуктивне соціальне життя, соціальну творчість, гармонізацію соціальних відносин».

Отже, анімаційна діяльність цілком пов’язана із розвитком творчого потенціалу та соціальної творчості особистості й групи людей.

Науковці виокремлюють низку принципів, які забезпечують ефективність анімаційної діяльності, а саме:

• урахування регіональних особливостей, соціокультурної та економічної ситуації в регіоні (характеристики дитячого контингенту, структури закладів);

• синергізм (використання комплексу різноманітних заходів у реалізації анімаційних акцій та програм, у яких взаємодіють педагоги-аніматори та партнери, а також психологи, спеціальні педагоги, працівники соціальних служб тощо);

• педагогічний оптимізм (упевненість педагога у змінах на краще в особистості дитини, віра в її можливості);

• принцип поваги до партнера (виступає як основна вимога у відносинах між педагогом та партнером).

Особливий інтерес у контексті розвитку творчого потенціалу підростаючого покоління становить шкільна й педагогічна анімація. Остання спрямована на організацію дозвіллєвої діяльності в школі та під час канікулярного відпочинку через використання театралізованих, ігрових, тренінгових засобів у навчанні. Її основна мета – створення умов, за яких дитина успішно розвивається в сфері вільного часу, просуваючись від відпочинку і

розваг, які передбачають фізичний і психоемоційний відновлення, до творчості та соціальної активності у зазначеній сфері, отримуючи від цього задоволення. У її змісті можна виділити пізнавальну, ціннісно-орієнтовану, практично-перетворюючу і творчу діяльність, які реалізується через різні форми анімаційних програм.

Отже, анімаційна діяльність – це вагомий ресурс соціально-педагогічної діяльності, при застосуванні методів якої можна досягти ефективних результатів, за допомогою впровадження неординарності та інноваційності. Залучення інтерактивних форм і методів анімації у процесі соціально-педагогічного супроводу розвитку творчості у шкільному середовищі сприяє розвитку творчих здібностей дітей, їхньої уяви та набуття вмінь знаходження нестандартних рішень у життєвих питаннях, що стимулює підвищення рівню соціальної активності особистості. Саме активізація особистості та стимулювання соціальної творчості призведуть до позитивних змін у соціальному середовищі.

Література

1. Волик Л. Анімація як нове явище вітчизняної педагогічної науки / Л. Волик // Шлях освіти. – 2009. – № 1. – С. 6-9.
2. Максимовська Н. Анімація в сфері дозвілля як напрям соціально-педагогічної діяльності /Н. Максимовська // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2011. – №1. – С.22-24.
3. Шульга И. Педагогическая анимация как социокультурный и психолого-педагогический феномен / И. Шульга // Педагогическое образование и наука. 2008. – № 2. – С.59-61.

Мамішева Дар'яна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Криволапов Е.А.

ТУРИСТИЧНИЙ ІМІДЖ КРАЇНИ

В цій статті мова піде про фактори формування позитивного туристичного іміджу в очах зарубіжних туристів, шляхи створення хорошої туристичної репутації та проблеми конкурентоспроможності.

В сучасних умовах зростання туристичного інтересу до різних країн і народів, імідж країни відноситься до найважливіших факторів, що впливають на вибір іноземними туристами місць відпочинку. Основним питаннями, що турбують туристів в процесі визначення з країною подорожі, є як ті, що можна віднести до загального іміджу держави (культурний рівень, екологічна ситуація, криміногенна обстановка, національна та релігійна толерантність, політична та економічна стабільність), так і ті, що стосуються розвитку туристичної індустрії (наявність туристичних ресурсів та комфортність відпочинку, відповідність рівня сервісу рівню цін, безпека подорожі, цілість багажу і таке інше). Загальний імідж країни значно впливає на формування туристичного іміджу. Хоча трапляються випадки, коли саме туристичний імідж стає для країни визначальним, оскільки країна стає відомою світові через туризм. Так, наприклад, маючи безліч проблем у політичній, економічній, соціальній сферах, Єгипет, Туреччина, Таїланд та інші країни змогли сформувати позитивний туристичний імідж в очах іноземних туристів.

У більшості випадків рішення про поїздку залежить не від того, що потенційний турист володіє вичерпною інформацією про країну, а від сформованих стереотипів, інформації в засобах масової інформації, відзивів інших туристів. Іноді вони можуть не відповідати дійсності. В таких умовах погана репутація або відсутність такої можуть звести нанівець зусилля щодо розвитку в'їзного туризму в країні. Таким чином, імідж та репутацію держави необхідно розглядати як необхідні складові її стратегічного надбання.

Позитивний туристичний імідж можливо сформувати лише шляхом покращення загального іміджу держави. Для цього необхідно задіяти весь іміджевий потенціал нашої України, провадити продуману державну інформаційну політику, адже одним із важливих джерел інформації для зарубіжних ЗМІ виступають вітчизняні публікації, які іноді з тих чи інших причин не відповідають дійсності. Маючи на меті власні політичні або економічні

цілі, бізнесмени, політики і журналісти випускають в інформаційний простір скандальні відомості, зовсім не думаючи, яким чином це може позначитися на іміджу країни, у тому числі, туристичному, в очах зарубіжної спільноти. Так, нещодавній скандал навколо дитячого оздоровчого центру "Артек" завдав нищівного удару по репутації цього закладу і зашкодив Україні в очах туристів як з близького, так і далекого зарубіжжя.

Таким чином, важливою у цій справі є чітко спланована брендінгова кампанія, непогані умови для старту якої створює проведення в країні міжнародних масових спортивних та культурних заходів. Але передусім необхідно створити реальні підстави для створення туристичного бренду України шляхом зміцнення рекреаційно-ресурсного потенціалу та матеріально-технічної бази індустрії туризму, поліпшення інфраструктури загального користування та створення високоякісного конкурентоспроможного турпродукту.

Література

1. Руденко В.П. Довідник з географії природно-рекреаційного потенціалу України [Текст] / В.П.Руденко. - К.: Вища школа, 1993.
2. Івченко А.С. Вся Україна: Путівник [Текст] / А.С.Івченко. - К.: ДНВП "Картографія", 2006. - 656 с.
3. Панкова Е.В. Туристичне краєзнавство [Текст] / Е.В. Панкова. - К.: Альтерпрес, 2003. - 351 с.
4. Україна: Туристична карта [Карта]. - К.: ДНВП "Картографія", 2007.
5. Міжнародний імідж України: міфи і реалії [Електронний ресурс]. - http://razumkov.org.ua/additional/analitical_report_NSP3_ukr.pdf

Мартищенко Максим
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Сьогодні в багатьох країнах, в тому числі в економічно розвинених, екологічному туризму приділяється все більше уваги. І це не випадково. Актуальність теми і полягає в тому, що екотуризм, як ні хто інший несе в собі великий екопросвітницький і рекреаційний потенціал. Задача перед кожною державою полягає в тому, щоб якнайбільш раціонально і ефективно використовувати його в природоохоронних цілях. Але для того, щоб успішно здійснити поставлені задачі, треба добре розуміти, що собою являє екотуризм і як ним доцільно управляти.

Проаналізувавши публікації з теми можна зауважити, що в українській науковій літературі щодо туризму екологічна проблематика більшою мірою опрацьована в роботах пов’язаних з історією туризму, рекреацією, туристичними ресурсами. Це дослідження О.О. Любіцевої, Є.В. Панкової, В.І. Стафійчука, О.О.Фастовець та ін.

Питання становлення і розвитку екологічного туризму досліджували такі вчені, як Олійник Я.Б. А.С. Слепокуров, В.А. Ємельянов, А. Любимцева, В.П. Кекушев [1], Т.М. Сергєєва [2], В.В. Храбовченко [3].

Метою статті є дослідження поняття екологічного туризму, його моделей, проблем та виявлення основних тенденцій його розвитку на території України.

Екологічний туризм (екотуризм) набуває усе більшого поширення у сучасному світі. Причому, темпи зростання популярності екологічного туризму прямо пропорційні темпам зменшення кількості незмінених природних та традиційних культурних ландшафтів. Екологічний туризм з його величезними рекреаційними і пізнавальними можливостями покликаний сформувати суспільну свідомість щодо охорони та раціонального використання природних багатств. Цей напрямок туризм обов’язково має містити в собі елементи усвідомленого позитивного ставлення до навколишнього природного середовища, а не тільки його використання, нехай навіть в активних формах.

В Україні екологічний туризм перебуває на початковій стадії розвитку. Екотуристичні мандрівки організовуються переважно на самодіяльному рівні, комерційна діяльність у цьому напрямку лише зароджується.

Як очевидно, причини, що стримують розвиток екологічного туризму в Україні, достатньо серйозні. У сучасних умовах політичної й економічної непевності їхнє усунення може затягтися на тривалий час. Це означало б, по-перше, упущену економічну вигоду, а по-друге, що продовжується екологічна стагнація, яку можна було б стримати, сприяючи розвитку екологічного туризму.

На території України є достатньо сприятливі умови та ресурси для розвитку екологічного туризму. Але низький рівень розвитку туристичної інфраструктури призвів до того, що екологічний туризм відстає від загальносвітових тенденцій. За оцінками багатьох учених існує великий потенціал розвитку екологічного туризму в заповідних територіях. Проте варто пам'ятати, що екологічний туризм це не тільки відпочинок в заповідних територіях, але й збереження «дикої природи» в гірській території України. Екологічний туризм – це не окремий вид, це напрямок розвитку індустрії туризму, який ґрунтується на принципах стійкого розвитку. Україна володіє значним туристично-рекреаційним потенціалом, і при правильному підході екологічний туризм може стати одним з локомотивів наповнення державної скарбниці.

Література

1. Кекушев В.П. Основи менеджменту екологічного туризму / В.П. Кекушев, В.П. Сергєєв, Степаницкий В.Б. - М : Изд-во МНЭПУ, 2001. - 60 с.
2. Сергєєва Т.М. Екологічний туризм / Т.М. Сергєєва. - М : Фінанси і статистика, 2004. - 360 с.
3. Храбовченко В.В. Екологічний туризм / В.В. Храбовченко. - М : Фінанси і статистика, 2003. -208 с.
4. Мацала В.І. Рекреаційно-туристський комплекс України / В.І. Мацала – К.: 1997. – 94 с.
5. Науменко Г. П. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти / Г. П. Науменко – К., – 1996. –160 с.

Мелехова Анастасія
студентка 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГУ В ТУРИЗМІ

Світова економічна криза, підвищення рівня небезпеки у зв'язку із військовими діями та терористичними актами, нестабільна політична ситуація в світі в цілому, та в окремих країнах зокрема – все це звичайно впливає на ринок туристичних послуг. В таких умовах, а також з урахуванням підвищення конкуренції в туристичній сфері суб'єкти надання туристичних послуг вимушені активізувати всі зусилля на пошук інноваційної стратегії «виживання» в нових умовах. Щоб досягти успішного функціонування турфірми застосовуються різні методи, одним з головних і найвпливовіших є здійснення маркетингової діяльності. Саме маркетингова діяльність допомагає туристичним фірмам та операторам просувати туристичний продукт до споживача, при цьому отримувати максимальний економічний прибуток та максимально задовольнити потреби споживача туристичних послуг.

Мета статті: висвітлити деякі характерні риси маркетингу туризму.

Серед науковців, які досліджували сутність маркетингу в туризмі, слід згадати таких, як Н.Є.Кудла, Ю.М Правик, І М. Школа, І.Ю.Мартинов, В.К.Бабарицька, А.Д.Каурова, О.Ю.Малиновська, Т.Є. Скрипко та ін.

В наукових джерелах маркетинг в туристичної діяльності досліджувався у різних аспектах, що зумовлює різноманніття його визначень. Враховуючи важливість понятійного

апарату доцільним є проаналізувати визначення «маркетинг в туризмі» на основі існуючих наукових праць. Сам термін «маркетинг» походить від англійського "market" – ринкова діяльність. Маркетинг в туризмі є складовою маркетингу взагалі, однак має своє власне визначення. Так, маркетинг в туристичній діяльності розглядається як специфічна функція покликана дати відповіді на такі запитання:

1) які товари варто пропонувати на міжнародному ринку послуг;

2) кому ці товари виробляти;

3) коли і за яких умов та як організувати доправлення товарів до споживача [1]. З точки зору О.І. Кирилової, в туризмі маркетинг означає систему безперервного узгодження пропонованих послуг з послугами, які користуються попитом на туристичному ринку і які тур. фірма здатна запропонувати більш ефективніше ніж це роблять конкуренти і, звичайно, з прибутком для себе [2].

За Н.Є. Кудлею, маркетинг у галузі туризму визначає як систему вивчення туристичного ринку, всебічного впливу на покупця, його запити з метою надання максимальної якості туристичному продукту і одержання прибутку туристичною фірмою [3]. Також під маркетингом туристичних послуг розуміється як комплекс заходів пов'язаних з вивченням та розробленням туристичного продукту, а також його просування відповідно до психологічних та соціальних факторів, які необхідно враховувати для задоволення потреб індивідуумів і груп людей у відпочинку, розвагах за допомогою надання їм житла, транспортних засобів, харчування, організації дозвілля тощо [4].

Варто зазначити, що сутність маркетингу взагалі (а також маркетингу в туризмі зокрема) полягає у наданні у певний час у певному місці необхідного товару або послуги за певною ціною. У маркетингу ці інструменти ще називають «4Р», тому, що на англійській мові вони починаються з букви «Р»: «продукт» (product), «місце» (place), «ціни» (prices), «просування» (promotion) (теорія Ф. Котлера). У той час, як традиційний маркетинг орієнтований тільки на використання його інструментів, В. Фрайєр зазначає, що у сучасному маркетингу туризму існують такі рівні:

- нормативний маркетинг – визначення нормативної цінності маркетингового менеджменту як філософії, етики, культури, цілей, корпоративної ідентичності підприємства тощо.;

- стратегічний маркетинг – визначення довгострокового розвитку, стратегій і концепцій підприємства;

- оперативний маркетинг – виконання завдань оперативного маркетингу, виходячи із наявної ринкової ситуації, а саме: проведення аналізу поведінки і рішень споживачів на важливих цільових і збутових ринках; аналізу поведінки і рішень підприємств щодо виробництва чи надання послуг в рамках довгострокової постановки цілей; аналізу шляхів комунікації між підприємствами та споживачами послуг, насамперед взаємної зміни поведінки внаслідок використання різних інструментів маркетингу.

Отже, маркетинг в туризмі варто розглядати як діяльність спрямовану на виявлення потреб на ринку туристичних послуг, а також створення відповідного туристичного продукту спрямованого на задоволення потреб споживачів у сфері туристичної галузі. Не зважаючи на те, що маркетинг в туризмі є складовою маркетингу в цілому все ж таки він має свою специфіку (насамперед це особливість туристичного продукту та специфіка виробника туристичних послуг). Україна має великий потенціал для розвитку туристичної індустрії, це передусім сприятливі кліматичні умови, різноманітні природні ресурси (враховуючі значну кількість лікувальних природних ресурсів), а також історико-архітектурні пам'ятки. Туристична галузь в Україні може стати провідною галуззю економіки, однак для цього потрібно розробити ефективну та науково-обґрунтовану стратегію розвитку туристичної сфери з використанням усіх інструментів туристичного маркетингу.

Література

1. Теребух С. Використаннят маркетингу та ефективного менеджменту як засіб просування туристичного продукту на міжнародному ринку послуг / С. Теребух // Вісник львівського університету. Серія географічна. - 2013. - Випуск 43. - Ч. 2. - С. 280–285.
2. Кирилова О. Маркетинг на ринку туристичних послуг / О.Кирилова // Маркетинг в Україні. - 2009. -№3. - С.57-59.
3. Кудла Н.Є. Маркетинг туристичних послуг / Н.Є. Кудла. – К.: Знання, 2011. – 351 с.
4. Тєлєтов О.С. Особливості та перспективи маркетингу туристичних ослуг в Україні / О.С. Тєлєтов, Н.Є.Косолап // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012 - № 1 - С.21-34.

Місько Тетяна
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПОКАЗУ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА

Методика проведення екскурсій охоплює цілий ряд питань. Це, перш за все, уміння показати об'єкти і розповісти як про них самих, так і про події, пов'язані з ними. Методика припускає уміння правильно викласти екскурсійний матеріал, повно використати зорові і словесні докази, і врешті решт найбільш переконливо розкрити тему екскурсії [2, с.15].

Багато фахівців туристичної справи вивчали та аналізували методичні прийоми, задля покращення надання екскурсійних послуг. Такими фахівцями були Мальська М.П., Бекетова В.М., Капустіна Н.І.

Метою статті є висвітлення спеціальних методичних прийомів показу.

Екскурсія (від лат. excursio – поїздка), згідно з сучасним уявленням, колективний огляд музею, визначного місця, виставки, об'єкту природи і т.п. за певним маршрутом під керівництвом екскурсовода з пізнавальними, освітніми, науковими і виховними цілями, а також для задоволення естетичних потреб під час використання вільного часу [4, с.21].

Екскурсії властивий ряд характерних ознак, основною з яких є пріоритет зорового сприйняття, яке супроводжується необхідним словесним коментарем. Зорове й вербальне сприйняття підсилюється моторним – пересування заданим маршрутом, огляд об'єкту з різних боків, на різній відстані тощо. Іншими словами, екскурсія передбачає рухову активність екскурсантів. ЇЇ характерною ознакою є також колективність огляду, внаслідок чого в групі людей, пов'язаних спільним інтересом, виникає вільний обмін думками та особлива психологічна атмосфера як наслідок пережитих емоцій. Вона сприяє сприйняттю і засвоєнню побаченого і почутого. Екскурсія проходить під проводом керівника музею та екскурсовода, на певну тему і за певним маршрутом, тобто вона має організований характер [3, с. 45].

Існують спеціальні методичні прийоми, які сприяють формуванню в групі психологічної атмосфери довіри, виникненню і збереженню контакту між екскурсоводом і аудиторією.

Методичні прийоми:

1. Екскурсійний показ.
2. Розповідь.
3. Моторні прийоми.

Показ і розповідь – нерозривні складові екскурсії. Вміти показати те, про що розповідаєш, – велике мистецтво. Треба мати на увазі, що основними джерелами емоцій у екскурсантів є глибина матеріалу, факти, що здатні стурбувати, вміло побудовані демонстрація та розповідь.

Екскурсовод може застосовувати різноманітні прийоми показу:

- Прийом попереднього огляду.

- Прийом зорової реконструкції (відтворення).
- Прийом зорового монтажу.
- Прийом локалізації подій.
- Прийом абстрагування.
- Прийом зорового порівняння.
- Прийом зорової аналогії або асоціації.
- Прийом переключення уваги [1, с.31].

Методичні прийоми, як було сказано раніше, діляться на: загальні, вживані на всіх екскурсіях незалежно від того, що показується і про що йде розповідь; приватні, властиві одному виду екскурсій (виробничих, музейних, природознавчих); одиничні прийоми, використовувані при спостереженні якого-небудь одного унікального об'єкту. Такі прийоми, як правило, є "знахідкою" одного екскурсовода і не застосовуються всіма, хто проводить подібні екскурсії; прийоми, використовувані в певну пору року, дня.

При використанні методичних прийомів екскурсовод повинен враховувати рівень підготовки групи (наприклад, знайомство із стилями в архітектурі, різновидами монументальної скульптури). Одні екскурсоводи використовують на практиці всі прийоми, інші обмежуються двома-трьома, треті – не використовують методичні прийоми. Якість проведення екскурсії залежить не тільки від знань екскурсовода, не меншу роль грає його уміння застосовувати на екскурсійному маршруті вивчені прийоми у всій їх різноманітності. Зробити це можуть професійно підготовлені екскурсоводи [5, с.154].

Вказані методичні прийоми не рівнозначні. Їх значимість виявляється тільки тоді, коли вони взаємно доповнюють одне одного. В екскурсії прийоми повинні чергуватися.

Доцільно організована екскурсія залишає яскравий емоційний слід у свідомості дитини.

Література

1. Бекетова В.М.,Капустіна Н.І.,Чернов Є.А. Методика підготовки й проведення екскурсій. – Д., РВВ ДНУ,2004. – 105 с.
2. Герасименко В.Г. Основи туристичного бізнесу. – Одеса.: Чорномор'я, 1997. – 160 с.
3. Козуб Т.,Борисюк Л., Лаліменко Т. Методичні рекомендації по організації музейної справи в навчальних закладах –Кр.Ріг, 2007. – 230 с.
4. Курило Л. Основи екскурсійної діяльності – М.,2002. – 200 с.
5. Мальська М.П., Худо В.І. Менеджмент туризму. − Львів, 2002. − 216 с.

Мозгова Ганна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ІНВЕСТИЦІЙНІ ТУРИСТСЬКІ ПРОЕКТИ

Україна має багаті туристично-рекреаційні ресурси, які за належного використання можуть сприяти швидкому та високоефективному розвитку туристичної індустрії. Попри деякі зрушення, розвиток туризму гальмується багатьма причинами, серед яких найсуттєвішими є відсутність туристичної інфраструктури, повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріально-технічної бази туризму.

Стимулювання інвестиційної та туристичної діяльності в Україні декларується низкою нормативно-правових актів, серед яких закони України «Про режим іноземного інвестування», «Про інвестиційну діяльність», «Про податок на додану вартість» та «Про туризм». Проте норми цих законів та нормативних актів досі не виконуються, за винятком ЗУ «Про податок на додану вартість». В Україні нема чіткої державної програми розвитку курортів, не здійснюється державний моніторинг курортних територій. За останні 17 років орган державного управління туризмом зазнав загалом дев'ять реорганізацій, з них три – 2005 р.: в лютому туристична галузь підпорядковувалась Міністерству економіки, в квітні –

Міністерству культури та мистецтв, і тільки в липні 2005 р. була створена Державна служба туризму і курортів. Протягом туристичного сезону 2005 р., чотири рази змінювалися умови оподаткування туристичних послуг. Крім того, підвищивши податок на землю, держава тим самим збільшила вартість путівок у санаторії, будинки відпочинку, ціни на проживання в готелях.

Метою статті є дослідження поняття «інвестиції» та аналіз стану сучасних інвестиційних туристських проектів в Україні.

Туризм, як одна із перспективних галузей економіки багатьох країн світу розвивається і йде крок в крок з науково-технічним прогресом. Для кращої організації турів чи інших видів діяльності, туристичні фірми намагаються впровадити в своїй діяльності різноманітні новинки для покращання обслуговування, комфорту та швидкості доставки туристів і т.п. Проте, на даний час, не кожна туристична фірма дозволить собі таку розкіш. Тому вони намагаються залучити кошти в зарубіжних і вітчизняних інвесторів, розробляючи різноманітні інвестиційні проекти та програми.

Реалізація інвестиційних програм може бути як на стадії створення фірми, та і після її кількарічної діяльності.

Інвестиційні проекти за видами можна умовно поділити на декілька груп:

- розробка і впровадження продукту інтелектуальної власності;
- розробка і впровадження технічних засобів та елементів «ноу-хау»;
- реконструкція і будівництво;
- підготовка кадрів та інше.

Стан інвестиційного процесу у туризмі не задовольняє вимог сучасної економіки. Недостатнє інвестиційне забезпечення зумовило старіння основних фондів. Багато об’єктів (готелі, турбази) перебувають у стані незавершеного будівництва. Прямі інвестиції, які формують статутні капітали підприємств з іноземними інвестиціями, за нинішнього стану економіки є бажаними з багатьох причин, оскільки вони:

- дають змогу модернізувати виробництво без створення заборгованості;
- зберігають і створюють нові робочі місця;
- показують шляхи досягнення максимальної ефективності та рентабельності інвестицій.

Багатьма країнами, в тому числі й Україною, туризм визнано, як однією із пріоритетних галузей розвитку економіки, тому передумовою розвитку туризму в Україні, досягнення світових стандартів, є створення оптимально сприятливого інвестиційного клімату на державному, регіональному і місцевому рівнях, як для вітчизняних, так і для зарубіжних інвесторів, кошти яких забезпечують ефективну діяльність в туристичному бізнесі. Крім того, залучення в широких масштабах іноземних інвестицій в українську економіку має метою довгострокові стратегічні цілі створення в Україні цивілізованого, соціально орієнтованого суспільства, що характеризується високою якістю життя населення, в основі якого лежить змішана економіка, що припускає не тільки спільне ефективне функціонування різноманітних форм власності, але й інтернаціоналізацію ринку товарів, робочої сили і капіталу.

Література

1. В.В. Шеремет. Управление инвестициями. - М.: «Высшая школа», 1998. - 416 с
2. В.О. Сизоненко. Підприємництво. - К.: «Вікар», 1999. -438 с.
3. В.Г. Гуляев. Организация туристической деятелъности. - М.: Нолидж, 1996.
4. Століття туризму і Україна // Урядовий кур’єр. - 2004. - 30 квітня. С. 46-48.
5. Туризм по-українськи. Повз чиї двері проходять доходи від туристичної діяльності? // Газата «Правовий тиждень». - 2007. - №7. Ст.14.
6. Туріянська М.М. Інвестиційна привабливість туристичної галузі // Вісник Донецького інституту туристичного бізнесу. - 2005. - №9. - С.110-113.

Ойленг Ольга
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Сидорук А.В.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ЕКСКУРСІЙ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В МУЗЕЯХ

Проблематика завдань особливостей проведення різних видів екскурсій та проведення екскурсій в музеях в тому, що ефективність будь-якої екскурсії багато в чому залежить від техніки її проведення, зв'язки між методикою і технікою ведення. До техніки ведення екскурсії пред'являється ряд вимог. До їх числа входять: знайомство екскурсовода з групою; правильна розстановка групи у об'єкту; вихід екскурсантів з автобуса і повернення в автобус (інший транспортний засіб); використання екскурсоводом мікрофону; дотримання часу, відведеного на екскурсію в цілому і розкриття окремих підтем; відповіді на питання екскурсантів і т.д.

Питанням особливостей проведення різних видів екскурсій та проведення екскурсій в музеях приділили увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Грушка О.Р., Гуляєв В.Г., Ільїна О.М. У їхніх працях проаналізовано класифікацію видів екскурсій та проведення екскурсій в музеях, що є важливим для розвитку туризму в Україні.

Метою статті є ознайомлення з різними видами екскурсій та особливостями проведення екскурсій різних видів та в музеях.

Виклад основного матеріалу. Екскурсія – туристична послуга тривалістю до 24-х годин, у супроводі гіда-екскурсовода, за заздалегідь затвердженим маршрутом, яка задовольняє духовні, естетичні, інформаційні потреби туристів.

Відповідно, гід-екскурсовод – це особа, яка володіє фаховою інформацією про країну (місцевість) перебування, визначні місця, об'єкти показу, а також мовою цієї країни чи мовою іноземних туристів, яких приймають, або загальнозрозумілою для них мовою надає екскурсійно-інформаційні, організаційні послуги учасникам туру в межах договору про надання туристичних послуг [2. с. 192].

Екскурсійне обслуговування є як самостійною діяльністю (наприклад, в будинках відпочинку, клубах, школах), так і частиною комплексу туристських послуг (у туристських фірмах). В даний час екскурсії класифікуються:

а) за змістом;

б) за складом і кількістю учасників;

в) за місцем проведення;

г) за способом пересування;

д) за тривалістю;

е) за формою проведення

За змістом екскурсії підрозділяються на оглядові (багатопланові) і тематичні.

Тематичні екскурсії підрозділяються на історичні, виробничі, природознавчі (екологічні), мистецтвознавчі, літературні, архітектурно-містобудівні.

За складом і кількістю учасників екскурсії підрозділяються на індивідуальні, для місцевого населення, приїжджих туристів, дорослих і школярів і т.д.

За місцем проведення екскурсії бувають: міські, заміські, виробничі, музейні, комплексні (поєднуючі елементи декількох).

За способом пересування - пішохідні і з використанням різних видів транспорту.

Тривалість екскурсії складає від 1 академічної години (45 хв) до доби.

Короткострокові тури (від 1 до 3-4 днів) називають маршрутом вихідного дня, в них може бути передбачено декілька екскурсій різної тривалості.

За формою проведення екскурсії можуть бути різними:

- екскурсія-масовка. Її учасники пересуваються по маршруту одночасно на 10 – 20 автобусах, в кожному з яких працює екскурсовод. Такі екскурсії можуть включати масові уявлення, що театралізуються, фольклорні свята і т. д.;

- екскурсія-прогулянка, що суміщає в собі елементи пізнання з елементами відпочинку, проводиться в лісі, в парку, по морю, річці та ін.;
- екскурсія-лекція (розповідь переважає над показом);
- екскурсія-концерт присвячується музичній темі з прослуховуванням музичних творів в салоні автобуса;
- екскурсія-спектакль - це форма проведення літературно-художньої екскурсії, підготовленої на основі конкретних творів художньої літератури та ін.[1. с.76]

Згідно з Ліцензійними умовами, екскурсійне обслуговування туристів треба здійснювати за програмами, складеними суб'єктами туристичної діяльності, які здійснюють таке обслуговування, як згідно з придбаним туром, так і як додаткове: за бажаннями туристів і за додаткову оплату.[4. с. 133]

Методика проведення екскурсій спрямована на те, щоб допомогти екскурсантам легше засвоїти зміст екскурсій. Робиться це за допомогою методичних прийомів, які діляться на дві групи - прийоми показу і прийоми розповіді, але практика вимагає застосування ще більш складної класифікації методичних прийомів: по їх призначенню, часу і місця використання і т. д. [5. с. 201].

Завдання методичних прийомів – забезпечити найкращу дієвість екскурсійного методу повідомлення знань аудиторії. Методичні прийоми можуть бути розглянуті в кількох аспектах: як оптимальний спосіб виконання певних дій, як засіб перетворення пасивного огляду на активне спостереження об'єкта екскурсантами; як основа процесу трансформації усної інформації у зорову; як основа аналізу і синтезу на екскурсії і т. д. [6. с. 304].

Всі методичні прийоми, правильне використання яких становить одну з основ професійної майстерності екскурсовода, можуть бути за своїм призначенням поділені наступним чином:

- прийоми безпосереднього ведення екскурсії (показ і розповідь);
- прийоми, спрямовані на створення умов для ефективного проведення екскурсії [3. с. 156].

Значення питань, пов'язаних з технікою проведення екскурсій, важко переоцінити. Ні захоплююча розповідь про об'єкти, ні методичні прийоми показу пам'ятників не дадуть необхідного ефекту, якщо не будуть серйозно продумані всі аспекти її проведення, якщо не створені умови для спостереження об'єктів.

Література

1. Грушка О.Р. Туристичне краєзнавство: Монографія – К.: Либідь, 2008. – 270 с.
2. Гуляєв В.Г. Организація туристичної діяльності Навчальний посібник – М.: 2005. –312 с.
3. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство - М.: Радянський спорт, 1998. – 216 с.
4. Здоров А.Б., Економіка туризму Посібник - М.: Фінанси і статистика, 2004. – 272 с.
5. Ільїна О.М. Туроперейтинг: організація діяльності Посібник - М.: Фінанси і статистика, 2005. – 256 с.
6. Сенін В.С., Організація міжнародного туризму Посібник - М.: Фінанси і статистика, 2004. – 400 с.

Пархоменко Катерина
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Сидорук А.В.

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Головні проблеми довгострокової стратегії розвитку туризму в Україні повинні вирішуватися в рамках національної програми розвитку туризму, що дає можливість розв'язання проблем туристичної галузі.

Невід'ємною частиною практичного здійснення національного і культурного відродження України є краєзнавчо-екскурсійна справа, головна мета якої – глибоке пізнання історії, багатовікових традицій українського народу.

Глобальний етичний Кодекс туриста, прийнятий ВТО на порозі нового тисячоліття, наголошує на необхідності широкого доступу населення до культурних і релігійних пам'яток, визнає, що кошти, які отримують з відвідання об'єктів і пам'яток культури, слід хоча б частково використовувати для підтримання, охорони та реставрації цієї спадщини [2,с.172].

Роль туристичної індустрії в економіці більшості європейських країн швидко зростає. Всесвітня організація туристично-екскурсійної діяльності (ВТО) подає інформацію, що зростання туристично-екскурсійного руху в 2000-2008 рр. у країнах Східної Європи було в середньому на рівні 4,8% щороку. Вважається, що до 2015 р. доходи від туризму в цьому регіоні збільшаться удвічі, а кількість робочих місць у туризмі зросте майже на 6 млн [3,с.176].

Метою статті є:оцінка значення історико-культурних ресурсів для розвитку системи екскурсійних послуг в Україні, дослідження суті та періодів екскурсійної діяльності.

Екскурсія являє собою наочний процес пізнання людиною навколишнього світу, побудований на заздалегідь підібраних об'єктах, що знаходяться в природних умовах або розташованих у приміщеннях підприємств, лабораторій, науково-дослідних інститутів і т. д. [1,2с.].

Екскурсії можуть стати активним і змістовним засобом гармонізації особистості, її духовного зростання в новій демократичній Україні. Вони є джерелом нової інформації, нових вражень і відчуттів [4,с.592].

Нині під охороною держави перебуває 150 тис. пам'яток. Це справжня скарбниця нашої національної спадщини, до якої пролягають десятки туристських маршрутів. Туристи мають можливість ознайомитися з історією та культурою України з давніх часів до сьогодення.

Найвизначніші історико-культурні пам'ятки знаходяться в Києві, Львові, Кам'янці-Подільському, Одесі, Чернігові, Запоріжжі. Туристів приваблюють Латинський собор у Львові, Успенський собор Києво-Печерської лаври, Софійський, Михайлівський Золотоверхий та Володимирський собори в Києві,о. Хортиця у місті Запоріжжі.

Від взаємодії органів охорони пам'яток, їх збереження, реставрації та дослідження, ознайомлення з ними широких верств населення, особливо школярів і молоді, залежить майбутнє держави [5].

Обґрунтування і реалізація в Україні власних довгострокових проектів розвитку туристично-екскурсійних комплексів визначає доцільність ознайомлення із світовим досвідом організації туристично-екскурсійної діяльності.

Україна має велику кількість пам'яток та об'єктів які можуть розвивати екскурсійну діяльність. Перед Україною стоїть багато завдань у справі розвитку туризму. Важко говорити про значний розвиток туризму, тому що, нажаль наша держава не може надати повне грошове забезпечення, розвиток, реставрацію об'єктам історії та культури.

Література

1. Александрова А.Ю. География туризма: учебник / А.Ю. Александрова/ (ред.). — М.: КНОРУС, 2008. — 592с.

2. Аріон О.В.Географія туризму: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.І. Уліганець / — К.: ВГЛ "Обрії", 2009. — 172с.

3. Балабанов И.Т. Экономика туризма. — М.: Финансы и статистика, / А.И. Балабанов /2003. — 176с.

4. Взаємодія органів охорони пам'яток [електронний ресурс]Режим доступу:[http://tourlib.net/books_history/fedorchenko631.htm]

5. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство./ Б.В Ємельянов / Лекції-2с.

Петровська Анна
студентка 4 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

МОДЕЛЬ ФАХІВЦЯ-АНІМАТОРА ЯК СПЕЦІАЛІСТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ

У процесі взаємодії між туристами і персоналом формуються відносини гостя до готелю, розкладу, встановленому в ньому, сервісу, комфорту, створеному спеціально для нього, а отже, і настрій на відпочинок. Від доброзичливості і професіоналізму всього персоналу готелю в більшості залежить: чи захоче турист приїхати в цей готель ще раз. Тому професійна підготовка фахівців-аніматорів відіграє значну роль у цьому процесі.

До питань дозвілля та методиці підготовки фахівців, його організаторів, зверталось багато наукових діячів. Зокрема, особливості організації дозвілля дуже чітко відкриваються в роботах Аванесової, а питання підготовки фахівців-аніматорів широко розглядаються у працях Курило та Булигіної.

Метою даної статті є виявлення особливостей роботи фахівців-аніматорів.

Від кваліфікації ж спеціалістів-аніматорів залежить: чи надовго запам'ятається туристу цей його короткочасний відпочинок в даному готелі. Аніматор – це артист, і вся його діяльність потребує постійної самовіддачі – щоденно, щохвилинно, протягом п'ятнадцяти і більше годин на добу. Не кожний може витримати достатньо активний ритм, тому так важливо організувати роботу аніматорів.

Головний у системі анімації – менеджер з анімації. Він підпорядковується безпосередньо генеральному менеджеру, а той – власнику готелю. Як спеціаліст широкого профілю, менеджер анімаційної діяльності покликаний виявляти, задовольняти і розвивати соціокультурні інтереси різних груп населення, розробляти цільові анімаційні програми та соціальні технології їх здійснення, стимулювати інноваційний рух у галузі туризму, керувати економічними механізмами організації анімаційної діяльності, впроваджувати ефективні педагогічні методики розвитку культурно-естетичної творчості.

Принципова особливість спеціаліста-аніматора полягає в тому, щоб мати знання психології, економіки, політології, права, теорії управління, основ режисури тощо. Оволодіння цими заннями виступає не як самоціль, а як суттєвий засіб реалізації провідної метафункції соціально-культурної діяльності – залучення людини до досягнень світової культури, всебічний розвиток її творчого потенціалу.

Менеджер-аніматор повинен володіти психолого-педагогічними основами управління тимчасовим колективом, бути лідером у різноманітних туристських колективах, які відрізняються за віком, складом, освітою, соціальним положенням, уміти впливати на думку оточуючих. Велике значення має схильність до лідерства, а саме: вміння проявляти ініціативу, привертати і спрямовувати увагу інших, пропонувати їм рішення, схильність розмовляти мовою співбесідників. Менеджери-аніматори повинні володіти високими діловими якостями, глибокими знаннями психології людей, практичними навичками роботи в умовах чітко вибудованого механізму.

Отже, робота аніматорів цікава і весела, та все ж нелегка. Вранці вони проводять ранкові вправи з аеробіки, розважають туристів на пляжі. Вдень супроводжують їх на екскурсіях, а увечері проводять шоу-програми, чим забезпечують цілодобове дозвілля відпочиваючих. Саме тому фахівець-аніматор повинен володіти певними навичками та вміннями роботи з людьми різних вікових категорій та соціального стану, а також бути психологічно готовим до даного виду діяльності.

Література

1. Аванесова Г. А. Культурно-досуговая деятельность / Г. А. Аванесова. — М.: Аспект пресс, 2006. — С. 66—77.
2. Гагарин Н.И. Менеджмент туристской и гостиничной анимации / Н. И. Гаранин, И. И. Булыгина. - М.: Советский спорт, 2006. -: 128 с.
3. Курило Л.В. Теория и практика анимации/Л.В. Курило. - М.: Советский спорт, 2006.-195 с.

Полянський Віктор
студент 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.п.н., проф. Маковецька Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ В УКРАЇНІ

Зазначена тема актуальна на сьогоднішній день. Україною подорожують не тільки українські туристи, але і гості з-за кордону. За останній час вимоги до якості послуг і сервісу у туристів різко зросли, не всі турфірми відповідають всім вимогам європейського рівня.

Тому назріла необхідність по реконструкції турфірми, розробці програм по прийому і обслуговуванню туристів і підготовці кваліфікованого персоналу. Все це підкреслює актуальність, вибраною нами для дослідження теми.

Мета статті – висвітлення особливостей обслуговування іноземних туристів в Україні.

Обслуговування являє собою комплексне надання певного набору послуг клієнту в процесі подолання їм простору (на транспорті, пішки, на тварин або іншими способами), підпорядковане основній меті (мотиву), що спонукала його (клієнта) до вирішення власних проблем (можливості знайомства, навчання, самовираження, задоволення цікавості і т. д.) з допомогою подорожі [1; 6].

У зв'язку з високим ступенем напруження конкурентної боротьби на міжнародному туристичному ринку, більшість туристських фірм стало пропонувати своїм клієнтам комплексне обслуговування за певною програмою, що дозволило різко збільшити ринок, розширивши систему попиту та пропозиції, диференціювати його, дозволити спеціалізуватися програмами (тематиці, технології), що відразу різко підвищило рівень обслуговування. Іноземні туристи розміщуються, як правило, в одно-двомісних номерах у відповідності до умов договору. Керівнику групи надається одномісне розміщення в одно- або двомісному (при відсутності одномісних) номері. Розміщення в одному номері іноземних туристів з різних груп і країн допускається тільки за згодою самих туристів. Гідам-перекладачам по можливості надається одномісне розміщення. Після оформлення туристам вручаються візитні картки готелю, багажні бирки і ключі від номерів. На багажних бирках повинні бути вказані прізвища туристів і номери їхніх кімнат [4; 7].

Туристи самі прикріплюють бирки до своїх валізах. Адміністрація готелю повинна оформити відповідні документи та розмістити групу в кількості до 40 чоловік не більше ніж за 15 хв., до 100-не більше ніж за 40 хв., понад 100 осіб-в межах години. З метою скорочення часу на оформлення туристів адміністрація готелю може своєчасно повідомити. Інтурбюро перелік номерів, призначених для розміщення туристів. По шляху проходження в готель гід-перекладач спільно з керівником групи проти кожного номера проставляє прізвища туристів, розміщених в ньому, і по прибуттю в готель передають список портьє[2; 6].

Турфірми стали пропонувати своїм клієнтам обслуговування за деякою програмою. Це різко і досить сильно збільшило ринок, розширивши систему попиту та пропозиції, дозволило диференціювати його, а туристським фірмам – спеціалізуватися на тому або іншому вигляді програм (тематиці, технології), що, природно, відразу підвищило рівень обслуговування. Наріжним каменем туристської програми є основна мета подорожі. Це пов'язано з тим, що, як показали дослідження, турист не вважає програму і обслуговування якісним (навіть програму найвищого рівня), якщо мета подорожі не досягнута. Наприклад, при покупці туру клієнт припускав, що отримає багато пізнавальних екскурсій, а в процесі обслуговування з'ясувалося, що на фешенебельному курорті всі екскурсії надаються за додаткову плату, та й то за умови набору мінімальної кількості осіб в екскурсійній групі. Турист не задоволений. Програма його не влаштувала – неякісне обслуговування. Програмне обслуговування в першу чергу використовує мотиви і прагнення клієнтів. Природно, що не всі вони можуть бути чітко сформульовані і визначені. Тому при їх описі необхідно дотримуватися кілька умовної класифікації, заснованої на мотивації туристів при виборі того чи іншого виду відпочинку або подорожі. Мотиви туристів при виборі подорожі можуть

бути найрізноманітнішими і залежать від багатьох факторів. Серед них, звичайно ж, і вік, і рівень доходів туристів, і національні особливості, і навіть мода. Однак серед усього різноманіття мотивів фахівці виділяють найбільш типові, присутні у більшості споживачів на більшості туристських ринків. На них зазвичай ґрунтуються стандартні програми обслуговування, поширені у всьому світі [3; 5; 8].

Будь-яка програма обслуговування має бути зорієнтована на конкретного споживача і відповідати його цільовим мотивам.

Отже, цільові програми – це програми, побудовані виходячи з мети подорожі туристів. Мета подорожі – важливий аспект орієнтації змісту програми і обслуговування. Цільова орієнтація програми диктує специфіку обслуговування. На ринку представлена величезна безліч цільових програм подорожей, так само як і туристських цілей. Однак при всій зростаючої диференціації існують найбільш поширені цільові програми обслуговування, такі, наприклад, як курортно-оздоровчі, пізнавальні, ділові, спортивні та інші.

Література

1. Биржаков М. Б. Введення в туризм./ М. Б. Биржаков- СПб.: Видавництво Торговий Дім «Черда», 2009 р. – 192 с.
2. Божавина Р. Н. Етика менеджменту: Підручник/ Р. Н. Божавина –
М: Фінанси і статистика, 2007г. – 192 с.
3. Горбунов В. С. Туристичний ринок Європи/ В. С. Горбунов – М: Юніті, 2000. – с. 17.
4. Грачова Ю.О. Організація туристичного бізнесу: технологія створення турпродукту/-Ю.О. Грачова, Ю. А. Маркова, А. А. Мішина, Ю. В. Мишунина, 2008 р. – 46с.
5. Ільїна Е. Н. Туроперейтинг: стратегія обслуговування/ Е. Н. Ільїна - М., 2008 р. – 160с.
6. Квартальнов С. А. Туризм/ С. А. Квартальнов - Видавництво «Фінанси і статистика», 2008 р. – 320с.
7. Сенін В. С. Введення в туризм/ В. С. Сенін -М., 2005 р. – 245с.
8. Чудновський Д. А. Управління індустрією туризму: Навчальний посібник/ Д. А. Чудновський, А. М. Жукова, В. С. Сенін– М: КНОРУС, 2008. – 448 с.

Пометій Роман
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер: викладач Криволапов Е.А.

ТУРИСТСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

Транспорт – одна з найважливіших складових частин матеріальної бази економіки будь-якої країни. З давніх часів транспорт був двигуном прогресу. Людина використовувала будь-які підручні засоби для перевезення людей і вантажів. З винаходом колеса, а дещо пізніше і різних типів двигунів людина стала відповідно розвивати і засоби пересування: візки, карети, пароплави, паровози, літаки, тощо. Це дозволило здійснювати поїздки на великі відстані і з різними цілями.

В даний час транспорт є одним з найважливіших компонентів економіки держави, як розвивається, так і з високорозвиненою економічною і соціальною базою. Транспорт забезпечує стабільне функціонування економіки, підвищення ефективності громадського виробництва, дозволяє розвивати такі галузі, як торгівля , сільське господарство та інші. Транспорт є провідним фактором розвитку туризму у будь-якій країні.

Велику роль транспорт виконує в вирішенні соціальних проблем, забезпеченні ділових, культурних і туристських поїздок населення, розвитку культурного обміну всередині країни і за кордоном. Транспорт забезпечує розвиток міжнародних економічних відносин, сприяючи здійсненню взаємовигідного обміну між різними країнами.

Історично на формування транспортних систем різних держав впливало їх географічне розташування, природний потенціал, а то й кліматичні, і ландшафтні характеристики. Це призвело до формування тих транспортно-технічних вузлів, які найбільш раціонально використовуються в умовах конкретного регіону і держави в цілому.

Наприклад, структуру залізничного транспорту вигідніше розвивати в регіонах з переважними рівнинами, а річкову - при наявності системи річок і озер, як в Австрії, Німеччині, Росії, Фінляндії та Канаді. Моря і океани як зручні та доступні шляхи для переміщення людей, ще з давніх часів сприяли близьким і далеким подорожам, а річки, канали і озера – туризму.

Різні види транспорту використовуються туристичними організаціями для перевезення туристів під час подорожей.

Основна частка в загальній структурі транспортних послуг належить авіаційному транспорту. Найбільша кількість туристів, особливо подорожуючих на далекі відстані, користуються послугами авіації. При цьому, літак можна фігурально висловлюючись, назвати транспортом індивідуалів. Найбільш масові потоки туристів, які подорожують з курортної, ділової, розважальної, пізнавальної цілями, складають індивідуальні туристи. І саме вони найчастіше користуються авіаційним транспортом.

Автомобільний транспорт можна з повним правом назвати транспортом загального застосування, так як він використовується майже всюди: від трансферів і екскурсій, внутрішньо маршрутних перевезень автобусами, до оренди автомобілів туристами для власного користування та відпочинку. Автобуси і автомобілі це транспорт місцевого, внутрішнього та регіонального значення. Особливою популярністю користуються автобусні екскурсії пізнавальні тури з відвідуванням декількох міст і визначних місць. Для туристів зручно, що вони можуть роз'їжджати по маршруту і в межах міста на своєму транспорті. Але, у багатьох містах можуть виникати труднощі із паркуванням автомобіля, через популярність туристичного місця.

Головний конкурент автобусів в групових перевезеннях залізниця. У межах нашої країни вона має деякий пріоритет і перед авіаційними перевезеннями. Перевагою залізничних перевезень є також більш низькі тарифи і (в зарубіжних країнах) розгалужена система знижок, проїзних квитків, тощо. Це дозволяє подорожувати за значно нижчими цінами. Однак ні автобусні, ні залізничні перевезення не конкурують з авіацією на далеких відстанях.

Водний транспорт, річковий і морський самі по собі уже викликають образ туристського круїзного обслуговування і використовуються в туризмі досить активно. Водні подорожі мають як ряд переваг, так і недоліків, в порівнянні з іншими видами транспорту. Найбільш значними перевагами є високий рівень комфорту, великий обсяг одноразового завантаження, можливості реалізації різних видів і цілей туризму (пізнавальний, бізнес-туризм, навчальний, шоп-туризм та ін.), можливість повноцінного відпочинку та повний комплекс життєзабезпечення. Основними недоліками можна назвати невелику швидкість пересування транспортних засобів, високі тарифи, обмеження мобільності, а часто і схильність частини людей до «морської хвороби» на морських круїзах.

Література

1. Зорін І.В, Менеджмент туризму. Туризм як вид діяльності / Каверіна Т.П, Квартальнов В.А Нац. "Фінанси і статистика". – М. : Вид-во "Фінанси і статистика", 2002. – 288 с
2. Основи туризмознавства. - К.: КНТЕУ, 2003. - 100 с.
3. Мальська М.П Туристичний бізнес - 15с

Протас Марина
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Сидорук А.В.

ВИДИ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СФЕРІ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ

Головна проблематика полягає в основі здійснення екскурсійної діяльності, мотиви, які спонукають її розвиток та регулювання екскурсійної діяльності. Розглядаються міжнародні туристичні організації та організації, які мають безпосереднє відношення до

екскурсійного туризму. Вивчається статут цих організацій та основні засади їх діяльності [1. с. 168].

Дослідженням питань, пов'язаних із видами міжнородних туристичних організацій в сфері екскурсійних послуг займалися провідні українські та зарубіжні вчені Л. Гонтаржевська, І. Зорін, Т. Каверіна, В. Квартальнов, В. Кифяк, О. Любіцева, М. Мальська, Н. Опанасюк, І. Школа та іншими.

Метою статті є ознайомлення з туристичними організаціями, які регулюють міжнародну екскурсійну діяльність, їх характеристика, визначення цілей діяльності [3, с.31].

Екскурсійний туризм є на сьогоднішній день важливим об'єктом вивчення, так як він є суттєвим комплексом світового господарства.

Постійне розширення міжнародного туристського обміну зумовило потребу його міжнародно-правової регламентації і створення спеціалізованих міжнародних туристських організацій [5, с.92].

Міжнародні організації – це об'єднання державних і національних організацій неурядового характеру, створених для досягнення загальних цілей у певній сфері людської діяльності [2, с.137].

Суть розширення міжнародного туристичного обміну зумовлює необхідність його міжнародної правової регламентації: розробки різноманітних правових інститутів та створення спеціалізованих туристичних організацій. Зростання ролі туризму в діяльності багатьох держав приводить до того, що ООН, її спеціалізовані органи, інші міжнародні організації все більше уваги приділяють цій сфері міжнародного співробітництва, яка динамічно розвивається. Нині у світі нараховується близько 70 міжнародних організацій, які тією чи іншою мірою займаються проблемами розвитку туризму.

Найважливішими міжнародними організаціями, які регулюють екскурсійну діяльність, є:

- Всесвітня туристська організація (ЮНВТО);
- Міжнародний туристичний альянс (AIT);
- Міжнародна асоціація по екскурсійному обслуговуванню і турам (ISTA) ;
- Міжнародна асоціація організаторів екскурсійних та туристичних програм (ICTA);

Міжнародна асоціація гідів по супроводу (IATM) та ін [4, с.157].

Метою і завданнями світових міжнародних туристських організацій галузевого характеру є: представництво і захист інтересів своєї галузі на міжнародному рівні і визначення тенденцій і шляхів її розвитку; розвиток і координація співробітництва організацій і компаній галузі між собою і з організаціями та компаніями інших галузей туристської індустрії; розробка і впровадження єдиних принципів, норм і стандартів якості обслуговування у своїй галузі, підготовка для неї фахівців, а також вирішення актуальних проблем її розвитку; інформаційна, видавнича і маркетингова діяльність.

Література

1. Грибанова С.В. До питання про підготовку екскурсійних кадрів в Україні на початку XX ст. / С.В. Грибанова – Київ: Школяр, 1998. - С.165-170.
2. Ємельянов Б.В. Основи екскурсознавства. / Б. В. Ємельянов - М.: ЦРИБ "Турист", 1981. - 230 с.
3. Зінченко В.А. Молодіжний міжнародний туризм в Україні (70-80-ті роки XX ст.) /В. А. Зінченко - К.: Інститут історії України НАН України, 2002. - 58 с.
4. Квартальнов В.А., Сенін В.С. Організація туристсько-екскурсійного обслуговування. [навч. посіб.]/ В.А. Квартальнов - М.: ЦРИБ "Турист", 1999. - 220 с.
5. Крачило Н.П. Географія туризму. / Н.П. Крачило − К.: Вища. шк., головне вид-во, 1987. − 208 с.

Ринейська Юлія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

ВИКОРИСТАННЯ РЕКЛАМИ В ЕКСКУРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ ЗАЛУЧЕННЯ ТУРИСТІВ

У теперішній час реклама, будучи постійним супутником людини, щоденно і масово впливаючи на нього, грає істотну роль в житті людського суспільства. Ця роль не обмежується ні рамками засобів масової інформації, ні навіть всієї ринкової діяльності. Особливо велике значення реклами в областях економіки і суспільного життя. Можна відзначити також її значну освітню та естетичну роль.

Економічна роль реклами реалізується втому, що вона сприяє зростанню суспільного виробництва, обсягу капіталовкладень і кількості робочих місць. Реклама також підтримує конкуренцію, розширює ринки збуту, сприяє прискоренню оборотності засобів, чим підвищує ефективність суспільного виробництва.

Активне впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність туристичних підприємств є необхідною умовою їх успішної роботи, оскільки точність, надійність, оперативність і висока швидкість обробки та передачі інформації визначає ефективність управлінських рішень у цій сфері.

Питання про можливості сучасної рекламної діяльності М.М. Скопень, Х.Й. Роглєв, В.А. Чернов, В.В. Худо та ін.

Метою статті є визначення особливостей застосування реклами в діяльності туристичних підприємств і вивчення організації рекламної діяльності туристичного підприємства. Підвищення рівню продажу екскурсійних турів.

Основу дослідження становить праці українських та зарубіжних вчених в галузі реклами та туризму. Інформаційно-нормативною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України з розвитку реклами та туризму, а також інформація про діяльність туристичного підприємства

В туризмі розрізняють рекламу:

- початкову – ознайомлення раніше встановленого кола споживачів з новим для конкретного ринку туристичним продуктом або послугами шляхом повідомлення детальних даних про якість, ціну, спосіб споживання, місце проведення туристичні акції;
- конкурентну – виділення рекламованого туристичного продукту з великої кількості аналогічної продукції, що пропонується конкуруючими туристичними фірмами;
- зберігаючу – підтримка високого рівня попиту на раніше рекламований туристичний продукт.

У процесі виробництва і розподілу туристичного продукту в умовах конкурентної боротьби, важливе місце займає застосування реклами. Для того щоб реально використовувати рекламу як надійний інструмент досягнення успіху на ринку, фахівцям туристичних підприємств необхідно опанувати його методологію та уміло застосовувати її в залежності від конкурентної ситуації.

Реклама допомагає туристичним підприємствам освоювати нові ринки збуту, збільшувати об’єми продаж, збільшувати доходи. Завдяки рекламі потенційний споживач має повірити, що саме дане підприємство зекономить йому гроші та дозволить отримати найбільше задоволення від туристичних послуг.

Важливим етапом в організації рекламної діяльності слугує розробка стратегій рекламної компанії. Цей підхід дозволяє уникнути помилок при проведенні реклами. Він дозволяє мінімізувати ризики пов’язані з непорозумінням споживача, та дозволяє підвищити ефективність реклами. Тобто розробка стратегії компанією дозволяє туристичному підприємству успішно конкурувати з іншими підприємствами та справлятися з реалізацією туристичного продукту.

Література
1. Аксьонова К.А. Реклама і рекламна діяльність. - М.: Пріор-издат, 2005.
2. Батра Р., Майерс Д.Д., Аакер Д.А. Рекламний менеджмент. - М.: Вільямс, 2004.
3. Дашков Л.П. Комерція і технологія торгівлі [Текст]. - М.: «Маркетинг», 2000. - 448 с.
4. Калінін М. Реклама: вид зсередини / / Реклам. технології. - 2000.
5. Карпова С.В. Рекламна справа. - М.: ФиС, 2006.

Сверзоленко Ганна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Криволапов Е.А.

ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТА В ТУРИСТСЬКІЙ ФІРМІ

Біля кожної туристичної фірми є свої клієнти, але у якій фірмі краще ставлення до клієнта і якість послуг вище, туди клієнти і йдуть. Саме тому тема моєї роботи дуже актуальна.

На відміну від туроператора, котрий займається діяльністю із формування, поступу та реалізації туристського продукту, турагенти – це фірма-посередник, працюючий безпосередньо на туристському ринку, реалізатор турпродукту, розробленого туроператором. Турагент отримує свою діяльність комісійне винагороду 7 - 20% вартості туру.

Насправді в туристськії галузі найчастіше зустрічається змішання функцій. Одна й та турфірма може бути стосовно самим продуктам як туроператор з прийому, а решти – як ініціативний туроператор, але у окремих випадках як і турагент з продажу турів, сформованих іншим туроператором.

Турагентська діяльність – це діяльність із просування та реалізації туристського продукту, здійснювана виходячи з ліцензії юридичною особою чи індивідуальним підприємцем.

На цьому виникає специфіка послуг турагента:

- відповідність призначенню – турпослуги повинні відповідати сподіваним, і фізичним можливостям споживачів, яким адресується послуга;
- точність і своєчасність виконання – надані споживачеві туристські послуги з обсягу, термінів та технічним умовам обслуговування повинні відповідати вимогам, передбачених в путівкою, квитку, квитанції;
- комплексність – надання туристських послуг має забезпечувати можливість отримання як основних, так і додаткових послуг – побутових, торгових, екскурсійних, послуг зв'язку й інших, які мають створити нормальні умови життєзабезпечення споживачів;
- етичність обслуговуючого персоналу – обслуговування повинено дотримуватися етичних норм поведінки. Споживачеві мусить бути гарантована обстановка чемного звернення, доброзичливості і комунікабельності персоналу;
- комфортність – туристські послуги повинні видаватись в комфортних умовах споживача – при зручному плануванні приміщень, їх раціональному устаткуванні, опорядженні і оснащенні тощо.
- естетичність – художнє рішення будинків, території туристського підприємства, просторова організація маршруту, оформлення інтер'єрів приміщень обслуговування повинні відповідати вимогам композиційною гармонійності і архітектурної цілісності. Зовнішній вигляд і культура промови обслуговуючого персоналу повинні відповідати вимогам естетичності.
- ергономічність – тривалість обслуговування, протяжність і складність туристських і екскурсійних маршрутів, надані туристам обладнання і інвентар, використовувані транспортні засоби, меблі та інші предмети оснащення повинні відповідати фізіологічним і неординарним психологічним можливостям туристів.

За твердженням професора Колера основу успішного створення і будь-якого турпродукту мають бути закладені такі принципи:

- звільнення клієнта від неприємних турбот (у процесі обслуговування клієнт необхідно звільнити від тривалого очікування розміщення, транспорту, й ін.);
- оптимальне обслуговування (клієнт має відчути відповідність всіх послуг певному рівню);
- активність, ініціатива з обслуговування, запобігливість (привітальний коктейль чи сувенір у готелі, забезпечення квитами та інших.);
- на повагу до клієнту (шанобливе ставлення до його бажань, уподобань, захоплень);
- індивідуального підходу (підхід до обслуговування клієнта, який передбачає обов'язковий набір послуг, а будується з урахуванням смаків та потреб клієнтів);
- свобода від тенденцій (клієнт має відчувати, що обслуговування не мета, а бажання задовольнити його);
- наочність обсягу обслуговування (клієнт повинен заздалегідь знати перелік послуг, підібраних йому);
- коректність обслуговування і продажів (клієнт має бути впевненим, що, купивши тур, він зробив правильний вибір);
- наявність безплатної інформацію про наявних турах і послугах (консультації, буклети та інших.).

Отже, турпродукт як комплекс послуг є і багатогранним, у яких матеріальні і нематеріальні компоненти, які створюються зусиллями багатьох підприємств. І з них має своїми методами роботи, та заодно усі вони орієнтовані для задоволення потреб клієнта.

Література

1. Кабушкин Н.І. Менеджмент туризму:Практикум/ Н.І.Кабушкин, В.І. Малашенко. – Мн.:БГЭУ, 2005. –137с.
2. Менеджмент туризму: Туризм як вид діяльності. М.: Фінанси і статистика, 2005.
3. Сервісна діяльність: Навчальний посібник /С.Н.Коробкова, В.І. Кравченка, С.В. Орлов, І.П. Павлова. Підобщ.ред.В.К.Романович. – 3 – е вид. – СПб.: Пітер, 2006. –156с.

Слива Кирило
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ І ПРАВОВІ ОСНОВИ ТУРИСТСЬКОГО БІЗНЕСУ

Туристичний бізнес належить до підприємництва СФЕРИ надання послуг населенню (споживачам).

Правові основи та організаційні форми підприємництва створюють правовий фундамент бізнесу, забезпечуючи йому розвиток на законній основі. Туристичний бізнес складається з різних видів сервісу: транспорту, харчування, розміщення.

В Україні створено широку мережу туристичної індустрії, до якої входять засоби розміщення, транспорт, об'єкти харчування, розважального, пізнавального, ділового, оздоровчого, спортивного, релігійного та іншого призначення, консульські служби.

Регулюють туристичний бізнес в Україні слідуючі правові і нормативні документи: Закон України «Про туризм», Конституція України, Цивільний та Господарський кодекс України, Закон України «Про господарські товариства» Закон України «Про ліцензування окремих видів господарської діяльності» та інші інструкції та методичні рекомендації [2].

Міністерство культури і туризму України, Державні служби туризму на місцях є органами планування та регулювання туристичного бізнесу. Ці органи забезпечують єдиний підхід до планування туристичного бізнесу, сертифікації послуг, ліцензування діяльності підприємств і захисту прав споживачів туристичних послуг.

Туристичний бізнес виступає єдиною системою формування й реалізації туристичного продукту з метою задоволення попиту на туристичні послуги. Він охоплює чотири основних елементи:

1) виробництво туристичних послуг;

2) комплектування туристичного продукту;

3) реалізація туристичного продукту або окремої послуги;

4) споживання туристичного продукту (послуги) [1].

Суб'єктами туристичної діяльності є підприємства, установи, організації та фізичні особи, які зареєстровані у встановленому законодавством України порядку і отримали ліцензії на здійснення діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг. Суб'єкт туристичної діяльності, по-перше, утворюється відповідно до чинного законодавства країни; по-друге, займається формуванням (створенням) і/або реалізацією туристичного продукту (послуги); по-третє, функціонує на принципах комерційного розрахунку з метою максимізації прибутку або іншого ефекту, в тому числі й соціального.

Умовами здійснення туристичного бізнесу є:

- ліцензування туристичної діяльності. З метою створення рівних можливостей суб'єктам туристичної діяльності, забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, а також захисту довкілля та підвищення рівня туристичного обслуговування здійснюється ліцензування туроператорської та турагентської діяльності;

- державна реєстрація суб'єктів підприємництва за місцем перебування підприємця. Зареєстровані суб'єкти вносяться до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (ЄДРПОУ). Після реєстрації відкриваються рахунки в банках;

- сертифікація і стандартизація у сфері туристичної діяльності;

- встановлення готелям, закладам харчування і курортним закладам відповідної категорії;

- страхування туристів при здійсненні туристичних поїздок;

- наймання працівників і соціальні гарантії за використання їхньої праці;

- майнова відповідальність суб'єктів підприємництва за використання туристичних ресурсів;

- право припинення підприємницької діяльності.

Починаючи з 2004 р. в Україні введена фінансова гарантія цивільної відповідальності туроператора і турагента перед своїми туристами за збитки, що можуть бути їм заподіяні в разі виникнення обставин неплатоспроможності чи внаслідок порушення процесу про визнання цих підприємств банкрутами.

Загальною умовою підприємництва є державна гарантія на-дання рівних прав і можливостей щодо формування й використання всіх видів суспільних ресурсів. Держава також розробляє політику, стратегію і тактику туристичної діяльності на основі концепції і програми розвитку туризму.

Отже, туристичний бізнес є невід'ємною складовою економічного комплексу країни, виступаючи мультиплікатором росту національного доходу, валового внутрішнього (національного) продукту, зайнятості населення, розвитку місцевої інфраструктури; ефективним засобом охорони навколишнього середовища та історико-культурної спадщини людства; є сферою, в якій створюються робочі місця і забезпечується високий рівень ефективності й швидка окупність інвестицій. Основною властивістю туризму є його здатність впливати на економіку регіону, країни і світу.

Розвиток туристичної індустрії має ґрунтуватися на нових механізмах господарювання, ефективних організаційно-управлінських структурах, економічній свободі виробників туристського продукту, що в умовах вільної конкуренції забезпечить насичення ринку високоякісними послугами і сприятиме соціально-економічному розвитку країни, а також на стабільній політичній обстановки в країні .

Література

1. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу : Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закл. - К.: Центр навч. літератури, 2007. - 224 с.

2. Закон України «Про туризм» : за станом на 15.09.1995 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – 172 с.

Сухорукова Анастасія
студентка 3курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКСКУРСІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ

Світове співтовариство визнало туризм ефективним засобом індивідуального та колективного вдосконалення, важливою складовою якого є послуга суто інтелектуального характеру – екскурсія з її просвітницькою, духовною та освітньою функціями. Невичерпні екскурсійні ресурси багатьох регіонів нашої країни разом з глибинним національним духовним корінням і традиціями українського народу дають підставу стверджувати, що саме екскурсії можуть стати активним в змістовним засобом гармонізації особистості, її духовного зростання в Україні. Вони є джерелом нових вражень і відчуттів [1].

Над дослідженням класифікацій екскурсії працювало велика кількість науковців: О.О. Бейдик, М.А. Жукова, М.І. Кабушкін, В.Ф. Кифяк, О.О. Любіцева, М.П. Мальська, Т.Г. Сокол, В.В. Худо, В.І. Цибух та інші [5].

Метою роботи є дослідження суті та класифікації екскурсій.

Екскурсія (від лат. excursio – прогулянка, поїздка, похід) – колективне відвідування музею, пам'ятного місця, виставки, підприємства тощо; поїздка, прогулянка з освітньою, науковою, спортивною або розважальною метою. Показ об'єктів відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста – екскурсовода, який передає аудиторії бачення об'єкта, оцінку пам'ятного місця, розуміння історичної події, пов'язаного з цим об'єктом. Екскурсії можуть бути як самостійною діяльністю, так і частиною комплексу туристичних послуг [2].

Класифікація – це розподіл предметів, явищ, понять на класи, відділи, види залежно від їх загальних чи специфічних ознак.

Екскурсії класифікуються за:

1) змістом;
2) складом і кількістю учасників;
3) місцем проведення;
4) засобами пересування;
5) тривалістю;
6) формою проведення [4].

Поділ екскурсій на чітко визначені групи на практиці носить дещо умовний характер, однак має велике значення для діяльності екскурсійних установ. Правильна класифікація екскурсій забезпечує умови для кращої організації роботи екскурсовода з клієнтами, полегшує спеціалізацію, створює основу для діяльності методичних секцій. Використання закономірностей проведення екскурсій для конкретної групи сприяє тому, щоб кожна екскурсія готувалася і була ефективною. При розробці нових тем екскурсій з більшою повнотою і цілеспрямованістю використовуються досягнення окремих галузей знань [3].

Література

1.Гуляєв В.Г. Організація екскурсійної діяльності. - К.:, 2008.-120 с.
2. Контроль за якістю екскурсій: Методичні рекомендації . -К.: ЦРИБ "Турист", 2012:. -72 с.
3. Концептуальні засади організації екскурсійної діяльності в Україні. Додаток до наказу Державного департаменту туризму №32 від 15.01.02.
4. Методика підготовки та проведення екскурсії:. - К.: ЦРИБ "Турист", 2009.-234с
5. Мельниченко С.В. Екскурсії в Україні : теорія, практика: Монографія / С.В. Мельниченко. - К.: Київ 2008. - 493 с.

Усачова Ганна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗМІЩЕННЯ ТУРИСТІВ

Найважливішим елементом будь-якої подорожі є розміщення туриста. Історія готельної справи йде корінням в далеке минуле. Одними з перших прообразів сучасних готелів були таверни і заїжджі двори, що з'явилися в глибокій старовині.

Готельне господарство є важливою складовою частиною сфери послуг, яка становить собою сукупність видів діяльності, що спрямовані на обслуговування населення.

До підприємств готельного господарства – суб'єктів підприємницької діяльності – відносять такі типи підприємств: готелі, готельно-офісні центри, мотелі, кемпінги, молодіжні турбази та гірські притулки, приміщення, пристосовані під готелі, гуртожитки та інші об'єкти для короткотермінового проживання, детально їх класифікація представлена на рис. 1.

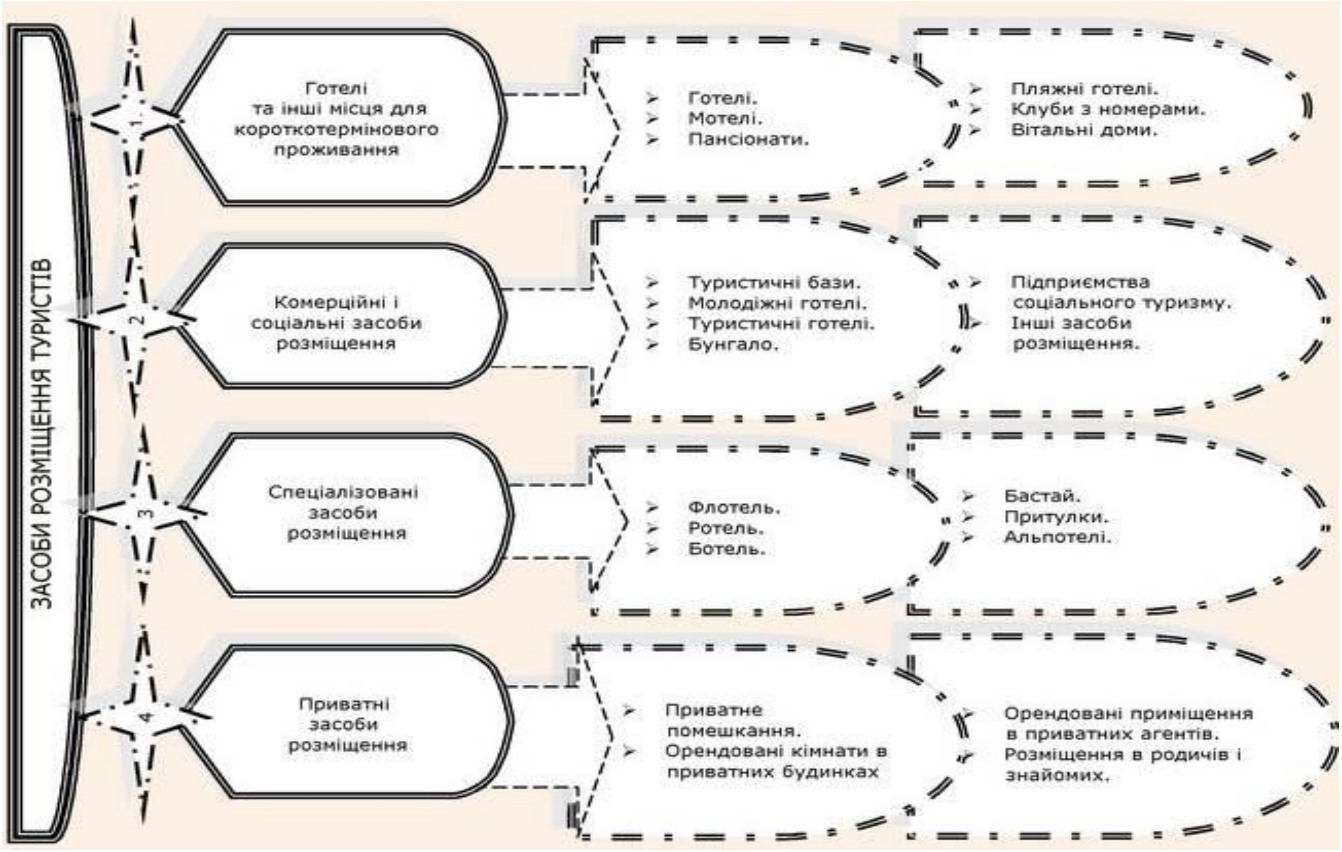

Рис. 1. Класифікація засобів розміщення туристів відповідно до вимог ЮНВТО.

Готельне господарство є від'ємною і значною частиною народногосподарського комплексу України. До його складу входять готелі та інші об'єкти, що призначаються для надання послуг по тимчасовому проживанню (розміщенню).

Визначення терміну «підприємства, що належить до готельного господарства», наведено у двох основних нормативних актах: Класифікація видів економічної діяльності; Правила користування готелями і аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг.

Класифікація визначає готелі як установи для тимчасового проживання громадян.

Ширше та повніше визначення терміну «готель» і аналогічних засобів розміщення містять Правила користування: це майнові комплекси, що мають 7 і більше номерів,

підлягають єдиному керівництву і які згруповані за категоріями згідно з переліком послуг, які надаються, а також обладнання, що є у наявності.

Оцінка якості сервісу проводиться шляхом сертифікації послуг готелів. До сертифікації послуг існують різні підходи:.

- система «корон» у Великобританії;.
- система літер у Греції;.
- система розрядів у США;.
- система «яблук» (ферми у Словенії).

Але найбільш поширеною у світі вважається класифікація послуг готелів у відповідності з системою «зірок». У відповідності з класифікацією за кількістю «зірок» якість послуг готелів оцінюється від одного до п'яти.

Класифікація послуг готелів, позначена «зірками», розроблена Всесвітньою туристичною організацією. Крім цього, розробником міжнародних стандартів якості та органом сертифікації є «Європейська економічна Палата торгівлі, комерції та промисловості» - інтернаціональна неурядова організація, зареєстрована в Брюсселі у відповідності з нормативними документами ЄС.

Література

1.Правила користування готелями і аналогічними засобами розміщення і надання готельних послуг: Затв. наказом Державної туристичної адміністрації України від 16.03.04р. №19.
2. Пуцентейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.

Чепець Юлія
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: викладач Криволапов Е.А.

ПРИНЦИПИ ПРОЕКТУВАННЯ ПОСЛУГИ «ЕКСКУРСІЯ», ЇХ АНАЛІЗ

Екскурсійне обслуговування – організація і надання екскурсійних послуг, які задовольняють потреби людини в прилученні до духовних і моральних цінностей, накопичення знань, в той числі і професійних, у режимі вільного вибору об'єкта, методів і засобів пізнання.

Дана проблема грунтується на визначенні принципів проектування послуги «екскурсія», актуальності цієї галузі, проблемах розвитку та аналізі.

Теоретичні основи викладені в роботах відомих фахівців у цій галузі Б. Ємельянова, Р. Дьякова, І.Зоріна, В. Квартальнова, І. Чагайди, С. Грибанової, В. Бабаріцой, А.Короткова, О. Малиновської та Т. Козлова.

Мета дослідження – поглиблене і детальне вивчення принципів проектування послуги «екскурсія».

Екскурсійне обслуговування – організація і надання екскурсійних послуг, які задовольняють потреби людини в прилученні до духовних і моральних цінностей, накопичення знань, в той числі і професійних, у режимі вільного вибору об'єкта, методів і засобів пізнання.

Екскурсійне обслуговування дозволяє донести до споживача, комплекс знань з історії, культури, географії та ін. При участі в таких екскурсійних заходах, як огляд музейних і виставкових експозицій історичних, культурних, природних та інших пам'яток, відбувається задоволення потреби особистості в пізнанні навколишньої дійсності.

Турист вибирає ті екскурсійні послуги, які задовольняють одночасно кілька потреб. Розглядаючи екскурсійне обслуговування як результат діяльності туристсько-екскурсійних підприємств, варто мати на увазі, що комплекс екскурсійного обслуговування включає організацію відпочинку поїздок і подорожей з відвідуванням історичних, культурних, природних та інших об'єктів.

Таким чином, екскурсійне обслуговування можна розглядати не тільки як частину комплексної туристської послуги, але як і самостійний вид послуг, метою якого є задоволення запитів і потреб екскурсантів в пізнанні навколишньої дійсності.

Виявлено, що специфіка екскурсії полягає в органічному поєднанні в ній показу і розповіді. Екскурсовод показує об'єкти і супроводжує даний процес аналізом, поясненнями, історичними довідками. Він вчить правильно сприймати побачене, давати об'єктивну оцінку подіям, явищам, фактам, з ними пов'язаними.

Література

1.[Електронний ресурс] Міждержавні стандарти ГОСТ-95 «Екскурсійне обслуговування» − Режим доступу: http://s-journal.cdu.edu.ua/base/2008/v6/v6pp9-9.pdf

2.[Електронний ресурс] Дьякова Р.А., Ємельянов Б.В., Пасічний П.С. Основи екскурсоведенія.-М.: Просвещение, 1985.-256с. − Режим доступу: http://referatbox.net/page,32,231199-Ekskursionnoe-delo.html

3.[Електронний ресурс] Ємельянов Б.В. Екскурсійне обслуговування населення: Навчальний посібник.-М.: ЦРІБ «Турист», 1983.-167с. − Режим доступу: http://ukrefs.com.ua/page,15,58955-Ekskursionnoe-obsluzhivanie-v-ramkah-gostevyh-programm.html

4.[Електронний ресурс] Ємельянов Б.В. Екскурсознавство: Підручник.-М.: Радянський спорт, 2004.-216с. − Режим доступу: http://ukrdoc.com.ua/text/22953/index-1.html

Чмара Анна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Криволапов Е.А.

ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЇ, ЇХ ЗНАЧЕННЯ ТА ВИПРАВДАНІСТЬ НА ПРАКТИЦІ

Здійснено теоретичний аналіз основних методичних методів ведення екскурсій.

Факторами, що впливають на сприйняття екскурсійного обслуговування і якість сервісного забезпечення турпродукту є безпека, постійність, повнота обслуговування, умови, доступність, поведінка і зовнішній вигляд обслуговуючого персоналу [1].

Екскурсійна справа в Україні має давні традиції. Аналіз науково-педагогічної літератури, спеціальних періодичних видань різних років свідчить про те, що протягом тривалого часу вітчизняна прогресивна інтелігенція та педагоги намагались використовувати екскурсії як засіб навчання й виховання молодого покоління, при цьому допомагаючи розвивати туристичну індустрію. Існують дослідження в галузі педагогіки туризму В. Квартального, А. Рідина, А. Ставровського, В. Федорченка та ін., в яких розкривається зміст, мета, завдання і методика підготовки організаторів туристсько-краєзнавчої роботи для сьогодення, але вони майже не звертають увагу на досвід попередників, які мали чималі здобутки в цьому напрямі туристичної діяльності [2].

Мета дослідження – проаналізувати проблеми та перспективи основних методичних прийомів ведення екскурсій.

Методика проведення екскурсій спрямована на те, щоб допомогти екскурсантам легше засвоїти зміст екскурсій. Робиться це за допомогою методичних прийомів, які діляться на дві групи – прийоми показу і прийоми розповіді, але практика вимагає застосування ще більш складної класифікації методичних прийомів: по їх призначенню, часу і місця використання і т. д. Завдання методичних прийомів – забезпечити найкращу дієвість екскурсійного методу повідомлення знань аудиторії. Методичні прийоми можуть бути розглянуті в кількох аспектах: як оптимальний спосіб виконання певних дій, як засіб перетворення пасивного огляду на активне спостереження об'єкта екскурсантами; як основа процесу трансформації усної інформації у зорову; як основа аналізу і синтезу на екскурсії і т. д. Всі методичні прийоми, правильне використання яких становить одну з основ професійної майстерності екскурсовода, можуть бути за своїм призначенням поділені наступним чином:

- прийоми безпосереднього ведення екскурсії (показ і розповідь);

- прийоми, спрямовані на створення умов для ефективного проведення екскурсії.

Аналіз і дослідження основних методичних прийомів ведення екскурсії, їх значення та виправданість на практиці ще потребують розробки, для подальшого розвитку екскурсійної діяльності в Україні.

Література

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 464 с.

2. Багалей, Д. И. История города Харькова за 250 лет существования. Историческая монография [Текст] / Д. И. Багалей, Д. П. Миллер. – Х., 1993. – Т. 2. – 973 с.

3. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство/РОЗДІЛ 2. 98с.

Чуприна Євгенія

студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання

Наук. кер.: викладач Сидорук А.В.

СЕРВІС ЯК СИСТЕМА ОСОБИСТОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІД ЧАС ЄКСКУРСІЇ

Масовий розвиток туризму – одна з прикмет сучасності. Туризм відіграє важливу роль у розвитку взаєморозуміння між народами і робить свій внесок у процвітання багатьох країн і регіонів. Розвиток туризму є найбільшим генератором валового світового продукту, сприяє зайнятості населення. На туризм припадає майже десята частина цих світових показників, причому обсяги інвестицій у туризм, як і раніше, залишаються досить значними [4].

Екскурсія являє собою цілеспрямований, наочний процес пізнання навколишнього середовища. Цей процес будується з використанням заздалегідь відібраних об’єктів, які знаходяться в природних умовах, і відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста-екскурсовода відповідно до завчасно визначеної тематики [1].

Значне місце у створенні вітчизняної теоретичної бази наукових досліджень у галузі екскурсійного обслуговування займають праці О. О. Бейдика [1] та В. М. Федорченка [2].

Предметом дослідження є особливості складання системи сервісного обслуговування під час екскурсії.

Мета статті – розкрити сутність основних етапів розробки екскурсійної програми.

Завданням екскурсовода в екскурсійному процесі є допомога екскурсантам:

1) побачити об’єкти, на основі яких розкривається тема;

2) почути про такі об’єкти необхідну інформацію;

3) відчути велич події, історичної ситуації, що пов’язані з об’єктом;

4) оволодіти практичними навичками самостійного спостереження і аналізу екскурсійних об’єктів.

У вирішенні останнього завдання велику роль відіграє здатність екскурсовода сформувати у екскурсантів вміння бачити.

Вміння бачити як естетичне сприйняття полягає у навичках сприймати архітектурні споруди, барви, різноманітні лінії, а також групи артефактів, кольорів, ліній та їх комплексів в умовах конкретної перспективи, певного освітлення, стану повітря, кута зору тощо.

Вміння бачити як історичне сприйняття передбачає ряд відповідних навичок:

• знайти в екскурсійному об’єкті типові риси і особливості історико-культурного характеру;

• виявити історичні нашарування в екскурсійному об’єкті;

• визначити історичні факти, які відбивають монументальні та музейно-історичні пам’ятки [2].

Одним із завдань екскурсії є формування у екскурсантів певного відношення до теми екскурсії, діяльності історичних особистостей, подій, фактів, до матеріалу екскурсії в цілому.

Відношення екскурсанта до екскурсії реалізується через певну точку зору екскурсанта на історичний період, якому присвячено екскурсію; сприйняття окремих дій і подій; розуміння конкретної ситуації, яка відповідає пану митця, скульптора, художника, письменника, в той час, коли він створював свій твір. Під час екскурсії екскурсант дає оцінку всьому, що побачено і почуто – складає своє уявлення про події, явища, людей; визначає їх значення, характер, роль; визнає їх позитивні якості і усвідомлює недоліки. Саме з цього і формується оцінка екскурсії – висновки екскурсанта, до яких його підводить екскурсовод [3].

Отже, екскурсія – це наочний процес пізнання людиною навколишнього світу. Цей процес будується на завчасно відібраних об'єктах, що знаходяться в природних умовах або в приміщеннях підприємств, лабораторій, науково-дослідних інститутів тощо. Показ об'єктів відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста – екскурсовода. Процес сприйняття об'єктів екскурсантами підпорядковується завданню розкриття певної теми. Екскурсовод передає аудиторії бачення об'єкта, оцінку пам'ятного місця, розуміння історичної події, пов'язаної з даним об'єктом. Своїми поясненнями він підводить екскурсанта до необхідних висновків і оцінок, здобуваючи таким чином потрібну ефективність реалізації відповідних функцій екскурсії.

Література

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методипка аналізу, термінологія, районування: монографія / О. О. Бейдик. – К.: Київський університет, 2001. – 395 с.
2. Федорченко В. М. Екскурсія – невід'ємна складова туризму/ В. М. Федорченко // Стратегия развития туристичкеской индустрии и общественного питания: междун. науч-практическая конф. – К.: Киевский нац. торгово- экономический университет, 2000. – С. 189–195.
3. Долженко Г.П. Екскурсійна справа. – М.: ІКЦ «МарТ», 2005. – 272 с.
4. Ємельянов Б.В. Екскурсознавство. – М.: Радянський спорт, 2000. – 224 с

Шеленіна Аліна
студентка 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Конох О.Є.

ЯКІСТЬ ТУРИСТСЬКИХ ПОСЛУГ

Туризм є однією з найдинамічніших форм міжнародної торгівлі послугами, а в багатьох державах – одним із основних джерел грошових надходжень, факторів забезпечення зайнятості населення, розширення міжособистісних контактів.

Туристичні послуги – послуги суб'єктів туристичної діяльності щодо розміщення, харчування, транспортного, інформаційно-рекламного обслуговування, а також послуги закладів культури, спорту, побуту, розваг, спрямовані на задоволення потреб туристів.

Туристичні послуги наділені специфічними соціально-оздоровчими особливостями (забезпечують відпочинок, можливість розвитку особистості, пізнання історичних і культурних цінностей, заняття спортом, участь у культурно-масових заходах та ін.). Завдяки цьому вони поєднують у собі економічні, соціальні, гуманітарні, виховні та естетичні якості. За призначенням їх поділяють на основні, додаткові і супутні.

Основні туристичні послуги регламентуються договором на туристичне обслуговування і путівкою.

Додаткові туристичні послуги є різноманітними за розвинутої інфраструктури туризму, вони приносять до 50% від загального доходу.

Ефект сервісу у сфері туризму оцінюється споживачами в умовах певного емоційного стану, який залежить від великої кількості факторів, серед яких переважають суб'єктивні характеристики туриста.

На мою думку, основною запорукою створення якісного турпродукту є широке застосування прийомів, напрацьованих маркетинговим досвідом у сфері туристичного

обслуговування та досвіду закордонних туристичних підприємств в галузі управління якістю туристичного продукту.

Супутні послуги сприяють підвищенню сервісного обслуговування туристів. Між додатковими і супутніми послугами немає чіткої межі. Туристу можуть надавати чітко визначені види послуг на його вибір або повний їх комплекс.

Повний комплекс послуг надається методом продажу інклюзив-турів або пекідж-турів.

Отже, визначення якості туристичних послуг полягає у проведенні аналізу багатьох аспектів взаємопов'язаних елементів туристичного продукту. Ступінь відчутого задоволення залежить, з одного боку, від властивостей ознак придбаної послуги, а з іншого - від сподівань клієнтів. Необхідно намагатися, аби різниця між очікуваною та отриманою послугою була щонайменшою. У процесі дослідження якості варто враховувати пізнання потреб і вимог, а також пропозиції й думки клієнтів. Лише за таких умов можна говорити про ознаки створеного продукту виробником послуг та про ідентифікатори якості, які сприймає клієнт. Ознаки продукту можуть формуватися перед, під час і після процесу надання, що дає можливість керувати цим процесом. Ідентифікатори якості зумовлюють оцінку цього продукту клієнтом у процесі надання або після його завершення. Це означає, що чим точніше описати процес надання послуги, тим більшою буде вірогідність формування й упорядкування передумов забезпечення їх високої якості. Отже, продавець послуг зможе задовольнити потреби відповідно до сподівань клієнта, котрий, своєю чергою, досягне певної користі через задоволення.

Література

1. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. - Київ: Альтерпрес, 2008.- 167 с.
2. Квартальнов В.А. Менеджмент туризма. - М.: Финансы и статистика, 2009. - 247 с.

Юркевський Олексій
студент 2 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: Люта Д.А.

ДІЛОВИЙ ТУРИЗМ

Діловий туризм (бізнес-туризм) – це поїздки (відрядження) співробітників компаній (організацій) з діловими цілями, або організація корпоративних заходів. Діловий туризм включає власне ділові поїздки (відрядження) бізнесменів і підприємців, конгресово-виставковий та інсентив-туризм, проведення подієвих заходів.

Сьогодні замість терміну діловий туризм часто використовується англійський термін-абревіатура – MICE, що точно відображає структуру цього виду туризму:

До основних цілей здійснення ділових подорожей відноситься:

- проведення зустрічей і переговорів з партнерами;
- проведення нарад з керівництвом і колегами, представників філій і дочірніх структур;
- інспекція роботи представництв і філій;
- встановлення і налагодження ділових контактів;
- відвідини професійних заходів (виставок, конференцій і т. ін.);
- навчання співробітників;
- звернення в державні структури різних країн із метою здобуття сертифікатів, ліцензій, дозволів і т. ін.

Діловий туризм дуже прибутковий, оскільки людина, що поїхала в ділову поїздку, може витратити не лише свої фінанси, але і гроші компанії, яка його відрядила. Завдяки цьому бізнестурист має можливість витратити більше грошей, ніж звичайний турист.

Типовий турист, що подорожує зі службовими цілями, – це чоловік середнього віку з вищою освітою, кваліфікований спеціаліст чи керівник, власник бізнесу. Бізнесмени все частіше шукають і знаходять ділових партнерів за кордоном. Але, рушаючи в подібну

подорож, вони хочуть не просто побувати на виставці, семінарі, конференції – вони їдуть за новими можливостями для свого бізнесу. Ділові люди, що працюють у різних сферах, зокрема і в науці, чекають від ділових поїздок не тільки укладення нових вигідних контрактів, а й підвищення творчої активності в результаті зміни обстановки і набуття нових незабутніх вражень про країну перебування, які можуть бути забезпечені лише національною специфікою. Окрім проживання, конференц-залів, екскурсій, замовники хочуть бачити ексклюзивні пропозиції. Наприклад, поїздка в Чорнобиль – модна ідея для гостей з Азії та Америки.

Організація ділових поїздок – дуже складна справа. Проте, вже чимало українських фірм займаються цим бізнесом. Зростає їхній професіоналізм, напрацьовується досвід. Цей факт разом зі зростанням міжнародних контактів вітчизняних бізнесменів дає надію на повноцінний розвиток ділового туризму вже в недалекому майбутньому.

Однією з тенденцій у діловому туризмі є формування спеціалізованих туристичних компаній на різних видах туризму, і, зокрема, поява фірм, що займаються винятково бізнес-поїздками і проведенням виставок, семінарів і конференцій за кордоном, а також фірм, що спеціалізуються на інтенсив-програмах (інтенсив-тури використовуються керівниками компаній для заохочення своїх кращих працівників та стимулювання їх на нові досягнення).

За словами спеціалістів бізнестревел, найчастіше відрядники відвідують Київ та крупні обласні центри: Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Львів, Одесу.

Не зважаючи на те, що західна частина України приваблює багато туристів з усього світу, завдяки тому, що це найбільш екологічно чистий регіон нашої країни, який багатий на мінеральні джерела, цілюще повітря та відомий гірськолижний курорт Буковель, – як напрямок ділового туризму західний регіон користується популярністю в основному ділових людей української столиці. Ймовірно, це пов’язано з тим, що час, затрачений на проїзд з інших регіонів України може зайняти від 16 до 24 годин. Проте, західний регіон часто використовують для мотиваційних поїздок (гірськолижні тури як винагороди для кращих співробітників або партнерів).

Література

1. Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів. -Ужгород, 1999.- Т. 1.
2. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму. -Чернівці: Прут, 1996.
3. Сокол Т.Г. Основи туризмознавства. - К., 1995.

Підсекція «Корекційна педагогіка та адаптивна фізична культура»

Коломийчук Владислав
студент 6 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д. пед. н., проф. Байкіна Н.Г

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «ХОРТИЦЯ» ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Постановка проблеми. Історико – культурний туризм є таким видом пізнавальної діяльності у галузі туризму, що знайомить суб’єкта туризму з культурно – історичними пам’ятками, цінностями, традиціями, а також сукупністю характерних елементів матеріального та духовного життя нації, народів. Етносів, які проживають на певній території, в історико – хронологічних рамках. [1,2]

Аналіз досліджень і публікацій. Карпов Л.О. розглядав туризм, як соціально культурний – феномен. Гетьман Г. досліджував роль туризму у контексті збереження ландшафтного різноманіття. Конох А.П., Товстопятко Ф.Ф., Некрасов С.А., у навчальному посібнику Екологічний туризм ознайомлювали з особливостями проведення походів та туризму в цілому на о. Хортиця. Супруненко В.П. висвітив н.з. Хортиця як одне з чудес Запорізького краю. [1,3,4,5]

Метою статті є аналіз і оцінка сучасного стану, умов та можливостей розвитку еко туризму на території національного заповідника «Хортиця» з урахуванням різноманіття природних та історико-культурних ресурсів острова, а також попиту населення.

Виклад основного матеріалу. Сучасний розвиток острова «Хортиця» є складовою процесу відродження і збереження спадщини України. В процесі дослідження ми з'ясували, що завдяки розташуванню Запоріжжя має надзвичайно високий рекреаційно – туристичний потенціал, що надає місту значних можливостей для розвитку туризму в цілому. Цьому сприяє різноманітність природних факторів, а також наявність чисельних пам'яток історії та культури, що визначають розвиток туризму не тільки на регіональному, а й на державному рівні.[2]

На основі вивченої літератури з проблемами розвитку туризму на території острова нами визначено, що існує низка проблем, яка заважає більшому розвитку національного заповідника, а саме: незначне використання величезного потенціалу; відсутність організаційно-економічної стратегії розвитку, що впливає на слабкий імідж міста як туристичного центру; повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріальної бази для розвитку туризму; не задовільний стан туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг та міжнародних транспортних коридорів. На нашу думку, зазначені вище проблеми можуть бути вирішені шляхом: впровадження сучасних методів рекламно-презентаційної діяльності; підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів історико- культурної спадщини; створення сучасної дорожньої інфраструктури на основних туристичних маршрутах; реалізації інвестиційних проектів; підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг. Метою екскурсії є ознайомлення туристів з основними туристичними пам'ятками та духовною культурою міста, відтворення в їхній уяві образу запорізького козацтва. Об'єкти показу: Дніпрогес, о. Хортиця. Музей історії запорізького козацтва, історико-культурний комплекс «Запорізька Січ», Язичницькі святилища, меморіальний комплекс «Скіфський стан», кінний театр «Козацька чайка». Завдяки такій екскурсії, на нашу думку, національний заповідник буде розглянуто не тільки як осередок славної козацької минувшини краю. А й як центр духовної культури.[3,4,5,6]

Висновки. Отже, на основі аналізу та власного досвіду, з'ясовано, що на території «Хортиці» розташована велика кількість історико-культурних пам'яток, які є основою потенційного розвитку туризму.

Література

1. Карпова Л.О. Туризм, як соціально культурний феномен / Філософія туризму. Навч. Посіб. / За ред. В.С. Пазенюк, В.К. Федорченко. – К.: Кордор, 2004. – 268с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навчальний посібник / В.Ф. Кифяк. - Чернівці: Книги – ХХІ, 2003. – 300 с.
3. Супруненко В.П. Сто чудес Запорожского края.- Запорожье: Керамист, 2009. – 352 с.
4. Гетьман В. Туризм у контексті збереження ландшафтного різноманіття // Краезнавство, географія, туризм. – 2004. - №11 – С.8-9
5. Конох А.П., Товстопятко Ф.Ф., Некрасов С.А. Екологічний туризм: Навч. пос. Для студентів факультету фіз. вих. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005 – 68 с.
6. Концепція розвитку НЗ «Хортиця» - Запоріжжя: НЗ «Хортиця», 2005 – 170 с.

Кунінець Олеся, Руден Анастасія
аспірантка 3 року навчання,
студентка 3 курсу фак-ту фізичного виховання
Наук. кер.: д.пед.н., проф., Байкіна Н.Г.

ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА ПІДГОТОВКА ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Результати чисельних наукових досліджень переконливо доводять, що правильно, методично організовані заняття фізичною культурою, особливо в молодшому шкільному віці, сприяють значною мірою корекції як фізичних, так і психофізіологічних недоліків глухих дітей [3, 4]. Рекомендовані з цією метою засоби і методи корекції рухової сфери є достатньо різнобічні [1, 2]. Натомість оздоровчий туризм, як засіб корекції рухової сфери

глухих дітей молодшого шкільного віку в науковій і науково-методичній літературі не застосовувався, що ставить нашу роботу в ряд актуальних проблем, та вимагає наукової перевірки його ефективності та доцільності в роботі з даним контингентом дітей.

Мета дослідження - розробити та експериментально апробувати програму корекції рухової сфери глухих дітей молодшого шкільного віку засобами оздоровчого туризму.

Виклад основного матеріалу. Програма з туристсько-краєзнавчої підготовки призначена для роботи з глухими дітьми молодшого шкільного віку (7-10 років) у спеціальних групах при освітніх установах. Вона розрахована на 4 роки навчання. Вона містить необхідний матеріал для організації виховного та освітнього процесу з кожною віковою групою дітей з різних напрямків педагогічної роботи, які забезпечують у сукупності різнобічний розвиток глухої дитини-школяра і підготовку її до інтеграції в сучасне суспільство.

Програма розрахована на виконання її у всьому обсязі при умові повного терміну перебування дітей у початковому шкільному закладі (4 роки), наповнюваності групи не більше 16 осіб, необхідної матеріальної бази і відповідної кваліфікації педагогів. Програма повинна допомогти педагогам у вирішенні таких основних завдань: збагачення загального розвитку дитини; 2) корекція психофізичного розвитку; 3) підготовка до інтеграції в суспільство.

Програма складається з двох розділів: 1. Загальна фізична підготовка глухих дітей молодшого шкільного віку і 2. Спеціальна фізична підготовка глухих дітей молодшого шкільного віку. У першому розділі висвітлено програмний матеріал з фізичного виховання для 1-го, 2-го, 3-го, 4-го років навчання, який структурований за основними рухами (шикування, ходьба, біг, стрибки, повзання, лазіння тощо), загальнорозвивальними вправами (вправи без предметів і з предметами, вправи з м'ячами; вправи, що включають формування правильної постави, вправи на розвиток рівноваги, а також мовленнєвий матеріал).

У другому розділі представлений програмний матеріал з початкової туристсько-краєзнавчої підготовки глухих дітей, в якій висвітлено теоретичні відомості, які повинні засвоїти глухі діти, та практичну підготовку, що структурована за темами для кожного з молодших класів (1-4 класи), а саме: "Техніка безпеки", "Краєзнавча характеристика рідного краю", "Охорона природи", "Природа і ми", "Зелена аптека", "Метеорологічні і фенологічні спостереження в природі", "Гігієна туриста. Надання долікарської допомоги", "Туристична підготовка" . Крім того, у цьому розділі програми представлено "Навчальний план початкової туристсько-краєзнавчої підготовки глухих учнів за класами".

Висновки. Програма в сукупності дозволяє забезпечити педагогічну роботу з різних напрямків (розумовий розвиток, фізичне, моральне, естетичне виховання, навчання словесного мовлення, розвиток залишкового слуху). На першому плані представлені розділи, направлені на забезпечення необхідної основи для навчання глухих дітей, тобто на їх фізичний розвиток, розвиток основних рухів, охорону здоров'я. Потім представлений зміст роботи і вимоги до неї з основних видів діяльності глухої дитини-школяра.

Література

1. Байкина Н. Г. Коррекционные основы физического воспитания глухих школьников : дис. … докт. пед. наук : 13.00.03 / Нина Григорьевна Байкина. – М., 1992. – 565 с.
2. Боскис Р.М. Аномальные дети (развитие ребенка с сенсорными дефектами) / Р. М. Боскис // Психология аномального развития ребенка : в 2 т. Т. 1. – М. : Изд-во МГУ, 2002. – С. 437-465.
3. Ляхова И. Н. Коррекционное значение гимнастики в учебно-педагогическом процессе по физическому воспитанию с глухими школьниками младших классов : дис. канд. пед. наук : 13.00.03 / Инна Николаевна Ляхова. – М., 1992. – 125 с.
4. Мутьєв А. В. Розвиток рухової сфери глухих школярів засобами спортивних єдиноборств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / А. В. Мутьєв. – Одеса, 2003. – 20 с.

Кунінець Олеся
аспірантка 3 року навчання
Наук. кер.: д.пед.н., проф., Байкіна Н.Г.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ КОРЕКЦІЇ РУХОВОЇ СФЕРИ ГЛУХИХ ДІТЕЙ ОЗДОРОВЧИМ ТУРИЗМОМ

Будь-яка патологія, яка призвела людину до інвалідності, супроводжується її малорухливістю, як змушеною формою поведінки і сприяє гіподинамії та гіпокінезії. Тривале перебування в стані зниженого об'єму та інтенсивності рухової діяльності (малих витрат енергії на м'язову роботу, локального характеру зусиль, змушених статичних поз і положень, спрощених координацій) призводить до зниження усіх проявів життєдіяльності, неекономічності функціонування різних систем організму, а в подальшому – до виснаження компенсаторних можливостей і функціональних резервів (Н.Г. Байкіна [1], І.М. Ляхова [2], А.В. Мутьєв [3]. У цьому плані оздоровча цінність туризму визначається перебуванням у природних умовах, позитивній дії різноманітних природних чинників у поєднанні із фізичною діяльністю. Гостро відчувається необхідність модернізації сучасної системи освіти і пошуку нових більш ефективних засобів корекції недоліків психофізичного розвитку. Тому дослідження проблеми створення педагогічних умов корекції рухової сфери глухих дітей молодшого шкільного віку засобами оздоровчого туризму слугуватиме формуванню всебічної особистості сучасного школяра і сприятиме більш ефективній і успішній їх інтеграції в суспільство.

Мета дослідження – розробити та експериментально апробувати педагогічні умови корекції рухової сфери глухих дітей молодшого шкільного віку засобами оздоровчого туризму.

Результати дослідження та їх обговорення. При створенні педагогічних умов корекції рухової сфери глухих школярів оздоровчим туризмом виходили із концептуальної моделі, котра була розроблена, апробована та впроваджена в реабілітаційний центр «Джерело» м. Запоріжжя.

Корекція рухових функцій глухих школярів на заняттях з оздоровчого туризму складалися із чотирьох етапів:

1) Етап ознайомлення дітей зі значенням активного відпочинку, рухливих ігор на свіжому повітрі для організації дітей, підготовки і проведення походів вихідного дня з ночівлями у весінньо-літній період;

2) Етап діагностики і корекції рухової сфери необхідної під час походів вихідного дня, змагань з фізичної підготовленості (стрибок в довжину з місця, кидок набивного м'яча, сила кисті правої і лівої руки) і подолання туристичної смуги (подолання болота подолання болота по купинах, переправа через струмок по колоді), перевірки правил поведінки під час прогулянок на природі, перевірку вміння надати елементарну медичну допомогу, а також виконання туристичних пісень.

3) Етап корекції й удосконалення знань, умінь, навичок під час подолання маршруту і участі в змаганнях з програми смуги перешкод стрибки по купинах, переправа через струмок, спуску-підйому і траверс схилу без спорядження, спуску по схилу за допомогою альпенштока, змагань з рухливих ігор туристської спрямованості, перевірки знань і умінь з надання долікарняної медичної допомоги при ударах, садинах, порізах, кровотечах з носа, розтяжіннях.

4) Етап створення безбар'єрного середовища життєдіяльності дітей зі складною структурою порушення (глухі діти з аутизмом) при проведенні походів вихідного дня з зупинкою в 6 км маршруті в змаганнях з туристичної техніки: установка намету, купини, колода, спуск з великого схилу за допомогою альпенштоку, кип'ятіння води на вогнищі, збір намету, а також перевірки знань туристичних можливостей свого району, знань правил поведінки в походах, умінь надавати долікарняну допомогу потерпілим, а також конкурс

туристичної пісні, конкурс найкращий бівуак, найкращий обід і похідну газету «туристична блискавка».

Всі етапи педагогічного процесу були орієнтовані на формування всіх сторін особистості глухих дітей. При цьому формували мислення і мовлення, словесну пам'ять, створювали умови для розширення можливостей компенсації слуху за рахунок розвитку і використання слухового сприйняття, збережених аналізаторів і компенсаторних можливостей.

Висновки. Таким чином, важливим завданням навчання дітей з порушенням слуху, які займаються оздоровчим туризмом на першому етапі сформувати у них уміння виділяти суттєві признаки в орієнтовній основі дій; класифікувати завдання по способу вирішення, переходити від моделі, заданій в ООД, до об'єкта і назад; відтворювати і будувати алгоритми, диференціювати способи дій у відповідності з умовами задач; здійснювати загальнологічні дії і операції. У навчально-педагогічному процесі з глухими дітьми молодшого шкільного віку на заняттях з оздоровчого туризму були введені нові форми організації навчання: предметно-практичне навчання, соціальний розвиток і мова, спільна співпраця, особистісно-рольовий підхід. Отже, у процесі експериментальних занять формували не тільки розуміння і прийняття іншого, але й застосовували особистісно-рольовий підхід для формування навчальної діяльності як провідного виду діяльності в молодшому шкільному віці.

Література

1. Байкина Н. Г. Коррекционные основы физического воспитания глухих школьников : дис. … докт. пед. наук : 13.00.03 / Нина Григорьевна Байкина. – М., 1992. – 565 с.
2. Ляхова И. Н. Коррекционное значение гимнастики в учебно-педагогическом процессе по физическому воспитанию глухих школьников младших классов : автореф. дис. на соискание учен. ступени кандидата пед. наук : спец. 13.00.03 «Специальная педагогика» / И. Н. Ляхова. – М., 1992. – 11 с.
3. Мутьєв А. В. Розвиток рухової сфери глухих школярів засобами спортивних єдиноборств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.03 «Корекційна педагогіка» / А. В. Мутьєв. – Одеса, 2003. – 20 с.

Малікова Анастасія Миколаївна
докторантка 2 року навчання
Довгалюк Ганна Анатоліївна
аспірантка 2 року навчання
Наук. кер.: д. п. н., проф. Байкіна Н.Г.

МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ПЛАВАННЮ ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Однією з важливих ознак демократизації і гуманізації суспільства є увага до дітей з особливими потребами, про що наголошено в Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті. Відповідно до цього створюється правова, наукова і методична база навчання та виховання осіб з обмеженими можливостями, розробляються спеціальні методики корекційної роботи, що забезпечують їхню соціалізацію й адаптацію до умов життєдіяльності в сучасному суспільстві.

Мета дослідження полягає в розробленні теоретично обґрунтованої та експериментально апробованої методики навчання плаванню глухих дітей молодшого шкільного віку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Ураження слухового аналізатора негативно позначається на психічному і фізичному розвитку, соціалізації та становленні особистості глухих дітей. Ускладнений розвиток їхнього мовлення призводить до порушення мислення, пам'яті, уяви та інших психічних процесів, що забезпечують пізнавальну діяльність (Р. Боскіс, Л. Виготський Т. Власова, Н. Байкіна, О. Дячков, В. Засенко,

В. Тарасун, P. Jann, T. Ballauf та ін.). У них розвивається замкненість, небажання вступати в контакт з оточуючими (В. Петшак, І. Соловйов). Зменшення обсягу інформації, яку отримують глухі діти внаслідок ураження слуху, позначається також на рівні їхнього фізичного розвитку, оволодінні майже всіма видами рухових дій (І. Багірова, Н. Байкіна, Н. Бєлова, Т. Григорьєва, Л. Тигранова, Н. Яшкова), що негативно впливає на успішність подальшого навчання у школі.

Задачі дослідження. Розробити методику початкового навчання плаванню глухих дітей молодшого шкільного віку.

Методи дослідження: теоретичні: аналіз, синтез, систематизація, узагальнення експериментальних результатів дослідження, проблеми розвитку і корекції рухової сфери учнів з вадами слуху в літературних джерелах; емпіричні: тестування, опитування учнів, бесіда, тестування, експеримент; статистичні: кількісний та якісний аналіз емпіричних даних.

Нами були запропоновані наступні ігри на воді.

1."Пірнальники"**.** Місце проведення: басейн. Призначення: до ознайомлення дітей із водою. Кількість гравців : 6-15. (хлопчики, дівчатка). Обладнання: легкий яскравий м'яч.

Інструкція. На мілководній частині басейну поплавцями відзначаєься коло діаметром 5-6 м. У колі розміщуються діти, які виконують роль пірнальників. Поза колом стільки ж мисливців. Мисливці перекидують м'яч від одного до іншого і несподівано для пірнальників кидають м'яч в коло, намагаючись потрапити в одного з них. Єдиний порятунок для пірнальників зануритися з головою у воду.

Методичні вказівки. Кожне попадання м'яча може вивести ігрока з кола гри. Гра проводиться на час, після 5 хв пірнальники і мисливців міняються місцями. Корекційно розвиваюча спрямованість: орієнтація в просторі, подолання страху водного середовища, швидке реагування, точність рухів при кидках та ловлі м'яча, диференціювання зусиль.

2."Роби, як я". Місце проведення: басейн. Призначення: знайомство з водою, розробка методів руху у воді, подолання страху води. У грі можуть приймати участь від4 до15 дітей (хлопчики, дівчатка) водночас, в залежності від їх вміння плавати. Інструкція. Граючі знаходяться в одному рядку на воді, педагог на протилежному боці. За сигналом діти починають рухатися в напрямку ведучого, пірнаючи під розмежувачами доріжок і повторюючи ті рухи, які демонструє вчитель (ходьба, біг, ходьба з нахилами, стрибки тощо). Виграє учасник з найменшою кількістю помилок. Методичні вказівки. Склад команд формується диференційовано, залежно від захворюваннях дітей. Корекційно розвиваюча спрямованість. Концентрація уваги, швидкість реагування, відстеження руху та імітації, швидке перемикання з одного руху до іншого.

3."Дайвери". Місце проведення: басейн. Призначення: навчання дітей пірнати та орієнтуватися під водою. Кількість гравців: 6-8. (хлопчики, дівчатка). Обладнання: 10-15 різнокольорових тарілок або інші об'єкти, що можуть потопати. Інструкція. В нижню частину мілкого басейну кидають яскраві тарілки, які легко видимі у воді. За сигналом діти занурюються і намагаються схопити протягом деякого часу (30 с) тарілки.

Методичні вказівки: увагу слід приділяти забезпеченню безпеки гравців. Корекційно розвиваюча спрямованість: Швидкість реакції та одинарних рухів, орієнтація в просторі, стійкість до подразнення вестибулярного апарату, здатності розрізняти колір.

4."Гумовий м'ячик". Місце проведення: басейн. Призначення: навчання дітей входу і виходу. Кількість гравців: 4-10 (хлопчики, дівчатка). Обладнання: Гумові кулі (або інші об'єкти, що не тонуть).

Інструкція. Гри проводиться на невеликій частині басейну. Кожному учаснику роздається м'яч (або інший предмет, що не тоне). За сигналом діти кладуть кульки в воду і дмухають на них, намагаючись відштовхнути їх якумога далі за один видих. Перемагає той, чий м'яч опинився далі за всіх. Те ж завдання виконується 3-5 раз. Методичні вказівки Під час гри ви повинні забезпечити безпеку дітей. Корекційно розвиваюча спрямованість: Активація функцій дихання, узгодженість рухів і дихання.

5.«Слалом». Місце проведення: басейн. Призначення: навчання дітей вільному пересуванню у воді. дві команди грають у воді по 4-8 учасників з рівною кількістю хлопчиків і дівчаток. Обладнання: 6 буїв.

Інструкція. Команди шикуються в колону по одному. Перед командами через кожні 3 м встановлюються по три бух на якорі. За сигналом перші номери пливуть вперед у зигзагоподібно оминаючи перешкоди на своєму шляху і по прямий повертаються назад. Торкнувшись рукою других номерів, вони відправляють їх в путь, і т. д. Виграє команда, яка закінчує естафету першою. Методичні вказівки. Команди повинні бути приблизно рівні. Корекційно розвиваюча спрямованість: Чуйність, увага, орієнтація в просторі, керуючий напрямок і швидкість руху, координація рухів рук, ніг і дихання, розвиток дихальних м'язів.

Висновок.

Навчання плаванню глухих дітей сприяє поліпшенню якості здоров'я, корекції психічного розвитку, вдосконаленню особових якостей дитини і засвоєнню однієї з основних життєво важливих навичок - пересуванню у воді.

У програму навчання плаванню включається два етапи: попередній і основний. Засоби навчання реалізовуються в наступній послідовності: вправи на освоєння у воді і ковзання, на дихання, оволодіння основами техніки плавання, розвитку фізичних якостей (з використанням ігор, естафет, ігрових вправ). В процесі навчання глухих дітей плаванню застосовувалися наступні методи і методичні прийоми: практичні, наочні, словесні. Зайняття необхідно проводити на позитивному емоційному фоні, включаючи зацікавленість змагання і ігрової дітей.

Література

1. Байкина Н. Г., Сермеев Б. В. Физическое воспитание в школе глухих и слабослышащих. - М.: Советский спорт, 1991. - 61 с.
2. Боскис Р. М. Глухие и слабослышащие дети. - М.: Педагогика, 1963. - 215 с.
3. Власова Т. А. О влиянии нарушений слуха на развитие ребенка. - М.: Педагогика, 1954. -134 с.
4. Дьячков А. И. Воспитание и обучение глухонемых детей. - М.: Педагогика, 1957. - 384 с.
5. Засенко В. В. Проблема підготовки випускників шкіл глухих і слабочуючих до самостійного життя // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграція аномальної дитини в сучасній системі соціальних відносин». - К.: Просвіта, 1994.-С. 172-175.
6. Соловьев И. М. Психология познавательной деятельности нормальных и аномальных детей: Сравнение и познание отношений предметов. - М.: Просвещение, 1966. - С-224- 263.

Підсекція «Проблеми фізичного виховання на сучасному етапі»

Брацило Злата
студентка 2 курсу фак-ту соціології та управління
Наук. кер.: к.фіз.вих., ст. викладач Гурєєва А.М.

СКЛАДОВІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Курс «Фізичне виховання» є необхідною складовою частиною отримання освітньої кваліфікації «бакалавр»[4].

Метою нашого дослідження є уточнення відправних понять та складових категорії «Фізичне виховання» в системі фізкультурної освіти.

«Фізичне виховання» – це інтегрована, об'ємна категорія, яка за типом і характером процесуальних розмежувань відображає її специфічні особливості.

1. Фізичне виховання як навчальна дисципліна базується на концептуальних позиціях загальноосвітньої спрямованості навчально-виховного процесу, інтегративності функцій фізичної культури, системності формування соціально-особистісних компетенцій студентів,

які забезпечують використання відповідних видів, засобів, форм фізичної культури і спорту для життєдіяльності людини [2]. Концептуальні засади процесу фізичного виховання студентів базуються на таких визначальних аргументах: період адаптації студента до нових умов навчання у вузі; періоди становлення, стабілізації та вдосконалення спільної навчально-професійної та фізкультурно-спортивної діяльності; рівень фізичної культури випускника вузу, самовизначення особистості, готовність до життєдіяльності. Особливе місце у фізичному вихованні студента займає його саме активність, що є свідченням фізичного самовиховання.

2. Фізичне виховання як вид (аспект, частина) загальної культури, основу якого становить сукупність духовних і матеріальних цінностей, створюваних і використовуваних суспільством з метою фізичного розвитку людини, вдосконалення рухової активності і спрямування на гармонійний розвиток особистості. Тому фізична культура складається з двох частин – предметної та особистісної. У цьому підкреслюється взаємозв'язок створюваних матеріальних і духовних цінностей і в цьому складається сутність творчого перетворення людиною явищ і властивостей навколишнього світу і суспільства.

3. Фізичне виховання як рід (спосіб) діяльності включає в себе як індивідуалізовані форми, так і широкі різноманітні форми громадської активності [1]. Діяльнісна сфера фізичного виховання – це не тільки використання окремих фізичний вправ, рухових актів, але і, перш за все, багаторічний упорядкований процес становлення і розвитку системно взаємопов'язаних напрямків, етапів, стадій. Розвиток фізкультурної діяльності сприяв виділенню найбільш ефективних форм, засобів, режиму рухової активності для вирішення освітніх, виховних та оздоровчих завдань, а також для інших цілей культури і життєзабезпечення людей. Види фізичних вправ призначені як для базового фізичного виховання, так і для професійно-прикладної фізичної підготовки.

4. Фізичне виховання як система являє собою «соціальну конструкцію, цілісно організаційну фізкультурну практику в суспільстві, її вихідні підстави, прямі лінії, відповідні їм форми організації, що надають їй в комплексі системний характер» [3]. Однією з актуальних проблем є пошук і визначення системоутворюючого фактора – конкретного результату процесу формування (виховання) фізичної культури особистості. Передумовою до цього є чітко позначені і науково обґрунтовані механізми системи, її взаємодіючі компоненти, які складають сутність і зміст системи, формують як загальну її теорію, так і її функціонування. Загальна теорія системи фізичної культури полягає в тому, що життєдіяльність людини обумовлена індивідуалізованими і громадськими формами рухової активності.

5. Фізичне виховання в аспекті науки передбачає змістовне дослідження наукової проблематики, пріоритетність спрямування, концентрацію матеріально-технічних ресурсів, інтеграцію наукового пізнання, а також нерозривний зв'язок освітнього процесу і науки. При цьому дуже важливим аргументом є динаміка соціальних орієнтирів наукової діяльності, яку зумовлює інтеграція наукового знання в поєднанні науки і фізичної культури.

6. Фізичне виховання як практика передбачає насамперед рухову діяльність, яка спрямована на активацію функцій організму, підвищення рівня фізичної підготовленості, перетворення параметрів фізичного розвитку. При цьому головною умовою самовизначення особистістю практичного компонента є розум (інтелект), сукупність почуттів (емоційний фон), воля, основні і провідні якості. Практичний компонент автономно не може забезпечити формування фізичної культури особистості. Окремо взяті фізичні вправи, дії, комбінації або спортивні змагання – це ще не фізична культура як вид загальної культури або система – це тільки фрагмент практичного компонента, який, навіть будучи провідним на певному етапі, не може бути визначальним при характеристиці та оцінці рівня фізичної культури особистості [1].

Таким чином, категорія «Фізичне виховання» асоціюється з широким колом додатків, специфічних аспектів, які наповнюють її зміст, а одним з факторів, є структурна

закономірність елементів професійної діяльності, культури, дозвілля, науки, спорту, здорового способу життя людини.

Література

1. Коледа В.А. Физическая культура: учеб. пособие / В.А. Коледа и др. – Минск: БГУ, 2005. – 211 с.

2. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. Учебник для высших учебных заведений физического воспитания и спорта (в 2-х томах) / Т.Ю. Круцевич. Т. 2. – К.: Олимпийская литература, 2003. − 391 с.

3. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры, учебник для институтов физической культуры. – М., 1991. – 543 с.

4. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах (Затверджено Міністерством освіти і науки України 11.01.2006 р., №4) [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.mon.gov.ua

Бурило Наталія
студентка 2 курсу фак-ту журналістики
Наук. кер.: ст. викладач Єсіонова Г. О.

ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ЖУРНАЛІСТИКИ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Індивідуальність людини у фізичному, психологічному, духовному, соціальному планах є беззаперечною. Головною метою занять з фізичного виховання є підтримка та розвиток здоров'я людини. Видатний вчений-фізіолог І.П.Павлов стверджував: «Людина – найвищий продукт природи, але для того щоб отримати насолоду від скарбів природи, людина має бути здоровою, сильною та розумною» [1, С. 10]. Здоров'я є комплексним поняттям, що включає у себе фізичну (фізичне здоров'я людини, пов'язане з фізіологією та анатомією організму), психологічну (психічне здоров'я індивіда, його психічна діяльність) та соціальну (як людина як особистість почуває себе у суспільстві, її самореалізація, самооцінка) складові [2].

У процесі фізичного виховання вирішується багато завдань, але їх можна умовно об'єднати у три групи: освітні, оздоровчі і виховні. Дисципліна «Фізичне виховання», в ідеалі за своєю місією має вирішувати всі три, що у системі як раз розвиватимуть повноцінне здоров'я студентів, не залишаючи поза увагою жодного. Одним із найважливіших завдань безпосередньо перед проведенням занять з фізичної культури студентів є аналіз стану здоров'я кваліфікованим лікарем. Таким чином, для студентів, які знаходяться в основній групі за станом здоров'я, акцент на заняттях робиться на оздоровчу направленість, що передбачає заняття двічі на тиждень по одній академічній годині зі здачею нормативів. Студентам, що знаходяться у підготовчій групі, потрібні більш специфічні види занять, що передбачають зменшення фізичного навантаження на організм. Ті ж студенти, які, за медичними довідками, звільнені від занять з фізичної культури, приділяють свій час та увагу освітнім та виховним аспектам. І саме ця категорія студентів часто стикається з такою проблемою як невизначеність із завданням для отримання заліку та необхідної кількості балів [3].

Розглянемо різноманіття завдань та позаакадемічної діяльності, що стануть у нагоді студентам факультету журналістики, які звільнені від занять з фізичного виховання. Студент спеціальності «Журналістика» може написати статтю, критичний, інформаційно-аналітичний або художньо-публіцистичний (нарис, есе, портрет) матеріал та опублікувати його у друкованому або Інтернет-ЗМІ [4]. Гарною ідеєю є взяти інтерв'ю у спортсмена регіонального або всеукраїнського масштабу, у викладачів з фізичного виховання, які є майстрами спорту України, а також власне у студентів вишу, які взяли участь або перемогли у Спартакіаді серед факультетів ВНЗ. Можливо зняти відеосюжет певної спортивної новини або заходу (конкурсу, спортивної гри, марафону, акції, спартакіади). Журналіст може

написати ТБ - або радіосюжет зі спортивної тематики, зробити підкаст на цікаву актуальну тему. Ведення власного блогу, сайту, публічної сторінки у соціальних мережах спортивної тематики допомагає бути ближче до своєї цільової аудиторії.

Студент спеціальності «Реклама і зв'язки з громадськістю» може писати іміджеві інтерв'ю, статті та PR-матеріали спортсменам, тренерам, телеведучим спортивних новин. Для рекламістів-піарників гарним варіантом буде спробувати себе у ролі прес-секретаря (або його асистента) спортсмена та виконувати певну проектну діяльність (написання брифінгів, бегкраундів, рекламних текстів, прес-релізів, спічів тощо). Створення рекламних макетів у сфері спорту (зовнішньої, внутрішньої, радіо-, друкованої, Інтернет-реклами), анонсів спортивних заходів. Паралельно з такою діяльністю студенти можуть попрактикуватися у сфері SMM-комунікацій, копірайтингу, digital-технологій. Піарник може спланувати та реалізувати власну PR-акцію [5]. Взяти участь у спортивній конференції регіонального, всекраїнського або міжнародного масштабу. Відвідання спортивних заходів (спартакіад, марафонів, фестивалів) дозволяє, попередньо домовившись із організаторами заходу про свою проектну діяльність, отримати сертифікат про свою роботу, волонтерство та заручитися позитивною рекомендацією для майбутнього працевлаштування.

Студент, що навчається на спеціальності «Видавнича справа і редагування», має широкий простір для практики у друкованих та Інтернет-виданнях спортивної тематики та навіть може створити власний макет (або повноцінний варіант) нового журналу або медіа-платформи спортивної тематики.

Фото-, відео-, текстові матеріали, реклама та паблік рилейшнз – є велике розмаїття варіантів позаакадемічної діяльності для студентів факультету журналістики, які є не лише цікавою та корисною альтернативною незайнятості під час звільнення від занять з фізичного виховання, а й практикою, адже така діяльність розвиває студентів у їхньому професійному руслі та поповнює їх резюме і портфоліо. Таким чином, активна робота у сфері спорту, що здійснюється за рахунок медіа – природного середовища журналістів – одночасно з освітньо-виховною діяльністю розвиває навички молодих спеціалістів. Крім того, така діяльність може перетворитися на заробіток студентів. Це слугуватиме мотивацією для студентів використовувати можливості для саморозвитку, одночасно досягаючи успіху як у своїй кар'єрі, так і в академічній діяльності занять з фізичного виховання.

Безперечно, виховання спортивної культури у суспільстві є важливою складовою його розвитку як загалом задля повноцінного процвітання держави, як окремих громад (дітей, студентів, літніх людей), так і для кожної особистості окремо. Журналісти, спеціалісти з реклами та зв'язків з громадськістю, видавці та редактори мають змогу зробити вагомий внесок на користь суспільству, починаючи з малих кроків.

Література

1. Присяжнюк С. І. Фізичне виховання : навч. посіб. / С. І. Присяжнюк. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 504 с.
2. Лейфа А. В. Социальные основы формирования физической активности студенческой молодежи в аспекте их качества жизни / А. В. Лейфа // Физическое воспитание студентов. – 2013. – № 3. – С. 35-41.
3. Чернігівська С. А. Інноваційна технологія непрофесійної освіти студентів, звільнених від практичних занять з «Фізичного виховання» : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. Наук з фізичного виховання : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / С. А. Чернігівська. – Дніпропетровськ, 2012. – 18 с.
4. Что делать студенту-пиарщику [Електронний ресурс] : Видеоблог о PR / Ника Зебра (Вероника Кириллова). – 2014. – Выпуск 12. Режим доступу: https://vk.com/video-52685433_170196117
5. Тихомирова Є. Зв'язки з громадськістю: навч. посіб. / Є. Тихомирова. – К. : НМЦВО, 2001. – 560 с.

Васюкова Лада
студентка 2 курсу фак-ту журналістики
Наук. кер.: ст. викладач Кушнір Г.І.

ЧИ ПОТРІБНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ?

Останнім часом це питання стоїть як ніколи гостро. Ні для кого не секрет, що значна кількість «боргів» і «хвостів» студентів вищих навчальних закладів спричинена саме нестачею балів з такого предмету як фізичне виховання. Тобто, виходить, що найбільш проблематичним заліком є саме фізичне виховання.

У чому ж причина? Якщо порівнювати зі шкільною програмою, де фізкультура два рази на тиждень є обов'язковою, аналогічний предмет у ВНЗ не набагато відрізняється: ті ж самі заліки, вправи, той самий поділ на основну, підготовчу та спеціальну групи. Проте кількість відвідувань цієї дисципліни студентами вишів значно менша, ніж у школярів. Звідси й випливає тотальний недобір балів, і як наслідок, «незалік» з фізичного виховання.

Та чи робити винною у цьому систему освіти й агітувати за відміну фізичного виховання у вищих навчальних закладах? Чи, можливо, проблема у студентах?

Власне самі студенти вважають фізкультуру у вишах – пережитком минулого. Нині, в епоху більш гуманну, ніякого примусу не повинно бути, – так думають ті, хто навчається. Адже університет – це не школа, тут є чіткий розподіл за спеціальностями, котрі часто не мають безпосереднього відношення до фізичної культури. Крім того, більшість студентів запевняють, що ця дисципліна відбирає надто багато сил і часу, не залишаючи можливостей для роботи над іншими університетськими предметами.

«Часто виходить так, що відпрацьовуючи заняття з фізкультури, я не можу набрати необхідну кількість балів з інших предметів. Я просто не встигаю. Яка там математика, якщо я тільки що пробігла крос і єдине, чого мені хочеться – це відпочити», – говорить студентка економічного факультету.

Копаючи вглиб, можна дійти простої істини: якщо відвідувати усі заняття, то із заліком проблем не буде.

Люди, більш компетентні у цьому питанні, аніж самі студенти, говорять про необхідність фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Численні дослідження Г.Л. Апонасенко, В.К. Бальсевіч, Л.Я. Іващенко, В.О. Кашуби, Т.Ю. Круцевич та ін., переконливо свідчать про тісний взаємозв'язок стану здоров'я, фізичної працездатності і способу життя, з об'ємом і характером повсякденною руховою активністю [1, 2]. Доведено, що оптимальне фізичне навантаження в поєднанні з раціональним харчуванням і іншими складовими здорового способу життя є найбільш ефективною в попередженні багатьох захворювань і збільшенні тривалості життя.

Сенсом фізичного виховання у вищих навчальних закладах повинно бути формування у студентів стійкого інтересу і потреби до регулярних занять фізичним вихованням, а також фізичного самовдосконалення, як до основного фактору їх якісної життєдіяльності [3].

О.Д. Дубогай, І.В. Ефімова, Б.П. Козлова, М.А. Конкіна, Т.Ю. Круцевіч, стверджують, що свідоме ставлення до занять фізичними вправами і ефект спостерігаються там, де студенти чітко знають, з якою метою їм потрібно займатися, якого рівня (кондиції) потрібно досягти і чим це може бути корисно в майбутньому.

У ряді досліджень встановлено, що у студентів, які включені в систематичні заняття фізичним вихованням і виявляють в них досить високу активність, виробляється певний стереотип режиму дня, підвищується впевненість поведінки, спостерігається розвиток престижних установок, високий життєвий тонус. Вони в більш комунікабельні, готові до співпраці, радіють соціальному визнанню, менше бояться критики. У них спостерігається більш висока емоційна стійкість, витримка, їм більшою мірою властивий оптимізм, енергія, серед них більше наполегливих, рішучих людей, які вміють повести за собою колектив. Цій групі студентів більшою мірою притаманні почуття обов'язку, сумлінність, зібраність. Вони

успішно взаємодіють в роботі, що вимагає сталості, напруги, вільніше вступають в контакти, більш винахідливі, серед них частіше зустрічаються лідери, їм легше вдається самоконтроль.

Все це говорить про позитивний вплив систематичних занять фізичним вихованням та спортом на характерологічні особливості студентів.

Можна довго сперечатись з цього приводу, але компроміс очевидний. Майже всі схвалюють систему, яка вже практикується у багатьох вишах: відвідування дисципліни «фізичне виховання» виключно за інтересами. Таким чином молоді люди зможуть самостійно обирати собі вид фізичної діяльності, що нівелює примус до відвідування занять і дасть змогу студентам планувати свій вільний час.

Література

1. Кашуба В.О. Роль фізичного виховання і спорту в орієнтації студентів на здоровий спосіб життя / В.О. Кашуба // Worldwideelibrary: Scientificjournal, 2011. – Issue 3. – p. 94-98.
2. Круцевич Т.Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник / Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхня. – К., 2010. – 248 с.
3. Темченко В.О. Підвищення ефективності фізичного виховання студентської молоді / В.О. Темченко // Проблеми формування здорового способу життя молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, магістрів та аспірантів / За ред. Р.Р. Сіренко – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – С. 103-106.

Єрмоленко Анастасія
студентка 2 курсу математичного фак-ту
Наук. кер.: к.фіз.вих., доц. Бабій В.

ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ПРОГРАМІСТІВ

Здорове тіло й організм, безумовно, є найбільшим багатством для кожної людини. З цієї причини людина повинна робити все можливе для того, щоб берегти своє здоров’я.

Нестача рухових навантажень сучасних програмістів є одним з найголовніших мінусів цієї професії. Звичайно, це не значить, що таку спеціальність обирати не варто. Відомо, що кожна з професій має свою специфіку і відрізняється вимогами, висунутими до псіхофізиологічній підготовці фахівців. Умови праці сучасних фахівців мають свої особливості. До їх фізичної підготовленості пред’являються специфічні вимоги, обумовлені характером виконуваних трудових операцій. Причому практично в усіх професіях, особливо в праці фахівців вищої та середньої ланки, відзначається зниження компонента фізичної тяжкості праці [1].

Програмування - це не стільки професія, це певний спосіб життя зі своїми плюсами і мінусами. Він призводить до перенапруження очей, а значить до погіршення гостроти зору. Нерухомість викликає різні захворювання опорно-рухового апарату, а звідси серцево-судинні захворювання, зайва вага, підвищення артеріального тиску. Щоб зберегти гостроту зору програмісту необхідно скоротити години, проведені за монітором. Також корисно робити невеликі перерви і спеціальну гімнастику для очей. Постійна робота з клавіатурою, хронічна втома пальців рук можуть перерости в захворювання суглобів. Легка розминка для пальців рук із розслабленням значно знижує навантаження. Крім цього, робота програміста пов’язана з нервовими потрясіннями - раптова втрата важливих даних, збій у мережі та інш. Справитися із стресом допоможуть піші прогулянки, повільний біг, різні вправи на розслаблення.

Не дивлячись на те, що діяльність програмістів пов’язана переважно з розумовою працею, було показано, що засоби і методи фізичної культури і спорту допомагають розвивати і формувати професійно значущі і необхідні особистісні якості і, крім того, дозволяють зберегти високу працездатність у подальшій праці [2].

Розглянемо деякі види спорту і відповідні їм значущі якості в діяльності програмістів.

Спортивні змагання на витривалість (біг на середні дистанції, лижні гонки, плавання, піший туризм, велоспорт, веслування, ковзанярський спорт). Регулярні заняття забезпечують

високий рівень загальної адаптаційної здатності, розвиток цілеспрямованості, дисциплінованості, наполегливості, терпіння, самостійності.

Спортивні змагання, які потребують складної сенсорно-моторної координації в варіативно-конкретної ситуації (баскетбол, волейбол, теніс, хокей, футбол, всі види боротьби, бокс). В процесі систематичних тренувань формуються навички і вміння оперативних і колективних дій; забезпечується досить високий рівень загальної працездатності, функціонування центральної нервової системи, зорового аналізатора; розвиваються розподіл і переключення уваги, оперативне мислення, емоційна стійкість, ініціативність, почуття колективізму, перешкодостійкість, комунікативність.

Спортивні змагання на координацію рухів (спортивна гімнастика, стрибки у воду, на батуті, акробатика і інш.). Методично правильно побудовані заняття забезпечують високий рівень функціонування зорового аналізатора; розвивають переключення і розподіл уваги, самовладання. Спортивні змагання, які потребують гранично напруженої нервової діяльності (стрільба кульова, з лука, шахи). Регулярне тренування забезпечує вироблення навичок граничного напруження нервової діяльності, хороший стан центральної нервової системи, зорового аналізатора, розвиває концентрацію і стійкість уваги, емоційну стійкість, витримку і самовладання, терпіння.

Не дивлячись на те, що діяльність програміста пов’язана переважно з розумовою працею, було показано, що засоби і методи фізичної культури і спорту допомагають розвивати і формувати професійно значущі і необхідні особистісні якості і, крім того, дозволяють зберегти високу працездатність в подальшому праці. Одним із завдань будь-якого навчального закладу є формування у студентів активної громадської позиції, а фізична культура і спорт є одними з наймасовіших і дієвих засобів формування соціально активної особистості майбутніх фахівців [3].

Література

1. Егорычева Е.В. Атлетическая гимнастика как избранный вид двигательной активности для формирования профессиональных качеств будущих специалистов / Е.В. Егорычева, С.В. Мусина, М.В. Шлемова, И.В. Чернышёва// - Современные исследования социальных проблем. - 2010. - №4 — С.57-62.

2. Ходякова Е.С. Методы физкультурно-спортивной деятельности, влияющие на профессионально значимые качества программистов / Е.С.Ходякова, И.В.Чернышёва, М.В.Шлемова, С.П.Липовцев// - Успехи современного естествознания. - 2012. - №5. - С.106-107.

3. Анализ влияния физической культуры на умственную работоспособность студентов / И.В.Чернышёва, М.В. Шлемова, Е.В. Егорычева, С.В. Мусина // Современные исследования социальных проблем. - 2011. - № 1. - С. 74-77.

Кушнір Елизавета
студентка 2 курсу математичного фак-ту
Наук. кер.: ст. викладач Кушнір Г.І.

ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПЕТЕЛЬ TRX У ЛІКУВАЛЬНІЙ ФІЗКУЛЬТУРІ У ХВОРИХ НА ПОПЕРЕКОВИЙ ОСТЕОХОНДРОЗ

Сучасна медицина має в своєму арсеналі багато способів для профілактики і лікування поперекового остеохондрозу: лікарські препарати, засоби лікувальної фізкультури (ЗЛФ), хірургічне втручання. Усі запропоновані методи мають як переваги, так і недоліки [2, 3].

Однак, для повернення тілу гармонійного розвитку, гнучкості хребта, рівноваги і сили, необхідні функціональні вправи – фізичні дії, спрямовані на відновлення функцій, властивих здоровому організму. З цією метою необхідно застосування різнобічних фізичних вправ, які зосереджені саме на відновленні функцій м’язів, хребта та опорно-рухового

апарату. Для вирішення цих завдань може бути використаний фітнес-тренажер – функціональні петлі TRX [1, 4].

TRX петлі представляють собою універсальний тренажер, що нагадує модифіковані гімнастичні кільця, до яких кріпиться стрічка, що нагадує парашутні стропи. Тренажер був розроблений фахівцями ВМФ США для тренування морських піхотинців і доопрацьований Fitness Anywhere. Вправи лежать в основі програми TRX Suspension Training – ефективної методики функціонального тренінгу з використанням власної ваги для опрацювання м'язів всього тіла.

Абревіатура **TRX** розшифровується як **Total** (всілякі), **Resistance** (обтяження), **Exercises** (вправи) [4].

Заняття на TRX тренажері підходять для людей з будь-яким рівнем фізичної підготовки і ефективно сприяють розвитку сили, витривалості, гнучкості та рівноваги.

Метою нашого дослідження є оцінка можливості використання функціональних петель TRX в кінці відновного періоду ЛФК для проведення фізичних вправ у хворих на поперековий остеохондроз при підготовці їх до щоденного життя.

Було проведене дослідження 3чоловіків і 3 жінок у віці 25-35 років, які страждали поперековим остеохондрозом та займалися лікувальною фізичною культурою за допомогою функціональних петель TRX. Заняття проводились 3 рази на тиждень, протягом 3 місяців. Тривалість заняття становила близько 45-60 хв. Заняття проводилися в другій половині дня з 17 год до 20 год після роботи. Для кожної людини навантаження дозувалася в залежності від його фізичного стану на момент початку тренувань.

Кожне заняття включало в себе:

– розминку (загальна суглобова гімнастика, легка розтяжка);
– основний комплекс вправ на функціональних петлях TRX;
– заминку (комплекс вправ на розтяжку з застосуванням кілець TRX і на килимку).

Основний комплекс вправ складався з силового тренування і фізичних завдань з елементами стретчингу (вправ, спрямованих на розвиток гнучкості і розтяжки).

Група силових вправ, у кожному з комплексів, дозволяла здійснювати вплив, спрямований на глибокі шари м'язів тулуба та індивідуально дозоване навантаження, за допомогою зміни амплітуди і кута руху власного тіла, що в кінцевому підсумку створювало м'язовий корсет м'язів тулуба і покращувало рухливість хребта. Вправи з елементами стретчингу сприяли зняттю болів у спині і підвищення гнучкості хребта.

Після проведення комплексу ЛФК з використанням функціональних петель TRX була відзначена позитивна динаміка, яка характеризувалася значним зменшенням кількості осіб, що відчували скутість в спині, болі в спині вранці, при тривалій ходьбі, при побутових рухах. Всіх перестав турбувати постійний біль в спині, зникли болі і при тривалій ходьбі. У переважної більшості стала проходити біль при виконанні фізичних вправ.

Проведені дослідження показали, що використання функціональних петель TRX в кінці відновного періоду ЛФК ефективно і безпечно, і може бути рекомендовано для проведення фізичних вправ у відновному періоді ЛФК для реабілітації хворих поперековим остеохондрозом та підготовки їх до звичайного життя.

Література

1. Гершбруг М.И. Кинезотерапия от боли в спине. Курс лечебной гимнастики для профилактики и лечения остеохондроза позвоночника / М.И. Гершбруг, Г.А. Кузнецова. – М.: Эксмо, 2012. – 248 с.
2. Епифанов В.А. Остеохондроз позвоночника: диагностика, лечение, профилактика / В.А. Епифанов. – М.: МЕДпресс-информ, 2004. – 280 с.
3. Попов С.Н. Лечебная физическая культура / С.Н. Попов. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.
4. О TRX [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL:http://www.trxtraining.ru

Нужна Юлія
студентка 2 курсу економічного фак-ту
Наук. кер.: ст. викладач Петрова Г.М.

ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ ДЛЯ УНИКНЕННЯ ПРОГРЕСУВАННЯ СКОЛІОТИЧНОЇ ХВОРОБИ

Постановка проблеми: В Запорізькому національному університеті близько 40% студентів мають проблеми з опорно-руховим апаратом.

Хребет, як і всі органи людини, піддається різним хворобам. Причини походження хвороб різні, і полягають в генетичних причинах, перенесених інфекційних хворобах, травмах, недотриманні вірною постави, незбалансованими харчуванням. Захворювання хребта чреваті болями, а також паралічами, хворобами інших органів самого різного характеру, інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Розв'язання проблеми сколіотичної хвороби, уникнення її прогресування започатковано в роботах О. Л. Луковської, Н. Г. Мельника, С. М. Афанасьєва, В. П. Костенко, Б. К. Іваськова та В. М. Трифонюка. Незважаючи на велику кількість досліджень даної проблеми, її вивчення залишається актуальним завданням.

Мета статті: виявити причину виникнення сколіотичної деформації та проаналізувати методи уникнення прогресування сколіозу.

Сколіотична хвороба — одна з найбільш поширених і складних захворювань опорно-рухового апарату, що схильна до прогресування, викликає значні функціональні порушення внутрішніх органів, зменшуючи тривалість життя. У хворих з важкими деформаціями хребта можливі також неврологічні ускладнення у вигляді компресійної мієлопатії. При значному викривленні хребта, коли він повертається навколо своєї осі, виникають болі і його здатність нормально функціонувати зменшується.

Причин виникнення сколіозу багато і з кожним днем їх стає все більше, відповідно і пропонованих методів лікування стає все більше, але більша частина з них не терпить ніякої критики, деколи виявляються не просто не ефективними, але і небезпечними для здоров'я. Сколіоз розвивається при деяких обмінних захворюваннях, що приводять до функціональної неповноцінності сполучнотканинних структур — недиференційованій та диференційованій (синдром Марфана, синдром Элерса-Данлоса, гомоцистінурія, рахіт) дисплазії сполучної. Дисплазія сполучної тканини — це успадкована системна патологія сполучної тканини організму людини, що спостерігаються як на стадії росту ембріона, так і у людей після їх народження. Генетичні мутації відбуваються де завгодно, так як сполучна тканина поширена по всьому організму, тому прояви дисплазії дуже різноманітні: від деформацій скелета (сколіози, лордоз, кіфози) до поразок серцево-судинної системи, таких як пролапс мітрального клапана, розширення і розриви аорти та ін.

У разі безрезультатного тривалого консервативного лікування та прогресування захворювання, при сколіозах II - IV ступеня інколи проводять оперативне втручання. Однак операція не завжди приводить до одужання, тому провідним методом стабілізування сколіозів є лікувальна фізична культура.

Таким чином, головними завданнями фізичної культури є: запобігання подальшому прогресуванню сколіозу, зміцнення м'язів спини й грудної клітки, створення м'язового корсету, покращення діяльності дихальної й серцево-судинної систем. Для розв'язання цих завдань використовують спеціальні корегуючи вправи — симетричні й асиметричні, що виконуються в статико-динамічному режимі в положенні лежачі на спині та животі, які повинні підбиратися індивідуально для кожного. Динамічні навантаження при сколіозі вкрай небажані, тому варто звернути увагу на статичні вправи, наприклад, на пози йоги, або асани, які виконуються до 15 хвилин. Вони здатні надати дуже благотворний ефект на стан хребта, проте існують небезпечні пози, які будуть не просто некорисні, але й небезпечні, тому важливо проконсультуватися з фахівцем. Рекомендуються плавання, ходьба на лижах, дозована ходьба. Проходити ЛФК пацієнтам потрібно систематично до декількох курсів на рік.

У Запорізькому національному університеті є спеціальні групи з лікувальної фізкультури, для студентів з фізичними проблемами, в тому числі опорно-рухового апарату.

Література

1. Фищенко В.Я. Консервативне лікування сколіоза / В.Я. Фищенко, В.А. Уляшенко, Н.Н. Вовк та ін. — К.: УНІТІ – Атлант, 1994. — 187 с.
2. Богмат Л.Ф. Лікування та профілактика ускладнень при окремих варіантах дисплазії сполучної тканини у підлітків / Богмат Л.Ф., Лебець І.С., Ахназарянц Е.Л. та ін. // Патологія сполучної тканини – основа формування хронічних захворювань у дітей та підлітків. — Мат. наук.-практ. конф. — Харків, 2004.— С. 18—23.
3. Костенко В. П. Особенности методики занятий физическими упражнениями при дефектах осанки / Костенко В. П. // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях : сб. ст. IV Междунар. электрон. науч. конф. — Харьков ; Белгород ; Красноярск, 2008. — С. 68—70.
4. Мельник Н. Г. Лечебная физическая культура при сколиотической болезни I–II ступени / Мельник Н. Г. // Слобожанський науково-спортивний вісник. — 2013. — № 3 (36). — С. 143—146.
5. Мятига О. М. Лікувальна фізична культура, лікувальний масаж і фізіотерапія при порушеннях постави / Мятига О. М., Ковальчук О. П. // Слобожанський науково-спортивний вісник. — 2013. — № 5(38). — С. 175-178.

Пикін Дмитро
студент 3 курсу фак-ту журналістики
Наук. кер.: к.пед.н., доц. Іваненко Т.В.

МОТИВАЦІЯ СПОРТИВНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. На даний момент український спорт знаходиться у доволі депресивному становищі. Проблеми спортивної галузі зумовлені низкою факторів, характерних для країн пост-радянського простору, серед яких можна відзначити соціально-економічні та політичні. Ці чинники можна характеризувати як екстернальні, та ці чинники самі по собі не завжди є переважаючими, оскільки при інших рівних умовах певні спортсмени досягають успіху, а інші ні. Вирішення цієї суперечності полягає у інтернальних чинниках, а саме в сфері внутрішнього налаштування самих спортсменів і їх мотивації, системі ціннісних орієнтацій, установок та інше. Тому темою даного дослідження стала мотивація як чинник спортивної самореалізації. Дослідження мотиваційної сфери несе ряд практичних завдань, оскільки комплексне дослідження цього феномену відкриває та окреслює можливості ефективної оптимізації спортивної діяльності спортсменів шляхом підсилення одних мотивів та корекції інших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед актуальних публікацій та досліджень щодо нашої теми можна відмітити наступні:

Дослідження Куртової Г.Ю., що вивчала мотивацію занять важкою атлетикою спортсменок високої спортивної кваліфікації.

Дослідження Шаповалова Б.Б., котрі проводились в контексті написання кандидатської дисертації, присвяченої вивченню формування мотивації досягнення успіху у спортивно обдарованої молоді.

Мета статті: виявити особливості внутрішнього настрою спортсменів-юніорів, котрі сприяють їх оптимальній спортивній реалізації.

Визначенню ефективних інструментів боротьби з негативними явищами в молодіжному середовищі було присвячено питання: «Що саме, на Ваш погляд, сприятиме формуванню культури здорового способу життя серед молоді Вашого учбового закладу?». Такими дієвими інструментами опитувані вважають: розширення мережі спортивних секцій, груп за інтересами – 61,8 %; активне залучення громадськості до роботи щодо формування здорового способу життя серед молоді – 12,6 %; використання інноваційних програм і технологій в роботі зі студентами - 8,3 %; підтримка молодіжних ініціатив щодо передачі достовірної соціально значущої інформації серед своїх ровесників - 16,8 %. Це дає підставу

відзначити своєчасність інноваційних освітніх програм, направлених на формування культури здорового способу життя, основою яких є передача достовірної соціально значущої інформації молоді через довірче спілкування на рівних.

За результатами бесіди із тренерським колективом, котрий працює із даними спортсменами, було зібрано анамнез спортивного життя респондентів та характеристики спортсменів. За даними тренерського корпусу лише 4 спортсмени були описані як особи, що займаються самовіддано, повністю віддаючи себе спортивній діяльності. За результатами бесіди із спортсменами було відзначено, що більшість із опитаних не уявляють своє життя без спорту, однак лише третина респондентів впевнена в реалізації свого спортивного потенціалу і однозначно вбачає свою самоактуалізацію в спортивній галузі. Решта респондентів відзначають, що при відкритті інших перспективних можливостей вони готові відмовитись від спортивної спрямованості і займатись чимось іншим, а спортом займатись у вільний час.

Література

1. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання / [В. Г. Ареф'єв, Євгеніуш Болях, О. Ю. Бубела та ін.] ; Державний комітет України з питань фізичної культури і спорту ; Укр. акад. наук ; Львів. держ. ін-т фізичної культури. – Л. : [б. в.], 2005. – 296 с.
2. Завидівська Н. Н. Шляхи оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів вищих навчальних закладів // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2010. – № 2 (10). – С. 50-54.
3. Іванова Г. Є. Валеологічні основи фізкультурно-оздоровчої роботи серед студентів у вищих технічних закладах освіти : навч. посіб. / Іванова Г. Є. – Луцьк : [б. в.], 1999. – 80 с.
4. Юрчишин Ю. В. Стан та особливості мотивації студентів до рухової активності оздоровчої спрямованості на сучасному етапі реалізації фізичного виховання у ВНЗ // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. за ред. С.С. Єрмакова. — Харків : ХДАДМ (ХХПІ), 2012. — № 4. — С. 118—123.

ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ КОЛЕДЖ ЗНУ

СЕКЦІЯ «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ»

Татаринцева Єлизавета
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Горлач В.В.

АНТИУТОПІЧНЕ МАЙБУТНЄ ЛЮДСТВА В РОМАНІ РЕЯ БРЕДБЕРІ «145 ГРАДУС ЗА ФАРЕНГЕЙТОМ»

«Тепер вам зрозуміло ... чому книги викликають таку ненависть, чому їх так бояться? Вони показують нам пори на обличчі життя. Тим, хто шукає тільки спокою, хотілося б бачити перед собою воскові обличчя, без пор і волосся, без виразу».
Р. Бредбері «451 градус за Фаренгейтом»

Людей завжди цікавило майбутнє. Вони хотіли знати, що буде завтра, через місяць, через п'ять років, через десяток століть. Люди намагалися передбачати майбутнє: іноді вдало, іноді − ні. Люди мріяли про світ, де не буде болю, страждань і страху, де всі будуть жити в достатку і справедливості, і все буде служити на благо людини. Літератори, чиї твори завжди були відображеннями їх епох, писали про таке майбутнє і називали свої «реальності» утопіями. Однак, змінюються часи і змінюються погляди на життя. Після Другої Світової

війни значно похитнулась віра в світле майбутнє. Науковий і технічний прогрес сприймався багатьма письменниками як загроза майбутньому, як те, що остаточно зруйнує людську сутність. Тепер прийдешні століття представлялися не такими світлими, а навпаки: письменники передбачали руйнування світу роботами або інопланетянами, загибель людства від жахливих епідемій, і, врешті-решт, жорстокі війни, в яких людство знищить саме себе. У цих кошмарах, на думку письменників, люди втратять самих себе, зв'язок з природою і те, що називають душею і свідомістю. Цю літературну течію назвали антиутопією.

У творчості Рея Бредбері антиутопічні мотиви представляються, в першу чергу, в руйнуванні особистості людини, деградації суспільства і втрати духовних цінностей та ідеалів. Найяскравішим «представником» антиутопічної літератури в творчості Бредбері можна назвати роман «451 градус за Фаренгейтом».

Не зважаючи на те, що зазначений роман був предметом не одного наукового дослідження, інтерес до нього не згасає. Він не втрачає своєї актуальності і сьогодні, хоча був написаний 70 років тому.

Автор в романі описує майбутнє, в якому суспільство поглинене масовою культурою і споживчим мисленням. Всі книги тепер заборонені, адже вони змушують людину думати про життя. Зберігання книг карається законом, а люди, здатні критично мислити оголошуються ненормальними і небезпечними злочинцями. Будинки книговласників теж спалюють, «щоб даремно не хвилювати людей». Світ людини тепер обмежується стінами, за якими безперервним потоком біжать картинки, телепередачі, фільми і новини, що більше нагадують ток-шоу і навушниками-черепашками, в яких так само безперервно гримить музика. Тоталітарний режим робить все, щоб люди менше «хвилювалися», звертали увагу на політику і ситуацію в країні, забезпечуючи населення численними насолодами. Тепер набори пікселів на екрані коштують дорожче за людське життя, а за нескінченними безглуздими серіалами примудряються приховувати від суспільства те, що держава знаходиться на межі війни.

Головний герой роману Гай Монтег працює пожежником. У цьому світі пожежники не борються з вогнем, але спалюють книги. Протягом всієї розповіді читач бачить, як Монтег, спочатку впевнений у своїй точці зору, розчаровується в ідеалах суспільства, після активно шукає «просвітлення», і, знайшовши його, стає ворогом тих, кого раніше любив і вважав друзями. Однак, що характерно для антиутопії Бредбері, закінчення роману скоріше позитивне, в ньому вгадується надія на світле майбутнє і хороший кінець історії.

Але якщо повернутися до суспільства антиутопії «451 градус за Фаренгейтом», можна побачити абсолютно «порожніх» людей. У них немає нічого, що сучасне суспільство називає «особистістю»: немає власної думки, ідей, поглядів на життя. Інтереси зводяться до перегляду серіалів і телепередач. Люди забули, що таке тепло відносин, вечірні розмови, святкові вечері в колі сім'ї. «*Люди тепер не мають часу один для одного»*[1, с. 31]. Деякі, як Монтег, підсвідомо відчувають неправильність оточуючого і, не знаючи причини, страждають від цього. Зате технічний прогрес неймовірний: будинки, які ніколи не будуть палати, надшвидкісні машини, електронні пси-шукачі, інтерактивне телебачення − все це створено для того, щоб люди жили комфортно і цікаво. Але ж не дарма кажуть, що розум потребує постійних тренуваннь: суспільство, загрузнувши в масовій культурі, абсолютно деградує, опускаючись майже до рівня тварин. І тут «виходить на сцену» заборона на книги. Чому їх заборонили? Що означають для суспільства символи, надруковані на перероблених шматках дерева? Велику роль грають не самі символи а те, що вони позначають.

«А ще я думав про книжки. І вперше зрозумів, що за кожною з них стоїть людина. Людина думала, виношувала у собі думки. Витрачала безліч часу, щоб записати їх на папері. А мені це раніше і в голову не приходило» [1, с. 70].

Кожна заборонена книга несла в собі чиїсь ідеї, роздуми, почуття. Кожна з книг хвилювала розум людини, змушувала його задуматися про те, що відбувається навколо

нього. Кожна книга змінювала чиєсь життя, допомагала вибратися з багнюки або вийти з глибокої депресії. У книгах порятунок для людського розуму, його їжа і сила. Книга розвиває уяву, критичне мислення і допомагає скласти свою точку зору на багато аспектів людського життя. А суспільство в романі «451 градус за Фаренгейтом» позбавили цієї можливості.

Найжахливіше те, що з кожним роком сучасне людство все більше і більше стає схожим на світ антиутопії Рея Бредбері. Ми вже не відчуваємо себе впевнено, якщо забули вдома телефон. Звичайно, з практичної точки зору мобільні телефони, комп'тери, Інтернет і багато всього іншого приносять багато користі. Однак ці досягнення техніки стали використовуватися не тільки за своїм прямим призначенням. Як часто сьогодні можна побачити школяра, який читає «Острів скарбів»? А що грає в «Angry Birds» на смартфоні? Відповідь очевидна. Зараз навіть дворічний малюк може знайти для себе мультики в Інтернеті. Звичайно, з кожним днем все популярнішими стають ідеї саморозвитку, образ «розумної» людини. Але в тому-то і справа, що тільки образ. Багато читають просто для того, щоб потім викласти в Facebook або Twitter пост на кшталт «Я прочитав «Сто років самотності», тепер я дуже розумна і глибоко духовна людина». Ні, звичайно, зустрічаються люди, які дійсно читають і роблять висновки з прочитаного, але їх, на жаль, дуже мало. Технічний прогрес і всюдисуща масова культура також замінюють і нам живе спілкування з людьми, природу, вечірні прогулянки і зоряне небо. Дивлячись у смартфони, ми втрачаємо безцінні хвилини свого життя. І стає страшно, коли з кожним днем знаходиш все більше і більше подібностей зі світом роману «451 градус за Фаренгейтом».

Література

1. 451 градус по Фаренгейту : Роман / Рэй Брэдбери ; Пер. с англ. Т. Шинкарь. – К. : ООО «Компания «ВЕЛМАЙТ», 2014. – 224 с.

Трачук Марина
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к. ф.н., ст. викл. Назаренко І.О.

ОСНОВНІ СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ГРАФІКСАЛЬНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Мова сучасного суспільства більше ніж будь-коли залежить від екстралінгвальних чинників – інформатизації, демократизації, швидкої зміни «мовних смаків, «мовленнєвої моди», які задля задоволення запитів спілкування, стимулюють та активізують словотворчість, ґрунтовану на реалізації мовних потенцій, актуалізація яких забезпечує появу одиниць, кваліфікованих як неузуальні (авторські) утворення, або оказіоналізми» [1, с. 3]. В останні десятиріччя значно виросло зацікавлення мовознавців до письмової комунікації, в якій відбулися значні зміни, зокрема – «активізація графо-орфографічних ігор зі словом» [2, с. 196]. У сучасних текстах різноманітних жанрів, стилів, призначення широко використовуються слова на кшталт: ***Web-видання, PR-компанія, Інтернет-б@нкінг, Про100ТВ, кримнаш, КРІПкий.*** Аналізовані графіксальні утворення лінгвісти визначають як графодеривати, або графічні оказіоналізми, нестандарте графічне оформлення яких спрямоване на привертання уваги адресата.

«Словотвірний» тип розгляданих новотворів визначається за актуалізованими складовими частинами лексем: знаках однієї/різних семіотичних систем – мовних, немовних, прамовних (курсив, шрифт, підкреслення, розташування одного знака на одному рівні з іншим або під/над рядком, які не існують поза словом), однієї/кількох мов у межах однієї неолексеми.

Виокремлюються три варіанти модифікації графічно маркованого слова:
− нульова модифікація (сценічний псевдонім співачки – *Оксана* ***Vояж***);

− поява нового лексичного значення (морозиво ***Малюк-АМ***);
− розширення семантичної структури слова за рахунок конотативних прирощень (***ЗМІєклюй***!
− плакат під час акції проти тиску А.П.Клюєва на журналістів, які висвітлювали події Євромайдану).

Найпоширенішим способом творення графічних оказіоналізмів є виділення сегмента слова великими літерами , тобто капіталізація. Наприклад, реклама мобільного оператора: ***БЕЗЛІМітний****Internet*; ***МалувАТО*** *буде. Державна допомога учасникам війни у цифрах і фактах* (Україна молода, 29.08.2015, с. 2.).

Популярним способом графічної гри є поєднання латиниці й кирилиці – поліграфіксація: модельне агентство ***«Це-models»,*** *Київ оп.* ***Попoff****. Game over*.

До графічної гри зі словом належать і менш поширені способи:

1. Дефісація – розбиття слова дефісами: *День Незалежності… має стати Днем Національної Єдности: не лубково-совкової («****народ-і-партія-єдіни****»), а дійсно екзистенційної…* (https://www.facebook.com/oksana.zabuzhko);
2. Парантеза – оперування знаком дужок: монографія О.В.Стяжкіної *Людина в радянській провінції: освоєння* ***(від)мови***;
3. Пунктуалізація – використання крапок: *Кількість і* ***Я.кість.*** *Янукович готуватиметься до головування в ОБСЄ через футбольну інфраструктуру* (Україна молода, 02.12. 2010, с. 2.);
4. Апострофізація – вживання апострофа: *А надто, коли вся влада в Україні перейшла в руки російського за походженням, симпатіями, мисленням* ***х'азаровського*** *каганату* (Літературна Україна, 47/2007, с.7.);
5. Екскламація – застосування знака оклику: магазин *Патронсерв!с;*
6. Голофразис – написання кількох слів без пробілів: *противсіх*;
7. Нумерографіксація: ***Міні-Приколь4ик*** (відеоролик на ю-тубі), ***«Мі100»***(розважальний центр);
8. Колоризація – виділення семантично значщої частини слова всередині лексеми;
9. Шрифтизація (виділення іншим шрифтом однієї з частин слова, яка збігається за формою з реально існуючим словом): пункт харчування *День****ок***;
10. Інетографіксація: ***Кіберпошт@***.
11. Піктографіксація – використання малюнкових зображень замість окремих літер.

Семантико-стилістичні можливості графіксатів надзвичайно великі. Значна частина таких неолексем уже ввійшла в активний мовний обіг, це стосується насамперед слів зі сфери сучасних комп'ютерних технологій. Головними продуцентами творення графіксатів є насамперед Інтернет-спілкування, реклама, торговельно-розважальна галузь. Саме в цих сферах і виникають оказіоналізми з яскравими конотативними, емоційними значеннями, що досягається завдяки вільній грі зі словом та найрізноманітнішими графічними елементами, у тому числі й малюнковими зображеннями. Поширення графодеривації пояснюється комунікативно-прагматичними настановами неологічних метатекстів: незвичність, яскравість, візуальна привабливість, лаконічність привертають увагу потенційних покупців, клієнтів, користувачів тощо.

Отже, графічне обігрування слова на сьогодні в сучасній українській мові є високопродуктивним явищем, яке демонструє креативні можливості мовної системи, спонукає реципієнта до співтворчості з автором оказіоналізму.

Література

1. Колоїз Ж. В. Неузуальне словотворення : [монографія] / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : НПП «Астерікс», 2015. – 156 с.
2. Попова Т. В. Графодеривация: варьирование слова или словообразование? / Т. В. Попова // Предложение и Слово. Кн. 2: Материалы IV Международного научного семинара «Развитие словообразовательной и лексической системы русского языка». – Саратов, 2010. – С. 196-206.

Власюк Яна
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.і.н., викл. Носик М.О

ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ ГРОМАДУ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Роль та значення засобів масової інформації (далі — ЗМІ) в житті сучасного суспільства важко переоцінити. Вони настільки міцно вкорінилися в нашій повсякденності, що ми навіть уявити собі не можемо свого існування без них. Бурхливий розвиток інформаційних технологій, що розпочався в середині ХХ ст. заклав основу формування суспільства нового типу – інформаційного суспільства. ЗМІ займають у розвитку суспільства особливе місце.

Своєю чергою проблематикою впливу ЗМІ на суспільну свідомість зацікавилася наука. Значущі дослідження були проведені ще за радянської доби Б. Грушиним, що вивчав вплив ЗМІ на формування громадської думки, а також Б. Фірсовим, котрий аналізував матеріали телемовлення [2, с. 275.]. У пострадянські часи вагомий внесок у висвітлення передвоєнної та воєнної доби часів континентального протистояння гітлеризму та сталінізму зробили М. Литовченко [6], В. Гриневич [1] та Т. Снайдер [9]. На сьогодні дослідження впливу ЗМІ на суспільну свідомість, особливо в умовах гібридної війни Росії проти України на Донбасі, є досить актуальним. І саме тому, щоб в цій війні перемогти, слід врахувати в тому числі й досвід часів Другої світової війни.

Загалом під поняттям «ЗМІ» розуміють газети, журнали теле- і радіопрограми, кінодокументалістику, інформаційні агенції, інші періодичні форми публічного розповсюдження масової інформації. Саме вони не лише виконують інформативну функцію, але й беруть участь у соціальному управлінні (шляхом формування громадської думки через пропаганду). Така традиція з’явилася за часів Великої війни й була доведена до «вершин дсконалості» під час Другої світової війни.

Пропаганда років Другої світової мала свої особливості: вона «працювала» на обидва військово-політичних табори − і на «вісь», і на антигітлерівську коаліцію. Так, «на інформаційному фронті України розігрувалися гарячі битви − фашисти підробляли листи остарбайтерів [8], більшовики масово друкували «Кобзар», а націоналісти вчилися чути Південний Схід» [4].

До інформаційної війни нацисти підготувалися ґрунтовно. На території України пропагандою повинен був займатися спеціально створений батальйон СС «U». До його складу входили 7 груп: преси, активної пропаганди, культури, друкованої пропаганди, кіно, радіомовлення та керівництва [7].

Зі збережених документів, виявлених українським істориком Д. Титаренком, відомо, що працював батальйон «U» з небаченим розмахом. Вже до кінця серпня 1942 р. його «бійці» поширили на окупованій території 8 млн. примірників друкованої продукції: плакатів, брошур та листівок. Паралельно з цим гітлерівські пропагандисти взялися за пресу і кінематограф: під їхнім наглядом перебувало 47 видань і 70 кінотеатрів [5].

У серпні 1941 р. в Берліні з’явилася друга (слідом за «Новому словом») російськомовна газета − газета для військовополонених «Клич». Її випуском займався відділ вермахт−пропаганда. Про історію газети, її співробітників тощо, на жаль, практично нічого не відомо. Проте відомо, що головним завданням пропаганди було показати німецьку окупацію як звільнення України від більшовицького гніту. З цією метою в новій пресі публікувалися різні антирадянські та антисемітські матеріали. Наприклад, газети «Simlecissimus» та «Basis Nord» активно публікували у своїх номерах карикатури на політичних діячів Радянського союзу тих часів. Карикатури з’являлися в кожному номері

(спочатку з віршованими підписами), тому, очевидно, були виявлені як найбільш ефективний засіб пропагандистського впливу [3].

Особливими успіхами в інформаційній війні радянське керівництво спочатку похвалитися не могло. Військове командування СРСР вважало, що у війні головне – сила зброї, а не психологічний вплив на супротивника. Основну ставку в інформаційній війні радянське керівництво робило на радіо і друковану продукцію. Радіостанції, що були в підпорядкуванні Українського радіокомітету, здійснювали мовлення на окуповану територію 19 год. 35 хв. на добу, з яких 6,5 год. займала ретрансляція московських передач, а решту часу − власне мовлення. Паралельно з цим скидалися з літаків та поширювалися партизанськими загонами і підпільними групами серед місцевого населення антифашистські газети, листівки та плакати (з червня 1941 по листопад 1942 рр. на окупованих українських землях було поширено понад 25 млн. примірників газет і листівок, надрукованих на «великій землі»).

Однією з найвідоміших газет Другої світової була газета «Британский союзник» − щотижнева газета міністерства інформації Великобританії, що виходила на території СРСР російською мовою. Газета розповсюджувалася накладом 50 тис. примірників серед цивільного населення та бійців Червоної Армії. У період війни газета значну увагу приділяла висвітленню бойових дій на різних театрах бойових дій, а також ленд-лізу. До літа 1944 р. основний аналіз битв стосувався Азії та Африки та «» а після відкриття Другого фронту в Європі з'явилися загальні розвідки з військово-теоретичних питань щодо висадки військ союзників на території Франції, Італії, «коврових бомбардувань» рейху, бомбардувань населених пунктів Великобританії силами люфтваффе та німецькими ракетними снарядами «Фау-1» та «Фау-2» тощо. Загалом же у «Британському союзнику» висвітлювалися події, що зображували Німеччину основним ворогом людяності.

Якщо ж говорити про радіо часів Другої світової війни, то в же у 1939−1941 рр. західноукраїнське населення обслуговували радянські радіостанції у Львові (РВ−94), Станиславові й Тернополі. За німецької окупації західних українських земель (1941−1944 рр.) діяла німецька радіостанція у Львові − Rundfunksender Lemberg [8].

Друга світова війна виявилася поштовхом до бурхливого розвитку теорій впливу ЗМІ, вчених ще більше стало хвилювати питання про ступінь впливу засобів масової інформації на громадську думку. Так, П. Лазарсфельд вважав, що перед тим, як робити якісні висновки щодо медіавпливу, необхідно провести велику кількість емпіричних досліджень. І, нарешті, він прийшов до висновку, що: 1) вплив ЗМІ на суспільну свідомість відбувається опосередковано, через «первинні групи» людей, іншими словами, через «лідерів думок», тобто людей, які є експертами в цій галузі для певної спільноти; 2) неможливо змінити громадську думку докорінно, тому що існує ймовірність лише зміцнити вже існуючі в суспільстві установки [10].

Література

1. Гриневич В. Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні (1939 − червень 1941 рр.) / Владислав Гриневич. − К. − Дн. : «Ліра», 2012. − 508 с.
2. Грушин Б. А. Мысли о мире и мире мыслей : проблемы методологии исследования общественной мысли / Б. А. Грушин. − М. : Политиздат, 1967. − 600 с.
3. Історія зарубіжної журналістики : преса Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bookwu.net/book_storiya-zarubizhno-zhurnalistiki_1034/63_1.2.-presa-nimechchini
4. Клочко Р. От Советского Информбюро: как действовала пропаганда во время ВОВ // «Кореспондент». − июль 2015. − № 26 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://korrespondent.net/ukraine/events/3391239-korrespondent-ot-sovetskoho-ynformbuiro-kak-deistvovala-propahanda-vo-vremia-vov
5. Культура України під час Другої світової війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10304/

6. Литовченко М. Відлуння імперії / Михайло Литовченко. − Запоріжжя : «Дніпровський металург», 2009. − 324 с.
7. Опыт нацистской оккупации в Донбассе : свидетельствуют очевидцы / Авт.-сост. Д. Н. Титаренко, Т. Пентер. − Донецк : «Світ книги», 2013. − 465 с.
8. Остарбайтери [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Остарбайтери
9. Снайдер Т. Кровавые земли : Европа между Гитлером и Сталиным / Тимоти Снайдер ; пер. с англ. Л. Зурнаджи. − К. : «Дуліби», 2015. − 584 с.
10. Lazflrsfeld P. Mass Communication, popular taste and organized social action / Lazflrsfeld P. Merlon R. ; In: Bryson, (ed.) ; The Communication of Ideas. − N.Y. : «Harper and Brothers», 1948 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://culturca.narod.ru/Lasar.htm

Носик Максим
к.і.н., викладач історії
Економіко-правничого коледжу ЗНУ

ОДІУМ ІСТОРІЇ: ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ІСТОРІОСОФІЯ?

«Наука без релігії шкутильгає,
а релігія без науки сліпа»
А. Ейнштейн

У епоху постінформаційного суспільства, коли людство начебто вже навчилося підкорювати світ, його історія, як би це не дивно звучало, залишається непідкореною. І найдивнішим є те, що науковцям про це відомо. Історики заочно погодилися та змирилися з тим, що історична наука не здатна «осилити» історію, зрозуміти її. І це може означати лише одне − серйозну кризу історичної методології, можливо навіть її смерть.

Радикальну думку про кризу історичної науки вперше серед вітчизняних істориків висловив В. Пономарьов, назвавши її «епістемологічною безвихіддю» [7, с. 38]. Інший же український історик − Ф. Турченко, акцентуючи увагу історичної спільноти на методологічній кризі світового історіописання, вказує, посилаючись на Н. Яковенко, що «… історику ніколи не дано пізнати об'єктивно те, що він вивчає…» [8, с. 14-15].

При цьому, відверто явним каменем спотикання історико-методологічних суперечок і дискусій є питання мегаісторичних студій. Ф. Турченко, наприклад, зазначає, що «…далі – капітуляція історичної науки на основному стратегічному напрямку – мегаісторії. Адже, оскільки історичне пізнання не дає істинної картини минулого, а в кращому випадку – приблизний, нестійкий його образ, то напрошується висновок: подалі від безперспективних макроісторичних описів і виведення на їх основі прогнозів на майбутнє … [поглиблюється] методологічна «прірва» між узагальнюючими філософськими теоріями історії та конкретикою історичних досліджень. Зокрема, в історичних дослідженнях увага авторів прикута до вивчення історичних явищ, суть яких розкривається при аналізі історичних джерел … Філософи, соціологи і культурологи, які, як правило, беруться за макропроекти (цивілізації, культури, глобальні процеси і т.д.), вивченням історичних джерел не займаються». [8, с. 15-16]. Частіше за все нефахові дослідники минулого конкретно-історичний аналіз проводять на основі праць істориків або й взагалі обходяться без нього, тим самим звільняючись від «історичної свідомості» [4, с. 131-132].

Але як же тоді бути з тим, що історики нічого не знають про те, що ж таке історія та звідки бере свої початки історичний процес. Невідомим є й те, який механізм відповідає за передачу історичної інформації. На жаль, сьогоднішня історична корпорація досить консервативна у своїх поглядах і, не зважаючи на очевидний методологічний прогрес у практично всіх галузях світового наукознавства, скептично ставиться до будь-якого роду проявів ревізіонізму.

На наш погляд, єдиним адекватним номологічним засобом пізнання історії є застосування *історіософського парадигмального підходу* як якісно нового міждисциплінарного способу виявлення причинно-наслідкових зв'язків, який своєю сутністю унеможливлює фальсифікування історії [5]. Реалізувати це можливо лише шляхом синергетичного поєднання емпірично-редукціоністських методів, що шляхом гіпотетично-дедуктивного абдукціювання дозволяє дослідити приховані підвалини походження історії, а не зациклюватися лише на постулюванні процесу функціонування історичного процесу [1, с. 38-59].

Проте ортодоксальні історики стверджують, що «… історіософські мегапроекти залишаються гіпотезами, поки не будуть підтверджені історичними дослідженнями … сьогодні…». До того ж «… в масштабах макроісторії встановлення сукупної єдності матеріалів історичних джерел і зв'язаності історичних фактів (а без цього немає наукових досліджень) дуже проблематичне. Факти минулого «розсипаються» і науково обґрунтовано «зв'язати» їх, скласти з них картину, яка відбиває історичну реальність, неможливо» [8, с. 15].

Однак історики-ортодокси усвідомлюють, що, з одного боку, «необхідної «зв'язаності» їм може надати лише певна філософська теорія, яка є гіпотетичною моделлю минулого …», але, з іншого боку, в реальному житті робота дослідника може перетворитися на своєрідне «маніпулювання» фактами на догоду теоріям і гіпотезам. При цьому, зважаючи на те, що математично-синергетичні методи дають певні результати виключно на мікроісторичному рівні, а про ефективність макроісторичних пошуків годі й говорити, «… переконаність, з якою декларуються поважними істориками думки про неможливість пізнати історичний процес, змушує читачів і слухачів вірити їм на слово» [8, с. 16, 17].

Про що це може свідчити? Чого бояться вчені-історики? Що для них є своєрідним одіумом? Напевно чимось дана ситуація «науково-методологічного законсервування» нагадує збереження дарвінізм-еволюціонізму у природничих науках. Зазвичай «щирі науковці» заперечують факт божественного першоначала й звинувачують історіософію у «науковідступництві» й спекулюванні вірою людей, у теїзмі. З точки зору британського фізика Дж. Хоутона «факт нашого розуміння механізмів функціонування Всесвіту чи живих систем не заважає нам вірити у Творця так само, як розуміння процесів складання годинника, якими б автоматичними вони не видавалися, не припускає, що можна обійтися без годинникових справ майстра» [9, p. 54].

З точки зору некласичної історіософії (на відміну від класичної фаталістської), подальший пошук субстрату історії загрожує принципу історизму, але ні в якому разі не спонукає до відродження історицизму [6, с. 288].

З точки зору «наукового революціонера» Т. Куна парадигми, які формують закриту жорстку структуру знання, призводять до вилучення з поля зору вчених явищ, котрі не вписуються в цю картину [3].

І такого роду градуальна екстраполяція не може бути абсурдною (мається на увазі намагання пояснити складне явище більш складнішим) [1, с. 191] й, напевно, внаслідок цього може з'явитися потреба у відході від так званої «бритви Оккама». Так, з точки зору австрійського методолога науки Е. Езера, історичними фазами розвитку науки є перехід від теоретичного стану до первинної теорії, від теорії до її альтернативи, від паралельних теорій до універсальної теорії, від теорії, заснованої на чуттєвому досвіді, до абстрактної теорії зі зміною всіх понять [2, с. 19].

Література

1. Гудінг Д. Людина та її світогляд : у 3-х т. Т. 1 : Для чого ми живемо, і яке наше місце у світі / Д. Гудінь, Дж. Леннокс ; груп. пер. з англ. під загал. ред. М. А. Жукалюка. − К. : УБТ, 2007. − 416 с.

2. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст. : [навч. посіб.] : у 2-х т. Т. 1 / [Козюк В. В., Родіонова Л. А. , Кириленко В. В., Ковальчук І. Б.] ; за ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – К. : «Знання», 2011. – 566 с.

3. Кун Т. Структура научных революций. С вводной статьей и дополнениями 1969 г. / Томас Кун − М. : «Прогресс», 1977. − 300 с.
4. Луман Н. Мировое время и история систем. Об отношениях между временными горизонтами и социальными структурами общественных систем / Никлас Луман // Логос. − 2004. − № 5 (44). − С. 131-168.
5. Носик М. О. Історіографія історіософії / М. О. Носик // Сучасні соціально-гуманітарні дискурси (матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю, м. Дніпропетровськ, 22 березня 2014 р.) : у 3-х ч. – Дніпропетровськ : ТОВ «Інновація», 2014. – Ч. 2. - С. 165-168.
6. Носик М. Історіософське підгрунття пізнання історичного процесу: сучасний вимір / Максим Носик // Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2014» : у 7 т. / [Запорізький національний університет]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – Т. 7. - С. 285-289.
7. Пономарьов В. Спонукання свободою / Віталій Пономарьов // Критика. – Ч. 1. – 1997. − С. 38-39.
8. Турченко Ф. Г. Сучасне українське історіописання: подолання кризи? / Ф. Г. Турченко // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. − 2011. − Вип. XXXI. − С. 12-24.
9. Houghton J. The search for God − can science help? / John Houghton. – Oxford : Lion Publishing PLC, 1995. − 260 p.

Ткач Ганна
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.і.н., викл. Носик М.О.

ІЄРАРХІЧНА ПІРАМІДА ВЛАДИ І ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ

Починаючи ще з виникнення перших державних утворень з’явилася потреба в управлінні державою. Саме для цього було потрібне висококваліфіковане чиновництво − управлінці, які б здійснювали владні функції. Згідно з точкою зору більшості дослідників, мова йде саме про бюрократію, хоча явище суспільно-політичного життя вона остаточно зароджується у епоху середньовіччя (коли відбувається перехід від децентралізованої феодальної держави до жорстко централізованої абсолютної монархії) [1, с. 38]. Французький дослідник П. Бурдьє вважав вище і середнє чиновництво у Європі XII ст. майже цілком випускниками коледжів. Поступово вищезазначене чиновництво перетворилося на бюрократію, про що свідчить значне збільшення та розширення чиновницько-управлінського апарату. При цьому П. Бурдьє зазначив, що саме бюрократія заснувала власні специфічні інститути, найтиповішим з яких став «парламент», який в ті часи був зберігачем та захисником всіх законів (насамперед цивільного права, яке було найважливішим для владної бюрократії) [2, с. 82].

Беручи за основу марксистську концепцію бюрократії (про корпоративний інтерес панування панівного та привілейованого класу суспільства − меншості над бідною більшістю) і основоположні ідеї російського дослідника Ю. Давидова [4], ми можемо виділити три основні історичні моделі бюрократії XX−XXI ст.: 1) західну (раціональну, демократичну); 2) диктаторську (командно-адміністративну, нераціональну); 3) змішануї (напівефекетивну; частковоефективну; обмеженоефективну).

У нові часи в Західній Європі паралельно йшло виникнення і посилення бюрократії та державної влади. Поряд розвивалися і політична, і адміністративна централізації, які чому значно сприяв процес бюрократизації, за допомогою якого відбулося витіснення феодальну аристократію і представників старої громадської влади зі всіх, по можливості, сфер управління і створити особливий клас посадовців − «нових державних службовців» − бюрократів, безпосередньо і винятково підлеглих впливам центральної влади [5, с. 22].

При цьому *раціональна бюрократія* − одне з найбільш важливих і універсальних соціальних винаходів цивілізації. Спробуйте уявити собі сучасне суспільство без розвинутої системи бюрократії. Натомість *диктаторська бюрократія* була і є розгалуженою системою центральних та місцевих органів управління, котрі здійснюють виконавчо-розпорядчі функції. Вся така система адміністрування, еволюціонувавши протягом XVIII−XIX ст., у XX ст., особливо за радянської доби, отримала суто командно-адміністративне забарвлення і трималася на терористично-силових методах управління.

Так, вже у 20-х рр. XX ст. адміністративно-управлінський апарат Радянської України був вражений бюрократизм, а державним посадовим особам була притаманна посадова тяганина. В той же час спостерігалася часткова або повна відсутність точно визначених функцій держустанов, їх структурних одиниць і кожного працівника апарату, зокрема. В сумі своїй це викликало закономірне та постійне зростання масштабів держапарату та його бюрократизації [6; 7].

Інша справа, коли бюрократія буває ефективною чи неефективною, корумпованою або чесною. До того ж, не слід плутати бюрократію та бюрократизм. Якщо перше − стандартний і в багатьох відносинах єдино можливий спосіб організації справ у сучасному суспільстві, то інше є відхиленням від норми, є хворобою, причому загальносвітова. Таким «кривим дзеркалом» раціональної бюрократичної організації і є бюрократизм. Тільки розвинені демократичні інститути і примат приватної власності, культура управління, високий авторитет закону, регульована ринкова економіка в поєднанні з ефективним самоврядуванням можуть забезпечити результативність боротьби з бюрократизмом [8].

Поруч з бюрократією можна побачити і технократію. Технократія будується на принципах меритократії, відповідно до яких влада належить науково-технічним спеціалістам. Центральною в технократичних концепціях є ідея про можливість ефективного функціонування влади, заснованої на науковій компетенції, а також про можливість заміни політичного суб'єктивного рішення рішенням раціональним і об'єктивним.

Ще декілька років тому поняття технократизму вважалося продуктом обмеженої західної соціології, але останнім часом спостерігається доцільність використання його до багатьох сторін нашого життя (особливо стосовно матеріального та духовного виробництв − *Г.Т.*).

Проаналізувавши та дослідивши вищезазначені концепції, автор впевнився у тому, що потреба в політичній еліті є безперечною закономірністю розвитку цивілізації. При цьому поняття «бюрократія» та «технократія» не можна вважати синонімічно чи логічно тотожними, оскільки вони мають мало спільного.

Нажаль у новому, посткомуністичному істеблішменті «відродився» давно забутий античний, «олігархічний» тип узгодження інтересів. Окремі сегменти влади та пов'язані з ними бюрократичні і політичні еліти почали зближуватися з елітами бізнесу. Невелика група директорів і бізнесменів стала складовою частиною нового правлячого прошарку, отримавши прямі виходи до серцевини політичної системи. Ця верхівка консолідованої економічної еліти орієнтована на політичні стратегії індивідуалістичного типу. Фактично вона не потребує ні корпоративних формах самоорганізації, ні навіть створення якихось спеціальних «партій інтересів». Істеблішментом, за суттю, є правлячі кола, своєрідні «стовпи», на яких тримається «державний фундамент». В той же час олігократія першочергово переслідую власні бізнес-інтереси.

Номенклатура так само, як і бюрократія, не є явищем, що не мають жодних історичних коренів. Номенклатурні положення були списані зі старих російських установлений. Так у дореволюційного чиновництва можна помітити характерні номенклатурні ознаки.

Дійсно, у номенклатурної системі, як і у бюрократичної, «кожен приписаний до свого місця повинен залишатися там до тих пір, поки це вважають за потрібне». Однак тоді не вписується в уявлення про бюрократії, якщо говорити про неї з точки зору М. Вебера, така якість, як безвідповідальність. Якщо бюрократія в ідеалі повинна мати професійних навичок

(знаннями, точністю та швидкістю управлінського процесу), то номенклатура ними не володіє зовсім [3].

Ще більше посилює різницю визначальна сила цих двох явищ. Чиновництво виконує накази державних органів, тоді як номенклатура сама диктує свою волю цим органам через рішення, думки та вказівки керівних партійних інстанцій. До того ж у номенклатурі немає характерної для бюрократії жорсткої ієрархії рангів, забезпечує порівнянність чиновницьких посад у різних сферах державної структури. Але головне − у номенклатурі немає що становить суть чиновництва планомірного переміщення всіх чиновників вгору по сходинках ієрархічної драбини. Легко змінюються спеціальності, кабінети, але непорушною залишається приналежність до номенклатури.

Отже, усі ці поняття можна втілити в ієрархічній піраміді влади, в основі якої лежить технократія, потім бюрократія, за нею номенклатура, і на самій вершині істеблішмент.

Література

1. Битем Д. Бюрократия / Дэвид Битэм. – М. : «Academia-Центр» ; «Медиум», 1995. – 142 с.
2. Бурдье П. От королевского дома к государственному интересу: Модель происхождения бюрократического поля. – Спб. : «Алетейя», 2001. – 167 с.
3. Вебер М. Политика как призвание и профессия / Макс Вебер // Антология мировой политической мысли. В 5 т. − Т. 2. : Зарубежная политическая мысль. XX век / [под ред. . Ю. Семигина]. − М. : «Мысль», 1997. − С. 11-29.
4. Давыдов Ю. Н. Макс Вебер и современная теоретическая социология : Актуальные проблемы веберовского социологического учения / Ю. Н. Давыдов. − М. : «Мартис», 1998. − 510 с.
5. Маля М. Радянська трагедія: історія соціалізму в Росії (1917−1991 рр.) / Мартін Маля ; [пер. з англ. А. Д. Гриценка, П. С. Насади, З. І. Клещенко, В. П. Павленка]. – К. : «Мегатайп», 2000. – 607 с.
6. Носик М. Загальні тенденції процесу бюрократизації державного апарату Радянської України (1920 — початок 1930-х рр.) / Максим Носик // Збірник матеріалів університетської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Молода наука—2010». — Запоріжжя : ЗНУ, 2010. — С. 250-251.
7. Носик М. О. Державний апарат і державна служба України на етапі свого становлення / М. О. Носик // Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука−2011». − Запоріжжя : ЗНУ, 2011. − Т. 5. − С. 128-133.
78 Носик М. А. Бюрократизация номенклатурных практик советского периода : историко-философский анализ / М. А. Носик // Повседневность номенклатуры : Сб. ст. – Пермь : Изд-во Пермского нац. исследов. политех. ун-та, 2013. – С. 18-37.

Шейко Вікторія
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.і.н., викл. Носик М.О.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ НА ПЕРЕТИНІ ІДЕОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТОЛІТТЯ ТА ЗАГРОЗА ФАШИЗАЦІЇ

Фахова дискусія про «важкі питання» історії українського націоналістичного руху дійсно є актуальною та доречною в наш час. Нехтуючи принциповими відмінностями між націоналістичними рухами державних та бездержавних націй, ця тема породжує дуже багато «білих плям». Наприклад, якщо дану проблематику піднімати стосовно Європи 20-х рр. XX ст., то досить логічним стане визначення фашизму як «національно-визвольної» категорії.

Проте, в першу чергу, слід розуміти саме значення слів «націоналізм» та «фашизм», їх етимологічне значення. Так, термін «націоналізм» означає світогляд, що обстоює право на розбудову власної держави, тобто прагне перетворитись на націю, яка включає державність

усіх (як корінних, так і некорінних) етнічних угруповань народу. Натомість така дефініція, як «фашизм» означає ідейно-політичну течію, що сформувалася на основі синтезу сутності нації як вічної та найвищої реальності та догматизованого принципу соціальної справедливості, екстремістському політичному русі, різновиді тоталітаризму, а також на ідеях расової та національної винятковості, антисемітизму [1].

На підтвердження вищенаведеної тези слід провести більш детальний історико-порівняльний аналіз між такими феноменами світової історії, як український націоналізм та фашизм, акцентуючи увагу на видатних ідеологах українського національного питання, як М. Драгоманов, М. Міхновський, Д. Донців та Є. Коновалець, а також порівнявши їх з проповідниками фашизму (Б. Мусоліні та А. Гітлером). Саме це дозволить у логічно-історичному вигляді спростувати або довести профашистську орієнтацію українського націоналізму.

Порівняльно-історичний аналіз, проведений за допомогою таблично-матричного порівняння політичних ідеологій видатних діячів показав, що більшість з них виступали саме за національну ідею, що не є ідентичним з ідеологією фашизму, окрім теоретичної діяльності Д. Донцова.

Так, відкидаючи суто пропагандистські спекуляції, наявні наукові підходи до проблеми можна звести до трьох основних: 1) український націоналізм ніколи не мав нічого спільного ані з італійським фашизмом, ані з німецьким націонал-соціалізмом; 2) український інтегральний націоналізм зазнав значного впливу з боку фашизму, особливо італійського, проте відрізнявся від останнього у засадничих питаннях; 3) радикальний напрям міжвоєнного українського націоналізму був складовою частиною європейського фашистського руху.

Скільки дослідників, стільки й різних визначень предмету дослідження. Тому не слід блукати в нетрях дефініцій, порівнюючи націоналізм і фашизм. Доцільніше шукати відповіді на декілька конкретних питань, а саме: 1) чи вплинув фашизм на формування нового українського націоналізму?; 2) чи визнавали самі українські націоналісти себе фашистами?; 3) що спільного було в ідеології і практиці фашизму і націоналізму (чинного, революційного, організованого)? 4) чи існували між ними засадничі відмінності?

Відповідь на перше питання, вочевидь, позитивна. З моменту своєї перемоги в Італії фашизм викликав величезний інтерес у багатьох українських політиків, був для них ідейним джерелом і взірцем для наслідування[5, с. 95].

Першим популяризатором фашизму в українському суспільстві став Д. Донцов. Ненавидячи російський більшовизм і водночас захоплюючись його силою, він прагнув протиставити йому рух настільки ж енергійний, безкомпромісний і авторитарний, але національний за духом і метою. Модель такого руху чітко прослідковувалася у італійському фашизмі. У січні 1923 р. він опублікував у «Літературно-науковому вістнику» статтю, в якій порівнював фашизм із більшовизмом і аналізував причини їх успіху [7, с. 77].

До того ж Д. Донцов виділив дві спільні прикмети цих рухів: 1) обидва були антидемократичними і водночас народними; 2) обидва були рухами «ініціативних меншостей» і характеризувалися безкомпромісністю. Саме брак цих прикмет в українських демократів і монархістів зумовив, на думку автора, поразку їхніх спроб створити державу [6, с. 769].

Початком оформлення українського інтегрального націоналізму як окремої ідейно-політичної течії стало заснування тижневика «Заграва» (редактор – Д. Донцов), перший номер якого вийшов 01 квітня 1923 р. Але на відміну від більшости своїх колег з гурту «Заграви», Д. Донцов продовжував розробляти ідеологію націоналізму тоталітарного типу. Зв'язок цієї ідеології з фашизмом не раз заперечувався, особливо публіцистами з табору ОУН С. Бандери, однак факти свідчать про інше. Твори Д. Донцова 20−30-х рр. XX ст.

рясніли фашистсько-нацистськими цитатами, а сам він не раз висловлював своє захоплення диктатурами Б. Муссоліні та А. Гітлера [4, с. 139].

Крім того, Д. Донцов переклав «Доктрину фашизму» Б. Муссоліні та частину «Майн Кампф» А. Гітлера, видав у «Книгозбірці Вісника» брошури М. Островерхи «Муссоліні: людина й чин» та Р. Єндика «Адольф Гітлер». Він з ентузіазмом вітав перемогу нацизму в Німеччині, вбачаючи в ньому силу, здатну знищити більшовизм його ж методами. Вже на поч. 1933 р. Д. Донцов писав: «Для нас найважливіше в гітлєризмі – це заповідь рішучої боротьби з марксизмом. Важно, що нарешті знайшовся в Європі режім, який рішив поступати з більшевиками – по-більшевицьки. Це в високій степені відрадне явище, яке не лишиться без відгомону в цілім світі, де лише проникла совітська ґанґрена» [2; 3, с. 207].

Таким чином, у донцовському «чинному націоналізмі» неважко знайти низку паралелей з фашизмом: культ боротьби, ідеї ієрархізованого суспільства, ініціативної меншості, правлячої касти, Ордену на противагу партійництву, войовничий антимарксизм і антилібералізм. Щоправда, автор «Націоналізму» не викладав своїх ідей у вигляді послідовної доктрини, він апелював радше до емоцій аніж до розуму.

Отже, концепція, відповідно до якої український інтегральний націоналізм не мав нічого спільного з фашизмом (за винятком окремих неістотних запозичень) не витримує наукової критики, оскільки фашизм суттєво вплинув на формування українського інтегрального націоналізму. Не зважаючи на це провідні українські націоналісти, за рідкісними винятками, не ототожнювали себе з фашизмом. Справа в тому, що в обох ідеологіях неважко простежити цілу низку виразних паралелей, з чого випливає, що погляд на український інтегральний націоналізм як на різновид фашизму є достатньо арґументованим і логічно не суперечливим.

Найприйнятнішою видається наступна інтерпретація: фашизм та український інтегральний націоналізм належали до відмінних типів одного суспільного феномену, який умовно можна назвати *тоталітарним націоналізмом*. Український націоналізм не був механічним пересадженням на український ґрунт чужих зразків, він виріс на власному корінні і відрізнявся від фашизму в засадничих питаннях − фашизм був націоналізмом державних, панівних націй, його енергія була спрямована на тоталітарну реорганізацію держави і на підкорення інших народів, а український інтегральний націоналізм був ідеологією недержавної, поневоленої нації, тобто національно-визвольною ідеєю, рухом.

Література

1. Бабкіна О. В. Політологія: Посібник для студ. вузів / [Бабкіна О. В., Безродний Є. Ф., Горбатенко В. П., Дмитренко С. П., Дорофей В. Т. ; під. ред.. О.В. Бабкіна та В.П. Горбатенко]. − К. : «Академія», 2004. − 366 с.
2. Бондаренко К. Фашизм в Україні. До історії проблеми / К. Бондаренко // Українські варіанти. – 1997. – № 2. – С. 77-78.
3. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX−XX ст. / Ярослав Грицак. – К. : «Генеза», 1996. – 360 с.
4. Липовецька М. Кілька слів про фашизм. У 2-х кн. Кн. 2. / М. Липовецька. – К., 1983. – 310 с.
5. Онацький Е. Листи з Італії. І. Дещо про фашизм / Е. Онацький // Розбудова Нації. − 1928. − Ч. 3. − С. 94-95.
6. Себайн Дж. Г. Історія політичної думки / Себайн Дж. Г., Торсон Т.Л. – К. : «Основа», 1996. − 838 с.
7. Українська суспільно-політична думка в 20 столітті. У 2-х т. Т. 2. – Бм. : «Сучасність», 1983.− 381 с.

СЕКЦІЯ «ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ»

Висоцька Катерина
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Клауснітцер В.О.

АБРЕВІАТУРИ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

«Світ − це книга, і ті, хто не подорожує, читає лише одну сторінку». Чи згодні ви з цією цитатою St. Augustine? Багато людей у світі люблять подорожувати. Деякі з них люблять подорожувати автомобілем, потягом чи кораблем. Щоб ваші очікування не розбилися об суворі реалії, варто знати, з чого саме складається вартість туристичного туру. Особливо варто розумітися на тонкощах тим, хто збирається на відпочинок за кордон, адже в такому випадку вам доведеться мати справу з англомовними описами готелів, або й з умовними позначеннями, значення яких відоме лише фахівцям. Давайте спробуємо зробити це разом.

Отже, актуальністю теми є допомога людям, які планують свій відпочинок за кордоном , розуміти деякі туристичні скорочення ,щоб відпочити максимально якісно та комфортно. Перше, що ви купуєте для подорожі − це авіаквиток і є деякі абревіатури, які Ви не знаєте, як CHD, INF, OW, Y, N, C або B, F. Вони означають: CHD – дитина, INF – немовля, OW – квиток в одну сторону, Y або N − переліт економ − класом, C або B – переліт бізнес – класом, F – переліт найкращим класом.

Коли ви прибули в ту чи іншу країну/місто, відповідно вам потрібно заселитися у хостел або готель. В якості туриста ви повинні знати, що існує багато видів номерів у готелях. За кількістю осіб бувають: DBL − двомісний номер, DBL+EXB - двомісний номер з додатковим ліжком для третьої людини, DBL+CHD − двомісний номер з додатковим ліжком для дитини, SGL − одномісний номер. Важливо пам’ятати, що, незважаючи на те, що абревіатури називаються по-різному, ці абревіатури говорять тільки про кількість людей, які будуть проживати в номері. У нашому мінливому світі, я думаю, у всіх є бажання подорожувати скрізь час. Тепер я бачу, як подорожувати стає все більш популярніше і більш доступніше, і як люди отримують власне відчуття щастя під час мандрування за кордоном.

Вибираючи туристичну пропозицію, ви неодмінно побачите різні типи номерів: ROH − будь-який номер в готелі, без визначення виду. Часто означає те ж саме, що й Стандарт. ECO − дешевше номер, економія за рахунок комфорту. У кожному готелі ці номери мають різну будову номера, перевіряйте деталі з менеджером в кожному конкретному випадку.Superior − краще номер, ніж Стандарт. Deluxe – кращий номер, ніж Superior. Family − сімейний номер. Звичайно один, але більш просторий, ніж стандартний, від стандартних меблів відрізняється. APP – апартаменти люкс, що складаються з кімнат: спальні, вітальні, кухонної зони і однієї ванної кімнати або більше. Studio – одна кімната з кухонною зоною. Suite − номер складається з двох кімнат: спальні і вітальні. Junior Suite − один номер з окремою зоною вітальні. Duplex − двоповерховий номер. Ви повинні також мати на увазі, що якщо стандартний номер − це зрозуміло, інші типи номерів іноді схильні трактувати по-своєму. При виборі готелю, ви повинні перевірити опис вибраного типу номеру, щоб бути впевненим, що відпустка пройде так, як заплановано.

Найбільш популярні типи харчування в готелях є:

− OB, NA − only bad − без харчування;

− BB − bed & breakfast − у вартість проживання включено лише сніданок (шведський стіл). Додаткове харчування − за окрему плату в ресторанах і барах готелю;

− HB − half board − напівпансіон у вартість проживання включено сніданок і вечеря (шведський стіл), безкоштовний чай, кава, вода на сніданок;

− FB − full board − повний пансіон сніданок, обід і вечеря (шведський стіл);

− ALL, Al − all inclusive − сніданок, обід і вечеря (шведський стіл). При цьому протягом дня пропонуються напої (місцевого виробництва (алкогольні і безалкогольні) в необмеженій кількості плюс додаткове харчування (другий сніданок, полуденок, пізню вечерю, легкі закуски, барбекю в барах готелю тощо);
− UAL, UAI − ultra aIl inclusive − сніданок, пізній сніданок, обід, полуденок і вечеря (шведський стіл). Гідний вибір солодощів, десертів, усіляких закусок, а також широкий вибір напоїв місцевого та імпортного виробництва.

Подорожувати означає рухатися і я вважаю, що подорож необхідна для всіх нас. Це розвиває нашу уяву. Це дає нам той рух і зміни, які необхідні в нашому житті. Коли ви їдете в красиві місця, ви погодитеся, що завжди є хвилини, коли треба просто затримати дихання і спостерігати красу. Ви розумієте, яке життя чудове з тим, що воно пропонує і як важливо цінувати кожну мить свого життя. Знаєте, якщо мандрування буде безкоштовним, Ви ніколи не побачите мене знову. Як ви вже здогадалися, я, безумовно, згодна з такою цитатою. Світ такий великий, до того ж занадто красивий, щоб просто залишатися на одному місці протягом усього життя. Воно виснажує нас, але може принести нам найбільших задоволень. Ібн Баттута одного разу сказав: «Подорож залишає Вас дару мови, а потім перетворює в оповідача».

Література

1. Аббревиатура в туризме [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://www.borey-tour.ru/tourist-info/258-abbreviation-in-tourism.html

Нерубальщук Анастасія
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Яценко Я.А.

«СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРС СЕРІАЛУ «ДРУЗІ» ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СВІТОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ»

Серіали зараз стали невід'ємною частиною нашого життя: їх постійно транслюють на телебаченні, ми їх дивимось онлайн або завантажуємо з інтернету. Це чудовий спосіб відпочити та відволіктись від повсякденних турбот. Але іноді серіали можна дивитися не лише заради розваги, а ще й для того, щоб покращити свою англійську. На нашу думку, серіал «Друзі» є досить влучним для цієї мети.

«Друзі» − це популярний американський ситком про групу з шести приятелів, що живуть у Нью-Йорку. З 1994 по 2004 рр. було знято 10 сезонів, що містять в собі 236 серій. Серіал із великим успіхом демонструвався в різних країнах світу, в тому числі, і в Україні, і здобув величезну кількість нагород («Emmy» і «Золотий глобус») [2].

Цей серіал вже давно став культовою подією, зробивши величезний вплив на телебачення, культуру, моду, соціологію і, безпосередньо, на англійську мову. Вже неодноразово проводились аналізи та детальні вивчення цього серіалу і було виявлено, що «Друзі» вплинули також і на розвиток мови. Наприклад, до виходу серіалу для емоційного забарвлення пропозиції активно використовувалися слова «very» чи «really», але герої серіалу внесли кардинальні зміни в розмовну мову. Саме з легкої руки сценаристів серіалу популярним в розмовній мові став прислівник «so».

Також завдяки цьому ситкому українська молодь дізналася багато цікавих фактів про американців. Зокрема:
− мешканці Нью-Йорку рідко водять автівки, частіше віддають перевагу жовтим таксі, автобусам чи метро. Це пояснюється браком місць для паркувань і частими заторами;
− американці дійсно ходять прасувати свої речі до пральні. Оскільки квартири дуже дорогі, місце в них на рахунок золота і головною причиною є брак місця в квартирі для пральної машини;
− американцям подобається грати в ігри: рухливі і настільні. Серед рухливих в серіалі були представлені регбі, американський футбол та теніс, а серед настільних – покер, ерудит тощо.

Але одним з найважливіших досягнень цього серіалу є те, що він допоміг і допомагає досі тисячам людей по всьому світу вивчати англійську мову. Як показує західна практика, одним з найефективніших способів освоєння англійської є перегляд фільмів і особливо серіалів, іменованих ситкомами (ситуаційними комедіями). При відсутності мовного середовища ситкоми є, мабуть, єдиним засобом, завдяки якому можна дійсно покращити свою розмовну мову.

Краще за все обирати саме ситком, тому що ви перебуваєте в конкретних побутових ситуаціях, де вам показують певну модель поведінки з відповідним набором слів, виразів і емоцій. Наш мозок запам'ятовує 100% інформації, але відтворює тільки ту її малу частину, яка була зафіксована ним під час емоційних переживань. В ситкомах, на відміну від більшості голлівудських фільмів, немає відволікань на спецефектів, завдяки чому глядач зосереджений безпосередньо на самих розмовах. Серіал «Друзі» − це прекрасний зразок живої розмовної мови. Діалоги головних героїв переповнені сучасними виразами, фразовими дієсловами, ідіомами, прислів'ями, що значно допомагає у вивченні сучасної англійської мови. Наприклад: «Oh, my God!», «Really?», «I'm fine», «Shame on you», «Why do bad things happen to good people?», «I will kill you!», «How you doin'?».

Персонажі «Друзів» потрапляли в усі мислимі і немислимі життєві ситуації і це забезбечує багатий словниковий і фразовий запас, відповідний для випадків побутового спілкування. Дослідники виявили, що з 82% людей, які повідомили про те, що вони дивляться телевізійні програми з метою поліпшення своєї англійської мови, 26% віддають перевагу саме серіалу «Друзі». Інші американські комедії, такі як «The Simpsons» («Сімпсони») і «How I Met Your Mother» («Як я зустрів вашу маму») допомагають покращити англійську мову лише 7 і 6% респондентів відповідно [2].

В даному дослідженні ми спробували проаналізувати серіал «Друзі» с точки зору соціокультурного дискурсу та дійшли висновків, що саме цей ситком має позитивний вплив на світогляд молоді, зокрема української, а також сприяє [1, с. 9]:

− розвитку комунікативних навичок;
− розвитку навичок аудіювання − сприйняття мови;
− збагаченню словникового запасу;
− закріпленню граматики;
•− вдосконаленню розмовної мови.

Література

1. Карасик В. И. О типах дискурса / В. И. Карасик // Языковая личность: институциональный и персональ-ный дискурс [сб. науч. тр.]. – Волгоград : «Перемена», 2000. – С. 5-20.
2. Український інтернет-холдинг : Інтернет-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://enguide.ua/ua/magazine/serial-friends-learn-english-easy

Оніщенко Крістіна
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Хацер Г.О.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ІНТЕРНЕТ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСИ

На сьогоднішній час розвиток Інтернет технологій призвів до його розповсюдження та впливу на всі сфери життя людей. Це стосується як особистого, так й професійного життя та розвитку людини. Сучасні тенденції у викладанні іноземної мови в середньо-спеціальних та вищих навчальних закладах проявляються у широкому використанні нових засобів навчання, а саме мультимедійних комп'ютерних програм, які призвели до появи низки мультимедійних класів при кафедрах вивчення іноземної мови. Використання комп'ютерних технологій при вивченні іноземної мови відкриває доступ до нових джерел інформації, підвищує мотивацію студентів до отримання та обробки як професійної інформації

іноземною мовою, так й інформації для загального розвитку. Крім того, такий вид роботи підвищує ефективність самостійної роботи та дає нові можливості для творчості [1].

Мета статті дослідити існуючи Інтернет ресурси для вивчення іноземної мови, виявити їх особливості та виокремити найкращі.

Тематика та спрямування мовних сайтів різноманітна. Існують сайти, що займаються тільки вивченням певних мовних аспектів, є й такі, що намагаються окреслити всі особливості мови. Так, по першу, виділимо сайти для вивчення граматики: 1) English-test.net 2) ToLearnEnglish.com 3) GrammarQuizzes.com. На першому та третьому ресурсі можливо перевірити свої знання за допомогою тестів. Текст складається із завдань різної складності, що дозволяє працювати за рівнем знань, використовуючи граматику та лексичне навантаження. Крім цього, існує можливість знайти нові слова та цікаві факти за допомогою новин. Особливістю другого ресурсу є те, що в ньому наявні спеціальні ігри на англійській мові.

Проаналізувавши роботу та особливості ресурсів, вважаємо, що кращім із цих сайтів є сайт ToLearnEnglish.com. Він поєднує в собі сучасне графічне оформлення, простий інтерфейс, має високий рівень юзабіліті та завдання, що підходять під різний рівень знань.

Серед ресурсів, що орієнтовані на опанування нового лексичного матеріалу та закріпленню того, що вже існує, виділимо наступні: 1) EnglishGuide.org 2) LinkEngPark. На цих сайтах користувачі можуть також перевірити свої знання, розвивати мовленнєві навички за допомогою різних аудіо та відео файлів, дивитися фільми та мультфільми різних рівнів. Більшість респондентів обрала другий ресурс, мотивуючи це тим, що він має різноманітні способи вивчення лексики, які є простими для сприйняття.

Використання он-лайн ресурсів при вивченні іноземної мови має як позитивні, так й негативні наслідки. До позитивних відносяться: − великий вибір матеріалів; − можливість спостерігати використання мови в реальному спілкуванні, копіювати зразки мовленнєвої і невербальної поведінки людини; − можливість дізнаватись нові, часто нестандартні рішення проблем, їх обговорення під час уроку за допомогою викладача; − формування навичок та вміння читання; − удосконалювання навиків аудіювання за допомогою звукових текстів; − розвиток вміння монологічного и діалогічного висловлювання на основі проблемного обговорення; − постійне поповнювання словникового запасу [3]. Серед негативних рис виокремлюють: − висока ймовірність відволікання студента під час навчання; − неможливість вирішення непередбачених ситуацій; − складність забезпечення повноцінної відповіді [4].

Крім зазначених вище можливостей, сучасні студенти активно приймають участь в on-line конференціях. Саме на них робиться головний акцент у процесі навчання. Не заважаючи на невеликий час активного користування, вони вже дають позитивні результати щодо підготовки фахівців до професійної діяльності [2]. Єдиною відмінністю конференцій є широта аудиторії, місце проведення і технічні обмеження. Поміж недоліків виділяють: − відсутність того емоційного зв’язку; − нестача досвіду деяких викладачів; − проблема різних часових поясів.

Інтернет розвиває соціальні та психологічні якості тих, хто навчається: їх впевненість у собі і здатність працювати як індивідуально, так і в колективі; створює сприятливу для навчання атмосферу співробітництва, виступаючи як засіб інтерактивного підходу. Інтерактивність змушує реагувати на реальні життєві ситуації, використовуючи іноземну мову [5].

Таким чином, регулярне використання інтернет-технологій як на заняттях з іноземної мови у присутності викладача, так й при самостійній роботі, значно підвищують пізнавальну активність студентів та їх зацікавленість до навчання в цілому. Межі навчального процесу розширюються, роблять його цікавим, більш ефективним та оптимальним для сучасного студента.

Література

1. Використання інноваційних технологій у процесі викладання англійської мови студентам [Електронний ресурс]. – Режим доступа : file:///C:/Users/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/Nzspp_2013_2_23.pdf
2. Компетентності як структурні компоненти професійних кваліфікацій учителів іноземних мов [Електронний ресурс]. – Режим доступа : file:///C:/Users/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0/Downloads/nvkogpth_2013_1_21.pdf
3. Переваги використання інтернет-ресурсів при вивчені іноземної мови [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://festival.1september.ru/articles/626546/
4. Patterns of development of services in the development of information society and knowledge society [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3233
5. Using internet technology in the process of teaching foreign languages in secondary schools [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.rusnauka.com/10_NPE_2009/Philologia/43916.doc.htm

Чуприна Анастасія
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Романюк Н.М.

УКРАЇНА НА СТОРІНКАХ «THE NEW YORK TIMES»

Сьогодення прийнято називати інформаційною епохою, адже інформація – це одна з найголовніших цінностей в сучасному світі. За засобами масової інформації вже давно закріплено пальму першості у топ-рейтингу найголовніших людських потреб. Тому актуальність даної теми очевидна: змінився формат соціальної комунікації, відповідно, і людське світосприйняття. ЗМІ стали транслятором світового суспільно-інформативного середовища, одним з найголовніших політичних інструментів держави [1].

Журналістику за правом називають «четвертою владою». Дослідженням питань у сфері міжнародного іміджу України займалися як вітчизняні, так і іноземні науковці, зокрема І. Осташ, Д. Катая, Д. Шерр, М. Едмондс, Д. Видрін. Говорячи про теоретичні надбання в галузі дослідження іміджу, варто виокремити таких науковців, як Г. Почепцов, Ю. Палеха, А. Шепель, О. Перелигіна, В. Королько. У працях Ю. Шепеля, В. Королька, О. Перелигіної зроблено акцент на теоретичному дослідженні іміджу. Ю. Палеха, крім теоретичного дослідження іміджу, пропонує шляхи практичного його використання.

На світовій арені кожне слово, знайдене на просторах Інтернету, почуте з телебачення чи побачене на сторінках друкованих видань, відіграє важливу роль, а неперевірена інформація дестабілізує не тільки соціальний устрій країни, а й формування загальної точки зору інфо-споживачів. Саме тому метою нашої роботи є розгляд статтей, в яких йдеться мова про Україну, із щоденної газети США – «The New York Times» [3].

Нами було виділено основні загрози, які, на думку іноземців, відокремлюють нас від демократичного ідеалу: політична та економічна нестабільність (43% опитаних), корумпованість державного апарату (22%), неякісний менеджмент (23%), відсутність правової культури (12%) [2]. Існують три головні інформаційні аспекти освітлення іноземною пресою подій в Україні: політичний, економічний і гуманітарний. Особливу увагу слід приділити статтям політичного характеру, оскільки вони мають безпосередній вплив на формування іміджу України.

The New York Times надрукував змістовну аналітичну статтю «A Whiter Shade of Envy» (Світлий бік заздрості) про білу заздрість росіян стосовно українців. Російська

колумністка Маша Гессен пише, що росіяни, насправді, заздрять українцям, які вийшли на вулиці боротися за власне майбутнє: «У Росії заздрість буває двох кольорів: чорного і білого. І вже півтора тижні багато росіян страждають від класичного прояву «білої» заздрості, спостерігаючи за протестами в сусідній Україні. Ця публікація викликає співчуття в американців та в інших читачів, формуючи там самим позитивний імідж України та засуджуючи Росію як країну з диктаторським правлінням Путіна. Іншим прикладом для аналізу стала аналітична проблемна стаття «Ukraine's Parliament Moves to Shore Up Battered Economy» (Український парламент рухається до зміцнення розбитої економіки), де автор зазначає, що внутрішньополітична та економічна ситуація, яка почала погіршуватися у кінці 2013 р., значно погіршилася протягом 2014 р. Але у статті наголошується на тому, що законодавчий орган України вжив заходи з ряду фінансових, податкових, нормативних та інших положень, спрямованих на поліпшення майже зруйнованої економіки, що є свідченням позитивних змін, а отже, сприяє формуванню також позитивного іміджу Україна у свідомості американців.

Редактори газети The New York Times, крім тексту та витончено підібраного словесного матеріалу, використовують фотографічні ілюстрації й карикатури. Наприклад, матеріал із назвою «To See Ukraine's Future, Recall Crimea» (Щоб побачити майбутнє України, згадайте про Крим) починається з малюнка голови бурого ведмедя, який скалить зуби. Цей персонаж набув нового значеннєвого наповнення і сприймається зараз як асоціативне зображення Росії. Схожим оформленням супроводжується і матеріал на тему «It's hot: Chernobyl now a tourist zone» (Гаряче: Чорнобиль зараз туристична зона). Репортаж містить у собі 14 світлин, на яких зображені зачинений парк відпочинку з машинками, «колесо огляду» стоїть нерухомо серед дерев, а також басейн, кінотеатри, будинки.

За результатами контент-аналізу – найчастіше вживана категорія «Україна» з позитивними відтінками має місце на шпальтах газети The New York Times. Позитивний образ країни створюється завдяки таким лексичним одиницям, як: ЄС, євроінтеграція, єврокомісія, розширення ЄС, європарламент. Менш уживаною є категорія на позначення розвитку, реформ і представлена такими словами: реформи, реформування, європейські стандарти, потенціал, інтеграція, розвиток відносин. Проте поруч із позитивними характеристиками України, присутні також і негативні конотації при оформленні публікацій, наприклад, порівняння України із Німеччиною періоду холодної війни. Більшість статей стосуються суто політичної ситуації України. Найчастіше зустрічаються такі слова, як «the default», «murder», «disappointment», « hope», а також ряд емоційно забарвлених прикметників, які несуть за собою експресивне значення. Щоб вирішити проблему неправдивої інформації на сторінках зарубіжних видань, потрібно спочатку місцевим ЗМІ навчитися надавати прозору, чітку і аргументовану інформацію, а кожну подію потрібно описувати так, щоб читач змушений був замислитися про своє відношення до ситуації, яка склалася, до якої сторони він схиляється.

Література

1. Гуржий Д. А. Влияние СМИ на формирование общественного мнения / Д. Гуржий // Молодой ученый. − 2015. − № 12. − С. 991-993.

2. Нагорняк Т. Країна як бренд. Національний бренд «Україна» / Т. Нагорняк // Стратегічний менеджмент. – 2009. – № 4(9). – С. 220-229.

3. The New York Times // Газета «The New York Times» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://topics.nytimes.com/top/news/international/countriesandterritories/ukraine/index.html

СЕКЦІЯ «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»

Білокопитова Анастасія
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук.кер.: к.п.н., доц.Ткаченко С.П.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КРАПЕЛЬНОГО ПОЛИВУ КІМНАТНИХ РОСЛИН

У наші дні особливо актуальні проблеми дбайливого ставлення людини до природи, творчого використання її багатств. Вода необхідна всім рослинам для нормальної життєдіяльності: для утворення поживних речовин в процесі фотосинтезу і для одержання з грунту в розчиненому вигляді тих речовин, які рослини не можуть виробляти самі. Якщо рослина не отримує води або ж отримує її надмірно багато, вона гине.

Специфіка моєї майбутньої професії (туристичне обслуговування) передбачає довготривалі відрядження, тому виникла проблема зі збереження життя домашніх зелених улюбленців. Дуже цікавий досвід щодо виявлення ознак, за якими можна дізнатися, які рослини потрібно поливати частіше, а які рідше. Рослини з тонкими, ніжними листами швидше випаровують, п'ють воду, ніж рослини з товстими і сильно опущеним листям.

За потребою у воді рослини діляться на три групи:

Гідрофіти − це водолюбиві рослини і поливати їх треба відразу після просихання земляного покриву. Такого поливу вимагають більшість тропічних рослин з тонкими ніжними листами, а також деякі рослини з шкіристими листям. Наприклад: бегонія, фітонії, адіантум, лимон, фікус, плющ.

Мезофіти − рослини з середньою потребою у волозі. Це найчисленніша група. Полив здійснюється через 1−2 дні після просихання. Так поливають рослини з сильно опущеними стеблами і листям, з товстими корінням, а також з водоносними бульбами на коренях і цибулинні. Наприклад: пеперoні, сенполія, пальми, драцени, аспідістра, ароїдні, аспарагус, хлорофітум, маранта.

Ксерофіти − рослини, які споживають дуже невелику кількість води. Їх залишають сухими протягом кількох днів, місяців. Наприклад: алое, ехеверія, глоксинія, гіппеаструми, каладіум [2, с. 34].

Полив – це одна з головних складових догляду за кімнатними рослинами, яка залежить від: виду рослини, його батьківщини зростання; розміру квіткового горщика; місця розташування; пори року та періоду життя рослини.

Відлучаючись надовго з дому, багато власників кімнатних рослин стоять перед вибором:

1) доручити їх родичам, сусідам чи друзям (забезпечивши «тимчасових господарів» письмовою інструкцією по догляду за кожною рослиною);

2) на період відсутності перевести квіти на «автоживлення».

Існує декілька способів доглядати за своїми квітами в період коли вас немає вдома:

1) *простий:* поставити горщик з рослиною в ємність з водою. Цей метод підійде не всім рослинам, так як може надмірно зволожити грунт [1, с. 34].

2) озброюємося мотком вовняних ниток, сплітаємо їх між собою в джгут. Далі опускаємо один кінець джгуту в ємність з водою, інший - в грунт з рослиною - система автополиву готова! (капілярні явища) [3, с. 86].

3) к*рапельний*. Один кінець звичайної медичної крапельниці опускаємо в ємність з водою, яка повинна стояти вище горщика з рослиною для забезпечення потрібного тиску, інший кінець занурюємо в грунт. Коліщатком крапельниці регулюємо інтенсивність зволоження ґрунту. Цим способом можна забезпечити харчуванням декільком рослинам, використовуючи один резервуар з водою.

Ми обрали для проведення експерименту саме крапельний полив кімнатних рослин, визначивши, при цьому, його основні переваги:

− *коренева система*. При крапельному поливі коренева система розвивається набагато краще, ніж при інших способах поливу;

− *аерація грунту*. Використовуючи системи крапельного поливу, є можливість утримувати грунт зволоженим до потрібної межі, це забезпечує циркуляцію повітря і дихання кореневої системи під час всього циклу зростання;

− *захист рослин*. Крапельне зрошення не зволожує листя рослин, як під час дощування, а це значить, що фунгіциди та інсектициди не змиваються в грунт;

− вода подається *повільніше*, ніж земля встигає вбирати. Таким чином, земля не розмокає та не закупорює пори, позбавляючи, таким чином, коренів повітря і води. Швидкість поливу 1 крапля за 1 сек 10 мл. води капають близько 8 хв.

До недоліків можна віднести полив тільки рослин, що входять до групи, які не потребують багато води і тривалість цього поливу 3−5 днів.

Отже, крапельний полив є ефективним і простим у застосуванні не тільки для кімнатних рослин, але і тепличних та садових рослин. Вибраний метод «автополиву» потрібно випробувати заздалегідь, щоб бути впевненим, що рослинам під час вашої відсутності вистачить тієї кількості води, яким ви забезпечите на цей період. У подальшому ми плануємо вдосконалити систему крапельного поливу для декількох одночасно кімнатних рослин, яка буде підконтрольна комп'ютерній програмі залежності швидкості поливу за часом.

Література

1. Выгодский Е. «Ниточный» капельний полив / Е. Выгодский [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://royallib.com/book/vigodskiy_e/039nitochniy039_kapelniy_poliv.html

2. Комнатные растения (миниатюрное издание) / [под ред. Г.Е. Акимова]. − СПб. : «АСТ», «Астрель», 2007. − 192 с.

3. Комнатные растения. Большая иллюстрированная энциклопедия : Jardins et Plantes D'interier. – СПб. : «Эксмо», 2006. − 512 с.

Корнієнко Аліна
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер. : к.п.н., доц. Ткаченко С.П.

РОЗРАХУНОК ГАЛЬМІВНОГО ШЛЯХУ АВТОМОБІЛЯ ЗА БУДЬ-ЯКИХ УМОВ

Ми всі вічно куди або поспішаємо на своїх машинах і дуже рідко дотримуємося дистанції. І ось потрапляючи в ДТП усвідомлюємо, що невистачило якихось пару сантиметрів. Існує дві думки про безпечні дистанції між рухомими автомобілями:

Дистанція повинна дорівнювати половині значення швидкості. Наприклад при 80 км / год., це значення має бути 40 метрів.

Дистанція повинна дорівнювати швидкості рухомого автомобіля. У ПДР зазначено, що водій сам повинен визначити безпечну дистанцію залежно від умов руху.

Дуже часто водії, як досвідчені, так і новачків, потрапляють в неприємні і дуже небезпечні ситуації на дорозі. Велика кількість аварій і людські жертви - ціна, яку доводиться платити всім учасникам дорожнього руху, що не впоралися з керуванням автомобіля. Як же уникнути небезпеки на дорозі і не стати учасником дорожньо-транспортної пригоди?

Дощ, туман, ожеледь, сутінки істотно впливають на безпеку дорожнього руху. Несприятливі метеоумови збільшують кількість ДТП в середньому на 25%. Критичні погодні умови, такі як ожеледь або злива, обов'язково виявлять недоліки як в уміннях водія, так і в автомобілі. Важливу роль в забезпеченні безпечного управління транспортом в цих умовах гратимуть знання, навички і досвід водія. Саме цьому водію потрібні якісні шини, що відповідають погоднім умовам (зимові або літні) .

Шина під дією сили тяжіння автомобіля деформується, утворюючи так звану пляму контакту. Приклад з життя: якщо сидяча в автобусі дитина притулиться носом до вікна, то тато з мамою з вулиці побачать смішний «п'ятак» на кінчику носа. Це і є пляма контакту. Аналогічна картина і з шиною, яка притискається до дороги.

Гальмівний шлях розраховується за формулою:

$$S = V^2 / 2\mu g$$

Як видно, гальмівний шлях не залежить від ширини профілю шини і площі плями контакту шини з дорогою. У цій формулі є єдиний «представник» від шини - це коефіцієнт тертя, який залежить від природи дотичних тіл. В даному випадку - від типу дорожнього покриття та від хімічного складу гумової суміші протектора шини. Відповідно, і зчеплення шини з дорогою залежить від складу гумової суміші протектора.

Тож перейдемо до суті. Що ж представляє собою наша програма? Програма буде розраховувати гальмівний шлях з будь якої швидкості . Але й це ще не все . Програма буде враховувати погодні умови, тобто Ви можете вибрати режим , який Вам потрібен.

Структура програми така, що наявні будуть 4 режими : суха погода, дощ або сльота, сніг та ожеледь. Чому саме ці чотири режими? Ми вибрали їх, бо вони відображають всі погодні умови , які присутні у нашому регіоні. Кожному режиму будуть відповідати спеціальні коефіцієнти тертя. В нас вони приблизні, але для подальшої розробки програм для автомобілів треба буде співпрацювати з виробниками шин, бо у кожних шин різний склад та відповідно буде трохи відрізнятися коефіцієнти тертя.

То чим буде корисна наша програма? Вона допоможе невмілим та вмілим водіям дізнатися найкоротший шлях гальмування , що може позбавити дороги від багатьох аварій. Наприклад, я дуже боюсь доріг та для мене це страх їздити по дорозі на великій швидкості. І ця програма допомогла б мені та Вам почувати себе комфортно у будь-яких умовах.

Також ця програма у майбутньому буде розроблена для робота, що буде макетом автомобілю та запорукою роботи та успіху цього проекту. За основу можна взяти модель робота Arduino та таким чином довести , що все працює безвідмовно.

Якщо дивитися взагалі у майбутнє для нашої програми , то вона має право на життя та може бути встановлена у кожному автомобілі. Якщо зануритися сильніше у цю тему, то можна зрозуміти, що авто і комп'ютер майже одне ціле , яке піддається обробці людини. Повчившись трохи у коледжі й надалі, вивчивши більше програмних мов та понять автомобільних , можна написати більш складнішу програму, яка буде враховувати абсолютно всі показники та не матиме недоліків.

Література

1. Гурин В. В. Механика: учебник для вузов / В. В. Гурин, В. В. Тихонов. − Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2011. − 366 с.
2. Курс фізики: підручник / [І. Є. Лопатинський, І.Р. Зачек, І.М. Кравчук та ін.]. − Львів : «Альфа», 2003. − 376 с.
3. Загальна фізика. Комп'ютерний практикум : [навч. посіб.] / [за ред. В. М. Барановського]. − К. : Видавництво Європейського університету, 2006. — 293 с.

Лещенко Анатолій, Сіра Дар'я
студенти 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Шпуганич І.Г.

АСТЕРОЇДНА НЕБЕЗПЕКА: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Проблема астероїдної небезпеки привертає все більшу увагу вчених і не сходить зі сторінок преси. Мабуть, має сенс ще раз розглянути цю проблему. Крім головного поясу астероїдів, розташованого між орбітами Марса і Юпітера, існує популяція астероїдів, орбіти яких зближуються або перетинають орбіту Землі. Вже виявлено близько 350 таких астероїдів, скорочено назвалися АЗЗ (астероїди, які зближуються із Землею). За своїми фізичними властивостями ці об'єкти Сонячної системи мало чим відрізняються від

астероїдів головного пояса. Вони мають в основному такий же мінералогічний склад, такі ж оптичні властивості поверхонь, форму, та й обертаються майже так само, як і астероїди головного поясу. Основна відмінність між ними − це відносно малі розміри АЗЗ, оскільки найбільший з них астероїд 1036 Ганімед, має діаметр близько 40 км. Вивчення цих об'ктів в останні роки набуло не тільки теоретичне, але й дуже важливе практичне значення. АЗЗ все більш активно розглядаються як потенційні джерела металу та іншого мінеральної сировини (залізо, нікель, магній, алюміній, вода, азот, вуглець, кремній, кисень і ін.) Підтвердженням тому є, наприклад, Сіхоте-Алінський метеорит (94% заліза і 6% нікелю), що впав у Уссурійської тайзі в 1947 р. Загальна вага його за оцінками фахівців складає близько 100 тонн (зібрано близько 30 тонн). Речовина поверхні АЗЗ може бути використано також для термоядерної енергетики (видобутку термоядерного пального Гелій-3. Також аспект прикладної необхідності вивчення АЗЗ пов'язаний з проблемою «астероїдна небезпека».

Ця проблема дуже активно розробляється в даний час на міжнародному рівні. Згідно з наявними даними, існує близько 400 астероїдів, які перетинають орбіту Землі, з діаметром більше двох кілометрів, приблизно 2100 з них − більше кілометра в діаметрі, близько 300 000 − більше 100 м і т.д. Зіткнення з Землею кожного з цих астероїдів являє собою реальну небезпеку для людства. Зіткнення Землі з малими космічними тілами відбувалися протягом всієї історії нашої планети. На ранніх етапах еволюції Землі інтенсивність таких зіткнень була дуже велика. З часом вона значно знизилася, але все-таки не стала такою, якою можна знехтувати. Збереглося багато свідчень падіння на Землю великих (розміром більше 1 км) космічних тіл. На суші та морському дні знайдено понад 200 кратерів − слідів таких падінь. Вони досить добре описані у фаховій літературі.

У доповіді НАСА Конгресу США вказується на те, що мінімальна маса астероїда, здатного викликати глобальні катастрофічні зміни клімату, фауни і флори на Землі, становить кілька десятків мільярдів тонн, відповідний пороговий діаметр такого астероїда дорівнює 1−2 км. Зіткнення Землі з такою масою призведе до вибуху. Земна поверхня зберігає багато слідів зіткнень з великими космічними тілами у вигляді кратерів вражаючих розмірів. На сьогоднішній день виявлено понад 230 кратерів. Розміри найбільших з них перевищують 200 км.

Один із кратерів, що найкраще збереглися (через відносно «молодий» вік), є Каньйон Диявола (штат Аризона, США). Його діаметр − 1240 м, глибина − 170 м. Шістдесят п'ять мільйонів років тому вогненна куля, оглушливо ревучи в небі над Центральною Америкою, врізалася в землю в районі Мексиканської затоки. Потужність вибуху можна порівняти з енергією всього сучасного ракетно-ядерного арсеналу. Наслідком страшної зустрічі деякі дослідники вважають кратер Чихсулуб (Chicxulub) діаметром близько 170 км на півострові Юкатан (Мексика). Три чверті живих істот, що населяли Землю, загинули під час цієї катастрофи. Від холоду та голоду вимерли динозаври, літаючі ящери; у морях зникло багато риб і молюсків. Такими були наслідки зустрічі з астероїдом розміром кілька кілометрів і масою 1 тис. млрд. тонн. На думку американського геолога Л. Альвареса, астероїд був багатий на іридій: власне, незвичайно великий вміст цього рідкого металу в крейдяних шарах і навів учених на думку про удар з космосу. У нас в Україні, у Вінницькій області, мільйони років тому астероїд залишив западину завглибшки 700 м і діаметром 7 км. Нині воно закрито шарами грунту, сховано полями та лісами. Це так званий Іллінецький кратер. У 1973 р. геологічне та петрографічне вивчення цього кратера дало змогу діагностувати його породи й походження. В. Масайтіс (Ленінград) й А. Вальтер з Інституту геології НАН України показали, що цей кратер утворився 430 млн. років тому внаслідок падіння астероїдавеликих розмірів.[1, с. 93].

15 лютого 2013 р. приблизно о 9:20 за місцевим часом (UTC+6) − о 05:20 за Київським часом у місті Челябінськ (Росія) упав астероїд, який до входу в атмосферу Землі об'єкт мав близько 17 м у діаметрі, масу до 10 000 тонн і рухався зі швидкістю 18 км/с. Вибух стався на

висоті від 19 до 24 км і мав потужність близько 500 кілотонн. До входу в атмосферу небесне тіло не було виявлене станціями стеження та телескопами через малий розмір. Але не зважаючи на розмір він наробив дуже багато збитків.Відносно недавня подія, що відбулася на території Росії і відома як «Тунгуський феномен 1908», зв'язується з дотичним зіткненням із Землею метеороіда (осколка астероїда), або фрагмента ядра комети розміром 50−60 м, що вибухнув в атмосфері на висоті приблизно 7 км. При вибуху звільнилася енергія порядку 10 мегатонн ТНТ (приблизно 500 Хіросім). Причому астероїдна небезпека є небезпекою для всього людства, і вона абсолютно реальна й невідворотна. Наприклад, 1994 р. на Юпітер, найбільшу планету Сонячної системи, упала комета Шумейкерів—Леві 9. Якби ця комета впала на Землю, то ефект від падіння дорівнював би вибуху одного мільйона водневих бомб, кожна потужністю 1 Мт. Вибух однієї ядерної бомби з еквівалентом у 40 Мт уже може зруйнувати велике місто. Існують, наприклад, гіпотези, що зіткнення з гігантським астероїдом спричинило те, що від Землі відірвався осколок, з якого утворився Місяць, а в місці зіткнення виник Тихий океан [1, с. 94].

Учені розділяють астероїди за силою впливу на різні класи: 1) *астероїди типу Тунгуського метеорита* викликають руйнування, які відповідають вибуху ядерної бомби в 40 Мт, що може зруйнувати велике місто. Вибух такого метеорита в густонаселених районах планети може в наш час призвести до загибелі 10 − 100 тис. осіб. Таких астероїдів на небезпечно близькій від Землі відстані може існувати близько одного мільйона. Імовірність зіткнення їх з нашою планетою становить приблизно один разу 100−1000 років; 2) *астероїди діаметром 1 км* під час зіткнення виділяють енергії у тисячу разів більше, ніж у разі Тунгуської катастрофи, а характер і масштаби руйнувань будуть нагадувати вибухи «Санторіа» і «Кракатау», викликані астероїдами діаметром 0.3−0.5 км. Перший з них знищив мінойську цивілізацію, тоді загинуло практично все населення навколишніх островів, зокрема острова Крит. На його береги після вибуху впали морські хвилі висотою понад 200 м. Падіння астероїдів таких розмірів у районах Землі з великою кількістю населення в наш час призвело б до загибелі 1−10 млн. осіб. За розрахунками, імовірність зіткнення з таким астероїдом − один раз у 10 000 − 100 000 років.

Астероїди ж діаметром близько 10 км можуть виділити енергію в 10 млн. разів більшу, ніж Тунгуський метеорит. Прикладом зіткнення Землі з таким астероїдом є катастрофа, що ввійшла в історію за назвою «Великий потоп». Уважається, що вона відбулася 11 тис. років тому і викликала загибель Атлантиди та швидке охолодження атмосфери, як під час ядерної зими. Падіння такого астероїда на Землю призвело б до загибелі 10% усього людства та до зникнення багатьох видів тварин і рослин. Можлива частота таких зіткнень становить один раз у 1−10 млн. років. Зіткнення з велетенським астероїдом (понад 100 км у поперечнику) призведе до глобального знищення всього живого на Землі, крім найпримітивніших форм. Частота зіткнень − один раз у кілька сотень мільйонів років. Очевидно, що таке зіткнення викликає глобальну катастрофу. Говорити про зіткнення з астероїдом, діаметр якого становить приблизно 1000 км, безглуздо, бо в разі такого «контакту» планета Земля просто розвалиться. На міжнародній науковій конференції, що проходила в Євпаторії у вересні 2000 р., був запропонований ще один досить цікавий підхід до розв'язання проблеми. Суть його полягає в тому, щоб «пофарбувати»потенційно небезпечний астероїд дзеркальною фарбою і тоді сонячне світло своїм тиском зрушить його з орбіти. Зрозуміло, що фарбувати треба не ту брилу, яка вже мчиться до Землі, а ту, яка тільки підозрюється щодо небезпеки через багато-багато повних обертів навколо Сонця. Розрахунки показують, на жаль, що навіть для об'єкта діаметром усього 10 м відхилення таким способом на потрібну відстань забере біля 20 тис. років. Нагадаємо, що за оцінками фахівців, така подія трапляється приблизно один раз на століття. Прочитавши це може виникнути відчуття безвиході, і в цьому в якійсь мірі ми будемо праві, однак не повністю. Людство на нинішньому етапі розвитку цивілізації вже може захистити себе від загрози

зіткнення з непрошеними «космічними прибульцями» − кометами і астероїдами. У самі останні роки активність міжнародної наукової громадськості навколо проблеми «Астероїдна небезпека» сильно зросла [2, с. 39].

Про важливість цієї проблеми говорить той факт, що в даний час створені і функціонують дві міжнародні робочі групи. Одна з них ще в 1992 р представила Конгресу США доповідь про реальність проблеми «Астероїдна небезпека» і конкретні заходи щодо її вирішення. Зокрема, пропонується встановити в різних місцях земної поверхні шостій спеціалізованих телескопів з діаметром дзеркала 2,5 м для виявлення і визначення орбіт АЗЗ. Розроблена в США методика такого моніторингу дозволила б з цією системою телескопів виявити протягом найближчих 20 років 90−95% АЗЗ, які становлять потенційну загрозу зіткнення із Землею. Причому, чим раніше астрономи повідомлять про можливе зіткнення астероїда з Землею, тим менше треба буде затратити енергії для його запобігання. Астероїди, які зближуються із Землею, можуть не тільки зруйнувати життя на Землі, але і забезпечити її сировинними ресурсами, джерелами енергії та ін. Україна, володіючи розвиненим науковим потенціалом, не повинна бути осторонь від вирішення цих доленосних проблем людства. Мабуть, настав час для розробки відповідного науково-технічного проекту, що передбачає як наземні, так і космічні дослідження з проблеми «астероїдна небезпека».

Отже, у космосі існує велика кількість небезпечних для життя на Землі об’єктів і явищ. До них відносяться: астероїди, метеорити, комети; віруси заносяться даними об’єктами на землю; «чорні діри» про природу яких сперечаються вчені; народження наднових зірок поблизу нашої планети; катастрофічної сили спалахи на Сонці. Всі ці об’єкти і явища можуть завдати шкоди планеті Земля, змінити її клімат, викликати цунамі, повені тощо, забруднити навколишню середу небезпечними речовинами, призвести до загибелі великої кількості людей, знищити міста і цілі країни, і навіть повністю знищити нашу планету . За своє існування наша планета потерпіла багато атак космічних об’єктів, багато великих об’єкти приводили до зміни клімату на ній і вельми вплинули на її теперішній стан. На тілі Землі залишилося багато «шрамів» від астероїдів, метеоритів, комет. Тому загроза надзвичайних ситуацій космічного характеру реальна, і в першу чергу повинна бути предметом турботи держав. Програми по захисту від космічних напастей повинні гідно фінансуватися і проводиться на якісному рівні всіма країнами разом.«Небезпека глобальна, але не нагальна». Так вважає більшість людей, які хотіли би взагалі не знати про цю небезпеку, оскільки її не можна зараз відвернути. Нагадаємо, що передові країни світу розробляють системи захисту від стихійного лиха (землетруси, шторми, повені тощо), якщо такі події відбуваються не рідше, ніж раз на 100 років. У випадку з астероїдною небезпекою маємо одну подію на 10 чи 100 тис. років. Тобто ця категорія небезпечних явищ не підпадає під звичайне планування захисту людей від стихій, як-то: глобальне потепління та зміни клімату, втрату озону та ядерну небезпеку, інфекційні хвороби, етнічні конфлікти тощо. Чи тут до астероїдної небезпеки?

Література

1. Астрономічний Календар на 2007 рік (видання ГАО АН України) [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://old.mao.kiev.ua/rep_2007.html

2. Лупишко Д. Астероидная опасность: миф или реальность / Дмитрий Лупишко, Ярослав Яцкив // Зеркало недели. Украина. − № 45 [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://gazeta.zn.ua/SCIENCE/asteroidnaya_opasnost_mif_ili_realnost.html

СЕКЦІЯ «МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ»

Вантензін Дарина, Русс Анастасія
студентки 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Ходаковська А.В.

СПОСОБИ ШВИДКОГО ОБЧИСЛЕННЯ

Проблематика полягає в тому, що у сьогодення на допомогу при обчисленні студентам, працівникам приходять калькулятори, і все більша кількість людей не може рахувати усно. Через це не розвивається логічне мислення, гнучкість розуму, пам'ять.

Аналіз основних досліджень і публікацій:

Метою статті є: дізнатися прийоми швидкого числення, довести необхідність уміння швидкого обчислення й ефективне використання цих прийомів.

Виклад основного матеріалу: Прочитавши необхідну літературу, я обрала 5 цікавих способів обчислення.

Вчимося множити на 11:

При множені двозначного числа на 11, необхідно між цифрою одиниць та цифрою десятків вписати суму цих чисел, але якщо сума цифр більша за 10, то один необхідно додати до старшого розряду.

Приклад:

68*11=6(6+8)8=748

254*11=2(5+2)(4+5)4=2794

Множення на 9

Щоб помножити число на 9 необхідно до нього приписати 0, тобто помножити на 10, а після цього відняти початкове значення.

Приклад:

7895*9=78950-7895=71055

Зведення в квадрат двозначного числа, що закінчується на 5.

Аби звести в квадрат двозначне число, яке закінчується на 5, необхідно цифру десятків помножити на цифру, яка більша за неї на одиницю, та до отриманого добутку приписати 25.

Приклад:

55^2 =(5*6)=3025

Множення двозначного числа на 101:

Мабуть, найпростіший спосіб множення, для того щоб отримати добуток необхідно лише приписати число до самого себе.

Приклад:

34*101=3434

Методом Фурроля можна перемножити усно двоцифрові числа від 10 до 20.

Приклад.

12·14=168 множимо так:

А) 2·4=8

Б) 1·2+1·4=6

В) 1·1=1

Множення на 5, 25, 125.

Поділити число відповідно на 2,4,8, а результат помножити на 10,100,1000

48·25=48:4·100=1200

Якщо множник не ділиться на 2,4, або 8 то ділення проводимо з остачею.

Ділення на 5, 25, 125. Помножимо число відповідно на 2, 4, 8 і розділити на 10,100,1000.

Приклад.

220:5=220·2:10=44

Висновки:

Як можна побачити, швидке обчислення − це неважко. Можливо, не все вийде одразу, але, використовуючи ці методи на заняттях або на роботі, можна розвинути швидкість обчислення, логічне мислення, гнучкість розуму, пам’ять, а також економити час.

Література

1. Арутюнян Е. Занимательная математика / Е. Арутюнян, Г. Левитас. – М. : «АСТ–ПРЕСС», 1999. – 368 с.
2. Гарднер М. Математические чудеса и тайны / М. Гарднер. – М. : «Наука», 1978. − 128 с.
3. Татарченко Т. Д. Способы быстрого счета на занятиях / Т. Д. Татарченко // Математика в школе. − 2008. − № 7. − С. 68.

Корноголуб Ауріка
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Смолянкова Т.М.

ФЛЕКСАГОНИ

Флексагони – це багатокутники, складені зі смужок паперу прямокутної або більш складної, зігнутої форми, які володіють цікавою властивістю: при згинанні флексагонів їх зовнішні грані приховуються всередину, а раніше не видимі нашому зору – несподівано з’являються назовні.

Флексагони не настільки часто зустрічаються у нашому повсякденному житті, але не залежно від цього, вони не менш цікаві для вивчення. Зацікавленість вивченням флексагонів на сьогодні можна порівняти з такими відомими топологічними структурами як магічні квадрати, трикутник Керрі, лист і серце Мьобіуса, деформація кавової чашки в бублик (математичне поняття, тор) та ще багато інших.

На перший погляд, може скластися враження, що дані фігури були отримані мас медіа та іншими друкованими виданнями для створення дитячих іграшок чи листівок. Але насправді, формування такого поняття як флексагони, гексафлексагони і формування такої науки як флексологія пройшли довгий і тернистий шлях до визнання. І сьогодні дані фігури розглядаються також із точки зори складної математичної структури.

Флексагони були отримані випадково завдяки одній невеличкій обставині – відмінності у форматі англійських і американських блокнотів. Дана подія відбулася наприкінці 1939 р., коли двадцятитрирічний аспірант з Англії, Артур Х. Стоун, який вивчав математику в Прінстоні, обрізав листи американського блокнота, щоб підігнати їх під звичний формат. Задля розваги, Стоун почав складати з відрізаних смужок паперу різні фігури. Одна з отриманих фігур здалася йому цікавою для вивчення. Коли він перегнув смужку паперу в трьох місцях і з’єднавши кінці, отримав правильний шестикутник. При цьому Стоун звернув увагу на те, що коли шестикутник розкривався, зримою ставала зовсім інша поверхня. Якби обидві сторони вихідного шестикутника були різного кольору, то після згинання видима поверхня змінила б своє забарвлення.

Так був відкритий перший флексагон з трьома поверхнями, який в подальшому отримав назву тригексафлексагон, так як у нього були три поверхні. Постійні моделі були названі гексафлексагонами: «гекса» — через їх шестикутну форму (від грецького «гекс», що означає шість), «флексагонами» — завдяки їх здатності складатися (to flex [англ.] — складатися, згинатися, гнутися).

Незабаром для вивчення таємниці «флексології» був організований «Флексагонний комітет». Крім Стоуна, в нього ввійшли аспірант-математик Бріан Таккерман, аспірант-фізик Річард Фейнман і молодий викладач математики Джон У. Тьюкі.

Розрізняють наступні види флексагонів:

1. *Унагексафлексагон*. Смужку з трьох трикутників розгладжують і кінці її з’єднують так, щоб вийшов лист Мьобіуса з трикутним краєм. Оскільки лист Мьобіуса має тільки одну

сторону і складається з шести трикутників, його можна назвати унагексафлексагоном, хоча у нього немає шести сторін і він не складається.

2. *Дуогесафлексагон*. Представляє собою просто шестикутник, вирізаний з паперу. У нього дві сторони, але він не складається.

3. *Тригексафлексагон*. Існує тільки один різновид цього флексагону, який був описаний вище.

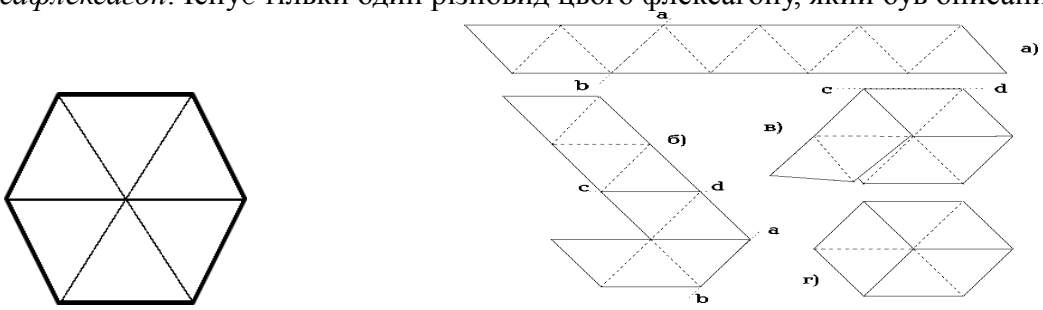

Рис.1. Модуль дуогексафлексагону і тригексафлексагону

4. *Тетрагексафлексагон*. Також існує лише в єдиному варіанті. Його складають з зубчастої смужки, рис. 2а.

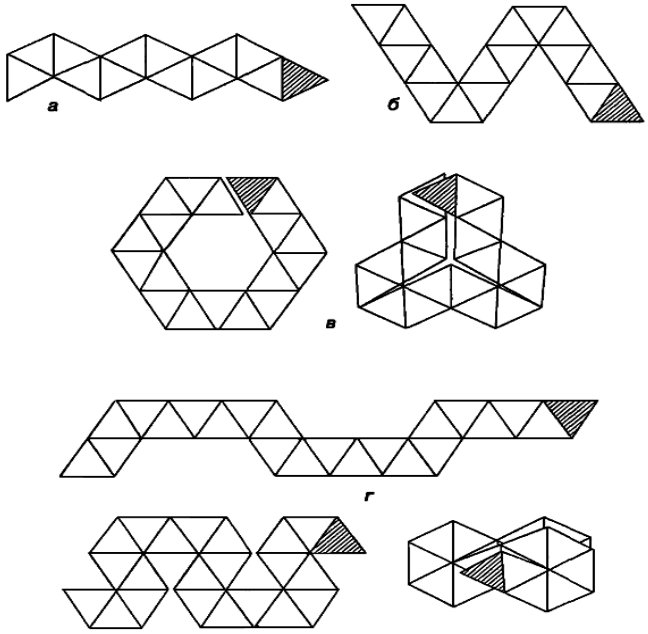

Рис. 2. Зигзагоподібні смужки паперу для складання гексафлексагонів

Заштриховані трикутники служать клапанами для склеювання.

5. *Пентагексафлексагон*. Єдиний різновид цього флексагону складають із смужки, показаної на рис. 2, б.

6. *Гексагексафлексагон*. Існує три різних типи цих флексагонів, кожен з них володіє неповторними властивостями. Два з них можна зробити зі смужок, форма яких показана на рис. 2, в.

7. *Гептагексафлексагон*. Його складають з трьох смужок паперу, зображених на рис. 2, г. Це перша з фігур, які Луї Таккерман назвав «флексагонними вулицями». Поверхні цієї фігури можна перенумерувати так, що на «шляху Таккермана» вони будуть зустрічатися «за порядком номерів», як в будинках на вулиці.

Для того, щоб «відкрити» тригексафлексагон, його потрібно однією рукою взяти за два сусідніх трикутника при спільній вершині, а іншою рукою потягнути за вільний край два протилежні трикутники. Якщо флексагон не відкривається, потрібно взяти інші трикутники.

Іноді ви будете блукати по замкнутому колу: скільки б не намагалися, перед вами будуть відкриватися лише одні і ті ж поверхні. Таккерман досить швидко знайшов найпростіший спосіб виявлення всіх поверхонь будь-якого флексагону: тримаючи флексагон за який-небудь кут, слід відкривати фігуру до тих пір, поки вона «відкривається», а потім

переходити до наступного кута. Цей метод, відомий як «шлях Таккермана», дозволяє побачити всі шість розворотів гексагексафлексагонів за один цикл з 12 згинань.

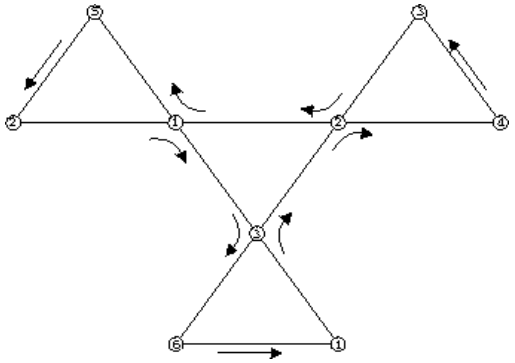

Рис.3. Схема шляху Таккермана на гексагексафлексагоні

Повна математична теорія флексагонів була розроблена в 1940 році Тьюкі і Фейнманом. Крім усього іншого, теорія вказує точний спосіб побудови флексагону з будь-яким числом сторін. У своєму повному вигляді ця теорія так і не була опублікована, хоча окремі її частини згодом були відкриті наново іншими математиками. Серед ентузіастів «флексології» слід назвати і батька Таккермана – відомого фізика Луї Таккермана. Таккерман-старший вніс істотний внесок у теорію флексагонів, розробивши простий, але ефективний спосіб зображати шлях Таккермана у вигляді дерева.

Проте напад японців на Перл-Хабор призупинив роботу «Флексагонного комітету», а війна незабаром розкидала всіх чотирьох його засновників в різні сторони. Комітет все ще сподівався якось зібратися і написати одну або дві статті з викладом теорії флексагонів. Але поки цього не сталося, ніщо не заважає нам, виготовляючи саморобні флексагони, спробувати вивести власну теорію.

Література

1. Гарднер М. Математические головоломки и развлечения: 2-е изд, испр. и дополн. / М. Гарднер // Пер. с англ. – М. : «Мир», 1999. – 447 с.
2. Лойд С. Самые знамените головоломки мира / [сост. и ред. М. Гарднер ; пер. с англ. Ю.Н. Сударева]. – М. : ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1999. – 352 с.

Полякова Юлія
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Смолянкова Т.М.

ТЕОРІЯ ІГОР В ЕКОНОМІЦІ

Існують два погляди на математику і її роль серед інших наук в процесі навчання. З однієї сторони побутує думка, що математика – це щось самостійне. З іншої, її називають лише інструментом, володіти яким корисно і необхідно. Безперечно, вона має широке застосування, але для фахівців з економіки, управління – «менеджерів» математика в основному є інструментом аналізу, організації, управління.

Теорія ігор – це логіко–математичний метод вивчення оптимальних стратегій в іграх. Під грою розуміють процес, в якому приймають участь дві або більше сторін, і які ведуть боротьбу за реалізацію своїх інтересів. Кожна зі сторін має свою мету і використовує деяку стратегію, яка може привести до перемоги або поразки – залежно від поведінки інших гравців. Теорія ігор допомагає обрати найбільш ефективні стратегії з урахуванням відомостей про інших учасників, їх ресурси і можливі вчинки.

Основи теорії ігор зародилися ще в XVIII ст. Вперше математичні аспекти та застосування теорії були викладені в класичній книзі 1944 р. Джона фон Неймана і Оскара Моргенштерна «Теорія ігор і економічна поведінка». Перші концепції даної теорії аналізували антагоністичні ігри, учасники яких поділялися на переможених і тих, що здобували перемогу за їх рахунок. Не зважаючи на те, що теорія ігор вивчала економічні

моделі, до 50-х років XX ст. вона була лише математичною теорією. І лише на поч. 1950-х рр. Джон Неш розробляє методи аналізу ситуацій, в яких учасник або виграє або зазнає поразки. Такі ситуації отримали назву «рівновага по Нешу». Він демонструє, що класичний підхід до конкуренції А. Сміта, коли кожен сам за себе, неоптимальний. Більш оптимальними є ті стратегії, в яких кожен покращуючи свої умови, підвищує їх і для інших. За останні 20–30 років значення теорії ігор і інтерес до них значно зростає, деякі напрямки сучасної економічної теорії неможливо викласти без застосування теорії ігор.

Як це працює? Зміст методу теорії ігор найпростіше пояснити на «проблемі ув'язненого», класичне формулювання якої звучить так: двоє злочинців, А і Б, були заарештовані приблизно в один і той же час на схожих злочинах. Є підстави вважати, що вони діяли у змовою, і поліція, ізолювавши їх один від одного, пропонує їм однакові умови: якщо один з них свідчитиме проти іншого, а другий мовчатиме, то першого звільняють за сприяння слідству, а другий отримує максимальний термін позбавлення волі (10 років). Якщо ж мовчать обидва, їх дії проходять за легшою статтею, і вони засуджуються до 6 місяців. Якщо обидва свідчать проти один одного, вони отримують мінімальний термін (по 2 роки). Кожен ув'язнений обирає, мовчати або свідчити проти іншого. Однак вони не знають що обере інший. Які можливі варіанти подій?

Уявімо гру у вигляді таблиці:

	Злочинець Б **Стратегія «мовчати»**	**Злочинець Б** **Стратегія «зрадити»**
Злочинець А **Стратегія «мовчати»**	Пів року кожному	10 років злочинцю А Визволити злочинця Б
Злочинець А **Стратегія «зрадити»**	10 років злочинцю Б Визволити злочинця А	2 роки кожному

Ігри представляють собою чітко визначені логіко-математичні об'єкти. Гра визначається учасниками, набором стратегій для кожного гравця і умовами виграшу, або штрафу, гравців для кожної комбінації стратегій. Більшість кооперативних ігор описуються характеристичною функцією, в той час як для інших видів частіше використовують нормальну або екстенсивну форму.

Характерні ознаки гри – як математичної моделі ситуації: 1) наявність декількох учасників; 2) невизначеність поведінки учасників, пов'язана з наявністю у кожного з них декількох варіантів дій; 3) не співпадання інтересів учасників; 4) взаємопов'язаність поведінки учасників, оскільки результат, отриманий кожним з них, залежить від поведінки всіх гравців; 5) наявність правил поведінки, відомих всім учасникам.

Теорія ігор, як один з методів прикладної математики, застосовується для вивчення поведінки людини в різних ситуаціях. Спочатку теорія ігор розвивалася в рамках економічної науки, давши змогу зрозуміти і пояснити поведінку економічних агентів в різних ситуаціях. Пізніше область застосування теорії ігор розповсюдилась і на інші соціальні науки; сьогодні ж теорія ігор використовується для пояснення поведінки людей в політології, соціології та психології. Теорія ігор використовується не тільки для передбачення і пояснення поведінки; були зроблені спроби використовувати теорію ігор для розробки теорій етичної або еталонної поведінки. Економісти і філософи застосовували теорію ігор для кращого розуміння гідної поведінки.

Виділяють наступні типи ігор:

1. *Кооперативна/некооперативна гра* − конфлікт, в якому гравці можуть спілкуватися між собою і об'єднуватися в групи для досягнення найкращого результату з нульовою і ненульовою сумою. Гра в якій перемога одного учасника відповідає поразці іншого називають грою з нульовою сумою.
2. *Паралельні та послідовні* − гра, в якій учасники виконують ходи одночасно, або хід одного гравця невідомий іншому, поки не завершиться загальний цикл. У послідовній грі кожен гравець володіє інформацією про попередній хід свого опонента до того, як зробить свій вибір.

3. *З повною і неповною інформацією* − підрозділ послідовних ігор, і назви їх говорять самі за себе.
4. *Мета-ігри* − не є окремим різновидом гри, але застосовується в контексті будь-якого конфлікту, розширюючи його набір правил.

Слід, зазначити на наявність певних меж застосування аналітичного інструментарію теорії ігор, який може бути використаний лише за умови отримання додаткової інформації.

1. У підприємств склалися різні уявлення про гру, в якій вони беруть участь, або коли вони недостатньо проінформовані про можливості один одного. Наприклад, може мати місце неясна інформація про платежі конкурента. Якщо не повною є не дуже складна інформація, то можна спиратись на подібні випадки з урахуванням певних відмінностей.
2. Теорію ігор також важко застосовувати при умові рівноваги задачі. Ця проблема може виникнути навіть в ході простих ігор з одночасним вибором стратегічних рішень.
3. Якщо умови прийняття стратегічних рішень вкрай складні, то гравці часто не можуть обрати кращий для себе варіант. Наприклад, на ринок в різні терміни можуть вступити кілька подібних підприємств або можна спостерігати не зовсім адекватну конкуренцію вже діючих підприємств.

Експериментально доведено, що при розширенні гри до десяти і більше етапів, учасники вже не в змозі користуватися відповідними алгоритмами і продовжувати гру застосовуючи стратегії рівноваги.

На жаль, ситуації реального світу часто дуже складні і настільки швидко змінюються, що неможливо точно спрогнозувати, як відреагують конкуренти на зміну тактики. Проте, теорія ігор корисна, коли потрібно визначити найбільш важливі і основні чинники при прийнятті рішень в умовах конкурентної боротьби. Ця інформація важлива, оскільки дає змогу врахувати додаткові змінні або фактори, які можуть вплинути на ситуацію, і тим самим підвищити ефективність рішення.

Насамкінець слід підкреслити, що теорія ігор є дуже складною областю знань. Використовуючи її методи, слід бути обережним і чітко визначити межі застосування. Не варто недооцінювати всю різноманітність факторів і умов гри. Через багатофакторність і складність застосування даної теорії, рекомендується застосовувати її лише для прийняття стратегічних рішень. Одноразове застосування відповідного інструментарію є найбільш ефективним стратегічним вибором, у тому числі при підготовці суттєвих кооперацийних договорів.

Література

1. Ковалев В. В. Финансовый анализ: учеб.пособие / В. В. Ковалев. – М. : «Финансы и статистика», 2000. – 320 с.
2. Печерский С. Л. Теория игр для экономистов. Вводный курс : [Учеб. пособ.] / С. Л. Печерский, А. А. Беляева. – СПб. : Изд-во Европ. Ун-та в С.-Петербурге, 2001. – 342 с.
3. Экономико-математические методы и прикладное моделирование: учеб.пособие / [под ред. В.В. Федосеева]. − М.: «ЮНИТИ», 2002. – 391 с.

Шульга Борис
студент 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл.-метод. Калашникова Н.Ю.

П’ЯТИЙ ПОСТУЛАТ ЕВКЛІДА

Для побудови геометрії досить вибрати лише кілька положень, взявши їх безпосередньо з практики, і з допомогою логічних міркувань отримати інші необхідні міркування. Положення слід називати аксіомами, слідства з них теоремами. Давньогрецький геометр Евклід Олександрійський є автором праці «Начала», в якому перераховуються аксіоми − положення, які приймаються без доказів. Потім в суворій відповідності з

правилами формальної логіки даються положення, які випливають з аксіом − теореми. Деякі аксіоми Евклід назвав постулатами. Їх п’ять:

− через дві точки можна провести пряму;

− пряму можна продовжити в обидві сторонни;

− навколо будь-якої точки довільним радіусом можна провести коло;

− усі прямі кути рівні між собою;

− якщо дві прямі на площині в перетині з третьої утворюють внутрішні односторонні кути, сума яких менше двох прямих кутів, то ці прямі перетинаються (інше формулювання: в площині через точку, що не лежить на даній прямій, можна провести одну і тільки одну пряму, паралельну даній).

Останній п’ятий постулат звернув на себе особливу увагу, оскільки формулювався значно складніше і не був інтуїтивно зрозумілий як інші. Багато вчених протягом 2-х тисяч років намагалися довести п’ятий постулат як теорему, використовуючи різні припущення.

Проблема «п’ятого постулату» була вперше вирішена професором Казанського університету, геніальним російським математиком Миколою Івановичем Лобачевским (1792−1856 рр.), який відкрив в 1862 р. першу неевклідову геометрію, звану так само «гіперболічної». Незалежно від нього до того ж відкриття прийшли Карл Фрідріх Гаус і молодий угорський математик Янош Бойяї.

Сукупність теорем геометрії, що не залежать від евклідової аксіоми паралельності, угорський математик Янош Бойяї назвав «абсолютною» геометрією. А всі інші теореми, тобто ті, при доведенні яких ми безпосередньо або побічно опираємося на V постулат, становить власне евклідову геометрію.

Два тисячоліття безплідних зусиль і катастроф будь-яких спроб (в тому числі і своєї власної, заснованої на методі доведення «від супротивного») довести V постулат, привели Лобачевського до думки про те, що цей постулат не залежить від інших аксіом геометрії Евкліда, тобто з них не випливає, і тому його не можна довести.

Геніальність Лобачевського полягала в тому, що на відміну від своїх попередників при отриманні негативних результатів в спробі довести п’ятий постулат Евкліда не прийняв його за аксіому, а спробував створити власну геометрію, таку ж несуперечливу, як і геометрія Евкліда. Геометрія Лобачевського як це не дивно найбільш правильно відображає картину світу. Її зв’язок з геометрією Евкліда можна розглядати як зв’язок теорії відносності з класичною механікою Ньютона. І механіка Ньютона, і геометрія Евкліда в повній мірі відображають поведінку навколишнього світу, але не дають відповіді на питання про влаштування глобального світу, в масштабі Всесвіту. Геометрія Евкліда є граничним випадком неевклідової геометрії. З цієї точки зору, аксіоми Евкліда і виводяться з них теореми висловлюють властивості «ідеальних» об’єктів, яким повинні відповідати передбачувані експериментальні факти.

Серед неевклідових геометрій можна виділити наступні:

− *геометрія Лобачевського, Гауса, Бойяї* − у площині через точку А поза прямою а можна провести більше однієї прямої, паралельної даній;

− *сферична геометрія* − геометрія на поверхні сфери, основні факти якої були вивчені ще в давнину, в зв’язку з завданнями астрономії. Справа в тому, що поверхня Землі являє собою практично правильну сферу, тому необхідна була геометрія, що забезпечує правильність розрахунків в умовах викривлених поверхонь;

− *геометрія Рімана* − грунтувалася на сферичної геометрії. Ріман істотно розширив список теорем і аксіом. Геометрія Рімана − одна з трьох «великих геометрій» (Евкліда, Лобачевського і Рімана). Якщо геометрія Евкліда реалізується на поверхнях з постійною нульовою гауссовою кривизною, Лобачевського − з постійною негативною, то геометрія Рімана − реалізується на поверхнях з постійною позитивною гаусом кривизною. В геометрії Рімана пряма визначається двома точками, площина − трьома, дві площини перетинаються по прямій і тощо. Але через дану точку можна провести до прямої жодної паралельної. Зокрема, в цій геометрії є теорема: сума кутів трикутника більше двох прямих. Історично

геометрія Рімана з'явилася пізніше двох інших геометрій (у 1854 р.). Геометрія Рімана схожа на сферичну геометрію, але відрізняється тим, що будь-які дві «прямі» мають не дві, як в сферичної, а тільки одну точку перетину. Тому іноді геометрією Рімана називають геометрію на сфері, в якій протилежні точки ототожнені; таким чином зі сфери виходить проективна площину;

− *модель Пуанкаре* − Сходить з плоскості Рімана шляхом стереографической проекції сфери на площину.

Панівна до Лобачевського думка про непорушність геометрії Евкліда значною мірою ґрунтувалася на вченні відомого німецького філософа І. Канта (1724−1804 рр.), родоначальника німецького класичного ідеалізму. Кант стверджував, що людина впорядковує явища реального світу відповідно до апріорним уявленням, а геометричні уявлення і ідеї нібито апріорні (латинське слово aprior означає − спочатку, заздалегідь), тобто, не відображають явищ дійсного світу, не залежать від практики, від досвіду, а є вродженими людському світу, раз і назавжди зафіксованими, властивими людському розуму, його духу. Тому Кант вважав, що Евклідова геометрія непохитна, незмінна, і є вічною істиною. Ще до Канта геометрія Евкліда вважалася непорушною, як єдино можливе вчення про реальний простір.

Відкриття неевклідової геометрії довело, що не можна абсолютизувати уявлення про простір, що «вживана» (як назвав Лобачевський геометрію Евкліда) геометрія не є єдино можливою, однак це не підірвало непорушність геометрії Евкліда. Отже, в основі геометрії Евкліда лежать не апріорні, вроджені розумові поняття і аксіоми, а такі поняття, які пов'язані з діяльністю людини, з людською практикою. Тільки практика може вирішити питання про те, яка геометрія вірніше викладає властивості фізичного простору.

Протягом XVIII ст. знаходилося все більше підтверджень того, що все слідства, отримані з основних аксіом, особливо в астрономії і механіці, узгоджуються з даними експериментів. А оскільки ці слідства вийшли з використанням існуючого в той час математичного апарату, досягнуті успіхи сприяли зміцненню думки про істинність аксіом Евкліда, яка, як казав Платон, «ясна кожному» і не підлягає обговоренню.

З появою неевклідової геометрії відразу ж виникло кілька філософських проблем. Оскільки претензія на апріорну необхідність аксіом відпала, залишався єдиний спосіб перевірки їх «істинності» − експериментальний. Але, як пізніше зауважив А. Пуанкаре (1854−1912 рр.), в описі будь-якого явища приховано таку силу-силенну фізичних припущень, що жоден експеримент не може дати переконливого доказу істинності чи хибності математичної аксіоми. Крім того, навіть якщо допустити, що наш світ є «неевклідовим», чи випливає з цього, що вся евклідова геометрія помилкова? Наскільки відомо, жоден математик ніколи не розглядав таку гіпотезу всерйоз. Інтуїція підказувала, що і евклидова і неевклідова геометрії є прикладами повноцінної математики.

Література

1. Клайн М. Математика. Утрата определенности / М. Клайн. − М. : «Мир», 1984. − 446 с.
2. Берже М. Геометрія ; в 2-х т. : Т. 2. − Ч. 5 : Внутренняя геометрия сферы, гиперболичческая геометрия / М. Берже ; [пер. з франц.]. − М. : «Мир», 1984. − 928 с.
3. История математики с древнейших времён до начала XIX века ; в 3-х т. : Т. 1 : История математики с древнейших времен до начала нового времени / [под ред. А. П. Юшкевича]. − М., Наука, 1970. − 344 с.
4. История математики с древнейших времён до начала XIX века ; в 3-х т. : Т. 2 : Математика XVII столетия / [под ред. А. П. Юшкевича]. − М., Наука, 1970. − 296 с.
5. История математики с древнейших времён до начала XIX века ; в 3-х т. : Т. 3 : Математика XVIII столетия / [под ред. А. П. Юшкевича]. − М., Наука, 1972. − 486 с.
6. Прасолов В. В. Геометрія Лобачевского / В. В. Прасолов. − М. : МЦНМО, 2004. − 264 с.

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ»

Донська Дар'я
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Мордвінова І.О.

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ РЕГІОНУ

В умовах глобалізації економічний розвиток будь-якої країни чи окремо взятого регіону тісно пов'язаний з потенціалом інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів.

Інвестиційна привабливість – це сукупність суб'єктивних і об'єктивних умов, які сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки на макро-, мезо- і мікрорівнях. Головна суть інвестиційної привабливості полягає в реалізації стратегії отримання максимального прибутку від вкладеного капіталу. Тому на сьогодні при розробці і прийнятті інвестиційних рішень іноземний інвестор спирається на дослідження конкурентоспроможності регіональної економіки та звертає увагу на регіони, які є більш привабливими. Це сприяє поглибленню оцінки загальної економічної ситуації у регіонах, визначає напрямки формування сприятливого інвестиційного середовища.

Метою даного дослідження є аналіз сучасного стану залучення іноземного капіталу в економіку Запорізької області.

Запорізька область розглядається як цінний ресурс для подальшого всебічного розвитку регіону, бо має певні конкурентні переваги, які дозволяють їй досягти провідних позицій серед інших областей України у процесі залучення інвестицій. Це: вигідне економіко-географічне положення; багаті мінеральні ресурси, які налічують понад 20 різновидів корисних копалин; сприятливі природо-кліматичні умови максимально сприяють розвитку сільського господарства, курортів та туризму; достатньо і всебічно розвинена транспортна інфраструктура регіону.

У рейтингу інвестиційної привабливості 2014 р. згідно дослідження Київського міжнародного інституту соціології Запорізька область посідає 12-те місце серед регіонів України. Найсильнішою стороною області є активне застосування інновацій (3-тє місце в списку регіонів за цим фактором). Високими є також позиції області за наявністю природних та земельних ресурсів (7-ме місце), величиною споживчого ринку (9-те місце) та діловою активністю (10-те місце) [2].

Формування позитивного інвестиційного іміджу Запорізької області залежить від ряду причин, бо інвестиційні пріоритети тієї чи іншої галузі визначаються здатністю підприємств забезпечити високу і швидку рентабельність інвестицій.

У контексті привабливості для інвесторів, Запорізька область досягла певних успіхів і знаходиться на десятому місці по залученню ПІІ серед регіонів України. В економіці області працює 1,9% вкладеного в Україну іноземного капіталу. Регіон займає 18 місце за темпом зростання обсягу ПІІ – 78,7%, та 10 місце за обсягом ПІІ на 1 особу – 501 дол. На 1 січня 2015 р. в економіку Запорізької області за весь період від початку інвестування вкладено 885,2 млн. дол. ПІІ.

Розподіл ПІІ за видами економічної діяльності в Запорізькій області є нерівномірним і не відповідає потребам модернізації економіки. Традиційно, найбільш привабливою галуззю економіки в Запорізькій області залишається промисловість – 81% внесеного в область капіталу (716,8 млн. дол.). У галузевому розрізі найбільш привабливими для іноземних інвесторів є машинобудування (27% загального обсягу ПІІ), металургія та обробка металу (25%), харчова промисловість (13%), оптова та роздрібна торгівля (13%) і добувна промисловість (4,5%).

Інвестиційний фонд Запорізької області на 1січня 2010 р. налічував 53 країни, на початок 2015 р. – 50. У географічній структурі надходження ПІІ до Запорізької області

переважають країни Європейського Союзу. До десятки основних країн-інвесторів у 2014 році ввійшли: Кіпр, Швеція, Корея, Естонія, Панама, Ірландія, Словаччина, Швейцарія, Бермудські острови, Беліз [1]. Низька диверсифікація джерел залучення ПІІ може становити ризик залежності економіки області від політики вищезазначених країн.

Основними перешкодами для інвестування в Запорізькій області є високий рівень корупції, робота судової системи, строки розгляду документації державними органами, а також податковий режим і митні процедури.

Таким чином, посилення формування уявлення про Запорізьку область як про регіон з багатою культурою, розвинутим туристичним, аграрним та індустріальним потенціалом, як надійного партнера, потребує подальшої активізації ефективної інвестиційної політики та інформаційно-презентаційної діяльності, спрямованої на підвищення міжнародного авторитету області.

Серед 3 першочергових кроків, які необхідно здійснити для покращення інвестиційного клімату України, є: 1) забезпечення широкомасштабного мирного врегулювання ситуації на Донбасі; 2) здійснення податкової реформи; 3) проведення антикорупційної реформи. Враховуючи всю специфіку та складність прийняття іноземними інвесторами рішення про вкладення капіталу за кордон, вагому увагу в цьому питанні треба наділити ролі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, на яких покладається обов'язок у цілеспрямованій роботі з інвесторами та формуванні позитивного іміджу української економіки та, зокрема, Запорізької області.

Література

1. За матеріалами Запорізької обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://www.mfa.gov.ua/data/upload/publication/uk/ua/12751/23208.htm

2. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів за 2014 рік. Підготовлено Київським міжнародним інститутом соціології у партнерстві з Інститутом економічних досліджень [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://uk.xlibx.com/4ekonomika/296551-42.

Кузнєцова Анастасія
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Мордвінова І.О.

ДИНАМІКА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

Добробут населення країни в значній мірі залежить від співвідношення номінальної і реальної заробітної плати.

Номінальна заробітна плата – це сума коштів, яку одержують працівники за виконання обсягу робіт відповідно до кількості та якості затраченої ними праці, результатів праці [2].

У ринкових умовах в будь-які періоди і в різних районах країни ціни на товари різні, тому на однакову заробітну плату можна придбати різну кількість товарів. Тому розрізняють реальну заробітну плату, яка відображає сукупність матеріальних, культурних благ, а також послуг, які може придбати працівник на номінальну заробітну плату. Розмір реальної заробітної плати залежить від величини номінальної заробітної плати і рівня цін на предмети споживання і послуги [2].

Мета даної роботи полягає в дослідженні та аналізі зміни номінальної та реальної заробітної плати в Україні протягом останніх років, тобто знаходженні співвідношення між грошовою сумою, яку отримує працівник за свою працю, і товарами та послугами, які він реально здатен придбати.

Номінальна і реальна заробітна плата не обов'язково змінюються в одному і тому самому напрямі. Наприклад, номінальна заробітна плата може підвищитись, а реальна заробітна плата в той же час – знизитись, якщо ціни на товари і послуги зростали швидше, ніж номінальна заробітна плата. Така ситуація характерна і для України. Динаміку зміни заробітної плати (номінальної та реальної) наведено в таблиці 1.

Підвищення номінальної зарплати на перший погляд свідчить про певне поліпшення добробуту трудящих. Але точнішим показником тут є реальна заробітна плата.

Аналізуючи наведені дані, можна встановити зворотню залежність між темпами зростання реальної заробітної плати та індексом споживчих цін та пряму – між темпом зростання номінальної заробітної плати та інфляцією. Така залежність пояснюється намаганням компенсувати підвищення вартості товарів та послуг за рахунок збільшення заробітної плати в грошовому виразі. У 2000 р. темп інфляції склав 128,2% − номінальна заробітна плата у відношенні до попереднього року становила 129,6%; аналогічною виявляється ситуація у 2005, 2008 і 2015 роках, де відповідно спостерігається зростання темпів інфляції до попереднього року, а саме 113,5%, 125,2% та 145,2%. Номінальна заробітна плата по відношенню до попереднього року склала відповідно 136,7%, 133,7% і 112,7% [1].

Зниження реальної заробітної плати спостерігається тоді, коли темп інфляції більший за темп зростання номінальної заробітної плати. Це спостерігалося у 1999, 2009, 2014 та 2015 роках: індекс споживчих цін – 122,7, 115,9, 112,7 і 145,2% проти темпів зростання номінальної заробітної плати: 115,5, 105,5, 107,9 і 112,7% відповідно; реальна заробітна плата по відношенню до попереднього року становить 91,1, 90,8, 95,7 і 77,6% [1].

Табл. 1

Динаміка зміни номінальної та реальної заробітної плати, індексу споживчих цін у 1999−2015 рр.

Рік	Номінальна заробітна плата, % до попереднього року	Реальна заробітна плата, % до попереднього року	Індекс споживчих цін (інфляція), %
1999	115,7	91,1	122,7
2000	129,6	99,1	128,2
2001	135,2	119,3	112,0
2002	121,0	118,2	100,8
2003	122,8	115,2	105,2
2004	127,5	123,8	109,0
2005	136,7	120,3	113,5
2006	129,2	118,3	109,1
2007	129,7	112,5	112,8
2008	133,7	106,3	125,2
2009	105,5	90,8	115,9
2010	121,1	111,0	109,1
2011	116,0	107,4	108,0
2012	114,4	115,1	99,4
2013	108,1	109,6	98,6
2014	107,9	95,7	112,7
2015	112,7	77,6	145,2

Зниження темпів зростання реальної заробітної плати – негативна тенденція, бо призводить не до поліпшення рівня життя, а до стагнації чи навіть погіршення. При показнику темпу зростання менше 100%, спостерігається зниження рівня добробуту населення по відношенню до попереднього року, тобто зменшується кількість товарів та послуг, які реально придбати за отримані кошти [2].

В процесі даного дослідження встановлено, що темпи зростання номінальної і реальної заробітної плати не обов’язково змінюються в одному і тому самому напрямі. Так, під впливом інфляції номінальне підвищення заробітної плати може відбуватися при

зменшенні реальної купівельної спроможності – реальної заробітної плати. Це й спостерігається в 1999, 2009 2014 та 2015 рр.

Література

1. Державна служба статистики України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua.
2. Кузнєцова Л. І. Заробітна плата − показник добробуту населення / Л. І. Кузнєцова , В. П. Кузьменко // Економіст. − 2005. − № 10 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://ua-ekonomist.com/11508-mnmalna-zarplata-ukrayincv-zmenshilas-vtrich.html

Омельченко Алла
студент 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Гельман В.М.

ДЕВАЛЬВАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ВАЛЮТОЮ

Першим викликом для економіки внаслідок девальвації гривні стало те, що в умовах економічної кризи, проведення воєнних дій, розриву зовнішньоекономічних зв'язків з Росією, відсутності припливу інвестицій та недостатніх можливостей запозичувати дешеві ресурси на міжнародних ринках виникли значні проблеми у процесі формування пропозиції іноземної валюти в Україні.

Гривня є внутрішньою валютою, тому її курсоутворення прямо залежить від пропозиції іноземної валюти, яка формується за рахунок обсягів її надходження на внутрішній ринок. І якщо ці надходження зменшуються, а попит на валюту залишається незмінним або зростає, то гривня починає знецінюватися на тлі зростання дефіциту пропозиції іноземної валюти.

За таких умов практично неможливим стає забезпечення стабільності курсу національної валюти шляхом проведення валютних інтервенцій центральним банком, оскільки валютні резерви не поповнюються, а обсяги інтервенційних операцій зростають.

Девальвація − офіційне зменшення золотого вмісту грошової одиниці чи зниження курсу національної валюти щодо золота, срібла, певної іноземної валюти. У сучасних умовах термін застосовується для ситуацій значного зниження курсу національної валютивідносно «твердих» валют (зазвичай, щодо долара США, євро, SDR). Девальвація розглядається як інструмент центральних банків з управління національною валютою, протилежний ревальвації [2].

В умовах плаваючого валютного курсу не відбувається прямого офіційного призначення вартості національної валюти. Центральний банк може лише непрямими методами (валютними інтервенціями) змінювати курс. У цих умовах девальвація буде не результатом прийняття офіційного документа, а результатом зміни вартості валюти під впливом ринкових механізмів.

Розрізняють офіційну (відкриту) і приховану девальвацію. Під ризиком девальвації валюти розуміється ризик різкого стресового зниження курсу валюти щодо інших валют. Можливість оцінки ризику девальвації істотно залежить від того, в якій формі вона відбувається. Зниження керівництвом країни фіксованого курсу може бути передбачене заздалегідь; стихійна девальвація, викликана нездатністю регуляторних органів підтримати курс валюти, складно піддається оцінці.

На очікуваннях різкого падіння курсу валюти інвестори починають вкладати гроші в матеріальні блага. Але, тим не менше, це є крайнім заходом. Причинами девальвації національної валюти можуть бути інфляція або дефіцит платіжних балансів [2].

Хоча девальвація спричинюється макроекономічними факторами, безпосереднє зниження курсу валюти викликається рішенням регуляторних органів у країні. Таким рішенням може бути офіційне зниження фіксованого національним банком країни курсу, відмова від підтримки курсу валюти, відмова від прив'язки курсу валюти до валют інших

країн або валютних кошиків з метою зменшення дефіциту платіжного балансу країни, підвищення конкурентоспроможності вироблюваних товарів на світовому ринку, стимулювання внутрішнього виробництва.

Наслідки девальвації мають як позитивні, так і негативні сторони. Серед позитивних вирізняють: стимулювання експорту, оскільки експортер при обміні вирученої іноземної валюти на свою знецінену валюту отримує девальваційний дохід, підвищення попиту на вітчизняні товари усередині країни, зниження темпів витрачання золотовалютних резервів країни.

Серед негативних вирізняють такі: втрата довіри до валюти, що знецінюється, підвищення ціни на імпортні товари, що робить їх менш конкурентоспроможними порівняно з місцевими (вітчизняними) товарами і тому обмежує імпорт, тобто відбувається імпортозаміщення. Від цього страждає населення, а також підприємства, що купують іноземні сировину, деталі, обладнання, технології тощо [1].

Таким чином, девальвація спричиняє подорожчання імпортованих товарів і здешевлення власних, експортованих в інші країни. Тому девальвація може використовуватися як засіб зовнішньоторговельної експансії, що дає змогу розширити межі своєї держави для майбутнього панування.

Література

1. Брегель Э. Я. Политическая экономия капитализма / Э. Я. Брегель. – М. : «Международные отношения»,1968. – 640 с.
2. Дубинський О. Фінансова недовіра / О. Дубинський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.epravda.com.ua/publica tions/2014/11/3 502509/.
3. Економічна енциклопедія : У 3-х т. : Т. 1. / [під ред. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.

Свириденко Євгенія
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Переверзєва А.В.

РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Постановка проблеми. На сучаснчы аа ньому етапі розвитку національної економіки нагальною проблемою є низький рівень життя населення, та бідність. Значна диференціація умов і рівня життя населення, нерівномірність розподілу доходів, низькі рівень соціальних стандартів не відповідає економічним реаліям стримують інтеграцію Україну у ЄС. Тому сучасні тенденції у розвитку українського суспільства вимагають позитивних зрушень у національній економіці та пошуку ефективних методів підвищення рівня та якості життя населення. У зв'язку із цим, питання щодо рівня життя населення та його відповідності міжнародним критеріям, особливо в умовах активізації інтеграційних процесів, є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти рівня життя населення досліджувалися українські та зарубіжні вчені, а саме: О. І. Амоша, Д. П. Богиня, П. Т. Бубенко, М. І. Долішній, В. В. Онікієнко, С. І. Дорогунцов, В. С. Пономаренко, М. О. Кизим, Е. М. Лібанова, С. Валентей, А. Дауренбеков, В. Ф. Майєром, В. М. Жеребіним, Т. С. Клебанова, О. В. Кузнєцова, В. О. Мандибура, О. В. Горшеніна, Н. М. Рімашевська, О. Ф. Новикова, В. Я. Райциним, О. Є. Сурикова та інші [1-4]. Разом з тим, слід зазначити, що питання співставлення національних та міжнародних стандартів рівня життя населення потребує додаткого дослідження і обгрунтування, а національні стандатри вимагають адаптації до реалій сучасної економіки та міжнародних критеріїв.

Рівень життя – це характеристика економічного добробуту населення, що вимірюється як реальний дохід на душу населення та кількістю населення, яка проживає за межею бідності.

Для аналізу й оцінки життєвого рівня населення використовують різні показники, такі як обсяг валового внутрішнього продукту, національного і реального доходу на душу населення, обсяг послуг на душу населення, середній рівень заробітної плати, забезпеченість житлом та інші. Окрім того, життєвий рівень населення країни характеризують показники середньої тривалості життя, народжуваності і смертності населення.

Згідно з нормативами чи стандартами виокремлюють такі рівні життя населення:

– достаток – це рівень життя, який дає змогу користуватись усіма благами, що забезпечують всебічний розвиток людини;

– нормальний рівень життя – забезпечує раціональне споживання відповідно до науково обґрунтованих норм та нормативів, що дає можливість людині відновлювати свій фізичний та інтелектуальний потенціал;

– бідність – це рівень життя, за якого споживання перебуває на рівні збереження працездатності як нижньої межі відтворення життєвих сил [5].

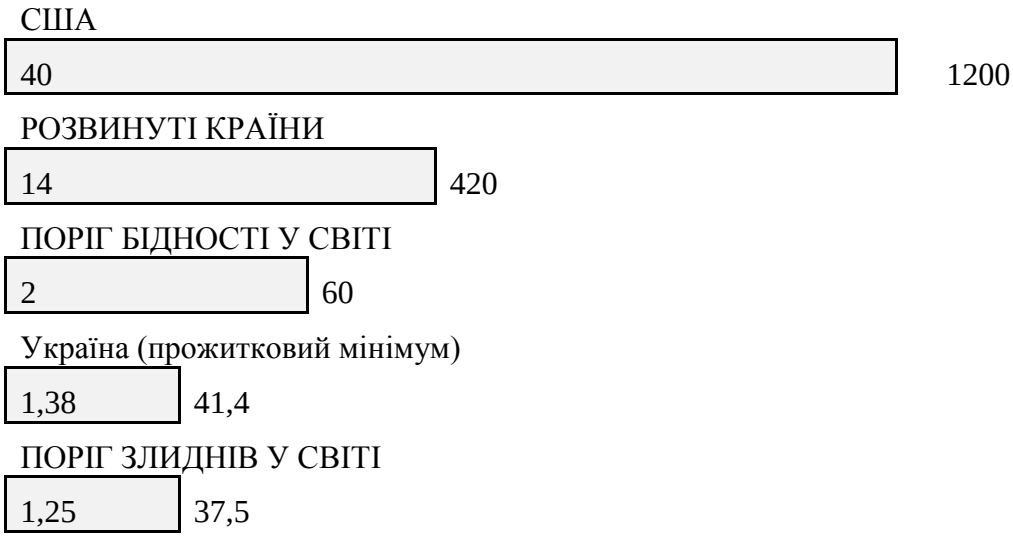

Рис. 1 Межа бідності в Україні та світі

Зупинимося більш детально на визначення межі бідності, з якою безпосередньо пов'язаний рівень життя населення. За стандартами ООН, якщо людина витрачає на проживання та продукти харчування менше 5 доларів на день, а на місяць менше 150 доларів, то вона живе за порогом бідності. Сьогоднішні 1176 грн. прожиткового мінімуму в Україні – це близько 50 доларів на місяць, тобто 1,5 долари на день на одну особу. Прожитковий мінімум – це не тільки харчування, це і проїзд в транспорті, і побутові послуги, і комунальні послуги, і одяг. Зовсім не враховують у прожитковий мінімум медичні послуги та освіту. Якщо проаналізувати ці чинники, то можна зрозуміти, що українці в більшості своїй знаходяться за порогом абсолютної бідності. Щоб українці вкладалися у «стандартні» 5 доларів на день, в Україні, за курсом Нацбанку, мінімальна заробітна плата мала б становити приблизно 3750 гривень. За даними ООН за межею бідності проживає більше 80 % населення [6].

Наведена на рисунку 1 статистична інформація показує, що більшість населення України перебуває майже на порозі злиденності, адже прожитковий мінімум перебуває на рівні 1,38 дол. на день, а мімінальна заробітна плата складає 1,5 на день.

Висновки. Основними перспективними напрямами та заходами щодо підвищення рівня життя населення є перш за все скорочення бідності. Для цього вкрай необхідно вдосконалити нормативно-правову базу та політику оподаткування, наприклад встановити поріг неоподаткування на рівні 5 доларів на день (3750 грн на місяць) на кожного члена сім'ї, а також для покращення умов життя українського населення також пропонують знизити податок на ввезення і реалізацію продуктів з 20 до 7 відсотків.

Література
1. Іляш О. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини / О. І. Іляш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://westudents.com.ua/glavy/15867-rven-jittya-naselennya.html.
2. 80 відсотків населення України живе за межею бідності – ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.radiosvoboda.org/content/article/26959841.html.
3. Валентей С. Человеческий потенциал: новые измерители и новые ориентиры / С. Валентей, Л. Нестеров // Вопросы экономики. – 1999. – № 2. – С. 90–102.
4. Жеребин В. М. Уровень жизни населения / В. М. Жеребин, А. Н. Романов. – М.: «ЮНИТИ-ДАНА», 2002. – 592 с.
5. .Майер Е.Ф. и др. Планирование социального развития и повышение уровня жизни народа. – М.: МГУ, 1998. – 271 с.
6. Мандибура В. О. Рівень життя населення та механізми його регулювання : автореф. дис. … д-ра екон. наук / В. О. Мандибура ; НАН України. – К., 1999. – 36 с.

СЕКЦІЯ «ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ»

Великоіван Анастасія
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Тяпкіна Н.І.

ЕТИЧНІ НОРМИ В МЕРЕЖЕВИХ ВИДАННЯХ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Із здобуттям незалежності в Україні швидко розвивається система ЗМК різних форм власності, розпочалося використання інформаційних ресурсів у всіх сферах діяльності суспільства, виокремлення нових видів медіа. Поряд з традиційними, широко розповсюдженими мас-медіа (друковані ЗМІ, радіо, телебачення, кінохроніка), все популярнішими стають такі елементи інформаційного простору як: електронні ЗМК (електрона пошта, веб-сайти, блоги, форуми та ін.), інформаційні інститути (агентства преси, прес-бюро, прес-служби, інформаційні відділи). Зараз постала проблема глобальної етики серед опублікованих матеріалів. На часі привернення уваги до цього важливого питання.

Це питання на порозі ХХ−ХХІ ст. досліджували у своїх працях такі науковці як: К. Вейлер та Р. Маурер («Мережеві ЗМІ – друга журналістика?»), В. Іванов, В. Сердюк («Журналістська етика»), З. Калмикова та Л. Коханова (навчальний посібник «Інтернет-журналістика»), К. Крістіанс, М. Факлер, К. Річардсон («Медіяетика: практичні випадки та моральні міркування»), О. Кузнецова («Професійна етика журналіста»), К. Подурець («Журналіст в Інтернеті»), С. Лебедєв («Навчальний посібник зі створення публікацій для Інтернету»), В. Різун («Теорія масової комунікації») тощо [2].

Журналістська етика – набір правил і норм поведінки, яких мають дотримуватися всі, хто збирає, опрацьовує та поширює масову інформацію [5]. У добу комп'ютеризації з'явилися нові види ЗМІ – електронні (мережеві) видання. А разом з ними і нове поняття етики – мережева етика. Специфіка мережевої етики полягає в тому, що етичні вимоги для кожного інтернет-видання різні. Але є загальні етичні вимоги, спільні для всіх: ціннісні засади, етичні норми, етикетні правила, відповідальність, регулювання як саморегулювання. Також існують етичні кодекси журналіста, у своїх працях їх виділяють З. Партико, В. Іванов, О. Ровенчак, але в жодному з таких кодексів не йдеться про етику в нових ЗМІ. Згідно зі спостереженнями можемо виділити основні етичні проблеми, які відбуваються в мережевих виданнях:
− спам;
− навмисне перекручування інформації;
− образи, наклепницькі, необґрунтовані звинувачення і навішування ярликів;
− дискримінація;

− оприлюднення імен, фотографій, особистих розмв без офіційного дозволу на це;
− розголошення джерел інформації;
− реклама з неактуальною інформацією;
− «джинса»;
− опублікування інформації без перевірки істинності матеріалу;
− оприлюднення секретної інформації;
− плагіат. [1, с. 112; 5]

У своєму дослідженні ми спостерігали порушення цих норм у таких ЗМК як: регіональні ОДТРК, всеукраїнські телеканали, «Вести», «Комсомольская правда в Украине», «Сегодня», «Газета по-українськи», «Lb.ua», «Українська правда», «УНІАН», «Сегодня». Але окремо треба виділити порушення норм моралі та етики як стилістичний прийом, задля активізації у реципієнтів кращого та простішого сприйняття інформації. Таку тенденцію можна прослідкувати на «радіо Рокс» в щоденній рубриці «Суть Событій» та в блогах «Свирида Опанасовича», «Вчорного кота», «Клєр Захаровни» та ін.. Навмисне викривлення мовних конструкцій та присвоєння образів, ярликів, стереотипів лише спонукають більший попит на якіснішу інформацію.

Очевидно, що як у міжнародному праві, законах моралі та етики, так і в нормативно-правових актах окремих держав діяльність ЗМІ чітко регламентована, а їхні права і свободи – строго врегульовані. Проте далеко не все можна звести до формальної правової сфери. Головний принцип етичних норм говорить: «Автор повинен так подати своє повідомлення, щоб воно завдавало якнайменшої шкоди всім сторонам»[3, с. 145]. Усі ЗМК в певній мірі порушили це правило, тому читаючи інформацію на інтернет ресурсах, потрібно усвідомлювати всю значущість її істинності та етичності. Кожен день ми стикаємося з незчисленною кількістю інформації як правдивої, так і навпаки. Але якщо хочете правди – відшукайте її самостійно.

Література

1. Квіт С. Масові комунікації : [підручник] / С. Квіт.− К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. − 206 с.
2. Кузнецова О. Д. Мережева етика журналістів / О. Д. Кузнецова // Медіакритика. − 2011. − № 14 [Електронний режим]. − Режим доступу: http://www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html
3. Партико З. В. Загальне редагування : нормативні основи : [навч. посіб.] / З. В. Партико. – Л: ВФ «Афіша», 2006. – 416 с.
4. Різун В. В. Теорія масової комунікації : [підруч. для студ. галузі 0303 «журналістика та інформація»] / В. В. Різун. − К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008.− 260 с.
5. Журналістська етика [Електронний режим]. − Режим доступу : http://uk.wikipedia.org
6. Проблеми мережевої етики (дослідження) [Електронний режим]. − Режим доступу : http://narodna.pravda.com.ua/discussions/4ae88f8630096/

Гребельний Тигран
студент 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Тяпкіна Н.І.

ТРОЛІНГ ЯК ФОРМА ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В НОВИХ МЕДІА

Починаючи з 1990-х рр., ми спостерігаємо прискорену динаміку розвитку соціальних мереж. Вони активно структуруються, профілюються, збільшується чисельність самих мереж і їх учасників. Глобальні соціальні мережі об’єднують сьогодні сотні мільйонів користувачів незалежно від статі, віку, рівня освіти й національної приналежності [3, с. 48].

В інформаційному суспільстві спілкування в мережі Інтернет, у тому числі соціальних мережах та інтернет-форумах, стає активною потребою багатьох індивідів, що дозволяє їм ділитися своїми проблемами, отримувати поради, висловлювати свої думки [1, с. 48]. Однак формування і розвиток інформаційного суспільства супроводжується також поширенням у

віртуальній реальності не тільки позитивних, але й негативних соціальних практик, властивих об'єктивній соціальній реальності, що потребують адекватної наукової інтерпретації [2, с. 1981]. Стрімкі темпи розвитку «тролінгу» в комунікативному просторі глобальної мережі дозволяють говорити про нього як про потужний вид комунікативної діяльності, що постійно вдосконалюється.

Україномовна версія Вікіпедії дає таке визначення даному поняттю: «Тролінг (від англ. trolling) – розміщення в інтернеті на форумах, у групах новин, у вікі-проектах тощо, провокаційних повідомлень із метою викликати флейм, конфлікти між учасниками, образи, марнослів'я тощо. В інтернет-термінології, «троль» – це людина, яка розміщує брутальні або провокаційні повідомлення, наприклад, у дискусійних форумах, перешкоджає обговоренню, або ображає його учасників [2].

Слово, ймовірно, набуло популярності завдяки своєму другому значенню − «тролі», які часто згадуються в фольклорі скандинавських країн, зокрема, в дитячих казках, як потворні, неприємні істоти, які творять зло і завдають шкоду. Підкреслюється неприязнь тролів до сторонніх, особливо до тих, хто збирається порушити їх спокій. Основною метою тролінгу є привернення уваги до власної особи. Створюючи певний віртуальний образ, троль прагне загального визнання, популярності, намагається залишити яскраве враження про себе, неважливо, позитивне чи негативне, головне – самовираження, виокремлення з натовпу [3].

Деякі ознаки троля: постійні спроби перейти на особистості в розмові; використання теми суперечки тільки для виклику емоційної реакції співрозмовника; удавана недалекість і непоінформованість – або навпаки знання всього на світі; думка, корінним чином відрізняється від думки локальної більшості; невихованість, хамська поведінка; зачіпання завідомо спірних провокаційних тем [4]. Тролів можна умовно поділити на дві групи: тролі-провокатори та тролі-егоцентристи [3]. Найхарактернішою рисою тролінгу є те, що його кінцева мета – привернути увагу до власної персони. Але слід пам'ятати, що крім цілком суб'єктивних проявів, тролінг узято на озброєння бійцями інформаційних воєн. У цьому випадку мета застосування тролінгу – це, зокрема, відвернення уваги від гострих тем і переведення конструктивного обговорення в перепалку, а також один із методів нападу шляхом агресивного вкидання наклепу, компромату, чуток тощо [2].

Найбільш поширені категорії тролів:

− *троль-коментатор* − як правило, дана категорія тролів представлена або нудьгуючим мережевими ерудитами, або особами, які мають можливість швидко знаходити в мережі і обробляти (представляючи своїми словами) потрібний їм масив тематичної інформації, або постарілими мережевими гуру.

− *троль-одноденка* − повідомлення троля-одноденки викликають агресивні відповіді.

− *троль-оффтопик* − розміщує повідомлення, які є невідповідними спрямованості форуму.

− *троль-егоцентрик* − Цей тип прагне завоювати надмірну увагу в колективі.

− *тролль − «герой-коханець»* − Отримує гострі відчуття від послідовного заграванння і інтриг онлайн з жінками групи.

− *троль-порадник* − такий вид тролінгу популярний на комп'ютерних і технічних форумах, де троль зазвичай проходить по всіх гілках і в кожній з них відписується нібито бажаючи допомогти жертві. Але насправді при вигляді дурного відповіді на своє питання, користувач фактично «ведеться» на провокацію троля, починається флейм і жертву банять на форумі або в чаті.

− *тролль-політик* − досвідчений вид тролів, які перебувають на службі у різних політично спрямованих організацій.

Всі ці види тролінгу активно використовуються в нових медіа. Як форма та манера подання інформації є цікавою для дослідників у сфері соціальних комунікацій.

Література

1. Акулич М. М. Интернет-троллинг : понятие, содержание и формы / М. М. Акулич // Вестн. Тюмен. гос. ун-та. – 2012. – № 8. – С. 47-54.

2. Акулич М. М. Интернет-троллинг как девиация / М. М. Акулич // Социология и общество : глобальные вызовы и региональное развитие [сессия 13 ; Российская социология сегодня : IV очередн. всерос. социол. конгр., окт. 2012 г. : тезисы докл]. – Уфа, 2012. – С. 1981-1987.
3. Внебрачных Р. А. Троллинг как форма социальной агрессии в виртуальных сообществах / Р. А. Внебрачных // Вестн. Удмурт. ун-та. – Серия 3 : Философия. Социология. Психология. Педагогика. – 2012. – Вып. 1. – С. 48-51.
4. Семенов Д. И. Сетевой троллинг как вид коммуникативной деятельности / Д. И. Семенов, Г. А. Шушарина // Междунар. журн. эксперимент. образования. – 2011. – № 8. – С. 135-136.

Горобчук Аліна
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Тяпкіна Н.І.

КАТЕГОРІЯ ЧИТАБЕЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ

Перші дослідження «читабельності» зосереджувалися на стилістичних особливостях письмової прози, подальші розробки стосувалися аналізу формальних показників тексту – середньої довжини слова й речення у тексті, кількість речень у надфразовій єдності, підрахунок питань та відповідей тощо (метод Флеша, метод Дейла-Челла, метод, використаний у системі «CRES»).

Словник журналіста подає визначення читабельності – «змістові і формальні особливості друкованого видання, які сприяють найповнішому сприйманню і засвоєнню його змісту» [4, с. 91−92]. Визначення не вичерпує зміст поняття «читабельність», більше того ототожнює його з поняттям «адекватного розуміння».

Головними факторами читабельності тексту було визначено: відсутність важких слів, довжина речення, аспекти персоналізації та читацької зацікавленості.

Питання читабельності не вичерпується лише формальними параметрами. Так А. Загроднікова до чинників читабельності відносить: 1) суб'єктивне ставлення автора до змісту (пояснення), існування, можливості існування, припущення, звертання уваги, посилання та послаблення; 2) підкреслено суб'єктивні оцінки (до друзів, ворогів); 3) суб'єктивно-емоційна оцінка; 4) засоби оцінки (позитивні, негативні); 5) риторичні запитання; 6) мовні засоби, що спираються на переконливість фактичного матеріалу; 7) іншомовні слова; 8) графічні аспекти (позалінгвістичні засоби) [цит. за: 2].

Деякі моменти читабельності можна поширити й на журналістські тексти. Дослідниця В. Пісарек викладає сім «смертних гріхів» проти читабельності: спеціалізованість, термінологічність, абстрактність, зарозумілість, іншомовність, надмірна ускладненість, нудність» [цит. за: 2].

І. Аньєс в площині читабельності зазначає про «людяні тексти», які мають «особисте значення»: 1) слова, що стосуються почуттів; 2) слова зі сфери тіла, сім'ї, особистості; 3) цитати висловлювань людей; 4) представлення людей; 5) особові займенники; 6) особисті речення або фрази, спрямовані безпосередньо до читача [1, с. 134]. Дослідник зауважує, що «людський інтерес» тексту можна визначити методом американця Рудольфа Флеша.

Для журналістського матеріалу існує перелік базових рекомендацій, щодо вдосконалення свого матеріалу і надання його у зручному для читання світлі.

Характеристики для читабельного тексту:

1. Читабельний текст відрізняється простотою пропозицій. Не потрібно годинами складати складносурядні і складнопідрядні речення. Цього все одно ніхто не оцінить. Просте правило: одне речення − одна думка. Добре текст читається, коли в ньому перемежовуються короткі і довгі речення. Користуючись цим, можна зробити текст ритмічним.
2. Читабельність тексту тим краще, чим менше в ньому прикметникових і дієприкметникових зворотів. Ці звороти розбивають речення, змушують мову «перечіпатися» при читанні тексту.

3. Не можна насичувати журналістський текст спеціальними термінами, які не зрозуміє більшість користувачів інтернету. А якщо термін вжити необхідно, треба дати коротку розшифровку.
4. Треба подавати менше визначень до одного слова. Вживається найбільш ємне та найуживаніше слово.
5. Тексти з великою кількістю дієслів читаються краще, ніж тексти з переважанням іменників і прикметників.
6. Якщо у тексті є складні для сприйняття людським розумом речі та явища, необхідно подати просте порівняння.

Перераховані норми й правила необхідно знати редактору електронних видань. Проте не кожен сайт може похизуватись читабельністю матеріалу та правильністю оформлення сайту [3].

Література

1. Підручник із журналістики : Пишемо для газет / Ів Аньєс. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 544 с.
2. Владимиров В. Теорія розуміння чи теорія читабельності? / В. Владимиров. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : // journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=292
3. Как написать читабельный текст? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : // www.flywriter.ru/kak-napisat-chitabelnyj-tekst
4. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / [за заг. ред. Ю. М. Бідзілі]. – Ужгород : ВАТ «Закарпаття», 2007. – 224 с.

Кучеренко Аліна
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: ст. викл. Микитів Г.В.

ДИЗАЙН ПЕРШОЇ СТОРІНКИ ГАЗЕТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МЕДІАМАРКЕТИНГУ

Вивчення дизайну газетного видання має актуальний характер, тому що дизайн газети – один із засобів просування преси на ринку. Оформлення періодичних видань є одним із інструментів маркетингу і впливає на їх збутову політику. Від технічного оформлення газети залежить вплив матеріалів на читача [4, с. 128].

Оформлення та дизайн газетного видання досліджували такі вчені, як М. Картер [1], І. В. Кірія [2], Ф. Котлер [3], І. М. Мудра [4], О. І. Нестеренко [5], В. Е. Шевченко [6] та багато інших.

Фахівець із зарубіжного медіамаркетингу І. В. Кірія стверджує, що оформлення газети – це упаковка для товару. Завдяки дизайну обирають періодичне видання, але упаковка є не лише декором чи способом зберігання текстів, але й засобом впливу на вибір покупця. Звичайний товар можна продати без упаковки, а періодичне видання – ні. Упаковкою в газеті є перша, іноді остання сторінки.

Успішний дизайн видання залежить від правильного поєднання шрифтової палітри, грамотного набору і верстки, а також від професійного рівня верстальника, графічної моделі газети та естетичних уподобань редактора видання [1, с. 2].

Головне завдання газетного дизайнера – зробити, аби видання було привабливим, інформативним, легким для сприйняття, а відтак – могло хоча б на якомусь рівні конкурувати з іншими інформаційними потоками.

Вдалий дизайн газет сприяє їх легкому читанню і розумінню, подає інформацію швидко і повністю. Декоративні елементи надають специфічних рис оформленню видань.

Мета тез – комплексний аналіз оформлення газети як засобу медіамаркетингу і впливу на збутову політику видання. Для досягнення мети проаналізуємо елементи дизайну першої сторінки місцевих газет «МИГ» та «Индустриальное Запорожье».

У тижневику «МИГ» на першій шпальті яскравим елементом оформлення є його назва. Вона надрукована великими виворітними літерами на червоному фоні, що відразу привертає увагу читачів і не губиться серед іншої інформації на сторінці. Біля назви вказана адреса сторінки в мережі Інтернет, а також порядковий номер і дата випуску. Логотип видання вдало підібраний, швидко запам'ятовується. На «вітрині» газети розміщений анонс номера, у якому виділена головна тема. Подані також заголовки основних текстів, вказані номери сторінок, де їх можна знайти. Особливістю газети є те, що кожна тема на першій сторінці розміщена в рамці, завдяки чому вони не зливаються. Рамки оформлені червоним кольором. Найуживанішими кольорами на титульній сторінці є червоний і білий, рідше зустрічаються блакитний, коричневий та чорний. Постійним елементом є фотоілюстрації з текстівками, деколи також подаються малюнки. На першій сторінці газети в окремих номерах розміщена рекламна інформація.

У газеті «Индустриальное Запорожье» назва оформлена яскраво та якісно білими літерами на синьому фоні, що акцентує увагу читачів. Над заголовною частиною вказані порядковий номер, дата випуску та адреса електронної сторінки в Інтернеті. Лінійка відбиває ці дані від іншої інформації. На першій шпальті розміщена також головна тема номера з великою фотографією. Часто подається невелика замітка про подію, що відбулася в Запоріжжі. Найуживанішими кольорами є синій, білий, чорний та коричневий. Унизу сторінки розміщена таблиця з прогнозом погоди на тиждень.

Порівнявши ці два видання, можна стверджувати, що вони розрізняються оформленням титульної сторінки, зокрема своїм виглядом, розташуванням назви, різні за розмірами анонси. Якщо у щотижневику «МИГ» на першій сторінці можна побачити анонс декількох матеріалів, поданих у газеті, то у виданні «Индустриальное Запорожье» представлена лише одна головна тема номера. Видання використовують і різну кількість декоративних елементів, наприклад, у газеті «Индустриальное Запорожье» на першій сторінці подана лише одна лінійка. А газета «МИГ» навпаки привертає увагу значною кількістю рамок і лінійок червоного кольору. Також тільки в цій газеті на першій шпальті подана реклама. Щотижневик «МИГ» містить багато фотознімків і декілька малюнків, як виступають самостійним засобом передачі інформації, причому як пізнавальної, так і емоційно-естетичної, а от на першій сторінці газети «Индустриальное Запорожье» подана одна велика фотографія та три маленькі.

Отже, дизайн першої сторінки проаналізованих газет є маркетинговим засобом із доречним та ефективним використанням інструментів оформлення періодичного видання.

Література

1. Картер М. А. Современный дизайн газет / М. А. Картер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://evartist.narod.ru/text4/19.htm#c

2. Кирия И. В. Зарубежный медиамаркетинг : [учебно-методич. пособие] / [под ред. И. В. Кирия]. – М. : «ВК», 2006. – 148 с.

3. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер / [пер. с англ. В. Б. Боброва]. – М. : Прогресс, 1991. – 652 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://studentbooks.com.ua/content/view/396/44/1/3/#5140

4. Мудра І. М. Оформлення газети як засіб медіамаркетингу / І. М. Мудра // Світ соціальних комунікацій : [наук. журн.]. – К. : КиМУ, ДонНУ, КПУ, 2013. – Т. 9. – С. 128-131.

5. Нестеренко О. И. Краткая энциклопедия дизайна / О. И. Нестеренко. – М. : Молодая гвардия, 1994. – 334 с.

6. Шевченко В. Е. Елементи оформлення сучасного газетного видання / В. Е. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=45

Мішевська Ольга
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.ф.н., викл. Широбокова О.О.

ФЕНОМЕН «ПОПСИ» В ЛІТЕРАТУРІ: ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЧИТАБЕЛЬНОСТІ ТЕКСТУ

У XXI столітті, коли інтелектуальна література поступово втрачає свою актуальність, поступаючись новим медіа, питання масової культури та «попси» особливо актуальне. Аналізуючи літературу для широкого загалу варто зазначити, що вона не є «погана» чи «хороша», вона існує тому, що на неї є попит, а це означає, що книжки стають не чимось унікальним та важким для сприйняття реципієнта, а такими, що, навпаки, своєю репутацією, іноді скандальною чи загадковою, тримають читача в напрузі та спонукають до купівлі чергового примірника.

Феноменом другої половини XX ст. стало формування і поширення масової культури. У прямому розумінні − це культура, що знаходить попит в основній масі населення безвідносно приналежності до тієї чи іншої нації, держави. Незважаючи на регіональні або національні особливості, масова культура є космополітичною. Вона зайняла місце між культурою елітарною (верхівка суспільства, найосвіченіші верстви) та народною, укоріненою переважно серед сільського населення. Найхарактернішою рисою масової культури є її комерційний характер. У ринковому суспільстві ця культура, розрахована на основну масу населення, обов'язково виступає в ролі продукту, споживання якого має приносити прибуток [1].

Найчастіше поняття «масова культура» визначається через ряд бінарних опозицій: висока – низька, елітарна – масова, хороша – погана. Дослідники явно чи приховано протиставляють масову літературу іншим концептуальним категоріям. У більшості випадків вона трактується як щось негативне, маловартісне: «Масова або тривіальна література – широко тиражована, розважальна або дидактична белетристика, адаптована для розуміння пересічним читачем» [3, с. 91]. Також, доволі часто поняття «масовості» ототожнюють з постмодерністським суспільством. Дослідниця Зборовська зазначає, що «ми повинні усвідомити культурну ситуацію, в якій опинилися. Це ситуація постмодерного суспільства, що змінює карту культури, зменшуючи впливи літератури високої та збільшуючи впливи масової» [2]. Саме з масової культури та літератури виникає поняття «попси». Англійський термін «popular» має декілька значень – «загальнодоступний», «популярний», «той, що користується попитом», чим, власне, і характеризується феномен сучасної масової культури [6]. Вперше його було застосовано до музичної сфери, проте, невдовзі, терміном «попсовий» характеризували кіно індустрію, моду, живопис та літературу.

Отже, популярна культура – це видозмінена, під впливом нового світогляду і електоральних засобів спілкування, масова культура доби постмодерну, що збагачена оновленим ціннісним змістом, де центральне місце займають цінності естетики повсякденності, яка зовсім ігнорувалася раніше. Використання поняття «популярна культура» дає можливість сформулювати висновок, що масова культура в умовах постмодерну еволюціонувала, втративши свою «масу» [6].

Масовість літератури зазвичай визначають за індексами читабельності (складності) тексту. Вона залежить від ступеня агрегації одиниць мови (літер у словах, слів у реченнях тощо). Іншими словами − чим з більшої кількості елементів складається певний об'єкт (наприклад, слово чи речення), тим важче читачеві встановити зв'язки між його елементами. Існує цілий ряд методів, за допомогою яких можна оцінити складність написаного. Основними критеріями є загальна кількість слів в тексті, середня довжина речень, середня довжина використаних слів, середня кількість складів у словах тощо. Існує декілька систем визначення складності текстів: індекс туманності Ґаннінга; індекс Флеща-Кінкейда; індекс SMOG; автоматизований індекс читабельності (ARI); індекс Колеман-Ліу. За їх допомогою можна визначити рівень складності тексту та типового реципієнта. Таким чином, можемо

говорити, що «попсова» література це та, що має низький індекс складності тексту і доступна для читачів з будь-яким рівнем підготовки.

Для доведення цього тезису до аналізу було взято дві книги, виданих у 2015 р. українськими видавництвами [5]. Одна з них – роман Деніела Кіза «Квіти для Елджернона» має приблизний тираж у 37 тис. екземплярів, інша – робота Тімоті Снайдера «Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569−1999», наклад якої склав 1000 примірників. Метою експерименту є доведення того, що чим нижчий показник читабельності тексту, тим більша аудиторія може його прочитати та зрозуміти. За цим критерієм і визначається масовість, тобто «попсовість» видання. Аналіз проводився за допомогою програми «Читанка», призначеної для аналізу складності будь-яких текстів, написаних українською чи російською мовою. Було визначено, що середній індекс складності книги Деніелі Кіза «Квіти для Елджернона» – 9.52, а книги Тімоті Снайдера «Перетворення націй. Польща, Україна, Литва, Білорусь 1569−1999» – 16.59. Таким чином можна довести, що «Квіти для Елджернона» – це «попсова» література.

Аналізуючи вищенаведену інформацію, можна стверджувати, що тираж певного видання залежить від його «попсовості», тобто рівня складності поданого матеріалу. Звичайно, індекс читабельності дитячих, художніх та наукових текстів буде кардинально відрізнятися, проте, не можна забувати і про маркетингові чинники (рівень популярності автора, його авторитет, дизайн обкладинки, престиж видавництва, промоцію), адже все ці фактори є невід'ємною частиною «попсовості» книги.

Як говорить український письменник Мирослав Дочинець в одному з інтерв'ю: «Попса завжди була і буде «на плаву». Їй не треба допомагати – вона сама проб'ється. З хорошою літературою все інакше» [4]. Проводячи моніторинг сучасної літературної ситуації в Україні, варто відзначити, що аналітики спостерігають позитивну тенденцію збільшення інтересу читачів до власне українських авторів, які нині лише зрідка виходять за межі 40000-х тиражів.

Література

1. Культурологія : теорія та історія культури : навч. посіб. / [за ред. І. Тюрменко, О. Горбула]. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
2. Сучасна масова література в Україні як загальнокультурна проблема / Н. Зборовська // Слово і час. – 2007. – №6. – С. 3-8.
3. Теорія літератури і гуманітарні студії : збірник наукових праць з нагоди сімдесятип'ятиріччя доктора філологічних наук, професора, академіка Академії вищої школи України Р. Гром'яка / [упор. І. Папуша] // Studia methodologica. – Вип. 34. – Тернопіль : ТНПУ, 2012. – 338 с.
4. Інтернет-видання «Закарпаття онлайн Beta» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : // zakarpattya.net.ua/News/104773-Myroslav-Dochynets-Pop..
5. Українські бестселери 2015 : версія видавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : // www.chytomo.com/news/ukraiinski-bestseleri-2015-versi..
6. Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http : // osvita.ua/vnz/reports/culture/10212/

Різенко Ольга
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: ст. викладач Широбокова О.О.

ФОРМАЛЬНО-ТЕМАТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ОФІЦІЙНОГО САЙТУ БІБЛІОТЕКИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ

Офіційний сайт як представництво в Інтернет-середовищі повинен відображати всі напрямки діяльності бібліотеки, виконувати покладені на нього завдання і функції та бути керованим, щоб відповідати вимогам якості.

Вочевидь, що бібліотечний сайт в першу чергу спрямований на привернення уваги користувачів Інтернету до діяльності бібліотеки, пропонованим ними інформаційних ресурсів і послуг [1, с. 18].

На сьогодні зміст більшості українських сайтів часто не відповідає інформаційним і комунікаційним потребам читачів, перевантажений бібліотечною планово-звітною документацією, нерегулярно оновлюється. Так, дослідниця Ю. В. Потєхіна зазначає, що «багато сайтів мають невиразне оформлення, нелогічну інформаційну структуру та технічні похибки» [4, с. 42]. На жаль, у наш час немає окремих наукових праць, що показували би паралелі між вітчизняними та закордонними сайтами бібліотек.

Актуальність роботи полягає в тому, щоб на прикладі зарубіжної електронної бібліотеки знайти особливості та недоліки українського сайту бібліотеки на прикладі Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. Саме тому порівняльний аналіз Публічної бібліотеки Санта-Моніки (США) та Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського (Україна), з точки зору врахування іноземного досвіду, є дуже вагомим.

Публічна бібліотека Санта-Моніки (ПБСМ) – бібліотека, що обслуговує жителів у Санта-Моніці, Каліфорнії і прилеглих районах. ПБСМ знаходиться під контролем Ради Бібліотеки, що складається з п’яти членів, які призначаються міською радою Санта-Моніки [5].

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) – найбільша за обсягом фонду та площею приміщень бібліотека України, головний науково-інформаційний центр держави, науково-дослідний інститут Відділення історії, філософії та права НАН України. Входить до двадцяти найбільших національних бібліотек світу [3].

Одним з головних критеріїв ***дизайну*** сайту є його вплив на читача, він має вражати та запам’ятовуватися [2]. Сайт Санта-Моніки має гарну структуру, при якій зручно працювати. Основні кольори – синій, помаранчевий та зелений – є основним недоліком, бо вони не контрастують, створюючи неприємний та недоречний відтінок. Сайт НБУВ не програє закордонному за структурою. Колір приємний – поєднання бежевого та білого.

Оновлюваність контенту: на обох сайтах повнотекстова колекція літератури (наукові видання, монографії, довідники, енциклопедії, словники, підручники, методичні посібники), яка постійно оновлюється. Але на сайті НБУВ не так багато літератури за 2015 р., до того ж це переважно методичні посібники.

Актуальність інформації: на українському сайті бібліотеки всі події, що стаються, одразу ж записуються, а література переправляється до бібліотеки. Але здебільшого це порівняння та аналіз теперішнього з минулим, на сайті ж ПБСМ багато спостережень актуальних подій та погляди в майбутнє.

На сайті бібліотеки України одразу знаходиться *мапа сайту*, яка складається з таких структурних елементів, як головне меню та посилання до окремих даних. На сайті Санта-Моніки мапи не знайдено. В них працює пошук, який переключається між базою даних, каталогом та власне сайтом.

Повнота «Меню» різниться. У іноземного сайту бібліотеки є великий недолік – немає спливаючого вікна, тож треба переходити на різні посилання, щоб знайти щось. Посилань не дуже багато, здебільшого прописані можливості бібліотеки. На сайті ім. Вернадського гарне та повне меню, в якому прописано все: від історії до плану розбудови приміщення бібліотеки.

В обох бібліотеках є основні, онлайн та платні *послуги*, що залежить від того, яку книгу користувач хоче взяти. Що до платних, то у бібліотеках часто проводяться презентації нових видань та навіть концерти, але все це вони організовують за невелику платню.

Велика кількість *заходів* проходить у вітчизняній та зарубіжній бібліотеках: книжково-ілюстративні виставки, концерти, читання. Але, як зазначено на сайті Санта-Моніки, там проходять покази кінофільмів та зібрання різних книжкових клубів.

Відвідуваність сайтів велика: здебільшого туди заходять студенти для пошуку необхідної інформації та літератури, люди, що стежать за культурною програмою та представники різних бібліотек світу. Але за опитуванням серед студентів Запорізького національного університету, близько 70% заходили на сайт для пошуку літератури (є онлайн-ресурси), а на іноземні сайти бібліотек заходило тільки 5% «допитливих» студентів.

Отже, аналіз державного і закордонного досвіду офіційних сайтів показав, що на сайті Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського краще оформлення та наповнення, але на сайті Публічної бібліотеки Санта-Моніки кращий контент, який все ж таки залежить від рівня в країни (база персональних карток, додаткових послуг та інше).

Для наочного порівняння пропонується таблиця, в якій кожна з потрібних характеристик оцінюється в«+» (наявність) і «–» (відсутність).

Публічна бібліотека Санта-Моніки

Дизайн та оформлення	*Оновлюваність контенту*	*Актуальність інформації*	*Мапа сайту та навігація*	*Повнота «Меню»*	*Надані послуги*	*Заходи*	*Відвідуваність сайтів*
–	+	+	–	–	+	+	+/–

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Дизайн та оформлення	*Оновлюваність контенту*	*Актуальність інформації*	*Мапа сайту та навігація*	*Повнота «Меню»*	*Надані послуги*	*Заходи*	*Відвідуваність сайтів*
+	+	–	+	+	+	–	+

Література

1. Алешин Л. И. Создание сайтов для библиотек : [учебно-практическое пособ.] / Л. И. Алешин, М. А. Ордынская. – М. : «Литера», 2013. – 272 с.
2. Незнамова И. А. Сайт образовательного учреждения : новые требования и перспективы / И. А. Незнамова // Интерактивное образование. – 2012. – № 39. [Електронний ресурс]. – Режим доступа : io.nios.ru/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : [офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua. – 2016
4. Потехина Ю. В. Возможности сайта детской библиотеки по рекомендации лучших образцов мировой художественной литературы / Ю. В. Потехина // Библиотековедение. – 2010. – №4. – С. 38-42.
5. The official website of the Santa Monica Public Library [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://smpl.org. – 2015.

Сарапій Мар'яна
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Тяпкіна Н.І.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕТНОНІМІВ У ТСН (1+1)

У Вільній енциклопедії *етнонім* (від грец. *έθνος* (*ethnos*) − плем'я, народ й грец. *όνυμα* (*onyma*) – ім'я, назва) визначається як термін для позначення будь-якого етносу або етнічної спільності: роду, племені, племінного союзу, народу, народності, нації. Етноніми поділяються на дві категорії: екзоніми – де назва етнічної групи була створена іншою етнічною групою чи групами, і автонім – самоназва, де ім'я створюється і використовується в самій етнічній групі.

Назви на позначення народів активно функціонують у мас-медіа, що викликає міркування щодо етичності їх вживання. З. В. Партико у підручнику «Загальне редагування. Нормативні основи» зазначає, що у видавничій практиці використовують цілу низку етичних норм редагування (найширше – в пресі, телебаченні та радіомовленні, обмеженіше – у книговидавничій справі). Етичні норми прийняті як в окремих країнах, так і на міжнародному рівні. Кілька етичних норм практично в усіх країнах зведено до рангу юридичних і зафіксовано в законодавчих актах:норми щодо образи, наклепу та прихованої реклами. Більшість етичних норм, не зведених до рангу юридичних, як правило, прийнята спілками журналістів різних країн [3, с. 144]. Такі правила називаються етичними кодексами.

У повідомленнях неприпустима дискредитація за ознакою статі, належності до расової, етнічної, релігійної, соціальної чи національної групи.

Згідно з кодексу професійної етики українського журналіста, журналіст повинен уникати у своїх публікаціях та передачах образ з приводу національних, расових, етичних та релігійних поглядів і почуттів людей, протидіяти екстремізму та обмеженню громадських прав за будь якими ознаками.

Етичний кодекс українського журналіста має такий пункт: «Ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. Вказувати на відповідні ознаки особи (групи людей) слід лише у випадках, коли ця інформація є неодмінною складовою матеріалу» [2].

На сайті «Телевізійної служби новин» (1+1) функціонують офіційні та неофіційні назви народів:

1.«*Москалі, жиди, негри*» (Від 15 грудня , 2014 р.).
2. Донецький аеропорт захищає екс-агент ФСБ, якого українці жартома кличуть«*пан кацап*» (від 8 жовтня, 2014 р.).
3. Біжи, *ватнику*, біжи. У Харкові надавали копняків чоловіку в радянській футболці (від 23 серпня, 2015 р.)
4. Професор Лебединський підірвав мережу хітом про «*ватників*» (від 20 жовтня, 2015 р.).
5. *Кавказець* вербував українських білявок для борделів у Туреччині (від 1 липня, 2013 р).
6. У Києві *кавказець* на BMW протаранив у лоб «Таврію» (від 29 травня, 2015 р.).
7. Мережа вибухнула жартами про «п'яних *негрів* на танках» у Дебальцевому. П'яні негри нібито наставляють на людей автомати (від 17 лютого, 2015 р.).
8. Геннадій Москаль призначить радником одного із циган (від 2 серпня, 2015 р.).

Як бачимо, на сайті «ТСН» каналу «1+1» можна спостерігати активне використання етнонімів. Є офіційні назви народів, а є й неофіційні – канап, жид, москаль, циган, негр, ватник. Функціонування таких назв можливе, якщо журналіст озвучує не свою думку, а віддзеркалює дійсність, де це слово могло звучати. У журналістських текстах, коли журналіст висловлює свою думку, використання неофіційних етнонімів є неприпустимим.

Література
1. Етнонім : [поняття] [Електронний ресурс]. − Режим доступу : //https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%BC
2. Національної спілки журналістів України : [офіційний сайт] [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://old.nsju.org/tabmenu/kodeks_etiki
3. Партико З. Загальне редагування / З. Партико. – Львів : «Афіша», 2006. – 416 с.

Подгорна Ганна
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Романюк Н.В.

ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО «ЕНЕЇДА»

Технічний прогрес підготовки книги породив нові джерела інформації – наприклад, електронні, але тільки книжкою можна скористатися безпосередньо, без будь-яких додаткових технічних засобів і при цьому одержати естетичну насолоду, особливо якщо її майстерно видано.

Серед сучасних дослідників художньо-технічного оформлення слід назвати Ю. Адамова, С. Антонову, Н. Гончарову, Н. Дубіну, Е. Огар, З. Партика, В. Пахомова, М. Тимошика, С. Ярему та ін.

Книжка «Енеїда», автором якої є І. Котляревський, ще не була об'єктом наукового аналізу, чим і зумовлений вибір теми та актуальність роботи. Об'єктом наукового дослідження є книга, яка надрукована видавництвом «Дніпро» у 1937 р., а предметом – особливості її художньо-технічного оформлення. Метою є виділення особливостей художньо-технічного оформлення книги І. Котляревського «Енеїда».

С. Добкін виділяє чотири основних елементи художньо-технічного оформлення книжкового видання: зовнішні (оправа, форзац, футляр), титульні, внутрішні (ініціали, заставки, кінцівки) та довідкові елементи книжкової шпальти (колонцифри, колонтитули) [1].

Головним зовнішнім елементом аналізованого видання є складена суцільно покрита палітурка, виготовлена з твердого картону й обклеєна натуральною тканиною, оскільки книга є колекційним виданням та призначена для індивідуального читання. Тканина палітурки має два кольори – синій та зелений, які в поєднанні утворюють зображення квітів. Оправа в цьому виданні скріплює зошити в книжковий блок та виконує декоративну функцію [2], бо будь-яка інформація про автора чи назву книги на ній відсутня. Корінець прямий, незадрукований, а обсяг видання становить 150 сторінок. Каптал відсутній, зошити в основному блоці склеєні, а не прошиті.

Ще одним важливим з точки зору технічного виконання видання є такий елемент, як форзац [3], який в аналізованому виданні виконує естетичну функцію і поєднує книжковий блок із палітуркою. Він виконаний з аркушу цупкого паперу світло-чорного кольору, на ньому різними кольорами зображенні квіти: білим, жовтим, синім і червоним – поєднання цих кольорів використовується лише на форзаці, але зображення квітів відповідає концепції зображення квітів на палітурці.

Титул 4-сторінковий. Перша містить лише назву видавництва й немає ніякого художнього оформлення, натомість на третій сторінці подані ім'я та прізвище автора, назва видання, видавництва і рік випуску. У верхній частині сторінки розміщена чорно-біла заставка із зображенням орнаменту. Доповнює художнє оформлення титулу чорно-біла ілюстрація овальної форми, на якій намальовані три козаки. Для шрифтового оформлення титулу використана гарнітура Times New Roman, всі надписи зроблені капітелем, колір тексту – чорний, але назва видання поєднує в собі два кольори – чорний і синій.

До елементів художньо-технічного оформлення належить і шрифт тексту. Основний текст поділений на шість частин, кожна з яких починається текстовим шмуцтитулом, який містить назву частини. Його гарнітура – Times New Roman. Колонтитули виконані аналогічно до заставки на титулі, але синім кольором.

Колекційні видання виділяються високою якістю поліграфічного виконання, тому папір для книжкового блоку взятий офісний, передній обріз паперу гладкий, без «сходинок», фарба високої якості, не пробивається на зворотний бік сторінок видання, отже, відповідає всім гігієнічним вимогам.

Одним з основних способів доповнення тексту та певною мірою прикрасою видання є ілюстративний матеріал [4]. Тут багато ілюстрацій і чорно-білих, і багатоколірних, але всі вони одного типу – художньо-образні. Більшість з них зверстані на повний формат шпальти, проте не виходять на береги. Такі ілюстрації називаються сторінковими, біля кожної з них знаходиться літографська вкладка, яка захищає зображення від пошкоджень. Також є зображення, які розміщенні на спускових і прикінцевих сторінках. У цій книзі ілюстрації тісно пов'язанні з текстом, доповнюють літературний образ та сприяють образному сприйняттю тексту читачем.

Особливістю аналізованого видання є наявність закладки, яка виконана з такої ж тканини, що й оправа. Її кольорова гама відповідає загальному оформленню книги – використанні синій і зелений кольори. Не менш важливим є той факт, що книга збереглася досить добре з 1937 р., головним чином через використання високоякісних матеріалів для виготовлення її елементів – палітурки, форзацу, книжкового блоку. Такий вибір аргументується типом видання – колекційне.

Отже, у результаті аналізу книжки «Енеїда» І. Котляревського можна виділити такі особливості її художньо-технічного оформлення: палітурка з використанням натуральної тканини високої якості; через усю книгу використана єдина гарнітура шрифтового оформлення – «Times New Roman»; видання наповнене великою кількістю високоякісних чорно-білих та багатоколірних ілюстрацій; наявність закладки й колонтитулів у вигляді орнаменту. Це зумовлено колекційним різновидом видання.

Література

1. Добкин С. Ф. Редактору и автору об оформлении книги / С. Ф. Добкин. – М. : «Книга», 1971. – 272 с.
2. Обкладинки та палітурки. Типи : ГСТУ 29.4-2001. − [Чинний від 2002-01-01]. – К. : «Книжкова палата України», 2001. −11 с.
3. Сава В. І. Основи техніки творення книги : навч. посібник / В. І. Сава. – Львів : «Каменяр», 2000. – 136 с.
4. Тимошик М. Художнє редагування : теоретичні та практичні аспекти / М. Тимошик. – К. : «Наша культура і наука», 2012. – 38 с.

Чабан Маргарита
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філол.н., доц. Романюк Н.В.

ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИСВІТЛЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ТЕМАТИКИ В УНІВЕРСАЛЬНИХ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ВИДАННЯХ

На книжковому ринку енциклопедичні видання, зокрема ті, що розраховані на дитячу аудиторію, займають значне місце серед друкованої продукції, сприяють розвитку, поглибленню знань, розширенню кругозору дитини.

Метою статті є виділення особливостей застосування графічних засобів при висвітленні релігійної тематики.

Графічні засоби видання «Энциклопедия для детей», зокрема їхня роль і функції на сторінках книги не були повно та всебічно досліджені, чим і зумовлений вибір теми та *актуальність* роботи.

Останні дослідження в цій темі здійснили В. Шевченко, В. Сава, С. Добкін, С. Лісіна, С. Ляшко, К. Серажим, А. Харлан, які виділяли особливості створення, структури та типології енциклопедичних видань, їх значення в сучасному світі.

Енциклопедія – довідкове видання зведення основних відомостей з однієї чи усіх галузей знання та практичної діяльності, викладених у коротких статтях, розташованих за алфавітом їхніх назв або в систематичному порядку. Важливою вимогою до енциклопедій є стисліть викладу, концентрація фактичного матеріалу, його точність [1, с. 19].

Графічні засоби дають змогу читачеві краще зрозуміти матеріал, відокремити додатковий текст від основного, наочно продемонструвати матеріал і спростити пошук та засвоєння інформації. Найпопулярнішими графічними елементами, які використовують в енциклопедичних виданнях, є буквиці, заставки, лінійки, шрифт, кінцівки, зображення. Ці графічні декоративні елементи оживляють і естетично оформлюють певні текстові одиниці [3].

Автори «Энциклопедии для детей» не зазначають, для якого віку читачів призначене їхнє видання, але за результатами аналізу змісту та оформлення можна стверджувати, що енциклопедія створена для дітей віком від 10 до 14 років. На це вказують деякі ознаки. По-перше, шрифт – основний текст 14 кегля, додатковий – 12, підписи під малюнками – 10, а це відповідає стандарту [2, с. 6]. По-друге, сам текст, обсяг якого на одній площі аркуша різниться, що впливає на розміщення малюнків, їх розмір, на додаткові пояснювальні елементи. Зауважимо, що основний текст поданий на білому фоні й розбитий на дві колонки (розмежовується вертикальною лінійкою), наявні абзаци. Пояснювальний текст іде суцільно й поданий на світло-зеленому тлі, може розбиватися декоративними крапочками та відступами. Якщо додатковий матеріал великого розміру, то він теж розбитий на два стовпчики, але графічними засобами не оформлений. Кожна нова сторінка містить колонлінійку, яка має синій колір, знизу та збоку чорна без виділення, тобто увесь текст наче обрамлений у рамку. Тільки ілюстрації виходять за межі ліній.

Заголовки та підзаголовки набрані капітелем – великими суцільними чорними літерами. Назва теми – жирним виділенням, підтема – звичайним.

Серед графічних засобів зустрічається курсивне та жирне виділення. Воно є допустимим для дітей середнього віку. Автори енциклопедії позначають курсивом речення, вислови, слова, на які слід звернути увагу, а жирним виділення конкретні поняття, терміни, які варто запам’ятати.

Видання більшою мірою повнокольорове, містить фотографії, малюнки, а також чорно-білі зображення, замальовки. Розмір ілюстрацій різний, вони можуть займати як усю площу сторінки, так і половину аркуша. Одні з них виконують лише естетичну функцію (наприклад, картина полювання), інші слугують засобами пояснення тексту, його унаочнення (наприклад, вбрання священика). Дуже цікавою задумкою авторів було відокремлення кожного нового розділу енциклопедії великою тематичною фотографією. Внизу зображення подається назва розділу білим кольором на темному тлі. Так читача готують до занурення в нову тему.

Не меншої уваги заслуговують декоративні елементи колонтитулів – заставки. Вони належать до прикрашальних елементів, поданих у формі символів певної релігії чи народу, розміщені із лівого (на початку назви розділу) та з правого (в кінці назви теми) боку. І так дублюється до кінця розділу. В енциклопедії також застосовані кінцівки – певний елемент, що відокремлює матеріал або заповнює простір [4]. Розташовується на останній сторінці кожного розділу у вигляді чоловічого обличчя, яке змінюється відповідно до тематики. Так, у кінці розділу «Традиционные верования» зображене обличчя стародавньої людини.

Отже, аналізоване видання «Энциклопедия для детей» повністю відповідає вимогам ДСТУ 29-62002 «Видання для дітей. Поліграфічне виконання». На жаль, в енциклопедії відсутня буквиця, втягування, однак ті засоби, що вже э прикрашають видання, слугують засобами орієнтування та розмежовування.

Література

1. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017-95. – [Чинний від 1996-01-01]. – К. : «Книжкова палата України», 1995. – 19 с. – (Національний стандарт України).

2. Видання для дітей. Поліграфічне виконання: ДСТУ 29-62002 [Чиний від 2002.08.01] – К. : Держкомінформу України, 2002. – 6 с. – (Національний стандарт України)
3. Добкін С. Ф. Оформлення книги. Редактору і автору / С. Ф. Добкін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrdoc.com.ua/text/14372/index-1.html
4. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання / В. Е. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1008

Шевченко Анастасія
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: ст. викл. Микитів Г.В.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ У ГАЗЕТІ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»

Оформлення періодичних видань загалом і першої сторінки газети зокрема впливає на їх збутову політику. Перша сторінка – це те, що читач найперше бачить на вітрині.

Як зазначає дослідниця І. М. Мудра, рівень уваги до оформлення газет України, за результатами опитування читачів, залежить від дизайну газетних видань [3, с. 128]. Від оформлення першої сторінки багато в чому залежить кількість покупців, тому завдання дизайнера – зробити цю сторінку якнайпривабливішою.

Дослідник І. В. Гілета виокремлює основні елементи першої шпальти, серед яких – назва газети, що може бути виконана звичним для постійного читача мальованим шрифтом і розташована зверху над всією шпальтою або тільки над його частиною. Під назвою або поряд з нею розміщують решту елементів титульної частини шпальти – вказівка типу видання (міська газета, тижневик), періодичність її виходу, дата і день виходу, нумерація номерів, нерідко – ціну номера, що рекомендується, а також, якщо газета має свою сторінку в Інтернеті, вказують її мережеву адресу [1, с. 23-24].

Важливим складником першої шпальти газети є заголовок. На сьогодні спостерігається зацікавлення дослідників питанням функціонування газетних заголовків як ефективного способу привернення уваги читачів. Це, зокрема В. Іванов, М. Тимошик, В. Жадько, В. Різун, З. Партико, С. Лазаренко та інші. Заголовок як один із основних постійних елементів архітектоніки будь-якого друкованого періодичного видання вивчали такі теоретики та практики, як В. Садівничий, М. Ріпей та В. Шевченко. У наукових працях проблема заголовків періодичних видань досліджувалась із різних аспектів: структури, функціонального розвитку, семантики, стилю.

Мета тез – усебічний аналіз структури та функцій заголовків у газеті «Дзеркало тижня» («ДТ»).

Заголовок газетних текстів виконує на першій шпальті кілька функцій:

1. Номінативно-інформативну, тобто функцію повідомлення про факт («Росія відкрила Кримський фронт» («ДТ», №5, 14.02.2014), «Венеціанська комісія визнала нелегітимним референдум в Криму» («ДТ», №10, 15.03.2014).

2. Рекламно-експресивну, спрямовану на те, щоб зацікавити читача, примусити його прочитати матеріал «Битва щуроловів» («ДТ», №34, 18.09. 2015), «Ми ділили апельсин…» («ДТ», № 6, 19.02.2016).

Питання класифікації газетних заголовків посідає чільне місце в теоретичному дискурсі. Зокрема, дослідник В. О. Жадько умовно виділяє такі основні типи заголовків: інформаційний, спонукально-наказовий, проблемний, констатуючо-описовий і рекламно-інтригуючий [2, с. 57].

У газеті «Дзеркало тижня» найчастіше уживаються перші три типи заголовків. Інформаційний найчастіше використовується у подієвій інформації. Наприклад: «Щастя – це коли в тебе не стріляють» («ДТ», №19, 30.05. 2014). Спонукально-наказовий, який поширений здебільшого в тоталітарній журналістиці, трапляється і в газеті «Деркало тижня»: «У справедливості – відмовити!» («ДТ», №31, 30.08.2013). Проблемний заголовок «Патріарх

Кирило та євроінтеграція: Атака чи вичікування?» («ДТ», №36, 04.10.2013), «Зміна курсу?» («ДТ», №2, 22.01.2016) виражений у формі питального речення.

За структурними характеристиками в інформаційно-аналітичному тижневику «Дзеркало тижня» переважають ускладнені заголовки. На відміну від простого, ускладнений заголовок формуються з кількох самостійних, логічно завершених частин. Такий прийом доречний, коли автор вирішує зробити акцент на двох аспектах описуваної ситуації – «Вимушені переселенці: вчора, сьогодні, завтра» («ДТ», №27, 08.08.2014), «Російсько-український конфлікт: проміжні підсумки» («ДТ», № 40, 23.10.2015).

У сучасних газетних заголовках спостерігається використання прийому мовної гри – абревіатури, сленг, фрагменти англійською мовою та багато іншого, що привертає увагу читачів і викликає в них зацікавлення: («Mission impossible?», «Diabolus ex machine» («ДТ», №44-45, 20.11.2015), «IN RE» («ДТ» №9, 14.03.2014), «SOS, або лісапетна моя Україна»), однак, на жаль, не всі читачі їх розуміють і правильно витлумачують.

Основна функція, яку виконують заголовки в газеті «Дзеркало тижня», – інформативна. Вона дозволяє читачеві зрозуміти зміст публікації, навіть не вчитуючись у неї. Наприклад, «Майдан Незалежності» («ДТ», №46, 06.12.2013); «Загибель рейсу МН17: чи зможе горе зупинити війну?» («ДТ», №26, 18.07.2014), «Росія відкрила кримський фронт» («ДТ», №5, 14.02.2014); «Які позови проти Росії подасть Україна?» («ДТ», №3, 29.01.2016).

Отже, проаналізувавши заголовки в тижневику «Дзеркало тижня», можемо зробити висновки, що вони виконують одну з головних інформативно-комунікативних функцій, зацікавлюючи респондентів. Безсумнівно, заголовок структурує журналістський жанр, допомагає читачеві краще його сприймати, дає уявлення про зміст тексту. Автори газети «Дзеркало тижня», залежно від тематики та проблематики матеріалу, добирають різні типи заголовків, використовують прийом так званої мовної гри та вибудовують ускладнені заголовки, які концентрують у собі основний зміст публікації. Загалом, проаналізовані в газеті заголовки вжиті доречно і мають місце бути.

Література

1. Гілета І. В. Дизайн газети (до проблем макетування газетного номера) / І. В. Гілета // Кваліологія книги / Укр. акад. друкарства. – 2008. – № 1(13). – С. 60-68.
2. Жадько В. О. Журналістика та основи редакторської майстерності : навч. посіб. / В.О. Жадько. – К. : «Знання», 2012. – 271 с.
3. Мудра І. М. Оформлення газети як засіб медіамаркетингу / І. М. Мудра // Світ соціальних комунікацій : наук. журн. – К. : КиМУ, ДонНУ, КПУ, 2013. – Т. 9. – С. 128-131.

СЕКЦІЯ «ЮРИДИЧНІ НАУКИ»

Калініна Оксана
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Іщенко М.Ю.

ПРИНЦИП РОЗПОДІЛУ СУДОВИХ СПРАВ ЗА АВТОМАТИЗОВАНОЮ СИСТЕМОЮ ДОКУМЕНТООБІГУ СУДУ: НЕДОЛІКИ ТА ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Для об’єктивного та неупередженого розподілу судових справ між суддями, з додержанням принципів випадковості та в хронологічному порядку надходження судових справ, з урахуванням завантаженості кожного судді, з 2011 р. Рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 № 30 було введено автоматизовану систему документообігу суду.

На перший погляд, це є дуже зручна та справедлива система, яка дозволяє розподіляти справи між суддями однаково та в незабороненому законом порядку. Проте, знайшлися способи, які дозволяють обійти цей порядок.

В ході досліджень багатьма науковцями та вченими, такими як: Баранова Т. І., Крутова А. С, Ларін Микола, Богданов Л. В, Саранюк В. І виявлено основні недоліки цієї системи та засади її роботи в нашій країні.

Мета статті полягає у тому, щоб з'ясувати принципи розподілу судових справ за допомогою автоматизованої системи документообігу суду, розглянути застосування зарубіжного досвіду у розподілі справ, а також можливість удосконалення автоматизованої системи.

Відповідно до положення «Про автоматизовану систему документообігу суду» від 02 квітня 2015 р. затвердженого рішенням Ради суддів України: автоматизована система – сукупність комп'ютерних програм і відповідних програмно-апаратних комплексів судів та Державної судової адміністрації України, що забезпечує функціонування документообігу суду, обіг інформації між судами різних інстанцій та спеціалізації, передачу інформації до центральних баз даних залежно від спеціалізації судів, захист від несанкціонованого доступу тощо [4].

На даний час, широко використовують різноманітні способи для того, щоб справа потрапила до відповідного та «потрібного» судді.

Найбільш поширені способи порушення роботи автоматизованої системи документообігу суду:

1. відкликання позовної заяви позивачем. Це застосовується у тому випадку, якщо позовна заява потрапила не до того судді, який був потрібен.
2. подання декількох тотожних позовів, проте з формальними недоліками. Яскравим прикладом даного порушення є подання Міністерством енергетики та вугільної промисловості на чолі з Юрієм Проданом до Господарського суду Києва чотири ідентичних позови. Всі вони стосувалися заборони «Укрнафті» продавати нафту на «Українській аграрній біржі».Позови були написані однаково. І ось після того, як система розподілила всі чотири позову різним суддям, троє з них відмовилися розглядати справу за формальними ознаками. Десь не було доказів сплати судового збору, десь нібито неправильно вказана адреса відповідача. Втім, «потрібного» суддю це не зупинило і «правильний» позов був прийнятий до розгляду [7].
3. подання позову про перегляд у зв'язку з нововиявленими обставинами справи.

Але, враховуючи останні зміни в Законі України «Про судовий збір» від 08.07.2011 № 3674-VI , ставка судового збору суттєво підвищилась, і таким чином, подання тотожних позовних заяв декілька разів є дуже витратною справою.

Насамперед, використовуючи заборонені законом шляхи використання автоматизованої системи, судді зацікавленні в особистій вигоді та йдуть на порушення.

Якщо брати до уваги зарубіжний досвід, то розподіл справ відбувається за наступними принципами. У Німеччині справи розподіляються за загальними зразками, такими як справи відповідної категорії, або номерами (наприклад, всі справи, що закінчуються цифрами 2 і 7 розподіляються судді А, всі справи, що закінчуються цифрами 3 і 8 – судді В й так далі).

На Кіпрі справи пропорційно розподіляються між суддями канцелярією суду відповідно до порядку їх надходження і реєстрації.

В Хорватії справи розподіляються між суддям за алфавітним порядком. В судах, де є автоматизовані комп'ютерні системи розподіл справ здійснюється комп'ютерною програмою випадково.

Відповідальність за втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду передбачена ст. 376-1 Кримінального кодексу України [1].

Тому, проаналізувавши використання автоматизованої системи нашої країни, можна виділити такі недоліки та напрямки усунення роботи системи з урахуванням зарубіжного досвіду:

− нерівномірний розподіл справ між суддями. Причиною нерівномірного навантаження є «людський фактор»: втручання у роботу автоматизованого розподілу справ між суддями. Інакше кажучи, в судах навчилися змінювати результати розподілу на користь «потрібних» суддів;

− в розробленому варіанті, система не враховує деякі важливі критерії, що не піддаються, як правило, формалізації. До таких відноситься, зокрема, критерій терміновості та важливості справи. Також не береться до уваги той фактор, що в багатьох судах вже накопичено тисячі невирішених справ;

− не враховується можливість повторного розгляду. Програма може видати судді його ж справу, що повернулася з апеляції. Таким чином, це цілком суперечить чинному законодавству. Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 21 Цивільного процесуального кодексу України − суддя, який брав участь у вирішенні справи в суді першої інстанції, не може брати участі в розгляді цієї самої справи в судах апеляційної і касаційної інстанцій, у перегляді справи Верховним Судом України, а так само у новому розгляді її судом першої інстанції після скасування попереднього рішення або ухвали про закриття провадження в справі [2].

Окрім того, система не враховує стаж і досвід суддів, і часто молодим працівникам дістаються багатотомні кримінальні справи, до чого вони не завжди бувають готові.

Таким чином, із запровадженням реформ Президента України «Стратегія-2020», які перш за все стосуються судової системи, пріоритетним питанням є удосконалення роботи автоматизованої системи та подолання махінацій, щодо розподілу справ, а саме:

− встановити нагляд за дотриманням вимог при поданні позовної заяви (наявність усіх документів, а також відповідність змісту позовної заяви вимогам законодавства). Наприклад, надання оригіналу квитанції, а не копії;

− на основі вище зазначеного, розробити та удосконалити законодавчу регламентацію відповідальності суддів щодо незаконного втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду;

− доповнити законодавство нормою, відповідно до якої засади використання автоматизованої системи документообігу суду будуть обов’язково оприлюднюватися на веб-порталі судової влади України.

Література

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 №2341 – III [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

2. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс, Закон України від 18.04.2004 №1618-IV [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15

3. Закон України «Про судовий збір» від 08.07.2011 № 3674-VI [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17

4. Положення «Про автоматизовану систему документообігу суду» від 26.11.2010№30 (у редакції рішення Ради суддів України від 02 квітня 2015 року № 25). [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://court.gov.ua/969076/polozhenniapasds/

5. Електронна система розподілу судових справ не враховує стаж і досвід суддів. Стаття від 09 жовтня 2011 року // Тиждень ua. [Електронний ресурс]. − Режим доступу: http://m.tyzhden.ua/News/30521

6. Хозяйственный суд Киева : обслужим по первому разряду. Стаття від 16 квітня 2015 року. Politica-UA [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://politica-ua.com/xozyajstvennyj-sud-kieva-obsluzhim-po-pervomu-razryadu/

Овчаренко Крістіна
студентка 4 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Іщенко М.Ю.

ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

Актуальність обраної теми полягає в визначенні правових, етичних проблем трансплантації людських органів та пошуку шляхів подолання злочинної діяльності пов'язаної зі зловживаннями у цій сфері.

Вагомий внесок у вивчення та дослідження зазначеної проблеми зробили такі видатні вчені, як Г. Р. Колоков, О. З Старовойтова, С. Г. Стеценко та інші.

У зв'язку з розвитком медицини, здивувати пересічну людину тим, що комусь пересадили нирку чи серце, зараз вкрай важко. Незважаючи на те, що процес трансплантації є суто медичним, він потребує нормативного регулювання, функцію якого бере на себе право. Саме завдяки правовій регламентації у багатьох країнах передбачено цивілізовану процедуру вибору, добору, проведення трансплантації та постопераційного лікування. Одночасно у цій сфері залишається багато не розв'язаних проблем.

В Україні напрацьовано низку законодавчих актів регулювання означеного питання.

В 1999 р. було прийнято Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» (далі по тексту Закон), який визначає умови і порядок застосування трансплантації як спеціального методу лікування, в свою чергу Закон дає визначення поняття «трансплантація» [1].

Діючим кримінальним законодавством України передбачено наступні склади злочинів в цій сфері: ст. 143 КК України (порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини); ст. 144 КК України (насильницьке донорство) [4].

Загалом взяття анатомічних матеріалів допускається за умов дотримання законодавчих вимог стосовно використання матеріалу, як живого донора, так і фізичної особи, яка померла.

Відповідно до ст. 12 Закону, живим донором може бути лише повнолітня дієздатна особа. Своєю чергою, згідно зі ст. 6 цього ж Закону, забезпечується додатковий режим захисту неповнолітніх.

Тобто можна встановити, що законодавець здійснення діяльності у сфері трансплантації анатомічних матеріалів пов'язує з питанням правоздатності та дієздатності як донора, так і реципієнта.

Проблематика питання не тільки національного, а й міжнародного рівня, загострюється у зв'язку з нелегальним відбором та використанням анатомічних матеріалів із тіла фізичної особи, яка померла.

На приклад, у 2010 р. в Південно-Африканській Республіці, у госпіталі Св. Августина. Було викрито чи не найбільший нелегальний центр із трансплантації людських органів. Живі донори з Румунії та Бразилії прибували до ПАР, де продавали свої органи, які надалі транспортувалися в Ізраїль [6, с. 617].

Такі випадки спонукають міжнародну наукову спільноту законодавців вдосконалювати систему правової регламентації. У ПАР існує система «opting-in» (добровільна пожертва) чи так звана «презумпція незгоди», яка полягає в тому, що тільки за власною згодою потенційний донор жертвує свої органи (підписується у спеціальній донорській картці і так висловлює згоду). На противагу цьому, у таких країнах, як Бельгія, Австрія, Іспанія, існує механізм «презумпції згоди», суть якого в тому, що всіх людей вважають потенційними донорами, якщо за життя чи перед смертю вони не нададуть відмову від донорства.

Сіднейська декларація щодо смерті (1968 р., зміни 1983 р.) передбачає − для процедури взяття органів у померлої особи − обов'язкову наявність юридично оформленого дозволу на трансплантацію [5].

Відтак, Україна дотримується стандартів, що базуються на засадах презумпції незгоди та чіткої регламентації порядку надання згоди чи інших нормативно визначених осіб на вилучення органів.

На сьогодні, відповідно до ст. 16 Закону в Україні закріплено «презумпцію незгоди». Чіткою є заборона взяття органів для трансплантації при висловленій незгоді особи бути донором чи відсутності згоди або неможливості її взяття в інших нормативно визначених осіб.

Однак порушення прав людини може мати місце і за наявності нормативної «презумпції незгоди», для прикладу:

1) можуть бути зловживання щодо отримання згоди: на сьогодні є нормативно закріплена форма згоди на взяття анатомічних утворень, тканин, їх компонентів та фрагментів, а форми згоди на вилучення органів людини в донора-трупа немає;

2) коло осіб (які мають право давати згоду взяття анатомічних матеріалів у померлої особи для трансплантації) у Законі та в Законі України «Про поховання і похоронну справу» різниться: перелік осіб, в другому законі більш розширений, зокрема право на згоду має особа, яка взяла на себе зобов'язання поховати померлого та має відповідне свідоцтво про смерть [2].

Аналізувати зміни до «трансплантаційного» законодавства, зокрема, в аспекті трансформації презумпцій, ще не на часі, оскільки слід дочекатися проекту, що обов'язково має пройти фахове обговорення, у тому числі громадське. Не випадково МОЗ України регулярно організовує підсумковий круглий стіл, аби обговорити трансплантаційні новели.

Безумовно, проблема дефіциту органів для пересадки є актуальною практично для всіх країн світу, однак їх співвідношення з чисельністю населення значно відрізняється в кожній країні залежно від правової та соціальної конструкції донорських систем, а також рівня доходів населення та стану їх соціального захисту. Саме тому, з точки зору окремих дослідників, в основі різних моделей донорських систем знаходяться критерії, по-перше, оплатності або безоплатності донорства, подруге, отримання дозволів на трансплантацію органів. Відзначимо, що в Ірані існує модель оплатності донорства і, як наслідок, − час очікування пересадки органів нульовий [3, с. 72]. Однак необхідно пам'ятати, що новелою Декларації стосовно трансплантації людських органів, прийнятою Всесвітньою медичною асамблеєю в Мадриді (Іспанія) в жовтні 1987 р., є саме безоплатність трансплантації.

У підсумку можна зазначити, що на міжнародному рівні здійснюється удосконалення регулювання процесів трансплантації. Однак, попри віще зазначеного, багато країн світу не мають не тільки достатньої медичної і технологічної бази, а й ефективних нормативно-правових джерел (ПАР). Ситуація в цій країні однозначно виявила всю проблемність та негативні аспекти неврегульованості даних питань, що врешті призвело до формування міжнародного синдикату з торгівлі людськими органами.

Маємо сподівання, що дотримання курсу гуманізації суспільства, та наявність прогресивних здорових сил нації стане запорукою розв'язання нагальних проблем в сфері трансплантології, і Україна обов'язково досягне середньоєвропейського рівня спеціалізованої медичної допомоги хворим.

Цьому сприятиме проведення таких заходів:

1) створення на базі Координаційного центру трансплантації МОЗ України єдиної комп'ютерної інформаційної системи забезпечення органного донорства органів з урахуванням потреб усіх регіонів України для, організації обміну донорськими органами, тканинами та клітинами;

2) усунення колізії в законодавстві України;

3) введення викладання трансплантології в медичних університетах у вигляді спеціальних циклів для інтернів усіх спеціальностей і тематичних курсів для студентів,усунення проблеми необізнаності населення, стандартизація всіх етапів підготовки і здійснення трансплантації органів.

Література
1. Кримінальний кодекс України/Редакція від 01.01.2016 [Електронний режим]. − Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14.
2. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» (редакція від 26.10.2014) [Електронний режим]. − Режим доступу : http://zakon 3.rada.gov.ua/laws/show/1007-14.
3. Законі України «Про поховання і похоронну справу» (редакція від 09.12.2015) [Електронний режим]. − Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1102-15.
4. Сіднейська декларація щодо смерті (редакція від 01.08.1968) [Електронний режим]. − Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/990_008.
5. Караєва О. Донорство органов : проблемы и переспективы развития в России / О. Караєва. − М.: Аналітичний Центр Юрія Левади. – 2013. − 72 с.
6. Magda Slabbert. This is my kidney, I should be able to do with it what I want : towards a legal framework for organ transplants in South Africa / Slabbert Magda // Medicine and Law. – 2012. – № 4. – P. 617-640.

Цибульський Андрій
студент 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Іщенко М.Ю.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДВОПАЛАТНОГО ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ: ПОКРАШЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПАРЛАМЕНТУ ЧИ ПОЧАТОК ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ

Наразі наша країна іде шляхом дуже складних, але дієвих реформ, які стосуються усього апарату державної влади і парламент не є виключенням. Наразі існують дві думки стосовно реформації даного органу. Перший це удосконалення нинішньої однопалатної системи, а другий це перехід до бікамералізму. Головні питання які ставить перед собою автор − це дізнатися чи буде дієвим перехід до двопалатної системи та чи не загрожуватиме це цілісності України.

Так що ж таке двопалатний парламент? Двопалатний парламент або двопалатна система – це структура парламенту, при якій він складається з двох палат. Ці дві палати поділяються на верхню і нижню палату. Класична модель двопалатності передбачає формування верхньої палати за територіальним або регіональним представництвом і нижньої палати − за політичним або індивідуальним депутатським представництвом. Як правило, ця модель найбільш притаманна федеративному устрою держав і практично найбільш відповідає вимогам законодавчого їх забезпечення. Враховуючи унітарність України, застосування такої моделі призведе до інституціонального конфлікту форми та змісту, бо вони ні в якому разі не будуть збігатися, що в свою чергу неминуче призведе до пошуку нових компромісних моделей двопалатності [3].

Хоча казати про те, що дане нововведення неминуче призведе до зміни державного устрою, не доцільно. Ми маємо багато прикладів унітарних країн, які мають двопалатний парламент (Іспанія, Великобританія, Франція, Італія), особливо це стосується тих країн, що мають будь-які територіальні автономії. Але така зміна, призведе до ряду реформ, які будуть наведені нижче.

Ще одним ключовим питанням є проблема розподілу повноважень, сфер та зон відповідальності. А це в свою чергу залежатиме від того, яку форму республіки матиме країна: парламентську, президентську або змішану; якими повноваженнями будуть наділені президент, парламент та уряд. В умовах нинішньої політичної взаємної нетерпимості з боку всіх політичних сил це може стати повним колапсом законотворення. Відповіді на ці питання є актуальними тому, що нинішня конфігурація політичної системи не сприяє адекватному представництву регіональних інтересів, не створює балансу інтересів між різними політичними гравцями.

Не менш важливою проблемою залишається децентралізація повноважень між центром та регіонами, стосунки між якими загострилися, а з введенням двопалатного парламенту можуть ще погіршитись. Тому, як свідчить досвід Польщі, запровадження бікамералізму потребує одночасної адміністративної, виборчої та муніципальної реформи.

Але є і позитивні наслідки даного нововведення:

− посилюється система стримувань та противаг не лише між різними гілками влади, а й в середині парламенту. Верхня палата є запобіжником олігархізації усього процесу державного управління та законотворчого процесу, надмірної партизації, враховуючи, що сучасні партії України не виконують функції представництва інтересів різних верств населення, стратегічного розвитку країни. Важливим наслідком є зростання можливостей впливу президентських структур на діяльність парламенту в цілому та забезпечення стабільності законодавчого процесу;

− верхня палата, на відміну від Нижньої, виконує функцію регіонального представництва. Це додає можливості для створення майданчиків для публічного обговорення нагальних питань та випуску «пари» в разі зростання напруженості між центром і регіонами;

− створення системи «м'якого» асиметричного бікамералізму в умовах унітаризму наблизить країну до стандартів європейської демократії [3].

Але все ж таки на думку автора, введення двопалатної системи в даний момент може призвести до згубливих наслідків і фактично розколоти країну. Бо радикально спрямовані угруповання можуть сприйняти дану реформу, як перехід до федеральної форми правління, а значить можуть розпочатися революційні заходи в середині країни які остаточно розвалять державну систему. Проведення цієї реформи потрібно відкласти до закінчення антитерористичної операції на сході країни. Але наразі суспільство дуже стурбовано відсутністю швидких реформ у сфері законодавства і тому автор пропонує на період проведення АТО вдосконалити нинішню систему Верховної Ради України задля поліпшення роботи парламентарів і задоволення потреби в реформації народу України.

Література

1. Браун Т. Порівняльне дослідження двопалатної та однопалатної систем у федеративних і унітарних державах / Т. Браун // Вісник Програми сприяння парламентові України. − 1996. − № 3. − С. 35-41.

2. Озерова К. І. Роль парламенту в деяких країнах Європейського союзу з парламентською формою правління / К. І. Озерова // Актуальні питання сучасної науки і права: збірник матеріалів науково [практичної конференції студентів (24 квітня 2010 року, м. Суми) ; Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ]. – Суми : Університетська книга, 2010. – С. 110.

3. Фісун О. Перспективи запровадження двопалатного парламенту в Україні / О. Фісун [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://old.niss.gov.ua/monitor/mart2009/14.htm

4. Якою могла бути українська Конституція : проекти громадянського суспільства/ ШПА при НАУКМА: За заг.ред. Н.В. Линник. – К.: «Лікей», 2008. – 64 с.

Шурига Дарина
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Протас А.М.

СУЧАСНИЙ СЕПАРАТИЗМ: ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ТЕОРІЇ

Складність та неоднозначність процесів глобалізації та локалізації, тенденції до дезінтеграції великими впливовими державами інших суверенних країн з метою нейтралізації їх політико-економічного впливу в деяких регіонах, за для забезпечення власних геополітичних та геоекономічних інтересів, обумовлюють поширення сепаратизму та збільшенням його масштабів, що за умов неефективності політико-правових механізмів розв'язання конфліктів, що призводять до сепаратизму, – є викликом сучасності.

Аналіз процесів в політичному та соціально-економічному житті нашої країни за останні десять років, свідчить про наявність в Україні як окремих регіонів з потенційними, латентними проявами сепаратизму (Закарпаття, Північна Буковина, Одеса), так й регіонів, де проблема сепаратистських рухів гостро стоїть вже сьогодні (АР Крим, Донецьк, Луганськ).

Суперечливість та не чіткість трактування поняття «сепаратизм» яскраво демонструють наявні наукові дослідження даної проблематики. Такі західні дослідники, як Р. Бербах, У. Робінсон, Дж. Келлас, розглядають сепаратизм переважно в руслі концепцій модернізації та глобалізації. Сучасні ж українські науковці – В.В. Дівак, В. Андріяш, А.В. Савченко та ін., проблеми сепаратизму розглядаються переважно крізь призму української національної ідеї, аналізу причин, що призводять до появи на теренах сучасної України сепаратистських настроїв.

Але незважаючи на значну кількість наукових праць, дотичних до проблеми сепаратизму, в Україні поки що бракує комплексних наукових досліджень останнього як об'єктивного суспільно-історичного та політико-правового явища. Відсутні також законодавча база та правові механізми запобігання та нейтралізації проявів сепаратизму. Це й зумовило вибір теми та логіку даної наукової розвідки.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні конкретних тенденцій у розвитку явища сепаратизму в умовах сучасності та спробі визначити правові механізми запобігання сепаратизму й врегулювання конфліктів, викликаних сепаратистськими рухами.

Сепаратизм (фр. séparatisme від лат. separatus – окремий) визначають, як політику та практику відокремлення, відділення частини території держави з метою створення нової суверенної держави або переходу до складу іншої держави чи отримання статусу надзвичайно широкої автономії. Сепаратизм, з одного боку, базується на міжнародному принципі права на самовизначення й часто є проявом національно-визвольного руху та деколонізації, що підтримується міжнародною спільнотою, а з іншого – веде до порушення міжнародних принципів суверенітету, єдності та територіальної цілісності держави, непорушності кордонів, а відтак може стати небезпечним джерелом гострих міждержавних та міжнаціональних конфліктів. [4, с. 84]

Наразі міжнародним нормативно-правовим актом, що безпосередньо дає визначення поняттю «сепаратизм» як будь-яке діяння, спрямоване на порушення територіальної цілісності держави, у тому числі на відділення від неї частини її території, або дезінтеграцію держави, що вчиняється насильницьким шляхом, а так само планування та підготовка такого діяння, пособництво його вчиненню, підбурювання до нього, та переслідувані в кримінальному порядку, – є Шанхайська конвенція про боротьбу з тероризмом, сепаратизмом і екстремізмом від 15 червня 2001 р. Ця Конвенція регулює взаємодію правоохоронних відомств й спецслужб держав-учасниць боротьбі з тероризмом, сепаратизмом та екстремізмом. Однак, проблемним аспектом Шанхайської Конвенції є те, що вона охоплює обмежену кількість держав-учасниць – Республіку Узбекистан, Китайську Народну Республіку, Республіку Таджикистан, Республіку Казахстан, Киргизьку Республіку, Російську Федерацію [1].

Однак особливістю сучасного сепаратизму є те, що він являє собою не тільки сукупність силових, але й так званих «гібридних» методів досягнення зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, порушення територіальної цілісності та недоторканності держави.

Щодо «гібридних» методів, які наразі застосовують сепаратисти, то вони поєднують різні типи та способи протиправної діяльності, наприклад, типові прийоми ведення бойових дій із використанням військовослужбовців з регулярної армії інших країн без знаків ідентифікації – «зелених чоловічків», захопленням державних або громадських споруд начебто волею народних мас, інформаційною пропагандою, кібератаками тощо [5, с. 82].

Як демонструє історичний досвід, сепаратистські рухи виникають здебільшого на підґрунті соціально-економічної нестабільності, яка супроводжуються посиленням соціальних та міжетнічних суперечностей, зростанням злочинності, низькою ефективністю

державного управління та роботи правоохоронних органів, але тільки там й тоді, коли у справу втручаються «активні зовнішні сили», які не лише намагаються використати ці передумови у своїх інтересах, але й створюють сприятливі для цього політичні, економічні та соціальні умови.

На сучасному етапі розвитку світу, коли національні та релігійні питання можна успішно вирішувати такими цивілізованими методами, як мирні переговори, референдуми, надання широких повноважень окремим територіям тощо, коли майже всі колишні колонії отримали самостійність, сепаратизм, особливо коли він виявляється в екстремізмі та тероризмі як засобах для досягнення політичних цілей, не підтримується міжнародним співтовариством. Боротьба з цими негативними явищами проголошена ООН одним з пріоритетних завдань своєї діяльності. [3, с. 41]

З проблемами регіонального сепаратизму на території Криму та Донбасу у 2014 р. гостро зіткнулась Україна. Наразі Кримінальний кодекс України (далі – КК) фактично містить перелік типових злочинів, пов'язаних із боротьбою з сепаратизмом, до яких, на нашу думку, можна віднести: майже всі злочини проти основ національної безпеки України (зокрема, дії, передбачені ст. 109 – 111, ст. 260, ст. 341 КК) та деякі інші чи суміжні злочини. Але у своїх найбільш крайніх формах сепаратизм може виявлятися у вчиненні злочинів терористичного характеру, умисних вбивствах, геноциді тощо [2].

Отже, безсумнівно, сьогодні існує нагальна потреба у кримінально-правовій та інших наукових розробках питань протидії сепаратизму, адже людські жертви та руйнування є наслідком не стільки сепаратизму як такого, а неспроможності держави його попереджувати, зводячи до мінімум шкоду від практичного прояву сепаратистських настроїв.

На думку автора, державно-правовий вектор протидії сепаратизму слід спрямовувати на перемогу у гібридній війні. В умовах сучасності, саме інформаційна пропаганда та кібератаки стають головною зброєю в руках сепаратистів. А протистояти цьому, ми можемо тільки сформувавши високий рівень правової культури та правової свідомості населення, розробивши відповідно до вимог законодавства України державні цільові програм в інформаційній та освітній сферах щодо подолання сепаратистських настроїв серед частини громадян України, зміцнення єдності України та запобігання загрозам сепаратизму в майбутньому.

Вже сьогодні, громадськість активно бере участь у розробці шляхів подолання явища сепаратизму на українських теренах. Так, починаючи з 2014 р. було сформовано ряд електронних петицій, що пропонують позбавлення громадянства за вчинення посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Також, з 17.07.2014 до ВРУ внесено проект Закону України «Про протидію і запобігання сепаратизму та подолання наслідків сепаратистської діяльності на території України (десепаратизацію)», що визначає правові та організаційні засади протидії сепаратизму, пропонує більш деталізовану криміналізацію сепаратистської діяльності.

Отже, проблема сепаратизму в Україні – це складне політико-правове явище, що спонукає українське суспільство до рішучих дій, пошуку засобів протидії та шляхів подолання сепаратистських рухів. Але сьогодні нагальною залишається потреба загальнонаціонального діалогу задля зміцнення єдності Української Держави та подолання регіональних протиріч.

Література

1. Шанхайська конвенція про боротьбу з тероризмом, сепаратизмом і екстремізмом від 15 червня 2001 р. // Закони країн СНГ [Електронний ресурс]. − Режим доступу : –. http://jurconsult.net.ua/zakony-stran-sng/7117-Shanhaiyskaya-Konvenciya-o-bor-be-s-terrorizmom-separatizmom-i-ekstremizmom-ot-15-iyunya-2001-goda-Po-sostoyaniyu-na-05-09-2003.html (дата звернення 2.03.2016 р.). – Назва з екрану.

2. Кримінальний кодекс України станом на 28.02.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення 2.03.2016). – Назва з екрану.

3. Андріяш В. Сецесія в сучасному світі: ризики і загрози для України / В. Андріяш // Демократичне врядування. – 2013. – Вип. 11. – С. 39-61.
4. Дівак В. Сепаратизм як феномен сучасної політики: політологічні та правові аспекти / В. Дівак. – К. : «Логос», 2014. – 224 с.
5. Савченко А. В. Кримінально правовий зміст сепаратизму / А. В. Савченко // Тези доп. V міжвуз. наук.-теорет. конф. : [ред. кол.: В. В. Чернєй, М. В. Костицький С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – С. 79-83.

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Большакова Анастасія, Ульянцева Інга
студентки 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к.філос.н., доц. Маловічко О.В.

КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Термін «казкотерапія» у більшості людей викликає посмішку і ставлення як несерйозного, «дитячого» методу. Але, познайомившись з казкотерапією ближче, багато людей може змінювати свою думку. Насправді, сьогодні казкотерапія - найдавніший в людській цивілізації метод практичної психології і один з наймолодших методів в сучасній науковій практиці.

Звичайно, становлення казкотерапії відбулось не відразу за певний період. У зв'язку з цим можна виділити такі етапи:

I етап казкотерапії − усна народна творчість. Його початок загублено в глибині віків, але процес продовжується по цей день [4].

II етап − збирання і дослідження казок та міфів. Процес пізнання прихованого змісту казок і міфів, який в кожну епоху розвивався по-новому [1].

III етап − психотехнічний. Сучасні практичні підходи застосовують казку, як привід для психодіагностики, корекції і розвитку особистості [2].

IV етап − інтегративний. Цей етап пов'язаний з формуванням концепції комплексної казкотерапії, з духовним підходом до казок, з розумінням казкотерапії як органічної людському сприйняттю виховної системи, перевіреної багатьма поколіннями наших предків [1].

В рамках цієї досліджуваної концепції казкотерапія виконує такі функції:

− мова спілкування з дітьми;

− виховна система.

Основний принцип казкотерапії — духовний, цілісний розвиток особистості людини, турбота про її душу [1]. Насамперед,казкотерапія використовується у соц. роботі як помічник при подоланні певних труднощів.

У віці трьох-шести років дитина вчиться думати про предмети і порівнювати їх в думці навіть тоді, коли їх не бачить. Цій категорії найбільш властивий метод «розповідання і віршування казки» [1].

Чотири-п'ять років − апогей казкового мислення. До моменту вступу в школу мислення дитини стає більш реалістичним. Дітям властиві методи «малювання казки» та «виготовлення ляльок», і особливо метод «кататимного підходу в казку» [2].

Для підлітків і дорослих емоційний аспект казкотерапії є шляхом до їх особистих ресурсів. Занурюючись у казку, ця категорія може накопичити сили,відкрити нові можливості для себе, вони занурюються в події свого життя, трохи інакше переосмислюючи їх і приступають до соціального моделювання. Все це − сили, які допоможуть підлітку і

дорослому конструктивно змінювати своє життя. Саме цій категорії характерний метод «пісочної терапії» [1].

Казкотерапія вдало застосовується при організації соціальної роботи з людьми які обмежені фізичними можливостями. Беручи участь у казко-терапевтичному занятті, вони стають більш підготовленими до різних життєвих ситуацій, набуваючи навичок щодо способів вирішення проблем.

Казкотерапія − це комплексний метод розвитку особистості: він об'єднує різні форми і прийоми розвитку. Вона за своїм змістом багатопланова. Тому її ділять на кілька напрямів, в рамках яких вирішуються психодіагностичні, корекційні, розвиваючі і терапевтичні завдання [2].

Аналітичний напрям аналізує суть казкових ситуацій, образів, конструкцій сюжету. На підставі цього лежить ідея про те, що кожна казкова ситуація несе в собі величезний прихований сенс, досвід вирішення складних життєвих проблем. Використання цього напряму ефективно для розвитку творчого мислення, аналітико-синтетичних здібностей і ціннісних орієнтирів дітей від 5 років, підлітків та дорослих [1].

На сьогодні даний напрям представлено у двох формах: дослідницької та терапевтичної.

Дослідницька форма тісно пов'язана з іменами Карла Густава Юнга і його учениці, послідовниці − Марії Луїзи фон Франц. Природа казкових образів дає можливість зрозуміти найскладніші людські мотивації і життєві закони.

Терапевтична форма є практичною і може бути використана в груповій та індивідуальній роботі з дітьми, підлітками, дорослими. В рамках цієї форми вирішуються завдання формувань здібностей до встановлення неформальних зв'язків і явищ.

Терапевтична форма застосовується у двох випадках:

− бібліотерапія;

− рішення казкових завдань.

Бібліотерапія передбачає формування ціннісної структури особистості, більш глибоке розуміння сенсу життєвих явищ і розвиток аналітико-синтетичних здібностей. Важливо, щоб слухачі відчули і проговорили НЕ сюжетну лінію казки, а її прихований сенс.

Рішення казкових завдань «відкритого» типу служить шляхетним цілям збору матеріалу, розвитку творчого мислення та уяви.

Творче мислення – це вміння знаходити оригінальні, вільні від стереотипів вирішення різних завдань [3].

Отже, в ході наукового дослідження, ми з'ясували, що казкотерапія є методом психології, але вона знайшла своє відображення і в соціальній роботі. Також, в дослідженні, ми зазначили найбільш ефективні методи роботи з клієнтом «Пісочна терапія»,«Виготовлення ляльок»,«Малювання казки».

Форми казкотерапії допомагають виявити багато здібностей у людини. Завдяки їм, він стає більш креативним, більш творчим, його свідомість стає ширше, йому стає легше взаємодіяти з навколишнім світом.

Таким чином, казкотерапія хоч і молода методика, але вона поступово впроваджується в усі соціальні установи, для надання допомоги нужденним людям. Безумовно, у списку соціальних служб, які активно використовують казкотерапію, переважають ті, в яких вирішуються проблеми дітей, підлітків, але ця технологія дійшла своєї ефективності і при роботі з іншими категоріями які потребують соціальної допомоги.

Підводячи підсумок бачимо, що казкотерапія — процес пошуку змісту, тлумачення знань про світ і систему взаємин у ньому; процес утворення зв'язку між казковими подіями і реальним життям; процес покращення внутрішньої природи та світу навколо.

Література

1. Абросимова Ю. М. Досвід реалізації річної соціально-реабілітаційної програми «Дитяча оздоровча село Тев'яшеве» на базі комплексного центру соціального обслуговування / Ю. М. Абросимова, М. Н. Абросимова // Працівник соціальної служби. − 2012. − №−7. − С. 58-62.

2. Аналітичний напрям : інтерпретація казок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ahmerov.com/book_959_chapter_14_1._Analiticheskoe_napravlenie._Interpretaija_skazok.html
3.Берн Е. Ігри, в які грають люди. Люди, які грають в ігри / Е. Берн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://grinvald.com/biblioteka/psihoterapiya/inoe/bern-e.-igry-v-kotorye-igrayut-lyudi.-lyudi-kotorye-igrayut-v-igry.html
4. Вачков І. В. Казкотерапія. Розвиток самосвідомості через психологічну казку / І. В. Вачков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.klex.ru/9iw

Литвин Аліна
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: доцент, к. філос. н. Маловічко О.В.

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ МОЛОДІ

Патріотизм в країні, яка нещодавно здобула незалежність, постає дуже гостро. В головах та думках багатьох людей по-різному трактується таке поняття, як патріотизм. Уявлення про патріотизм зв'язуються з трепетним ставленням до своєї Батьківщини, але уявлення про сутність патріотизму у різних людей різне. Патріотизм − це моральний і політичний принцип, соціальне відчуття , змістом яких є любов до Батьківщини, відданість своєму народові, готовність заради них на жертви (в тому числі готовність підкорити свої особисті потреби потребам суспільства перебування (проживання) і подвиги[1, с. 376]. Патріотизм припускає гордість досягненнями і культурою своєї Батьківщини, бажання зберігати її характер і культурні особливості та ідентифікація себе з іншими членами нації, готовність підпорядкувати свої інтереси інтересам країни, прагнення захищати інтереси Батьківщини і свого народу. Історичне джерело патріотизму − століттями і тисячоліттями закріплене існування відособлених держав, що формували прихильність до рідної землі, мови, традицій. В умовах освіти націй і утворення національних держав патріотизм стає складовою частиною суспільної свідомості, що відображає загальнонаціональні моменти в його розвитку. А з практичного боку − характеристика особистості, тобто особистість, котра сповідує патріотизм до певної країни, є патріотом цієї країни.

Патріотизм як у собі, так і в навколишніх необхідно виховувати. На сьогоднішній день існує безліч організаційних форм виховання патріотизму: і патріотичні клуби, і школи, і гуртки патріотичного профілю тощо. Виховати патріотизм можна і через систему громадських заходів, за допомогою конкретних дій. Однією з форм виховання на сьогоднішній день може стати волонтерство[4, с. 169]. Волонтерство – це широке коло діяльності, включаючи традиційні форми взаємодопомоги та самодопомоги, офіційне надання послуг та інші форми громадянської участі, яка здійснюється добровільно на благо широкої громадськості без розрахунку на грошову винагороду. Волонтерство не має релігійних, етнічних, вікових, політичних і географічних обмежень. Волонтерський рух – це рух по наданню безкорисливої допомоги тим, хто її потребує. Під цим поняттям розуміють волонтерські дії, як на місцевому, так і на державному рівнях, і разом з цим, як двосторонні та міжнародні програми. Волонтери відіграють різносторонню роль в розвитку та добробуті країн. В рамках національних програм і програм ООН сприяють розвитку гуманітарної допомоги, технічного співробітництва, пропаганди прав людини, демократії та миру[2, с. 64]. Волонтери не отримують матеріальної допомоги у вигляді заробітної плати, проте вони мають дещо інше – розвиток власних здібностей, моральне задоволення, відчуття власної необхідності тим , хто потребує допомоги, відчуття, що вони приносять користь, отримують нові знання. Скільки в світі волонтерів, стільки і мотивів безкоштовної роботи. У сучасній Україні волонтерство набуває масового поширення. Символ волонтерів України – жовтий

колір одягу– означає тепло сонця, самовідданість і послідовність у бажанні зробити навколишній світ кращим.

Волонтери важливі для кожного суспільства, тому що вони працюють без користі для себе, показуючи цим суспільству, що є ще в житті речі більш цінні, ніж отримання матеріальної нагороди[3, с. 37].

Саме тепер Україна зазнає радикальних перетворень: політичних, економічних та соціальних. Сьогодні реакція громади на ті чи інші події свідчить про необхідність побудови нового громадянського суспільства. В таких умовах патріотичному вихованню належить практично значима роль. Одним із сучасних підходів до формування громадсько-патріотичних цінностей є впровадження та розвиток волонтерської діяльності. Оскільки вона спрямована на підтримку, піклування, надання допомоги членам громади, які цього потребують. Це також слушна нагода для покращення взаємодії між людьми, для створення нових шляхів вирішення існуючих соціальних проблем. Сьогодні волонтерство – це також і психологічна та моральна підтримка, допомога родинам, що були вимушені покинути свої домівки у результаті анексії Росією Криму та окупації окремих територій східної України, допомога родинам, члени якої загинули під час проведення антитерористичної операції.

Реалія сьогоднішнього життя полягає в тому, що патріотизм, патріотичне почуття до батьківщини прищеплюється з точки зору масовості, прояву себе як організатора чи учасника великого заходу. В даний час практично відсутня тенденція волонтерської діяльності в організації допомоги нужденним. Люди потрапляють у важку життєву ситуацію, залишаються без підтримки добровольців, так як нестача соціальних працівників в установах соціальної сфери відчувається досить гостро. Я вважаю, що потрібно саме через волонтерство виховувати таку якість, як патріотизм.

Підвищена актуальність волонтерства сприяє віднаходженню низки форм волонтерської діяльності, що практикуються в молодіжному середовищі області.

Найпоширенішим напрямком добровільної допомоги з боку вихованців-волонтерів є соціальна підтримка інвалідів, сиріт, дітей, які залишилися без піклування батьків, дітей вулиці, людей похилого віку, сімей вимушених переселенців із Сходу країни, воїнів АТО та сімей, члени яких загинули під час виконання антитерористичної операції тощо [5, с. 74].

Для того, щоб прищепити почуття патріотизму, любові до батьківщині, необхідно направити молодь на виконання справжніх функцій волонтерського руху та популяризувати соціальну складову волонтерства.

Наша батьківщина зараз переживає велике горе та ніхто навіть подумати не міг, що саме це змусить жителів країни стати справжніми патріотами. Це стало поштовхом до зміни свідомості громадян, а також побудови нового типу взаємовідносин на основі спільних ціннісних орієнтирів.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. − К. : «Либідь», 1997. − 376 с.

2. Кухаренко П. М. Формування громадської позиції сучасної молоді / П. М. Кухаренко, О. О. Резнікова // Україна на зламі тисячоліть – 20 років незалежності (1991-2011) : [зб. наук. пр. ; редкол. : Кобець А. С. (відп. ред. та ін..)]. – Дн.: Видавництво «Придніпров'я», 2011. – Вип. 3. – С. 169-174.

3. Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху / [авт-уклад. Т. Л. Лях ; авт. кол. : О.В. Безпалько, Н.В. Заверіко, І.Д. Зверева та ін.]. − К. : ВГЦ «Волонтер», 2001. − 176 с.

4. Волонтерський рух в Україні : тенденції розвитку / [Вайнола Р., Капська А., Комарова Н. та ін.]. − К. : «Академпрес», 1999. − 218 с.

5. Капська А.Й. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / А. Й. Капська. – К.: ДЦССМ, 2001. – 154 с.

Мальонкіна Катрін
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл.Маловічко О.В

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ

«Волонтер – це стан душі» – так вважає С. В. Толстоухова – директор Українського державного центру соціальних служб для молоді.

Волонтерська діяльність є основою побудови та розвитку громадянського суспільства. Вона втілює в себе найшляхетніші прагнення людства – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх людей. Волонтери важливі для кожного суспільства, тому що вони працюють без користі для себе, показуючи цим суспільству, що є ще в житті речі більш цінні ніж отримання матеріальної нагороди. Охорона навколишнього середовища, культура, розвиток і позитивний імідж країни є основним напрямком роботи волонтерів.

В сучасних умовах все глибше потрібне усвідомлення громадськістю, державними органами важливість оптимізації різноманітних аспектів соціального розвитку. Соціальні проблеми мають неухильно розв'язуватись, успіх намічених змін залежатиме від кваліфікації працівників зайнятих соціальним обслуговуванням і захистом, що передбачає відповідну підготовку кадрів; Вона стає завданням першочергової ваги у здійсненні нової політики країни. Формування великого руху добровольців – є одним з важливих шляхів до продуктивної соціальної роботи в будь-якій державі [1, с. 56].

Сучасна ситуація в Україні характеризується соціально-психологічною, економічною нестабільністю, зниженням рівня життя більшості населення, девальвацією моральних норм і цінностей у суспільстві, зростанням злочинності і насильством. Соціально-психологічні проблеми в Україні відобразилися на психологічному самопочутті різних верств населення. Ще більш відчутно визначилося категорія людей, які потребують допомоги. Передусім, це молоді люди без жодного занять, дорослі безробітні, діти, які не отримують потрібної уваги з боку батьків, або не мають батьків, пенсіонери та ін.

«Волонтерський рух – це рух по наданню безкорисливої допомоги тим, хто її потребує.» Під цим поняттям розуміють волонтерські дії, як на місцевому, так і на державному рівнях, і разом з цим, як двосторонні та міжнародні програми. Волонтери відіграють різносторонню роль в розвитку та добробуті країн. В рамках національних програм і програм ООН сприяють розвитку гуманітарної допомоги, технічного співробітництва, пропаганди прав людини, демократії та миру. У сучасній Україні волонтерство набуває масового поширення. Символ волонтерів України – жовтий колір вбрання – означає тепло сонця, самовідданість і послідовність у бажанні зробити навколишній світ кращим [3, с. 24].

Розвиток волонтерського руху в Україні базується на таких завданнях як:

– підвищення рівня визнання. Уряди держав та місцева влада мають бути впевнені щодо механізмів залучення волонтерів до проведення консультацій і вивчення питання з метою визначення якісного внеску всього сектора волонтерів у національне процвітання та розвиток. Вирішення питань повинно ґрунтуватися на кращому досвіді роботи малих груп, місцевих громад, національних неурядових організацій, а також на результатах міжнародної діяльності волонтерів;

– мотивація. Засоби залучення людей до волонтерської діяльності визначаються залежно від певної ситуації в суспільстві. Держава може запропонувати: свої тренінгові програми для волонтерів за тематикою: техніка, управління, фінанси; допомогу в отриманні офіційно визнаного статусу, страхового та соціального забезпечення для того, щоб вивести волонтерів на рівень фахівців інших сфер діяльності; зниження ставок для платників податків, які підтримують волонтерські ініціативи; за певних обставин враховувати волонтерську діяльність як проходження військової служби; надання частини ресурсів, таких, як підручники, медикаменти, фінансування, та ін. у користування волонтерів;

– встановлення системи обміну інформацією. Телебачення, радіо, друковані видання та електронні засоби інформації можуть надавати інформацію про досягнення волонтерів, і таким чином сприяти використанню вже існуючої «найкращої практики» та робочих процедур для того, щоб уникнути необхідності кожній громаді «вигадувати колесо». Такий обмін інформацією може здійснюватися на місцевому рівні, на рівні провінцій, сусідніх держав, далекого зарубіжжя за допомогою електронних засобів передачі інформації [4, с. 138].

Отже, можна зробити висновок, що волонтерська діяльність становить важливу частку в житті кожної цивілізації та суспільства. В сучасних умовах все глибше потрібне усвідомлення громадськістю, державними органами важливість оптимізації різноманітних аспектів соціального розвитку. Соціальні проблеми неухильно розв'язуватися, успіх намічених змін залежатиме від кваліфікації працівників зайнятих соціальним обслуговуванням і захистом, що передбачає відповідну підготовку кадрів; вона стає завданням першочергового значення у здійсненні політики країні. Формування великого руху добровольців – є одним з важливих шляхів до продуктивної соціальної роботи в будь-якій державі.

Література

1. Азгагі М. Громадські організації повинні спрацювати з громадами / М. Азгагі // Громадські Організації. – 1999. – № 4. – С. 27-28.
2. Василенко К. Волонтер − це стан душі / Василенко К. // Волонтер. − 2001. − № 10. − С. 21-23.
3. Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху / [авт-уклад. Т. Л. Лях ; авт. кол. : О.В. Безпалько, Н.В. Заверіко, І.Д. Зверева та ін.]. − К. : ВГЦ «Волонтер», 2001. − 176 с.
4. Волонтерський рух в Україні : тенденції розвитку / [Вайнола Р., Капська А., Комарова Н. та ін.]. − К. : «Академпрес», 1999. − 218 с.

Штефан Анна
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: к. філос.н., доц.Маловічко О.В.

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ В СУСПІЛЬСТВО

Сирітство повною мірою існує в Україні і, безумовно, залишається проблемою українського суспільства. Одне з головних завдань будь-якого суспільства і держави – здійснення права дитини на виховання в сім'ї. Ці права дитини зафіксовані як в міжнародних документах (Конвенція ООН про права дитини, Декларація прав дитини, Всесвітня декларація про забезпечення виживання захисту і розвитку дітей та ін.), так і в законодавчих актах кожної держави. Все це підкреслює актуальність і велику соціальну значимість звернення до теми.

Створення оптимальних умов для підтримки соціально незахищених категорій дітей є одним з найважливіших завдань сьогодення, яке полягає не в ізоляції знедолених дітей від соціуму, а в їх інтеграції в соціум через пріоритетність в соціальній політиці саме сімейних форм допомоги дітям-сиротам, тому дається порівняльна характеристика розвитку дітей, які залишилися без батьківського піклування. Автори нарисів В. В. Дубровіна, Е. Ф. Мінкова, М. К. Бардишевська показали, що загальний фізичний, психологічний розвиток дітей, які виховуються без піклування батьків, відрізняються від розвитку їхніх ровесників, що ростуть у сім'ях [3].

Аналіз складу дитячого контингенту в установах показує, що в них перебувають діти, чиї батьки позбавлені батьківських прав або відмовилися при народженні дитини, недієздатні по хворобі, перебувають в ув'язненні [4].

Наш час дав новий термін «соціальне сирітство», в дитячих будинках до 50% дітей мають батьків, позбавлених батьківських прав. У дослідженні Л. М. Шипіциной виділені наступні причини сирітства: − алкоголізм і наркоманія батьків, а звідси − жорстоке

ставлення до дітей; − збільшується кількість «круглих» сиріт через передчасну смертність населення, найчастіше з неприродних причин; − збільшення кількості недієздатних батьків; − відзначається зростання соціальної дезорганізації сімей, матеріальних та житлових труднощів батьків, безробіття батьків, не здорових відносин між ними, слабкості моральних засад [2].

Соціальна адаптація являє собою один з механізмів, який дозволяє особистості активно включатися в різні структурні елементи середовища, тобто посильно брати участь у праці та громадському житті колективу, долучатися до соціального, культурного життя суспільства [4]. Основна мета соціальної адаптації – допомогти дітям придбати життєвий досвід, займаючись різними видами діяльності, виробивши у вихованців достатній рівень самостійності при соціально прийнятних виходів з екстремальних і буденних проблемних ситуацій. Можемо виділити основні напрямки роботи щодо соціальної адаптації:

− *«БЖД»* − діти засвоюють правила поведінки на дорогах і при ДТП, вони навчаються користуватися електроприладами, сірниками, отримують поняття про легкозаймисті матеріали, як вести себе поблизу відкритих водойм, на льоду взимку, при сигналах «Пожежа»;

− *«житлові приміщення»* − дає дітям можливість освоїти прийоми догляду за житлом, створення затишку, оволодіти навичками користування побутовою технікою;

− *«етика»* − діти вчать правила культурного спілкування зі знайомими і не знайомими людьми, правилами поведінки в громадських місцях;

− *«зовнішній вигляд»* − формує у дітей звичку носити зручне, чисте взуття, одяг, правильно доглядати за ними, своєчасно лагодити одяг і взуття в домашніх умовах і майстерень, прання та прасування одягу;

− *«орієнтування»* − це вміння орієнтуватися у шкільному і позашкільному просторі – місті, в незнайомому районі, вміння користуватися транспортом, купувати необхідні товари, звертатися в організації, де обслуговують населення;

− «*відпочинок і дозвілля»* − виховання у дітей вміння, цікаво для себе, організувати вільний час. Для цих цілей в інтернатах повинні бути кімнати відпочинку;

− *«охорона здоров'я»* − обов'язкове дотримання особистої гігієни, мед. персоналом повинні проводитися, за віковими групами, бесіди про особисту гігієну, про статеве виховання, венеричні захворювань, про СНІД, про ліки від застуди;

− *«харчування»* − це вміння сервірувати стіл, прибирати стіл після прийому їжі, доглядати за посудом, дотримуватися правил поведінки за столом, готувати страви, дотримуючись санітарно − гігієнічних правил і техніки безпеки. Велику роботу треба проводити щодо прищеплювання культури поведінки у їдальні, при прийомі їжі, вчити користуватися ножем і виделкою;

− *«природа»* − діти засвоюють правила утримання тварин та догляду за рослинами в будинку, знайомляться з лікувальними властивостями рослин і використанням їх у побуті, навчаються приймати необхідні заходи при стихійних лихах;

− *«наша Україна»* − основна мета цього напрямку – це культурна і мовна інтеграція в суспільство. Діти знайомляться з народною літературою, казками, танцями, знайомляться з грошовими одиницями України, дізнаються про людей, чиї портрети зображені на грошових купюрах. Знайомляться з українськими державними святами, традиціями, національним одягом нашої держави, столицею Києвом, з державною символікою.

Внаслідок несприятливих умов, в яких дитина-сирота опинилася з незалежних від неї обставин, вона не може користуватися своїми соціальними правами в рівній мірі з дітьми, що виховуються в домашньому середовищі. Будучи об'єктом впливу з боку ряду соціальних інститутів, сирота в той же час виявляється в положенні у «семи няньок ...» [2].

Відрізняються труднощі, що виникають внаслідок невміння розпорядитися заробітною платою, сімейним бюджетом, спланувати накопичення, раціонально вести господарство. У випускників, які живуть з батьками, явно виражені утриманські настрої.

Найважливішою ланкою системи, є виховна робота, яка в комплексі з навчальною, допомагає досягти бажаних результатів. У ході виховної роботи, таким чином, розширюється, доповнюється трудовий, моральний, естетичний вплив на дитину. Система роботи в позакласний час не повинна копіювати уроки соціально-побутової орієнтації, у неї свої завдання, форми і методи. Головна умова успіху – участь дітей у щоденній різноманітній практичній діяльності. Ефективність підготовки дітей-сиріт до життя через систему позакласної та урочної роботи залежить від узгодженості дій вчителя і вихователя, їх контакту, інформованості про роботу один одного, координованості планів роботи.

Таким чином, можна стверджувати, що життєвий шлях дитини, що потрапила до інтернату, значною мірою проходить під впливом соціального оточення. У результаті такого несприятливого збігу обставин у дитини формується почуття власної неповноцінності.

Література

1. Вступ до соціальної роботи : [навч. посіб. ; за ред. Н. Бутченка Т. І. та Ярошенко А. О.]. − Запоріжжя : ЗНУ. – 2014. – 119 с.
2. Дети социального риска и их воспитание / [под науч. ред. Л. М. Шипицыной]. − СПб. : «Речь», 2003. − 144 с.
3. Нариси про розвиток дітей, які залишилися без піклування батьків / [под ред. Лазутовой М.Н.]. − М. : ВЛАДОС, 1995. − 186 с.
4. Шахрай М. Технології соціальної роботи / М. Шахрай. − К. : ЦУП, 2006. – 462 с.

СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРОГРАМУВАННЯ»

Котова Валерія, Ошур Аліна
студентки 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Шевченко В.О.

НАВЧАЛЬНА СИСТЕМА ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЧИСЕЛЬНИХ РОЗРАХУНІВ

Математика одна з найдавніших наук, яка виникла ще у кам’яному віці. І навіть зараз, у вік новітніх технологій та прогресу, ми не можемо уявити своє життя без математики.

Математиці навчають у школі, з нею ми зустрічаємось на роботі. Математика розвиває вміння міркувати та абстрактне мислення, знаходити різні шляхи вирішення завдань, доводити справу до кінця, логічно викладати докази та вміння вести дискусію [4].

Однак, саме математику вважають однією з найскладніших наук, а іспитів з неї бояться більше за все.

Автори поставили собі за мету створити навчальну програму для виконання чисельних розрахунків з поясненнями, аби полегшити студентам опанування математичних навичок та підвищити рівень знань з цієї дисципліни.

Ми запропонували студентам Економіко-праничого коледжу пройти опитування (понад 90 опитуваних з різних курсів коледжу), яке показало, що більшість студентів оцінює свої знання з математики на 6 балів з десяти можливих, та майже половина опитуваних відповіла, що хоче підвищити свої знання з математики.

Однією з найскладніших тем студенти вибрали теорію ймовірності, а відповіді по ній та іншим не зрозумілим темам студенти, як правило, шукають в Інтернеті.

У ході аналізу Інтернет-сервісів були знайдені сервіси, які пропонують розв'язок задач з теорії ймовірності, однак детального пояснення цих розв'язків жоден сервіс не надає. З цього і випливає *актуальність дослідження***,** адже технологія, яка не тільки вирішує задачі, роз'яснює їх рішення та навчає вирішувати самостійно ще не є достатньо дослідженою та широко вживаною.

Розробити програмну реалізацію для розв'язування задач з теорії ймовірності для навчання, яка б не тільки давала розв'язок завдання, а ще й пояснювала б, як саме потрібно розв'язувати те чи інше завдання та навчала студентів розв'язувати завдання самостійно.

Відповідно до мети дослідження в ході роботи було виконано наступні завдання:

1) проаналізовано сервіси, які дають повний або частковий розв'язок прикладів з теорії ймовірності.

2) розроблено анкету та проведено опитування серед студентів Економіко-правничого коледжу на тему актуальності такої розробки та її практичного застосування.

3) розроблено програмний продукт для студентів 1-2 курсів та учнів 10-11 класів засобами середовища розробки Microsoft Visual Studio мовою програмування C#.

Література

1. Алгебра 11 клас. [А. Г. Мерзляк, Д. А. Номіровський, В. Б. Полонський, М. С. Якір]. – Харків : «Гімназія», 2011. – 445 с.

2. Алимов А. Ш. Алгебра и начала математического анализа / А. Ш. Алимов. – М. : «Просвещение», 2012. – 460 с.

3. Колмогоров А. Н. Алгебра и начала математического анализа / А. Н. Колмогоров, А. М. Абрамов, Ю. П. Дудницын. – М. : «Просвещение», 2011. – 281 с.

4. Муравин Г. К. Алгебра и начала математического анализа / Г. К. Муравин, О. В. Муравина. – М. : «Дрофа», 2013. – 290 с.

Недоля Дмитро, Гречко Євген
студенти 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Шевченко В.О.

РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧ ЯК ЧАСТИНА ТЕОРІЇ РОЗПІЗНАВАННЯ ОБРАЗІВ

Задача ідентифікації облич – це одна з перших практичних задач, яка надавала стимул для становлення та розвитку задачі розпізнавання та ідентифікації об'єктів. Розпізнавання образів завжди мало практичні потреби, такі як: охоронні системи, криміналістична експертиза, телеконференції, системи спостереження трафіку, та будь-якого роду предметів.

Ідентифікація обличчя реалізується у системі розпізнавання облич. Система розпізнавання облич – це програма, яка здатна ідентифікувати особу, маючи на вході цифрове зображення або кадр із відео-джерела. Один з найпоширеніших способів зробити це – порівняння певних рис обличчя на зображенні із завчасно підготовленою базою даних. Для

реалізації розпізнавання облич існують декілька поширених алгоритмів, таких як метод гнучкого порівняння на графах, розпізнавання за допомогою нейронних мереж, метод головних компонент, лінійний дискримінантний аналіз та інші [3].

Найпоширенішим методом розпізнавання облич є метод головних компонент (PCA) [2], який добре зарекомендував себе в практичних додатках. Однак, в тих випадках, коли на зображенні обличчя присутні значні зміни в освітленості або виразі обличчя, ефективність методу значно падає. Вся справа в тому, що PCA вибирає підпростір з такою метою, щоб максимально апроксимувати вхідний набір даних, а не виконати дискримінацію між класами облич.

Ця проблема віришується при використанні лінійного дискримінанта Фішера (Fisherface або LDA)[2]. LDA обирає лінійний підпростір, який максимізує відношення: $\frac{\left|\Phi^T S_b \Phi\right|}{\left|\Phi^T S_W \Phi\right|}$, де $S_b = \sum_{i=1}^{m} N_i (\bar{x}_i - \bar{x})(\bar{x}_i - x)^T$ – матриця міжкласового розкиду, а $S_w = \sum_{i=1}^{m} \sum_{x \in X_i} (x - \bar{x}_i)(x - \bar{x}_i)^T$ – матриця внутрішньокласового розкиду, m – число класів в базі даних.

LDA шукає проекцію даних, при якій класи є максимально лінійно сепарабельними. Для порівняння PCA шукає таку проекцію даних, при якій буде максимізований розкид по всій базі даних осіб (без урахування класів). За статистикою в умовах сильного бакового і нижнього затінення зображень облич Fisherface показує 95% ефективність у порівнянні з 53% Eigenface[3].

Для розпізнавання образів облич у зображенні використовують каскади Хаара.

Каскад Хаара [1] – це один із найпростіших методів розпізнавання образів класів об’єктів з великою швидкістю роботи. До них відносяться номера автомобілів, пішоходи, руки та обличчя людей. Каскад являє собою запис у XML форматі який містить у собі результат тренування системи розпізнавання облич у вигляді класифікаторів Хаара.

В своїй доповіді ми реалізували просту систему розпізнавання облич, яка базується на використанні лінійного дискримінанта Фішера для ідентифікації облич, та каскадах Хаара для розпізнавання образів облич в зображенні. Реалізація програми була здійснена за допомогою open-source бібліотеки OpenCV, яка реалізує алгоритм Фішера та каскади Хаара[1].

Для роботи системи потрібно:

− фотографії об’єкту. Чим більш буде схожа вибірка фотографій на те, що треба розпізнати, тим краще буде якість алгоритмів (для якісного розпізнавання облич потрібно близько 2000 фотографій осіб, для розпізнавання облич, та 500-1000 фотографій особи, яку ми хочемо розпізнати серед інших облич). В розробленому програмному продукті використано AT&T Facedatabase – база чорно-білих фотографій, у форматі *.PGM, фіксованого розміру 92x112;

− зняти на фотокамеру своє обличчя (потрібно знімати з різних ракурсів, використовуючи різне освітлення);

− створити *.txt файл, в якому прописано шлях до бази фотографій.

Після цих дій, розроблена програма на основі вбудованих алгоритмів бібліотеки OpenCV тренує алгоритми для розпізнавання обличчя. Працює алгоритм по принципу machine learning, тобто спочатку потрібно натренувати алгоритм для розпізнавання певних образів, в нашому випадку облич, для чого використовується навчальна вибірка, яку наведено вище.

Після навчання програми можна подавати на вхід деяке зображення з відео потоку, в результаті чого буде видаватися відповідь: якому зображенню із вибірки з найбільшою вірогідністю відповідає фотографія на вході. Якість алгоритму, як було зазначено вище, залежить від розміру та якості вибірки.

Література
1. Шерстобитов А.И. Классификация объектов при анализе текстурированных цветных цифровых изображений / Шерстобитов А. И., Марчук В. И., Тимофеев Д. В., Сизякин Р. А. – М. : «Нелинейный мир», 2012. – Т. 10. – № 11. − С. 769-776.
2. Kyungnam Kim Face Recognition using Principle Component Analysis // Department of Computer Science University of Maryland. − Annapolis : College Park. – 2012. − 20742 p.
3. Stan Z. Li. Handbook of Face Recognition / Li Z. Stan, Jain K. Anil. – London : «Springer», 2011. − 486 p.

СЕКЦІЯ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТУРИСТИЧНОЇ СПРАВИ»

Дубинда Володимир
студент 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Прилипко О.В.

МІСЦЕ І ЗНАЧЕННЯ ВЕЛОСИПЕДНОГО ТУРИЗМУ В СИСТЕМІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ВИДІВ СПОРТУ

Актуальність дослідження місця і значення велосипедного туризму зумовлена тим, що: 1) спортивно-оздоровчий туризм є невід'ємним компонентом туристичної сфери діяльності; 2) розвиток велосипедного туризму − один із пріоритетних напрямів у системі спортивно-оздоровчих видів туризму; 3) проведення ринкових реформ в Україні, бурхливий розвиток підприємництва в сфері туризму привели до формування інших підходів до організації і управління сферою спортивно-оздоровчого туризму.

У межах вітчизняної туристичної галузі чітко визначився окремий вид діяльності – спортивний та спортивно оздоровчий туризм. Цей унікальний сегмент туризму виник на самодіяльних засадах з ініціативи туристів-аматорів. Він поєднує в собі спорт і відпочинок, виховує патріотизм і національну самосвідомість. Спортивний велосипедний туризм є поряд з іншими видами туризму часткою сортивно-оздоровчого туризму.

Характерною ознакою велотуризму є різноманітність форм і багатоваріантність програм його організації та розвитку: спортивні походи, чемпіонати, змагання, експедиції тощо. На сьогодні в Україні сформовано висококваліфікований кадровий корпус працівників велотуризму. Спортивно-оздоровчий, до якого відноситься велосипедний туризм, має не лише велике соціальне значення, і економічну ефективність [2].

Із всіх існуючих видів подорожей туризм на велосипедах − найбільш вигідний і тому дуже популярний. Вважаємо за доцільне визначить переваги велосипедного туризму та його розбіжності з велоспортом. У відмінність від автотранспорту велосипеду не потрібне паливо, він може проїхати там, де ніякий інший вид транспорту не пройде, на важко доступній місцевості його можна перенести на руках, а в екстрених випадках його можна взяти із собою в поїзд. Подорожувати на велосипеді набагато приємніше, ніж на суспільних видах транспорту, а швидкість пересування значно вища, ніж у пішохода, а з рюкзаком взагалі не існує ніяких проблем.

Подорож на велосипеді сприяє зміцненню здоров'я. Їзда на велосипеді сприяє зміцненню м'язів ніг, крім того, зміцнює й нормалізується діяльність дихальної й серцево-судинної системи організму. Поїздки на велосипедах можуть бути короткими й тривалими. Подорожі на велосипедах стали одним з популярних видів літнього відпочинку й розваги [5].

Напевно, немає такої людини, яка б не вміла їздити на велосипеді, адже цьому майже всі навчаються в дитячому віці. У наш час промисловість випускає різноманітні асортименти дорожніх і туристичних велосипедів, які зручні в керуванні, швидко набирають швидкість і легко гальмують, і при цьому небагато важать. Крім того, для такого виду подорожі є в продажі спеціальний одяг, що дає можливість почувати себе досить комфортно в будь-яких погодних умовах [1].

Велосипедний туризм доступний людям різного віку, тому що навантаження в ньому легко дозуються. На велосипеді можна проїхати практично по будь-якій дорозі, по стежці чи просто по рівному ґрунті, з ним можна перебратись через глибокий яр, переборювати піски, кам'янисті гірські стежки та осипи, переходити вбрід ріки. За день, в залежності від темпу руху, погоди, стану дороги і наявності перешкод велотуристи проїжджають від 40 до 120 км, а при попутному вітрі від 45 до 140 км. У похід велотуристу не доводиться везти на собі спорядження - весь вантаж кріпиться на велосипеді. В екологічному відношенні велосипед найбільш чистий вид транспорту.

Велосипедний туризм є одним із самих малозатратних і захоплюючих видів туризму Щоб скористатися подібним видом подорожі, потрібний не тільки велосипед, але й гарна фізична підготовка. Велосипедний туризм - це такий же вид спорту як, наприклад, велоспорт, футбол, шахи, але, на жаль, відноситься до неолімпійських видів спорту [5].

Відмінність від найближчого до велотуризму виду − велоспорту, полягає у тому, що у велотуризмі інші навантаження та мета проходження дистанції [3].

Велотуризм увібрав у себе як елементи багатоденної велогонки (з велоспорту), так і елементи багатоденного авторалі (у автоспорту) − рух по маршруту з використанням карти і легенди. Велотуризм − це багатоденне командне велоралі

Існує два види подорожей на велосипедах − велопоходи й велотури. Учасники велотурів їдуть без поклажі, тому що її звичайно перевозять у супровідній машині. Харчуються вони в кафе чи ресторанах, на ніч зупиняються в готелях або кемпінгах. Беручи участь у велопоході, скористатися благами цивілізації не завжди вдасться. Це пов'язане з тим, що маршрут може проходити по таких місцях, де їх немає й зовсім.

Змагання проводяться звичайно в чотирьох видах: подолання смуги перешкод, фігурне водіння, триал і ралі. Найпоширеніший і видовищний − подолання смуги перешкод, куди входять: переправа через ріку з велосипедом вбрід і по колоді, заміна «несправної» деталі велосипеда, під'йом і спуск по схилу, їзда по піску або осипу та інше [4].

Змагання з велосипедного туризму проводяться з метою перевірки готовності велотуристов до походів, удосконалювання навичок керування велосипедом і техніки подолання перешкод, а також для обміну досвідом у підготовці й проведенні велопоходів. Змагання дозволяють визначити найсильніші колективи й окремих учасників, чий досвід і знання можуть бути використані для розвитку велосипедного туризму як і в нашому регіоні Україні й в цілому.

Таким чиноим, в Україні велосипедний туризм набув у сьогоденні найбільшої привабливості у широкому колі населення завдяки − оздоровчим, спортивно-тренувальним, пізнавальним, діловим цілям, а також необхідністю спілкування у колі однодумців.

На сьогодні в Україні сформований висококваліфікований кадровий корпус працівників оздоровчо-спортивного туризму, а також суспільного активу. Організаційними й методичними центрами розвитку оздоровчо-спортивного туризму є туристські клуби й секції. Діє спеціалізована контрольно-рятувальна служба

Література

1. Соколов В. А. Велосипедный туризм / Соколов В. А., Ильин В.С. − М. : РиБ «Турист», 2012. − 110 с.

2. Рутинський М. І. Організація спортивно-оздоровчоготуризму / М. І. Рутинський. – Львів : «Фенікс», 2002. – 34 с.

3. Грабовський Ю.А., Селезньова Т.В. Змагання зі спортивного туризму : [навч-метод. рекомендації для студентів факультету фізичного виховання] / Ю. А. Грабовський, Т. В. Селезньова. − Херсон : ХДУ, 2004. − 72 с.

4. Федотов Ю. Н. Спортивно-оздоровительный туризм : [ученик] / Ю. Н. Федотов, И. Е. Востоков ; под ред. Ю. Н. Федотова. − М. : Советский спорт, 2002. − 364 с.

5. Федерация спортивного туризма Украины : официальный сайт [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://www.fstu.org.ua

Кончук Євгенія
студентка 3 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Прилипко О.В.

ПРИРОДНІ ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ

Внутрішній туризм в Україні, нажаль, має недостатній розвиток. Звичайно, він користується попитом у молоді, але для нормального функціонування його як прибуткової галузі − цього замало. *Завданням дослідження* є зацікавити молодь до подорожування рідною країною, показати які місця варто відвідати в Україні

Українці переважно для відпочинку надають закордонній подорожі, аніж мандрують власною країною. При цьому не зосереджують свою увагу на тому , що Україна володіє величезною спадщиною в тому числі і природними пам'ятками.

В Україні є свої унікальні місця, які вражають масштабами і красою. Вони оповиті легендами і таємницями, які історики досі намагаються розгадати. На місці таких природних «перлин» можна відновити сили, зробити гарні фото напам'ять та відпочити душею [5].

У дослідженні нами пропонується дослідити Топ-7 місць, які заслуговують увагу з точки зору їх природної унікальності.

1. *Національний природний парк Подільські Товтри* (Хмельницька область) –залишки узбережних рифів, витягнених паралельно давній береговій лінії. Аналогів у світі немає, але подібні за геологічними структурами скелясті гряди є у Великобританії та США [1].

Подільські Товтри відзначаються своєю геологічною будовою, рідкісною та невластивою для рівнинно-платформених областей. У цьому сенсі вони являють собою сукупність викопних рифових споруд узбережжя бар'єрного характеру, що утворилися у мілководних морях [1].

2. *Озеро Синевир* − належить до семи природних чудес України. Кажуть, воно утворилось приблизно 10 тисячроків тому. Тоді бистрі річкові води стримали гори, перегородивши їм шлях на тому місці, де згодом утворилось озеро. Диво природи під назвою Синевир заховалось у горах на висоті майже тисячі метрів над рівнем моря. Глибини озера сягають двадцяти двух метрів. Глибшу північну та мілкішу південну частину розділяє підводний кряж. Цікаво, що Синевир ніколи не виходить зі своїх берегів – ні за бурхливих паводків, ні у час танення гірських снігів [4].

3. *Дністровський каньйон* − починається в районі села Нижнів Івано-Франківської області унікальним відслоненням юрського періоду, а закінчується поблизу села Трубчин Борщівського району Тернопільської області [2]. На Дністровських схилах є велика кількість рідкісних рослин, тварин, птахів. Теплий клімат у каньйоні відрізняє цю місцевість від інших територій Західної України. Стіни каньйону затримують сонячне тепло, через що влітку дощів тут майже не буває, а навесні зелень розцвітає на 2−3 тижні швидше, ніж в інших частинах області [1].

4. *Оптимістична печера* − найдовша у світі гіпсова печера. Розташована вона поблизу села Королівка на Тернопільщині. Найбільшим скарбом печери вважаються вторинні мінеральні утворення, які протягом десятків тисяч років росли тут у підземних порожнинах. Це, насамперед гіпсові кристали різноманітної форми та кольору. Крім того, вражає печера і своїми сніговими кучугурами - скупченнями на дні ходів печери прозорих голчастих кристаликів гіпсу. Туристи прозвали їх «печерним снігом». У найбільш низьких ділянках лабіринту печери можна натрапити на підземні озера, які нагадують дзеркала з води [5].

5. *Гранітно-степове Побужжя* – одна з найдавніших ділянок суші Євразії, яка не поринала у морські глибини вже протягом шістьдесят мільйонів років. Історичні джерела та сучасні дослідження з археології, етнографії, топоніміки свідчать про те, що каньйон Південного Бугу з його стародавніми урочищами, скелями, могилами, порогами слід вважати національними святинями. Гранітно-степове Побужжя надзвичайно багате на археологічні пласти: палеоліт, мезоліт, неоліт, мідний і залізний віки, епоха бронзи, черняхівська та трипільська культури, свідоцтва поселень кімерійців, савроматів, скіфів, ольвіополітів, давніх слов'ян, римлян. Територія парку має надзвичайно високий рекреаційний потенціал –

дивовижні краєвиди, історико-культурну цінність, велику кількість радонових джерел, зручну автотранспортну розв'язку та є однією з найкращих в Європі природних трас для водного сплаву [1].

6. *Водоспад Шипіт* − мальовничий водоспад розташований у глибокій ущелині річки Пилипець на північних схилах гірського масиву полонини «Боржава» Карпатського регіону. Це один із найкрасивіших водоспадів України, куди кожного року приїжджають десятки тисяч туристів, щоб помилуватися ним. Струмені води водопаду зриваються з чотирнадцяти-метрової висоти декількома каскадами і розсіюються хмарою крапель. З початку дев'яностих років, щороку сюди приїжджають хіпі та представники інших субкультур України та із-за кордону на неформальний липневий фестиваль, який завершується святом Івана Купала [5].

7. *Долина нарцисів* − справжня перлина Карпатського заповідника. Унікальний природний об'єкт, який не можна побачити більше ніде у світі. Щороку сюди з'їжджаються тисячі туристів з України та закордону. Щоб побачити диво цвітіння дуже красивої рідкісної квітки, занесеної до Червоної книги. Трапляється ця подія щороку і триває приблизно з кінця квітня до середини травня [3].

Таким чином, можна побачити, що Україна володіє великою кількістю природних чудес, які варті того, щоб їх відвідували та пишалися ними. Тим паче, популяризація внутрішнього туризму сприятиме зміцненню економіки України та утвердження її як туристичної держави. Маючи такий ресурсний потенціал, туризм в Україні повинен сприяти зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, зростанню добробуту українських громадян, збереженню природної та історико-культурної спадщини.

Література

1. 7 чудес України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://7chudes.in.ua/
2. Дністровський каньйон – одне з семи природних чудес України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vsviti.com.ua/nature/543
3. Долина нарцисів – один з найкрасивіших куточківУкраїни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vsviti.com.ua/nature/8470
4. Найкрасивіше озеро України – карпатський Синевир [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vsviti.com.ua/nature/684
5. Топ-10 природних див України, які потрібно відвідати кожному туристу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tsn.ua/tourism/top-10-prirodnih-div-ukrayini-yaki-potribno-vidvidati-kozhnomu-turistu-371209.html

Озарчук Аліна
студентка 1 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Бєлоус А.О.

РОЗВИТОК СКАУТСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

На сьогодні, як і у розвинутих країнах Заходу, в Україні зазнав значного поширення скаутський рух з його сталими ідеалами. Під поняттям «*скаутинг»* (англ. *scouting*) *або «скаутський рух*» розуміють міжнародний неполітичний молодіжний рух, який своєю метою ставить підтримку фізичного, розумового і духовного розвитку молоді, щоб вона могла відігравати важливу роль у суспільстві. Початком скаутингу вважається 1907 р., коли Роберт Баден-Пауелл, генерал-лейтенант британської армії, провів перший скаутський табір на острові Браунсі в Англії. У таборі хлопці вперше придумали елементи майбутньої скаутської форми .

У 1911−1912 рр. скаутський рух вийшов на міжнародний рівень: сформувались організації у Швеції, Данії, Норвегії, Голландії, Італії, Аргентині, Чилі, Японії, Китаї, Чехії, Росії. Визнання скаутського руху як чинника міжнародних відносин засвідчило його представництво у Лізі Націй . Нині світовий скаутський рух представлений Всесвітньою організацією скаутського руху (ВОСР), яка об'єднує 28 млн. скаутів зі 160 країн − членів ВОСР. Всесвітньою організацією скаутського руху керують Конференція (з'їзд делегатів

країн-членів), Комітет (законодавчий орган) та Бюро (виконавчий орган), а структурно, організація ділиться на шість регіонів: європейський, арабський, африканський, азійсько-тихоокеанський, інтерамериканський та євразійський. Штаб-квартира організації розташована у м. Женева (Швейцарія). Традиційним для Всесвітнього скаутського руху є світове скаутське джемборі (World Scout Jamboree) − зліт скаутських об'єднань, який відбувається раз на чотири роки.

Національна організація скаутів України − всеукраїнська громадська організація, зареєстрована Міністерством юстиції України наказом № 987/5 від 26 жовтня 2007 року. 1 липня 2008 р. на 38-й Всесвітній скаутській конференції в Кореї НОСУ офіційно прийняли до Всесвітньої організації скаутського руху. Адміністративно НОСУ належить до євразійського регіону ВОСР.

Міжнародний символ скаутизму − квітка геральдичної лілії, її зображали на старовинних картах мореплавців, щоб указати розташування частин світу (центральна пелюстка указувала на північ). Скаутський салют − три пальці правої руки, піднесені догори, означають три частини скаутської обіцянки: виконати обов'язок перед:Богом,Україною та самим собою, віддають правою рукою. Разом із салютом скаути всього світу використовують *скаутське рукостискання*: скаут вітається зі скаутом лівою рукою, при цьому мізинець злегка зігнутий і відведений убік. Вітання правою рукою теж не заборонене, але саме скаутське рукостискання виражає особливий, братський дух, є своєрідним міжнародним пізнавальним знаком. Це привітання започаткував Р. Баден-Пауелл, запозичивши його в африканського племені. Іншим символом скаутів є скаутська форма.

Основною традицією скаутів України, як і всього світу, незмінно залишається надання обіцянки як підґрунтя всіх відносин у скаутизмі. *Клятва скаутів*: «Обіцяю зробити все, від мене залежне, щоб з честю виконувати мій обов'язок перед Богом, Україною та самим собою, скрізь і повсякчас допомагати іншим і жити за Скаутським законом» .

Скаутський закон є основою, на якій будується весь скаутський рух:
1) честі скаута потрібно довіряти; 2) скаут вірний; 3) обов'язок скаута − бути корисним і допомагати іншим; 4) скаут − друг всім і брат кожному скауту; 5) Скаут ввічливий; 6) скаут − друг тварин; 7) скаут підкоряється своїм батькам, а також наказам керівника патруля, скаут-майстра; 8) скаут усміхається і не сумує за будь-яких труднощів; 9) скаут ощадливий; 10) скаут чистий у думках, словах і справах.

А щоб краще і повніше відповідати віковим особливостям молоді, за кілька років скаутський рух поділився на чотири вікові групи: 1) кабскаути (6−10 років); 2) скаути (11−15 років); 3) ровери (16−20 років); 4) старші скаути (від 21 року).

Мета скаутського руху,як і спортивного − через участь скаутів у місцевих, національних і міжнародних організаціях виховувати відповідальних і гідних громадян своєї країни, сприяти розвитку молодих людей для розкриття їх фізичного, інтелектуального, суспільного й духовного потенціалу. Саме тому для здобуття кожного розряду скаут зобов'язаний виповнити ряд вимог та пройти випробування. Розряд необхідно здобувати тільки в установленій послідовності, від найнижчого до найвищого.

Отже , робимо висновок, що скаутський рух охоплює багато чинників, що сприяють становленню індивіда, але це не означає, що він замінює сім'ю, школу, релігію та інші соціальні інститути виховання, він лише доповнює їх виховну суть. Він має важливе значення у формуванні концепції обов'язків громадянина. Ця мета − фундаментальна, і її потрібно розуміти у широкому сенсі: кожна особистість має бути прогресивною та індивідуальною, водночас вона є невід'ємною частиною суспільства, його політичної структури. Скаут одного разу – скаут назавжди.

Література

1. Пангелова Н. Є. Історія фізичної культури : [навч. посіб.] / Н. Є. Пангелова. − К. : «Освіта України», 2010. − 294 с.
2. Центральний сайт скаутів – розвідників України [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://Scouts.ua.

СЕКЦІЯ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

Гончар Діана
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер. : викл. Багорка А.М.

ЗАСТОСУВАННЯ АУТОГЕННОГО ТРЕНУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

На сьогоднішній день спорт розвивається у двох напрямках, що мають різну цільову спрямованість – спорт вищих досягнень та масовий спорт. Їх цілі та задачі суттєво відрізняються між собою, але чіткої межі не існує. Мета спортивної підготовки у сфері масового спорту – зміцнити здоров'я, покращити фізичний стан, а також просто активний відпочинок. Мета підготовки у сфері спорту вищих досягнень – досягти максимально високих результатів у змагальній діяльності.

Спортивна підготовка складається з таких видів підготовки: фізична, функціональна, технічна, тактична і психологічна.

Психологічна підготовка – це сукупність психолого-педагогічних заходів та відповідних умов спортивної діяльності спортсменів, що спрямовані на формування у них таких психічних якостей, функцій, процесів, станів, властивостей особистості, що забезпечують успішне рішення завдань тренування та участі у змаганнях. Психічні якості в повній мірі проявляються під час змагальної боротьби. Певні психічні якості, які спортсмен виховує в собі і проявляє, носять специфічний характер і мають відмінності в залежності від виду спорту. Психологічна підготовка спортсмена повинна бути спрямована на виховання у спортсмена конкретних психічних якостей. До психічних якостей можна віднести такі, як: концентрація уваги, стресостійкість, установка-мотивація, ритуалізм, маскування, стабільність, опірність, цілеспрямованість та ін.

До методів психологічної підготовки можна віднести загальні психолого-педагогічні методи, а також спеціальні. Перші включають в себе методи програмування та модулювання тренувальних навантажень. Другі включають стимуляцію діяльності в екстремальних та нестандартних умовах, методи психічної регуляції, ідеомоторних уявлень і методи навіювань і переконань.

Планування психологічної підготовки починається з розробки моделі «ідеального спортсмена», тобто з конкретних уявлень того, до чого потрібно прагнути. Далі розробляються і деталізуються якості особистості спортсмена, психічні стани і процеси; якості, що характеризують готовність до змагальної діяльності та вміння використовувати ці якості в процесі змагання, а також різні психічні якості, що сприяють відновленню організму.

Найбільш прийнятним і доступним є метод самонавіювання (аутогенне тренування), запропонований більш як 50 років тому берлінським невропатологом Йоганнесом Генріхом Шульцем.

Аутогенне тренування – це метод самостійного викликання у себе особливого стану, використання цього стану и самостійного виходу з нього.

Під словом «Ауто» мається на увазі − сам, а «генос» − народження. Завдяки вправам аутогенного тренування можна «програмувати» свою підсвідомість на успіх, на досягнення наміченої мети, на цілеспрямовану роботу. Найскладнішим у процесі аутогенного тренування є здатність вимкнутися з навколишнього середовища і повністю зосередитися тільки на своїх власних відчуттях, думках і образах.

Аутогенне тренування складається з двох ступенів: нижчого та вищого. Перший орієнтований на заспокоєння, зняття психічної напруги, другий передбачає перехід людини в особливий стан − довіри, надії, віри в безмежні можливості організму з подолання хвороб і різних недоліків характеру, у формування бажаних психічних якостей. Обидва ступені

важливі для спортсменів, оскільки різне налаштування та зосередженість необхідні в залежності і від виду спорту, і від особистого характеру та темпераменту спортсмена.

Аутогенне тренування дозволяє засинати і пробуджуватися в заданий час. Мається на увазі – абстрагування від впливів зовнішнього середовища, тобто прийоми тренування не є безпосередньо «снодійними», а створюють, «своєрідний протез сну».

За допомогою аутогенного тренування можливе усунення сонливості, виклик почуття бадьорості, підготовка до дії. Аутогенне тренування сприяє підготовці людини до перебування в екстремальній обстановці, підвищує швидкість пристосувальних реакцій, знижує емоційну напруженість, яка неодмінно має місце у спортивній діяльності. Завдяки аутогенному тренуванню можна також впливати на концентрацію уваги, впливати на біоритми і обсяг пам'яті.

Основні варіанти застосування аутогенного тренування в спорті можна об'єднати в 3 комплекси вправ:

− «мобілізуючий», призначений для подолання передстартової апатії і перетренованості;

− «заспокійливий», що застосовується при підвищеному передстартовому напруженні, а також після змагань;

− «заколисливий», який використовується у випадках напруженості і при порушеннях сну перед змаганнями.

Значна увага в названих модифікаціях приділяється навчанню саморегуляції функцій внутрішніх органів, головним чином функції дихання, серцевої діяльності, а також ідеомоторним тренуванням нервово-м'язового апарату.

Важливість спеціальної психологічної підготовки в сучасному спорті важко переоцінити. Сьогодні рівень фізичної та технічної підготовки у провідних спортсменів практично вирівнявся. Отже, стабільно перемагають ті спортсмени, чий рівень психологічної підготовки вище.

Однією з проблем сучасного спорту є високі тренувальні навантаження. При цьому, на піку форми часто значно знижується імунітет і може статися прикрий зрив перед самим відповідальним стартом. Активне використання прийомів психічної саморегуляції допомагає спортсмену покращувати свої результати без додаткового збільшення фізичних навантажень. Спортсменам і тренерам важливо зрозуміти, що здібності керувати психічними процесами і цілеспрямованому тренуванню цієї здібності потрібно приділяти не меншу увагу, ніж іншим видам підготовки.

Література

1. Воронова В. І. Психологія спорту : [навч. посіб.] / В. І. Воронова. − К. : Олімпійська література, 2007. −298 с.

2. Купчінов Р. І. Фізичне виховання / Р. І. Купчінов. − Мінськ : «Тетра системс». – 2006. – 351 с.

3. Родионов А. В. Психология физического воспитания и спорта / А. В. Родионов. − М. : «Академический проект», 2004. − 570 с.

Чорна Ірина
студентка 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Багорка А. М.

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕРГОТЕРАПІЇ

На сьогоднішній день різноманітні реабілітаційні заходи набувають неабиякої популярності. Причин цієї тенденції декілька: різке підвищення деяких соціально-значущих патологічних станів, таких як вроджені аномалії розвитку, серцево-судинна патологія, онкологія, психічні порушення, травми, ВІЛ-інфекція тощо. За останні десятиліття медична модель реабілітації все більше замінюється соціальною моделлю. Ерготерапія є невід'ємною частиною сучасної соціальної реабілітації людей всіх вікових категорій. Термін «ерготерапія» походить від латинського ergon − праця, заняття, і грецького therapia −

лікування. Таким чином, ерготерапія − це зцілення через діяльність [3]. Ще Сократ вважав, що «людина обов'язково повинна займатись якоюсь працею, а не лише віддаватися розвагам, в інакшому випадку вона не може мати гарний стан тіла та духу».

Ерготерапія почала формуватися після другої світової війни. Війна призвела до каліцтва та інвалідності значну кількість громадян. Їм потрібно було знов навчатися, здавалось би елементарним речам: самостійно вдягатися, рухатись, тримати столові прибори в руках, тобто обслуговувати себе. Люди почували себе неповноцінними членами суспільства, тягарем для близьких та соціально незахищеними, вони потребували адаптації та психологічної допомоги. Ерготерапія була розроблена для того, щоб люди мали можливість повернутися до своїх звичайних буднів, знов спілкуватися та навчатися чомусь новому. Ерготерапія являє собою сукупність методик, що включають в себе знання з лікувальної гімнастики, психології, соціології, педагогіки, біомеханіки [3].

Отже, метою ерготерапії є покращення якісної складової життя людей, які внаслідок певної хвороби або травми втратили рухові здібності, не можуть координувати свої рухи і робити звичні справи, а також соціальна адаптація людини до повсякденного життя, звичайного режиму дня.

Ерготерапія використовується при багатьох патологіях**.** Це винятково важлива частина всіх сучасних реабілітаційних програм. Основна група для занять ерготерапією – це діти, що страждають на дитячий церебральний параліч, люди з захворюваннями та травматичними ушкодженнями опорно-рухового апарату або хребта. Ерготерапія показана людям з атрофованими м'язами. Застосовують комплекс і в лікуванні наслідків інсультів та черепно-мозкових травм важкого ступеня. Також ерготерапія включена в комплекс адаптаційних програм для людей з психічними захворюваннями. Для будь-якого методу характерний індивідуальний підхід. Спеціалісту з ерготерапії слід зазначити усі особливості життя людини, її стан здоров'я та рівень інтелекту [2].

Ерготерапія поєднує в собі наступні завдання: 1) навчання незалежності у побуті; 2) тренування рухів та пересувань; 3) емоційна регуляція; 4) сенсомоторні тренування.

Ці завдання реалізуються через різноманітні вправи: малювання, перекладання предметів, кидання предметів в ціль, відкривання пляшок, набирання номеру телефону, вирізання ножицями, складання пазлів та конструктору, застібання ґудзиків, також застосовуються ігри в шахи, шашки, доміно та багато іншого [4].

Всі вправи підбираються суворо індивідуально і залежать від цілей реабілітації та стану органів. Ерготерапія потребує зосередженості та постійних тренувань. За цих умов спостерігається позитивна динаміка.

Принципи ерготерапії. Основні принципи ерготерапії були описані в 1919 р. Джорджем Дантоном у книзі «Відновлювальна терапія» і до теперішнього часу є своєріднім кредо ерготерапії: 1) діяльність для людини так само необхідна як їжа і питво; 2) у кожної людини має бути як розумова, так і фізична діяльність; 3) діяльність повинна мати для клієнта сенс та викликати в процесі її виконання позитивні емоції; 4) люди, що хворі розумом, тілом та душею можуть бути зцілені за допомогою діяльності [3].

При цьому основними підходами в ерготерапії є: а) взаємостосунки ерготерапевта та пацієнта мають бути засновані на взаємодовірі; б) пацієнт разом з ерготерапевтом визначає короткочасні та довготривалі цілі втручання, досягнення яких є загальним завданням; в) ерготерапевт повинен співпрацювати із близькими пацієнта, завдяки чому позитивні результати будуть досягнуті швидше; г) пацієнта слід розглядати в контексті оточуючого середовища у всьому його розмаїтті від фізичних до економічних та кліматичних факторів, з розрахунком їх взаємного впливу та за умови їх постійної взаємодії [7].

Судячи з вище вказаного, можна зробити виносок: ерготерапія – це міждисциплінарний реабілітаційний фах, спрямований на покращення якості життя людей із набутими або вродженими інвалідностями. Метою ерготепарії є дати людям можливість брати участь та бути максимально незалежними в усіх сферах життя. Ерготерапевти використовують цілеспрямовану діяльність для зміцнення здоров'я та покращення функцій

організму, адаптують середовище життєдіяльності та спосіб виконання заходів повсякденного життя. Ерготерапевти здійснюють терапевтичний вплив на опорно-руховий апарат, нервову систему, когнітивні, комунікативні, психічні та емоційні функції пацієнтів різного віку та різних патологій.

Література

1. Бобровецький И. П. Использование природных и физичексих факторов для повышения функциональных резервов организма / Бобровецький И. П., Еделев Д. А.,Фролков В. К. // Восстановительная медицина и реабилитация. − М., 2005. − С. 10-12.
2. Епифанов В. А. Эрготерапия в комплексном лечении больных с повреждением нервной системы / В. А. Епифанов // Медицинская газета. − июль. − 2009 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://medbe.ru/materials/raznoe-v-reabilitatsii-i-adaptatsii/sredstva-reabilitatsii-v-kompleksnom-lechenii-bolnykh-s-zabolevaniyami-i-povrezhdeniyami-nervnoy-sis/
3. Клочкова Е.В. Физическая терапия и эрготерапия как новые специальности для Республики Таджикистан : [метод. пособ.] / Е. В. Клочкова, С. Б. Мальцев. − Душанбе, 2010. – 46 с.
4. Козявкін В. І. Методи оцінки ефективності оцінки медичної реабілітації в системі інтенсивної нейрофізичної реабілітації / В. І. Козявкін, О. О. Качмар // Український медичний часопис. − 2003. − № 3. − С. 61-66.
5. Мальцев С. Б. Оценка ежедневной активности, участия в жизни общества и качества жизни / С. Б. Мальцев. – Душанбе, 2010 − 63 с.
6. Мальцев С. Б. Руководство по внедрению эрготерапиии как нового вида деятельности в учреждениях, оказывающих социальные услуги / С. Б. Мальцев. – Душанбе, 2011 – 51 с.
7. Частные методики адаптивной физической культуры / [под ред. Л. В. Шапковой]. − М. : «Советский спорт», 2003. − 464 с.

Шиманович Ілля
студент 2 курсу ЕПК ЗНУ
Наук. кер.: викл. Багорка А.М.

ПСИХОЛОГІЧНА «ГРА» ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПОВЕДІНКИ БОКСЕРА НА РИНГУ

Бокс – це єдиноборство, яке зберегло традиції безкомпромісних кулачних поєдинків, викарбованих у наскальних малюнках і розписах на вазах та іншому посуді найдавніших цивілізацій Африки та Греції [1].

Бокс як вид спорту висуває високі вимоги до психіки спортсмена. Значно легше досягти певного рівня фізичної і техніко-тактичної готовності до турніру, ніж готовності психологічної. Не про будь-якого боксера можна сказати, що він «боєць», навіть якщо він володіє високою технікою, тактикою і фізичною підготовкою.

Як відомо, предметом психології є: психічні процеси, психологічні риси особистості, психологічні особливості людської діяльності. До психічних процесів відносяться: відчуття, сприйняття, уява, мислення, пам'ять, увага, емоції, бажання. Стан психологічної підготовленості грає особливу роль і часто є вирішальним у сутичці. Спортсмен, що не зможе впоратися з надмірним збудженням напередодні виходу на ринг, невпевнений в своїх силах, вчасно не зможе швидко мобілізуватися і розумно діяти в бою. Психологія спорту проводить загальний аналіз спортивної діяльності, вивчає окремі види спорту, загальні та спеціальні якості особистості спортсмена, показує психологічні основи його навчання [3].

Питання готовності спортсменів до змагань знайшли широке відображення в дослідженнях психологів спорту: Ф. Генова, А. Пуні, П. Рудіка, Н. Худадова та інших. Психологічна «гра» є невід'ємною частиною будь-якого виду спорту, боксу зокрема. Суть «гри» полягає в тому, що на початку бою потрібно дати зрозуміти супротивнику, що вас важко вивести зі стану рівноваги, ви повинні своєю впевненістю виразити свою готовність

перемагати. Необхідно намагатися вести себе так, ніби перемога над суперником – те, що фактично відбулося, а не те, що планується [1].

Безліч спортсменів-боксерів дещо специфічно виражають свою готовність до бою. Під час боїв суперники використовують різні прийоми, щоб вивести один одного з душевної рівноваги, викликати розгубленість та досягти того, щоб опонент втратив пильність. Все питання в тому, якими засобами це досягається. Саме тому в спортивному суперництві найбільш яскраво проявляється ідейна спрямованість спорту. Будь-яке спортивне змагання включає не лише змагання у силі, спритності, швидкості, витривалості, кмітливості, але є і змаганням у прояві моральних та морально-вольових якостей спортсменів. Суперництво повинно проходити у безкомпромісній, але чесній боротьбі [2].

Будь-який боксерський турнір – це боротьба боксерів зі страхом. Можливо, на тренуваннях вони вже проводили навчальні бої навіть із суперниками і сильнішими і досвідченішими. Але тоді все було «понарошку», умовно. А тепер бій справжній і страх теж справжній. Один з провідних тренерів минулого сторіччя Кас Д'Амато створив і систематизував ціле психологічне вчення про страх. Він вважав, що від страху ні в якому разі не можна повністю позбавлятися, оскільки він виконує найважливішу охоронну функцію. Якщо зовсім немає страху – означає, що ти погано захищений. Отже, поведінка боксерів на рингу – це той чи інакший результат реакції на страх.

Розглянемо види реакцій на страх:

− *втеча* − найпоширеніша реакція, пов'язано з різким виділенням в організмі гормону адреналіну, який змушує кров у великому обсязі спрямовуватися до органів, що забезпечують рух, переважно до ніг. Боксер, який відчуває страх, в залежності від своєї емоційності, величини небезпеки і психічного стану може тікати і «шукати п'ятий кут», безпричинно падати на підлогу, тулитися до канатів, закриватися руками і замружуватися, ховатися за рефері, кричати, закликаючи на допомогу, або навіть зістрибувати з рингу;

− *заціпеніння (ступор)* − до нього найбільше схильні люди зі слабкою нервовою системою. У відповідь на різке, значне підвищення адреналіну в крові м'язи судорожно стискаються. У результаті – кровоносні судини перетискаються і м'язи паралізуються, оскільки не відбувається їх забезпечення кров'ю, порушується координація рухів. Зовні це проявляється в тому, що людина блідне, застигає на одному місці. Може стати вкрай повільною і незграбною, а то й просто втратити свідомість [1];

− *агресія* − виглядає як напад безумства, непослідовні чи безглузді агресивні дії. Зазвичай супроводжується злобним виразом обличчя, загрозливими жестами, позами, криком або вереском. Цими несвідомими діями людина інтуїтивно прагне налякати супротивника [2].

Кожен боксер розуміє, що перед ним стоїть дві задачі: перебороти власний страх – по-перше, і змусити боятися суперника – по-друге. Тут і починається «психологічна гра», гра прийомів. Але переважну більшість прийомів назвати чесними не завжди можливо. Майже всі вони являють собою прояв брудних і зовсім не чесних дій, які суддя має припиняти. Але й суперники повинні вчитися протистояти провокаціям і володіти «протиотрутою», яка нейтралізувала б психологічну атаку супротивника.

Все більшого значення набуває питання щодо спортивної етики, тобто про моральні правила, які випливають з ідеї здорового, чесного суперництва. Знаменитий бігун Володимир Куц писав: «Спорт тим і великий, що супротивники на біговій доріжці, які загнали себе до стану напівнепритомності, після фінішу обіймають один одного, а боксери, що ледь стоять на ногах після бою ніколи не забувають обмінятися рукостисканнями» [2].

Високі моральні якості повинні виявлятися спортсменами навіть у моменти найгострішої спортивної боротьби. При цьому боксерський бій – подія, до якої необхідно належним чином готуватися фізично, психологічно, морально. І не зважаючи на головну мету будь-якого спортсмена – перемогти, необхідно пам'ятати, що треба дотримуватись правил спортивної етики і тоді це викличе повагу у глядачів та гордість тренера.

Література
1. Алексеев К. С. Бокс для новичков : [самоучитель] / К. С. Алексеев. – М. : «АСТ», «Сова», 2008. – 160 с.
2. Атілов А. А. Школа бокса для начинающих / А. А. Атілов. – М. : «Феникс», 2007. – 224 с.
3. Беленький А. Г. Бокс. Большие чемпионы / А. Г. Беленький. – М. : «Астрель», 2004.– 225 с.
4. Ильин Е.П. Психология спорта / Е. П. Ильин. – СПб. : «Питер», 2009. – 352 с.

СЕКЦІЯ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Козак Лілія
викладач іноземної мови
Економіко-правничого коледжу ЗНУ

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТІВ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Освіта на сучасному етапі характеризується великою мобільністю. Основне завдання, яке стоїть перед викладачем в сучасній системі освіти, є розвиток самостійного критичного мислення, навчити студентів самостійно знаходити інформацію та опановувати нові навички. Але цей процес не може бути неконтрольованим. На сьогоднішній день перед студентом відкрито величезна кількість джерел інформації, в яких він не завжди може обрати достовірні та ефективні. Задача викладача направити навчальну діяльність студентів, запропонувати шляхи вирішення проблемних завдань. Широке й ефективне впровадження інноваційних методик в навчально-виховний процес сприяє підвищенню його якості, зацікавленості студентів і викладачів, є важливою стадією процесу реформування традиційної системи освіти в контексті глобалізації [2].

Однією з таких методик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати і вирішувати поставлені задачі є методика веб-квестів. Етимологія цього поняття походить з англійської мови. Web − веб, всесвітня мережа, quest – пошук. Берні Додж разом зі своїм колегою Томасом Марч, будучи викладачами університету Сан-Дієго (США), у 1995 році вперше використали створену ними технологію на заняттях.

В сучасній педагогіці освітній веб-квест − це сайт в Інтернеті, з яким працюють і навчаються, виконуючи ту чи іншу навчальну задачу. Ця технологія є універсальною і може бути використана для викладання будь-якої дисципліни. Розрізняють два типи цих освітніх сайтів: коротко строкові та довгострокові.

Короткостроковий веб-квест − це той, що має за мету набуття елементарних знань з певної теми. Він може охоплювати період близько кількох занять, протягом якого студенти переглядатимуть вибрані сайти для того, щоб знайти потрібну інформацію, і використовувати її в аудиторії для досягнення поставлених навчальних цілей.

Довгострокові веб-квести направлені на те, щоб студент проаналізував отриману інформацію, продемонстрував розуміння матеріалу, самостійно створюючи та ускладнюючи завдання для роботи над темою. В цьому полягає основна відмінність між короткостроковими та довгостроковими веб-квестами – у другому випадку студенти повинні змінити інформацію, яку одержали, перетворюючи її в новий продукт: доповідь, презентацію, інтерв'ю чи дослідження. Довгострокові веб-квести можуть тривати кілька тижнів або й навіть навчальний семестр [4].

Веб-квест містить такі основні елементи:

− *вступ (introduction)*, у якому обов'язково вказуються терміни проведення роботи і надається вихідна ситуація або завдання;

− *процес (process)* – це посилання на ресурси мережі, у яких міститься необхідний для веб-квесту матеріал: електронні адреси, тематичні форуми, книги або методичні посібники з бібліотечних фондів.

При цьому питання сформульовані так, щоб при відкритті сайту студент розумів принципи для відбору матеріалу, виділення головного з усієї інформації, яку він знаходить. Ця стадія веб-квесту має найбільший розвивальний потенціал: при пошуку відповідей на поставлені питання удосконалюється критичне мислення, уміння порівнювати і аналізувати, класифікувати об'єкти і явища, мислити абстрактно. Певне керування процесом з боку викладача може проводитися через надання списку запитань, поширення прикладів, схем [3].

Розробник веб-квесту Берні Додж, визначив наступні види творчих завдань для веб-квестів:

− *переказ* − демонстрація розуміння теми на основі подання матеріалів з різних джерел в новому форматі: створення презентації, плаката, оповідання;

− *планування та проектування* − розробка плану або проекту на основі заданих умов;

− *творче* завдання − творча робота у певному жанрі − створення п'єси, вірші, пісні, відео ролика;

− *наукові дослідження* − вивчення різних явищ, відкриттів, фактів на основі унікальних он-лайн джерел [4].

Обговорення результатів роботи над веб-квестами можна провести у вигляді конференції, щоб учні мали можливість продемонструвати власний практичний доробок.

Результати веб-квеста для звіту можуть мати різноманітні форми: база даних; діалог, історія або приклад для вивчення; он-лайн документ, який містить аналіз неоднозначної ситуації, презентація, відеоролик та інше. На цьому етапі розвиваються такі риси особистості як відповідальність за виконану роботу, самокритика, взаємопідтримка і уміння виступати перед аудиторією.

Останнім, завершальним складовим елементом веб-квесту є *оцінювання (evaluation)*. На цьому етапі учні можуть займатися самооцінюванням, порівнюючи і протиставляючи те, що виконали з іншими студентами, та аналізуючи те, що вивчили чи чого досягли власними зусиллями. Тут також проводиться оцінювання викладачем, підводиться підсумок і заохочується рефлексія та подальше дослідження проблеми. Також можна додати сторінку для коментарів, де студенти матимуть зворотній зв'язок з викладачем [3].

Є певні вимоги до діяльності викладача в роботі над веб-квестом: 1) надати декілька посилань на бажані інтернет-ресурси, які зададуть інтонацію, акценти пошуку; 2) розробити бланки з чітким формулюванням критеріїв оцінювання; 3) контролювати процес пошуку.

Студент, своєю чергою, зобов'язаний зрозуміти відомі умови завдання, визначити необхідні, але невідомі відомості, знайти їх, проаналізувати, обробити, узагальнити й обговорити виявлену інформацію, узагальнити відшукану інформацію та оформити результати роботи згідно вимог.

Протягом роботи над веб-квестом викладач створює умови для самостійної розумової та творчої діяльності старшокласників і підтримує їх ініціативу. Він є консультантом, організатором і координатором проблемно-орієнтованої, дослідницької, навчально-пізнавальної діяльності учнів. У свою чергу, студенти стають рівноправними учасниками процесу навчання, поділяючи зі своїм викладачем відповідальність за його процес і результати [1].

Загалом використання технології веб-квестів дає можливість студентам ефективно використовувати інформацію, яку вони знаходять у мережі, розвиває їх критичне мислення, скеровує їх діяльність на поставлене перед студентами завдання. Для викладача дає можливість використання різних форм роботи та форматів завдань: аудіо, відео матеріали, схеми, презентації, он-лайн ігри, що є необхідним для розвитку навичок аудіювання, читання, та говоріння в процесі вивчення іноземної мови. Технологія веб-квестів активізує навчальний процес, сприяє підвищенню індивідуалізації навчання і його якості. Завдяки її використанню підвищується мотивація учнів до вивчення дисципліни, з одного боку, і до

використання комп'ютерних технологій у навчальній діяльності, з іншого. Також надає можливість дистанційного навчання, студенти мають можливість виконувати вдома завдання та надсилати їх викладачу для перевірки.

Але є також негативні сторони у роботі з веб-кветами: необхідність для викладача мати знання в роботі з платформами для створення сайтів, значна кількість часу для підготовки сайту.

Можемо зробити висновок, що технологія веб-квестів є дуже продуктивною у вивченні іноземної мови, оскільки дає можливість поєднувати різні види завдань, мотивує студентів до самостійної роботи, вносить різноманіття в сам процес викладання, підтримує зацікавленість аудиторії. Система дистанційного вивчення дисципліни Moodle також дає подібні можливості, але інтерфейс її досить стриманий, а сайт можна оформити яскраво і творчо.

Література

1. Андреева М. В. Технологии веб-квест в формировании коммуникативной и социокультурной компетенции // Информационно-коммуникационные технологии в обучении иностранным языкам. Тезисы докладов I Международной научно-практической конференции. М., 2004 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://www.itlt.edu.nstu.ru/webquest.php
2. Быховский Я. С. Образовательные веб-квесты / Я. С. Быховский // Материалы международной конференции «Информационные технологии в образовании. ИТО-99» [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://ito.bitpro.ru/1999
3. Николаева Н. В. Образовательные квест-проекты как метод и средство развития навыков информационной деятельности учащихся / Н. В. Николаева // Вопросы интернет-образования. − 2002. − № 7. [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://vio.fio.ru/vio_07
4. Dodge B. WebQuest Taskonomy : A Taxonomy of Tasks (1999) / Berny Dodge [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://webquest.sdsu.edu/taskonomy.html
5. Николаева Н. В. Образовательные квест-проекты как метод и средство развития навыков информационной деятельности учащихся / Н. В. Николаева // Вопросы интернет-образования. − 2002. − № 7 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://vio.fio.ru/vio_07
6. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного язика / Е. С. Полат // ИЯШ. − 2000. − № 2 (28). − С. 3-10.
7. Teachnology : портал [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://www.teach-nology.com/tutorials/web_quests/

Павленко Оксана
викладач юридичних дисциплін
Економіко-правничого коледжу ЗНУ

ЗАСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

На сучасному етапі розвитку країна перебуває на новому щаблі реформування. Змінюються завдання, умови, напрями і відповідно все освітянське законодавство. З кожним роком постає все гостріше питання підвищення якості вищої освіти. На перетин цьому кількість аудиторних годин зменшується, а годин на самостійне опрацювання матеріалу збільшується. Відповідно зростає значення самопідготовки студентів.

Питанням якості освіти та, безпосередньо, проблематиці ефективного формування системи самостійної роботи студентів, присвячені наукові доробки наступних науковців:

− з питань обґрунтування теоретичних основ оптимізації − В. Беспалько, А. Макаренко, І. Огородников, М. Скаткін, Г. Щукіна та ін.;

− з питань застосування новітніх технологій у педагогічному процесі − І. Якиманська, П. Гусак, О. Пєхота, А. Нісімчук, І. Підласий, С. Сисоєва, І. Смолюк та ін.;

− з питань вивчення інноваційної діяльності педагога у плані теорії та практики впровадження досягнень педагогічної науки та поширення передового педагогічного досвіду − Ю. Бабанський, О. Молчанюк, Т. Сікорський та ін.;
− з питань застосування оптимальних принципів, методів, форм, засобів, видів у навчанні − Л. Виготський, І. Зимня, І. Лернер, С. Рубінштейн, Н. Тализіна, А. Хуторський та ін. [1].

Розпочати вважаю за потрібним, звернувшись до міжнародної практики з цього питання. Яскравим прикладом є США основною формою навчальних занять є лекція, яка читається для потоків. Поняття «академічна група» в американських вузах не існує. Кожен студент навчається за індивідуальною програмою і відвідує лекції за своїм вибором. Крім лекцій є ще заняття в невеликих групах, або семінари. Зазвичай в них беруть участь від 5 до 30 студентів. Семінар, як правило, проводиться на просунутих рівнях навчання і передбачає тісну взаємодію між студентами і викладачем. Майже всі вузи пропонують студентам можливості індивідуальних занять з викладачем [2].

В Україні відповідно до державних стандартів (освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристики) на самостійне опрацювання виноситься:

Дисципліна «Господарське право», для спеціальності правознавство 4 курс: аудиторні години 68; самостійна робота – 40 годин. Тобто У відсотковому співвідношенні це 63:37. Тобто майже 40 % на самопідготовку.

Дисципліна «Цивільне і господарське право», для спеціальності соціальна робота (непрофільна) дисципліна 3 курс: аудиторні години 28; самостійна робота – 26 годин (тобто у пропорції 52%:48%).

Для нашого інерційного стереотипного сприйняття освітнього процесу це вагома частка. Та проводячи аналогію з досвідом і практикою інших країн, це навіть замало.

Тому слід акцентувати увагу на можливих методах оптимізації навчального процесу, зокрема, як підвищити якісний показник засвоєння знань, які відводяться на самостійне опрацювання: 1) Індивідуалізація та загальність вимог; 2) Оптимальний поділ годин на самосійну та індивідуальну роботу; 3) Високі стандарти оцінювання індивідуальної роботи. Можливості добору балів ІІ колонка модульної відомості; 4) Встановлення різних видів форм контролю самостійної роботи; 5) Moodle як механізм забезпечення та організації ефективної самостійної роботи; 6) Застосування інтерактивних технологій. «Живі» заняття.

Особливості застосування зазначених вище методів на прикладі викладання дисципліни «Господарське право». Так, група поділяється на дві частини, та отримує завдання *самостійно опрацювати* договір поставки (підготувати проект договору поставки, 1 частина повинна скласти його, зазначивши умови, які безпосередньо представляють інтереси постачальника, інша покупця). На наступну пару, студентам пропонується передати всі свої напрацювання та проект підготовленого документу конкуруючій групі. Тобто на парі вони змінюють сторону, яку повинні представлять. Студентам надається 10 хв. задля ознайомлення та внесення коректив. Потім починається процедура переговорів та підписання.

Така методика роботи дозволяє студентам набути нових навичок та безпосередньо використати їх, при цьому бути готовими до динамічних змін та умов праці.

Література

1. Ковальчук З. Я. Критерії оптимізації навчання у вищому навчальному закладі / З. Я. Ковальчук // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Психологія і педагогіка. − 2013. − Вип. 23. − С. 112-121.
2. Тарасюк Л. Н. Образование в США / Л. Н. Тарасюк, К. Н. Цейкович // Социально-политический журнал. − 1997. − № 1. − С. 154-170.

Смолянкова Тетяна
викладач математичних дисциплін
Економіко-правничого коледжу ЗНУ

«ГОРИЗОНТ 2020»: УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

«Горизонт 2020» або Восьма рамкова програма Європейського Союзу з розвитку наукових досліджень і технологій (РП8) – семирічна програма фінансування Європейського Союзу для підтримки і заохочення досліджень у Європейському дослідницькому просторі в період з 2014 по 2020 рр. Найбільша рамкова програма за всю історію ЄС, бюджет якої складає 80 мільярдів євро за курсом на 2011 р.

В програмі «Горизонт 2020» відбувся ряд якісних змін у порівнянні з попередніми рамковими програмами ЄС [2]. А саме: 1) спрощення процедури отримання грантів, що дозволяє отримувати їх в 100-денний строк; 2) відкритість до дослідників, які пропонують нетрадиційні ідеї; 3) маркетинг проекту; 4) розширення підтримки ринку інновацій; 5) рішення соціокультурних проблем; 6) розширення можливостей для нових учасників.

При цьому «Горизонт 2020» поділено на три компоненти та доповнено горизонтальними ініціативами, спрямованими на розповсюдження передового досвіду та розширення участі.

Компонент 1. Передова наука (Excellent Science). На зміцнення позиції ЄС у передовій науці та дослідженнях закладено бюджет у розмірі 24,3 млрд. євро. Даний компонент передбачає підтримку найталановитіших науковців та наукових колективів щодо проведення передових досліджень найвищого рівня через Європейську Дослідницьку Раду, наукова співпраця з метою пошуку нових та перспективних областей досліджень через підтримку майбутніх технологій, надання дослідникам можливостей для навчання та розвитку кар'єри у рамках програми дій Марії Склодовської-Кюрі, забезпечення доступу всіх європейських науковців до висококласних дослідницьких інфраструктур.

Компонент 2: Індустріальне лідерство (Industrial Leadership). Закладено бюджет у розмірі 17 млрд. євро. Цей напрямок спрямований забезпечити основні інвестиції в ключові промислові технології, надати європейським компаніям максимальні можливості подальшого розвитку, забезпечуючи їх достатнім рівнем фінансування, та допомогти інноваційним малим та середнім підприємствам вирости до провідних світових компаній.

Компонент 3: Суспільні викликни (Societal Challenges). Приблизно 31 млрд. євро виділяється на вирішення суспільних проблем європейців, таких як захист навколишнього середовища та зміну клімату, розвиток сталого транспорту та мобільності, розвиток відновлюваних джерел енергії, очищення продуктів харчування, боротьбу зі старінням населення.

Для участі у програмі необхідно задовольнити такі умови: 1) у проекті повинні брати участь не менше трьох юридичних осіб (заснована в країні ЄС або асоційованій країні); 2) кожна з таких трьох юридичних осіб має бути заснована в трьох окремих країнах ЄС або асоційованій країні; 3) усі три юридичні особи мають бути незалежними одна від одної.

Право на фінансування від ЄС мають такі учасники: 1) будь-яка юридична особа, заснована в країні ЄС або асоційованій країні; 2) будь-яка міжнародна організація з участю ЄС; 3) будь-яка юридична особа, заснована в третій країні, визначеній у робочій програмі [1].

На сьогодні досить актуально постає питання в контексті науково-освітніх євроінтеграційних процесів − «*Україна і «Горизонт 2020».* 20 березня 2015 р. Міністр освіти і науки України Сергій Квіт та Комісар з досліджень, науки та інновацій Європейського Союзу Карлос Моедас підписали Угоду між Україною і ЄС про участь України у Рамковій програмі ЄС з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Таким чином, з липня 2015 року Україна стала асоційованим членом програми «Горизонт 2020» і отримала можливість користуватися тими ж привілеями, якими користуються крани ЄС: 1) доступ до всього спектру проектів, який фінансується у рамках цієї програми; 2) можливість скористатися всіма перевагами програми на тій же основі, що і організації з країн

Європейського Союзу; 3) можливість стати отримувачем грантів, які надає Європейська дослідницька рада; 4) право для українських науковці подавати заявки для участі в програмах мобільності та отримувати стипендії із загальним фінансуванням 6 млрд євро.

Крім того, Україна отримала 95%-ву знижку внеску, який кожна європейська країна повинна сплатити за участь у програмі «Горизонт 2020». Маємо сплатити 35,5 млн. євро. Але ця сума буде вдвічі меншою: половина повернеться у вигляді технічної допомоги.

З метою реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, у відповідності до Угоди між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво та з метою розширення участі української сторони у проектах програми «Горизонт 2020» створена Національна мережа контактних пунктів (НМКП) Програми «Горизонт 2020» Європейського Союзу з наукових досліджень та технологічного розвитку. Національним контактним пунктом Програми «Горизонт 2020» ЄС є Національний університет «Києво-Могилянська академія».

Основні завдання НКП «Горизонт 2020» НаУКМА: 1) інформування суб'єктів наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності щодо Програми «Горизонт 2020», умов участі та подачі пропозицій; 2) підвищення обізнаності громадськості з цілями Європейської Комісії щодо активізації залучення малих та середніх підприємств (далі – МСП), жінок та молоді до участі у Програмі «Горизонт 2020»; 3) надання консультаційної допомоги щодо пошуку партнерів, вибору варіантів фінансування, правових аспектів, митних процедур тощо; 4) організація навчальних семінарів для цільових груп з актуальних питань Програми «Горизонт 2020».

Отже, підводячи підсумки вищезгаданому, можна з упевненістю сказати, що підписання угоди – це знак впевненості ЄС у майбутньому України. Попри те, що через багато обставин Україна має не дуже високу репутацію щодо політичної стабільності й рівня економічного зростання, міжнародна спільнота сприймає українську науку як таку, що може на рівних конкурувати з потужними установами розвинутих країн світу.

Література

1. Матеріали інформаційного семінару «Можливості співпраці України та ЄС в межах програми Горизонт 2020» [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://horizon2020.sumdu.edu.ua/?p=381

2. Матеріали міжнародної конференції «Програма ЄС «Горизонт 2020», навчання для Національних та регіональних контактних пунктів» / Харіна О. О., Нікуліна В. В., Мельник О. В. – Одеса : ТОВ «Паперовий Змій-ОПТ», 2015. – 88 с.

Труш Наталя
викладач української мови та літератури
Економіко-правничого коледжу ЗНУ

ПІДВИЩЕННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ТА ПУНКТУАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Сучасна освітня парадигма спрямована на становлення особистості з високим інтелектуальним потенціалом, здатної вчитися і працювати в умовах постійного розширення інформаційного простору, що значною мірою залежить від того, чи вміють студенти самостійно знаходити, переосмислювати, об'єктивно оцінювати інформацію та практично її застосовувати.

Основна мета вивчення української мови у вищих навчальних закладах I−II рівнів акредитації на сучасному етапі полягає в інформуванні національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами рідної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Тому *метою* дослідження є аналіз теоретичного матеріалу про орфографічну та пунктуаційну грамотність, а також розробка системи практичних вправ і завдань для формування грамотності студентів, зокрема орієнтуючись на індивідуалізацію навчання, адже кожен студент – це насамперед індивідуальна особистість зі своїм сприйняттям та характером.

Вивчення української мови має бути спрямоване на підвищення культури мовлення і рівня грамотності студентів. Розуміючи, якою непростою є освітянська місія сьогодні, в цілому ми не повинні забувати про індивідуальний підхід до кожної дитини як частки свого народу.

Грамотність − слово багатозначне. У поширеному розумінні воно означає насамперед написання слів і речень без помилок, згідно з існуючими нормами правопису, які відповідають усталеним нормам сучасної літературної мови.

Одна із складових загальної культури людини є її орфографічна та пунктуаційна грамотність. Уміти грамотно писати − життєва необхідність. Грамотна людина без труднощів напише заяву чи листа, занотує почуття або прочитане. Вона, безперечно, скрізь працюватиме краще, продуктивніше. А це те, чого потребує сучасна Україна, якій потрібні грамотні фахівці в усіх галузях державної діяльності. Тому викладачам, а словесникам передовсім, треба прагнути, щоб студенти були освіченими, грамотними людьми, достатньою мірою ознайомленими з багатими скарбами української мови і могли практично використовувати їх. Запорука успіху викладача-філолога в цій справі − *вироблення системи навчання грамотного письма*.

Однією із причин великої кількості орфографічних помилок у письмових роботах студентів вважають розрив між теоретичними знанням та вміннями й навичками, тобто вони не вміють зовнішні дії переносити у внутрішній, розумовий план. Викладачі переконуються, що студенти, добре знаючи правила, вміючи навести приклади, під час виконання письмових робіт не бачать орфограми, не можуть застосувати правило на практиці. Отже, у підлітків відсутні орфографічна пильність, навички самоконтролю, пишуть вони на слух, як чують. І все ж таки є всі підстави стверджувати, що диспропорція між знаннями і практичними вміннями (орфографічними навичками) пояснюється насамперед недостатнім засвоєнням теоретичного матеріалу. Адже відомо, що грамотно може писати той, хто глибоко засвоїв, осмислив граматичний матеріал.

Виробити свідоме письмо допоможуть активні методи навчання, а ними можуть бути певні дослідження, спостереження, узагальнення, які проводять самі студенти.

Але викладач не повинен задовольнятись лише їхнім розумінням нового матеріалу. Перше сприймання ними нового не має цілісного характеру, тому велику роль тут повинні відігравати добре продумані вправи − навчальні, а вже потім творчі. Слід колективно закріплювати виучуване, переконатись, що кожен розуміє правило, наводить самостійно приклади, і лише після цього давати аудиторну самостійну роботу.

Головне завдання занять української мови − навчити студентів змістовно, логічно, чітко висловлювати думки, виробити необхідні навички грамотного письма. Тому у центрі уваги словесника мусить бути робота над удосконаленням орфографічних умінь і навичок, оскільки помилкам краще запобігти, ніж працювати над їх виправленням.

Ефективним вважається те заняття, на якому вдається досягти високої мовленнєвої активності студентів. Тому на більшості занять необхідно йти шляхом створення проблемної ситуації та обов'язкового варіативного повторення виучуваного матеріалу Обов'язковим елементом уроків української мови є так звана *розминка* − різного роду тренувальні вправи і завдання. Основні види розминки: лексична, орфоепічна, орфографічна, граматична, пунктуаційна, стилістична, теоретична.

Одним з ефективних видів роботи, найбільш перевірених на практиці, і одним із засобів підвищення грамотності студентів є *диктанти* різного виду.

Серед вправ важливе місце займають *вправи на порівняння явищ і фактів української і російської мов*. Такі вправи полегшують засвоєння теоретичного матеріалу, оволодіння нормами як української, так і російської мов, сприяють розвитку мислення і мовлення.

Перед вивченням будь-якої теми з орфографії великого значення надається *вступній бесіді,* яка має на меті пов'язати відоме з невідомим, оскільки новий матеріал ґрунтується на засвоєному раніше. Актуалізуючи первинні знання студентів, вступна бесіда розвиває їхню ініціативу, самостійність, полегшує сприймання наступної теми. Важливо також при цьому, щоб не відбувся діалог між викладачем та одним студентом, а інші не повинні бути пасивними слухачами.

Хочу виділити кілька форм роботи, які використовую особисто і які, на мою думку, досить ефективні. Орфографічні хвилини, словникова робота (з ясування значення незрозумілих слів), редагування речень, орфографічно-пунктуаційний практикум, письмо з пам'яті.

Шляхи усунення і попередження мовних і мовленнєвих помилок: різноманітні форми роботи (конкурс на краще запитання, тематичний брейн-ринг, взаємоперевірка робіт), індивідуальна робота, зокрема з обдарованими дітьми, позакласні заходи та організація творчої роботи, здійснення чіткого контролю завдань самостійної роботи, робота в інформаційній системі Moodle.

Серед різноманітних засобів, що застосовуються для досягнення глибоких знань студентів з мови, дуже важливе місце відводиться роботі викладача над виправленням помилок. Практика переконує: словесник має регулярно забирати для перевірки зошити як з аудиторними, так і з домашніми роботами. Така систематична фронтальна перевірка спонукає студентів завжди пам'ятати, що кожна робота може бути перевірена й оцінена викладачем.

Серед багатьох прийомів виправлення орфографічних і пунктуаційних помилок найефективнішим є ті, які допомагають студентам усвідомити допущені ними помилки в письмових роботах різного виду й позбутися їх. Велике значення має для студента бал за виконання завдання, адже це важливий стимул у вивченні мови

Практична діяльність з проблеми «Підвищення орфографічної і пунктуаційної грамотності студентів шляхом індивідуалізації навчання» дає позитивні результати. У роботі спостерігається динаміка результативності, що забезпечує оволодіння базовими знаннями студентів різних рівнів пізнавальної діяльності.

Вихованці беруть участь та обіймають призові місця в студентській олімпіаді з української мови, Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, конкурсах студентської творчості.

Отже, лише системна робота викладача та студентів на заняттях з української мови та літератури зможе підвищити якість знань, стимулювати студентів на творчий пошук, а головне – викликати інтерес до навчання, самовдосконалення та самореалізації особистості.

Запропонована система роботи над підвищенням рівня грамотності дає змогу студентам повторити правила, закріпити навички їхнього застосування, скрупульозно проаналізувати власні помилки, виробити автоматичність безпомилкового письма, досягти успіхів у навчанні орфографії, підвищити грамотність кожного студента.

Література

1. Словник української мови : в 11 т. / [за ред. І. К. Білодіда ; АН УРСР. Інститут мовознавства]. − К. : «Наукова думка», 1970−1980 [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh
2. Існує вроджена грамотність [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://polynet.com.ua/isnuye-vrodzhena-gramotnist.html
3. Коструба Т. О. Підвищення грамотності учнів на уроках української мови та літератури у школі / Тамара Олексіївна Коструба [Електронний ресурс]. − Режим доступу : http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/43154/

КРИВОРІЗЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ЗНУ

Алпєєва Олена
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ

Згідно із сучасними ідеями в сфері забезпечення якості кінцевої продукції, менеджмент якості виступає фактично наскрізним аспектом управління підприємством поряд із витратами, часом тощо. Донедавна основну роль у підвищенні якості продукції відігравала фізична праця. Нині ця проблема не може бути вирішена без участі науковців, менеджерів, інженерів. Великий внесок у розробку теорії управління якістю продукції зробили вітчизняні та іноземні вчені. Так, роботи американського науковця-економіста А.Демінга [1] стали теоретичною основою загального менеджменту якості, а А.Фейгенбаум [4] став автором концепції комплексного управління якістю, яка нині є еталоном системи менеджменту якості на підприємстві та лежить в основі міжнародних стандартів ISO. Серед вітчизняних вчених, які присвятили свої роботи цьому питанню,можна виділити О.Б. Чернегу [2], С.М. Коваленко [3], та ін.

На сьогодні, коли Україна підписала договір про асоціацію з Європейським союзом, нам потрібно якнайшвидше інтегруватись як в європейське, так і міжнародне економічне співтовариство. На жаль за даними Всесвітнього економічного форуму в Давосі, у рейтингу глобальної конкурентоспроможності за 2015 рік Україна втратила 3 позиції і спустилась з 76-го (у 2014році) на 79 місце серед 140 країн світу. Україна знаходиться між Гватемалою та Таджикистаном. Світовими лідерами в сфері конкурентоспроможності та відповідно сертифікації товарів та послуг є Китай, Італія, Велика Британія, Японія, Іспанія, США, Франція та Німеччина. Нашим підприємствам необхідно якнайшвидше підтягуватися до світового рівня якості. Як результат, ця проблема набула загальнодержавного економічного статусу. Не зважаючи на це, вітчизняні споживачі не ставлять жорстких вимог до якості багатьох видів продукції. Хоча деякі підприємства і почали застосовувати сучасні методи підвищення якості та ділової досконалості, які базуються на принципах всеосяжного управління кістю (TQM), немає системи підтримки та обміну досвідом між такими підприємствами.

Основоположники TQM визначили основні сучасні принципи загальної якості, які є основою міжнародних стандартах серії ISO 9000, національних премій в області якості. До них відносять: 1-орієнтування на споживача та інші сторони,2-лідерство керівника,3-залучення персоналу,4-процесний підхід,5-системний підхід,6-постійне поліпшення,7-прийняття рішень на основі фактів, 8- взаємовигідні відносини з постачальниками та іншими партнерами. І вже на основі цих принципів створюється система менеджменту компанії і розробка конкретних інструментів управління. Важливість першого принципу обумовлена тенденціями розвитку економіки та вимогами по забезпеченню ефективності менеджменту. Третій принцип полягає в тому, що система буде життєздатною й реально корисною, якщо в її розробці беруть участь співробітники підприємства на чолі з уповноваженими представниками керівництва. Другий і третій принципи можна назвати організаційними. Люди, які створюють систему, будуть використовувати для управління компанією механізм управління, що пов’язаний із четвертим, п’ятим і сьомим принципами. Що стосується восьмого принципу, то усе більше стверджується розуміння, що весь ланцюжок постачальників має єдину мету – зробити товар, що задовольнить кінцевого споживача. Зрозуміло, що якість кінцевого товару, задоволеність кінцевого споживача і його готовність сплачувати за товар залежать від якості продукції по всьому ланцюжку, тому всі її учасники повинні спільно піклуватися про якість продукції кожного з них, це і є партнерські відносини з постачальниками.

На сьогодні основою менеджменту якості є концентрація на клієнтах і їхніх потребах. Концентрація в цьому випадку означає, що, приймаючи будь-яке рішення в керуванні компанією, ми повинні враховувати те, як воно відзначиться на задоволеності наших клієнтів. Тому прибуткова теорія бізнесу нині втратила свою актуальність. Нова модель управління підприємством базується не на кількості виробленої продукції, а на її якості. Задоволення потреб споживачів стало основою політики керівників підприємств. Процеси в Україні щодо сфери менеджменту якості та її пріоритетного місця поступово наближаються до відповідності міжнародним. Повільно, але впевнено наша держава виходить на новий рівень економічного розвитку.

Література

1. Дэминг Э. Выход из кризисна / Э. Дэминг. – Тверь : Альба, 1994. – 497 с.
2. Эволюция и проблемы менеджмента качества в Украине / О.Б. Чернега; НАН Украины. Ин-т экономики пром-ти. – Донецк, 1999. – 95 с.
3. Концептуальні основи систем управління якістю. Основоположні принципи міжнародного стандарту ISO 9000:2000 : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ч. 1 / С.М. Коваленко, В.О. Лебединець, С.М. Коваленко; Нац. фармац. ун-т. – Х. : Золоті сторінки, 2003. – 96 с.
4. Шаповал М.І. Менеджмент якості / М.І. Шаповал. – К. : Знання, 2003. – 475 с.

Алпєєва Олена
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧОГО ТРАНСПОРТУ

Важливе місце у ефективній діяльності будь-якого підприємства відіграє система матеріально-технічного забезпечення (МТЗ), оскільки вона є запорукою чітко налогодженої роботи виробничих потужностей, а також сприяє адаптації підприємств до швидких змін на ринку. Але на сьогодні в Україні загальна система МТЗ підприємств залізничного транспорту є непідготовленою до ринкових правил сьогодення, про що свідчить збитковість підприємств даної галузі, і саме тому необхідна розробка системних заходів, щодо її реформування.

Висвітленням проблеми щодо реформування системи МТЗ займались І. Ансофф, Х. Мінцберг, Гриценко С.І, Долгов А.П., Бурмака М.М., Бараш Ю.С. та ін.

Метою статті є пошук ефективних заходів щодо реформування системи МТЗ підприємств залізничного транспорту та їх впровадження на практиці.

МТЗ підприємств – це спосіб організації діяльності підприємства з метою оптимізації фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, що використовує підприємство для реалізації своїх економічних цілей. Процес МТЗ виробництва направлений на своєчасне постачання на склади підприємства або відразу на робочі місця потрібних відповідно до плану матеріально-технічних ресурсів (МТР). До складу МТР входять: сировина, матеріали, що комплектують вироби, технологічне устаткування і технологічне оснащення (пристрої, ріжучі та вимірювальні інструменти), транспортні засоби, навантажувально-розвантажувальне устаткування, обчислювальна техніка і інше устаткування, а також паливо, енергія, вода. Успішне рішення цих питань покликана забезпечити служба МТЗ підприємства, яка відповідає за безперебійне функціонування підприємства [1].

Реформування системи МТЗ залізничних підприємств повинна в першу чергу початись з залучення зарубіжних інвестицій до Укрзалізниці, бо в умовах політичної та економічної кризи, яка є в Україні, ресурси держбюджету обмежені. І вони зазвичай направлені на латання дир, а ніж на системну реконструкцію залізниці в цілому. І зробити це треба як найшвидше, бо на сьогодні середній рівень зносу складських приміщень усіх служб МТЗ складає 66%. Знос вантажно-розвантажувальної техніки в середньому становив 78%, а

по ряду доріг перевищував 80% [4]. В свою чергу експлуатація механізмів з такою зношеністю призводить до частих простоїв і затримок, перевитрат грошових коштів у разі їх ремонту та залучення сторонньої вантажопідйомної техніки.Вартість запасних частин та ремонту в деяких випадках перевищує вартість нових механізмів, що вказує на відсутність будь-якого менеджменту в цьому напрямку. А закупка нових механізмів, обладнання та транспорту в свою чергу може стимулювати вітчизняне виробництво, а це водночас нові робочі місця.Не краща ситуація і з основними засобами, багато будівель в аварійному стані. Велика частині цих будівель простоюють, їх використання не несе нічого крім витрат на їх утримання у вигляді оплати житлово-комунальних послуг, що тільки зменшує загальний прибуток залізної дороги. Тому пошук потенційних клієнтів для оренди даних приміщень та укладення довгострокових договорів може стати одним із багатьох резервів для збільшення прибутку [3]. Також можливим є укладання договорів на ремонтні роботи з підприємствами, які не є структурними підрозділами залізниці, це збільшить ефективність використання робітників, які займаються обслуговуванням та ремонтом споруд та доріг. Іншим резервом може стати отримання МТР через прозорі електронні закупки, що нівелює корупційну складову. А отже залізниця зможе закуповувати якісні ТМР за найнижчою ціною завдяки проведенню чесних тендерів, що дасть змогу зменшити зайві витрати на мільйони гривень. Не менш важливим є навчання та перекваліфікація робітників, особливо менеджерів-управлінців середньої та вищої ланки, з яких повинні початись системні зміни у підході до управління підприємствами залізничного транспорту [3].

Враховуючи особливу роль залізничного транспорту в економіці України перед державою стоїть важливе завдання з модернізації та розвитку залізничного транспорту, підвищення його експлуатаційних можливостей та конкурентоспроможності. Подальше вдосконалення залізничних перевезень і зростання їх ефективності не можна досягти без необхідного рівня технічного переоснащення підгалузі. Одним з напрямків вирішення зазначених проблем є налагодження вітчизняного виробництва електровозів, пасажирських і вантажних вагонів, а також їх обслуговування та ремонт. Подальшого вдосконалення потребує колійне господарство залізничного транспорту України і зокрема реконструкції прикордонних пунктів переходу з однієї колії на іншу. Водночас галузь недостатньо забезпечена інвестиціями для вирішення проблем технічного переоснащення, без яких неможливе ефективне управління в цілому.

Література

1.Бараш Ю. С. Реструктуризація залізничного транспорту України в умовах ринку: [автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра економ. наук] / Ю. С. Бараш. – Х., 2008. – 37 с.

2. Бурмака М. М. Управління матеріальними ресурсами в організаціях дорожнього господарства: [автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. економ. наук] / М. М. Бурмака. – Х., 2002. – 17 с.

3. Долгов А. П. Логистический менеджмент. Управление запасами : учебное пособие / А. Долгов, С. Уваров. – СПб. : Изд-воСПбГУЭФ, 2003. – 200 с

4. Відомості про залізничні підприємства [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http: //www.region.in.ua/pomichna/ppub04–53.html

Бондаренко Марія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ ГІРНИЧОДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний етап переходу України на ринкові відносини потребує подальшого дослідження проблеми управління системою нормування праці. Зміст даної проблеми полягає в теоретичному узагальненні накопиченого вітчизняною та зарубіжною економічною наукою досвіду організації роботи з нормування праці, методичному вирішенні завдань

вдосконалення системи нормування праці, які у відповідності до вимог принципово нової економічної політики, що формується, створюють передумови для раціонального використання трудових ресурсів та на цій основі дозволяють зменшити витрати виробництва та підвищити його ефективність.

Питанням побудови системи нормування праці, управління системою нормування праці на різних рівнях управління економікою країни присвячені роботи російських науковців: Генкіна Б., Петроченко П., Гальцова А., Новоложилова С., Образцова Г., Пунського Я., Шапіро І., Слезингера Г. та ін.

Метою статті є розробка заходів щодо удосконалення управління системою нормування праці на гірничодобувних підприємствах.Управління системою нормування праці – це комплекс економіко-правових та організаційних методів впливу на процес розробки, встановлення і застосування норм праці для забезпечення підвищення продуктивності праці, ефективності виробництва як у масштабах держави, так і підприємств різноманітних форм власності [1].

Процес управління системою нормування праці на рівні підприємства має передбачати досить обґрунтовані етапи і завдання щодо удосконалення нормування праці, спрямовані на використання резервів виробництва, створення сприятливих умов праці, підвищення її продуктивності; удосконалення системи оплати і матеріального стимулювання працівників. Його основними напрямками мають стати демократизація управління, тобто найбільш повна реалізація трудовими колективами повноважень в області організації і нормування праці, інтеграція зусиль органів управління всіх ланок на вирішення завдань розвитку системи нормування праці, більш чітке розмежування функцій управління системою нормування праці між функціональними службами підприємства.

З посиленням ролі норм в оптимізації витрат виробництва на перший план виступають нові завдання щодо удосконалення системи нормування праці, реалізація яких сприятиме раціоналізації трудового і виробничого процесів, своєчасному попередженню фінансових труднощів, підвищенню прибутковості виробництва за рахунок скорочення витрат, вирішенню трудових конфліктів. Одним із важливих напрямів вдосконалення системи нормування праці пропонується вважати новий вид аудиту, а саме, аудит нормування праці, який є складовою частиною управлінського аудиту використання трудових ресурсів [3].

Аудит нормування праці – це складова частина управлінського аудиту використання трудових ресурсів, що має специфічні науково-обрунтовані форми та методи оцінки й покращення стану нормування праці працівників, труд яких підлягає нормуванню на підприємствах різноманітних форм власності певної галузі господарювання. Результати аудиторської перевірки дозволять зробити висновки про те, що слід змінити і які прийняти рішення для покращення стану системи нормування праці в масштабі економіки країни, регіону, підприємств і організацій різноманітних форм власності. Господарча самостійність останніх передбачає необхідність обирати види норм праці для організації виробництва і оплати праці, вирішувати питання формування і функціонування нормативної бази з праці, визначати порядок розробки і впровадження нових нормативних матеріалів, перегляду і заміни застарілих норм праці. Серед основних напрямів аудиту нормування праці, насамперед, необхідно виділити практичну допомогу керівництву підприємств і організацій у вирішенні зазначених питань, удосконаленні системи нормування праці, забезпеченні взаємозв’язку нормування і оплати праці, оптимізації чисельності та професійно-кваліфікаційного складу персоналу, своєчасному коригуванню вимог до нього, виходячи із внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку виробництва, розробці рекомендацій щодо упорядкування і регламентації трудової діяльності людини, найбільш повному об’єднанню інтересів персоналу з інтересами і цілями підприємства, використанню позитивного вітчизняного і зарубіжного досвіду в частині організації, нормування і оплати праці [2]. Важливим напрямком удосконалення управління системою нормування праці запропоновано вважати новий вид аудиту, а саме, аудит нормування праці.

Метою аудиту нормування праці є проведення поглибленого аналізу стану системи нормування праці та надання обгрунтованих рекомендацій щодо його вдосконалення на підприємствах різноманітних форм власності.

У своєму арсеналі аудит нормування праці має теорію і практику зарубіжного аудиту, а також вітчизняну методику проведення управлінського аудиту використання трудових ресурсів.

Література

1. Абрамов В. М. Нормування праці : навч. посіб. / В. М. Абрамов, В. М. Данюк. − К. : Наукова думка, 2005. – 204 с.
2. Гайдай І. Ю. Аудит нормування праці / І. Ю. Гайдай // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта 2004». Том 13. Управління трудовими ресурсами. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2004. – С. 16-17.
3. Дячун О. В. Організація, нормування та оплата праці : навч. посіб. / О.В. Дячун. – Львів : Афіша, 2002. – 220 с.

Волошина Інна
студентка 1 курсу Криворізького фак-ту
Наук. кер.: викл. Лаже О.В.

СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФРІЛАНСУ

Розвиток технологій, особливо у сфері інформатизації, став каталізатором виникнення і розповсюдження значної кількості послуг, які можна отримати в мережі Інтернет. Сучасні засоби зв'язку дозволяють підтримувати контакт на відстані та миттєво передавати і отримувати інформацію. З іншого боку, складна політична та економічна ситуація в нашій країні, значне скорочення робочих місць призвели до збільшення чисельності безробітного населення. Тобто відсутність робочих місць та падіння рівня життя призвело до появи повної або часткової онлайн-зайнятості, особливо серед молодого населення України.

Метою даної роботи є дослідження передумов виникнення та розвитку віддаленої роботи та причин вибору даного виду зайнятості українським населенням.

Онлайн-робота (віддалена робота) – це робота, доступна для широких мас населення, що використовує головні переваги Інтернету (швидкий зв'язок, повсюдну доступність і багатозадачність), перетворюючи їх сукупність у віртуальне робоче місце – онлайн-офіс. Можна сказати, віддалена робота – форма зайнятості, за якої роботодавець і найманий працівник (або замовник та виконавець) знаходяться на відстані один від одного, передаючи та приймаючи технічне завдання, результати праці та оплату за допомогою сучасних засобів зв'язку (спочатку – факс, поштові повідомлення, в наші дні – переважно інтернет) [1]. Концепцію віддаленої роботи розробив американець Д. Ніллес. У 1972 році він висловив ідею, що не обов'язково тримати працівників в офісі, так як сучасні засоби зв'язку дозволяють підтримувати контакт між співробітниками на відстані. У 1979 році праці Джека Ніллеса зацікавили голову спеціального Комітету з економічного розвитку США Френка Скіффа. Він продовжує ідеї Ніллеса і придумує новий термін «flexiplace» — «гнучке робоче місце»[1].

Співробітники, що працюють віддалено, як правило, працюють набагато більше, ніж ті їх колеги, які виконують свої професійні обов'язки в офісі 5 днів на тиждень. Однак творчі особистості, а це саме та категорія людей, яка вибирає віддалену роботу, не може працювати в графіку 5 через 2. Володарі творчих професій воліють думати в тиші, поза рамок, правильно чергуючи відпочинок і роботу. Такі фахівці намагаються працювати позмінно або за вільним графіком. У результаті людина працює менше приблизно в 1,5 рази і має більше вихідних, при цьому його продуктивність знаходиться на досить високому рівні.

Важливим визначальним чинником можливості бути конкурентоспроможним на світовому ринку фрілансу є фактор мови, оскільки для співпраці з іноземними замовниками необхідно володіти іноземною мовою на достатньому рівні. Цю тезу підтверджують факти,

які вказують, що найпопулярнішими на світових інтернет-біржах є фрілансери з англомовних країн. Вихід на світовий ринок мотивує фрілансерів до постійного підвищення кваліфікації, здобуття освіти, з метою підвищення конкурентоспроможності серед фрілансерів з розвинутих країн [4].

До того ж, основна частина жителів країни не задоволена розміром своєї заробітної плати. Про це свідчать результати опитування Міжнародного кадрового порталу HeadHunter Україна, опублікованого в понеділок, 22 вересня 2015р. Так, 62% офісних співробітників задоволені місцем своєї роботи, в той же час задоволені своїм окладом лише 42% службовців.

Для стимулювання розвитку фрілансу в Україні необхідно вдосконалити законодавчу базу, зокрема Податковий кодекс України, Кодекс законів про працю України та інші законодавчі акти, оскільки в них не враховано таку форму підприємництва як фріланс і, відповідно, фрілансери не завжди працюють легально, через невідповідність умов функціонування фрілансерів та інших суб'єктів підприємництва. Доцільно запровадити спрощену систему реєстрації фрілансерів та сплати податків з метою заохочення працювати легально та отримувати певні соціальні гарантії, зокрема пенсійне забезпечення, зарахування трудового стажу тощо.

. Завдяки розвитку інтернет-технологій для населення України стала доступною нова форма організації трудової діяльності – віддалена або онлайн-робота. Вона має переваги як для робітника так і для працедавця, порівняно з традиційною роботою в офісі. В сучасний кризовий період розвитку нашої держави, все більше людей переходить на віддалену роботу. Особливо затребуваними є професії, пов'язані з програмуванням, дизайном, перекладом чи написанням різноманітних статей. Можна довго фантазувати на тему: «Що буде в майбутньому?». Але точно: ринок буде розвиватися, кількість фрілансерів буде зростати. І ті, хто сьогодні зроблять вибір на користь цієї роботи, завтра опиняться попереду нового руху.

Література

1.Удаленная работа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Авторская_песня. - Назва з екрана.
2.Онлайн-работа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Онлайн-работа. - Назва з екрана.
3. Поліщук Н. Мінімальна заробітна плата серед країн світу та в Україні (динаміка та географія 2005-2015 рр.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://infolight.org.ua/content/minimalna-zarobitna-plata-sered-krayin-svitu-ta-v-ukrayini-dynamika-ta-geografiya-2005-2015-rr. - Назва з екрана.
4. Більшість офісних працівників в Україні незадоволена своєю зарплатою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.korrespondent.net/ukraine/3422104-bilshist-ofisnykh-pratsivnykiv-v-ukraini-nezadovolena-svoieui-zarplatoui. - Назва з екрана.

Волошин Денис
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ

Процеси, що відбуваються у господарський діяльності підприємств, висувають нові вимоги до змісту управління збутовою діяльністю. Ринок потребує швидкого реагування на зміни господарської ситуації, що пов'язана з використанням виробничого потенціалу та його впливом на фінансовий стан. У господарській діяльності промислової організації основними питаннями є постачання, виробництво і збут (реалізація) готової продукції. Робота підприємств у нових економічних умовах припускає реструктуризацію всіх функціональних сфер діяльності господарюючих суб'єктів, але головним чином це стосується сфери збуту готової продукції.

Великим внеском у вирішенні завдань реалізації продукції зробили такі вчені, як: А. Мазаракі, В. Василенко, О. Віханський, О. Ковтун.

Метою статті є систематизації теоретичних знань щодо змісту, методів та технічних засобів вдосконалення механізму реалізації товарів на основі маркетингового забезпечення. Під збутом розуміють комплекс процедур просування готової продукції на ринок і організацію розрахунків за неї (установлення умов і здійснення процедур розрахунків з покупцями за відвантажену продукцію). Головна мета збуту – реалізація економічного інтересу виробника (одержання підприємницького прибутку) на основі задоволення платоспроможного попиту споживачів.

Удосконалення системи збуту – це безперервний процес обґрунтування й реалізації найбільш раціональних форм, методів, способів і шляхів її створення (реструктурування) і розвитку; раціоналізація її окремих сторін, контроль і виявлення «вузьких місць» на основі безперервної оцінки відповідності системи контролю внутрішнім і зовнішнім умовам функціонування організації [1]. В умовах переорієнтації підприємств до потреб ринку найважливішим питанням є формування політики збуту відносно мінливих вимог споживачів та високого рівня конкуренції. Економічні показники збутової політики впливають на процес функціонування підприємства в цілому, а їх аналіз дозволяє виявити проблеми, що виникають у його діяльності. Для усунення цих проблем необхідним є використання стратегічно спрямованого комплексу заходів щодо формування збутової політики, а також застосовування сучасних моделей і методів удосконалення етапів організації, планування та контролю за збутовою діяльністю підприємства. При постійно мінливих економічних умовах на ринку збуту, підприємству необхідно також використовувати у своїй практичній діяльності нові моделі та методи по формуванню збутової політики, що забезпечить своєчасне реагування на зміни дій як споживачів, посередників, так і конкурентів [2]. Підприємства, що орієнтуються на маркетинг, значну увагу повинні приділяти організації товарного руху від виробника продукції до споживача. Комерційний успіх підприємства багато в чому визначається тим, як вдало вибрані канали реалізації виготовлених товарів, форми і методи збуту або чи достатнім є асортимент і рівень якості наданих підприємством послуг, що супроводжують продаж продукції. Тому в цій галузі маркетинг має велике значення. Проблеми ефективного управління та досягнення цілей маркетингової діяльності покликаний вирішити маркетинговий контролінг діяльності. Маркетинговий контролінг являє собою інтегровану інформаційно-функціональну систему обґрунтування управлінських рішень в області маркетингової діяльності, що спрямована на досягнення маркетингових цілей та забезпечення успішного функціонування підприємств на ринку. Впровадження маркетингового контролінгу в діяльність підприємства передбачає розробку концепції маркетингового контролінгу для підприємства.

Задачами та цілями маркетингового контролінгу є: аналіз відхилень, ступінь досягнення цілей; можливості покращення становища; перевірка пристосування підприємства до змін зовнішнього середовища [3]. Оскільки, головною метою діяльності підприємств є отримання максимального прибутку, то збутовій діяльності повинно надаватися якомога більше уваги. Тому одним з пріоритетних складових маркетингової стратегії підприємства є опрацювання збутової політики, спроможної забезпечити просування продукції в умовах невизначеності, загострення конкурентної боротьби, а саме впровадити модель управління процесом стратегічного маркетингового планування, що містить основні етапи робіт з розробки та реалізації стратегії промислового підприємства; для вирішення проблем ефективного управління та досягнення цілей маркетингової діяльності варто використовувати маркетинговий контролінг діяльності.

Література

1.Аргмстронг Г. Маркетинг. Загальний курс – 5-е видання. : пер. з антл.: навч. Посібник / Г. Аргмстронг, Ф. Котлер. – К. : Видавничий дім «Вільямс», 2003. – 595 с.

2.Балабанова Л. В. Маркетинговий аудит системи збуту : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / А. В. Балабаниць, Л. В.Балабанова. – Київ : 2004. – 224с.

3.Уілсон М. Т. Як управляти збутом : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. Т. Уілсон. – Київ : – 2000. – 345 с.

Дашко Ірина
доцент кафедри обліку та менеджменту, к.е.н.
Криворізький фак-т ЗНУ

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ФАКТОРИ ЙОГО ПЕРЕВАГ

Питання конкурентоспроможності розглядають багато дослідників протягом усієї історії розвитку економічних відносин. При цьому конкурентоспроможність підприємства розглядається як вища спонукальна сила, що змушує виробників продукції підвищувати її якість, знижувати витрати на виробництво, підвищувати продуктивність праці тощо.

Питання сутності поняття «конкурентоспроможність підприємства» вивчали такі науковці, як: Азоєв Г.Л., Богацька Н.М., Валігурський Д.І., Введенський Б.А., Дейнега О.В., Должанський І.З., Друкер П., Дьяченко А.В., Загорна Т.О., Путь І.О. та інші.

Протягом перших тридцяти років XX ст. ситуація в суспільстві складалася таким чином, що підприємствам вдавалося досягти успіху та забезпечити свою конкурентоспроможність із мінімальними витратами. Сьогодні вчені визначають конкурентоспроможність підприємства як узагальнюючу оцінку його конкурентних переваг у питаннях формування ресурсного потенціалу, якості задоволення споживчого попиту та досягнутої за рахунок цього ефективності функціонування господарчої системи на момент чи протягом періоду оцінювання.

Конкурентоспроможність підприємства – це результат «конкурентних переваг за всім спектром проблем управління компанією».

Різні визначення поняття сутності «конкурентоспроможність підприємства» за різними відомими економістами можна розглянути в табл. 1.

Таблиця 1

Визначення поняття «конкурентоспроможність підприємства»

Автор	Визначення
Г.Л. Азоєв	Здатність ефективно розпоряджатися власними і позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку. Виробництво і реалізація конкурентоздатних товарів – обов'язкова умова конкурентоспроможності фірми. У ширшому сенсі для забезпечення конкурентоспроможності необхідна систематична робота по всьому виробничо-господарському циклу, що приводить до конкурентних переваг у області НДКР, виробництва, управління, фінансів, маркетингу тощо. Конкурентоспроможність фірми – результат її конкурентних переваг по всьому спектру проблем управління компанією.
А.П. Градов	Конкурентоспроможність підприємства може бути визначена як її порівняльна перевага по відношенню до інших фірм даної галузі всередині країни та за її межами.
І.З. Должанський	Конкурентоспроможність підприємства – це можливість ефективно розпоряджатися власними й позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку.
Н.І. Перцовський	Можливість ведення ефективної господарської діяльності і її практичної прибуткової реалізації в умовах конкурентного ринку. Це узагальнюючий показник життєвої стійкості підприємства, його вміння ефективно використовувати свій фінансовий, виробничий, науково-технічний і трудовий потенціали.
П.С. Зав'ялов, Л.Ш. Лозовський, А.Г. Поршнєв, Б.А. Райзберг	Здатність фірми, компанії конкурувати на ринках з виробниками й продавцями аналогічних товарів за допомогою забезпечення більш високої якості, доступних цін, створення зручних умов для покупців, споживачів.

Ю.Б. Іванов	Конкурентоспроможність підприємства – це певна система, що складається з безперервно взаємодіючих факторів і характеризує ступінь реалізації потенційних можливостей підприємства по надбанню та утриманню впродовж тривалого періоду часу конкурентної переваги. Тому під конкурентоспроможністю слід розуміти не тільки ефективність, але і динаміку пристосування підприємства до змінних умов зовнішнього середовища.
М.І. Круглов	Конкурентоспроможність підприємства – система економічних категорій, елементами якої є конкурентоспроможність продукції і фінансова конкурентоспроможність. Це економічна категорія, за допомогою якої виявляється перевага даного виробника, по рівню задоволення споживачів продукцією, з урахуванням ефективності фінансово-господарської діяльності.
Р.А. Фатхутдінов	Конкурентоспроможність підприємства – властивість об'єкта, що характеризується ступенем реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби, у порівнянні з аналогічними об'єктами, що є на даному ринку.

Джерело : [узагальнено автором]

До найважливіших факторів, що впливають на конкурентоздатність підприємства, відносять: впровадження у виробництво досягнень науки і техніки; зростання обсягів виробництва і місткості ринку; удосконалення системи діючих на підприємстві стимулів до праці; позиції конкуруючих підприємств та інше. Ці фактори можна класифікувати на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори діють ззовні на підприємство та поділяються на мікро- та макрофактори і базуються на відмінних якостях товару, що створює цінність для покупця за рахунок зменшення його витрат чи підвищення ефективності його діяльності. Вона збільшує «ринкову силу» підприємства так, що може примусити ринок прийняти більш високу ціну продажу порівняно з конкурентами.

Внутрішня конкурентна перевага – це перевага підприємства стосовно витрат чи управління, яка створює цінність для товаровиробника, дозволяє знизити собівартість більшою мірою, ніж пріоритетний конкурент.

Отже, конкурентоспроможність підприємства є рушійною силою та найголовнішою складовою на ринку економіки. Конкуренція проявляється на всіх рівнях економіки – від мікрорівня до світової економічної системи.

Література

1. Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Г.Л. Азоев. – М. : Центр экономики и маркетинга, 2006. – 208 с.
2. Богацька Н.М. Конкурентоздатність підприємства: суть та значення / Н.М. Богацька, І.О. Путь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/
3. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства : [навч. посібник] / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
4. Друкер П. Менеджмент / П. Друкер, А. Джозеф. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2010. – 704 с.
5. Зламанюк Т.В. Методологічні засади оцінки конкурентоспроможності підприємства / Т.В. Зламанюк // Економічний вісник Донбасу. – 2009. –№ 4 (18). – С. 158-162.
6. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации : [учебник] / Р.А. Фатхудинов. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Изд-во «Эксмо», 2005. – 544

Дашко І.М.
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.психол.н., доц. Каліщук С.М.

БАЗОВА СХЕМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Багатьом людям дуже важко долати психологічні труднощі, які виникають на життєвому шляху. У процесі спілкування в людини, яка звертається до психолога, активуються додаткові психологічні сили і проявляються властивості, що, у свою чергу, допомагають людині справитися з труднощами або психологічною проблемою [1]. Якщо ми відчуваємо дискомфорт у шлунку, ми поспішаємо до гастроентеролога, при поколюванні в серці – до кардіолога тощо. Людей, в яких немає проблем, не буває. Тому консультування час від часу потребують всі, і краще не чекати, коли ця чи інша проблема набере незворотній характер, а душевний біль почне переростати в соматичні захворювання. Як свідчить світова статистика, 70 % пацієнтів, які роками звертаються за терапевтичною допомогою до кардіологів, гастроентерологів, урологів та інших спеціалістів, потребують не лікувальної, а психологічної і психотерапевтичної допомоги.

Схема сеансу індивідуального психологічного консультування багатоваріантна. Однак індивідуальне консультування структуруванню не піддається. Нижче наводиться схема індивідуального консультування (рис. 1).

Рис. 1. Базова схема індивідуального психологічного консультування [2]

Подібна схема дозволяє охопити весь процес консультування в цілому, з урахуванням нереалізованих, але були можливостей його розвитку. Загальна схема процесу розбита нами на тридцять ключових, змістовних і логічних кроків. Кожен крок у схемі, безумовно, передбачає, що психолог-консультант, який виконує його, володіє необхідним професіоналізмом, вміннями, навичками і знаннями. В якості ключових психотехнічних кроків у схему включені лише техніки активного слухання, конкретизації повинності, конкретизації суб'єктивного сприйняття внутрішніх обмежень і заборон, усвідомлення суб'єктивного сприйняття причинно-наслідкових зв'язків між різними частинами проблеми. Крім того, в алгоритмі наведено два психотехнічних прийомів, спрямованих на переформування запиту клієнта. Це техніка аналізу проблеми за ознаками важливості / невідкладності і техніка моделювання і прогнозування ситуації при невирішеної проблеми. Названі психотехніки включені в блок-схему алгоритму насамперед тому, що кожна з них безпосередньо впливає на індивідуальну психологічну культуру клієнта, перетворюючи конкретні компоненти цієї культури [3].

Таким чином, індивідуальне консультування – це вид спеціально організованого спілкування, у процесі якого психолог-консультант допомагає клієнтові дослідити і прояснити свою життєву ситуацію, актуалізувати додаткові сили та здібності, щоб знайти вихід із складних для нього обставин.

Буває, що, прийшовши до психолога-консультанта, людина вперше замислюється про власну роль у своїх життєвих невдачах і починає розуміти, що для того, щоб йому дійсно допомогли, однієї або навіть декількох зустрічей із психологом недостатньо. Із цього не випливає, що клієнт відразу ж звернеться по серйознішу допомогу - це може трапитися нескоро або не ніколи, але навіть просте знання про те, що допомога може бути надана йому, є дуже важливим. Такий взаємозв'язок консультування та психотерапії веде до відкриття широких і багатогранних можливостей психології, гарантії того, що кожен, хто звертається до фахівця-психолога, може знайти для себе те, що відповідає його потребам на даний момент безкоштовно і конфіденційно. Клієнт формує впевненість у собі, учиться долати труднощі самостійно [4].

Література

1. Алешина Ю.Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М., 1993. – 128 с.
2. Індивідуальні консультації практичного психолога [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://upsihologa.com.ua/individualni_konsultacii
3. Каліщук С.М. Онтологічний підхід до структурування внутрішнього досвіду особистості клієнта // Проблеми загальної та педагогічної психології : Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної АПН України / за ред. С.Д. Максименка / С.М. Каліщук. – Т. XVI. – част. 1. – к., 2014. – С. 51-58
4. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Пер. с лит.; под ред. В.В. Макарова; науч. консультант А.Б. Хавин. – М. : Академический проект, 1999. – 256 с.

Дашко І.М.
студентка 1 курсу (спеціаліст)
Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к. психол. н., ст. викл. Когут О.О.

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВНЗ

Створення цілісної наукової системи організації навчання майбутніх фахівців передбачає вибір теоретико-методологічних засад. «Методологія» (від грец. methodos – шлях дослідження, logos – навчання) – система принципів і способів організації та побудови теоретичної й практичної діяльності, застосування принципів світогляду у процесі пізнання і перетворення дійсності, у духовній творчості, в практиці». Методологія дослідження

ґрунтується на сукупності наукових ідей, концепцій, підходів, що відображають не тільки рівень володіння фундаментальними теоріями, принципами, а й сповідуванням глобальної філософсько-світоглядної позиції.

Методологічне забезпечення наукового обґрунтування процесу підготовки майбутніх фахівців полягає у визначенні сукупності теоретичних знань і положень, необхідних та достатніх для обґрунтування програми, логіки, структури, вибору й реалізації системи методів і засобів навчання майбутніх фахівців. Реалізація конкретної концепції професійної підготовки майбутніх фахівців залежить від підходу в освіті як «сукупності організаційно-педагогічних, психолого-педагогічних та педагогіко-методичних впливів на студента ВНЗ, завдяки специфічності яких забезпечується ефективність його успішного навчання, виховання та розвитку, а в цілому – підготовка його як сучасного фахівця та громадянина».

У сучасному освітньому процесі завданням професійної підготовки є не лише навчання предметним знанням, умінням та навичкам майбутніх фахівців, а й формування та розвиток особистості – активного суб'єкта власного життя, особистості, яку С. Д. Максименко визначає як «… форму існування психіки людини, яка є цілісністю, здатною до саморозвитку, самовизначення, свідомої предметної діяльності і саморегуляції, та має свій унікальний і неповторний внутрішній світ».

Цілком зрозуміло, що при розробці нових методологічних засобів вивчення професійної спрямованості студентів слід враховувати найбільш характерні особливості сучасного стану методологічного аспекту цієї проблеми. Звичайно, для дослідження широкого кола проблем професійної спрямованості учбової діяльності особистості створено досить багато валідних психодіагностичних процедур, засобами яких отримано значний емпіричний матеріал про мотивацію людини. Проте ці методи дослідження професійної спрямованості не дозволяють достатньою мірою отримувати кількісну та якісну інформацію про особистість студента ВНЗ, тобто про особистісне в професійній спрямованості студента ВНЗ, те, що визначає власне її осмислене внутрішнє бажання діяти певним чином. Відсутня також узгодженість у підходах, методології та критеріях дослідження професійної спрямованості поведінки людини.

Учбова діяльність детермінується не лише суто мотивами учіння, а системою професійної спрямованості, мотиваційних та особистісних настанов, особистісними диспозиціями, ціннісно-смисловими утвореннями суб'єкта діяльності. Такий підхід дозволяє перейти від аналітичного способу діагностики професійної спрямованості учіння особистості до системного та системно-синергетичного.

Як відомо, всі методики поділяються на дослідницькі та діагностичні (тестові). Очевидно, що діагностичні методики повинні пройти всі етапи стандартної процедури психометричної верифікації. Дослідницька методика, у свою чергу, не претендує на визначення ступеня вираженості діагностованих параметрів, їх нормування, а тим більше – переведення у стенові показники, однак дозволяє визначати змістові, якісні, кількісні характеристики досліджуваних якостей. Оптимальним варіантом була б методика, яка дозволяла б визначати і загальну ступінь вираженості мотивації учіння особистості і якісні характеристики цілісної організації професійної спрямованості особистості, враховуючи змістові характеристики учіння як самодетермінованого процесу професійного становлення фахівця. У силу гетерогенності характеру професійної спрямованості учіння, її неможливо чітко охарактеризувати лише кількісним вираженням параметра (сумою балів). Доцільніше розкрити структурну характеристику організації мотивації учіння, спряженість її компонентів, ступінь їх вираженості та переважаючу спрямованість мотиваційної системи особистості.

Отже, професійна самореалізація особистості залежить від її професійної компетентності, рівня професійної спрямованості, уміння адаптуватися, реалізувати свої здібності, нахилу, інтересів, бути мобільною в професійному самовизначенні та кар'єрі.

Сьогодні навчальний процес ВНЗ недостатньо формує особистісні якості майбутнього фахівця і з метою пробудження потреби в професійній самоактуалізації існує необхідність у

інтегральному факторі, що забезпечував би ефективне формування якостей професіонала і таким фактором може бути професійна спрямованість особистості.

Професійна спрямованість обумовлює правильний вибір професії, ставлення до різних видів навчальної діяльності, самонавчання і самовиховання, впливає на профадаптацію, професіоналізм фахівця.

Література

1. Бондаревская Е. В. Теория и практика личностно-ориентированного образования / Е. В. Бондаревская. – Ростов- на-Дону : Изд-во РГПУ, 2000. – 352 с.
2. Лебедев О.Е. Компетентностный подход в образовании / О.Е. Лебедев // Школьные технологи. – 2004. – № 5. – С. 3–7.
3. Решетова З.А. Психологические основы процесса подготовки студентов вуза/ З.А. Решетова. - Полтава: ПГПИ, 1991

Дедович Наталія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ

На сьогоднішній день прибуток є основним фінансовим результатом господарської діяльності. Він займає одне з центральних місць у загальній системі вартісних інструментів і важелів управління і є рушійною силою ринку. Саме прибуток визначає для підприємницької діяльності рішення трьох корінних взаємозалежних проблем: що виробляти і продавати, як виробляти і продавати, і для кого виробляти і продавати. Тому значимість величини прибутку та напрямків пошуку резервів його підвищення для підприємств є актуальними питаннями на сьогодення.

Значну увагу питанням формування та використання прибутку підприємств приділено в наступних роботах авторів: Т. О. Білик, І. О. Бланка, В. І. Блонської, О.І. Вужинської, О.А. Бужина, Ю. М. Воробйова, Р. Р. Кірейцева, О. С. Філімоненкова, А. М. Поддєрьогіна та ін.

Метою статті є узагальнення теоретичних засад управління прибутком.

Прибуток – складна економічна категорія, що має глибокий генезис. В процесі розвитку економічної думки прибуток розглядався представниками багатьох наукових шкіл. На основі розглянутих найважливіших сутнісних ознак прибутку можна викласти його зміст як економічної категорії: «Прибуток являє собою об’єктивну категорію мікроекономічної теорії, що характеризує підприємницький доход, який формується в умовах невизначеності діяльності і діючих фінансових відносин суб’єкта цієї діяльності з приводу первинного перерозподілу його доходу» [1].Значення прибутку полягає в тому, що він відбиває кінцевий фінансовий результат.

Прибуток є якісним показником, в його розмірі відображається зміна обсягу товарообороту, доходів підприємства, рівня використання ресурсів, величин витрат обертання.

Прибуток синтезує в собі всі сторони діяльності підприємства, характеризує ефективність його господарської діяльності в цілому.

Економічний прибуток − найважливіша стадія роботи, що передує плануванню і прогнозуванню фінансових ресурсів підприємства, ефективного їхнього використання.

Управління прибутком являє собою цілеспрямований, систематичний процес підготовки, оцінки, відбору та реалізації альтернативних управлінських рішень по всіх питаннях його формування, розподілу та використання на конкретному підприємстві. Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування, розподілу та використання, спрямованих на забезпечення розвитку підприємства, який передбачається, та зростання його ринкової вартості.

Управління прибутком являє собою систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень по всіх основних аспектах його формування, розподілу і використання на підприємстві [2] .

Показники фінансових результатів характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Найважливіші серед них є показники прибутку, який в умовах ринкової економіки складає основу економічного розвитку підприємства. Зростання прибутку створює фінансову базу для самофінансування, розширеного виробництва, розв'язання соціальних проблем та задоволення матеріальних проблем трудових колективів. За рахунок прибутку також виконується частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями. Зростання прибутку визначає зростання потенційних можливостей підприємства, підвищує міру його ділової активності, збільшує розміри прибутків засновників і власників, характеризує фінансове здоров'я підприємства.

Управління прибутком являє собою систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень по всіх основних аспектах його формування, розподілу і використання на підприємстві [3]. Кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства − це його чистий прибуток або збиток.

Отже, максимізація прибутку − це формальна мета, заради якої існує організація. Того, хто вклав капітал, цікавлять не конкретні проекти, а прибуток. Прибуток − це кінцева нагорода за ефективну працю і створення цінностей для споживачів. Прибуток є простим і зрозумілим критерієм для оцінки ефективності господарських рішень. Це головний критерій вибору кращих рішень.

Для багатьох компаній забезпечення прибутковості − це першочергова задача, що ставить перед собою вище керівництво компанії. Саме тому, оцінювання ефективності управління прибутком відіграє важливу роль у фінансовому аналізі і подальшому плануванні діяльності підприємства.

Література

1. Білик Т. О. Теоретичні аспекти прибутку / Т. О. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 8. – С. 8-13

2. Данилюк М. О. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / М. О. Данилюк, В. І. Савич. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 204 с.

3. Дзюбенко Л. М. Організаційно-економічне забезпечення прибутковості підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Л. М. Дзюбенко. – К., 2007. – 22 с.

Дрожкіна Аліна
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ОСНОВНІ ВИДИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Транспорт – одна з найважливіших галузей матеріального виробництва, яка забезпечує виробничі і невиробничі потреби господарства і населення країни в усіх видах міжнародного перевезення. Без транспорту не було б територіального поділу праці. Тільки він може забезпечити обмін товарами між окремими територіями, тобто внутрішні і зовнішні економічні зв'язки [1]

Важливе значення для дослідження основних видів транспортного забезпечення в зовнішньоекономічній діяльності мають наукові праці: Дроздов Н.Н., Рум'янцев А.П., Румянцева Н.С., Дегтярьова О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В., Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. та ін.

Метою статті є дослідження основних видів транспортного забезпечення в зовнішньоекономічній діяльності, що здійснюються транспортною системою України.

Транспортне забезпечення – це своєчасна доставка вантажу в якісному стані в кінцевий пункт призначення. Транспортне забезпечення ЗЕД здійснюється шляхом використання певних видів транспорту: морські перевезення, залізничні перевезення, автомобільні перевезення,повітряне перевезення (рис.1) [3].

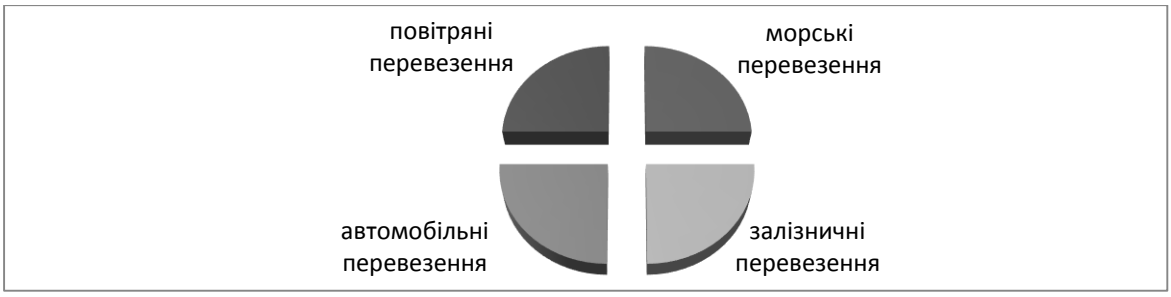

Рис.1. Основні види транспорту

Морські перевезення. На них припадає 60 % обсягу вантажу, які перевозяться між країнами світового співтовариства. При здійсненні морських перевезень виділяють:

Трампове судноплавство – це нерегулярні рейси морських суден без чіткого розкладу, які здійснюються на основі угоди між судновласником і суб'єктом ЗЕД. Тромпові судна перевозять:

- масові вантажі (ліс, руду, вугілля, зерно);
- генеральні вантажі – це упаковані та не упаковані товари, штучні вантажі (устаткування, хімікати, автомобілі);
- готова промислова продукція;
- продукти харчування.

Трампове судноплавство, здійснюється на основі укладання чартерних договорів, тобто договорів (контракт) між власником транспортного судна і суб'єктом ЗЕД на перевезення вантажу.

Лінійне судноплавство – це форма транспортних послуг, яка забезпечує регулярні перевезення між зазначеними портами генеральних вантажів відповідно до розкладу.

Типи лінійного судноплавства:

- односторонній обслуговується одним судно плавником;
- спільний обслуговується декількома компаніями на основі угод між ними;
- конференційний обслуговується перевезення вантажу океанськими напрямами на основі угод конференцій судновласницьких компаній.

Залізничні перевезення. Це перевезення товарів по залізниці із країни в країну. Основний документ, який використовується при залізничних перевезеннях є залізнична накладна.

Функції залізничної накладної: угода про перевезення, документ на розпорядження товаром, документ, що підтверджує прийняття вантажу для перевезення. Залізничні перевезення регулюють міжнародними конвенціями, зокрема: Європейські країни керуються конвенцією про міжнародні залізничні перевезення (КОТИФ). Учасниками КО-ТИФ є 33 країни Європи, Азії, Африки.

Автомобільне перевезення регулюється конвенцією про договір міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Оплата автомобільних перевезень здійснюється відповідно до автомобільних тарифів. Вони встановлюються в розрахунку за перевезення однієї тонни вантажу на певну відстань.

Повітряне перевезення – це перевезення вантажу між країнами повітряним транспортом [2]

Таким чином, можна сказати що Україна має досить потужну транспортнуюсистему, що спроможна виконувати значний обсяг міжнародних перевезень.Проте останнім часом спостерігається поступове зменшення міжнародних перевезень із-за не стабільного

економічного стану країни, підприємства не працюють на повну потужність. Менше виготовляють експортної продукції з цією причиною й скоротились міжнародні перевезення.

Література

1. Гаджинский А.М. Логистика : учебник / А.М. Гаджинский. – 11-е изд. – М. : Изд. "Дашков и Ко", 2014. – 248 с.

2. Транспортна система України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: // geograf.com.ua.

3. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / А. П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева // К : «Центр учбової літер.», 2012. – 106 с.

Євчук Віталіна
студентка 1 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Ющук Ірина
студентка 4 курсу Криворізького факультету
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

РИНОК ПРАЦІ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ

У сучасній Україні в перехідний період, коли здійснюються докорінні соціальні, економічні та політичні перетворення, відбувається зростання проблем зайнятості, і потреби робочої сили, зумовленої новими умовами роботи підприємств, що потребує гнучкого реагування з боку ринку праці. Відсутність вирішення цих проблем веде до росту напруження на ринку праці, посилення труднощів з працевлаштуванням населення, особливо молоді та жінок, зниження ефективності використання робочої сили, зростання повного, часткового і прихованого безробіття тощо. Як наслідок, зростає чисельність малозабезпеченого населення, посилюються процеси соціального розшарування та маргіналізації, втрачають упевненість у майбутньому поліпшенні власного добробуту уразливі групи людей, багатьом із них стають недоступними навіть середні доходи, освіта і достойний людині спосіб життя. За таких умов найбільш радикальним напрямком вирішення існуючих проблем є прийняття конкретних заходів щодо поліпшення ситуації із зайнятістю населення і швидким повернення безробітних у сферу суспільно-корисної діяльності.

Значний внесок у розробку теоретичних та практичних проблем формування ринку праці, регулювання зайнятості населення, вивчення проблеми збалансованості робочих місць і трудових ресурсів, соціальних переміщень, якості робочої сили, функціонування системи соціального захисту населення здійснили вчені України: С. Бандура, Д. Богиня, В. Васильченко, М. Долішній, С. Дорогунцов, В. Данюк, С. Злупко, В. Новіков, М. Козоріз, В. Куценко, Е. Лібанова, В. Онікієнко, І. Петров, В. Петюх, Н. Павловська, А. Чухно, О. Уманський, Л. Шевченко та ін. [1,2]. Теоретичні, методичні та прикладні аспекти даної проблеми закономірно дістали значного розвитку в дослідженнях зарубіжних учених Дж. Браччі, С. Л. Брю, М. Вудкока, Е. Дж. Долана, Р. Лунда, Т. Пітера, Дж. Сакса, П. Самуельсона, Ф. Тейлора, С. Фішера, Ф. Хайєка та ін [4].

Особливої актуальності дане питання набуває в розрізі специфічної територіальної особливості, формування попиту і пропозиції на робочу силу в межах Криворізького регіону.

Проведений аналіз рівня безробіття в Кривому Розі свідчить про те, що протягом 2014-2015 років місто втратило лише на п'яти ринкоутворюючих підприємствах 25,6 тисяч технологічних високооплачуваних робочих місць. Як наслідок, змінюється структура зареєстрованих центром зайнятості осіб, що свідчить про наявність в місті реального безробіття. Поновлена негативна практика роботодавців щодо роботи в режимі неповного робочого часу (дня, тижня). В структурі безробітних значну частку складають особи з вищою освітою, досвідом роботи, високим рівнем заробітної плати, але в центрі зайнятості відсутні

вакансії за спеціальностями, професіями та посадами, які можливо було укомплектувати відповідними фахівцями [3].

Так, підсумовуючи отримані результати нашого дослідження можна сказати, що до чинників, які впливають на формування територіальної структури ринку праці Криворізького регіону, належить, насамперед, міська система розселення. Розселення населення зумовлює відповідну орієнтацію міського транспорту, розміщення виробництв, сфер послуг, впливає на адміністративно-територіальний устрій міста. Тому визначає особливості розміщення робочих місць [2]. Також, забезпеченість ринку праці трудовими ресурсами тісно пов'язана з рівнем розвитку виробництва, його спеціалізацією. Наявність тих чи інших галузей визначає потребу у відповідних працівниках, створюючи попит на робочі місця. Пріоритетні напрями регіональної та промислової політики, місцевих органів влади мають бути спрямовані на пошук шляхів вирішення соціально-економічних проблем, розробку заходів щодо зайнятості населення та підвищення заробітної плати, збереження робочих місць.

Отже, здійснене нами дослідження дозволило нам дійти таких висновків: необхідно подальше посилення соціального партнерства всіх гілок виконавчої влади, роботодавців, профспілкових організацій та служби зайнятості; виконання завдань, пов'язаних з вирішенням питань: зайнятості населення, зниження рівня безробіття; спрямування зусиль на формування в суспільстві соціально-відповідального бізнесу та працевлаштування шляхом створення сучасних робочих місць; запровадження компонентів гідної праці, її справедливої оплати; інших механізмів закріплення кадрів на підприємствах, формування мотивації до продуктивної зайнятості; легальної роботи в регіоні та усвідомленого вибору професії молоддю.

Література

1. Кухар В.П. Концепція переходу України до сталого розвитку / В.П. Кухар, Б. В. Буркинський, М. А. Голубець та ін. // Вісник НАН України. – 2007. – №2. – С. 4.
2. Ковальський В. Регіональний ринок праці та особливості його формування і регулювання / В. Ковальський., А. Коверзнев // Україна: аспекти праці. – 2003. – № 4. – С. 3-7.
3. Лобанова А. С. Специфіка регіональної політики у періоди соціальної напруженості (на прикладі Криворізького регіону) / А. С. Лобанова //Вісник КНУ ім.Т. Шевченко. Філософія. Політологія; «Київський університет».- 2004. –№ 63-65. – С.153-156.
4. Орлов П. Проблеми підвищення соціальної відповідальності маркетингу та конкурентоспроможності продукції /П. Орлов // Маркетинг в Україні – 2010. – № 2. – С. 25-31.

Єганова Аліса
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Банки – одне з центральних ланок системи ринкових структур. Розвиток їхньої діяльності – необхідна умова реального створення ринкового механізму. Комерційні банки – основна ланка кредитно-грошової системи країни, у яку входять кредитні установи, що здійснюють різноманітні банківські операції для своїх клієнтів на засадах комерційного розрахунку. Для цього вони використовують не тільки свій власний, але і притягнутий фінансовий капітал, у виді внесків, депозитів, міжбанківських кредитів і інших джерел. Причому притягнуті засоби, як правило, значно перевищують обсяг власного капіталу.

Банк – це організація, створена для залучення коштів і розміщення їх від свого імені на умовах зворотності, платності і терміновості.

Основне призначення банку – посередництво в переміщенні коштів від кредиторів до позичальників і від продавців до покупців.

Банки як суб'єкти фінансового ринку мають дві типових ознаки. По-перше, для банків характерний подвійний обмін борговими зобов'язаннями. Вони розміщають свої власні боргові зобов'язання (депозити, сертифікати), а мобілізовані на цій основі засобу розміщають у боргові зобов'язання і цінні папери. Це відрізняє банки від фінансових брокерів і дилерів, що здійснюють свою діяльність на фінансовому ринку. По-друге, банки відрізняє прийняття на себе безумовних зобов'язань з фіксованою сумою боргу перед юридичними і фізичними особами, наприклад, при приміщенні засобів клієнтів на рахунки і у внесках при випуску депозитних сертифікатів. Цим банки відрізняються від інвестиційних фондів, мобілізуючих ресурси на основі випуску власних акцій.

Першим основним принципом діяльності комерційного банку є робота в межах реально наявних ресурсів. Комерційний банк може здійснювати безготівкові платежі на користь інших банків, надавати іншим банкам кредити й одержувати гроші наявними в межах залишку засобів на своїх кореспондентських рахунках.

Існує безліч різних класифікацій ресурсів комерційних банків, побудованих на основі визначених критеріїв, однак усі вони не позбавлені визначених умовностей. За своїм економічним змістом ресурси дуже різноманітні. Власні засоби комерційних банків складаються зі статутного фонду, а також утворених у процесі банківської діяльності резервного й іншого фондів. До власних засобів прирівнюється прибуток, що до її поширення знаходився в обороті комерційного банку і використовується як банківський ресурс. Важливим банківським ресурсом є засоби клієнтів на рахунках у комерційному банку і засобу в розрахунках: залишки засобів на розрахункових і поточних рахунках підприємств, організацій і установ усіх форм власності; залишки фондів економічного стимулювання; засобу, депоновані з метою забезпечення гарантії платежу при акредитивній формі розрахунків, розрахунків чеками; засобу в розрахунках між установами одного комерційного банку; засобу бюджетних і громадських організацій.

До банківських ресурсів відносяться грошові заощадження населення, що формуються за рахунок скорочення поточного особистого споживання і призначаються для забезпечення його потреб у майбутньому. Ресурсами також є кредити, надані іншими банками, включаючи іноземні, а також засоби інших банків, що знаходяться на їхніх кореспондентських рахунках у комерційному банку. До ресурсів відносяться інші кошти, що утворяться в результаті проведення інших видів операцій.

Одним із напрямків роботи комерційного банку є використання різних видів цінних паперів, зокрема, сертифікатів. Варто також розвивати спектр послуг для вкладників, що буде стимулювати внесення коштів на рахунки в комерційних банках. Основна мета банку – вибрати таку структуру банківського капіталу, що при найменших витратах на формування банківських ресурсів буде сприяти підтримці стабільного рівня дивідендів і доходів, а також репутації комерційного банку на рівні, достатньому для залучення потрібних їм грошових ресурсів на вигідних умовах.

Таким чином, керування банківськими ресурсами – складна і багатогранна проблема, що не має однозначної відповіді і яка потребує щоденного аналізу не тільки банківських активів, але і перспектив розвитку країни в цілому.

Вступ у ринок значною мірою пов'язаний з реалізацією потенціалу кредитних відносин. Створення фінансового ринку означає зміну ролі кредитних інститутів у керуванні народним господарством і підвищенні ролі кредиту в системі економічних відносин.

Завдяки кредиту відбувається більш швидкий процес капіталізації прибутку, а отже, і концентрації виробництва. Він може відіграти помітну роль в акціонуванні підприємств. Умовою розміщення акцій на ринку є нагромадження значних грошових капіталів і їхнє зосередження в кредитній системі. Кредитна система в особі комерційних банків бере найактивнішу участь у самому випуску і розміщенні акцій.

Отже, в умовах сучасної економіки комерційні банки працюють в області підвищеного ризику. Ситуація на фінансовому ринку ускладнюється і тим, що

всезбільшуючою нездатність комерційних банків здійснювати платежі, видавати довгострокові кредити для розвитку реального капіталу неминуче відібється на платоспроможності підприємств і спровокує подальший їх спад.

Література

1. Версаль Н.І. Показники ефективності банківської діяльності / Н.І. Версаль // Фінанси України. – 2003. – № 7. – С. 96-101.
2. Святко С.А. Аналіз і оцінка фінансової стійкості банку як необхідна умова ефективного банківського менеджменту / С.А. Святко, Р. Шиллер // Фінанси України. – 2002. – № 8. – С. 48-55.
3. Фуклев Б. Стратегія і тактика управління прибутковістю комерційного банку / Б. Фуклев // Банківська справа. – 2003. – № 4. – С. 3-6.

Іващенко Віта
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективна взаємодія економіки України зі світовим господарством можлива лише за умови створення у країні високорозвинутого експортного комплексу, структурні та функціональні характеристики якого мають визначатися у контексті основних тенденцій розвитку сучасного міжнародного бізнесу, стратегічних ресурсів розвитку країни та її національних інтересів.

Управління експортом підприємства у вигляді діяльності, направленої на розв'язання проблем і організацію планомірного, доцільного функціонування виробничої системи, треба розглядати як складний інформаційний процес. На будь-кому з етапів управлінської діяльності керівник підприємства отримує інформацію, групує, систематизує і аналізує її і передає кожній ланці циклу управління.

Експорт – продаж товарів іноземним суб'єктам господарської діяльності і вивіз товарів через митний кордон України, крім тих випадків, коли суб'єкт ЗЕД передає майно господарської діяльності іноземному суб'єкту як натуральну частку участі у формуванні статутного капіталу при спільній господарській діяльності.

Світовий досвід управління експортною діяльністю підприємства показує, що воно створює важливі переваги для підприємства і, як правило:

- підвищує її конкурентоспроможність;
- мінімізує ризик прийняття невірного рішення;
- створює умови для використання потенційних ринкових можливостей і запобігання дії негативних чинників;
- сприяє раціональнішому розподілу об'єктивно обмежених ресурсів;
- формує сучасний стиль менеджменту (цілі - плани - бюджет - дії - контроль);
- сприяє самодіагностиці, з'ясуванню причин виникаючих проблем;
- стимулює формування фінансово обґрунтованого підходу до прийняття міжнародних маркетингових рішень;
- збільшує можливості в забезпеченні фірми необхідною ринковою інформацією;
- мотивує персонал до реалізації розроблених пропозицій, орієнтує їх діяльність на кінцевий результат;
- поліпшує координацію зусиль і дій між внутрішнім та зарубіжними ринками;
- створює умови для організації ефективного контролю.

Взагалі, рівень конкурентоспроможності підприємства на зарубіжному ринку визначається наявністю конкурентних переваг, які зумовлені трьома групами факторів: зовнішніми факторами зарубіжного макро- і мікросередовища, зовнішніми факторами вітчизняного макросередовища і внутрішньофірмовими факторами (рис. 1).

Рис. 1. Фактори економічної ефективності експортної діяльності підприємства

Оптимізацію експорту доцільно здійснювати в тому випадку, коли підприємство має певні конкурентні переваги, які забезпечують йому задовільний (або порівняно високий) рівень міжнародної конкурентоспроможності. Адже підприємство, яке не має конкурентних переваг, не може опанувати певну нішу зарубіжного ринку, тому задача оптимізації результатів експортної діяльності, яка не здійснюється, не виникає.

Отже, за функціональним змістом управління експортною діяльністю підприємства визначається як система дій і рішень, пов'язаних з формуванням, розвитком та реалізацією експортного потенціалу підприємства. Вона спрямована на забезпечення його життєздатності як суб'єкта світогосподарських зв'язків. Складність управління експортною діяльністю підприємства зумовлена насамперед специфічним його зовнішнім середовищем як багатокомпонентної та негомогенної системи з нелінійною та нестійкою взаємодією її елементів, зіткненням у міжнародному економічному просторі не тільки інтересів та цілей окремих підприємств, а й загальнодержавних інтересів, пов'язаних із забезпеченням безпеки і суверенітету, із захистом економічного простору держави.

Література

1. Бестужева С.В. Совершенствование системы управления экспортной деятельностью предприятия / С.В. Бестужева // Вісник ХДЕУ. – 2001. – №4(20). – С.47-48.
2. Мышко С. Экспортный потенциал Украины / С. Мышко // Бизнес Информ. – 1998. – № 11(231). – С. 33-34.
3. Попова Т.Л. Удосконалення управління експортною діяльністю вітчизняного підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://professura.at.ua/forum/15-8-1

Корейко Дмитро
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ОЦІНКА ПРОЦЕСУ ЗБУТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Організація збуту на підприємстві є однією з найважливіших складових його функціонування. Збут забезпечує підприємство основним – грошовим потоком для його функціонування. Саме від постановки та розвитку збуту на підприємстві залежить його ринковий успіх або поразка.

Поняття збуту вперше було сформульовано Гарвардською школою бізнесу в 1958 році: «Збут існує для того, щоб із прибутком задовольнити споживчі вимоги».

Практика свідчить, що збут – рушійний фактор споживчого ринку. Якщо підприємство продає товар, значить, отримує гроші і розвивається, а якщо ні, стає банкрутом. Ключові положення збуту піддаються узагальненню результатів, перевірці життям, тобто втіленню їх у практику фірм і компаній.

Зараз сутність збуту полягає в забезпеченні прибуткової роботи підприємства. Збутова діяльність є однією з основних для підприємства, оскільки забезпечує грошові надходження.

Важливим етапом під час створення збутової системи є планування збутової системи та збутової політики.

Алгоритм процесу планування збутової політики:

- аналіз ринкової кон'юнктури;
- встановлення видів продукції для збуту;
- складання кошторису витрат за збут;
- селекція каналів збуту;
- організація торгових комунікацій;
- планування і аналіз ходу і динаміки продажів;
- планування і - оцінка діяльності персоналу служби збуту;
- координація діяльності системи збуту.

Вихідним пунктом планування збутової політики є аналіз ринкової кон'юнктури. Кон'юнктура – це економічна ситуація, що склалася над ринком, що характеризується певним співвідношенням попиту й пропозиції, рівнем цін, і товарних запасів. Аналіз кон'юнктури передбачає дослідження чинників, які мають особливе значення у минулому, нині та майбутнє. Формою аналізу кон'юнктури є кон'юнктурний огляд чи довідка, у яких дається уявлення про особливості розвитку ринку, його тенденціях, виявляються основні причинні зв'язок між різноманітними явищами.

З метою розширення об'єктної характеристики системи управління збуту, подолання існуючих недоліків було встановлено, що управління доцільно здійснювати за такими об'єктами – економічними процесами сфери збуту:

- процес випуску готової продукції (надання послуги, виконання роботи);
- процес зберігання готової продукції;
- процес страхування;
- процес маркетингу;
- процес реалізації (відвантаження) продукції;
- процес гарантійного обслуговування та ремонту;
- процес підготовки і навчання збутових кадрів;

Ці процеси постійно знаходяться під управлінською дією шляхом виконання відповідним (збутовим) персоналом цілої низки функцій або видів робіт, операцій, склад яких потребує окремого дослідження, зокрема при побудові організаційних форм управління збутовою діяльністю. Зрозуміло, що кількість процесів та їх послідовність в сфері збуту безпосередньо залежить від чисельності персоналу і його структури на конкретному підприємстві.

Слід зауважити, що названі процеси можуть бути схильні до наступної деталізації. Вона відбуватиметься до того моменту, коли дослідник визначить, що подальший поділ стане недоцільним і пов'язаний з умовами, при яких поставлені дослідженням задачі будуть дуже простими та зручними для безпосереднього опрацьовування

Кожен із запропонованих процесів потребує окремої уваги керівництва збутовою сферою, у залежності від наявності того чи іншого процесу на певному підприємстві, його долі та значущості у загальному «збутовому ланцюгу» та інших багатьох чинників, що впливають на хід процесу.

Отже, особливого місця в системі управління підприємством займають процеси збуту на підприємстві, і саме вони є першим кроком у побудові розгорнутої класифікації усіх об'єктів збутової діяльності. Така теза ґрунтується на наступних роздумах. Справа в тому, що майже усі проблемні та нестандартні ситуації, які можуть мати місце в сфері управління збутом утворюються у зв'язку з певними економічними процесами. Останні в свою чергу призводять до використання ресурсів, виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт), виникнення заборгованостей, формування витрат, доходів та фінансових результатів тощо. До того ж, управління здійснюється не власне ресурсами, що не здатні сприймати управлінські команди, а людьми, і через них і процесами, які змінюють стан ресурсів, формують нові об'єкти, нові результати, створюють в цілісній системі приріст якості, ефект емерджментності.

Література

1. Голіков Е.А. Маркетинг і логістика : навч. пос. / Е.А. Голіков // М. : Видавничий будинок «Дашков і Ко», 2000. – 411 с.
2. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика : навчальний посібник. / В.Я. Кардаш // К. : КНЕУ, 2007. – 156 с.
3. Стюарт Г. Ефективне управління збутом : пер. з англ. / Г. Стюарт // М. : ВД "Вильямс", 2006. – 256 с.
Танасійчук О.М. Маркетингове управління збутовою діяльністю підприємства (за матеріалами переробних підприємств Вінницької області): Автореф. дис. канд. екон. наук : 08.06.01. – Київ, 2006. – 21 с.

Лаже Оксана
аспірантка Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: д.соц.н., проф. Лобанова А.С.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗМІ ЯК АГЕНТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ

Процес трансформації соціальних зв'язків формування нових, адекватних вимогам сучасності, громадянських відносин сприяє виникненню специфічних зрушень у структурі перебігу соціалізації індивідів, зокрема первинної. Аналіз досліджень у сфері перебігу та наслідків соціалізації впродовж останніх десятиліть дозволяє стверджувати, що норми регуляції її перебігу, зокрема, на первинному етапі, демонструє достатньо високий рівень проникнення факторів впливу, що відносять до зовнішніх умов впливу [2]. Вивчення засобів масової інформації (ЗМІ) як соціального інституту та агента соціалізації носить міждисциплінарний характер. Місце ЗМІ у структурі соціалізаційних процесів розглянуто та досліджено багатьма науковцями (Бадрак В. В., Вольська Л. Л., Городенко Л. М., Зінчук В. П., Мойсеєнко А. О., Пенчук І. Л., Петрунько О. В., Шерман О. М.) [4].

Метою статті є виокремлення напрямів дослідження впливу засобів масової інформації на перебіг первинної соціалізації в сучасному соціумі.

Процес соціалізації особистості в сучасному соціумі актуалізовано насамперед внаслідок: розширення меж соціалізації та зміну уявлень про цей процес, що викликане наявними особливостями розвитку сучасного соціуму. Першочергового значення даний процес набуває в період первинної соціалізації особистості, коли конструюється образ соціального світу, розвивається соціальна активність як форма самореалізації, закладається основа особистісної культури, усвідомлення себе як індивідуальності, формується ставлення до оточуючих людей і до світу в цілому.

У сучасній соціокультурній ситуації головною домінантою є соціалізація особистості як результат її соціального розвитку та виховання, досягнення оптимальної форми соціальної активності та компетентності, що дає змогу дитині бути активним перетворювачем власного життя та довкілля, мати право свободи вибору і ставати суб'єктом власної життєдіяльності [3]. Особливої значущості дана проблема набуває в зв'язку із специфікою впливу на

первинну соціалізацію освіти та ЗМІ, зокрема, в аспекті формування соціально значущих установок діяльності.

У сучасному світі ЗМІ визначають характер соціальних норм, що впливає на свідомість кожної людини, змінюючи при цьому способи сприймання інформації. Зокрема, Ж.Бодріяр визначав ЗМІ як нову реальність - гіперреальність, скомпонована із суміші діяльності людини та образів зі сфери засобів масової інформації [2]. Активна взаємодія людини з засобами масової інформації є реальністю сучасного життя. Воно є не випадковим чинником психічного та особистісного розвитку, а одним із постійних значущих чинників впливу на різні аспекти внутрішнього світу індивідів. ЗМІ, нерідко замінюючи батьків, дають результати, які не завжди легко вдається передбачити або виправити.

Загалом слід зауважити, що вплив інформації, реалізованої через ЗМІ, на процеси соціалізації та на соціум в цілому, зокрема, різко зріс із моменту їх якісної зміни – надання користувачам інформації можливості активно брати участь у русі і перетворення інформаційних потоків. Власне переходу від стану об'єкта впливу до суб'єктивованої взаємодії, що створює значно більш сприятливі умови для закріплення моделей поведінки. Тож, інформація як цінність у сучасному соціумі функціонально визначається не тільки загальнодоступністю, а й насамперед, можливістю персоналізації, що активує номожливості самоідентифікації особистості. Таким чином, інформаційне середовище ЗМІ виступає одночасно як засобом соціального розвитку, так і середовищем життєдіяльності особистості [2].

У сучасній соціокультурній ситуації головною домінантою є соціалізація особистості як результат її соціального розвитку, досягнення оптимальної форми соціальної активності та компетентності, що надає змогу активно перетворювати оточуюче середовище, реалізовувати право вільного вибору в позиції суб'єкта життєдіяльності. Тож, ЗМІ спільно з сім'єю посідають чільне місце в процесі соціалізації, зокрема первинної.

Узагальнюючи, можемо стверджувати, що одним із провідних агентів соціалізації, зокрема, на первинному етапі, є зовнішні по відношенню до індивіда чинники, уособлені в соціальних інститутах сім'ї, освіти та насамперед засобах масової інформації. Зазначені агенти діють на формування ідентичності опосередковано, однак, суттєво впливають на формування цілісної репрезентації соціуму в системі ціннісних орієнтацій особистості.

Література

1. Говорун Т. Соціалізація статі як фактор розвитку Я-концепції : автореф. дис… доктора психол. наук : 19.00.07 / Т.В. Говорун. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2002. – 35 с.

2. Денисенко Ю. Фактори формування особистісної ідентичності в сучасній сім'ї / Ю.Денисенко // Соціальна психологія. – 2008. – №2 (28). – С. 124-131.

3. Семчук С. Вплив образів ґендерної реклами на соціалізацію дітей дошкільного віку / С. Семчук // Гуманітарний вісник ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди": Науково-теоретичний збірник. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – Вип.14. – С. 224-226.

Лінкевич Надія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

СКЛАД ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Враховуючи те, що процес управління в цілому – вплив суб'єкта на об'єкт шляхом реалізації управлінських функцій встановленими методами, можна стверджувати, що процес управління якістю в організації здійснюється через ті функції, послідовна реалізація яких забезпечує досягнення цілей організації в галузі якості [2].

Під **управлінням якістю** розуміють вплив на виробничий процес з метою забезпечення необхідної якості продукції. Таке розуміння управління містить у собі три елементи: суб'єкт управління (хто впливає), об'єкт управління (на що спрямований вплив) і сам механізм впливу. Як всякий процес управління, управління якістю здійснюється шляхом

реалізації управлінських функцій. У різноманітних джерелах приводиться наступний склад функцій: планування, мотивація, організація, контроль, інформація, розробка заходів, прийняття рішень і впровадження заходів [2].

При управлінні якістю ці загальноуправлінські функції наповнюються своїм змістом і склад функцій управління якістю можна представити наступним чином: політика в області якості; планування якості; навчання і мотивація персоналу; організація роботи з якості; контроль якості; розробка необхідних заходів; прийняття рішень керівництвом підприємства; реалізація заходів; взаємодія з зовнішнім середовищем (вирішення питань якості з постачальниками, споживачами, державними органами) [1].

Політика у сфері якості – загальні наміри та спрямованість організації, пов'язані з якістю, офіційно сформульовані найвищим керівництвом, до якого належать особа чи група осіб, які спрямовують та контролюють діяльність організації на найвищому рівні.

Цілі у сфері якості – те, чого прагнуть, або до чого прямують у сфері якості. Цілі, як правило, ґрунтуються на політиці організації у сфері якості і визначаються для відповідних функцій та рівнів в організації.

Планування якості – складова управління якістю, зосереджена на встановленні цілей у сфері якості й на визначенні операційних процесів та відповідних ресурсів, необхідних для досягнення таких цілей. Складовою планування якості може бути програма якості – документ, що визначає, які методики та відповідні ресурси, хто та коли має застосовувати до конкретних проекту, продукції, процесу чи контракту [1].

Навчання і мотивація персоналу – навчання персоналу проводиться на основі потреби в навчанні всього персоналу, який виконує роботу і робить вплив на якість. Навчання повинне охоплювати всі рівні персоналу в рамках підприємства. Особлива увага приділяється навчанню щойно прийнятих фахівців або переведених на нові посади. Програми навчання з питань якості розробляються службою якості із залученням своїх і сторонніх фахівців [1].

Функція організації припускає розробку системи створення єдиної служби управління якістю як по вертикалі, так і по горизонталі. Це значить, що така служба повинна бути створена у всіх ланках управління галузі, міністерстві, об'єднаннях, будівельних організацій, промислових підприємств з уточненням основних функцій підрозділів і окремих посадових осіб у системі управління якістю.

Однією з основних функцій управління якістю є контроль. Сучасні методи контролю якості виробів спрямовані не на виявлення браку, а на його попередження. Контроль і випробування продукції проводиться відповідно до програми якості і документально оформлених методик або стандартів. Особливо важливе значення надається статистичним методам контролю якості продукції [3].

Забезпечення якості - складова управління якістю, зосереджена на створенні упевненості в тому, що вимоги щодо якості буде виконано.

Поліпшення якості – складова управління якістю, зосереджена на збільшенні здатності виконати вимоги щодо якості [3].

Додатково до викладеного принципу управління якістю варто сказати і про широко відомий цикл РБСА, запропонованій доктором Демінгом (США) для демонстрації діяльності по підвищенню якості продукції (рис. 1).

Рис. 1. Цикл РДСА – коло Демінга [2]

Тут, на відміну від реалізації десятьох перерахованих вище функцій, що складають «петлю якості», передбачається виконання чотирьох етапів робіт:

- планування (Ріал - Р);
- виконання робіт - дія (Do - D);
- контроль результатів (Check - C);
- коригувальна дія (Action - A).

Література

1. Основні підходи щодо управління якістю / Електронний ресурс - Режим доступу : http://pidruchniki.com
2. Система управління якістю / Електронний ресурс. – Режим доступу : http://posibniki.com.ua/post-sistema-upravlinnya-yakistyu
3. Стандартизація і управління якістю продукції : підручник ; під ред. проф. В.А. Швандера. – М., 2005. – 248 с.

Лобода Юлія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

ГЕНДЕРНІ ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ

На сьогоднішній день однією із актуальних проблем розвитку суспільства постає проблема насилля. З кожним роком підвищується агресивність і жорстокість насильницьких злочинів збільшується і тяжкість наслідків. Проблема насилля відображає дисгармонію, яка існує у взаємовідносинах у суспільстві.

Найуразливішими в ситуації сімейного насильства є жінки і діти. Діти, престарілі, інваліди, не здатні захистити себе внаслідок залежного положення в сім'ї, складають щорічно більше за третину усіх убитих на ґрунті нездорових сімейно-побутових стосунків. У широкому сенсі під сімейним насильством слід розуміти будь-які умисні дії одного члена сім'ї проти іншого, якщо ці дії порушують права і свободи члена сім'ї, як громадянина і людини [1].

На індивідуальному рівні насильство визначається як дія на поведінку особи, що безпосередньо обмежує можливість вибору його бажаного варіанту поведінки, шляхом спричинення страждань фізичного і психічного характеру. Сімейне насильство – це цикл фізичної, психічної, духовної і економічної дії, що повторюється зі збільшенням частоти, з метою контролю, залякування, навіювання почуття страху. Це «хронічні» ситуації у яких одна людина контролює або намагається контролювати поведінку і почуття іншого, внаслідок чого може бути завдана психологічна, соціальна, економічна, сексуальна або фізична шкода [3].

Насильство може викликати різні порушення, такі як порушення в пізнавальній сфері, а також розладу апетиту, сну; зловживання наркотиками, алкоголізм; мимовільне відтворення травматичних дій в поведінці; безліч соматичних скарг. Порушення, що виникають після насильства, зачіпають усі рівні людського функціонування, які призводять до стійких особових змін. Окрім безпосереднього впливу пережите насильство може призводити до довгострокових наслідків, що впливають на все подальше життя [2].

Норми сімейної поведінки залежать від культури, традицій, менталітету та духовності окремої нації. Для українського суспільства, характерні такі норми сімейної поведінки: шлюбна поведінка призводить до створення шлюбу, репродуктивна для появи дитини в сім'ї, а соціалізаційна для виховання дітей і формування повноцінного члена суспільства. Але в сучасному українському суспільстві, яке знаходиться в періоді трансформації, завдяки економічним, соціальним причинам відбуваються зміни, які призводять до відхилень від норм сімейної поведінки [1]..

Домашнє насильство є сьогодні однією з найважливіших причин, які сприяють соціальному і психологічному нездоров'ю сім'ї, позбавляють її стабільності і безпеки.

Насильство чоловіків по відношенню до жінок завжди вважалося «приватною справою» сім'ї, до якої певним чином залучені жінки, і лише впродовж останніх 40 років про цю проблему говорять як про проблему цілого суспільства, оскільки насильство торкається не лише жінок які стали жертвами, але і суспільства в цілому. Це стосується і дітей, які також стають жертвами або свідками такого насильства Для вирішення цієї складної ситуації потрібні спільні зусилля державних і громадських організацій працівників органів внутрішніх справ, соціальних педагогів, соціальних працівників.

Література

1. Грабська І. К. Насильство у подружніх стосунках: зарубіжний досвід досліджень та консультування / І. К. Грабська // Практична психологія та соціальна робота. –2009 – №9. – С. 46-48.
2. Іванов В.Н. Девіантна поведінка: причини і масштаби / В.Н. Іванов // Соціально-політичний журнал. – 1995. – № 2. – С. 112-121.
3. Мінакова К. Основні соціально-педагогічні та психологічні характеристики жінки – жертви сімейного насилля / К. Мінакова // Соціальна педагогіка. – 2005. – №2. – С.43-47.

Лугова Світлана
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

МЕХАНІЗМИ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Механізми публічного адміністрування – це спеціальні засоби, що забезпечують здійснення регулюючого впливу публічних адміністрацій на соціально-економічні територіальні системи різних рівнів (села, селища, райони у містах, міста, райони, області, Автономна республіка Крим, уся країна) з метою забезпечення гідних умов життєдіяльності людей, що проживають у державі, та громадян України, що тимчасово проживають за її межами. За особливостями побудови механізми публічного адміністрування поділяються на цільові (спрямовані на досягнення певної мети) механізми публічного адміністрування, механізми функціонування системи публічного адміністрування на різних етапах суспільного розвитку країни та механізми здійснення процесу публічного адміністрування різними владними органами та окремими посадовими особами (рис. 1).

Рис. 1. Система механізмів публічного адміністрування

Механізм функціонування системи публічного адміністрування представляє структуру системи публічного адміністрування, яка відповідає діючому законодавству, наявні зв'язки між її підсистемами та усіма органами, що входять до їх складу, а також особливості функціонування системи публічного адміністрування та взаємодію між її елементами. На сьогодні система публічного адміністрування в Україні складається з органів державної влади (Президент, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, їх територіальні представництва, місцеві державні адміністрації, органи юстиції України) та органів місцевого самоврядування (обласні, районні, міські, районні в містах (у разі їх створення), сільські та селищні ради), що знаходяться у безперервній взаємодії, виконуючі покладені на них функції. Складності чинному механізму функціонування системи публічного адміністрування додає змінюваність усіх елементів системи, зв´язків між ними та середовища, в якому він діє.

Основні напрямки розробки окремих технологій публічного адміністрування стосуються, насамперед, таких процесів:

1) виконання управлінських функцій;
2) вироблення та реалізація управлінських рішень;
3) взаємодія підрозділів у структурі;
4) вплив суб'єкта на об'єкт публічного адміністрування;
5) організація зворотного зв'язку;
6) керування персоналом;
7) робота з інформацією.

Таким чином, технологія публічного адміністрування являє собою детальний опис дій, що мають бути послідовно, у належний спосіб та із застосуванням конкретних засобів та прийомів здійснені суб´єктом публічного адміністрування для досягнення певної мети. Чітко прописані у технології процедури здійснення публічного адміністрування регламентують напрямок та послідовність дій працівників, виключають використання неефективних прийомів, надають керівникам впевненості щодо раціональності дій підлеглих та отримання бажаного результату. Технологія публічного адміністрування повинна базуватися на таких принципах як мінімізація або повне усунення неузгодженості між діями різних органів публічного адміністрування; єдність технологічного процесу в установі; отримання найкращого результату при найменшій складності робіт; оптимальне витрачання матеріальних, людських та фінансових ресурсів; рівномірність навантаження на структурні підрозділи та окремих працівників.

Література

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. Курс лекций / Г.В. Атаманчук. – М.: Омега-Л, 2014. − 584 с.
2. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення : навчальний посібник / В.Д. Бакуменко. – К. : ВПЦ АМУ, 2013. – 444 с.
3. Василенко И.А. Государственное управление в странах Запада; США, Великобритания, Франция, Германия : учеб. пособие / И.А. Василенко. − М : Логос, 2014. − 200 с.
4. Державне управління : підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васша ; за ред. А.Ф. Мельник. − К. : Знания, 2014. − 582 с.
5. Державне управління в Україні : централізація і децентралізація. монографія / кол. авт. ; відп. ред. П.Р. Нижник. − К. : УАДУ, 1997. − 448 с. 6.

Камишніков Микола
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОСЛУГ

У сучасних ринкових умовах «високий рівень конкурентоспроможності – це основна умова розвитку і життєдіяльності підприємства». Розуміння цього вимагає від вітчизняних підприємств постійних зусиль з підвищення власної конкурентоспроможності через найбільш повне задоволення потреб споживачів, оптимізацію співвідношення якості та ціни продукції, впровадження нових технологічних процесів і модернізацію обладнання, що дозволить забезпечити отримання максимального прибутку з одночасним збільшенням обсягів і розширенням ринків збуту продукції.

Дослідженнями та питаннями підвищення конкурентоспроможності займалися іноземні та вітчизняні вчені: М. Портер, І. Ансофф, А. Градов, Н. Кизим, Р. Фатхутдінов, А. Юданов, Тіщенко О.М. та ін.

Метою статті є узагальнення теоретичних основ конкурентоспроможності послуг підприємства та економічне обґрунтування підвищення конкурентоспроможності послуг.

Конкурентоспроможність − концентроване вираження всієї сукупності можливостей будь-якого виробника створювати, випускати і збувати товари і послуги. Фактор конкуренції носить примусовий характер, змушуючи виробника під загрозою витіснення з ринку невпинно займатися системою якості у цілому конкурентоспроможністю своїх товарів, а ринок об'єктивно і суворо оцінює результати їх діяльності. В умовах розвиненого конкурентного ринку маркетинг стає ефективним засобом вирішення проблеми якості та конкурентоспроможності товарів і послуг, випробовуючи, у свою чергу, їх зворотний вплив, яке розширює або знижує його можливість.

Конкурентоспроможність послуги − вирішальний фактор комерційного успіху на розвиненому конкурентному ринку. Це багатоаспектне поняття, що означає відповідність товару умовам ринку, конкретним вимогам споживачів не тільки по своїм якісним, технічним, економічним, естетичним характеристиках, але і по комерційних і інших умов його реалізації [22, с. 45].

Метою управління конкурентоспроможністю підприємства є забезпечення життєздатності та сталого функціонування підприємства за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших, змін у його зовнішньому середовищі [13].

Об'єктом управління конкурентоспроможністю підприємства є рівень конкурентоспроможності, необхідний і достатній для забезпечення життєдіяльності підприємства як суб'єкта економічної конкуренції [1]. Суб'єктами управління конкурентоспроможністю підприємства є певне коло осіб, які належать до скоординованої системи управління підприємством та беруть участь у розробці й реалізації управлінських рішень у сфері управління конкурентоспроможністю підприємства [1]. Розробка та ефективна реалізація стратегічних рішень у посиленні конкурентоспроможності продукції, як на рівні підприємства, так і вищих органів ієрархії управління, очевидно, не може здійснюватися без врахування зовнішніх факторів впливу, найважливіші серед яких є: нормативно-правова база; соціально-політична ситуація (впливає на ступінь орієнтації населення на виробничу діяльність, рівень соціальної напруги); соціально-демографічний стан у регіоні (впливає на потребу підприємств будівельного комплексу в різних категоріях робітників, а також престижність тої чи іншої професії, роду заняття); кліматичні умови (особливий вплив на підприємства, які виконують функції генпідрядника та субпідрядника); розвиток споживчого ринку (впливає на визначення рівня попиту на будівельну продукцію); рівень життя населення регіону (впливає на стан платіжного забезпечення їх потреб); купівельна спроможність гривні (впливає па визначення динаміки та прогнози інфляції); рівень підприємницької активності регіону (впливає на схильність населення до реалізації

підприємницьких ініціатив). Для визначення рівня конкурентоспроможності продукції на практиці застосуються різноманітні методи. Вибір конкретного методу визначення конкурентоспроможності залежить від специфіки продукту (споживчий товар чи продукція промислового призначення), обсягів доступної інформації, терміновості отримання результатів оцінки, аудиторії, на яку вони розраховані, ресурсних (у т.ч. бюджетних) обмежень тощо. Проблема якості та конкурентоспроможності продукції носить в сучасному світі універсальний характер. Від того, наскільки успішно вона вирішується, залежить багато що в економічному і соціальному житті будь-якої країни, практично будь-якого споживача. Конкурентоспроможність послуги − вирішальний фактор комерційного успіху на розвиненому конкурентному ринку.

Література

1.Должанський І. З. Конкурентноспроможність підприємства : навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / І. З. Должанський, Т.О. Загорна. − К. : ЦУЛ-2006. – 384 с.
2.Іванова О. Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / Ю. Б. Іванова, О. М. Тищенко. − Х. ИНЖЭК, 2006. − 384 с.
3.Іванов Ю. Б. Конкурентні переваги підприємства : оцінка, формування та розвиток : монографія / [Ю. Б. Іванов, П. А. Орлов, О. Ю. Іванова]. – Харків: ВД «ІНЖЕК»,2008. –352 с.

Макарова Тетяна
к.філол.н., доцент
Криворізького фак-ту ЗНУ

ЕВОЛЮЦІЯ СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ ЗА РОМАНОМ Н.ДОЛЯК «ЗАПЛАКАНА ЄВРОПА»

Думка про важливе значення жінки як берегині усього святого на землі бере початок ще з біблійних часів. Недарма ж змістове наповнення імені Єва (першої жінки) трактується як «та, що дарує життя». Однак, починаючи з XVIII ст. (саме тоді Шарль Фур'є заснував вчення про гендерне рівноправ'я між статями) відбулася кардинальна перебудова світу як у матеріальному, так і духовному аспектах. Жінка, занепокоєння якої раніше не виходило за межі народження дітей, приготування їжі та підтримання порядку в оселі, звільнилася від зашкарублої прозаїчності буденних справ і почала акцентувати увагу на самореалізації та самоутвердженні. Досвід життя переконує, що доля Жінки залежить від її світогляду, зумовленого багатьма психологічними чинниками. І що найголовніше: тільки перебуваючи в гармонії зі своїм внутрішнім світом, Жінка виступає в іпостасі не тільки Берегині роду, а й Творця.

Серед великої кількості авторів-дослідників діалектичного світогляду української жінки варто відзначити прихильників феміністичних поглядів та тих, хто різко заперечує ідеї рівноправ'я. Зокрема, українська письменниця Ольга Кобилянська в повісті «Людина» спробувала показати неадекватного своїй суспільній ролі чоловіка на противагу сильній жінці. Н. Кобринська та О. Пчілка впорядкували антологію літературних праць українських письменниць під назвою «Перший вінок». У цьому виданні взяли участь Ганна Барвінок, Ольга Франко, Анна Павлик, Олена Грицай, Уляна Кравченко, Леся Українка, Дніпрова Чайка, Михайлина Рошкевич та ін. Редагував альманах Іван Франко.

Тож, поява феміністичної прози у XX ст. викликала багато суперечок серед провідних українських літературознавців, адже проголошувала жінку вільною та незалежною, здатною самостійно обирати спосіб життя. Без сумніву, сучасна українська література потребує нового свіжого погляду на раніше досліджені проблеми суспільства.

Таким чином, можна виокремити такі особливості української жіночої прози 90-х рр. XX ст. По-перше, поняття «жіноча проза» не є чітко окресленим із точки зору термінології. По-друге, проблемою сучасного літературознавства є розрізнення понять жіночої та феміністичної літератури, оскільки останнім часом простежується тенденція їх зближення чи навіть ототожнення. По-третє, «феміністичність» художніх творів була й залишилась

предметом дискусій серед видатних літературознавців Х.Стельмах, А. Усманової, С.Філоненко та ін. Саме тому, розглядаючи морально-етичний аспект літературної творчості як низку причин і наслідків, критерії жіночності та феміністичності ми ототожнюємо.

У сучасній українській літературі функціонують такі типи дискурсів: модерний, неомодерний, заповідально-селянський, постмодерний, феміністичний. Наприкінці ХХ ст. феміністичний дискурс став помітною течією постмодернізму. До феміністичного дискурсу належать Ніла Зборовська, Оксана Забужко, Марія Матіос, Галина Пагутяк , Любов Пономаренко, Людмила Таран, Софія Майданська, Мар'яна Савка, Євгенія Кононенко, Ірена Карпа та інші. Їхні твори характеризуються увагою до жінки, порушенням екзистенційних питань буття, самоідентичності жінки як духовного оберега нації. Його представники захищають концепцію «інакшості жінки», «жіночого письма», відбивають жіночий погляд на стан речей у суспільстві. Одним із аспектів творчості є зображення гендерних (англ. gender – рід) стосунків представників обох статей, тому жінки-письменниці розрізняють поняття «фемінність» (жіночність) і «маскулінність» (чоловічність) [3].

У процесі здійсненого дослідження остаточно переконуєшся в еволюції жіночого світогляду під впливом зовнішніх факторів, а саме – розчарування в особистому житті. Зважаючи на автобіографічність роману, слід зауважити, що невдале заміжжя авторки (Наталки Доляк) розкрило в жінці безліч талантів: зараз вона працює відразу в декількох жанрах літератури, пише романи та сценарії, бере участь у зйомках короткометражних фільмів і займається журналістикою, при цьому виховуючи двох дітей. Проте не можна залишити поза увагою неординарний погляд письменниці на романтичні стосунки. Наталка Доляк визнає любов тільки у прояві батьки-діти, наголошуючи: «Кохання – це захворювання, це сила, яка не будує, а руйнує [12, с. 2]». Таким чином, детальне вивчення роману «Заплакана Європа» дозволяє читачеві переживати всі перипетії життя за кордоном крізь призму поведінки головної героїні Людмили Бабенко-Жужелиці, а відтак, навчає головним якостям людського характеру: рішучості, доброти та любові у всіх її проявах.

Література

1. Корчук І. Наталка Доляк: «Кохання – це захворювання, це сила, яка не будує, а руйнує» / І. Корчук. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wz.lviv.ua/interview/122371
2. Логвиненко О., Гордасевич Г., Слабошпицький М., Штоль Г. Художня проза на грані миті й вічності: Круглий стіл «ЛУ»/ О. Логвиненко, Г. Гордасевич, М. Слабошпицький. Г. Штоль // Художні проза на грані миті й вічності: Круглий стіл «ЛУ». – Літературна Україна,1999. – № 43. – С. 5.
3. Ровенская Т. А. Феномен женщины говорящей. Проблемы идентификации женской прозы 80 – 90-х годов / Т. А. Ровенская // Феномен женщины говорящей. Проблемы идентификации женской прозы 80 – 90-х годов. – Женщина и культура, 1999. – № 19. – С.24 – 30.

Маркова Олена
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В МЕНЕДЖМЕНТІ

У наш час, на превеликий жаль, на практиці виявлено ряд негативних прикладів підприємств, що не досягли успіху, не зважаючи на інтенсивну роботу з підвищення якості. Іншими словами, зусилля в галузі якості не завжди визначають економічний успіх, тому що не кожний захід в галузі якості обов'язково викликає зростання задоволеності клієнта пропорційно докладеним зусиллям, що, у свою чергу, підвищувало б його лояльність і забезпечувало б збільшення прибутку компанії.

Значення планування та управління якістю для підприємства доведено багатьма емпіричними дослідженнями, та відображені в роботах провідних вітчизняних і зарубіжних вчених: І. Ансоффа, Л. Водачека, З. Ш. Гейлера, А.В. Гличева, Д. Джуран, Л.В. Дікань, Ю.Б.

Іванова, Д.С. Демиденко, В.Е. Ластовецького, Л.А. Матвєєва, В.Ю. Огвоздіна, Г.С. Одінцової, В.В. Окрепілова, В.С. Пономаренка, О.І. Пушкаря, В.М. Соколенко, С.А. Стукова, А. Субето, А. Фейгенбаума, З.Ю. Хамдамова, Д. Харрінгтона, А. Яруговой та ін.

Метою статті є визначення суті планування та управління якістю в менеджменті на підприємствах в умовах ринкової економіки.

Менеджмент якості – це координована діяльність з управління та керування діяльністю організації стосовно якості, що передбачають запровадження: політики та завдань у сфері якості, планування якості, управління якістю, забезпечення якості, поліпшення якості.

Впровадження системи планування та управління якістю необхідно вважати одними із стратегічних напрямків роботи підприємства. Для поліпшення процесу управління якістю у нас в країні впроваджено стандарт ДСТУ ISO 9004-2001, який є тотожним перекладом міжнародного стандарту ISO 9004-2000.

Планування якості – це складова менеджменту якості, що полягає у встановленні цілей у сфері якості та визначенні необхідних робочих процесів та відповідних ресурсів, необхідних для досягнення цих цілей.

Планування якості включає визначення того, які стандарти якості потрібно застосовувати до даного проекту і як забезпечити дотримання цих стандартів. Команда повинна чітко усвідомлювати один із фундаментальних принципів сучасного управління якістю - якість планується, а не перевіряється. Тому планування якості передбачає формування вимог до якості проекту і його продукту та визначення шляхів їх забезпечення.

Планування якості, як й планування усіх інших сфер у діяльності підприємства передбачає здійснення якогось базового аналізу рівня показників попереднього часу. Якщо у питанні планування об'єму виробництва або матеріального забезпечення є добре опрацьована спільна для різноманітних підприємств система показників, то у сфері якості продукції усі показники різноманітні та індивідуальні, що в свою чергу заважає утворенню єдиної системи аналізу та планування.

Управління якістю – складова менеджменту якості, що полягає у виконанні вимог до якості; це виключно діяльність оперативного характеру, спрямована на виконання вимог до якості, вилучення невідповідностей та проблем, пов'язаних із поганою якістю.

Сьогодні у управлінні якістю важливе значення має наявність на підприємствах сертифікованої системи менеджменту якості, що є гарантією високої стабільності і стійкості якості продукції. Сертифікат на систему якості дозволяє зберегти конкурентні переваги над ринком.

Управління будь-яким процесом, в тому числі й процесом підвищення якості, починається із визначення об'єктів, цілей, ресурсів та методів управління.

Метою управління процесом підвищення якості є підвищення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства за рахунок підвищення якості продукції та всіх супутніх процесів, що можна оцінити за допомогою параметрів якості.

Згідно з міжнародним стандартом ISO 9000:2000 серед основних функцій процесу управління якістю на підприємстві обов'язково називають планування, оперативне управління, забезпечення й поліпшення якості, які реалізуються в межах системи якості на всіх етапах життєвого циклу продукту. Ураховуючи те, що процес управління в цілому являє собою вплив суб'єкта на об'єкт шляхом реалізації управлінських функцій установленими методами, можна стверджувати, що процес управління якістю в організації здійснюється через ті функції, послідовна реалізація яких забезпечує досягнення цілей організації в галузі якості.

Отже, сьогодні в плануванні та управлінні якістю важливе значення має наявність на підприємствах сертифікованої системи менеджменту якості, що є гарантією високої стабільності і стійкості якості продукції.

Література
1. Басовський Л.Є. Управління якістю / Л.Є. Басовський, В.Б. Протас'єв // Москва, Інфра-М, 2001. – 128 с.
2. Бичківський Р. Управління якістю : навч. посібник / Р. Бичківський // Л. : ДУ «Львівська політехніка», 2000. – 256 с.
3. Варакута С.А. Управление качеством продукции : учебн. пособие. / С.А. Варакута . – М. : ИНФРА - М, 2001. – 230 с.
4. Всеобщее управление качеством : учебник для вузов / О.П. Глудкин, Н.М. Горбунов, А.И. Гуров, Ю.В. Зорин; под ред. О.П. Глудкина. – М. : Горячая линия - Телеком, 2001. – 56 с.
5. Петренко В.А. Управління якістю і сертифікація : навчальний посібник / В.А. Петренко, О.М. Левченко, О.Р. Мак . – Кіровоград : КНТУ, 2005. – 330 с.

Маркова Олена
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Закономірним підсумком ринкових перетворень в Україні стало підвищення значимості фінансових ресурсів для забезпечення господарської діяльності. Фінанси, являючись частиною відтворювального процесу, одночасно виступають і суттєвим інструментом впливу на кожний його етап, і від того наскільки результативним він буде, багато в чому залежить конкурентоспроможність як окремих суб'єктів економіки, так і країни в цілому. Проблемам аналізу та оцінки фінансового стану підприємства і моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів присвячено ряд робіт вітчизняних і закордонних вчених. Серед розробок закордонних дослідників слід виділити роботи: Е.Альтмана, Р.Ентоні, Е.Хелферта, Л.Чедвіка, Ж.Рішара, К.Ван Хорна Жд., Л.Бернстайна . Серед українських і російських вчених, які зробили істотний внесок у розвиток теоретичних та методологічних основ фінансового аналізу, слід відзначити роботи: І.О.Бланка, І.Т.Балабанова, О.С.Олексюка, В.В.Ковальова, О.С.Стоянової, А.Д.Шеремета, М.Н.Крейніної, А.В.Чупіса, Є.І.Курінного та ін.

Метою статті є обґрунтування теоретичних підходів щодо моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Фінансові ресурси – це грошові накопичення і доходи, що створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб [1].

Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства можна оцінити співставленням одержаних результатів його діяльності з наявними обсягами фінансових ресурсів за відповідний період.

Моніторинг ефективності використання фінансових ресурсів підприємства можна визначити як систему постійного спостереження за використанням фінансових ресурсів з метою виявлення відповідності результатів, що досягаються, результатам, що планувалися у якості цілі.

Моніторинг поточного фінансового стану підприємства здійснюється для оперативної діагностики, яка повинна своєчасно сигналізувати про негативні тенденції в економіці підприємства.

Об'єктом моніторингу є підприємство, яке представляє собою складну соціально-економічну систему, а тому і процес моніторингу як відображення результатів господарської діяльності підприємства повинен відбуватися на основі системного підходу. Системний підхід, як вказують фахівці [2], представляє собою форму застосування теорії пізнання і діалектики до дослідження процесів, що відбуваються в природі, суспільстві. Його суть

полягає в реалізації вимог загальної теорії систем, згідно якої кожен об'єкт в процесі його дослідження розглядається як велика і складна система, і одночасно, як елемент ще більшої системи.

Щодо удосконалення процесу моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства необхідно урахувати філософію безперервних удосконалень, що представляє собою безперервний процес, у ході якого на підприємстві створюються умови для постійного пошуку способів зниження витрат на виробництво кінцевих результатів і підвищення якості товарів, для підвищення ефективності виробництва [2].

В ринковій економіці роль моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів підприємства не лише зростає, але й якісно змінюється: проведення аналізу та оцінки фінансового стану підприємства необхідно насамперед для себе, для управління економікою свого підприємства, для управління своїми фінансами, для підвищення ефективності свого виробництва.

Головним критерієм при проведенні моніторингу в сучасних умовах необхідно взяти показник капіталомісткості кінцевих результатів виробництва як об'єктивний вимірювач, спроектований у відповідності до економічного закону зростання ефективності виробництва.

Моніторинг повинен включати максимально можливий асортимент показників оцінки ефективності використання фінансових ресурсів, їхніх груп, елементів; максимальну децентралізацію процесу проведення моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів; максимальне зменшення часових проміжків проведення моніторингу [3]. Інструментарій моніторингу ефективності використання фінансових ресурсів повинен враховувати різні обставини і бути універсальним.

Отже, застосування моніторингу дозволить провести якісний внутрішній аналіз ефективності використання аналізованих ресурсів і джерел їх покриття, що зумовлюють стійкий фінансовий стан будь-якої господарської структури. А найголовніше – виявити центри відповідальності, функціонування яких призвело до зниження ефективності використання активів та пасивів
підприємства (а звідси і до зниження прибутку), до погіршання фінансового стану фірми, зажадати від відповідальних осіб розробки рекомендацій, які б усунули негативні чинники. Все це дозволить підняти ефективність використання фінансових ресурсів, ефективність виробництва в цілому, що, в свою чергу, зміцнить фінансовий стан підприємства.

Література

1. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс / И. А. Бланк. 2-е изд., перераб. и доп. − К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. − 656 с.
2. Ван Хорн Дж.К Основы управления фінансами : пер. с англ. / Гл. ред. серии Я. В.Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 800 с.
3. Ковалев В. В. Управление финансами / В. В. Ковалев. – М. : ФБК-Пресс, 2008. – 160 с.

Мирошниченко Наталія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Процеси трансформації економіки України в ринкову призвели до відходу від практики державного патерналізму, що знайшло своє відображення у змінні розуміння ролі підприємства як суспільного інституту, формування нового підходу до оцінки ефективності та його результативної діяльності. Подібна трансформація суспільних цінностей та пріоритетів вимагає внесення змін до діючої практики управління підприємствами, забезпечення інтеграції принципів, методів та інструментів соціальної відповідальності у діяльність підприємств.

Питанням визначення груп зацікавлених сторін, їх ролі у запровадженні принципів корпоративної соціальної відповідальності на підприємстві присвячені роботи Л. Вітковської, В. Головньова, К. Девіса, О. Лазаренко, Дж. Поста, С. Туркіна, В. Фредеріка та інших. Розробка, реалізація, управління та оцінювання результативності соціально-відповідальних заходів досліджуються у роботах І. Барбашина, І. Беляєвої, С. Буко, С. Івченко, П. Калити, О. Кліменко, Н. Кричевського, М. Ліборакіної, В. Паніотто, В. Садкова, М. Стародубської, С.Титова та інших.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад щодо розробки механізму формування корпоративної соціальної відповідальності та його впровадження в управління підприємством. Корпоративна соціальна відповідальність представляє собою сукупність заходів реалізації екологічної, суспільної, трудової та економічної складових. Оцінка міжнародних тенденцій розвитку концепцій корпоративної соціальної відповідальності свідчить про існування регіональних розбіжностей, зумовлених політичними, соціально-економічними та національними особливостями розвитку окремих країн, що знайшло своє відображення у формуванні національних моделей корпоративної соціальної відповідальності [1].Формування корпоративної соціальної відповідальності має базуватися на методичному, правовому, ресурсному та інформаційному забезпеченні. При розробці механізму формування корпоративної соціальної відповідальності підприємства необхідним є подолання проблеми співвідношення цілей діяльності підприємства та положень даного підходу. Механізм формування корпоративної соціальної відповідальності повинен характеризуватися високим ступенем маневреності, що передбачає швидке реагування на зміни, що відбуваються у внутрішньому і зовнішньому середовищах функціонування підприємства та оперативне коригування його діяльності. Даний механізм повинен розглядатися як відкрита, динамічна структура, що регулюється дією економічних законів, вимогами чинного законодавства та забезпечує взаємоузгодженість інтересів підприємства та потреб зацікавлених сторін, проходячи у своєму безперервному розвитку етапи планування, організації, впровадження, контроль та координації корпоративної соціальної відповідальності [3]. Структурна модель механізму формування та реалізації корпоративної соціальної відповідальності підприємства поєднує принципи, методику нормативно-індикативного та системного підходів, передбачає налагодження активного зворотного зв’язку із зацікавленими сторонами. Механізм формування та реалізації корпоративної соціальної відповідальності дозволяє врахувати особливості запровадження даного підходу не лише на окремому підприємстві, а й розробити загальну систему просування та запровадження принципів соціальної відповідальності на рівні галузі чи регіону через запровадження практики визначення рейтингу соціальної відповідальності підприємств [2]. Невід’ємною складовою всіх етапів механізму формування корпоративної соціальної відповідальності є створення електронної бази даних первинної інформації, в основу якої покладено ідею порівнюваності даних про результати реалізації корпоративної соціальної відповідальності підприємства. Створення подібної бази даних дозволяє розв’язати проблему достатності даних для проведення моніторингу зміни рівня корпоративної соціальної відповідальності підприємства, оцінки ефективності реалізації розроблених заходів, підготовки стандартизованих соціальних звітів та, відповідно, забезпечення поширення інформації про соціально-відповідальну діяльність підприємства серед різних груп зацікавлених сторін.

Отже, розуміння суті механізму формування корпоративної соціальної відповідальності підприємства, його місця у системі управління підприємством, чітке розуміння його структури та взаємопов’язаності окремих елементів має важливе практичне значення, оскільки сприяє визначенню його проблемних місць та, відповідно, розробці життєвих шляхів підвищення загальної ефективності дії механізму. Однак, забезпечення позитивних результатів розробки механізму формування корпоративної соціальної відповідальності стає можливим лише за умови формування ефективних шляхів поширення інформації про реалізацію заходів корпоративної соціальної відповідальності серед зацікавлених сторін.

Література
1. Акімова І. Соціальна відповідальність бізнесу : розуміння та впровадження / І. Акімова, О. Осінкіна, О. Філіпченко, А. Марцінків. – К. : Видавнича компанія «КІТ», 2005. – 41 с.
2. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні : експертна думка / [заг. ред. О. Лазоренко]. – К. : Стилос, 2007. – 152с.
3. Корпоративне управління : монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова; за ред.. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. – Х. : Право, 2007. – 500 с.

Мирошниченко Наталія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

МОДЕЛІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

Сьогодні поняття «публічна адміністрація» досить часто зустрічається у нормативно-правових актах України та працях деяких науковців, але, на жаль, у сучасній науці не сформовано єдиного підходу щодо визначення даного поняття. Зазначена обставина актуалізує необхідність поглиблення наукових досліджень поняття публічної адміністрації, її діяльності та моделей ефективності цієї діяльності в конкретних умовах сучасної України.

Дане питання досліджували такі вчені як: В. Авер'янов, Т. Білозерська, В. Борденюк, Н. Гнидюк, І. Козара, І. Коліушко, В. Малиновський, В. Тимощук та українські адміністративісти, які працювали поза межами радянської правової школи, наприклад, Ю.Панейко.

Метою статті є визначення суті принципів діяльності публічних адміністрацій та їх наявних проблем.

Під публічною адміністрацією розуміється сукупність органів, установ і організацій, що здійснюють адміністративні функції. Регулює організацію та діяльність публічної адміністрації, а також є його основою - адміністративне право.

Наявні проблеми публічної адміністрації:

1. Недосконаліть критеріїв класифікації територіальних громад з точки зору надання їм того чи іншого обсягу повноважень.

2. Недосконаліть системи державного контролю на рівні села, селища й міста, зокрема за виконанням органами самоврядування власних повноважень. Контроль за їх діяльністю, що формально здійснюється районними та обласними державними адміністраціями, стосується, перш за все, делегованих місцевим радам та їх виконавчим органам повноважень, однак чітко визначає, що «місцеві державні адміністрації не мають права втручатися у здійснення органами місцевого самоврядування власних повноважень» [1, 2].

3. Нечіткий розподіл компетенції органів місцевого управління та місцевого самоврядування на різних рівнях адміністративно-територіального поділу.

Діяльність органів публічної адміністрації ґрунтується на наступних загальних принципах:

1. Верховенства права як пріоритету прав та свобод людини і громадянина, гуманізму та справедливості в діяльності публічної адміністрації;

2. Законності як діяльності публічної адміністрації відповідно до повноважень і в порядку, визначених законом;

3. Відкритості як оприлюднення та доступності для громадян інформації про діяльність та рішення публічної адміністрації, а також надання публічної інформації на вимогу громадян;

4. Пропорційності як вимоги щодо обмежень рішень публічної адміністрації метою, якою необхідно досягти, умовами її досягнення, а також обов'язку публічної адміністрації зважати на наслідки своїх рішень, дій та бездіяльності;

5. Ефективності як обов'язку публічної адміністрації забезпечувати досягнення необхідних результатів у вирішенні покладених на неї завдань при оптимальному використанні публічних ресурсів;

6. Підконтрольності як обов'язкового внутрішнього і зовнішнього контролю за діяльністю публічної адміністрації, в тому числі судового;

7. Відповідальності як обов'язку публічної адміністрації нести юридичну відповідальність за прийнятті рішення, дії та бездіяльність[3].

Отже, з одного боку, поняття публічної адміністрації акцентує увагу на структурних моментах – на організації різних ланок державного апарату, з іншого – публічною адміністрацією вважається і сама адміністративна діяльність, яка здійснюється в суспільних інтересах. Адміністративне право встановлює межі діяльності публічної адміністрації, закріплює правовий статус органів публічної адміністрації, визначає форми контролю за нею. Основною правовою формою діяльності суб'єктів публічної адміністрації є застосування норм права, за допомогою яких юридичні акти індивідуального характеру (адміністративні акти) сприяють застосуванню законів до конкретних обставин реального життя.

Література

1. Закону України «По місцеві державні адміністрації», від 09.04.1999 р. № 586-XIV, ст. 35
2. Біла С.О. Місцеве самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку: Аналітична доповідь. / С.О. Біла, І.Г. Бабець, В.І. Жук та ін. / Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://old.niss.gov.ua/Table/15122009/ingex.htm
3. Ефективна публічна адміністрація (довідник для міністрів) / автори-упорядники: І. Коліушко, В. Тимощук. – К., 2006. – 32 с.

Моафі Мадані Юлія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Протягом останнього десятиліття ринкові перетворення в Україні зумовлюють зміни в системі управління підприємствами, які адекватно відповідатимуть зовнішньому та сучасному конкурентному середовищу. Конкурентоспроможність підприємства як об'єкт управління є сукупністю взаємопов'язаних елементів, спрямованою на забезпечення сильних позицій конкуренції, підтримання існуючих і створення нових конкурентних переваг. В сучасних умовах в Україні відбувається посилення конкуренції, внаслідок чого керівники підприємств знаходяться в постійному пошуку нових, відповідним умовам конкуренції, інструментів та способів управління конкурентоспроможністю підприємства, що й зумовлює актуальність вивчення цієї проблематики.

Саме проблема управління конкурентоспроможністю підприємства стає доречною для сучасних підприємців, адже світова криза загострила важку ситуацію в конкурентній боротьбі підприємств. За відсутності проведення адекватної та своєчасної оцінки рівня власного конкурентного потенціалу, виявлення деяких факторів безпосереднього впливу на конкурентні позиції підприємства, його керівництво припиняє розробку та впровадження стратегії існування та функціонування підприємства.

Управління конкурентоспроможністю підприємства – це цілеспрямований вплив на фактори та умови, що її формують. Отже, є доцільним виділити фактори, що впливають на конкурентоспроможність. Існує досить багато підходів щодо визначення факторів впливу на конкурентоспроможність. Одним із запропонованих варіантів є варіант професора Гарвардської школи бізнесу М. Портер. Він виділяє три основних підходи до факторів конкурентоспроможності, а саме:

1) фактори виробництва. До них відносяться людські ресурси, фізичні ресурси, ресурси знань, грошові ресурси та інфраструктуру;

2) рівень спеціалізації. До цього підходу належать загальні фактори та спеціалізовані фактори;

3) третій підхід засновується на розділенні факторів на 2 типи: основні фактори (природні ресурси, кліматичні умови, географічне положення країни та інші) та розвинуті фактори (висококваліфіковані кадри, дослідницькі відділи)

У свою чергу французькі економісти А. Оллівьє, А. Дайан, Р. Урсе розробили багатокутник (рис. 1), який дозволяє провести оцінку можливостей підприємства за факторами:

1) концепція товару та послуги, на якій базується діяльність підприємства; 2) якість товару, відповідність стандартам; 3) ціна товару; 4) власні та позикові фінанси; 5) торгівля; 6) після продажне обслуговування, забезпечує постійних клієнтів; 7) зовнішня торгівля; 8) передпродажна підготовка.

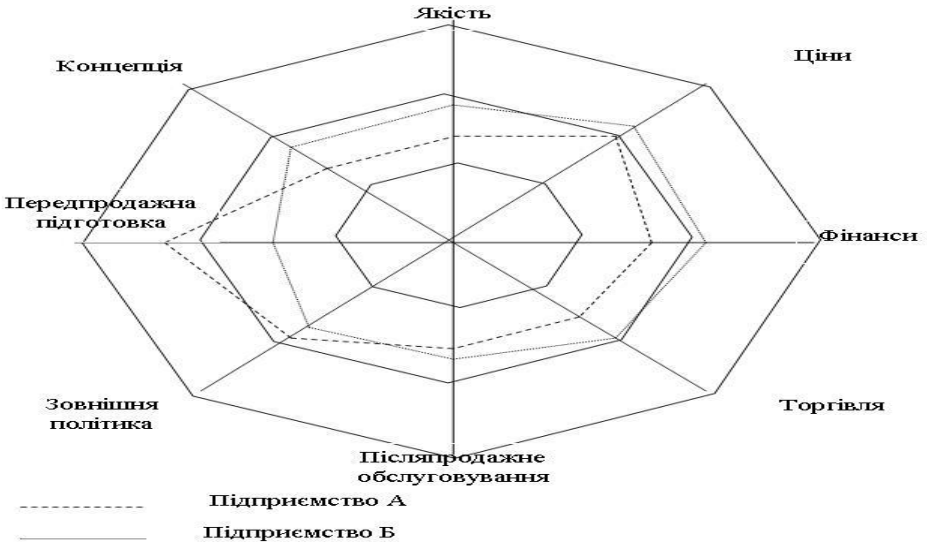

Рис. 1. Багатокутник конкурентоспроможності підприємства

Однак найбільшої прихильності отримав підхід, об’єднує все фактори у дві групи: зовнішні та внутрішні. Ранжування проходить в залежності від можливості підприємством впливати на них. До зовнішніх факторів відносять: постачальників, конкурентів, споживачів, ринку та інших. До внутрішніх відносять маркетингову систему, менеджмент підприємства, репутацію підприємства, фінансову, інноваційну діяльність та інше. Даний підхід можна вважати найкращим, тому що підприємство є відкритою системою, на яку впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори.

Таким чином, узагальнено можна сказати, що конкурентоспроможність підприємства в сучасних умовах господарювання визначається, перш за все, умінням максимально використати у своїх інтересах ринкову ситуацію, що склалася або може скластись на визначений проміжок часу, для збільшення виробництва, надання послуг, товарообігу та одержання максимального прибутку щодо підтримання та підвищення конкурентоспроможності з використанням обмеженого обсягу ресурсів у певній ринковій ситуації.

Література

1. Войчак А.В. Конкурентні переваги підприємства : сутність і класифікація / А.В. Войчак, Р.В. Камишніков // Маркетинг в Україні. – 2005. – № 2. – С. 50-53.

2. Дікань В.Л. Управління конкурентоспроможністю корпорацій в Європі : підручник / В.Л. Дікань, В.І. Савчук. – К. : Вид-во "Знання", 2004. – 207 с.

Непша Євгеній
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ НА РИНКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Однією з високотехнологічних галузей світової економіки на сьогоднішній день є розробка програмного забезпечення. Для України галузь розробки програмного забезпечення є ще молодою, проте дуже перспективною. Найближчим часом можна чекати на суттєві якісні та кількісні зміни в її структурі та напрямках розвитку.

Проблеми конкурентоспроможності підприємств розглядаються в численних наукових працях. Серед них можна відмітити роботи таких вітчизняних авторів, як Антонюк Л.Л., Варналій З.С., Зозульов О.В., Герасимчук В.Г., Мазаракі А.А., Олексюк О.І., Рєпіна І.М., Сіваченко І.Ю., Соколенко С.И., Старостіна А.О., Стрий Л.А., Федонін О.С., Циганкова Т.М., Черномаз П.А., Шнипко О.С., Шнирков О.І.

Метою статті є узагальнення теоретичного забезпечення аналізу та оцінки конкурентоспроможності вітчизняних підприємств-розробників програмного забезпечення.

Конкурентоспроможність підприємства можна визначати як ефективність його ринкової діяльності: тобто співвідношення сумарного прибутку (прибуток, зростання комерційної вартості підприємства тощо) отриманого від ринкової діяльності до сумарних витрат (витрати на виробництво, маркетингові витрати, рекламні витрати, витрати на подолання ринкових бар'єрів тощо). Тоді потенціал конкурентоспроможності підприємства визначає можливості підприємства досягти певного рівня ефективності ринкової діяльності за умови реалізації наявних конкурентних переваг [1].

Можливості розвитку українських підприємств на світовому ринку розробки програмного забезпечення здебільшого обумовлюються: швидким зростанням ринку офшорного програмування, достатнім рівнем актуалізації потреб споживачів на ринку розробки програмного забезпечення та значним запасом ще не актуалізованих потреб, невисокими вхідними бар'єрами, відносно невисоким рівнем конкуренції на ринку офшорного програмування, наявністю у українських компаній-розробників можливостей самостійного виходу та роботи на міжнародному ринку створення програмного забезпечення, високою ефективністю поточної виробничої діяльності, високим виробничим потенціалом українських компаній-розробників програмного забезпечення, високою якістю товару створюваного українськими розробниками [2]. .

Для розвитку вітчизняних підприємств-розробників програмного забезпечення найперспективнішим на сьогоднішній день є ринок офшорного програмування, оскільки дозволяє українським підприємствам-розробникам програмного забезпечення максимально використати ринкові можливості та мінімізувати дію маркетингових загроз та обмежень, які створює міжнародне бізнес середовище. Світовий ринок офшорного програмування на сьогоднішній день характеризується значною прибутковістю, достатньою величиною та тенденціями до швидкого зростання ринку, достатнім рівнем актуалізації потреб та запасом неактуалізованих потреб, наявністю значного об'єму платоспроможного попиту, невисокими бар'єрами входу на ринок, прийнятним рівнем конкуренції.

Вітчизняні підприємства-розробники програмного забезпечення мають можливість самостійного виходу на ринок офшорного програмування, що базується на: наявності у них критичної сукупності базових ресурсів та компетенцій, відносно невисокій вартості підтримання технологічного рівня підприємства згідно з найновішими досягненнями в галузі, інформаційній динамічності галузі, тобто інформація щодо винаходів та інновацій в галузі досить легко диффузує [3].

На сьогоднішній день більшість українських компаній-розробників програмного забезпечення в більшій чи меншій мірі вже є учасниками ринку офшорного програмування. Відмічено наявність переваг українських компаній-розробників порівняно з їх іноземними

конкурентами в ціні, якості коду, якості спілкування з замовником, якості документації, кваліфікації програмістів, дотриманні світових стандартів.

Таким чином, ефективна реалізація власних переваг та використання тих можливостей, які надає маркетингове середовище, може дозволити вітчизняним підприємствам-розробникам програмного забезпечення закріпитися на міжнародному ринку, а здобувши споживчу лояльність та посиливши імідж, набути стійких конкурентних переваг, посилити конкурентоспроможність і отримати відчутну ринкову силу.

На конкурентоспроможність підприємства безпосередньо впливають потенціал конкурентоспроможності даного підприємства та ринкові бар'єри, якими характеризується даний ринок, і які головним чином обмежують можливості реалізації потенціалу конкурентоспроможності. Це стосується конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому ринку, і його міжнародної конкурентоспроможності.

Література

1. Майкл Портер. Конкуренция / Майкл Портер. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2000. – 495 с.
2. Шнипко О. С. Національна конкурентоспроможність : сутність, проблеми, механізми реалізації. / О. С. Шнипко. – К. : Наук. думка, 2003. – 334 с.
3. Українська асоціація виробників програмного забезпечення – http://www.uaswd.org.ua/

Носуленко Наталія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА В НАПРЯМКУ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Вирішальне значення для розвитку будь-якої економічної системи має зайнятість, яка є індикатором соціально-економічного розвитку суспільства, формуючи його економічний потенціал, а також рівень і якість життя населення. Питанням соціально-економічних аспектів ринку праці присвячено велику кількість наукових досліджень вітчизняних вчених, таких як О.І. Амоша, С.І. Бандур, Д.П. Богиня, С.І. Бондар, Н.П. Борецька, В.М. Геєць, Л.І. Дмитри-ченко, М.І. Долішній, С.І. Дорогунцов, Т.А. Заяць, А.О. Задоя, С.М. Злупко, С.П. Калініна, В.І. Куценко, Е.М. Лібанова, І.І. Лукінов, Н.Д. Лук'янченко, В.М. Новіков, О.Ф. Новікова, В.В. Онікієнко, Н.О. Павловська, І.Л. Петрова, В.М. Петюх, В.І. Пила, С.І. Пирожков.

Метою статті є узагальнення критеріїв соціально-економічної оцінки в напрямку регулювання зайнятості населення.

Зайнятість – це надзвичайно важливе явище соціально-економічного життя суспільства, що включає: раціональне використання праці; забезпечення гідного рівня життя населення; задоволення потреб народного господарства в робочій силі з урахуванням її кількості та якості; задоволення професійних потреб працівників, що включає потребу в професійній освіті й підтримку необхідної кваліфікації; соціальну підтримку у разі втрати роботи тощо [1].

Соціально-економічна оцінка в напрямку регулювання зайнятості населення розглядається як економічна ефективність витрат на регулювання зайнятості та як соціальна ефективність регіональної політики зайнятості в цілому і як соціальна ефективність діяльності регіональної служби зайнятості [2]. Економічну ефективність регіональної політики зайнятості можна розрахувати з використанням співвідношення розмірів фінансування різних напрямків діяльності служби зайнятості. Для цього статті витрат коштів групують у два основних напрямки: активний (E_a) і пасивний (E_p).

Економічну ефективність визначають за формулою:

$$E_э=E_a/E_p, \quad (1)$$

Соціальна ефективність вимірюється двома способами. Один з них припускає оцінку соціального ефекту від реалізації політики зайнятості в регіоні в цілому, а другий оцінює соціальну ефективність діяльності обласної служби зайнятості.

Соціальна ефективність політики зайнятості вимірюється за формулою:

$$E_{c1}=k_1/k_0, \quad (2)$$

де k_1, k_0 – відносні темпи приросту в поточному й у базисному періоді , визначаються за формулою

$$k_1 = \frac{\Delta z_1}{z_1},\ k_0 = \frac{\Delta z_0}{z_0}, \quad (3)$$

де Z_1, Z_0 – середньорічна чисельність зайнятих у регіоні, розрахована за методологією МОП, у поточному й базисному періоді відповідно, тис. чол.

$\Delta Z_1, \Delta Z_0$ – зміна чисельності зайнятих у регіоні в поточному й базисному періоді відповідно, тис. чол.

Соціальну ефективність роботи обласної служби зайнятості можна оцінити за допомогою показника, що характеризує рівень працевлаштування в загальній кількості зареєстрованих безробітних

$$E_c = P_1 \ / \ P_0, \quad (4)$$

де P_1, P_0 – відношення показників працевлаштування в поточному й базовому періоді відповідно;

$$P_1 = \frac{\Delta B_1}{B_1},\ P_0 = \frac{\Delta B_0}{B_0}, \quad (5)$$

де B_1, B_0 – середньорічна чисельність населення, що перебуває на обліку в службі зайнятості, у поточному й базовому періоді відповідно, тис. чол;

$\Delta B_1, \Delta B_0$ – чисельність населення, знятого з обліку у зв'язку із працевлаштуванням або початком підприємницької діяльності, у поточному й базовому періоді відповідно, тис. чол.[3].

Отже, одним із найбільш важливих й актуальних завдань управління зайнятістю є оцінка ефективності. Доцільно використовувати комплексний підхід до оцінки регіональної політики зайнятості: з точки зору економічної ефективності й соціального ефекту. Підходи до оцінки політики зайнятості економічної й соціальної ефективності дозволяють виділити напрями можливості вдосконалювання регіонального управління зайнятістю. При цьому ці підходи дозволяють оцінити ефективність державного регулювання зайнятістю в цілому по регіону й ефективність роботи служби зайнятості.

Література

1. Никифорова А. А. Рынок труда : занятость и безработица. / А. А. Никифорова. – М. : Междунар. отношения, 1991. – 180 с.

2. Павловська О. В. Регулювання ринку праці : фінансово-економічний механізм. Монографія. / О. В. Павловська. – К.: Бюлетень вищої атестаційної комісії України. – 2001. – 272 с.

3. Хромов М. І. Впровадження нових форм та методів роботи служби зайнятості // Вісник СНУ ім. В. Даля. – Луганськ – №1. – Ч.2. – 2004. – С. 217-220

Повстен Іван
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДБОРУ ТА РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Швидке впровадження нових технологій, нові форми організації виробництва, скорочення і навіть зникнення окремих підприємств, виникнення нових сфер зайнятості, комп'ютери, електронне спілкування та Інтернет змінюють способи ведення бізнесу і взаємодію людей у процесі трудової діяльності. У країнах із перехідною економікою, до яких належить і Україна, ці зміни посилюються ще і значними соціально-економічними перетвореннями.

Науково доведено, що люди в бізнесі важливі не менше, ніж будівлі і машини, при тому, що знання співробітників подаються у вигляді безпосередньої продуктивної сили. Отже, динамічний розвиток підприємства, зумовлений зростанням конкуренції, що супроводжується використанням нових технологій, неможливий без постійного розвитку професіоналізму співробітників.

Сучасний стан економіки визначає нові вимоги до рівня підготовки персоналу, коли спостерігається швидке старіння знань, умінь і навиків персоналу, яке виражається у відставанні індивідуальних знань від сучасних вимог до посади і професії. Постійний розвиток персоналу з метою підвищення його компетентності повинен здійснюватися через формування системи безперервного навчання при створенні умов для повного розкриття потенціалу співробітників, їх здібності вносити відчутний внесок у діяльність своєї організації.

Найбільш прийнятним є інноваційний тип навчання, мета якого – створення орієнтації на оновлення. Найбільш складним моментом у процесі навчання є засвоєння методів самостійного набуття знань. Використовуючи різні методи розвитку, можна управляти компетентністю персоналу (табл. 1).

Таблиця 1

Сучасні методи розвитку персоналу підприємства

Метод	Опис, можливість використання
Тренінг	Мінімум інформації і максимум вправ на відпрацювання навиків. Застосовується для розвитку навиків біля невеликої групи осіб
Кейс Стаді	Інтерактивна технологія для короткострокового навчання менеджерів на основі бізнес-ситуацій. Мета – навчити аналізувати інформацію, сортувати її для вирішення поставленого завдання, виявляти ключові проблеми, вибирати оптимальне рішення
Коучинг	Нова форма консультаційної підтримки, засіб сприяння, допомоги в пошуку вирішень або подолання будь-якої складної ситуації. Задача коуча – не дати знання або навички, а допомогти людині самостійно знайти їх і закріпити на практиці.
E-learning	Масовий метод дистанційного навчання. У вигляді електронних книг, відео-уроків, комп'ютерних вправ. Ефективність виявляється в переданні знань великій кількості людей.
Самонавчання	Проходить в індивідуальному порядку за умови стимулювання навчається з використанням різноманітних матеріалів: книг, документація, аудіо-, відео- і мультимедійних програм, що навчаються

Сьогодні відбувається серйозна боротьба за професіоналів. Керівництво кожної компанії розуміє, що успіх у значній мірі залежить від кваліфікації співробітників. Внутрішньо фірмове навчання не завжди дозволяє розв'язати проблему, особливо якщо фахівці потрібні «тут і зараз». Реальний вихід із ситуації, що склалася, забезпечує

використовування такої технології підбору персоналу, як хедхантинг, який передбачає цілеспрямований пошук і залучення найцінніших і перспективних кадрів.

Хедхантинг – мало поширений і разом із тим дуже перспективний спосіб підбору особливо цінних, «штучних» фахівців. На сьогоднішній день це, мабуть, найефективніша технологія, яка сформувалася у відповідь на потребу в ексклюзивних кандидатах на позиції топ-менеджерів і ключових фахівців.

У сучасній практиці зовнішнього підбору кандидатів використовують в основному такі технології:

- скринінг;
- рекрутинг;
- хедхантинг.

Скринінг – «поверхневий підбір», який здійснюється по формальних ознаках: освіта, вік, рід, досвід роботи. Низькі вакансії звичайно закриваються шляхом скринінгу.

Рекрутинг – «поглиблений підбір», який враховує особистісні характеристики і ділові якості претендента. Здійснюється рекрутинговими агентствами для підбору фахівців середньої ланки.

Хедхантинг – «якісний пошук», що враховує особливості бізнесу замовника, робочого середовища, ділових і особистісних якостей кандидата, організовуваний прямим шляхом.

Отже, сучасні процеси прискорення глобалізації і посилення конкуренції на ринках вимагають від підприємств упровадження інновацій у практику управління персоналом. Це свідчить про те, що в сучасних технологій підбору та розвитку персоналу на підприємстві є велике і стабільне майбутнє.

Література

1. Колот А.М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу : [навч. посіб.] / А.М. Колот. – К. : КНЕУ, 2012. – 398 с.
2. Моргунов Е. Управление персоналом: исследование, оценка, обучение. / Е. Моргунов. – М., ООО «Журнал» : Управление персоналом», 2005. – 550 с.
3. Хохлова Т. Хедхантинг : эксклюзивная технология подбора суперкадров / Т. Хохлова, А. Машкетова // Управление персоналом. – 2007. – №17 (171). – С. 35-40.
4. Юрасов И.А. Инновационные технологии управления / И.А. Юрасов // Управление персоналом. – 2006. – № 20. – С. 59-63.

Пушко Євген
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЙНИМ МЕХАНІЗМОМ ПІДПРИЄМСТВА

Мотиваційний механізм – це механізм управління ринкової економіки. Його необхідність продиктована самою сутністю ринкових процесів, що мають місце в промисловості й у суспільстві взагалі. Різні інтереси породжують різні мотиви. Їх взаємодія й узгодженість здійснюється за допомогою мотиваційного механізму управління.

Мотиваційний механізм управління мотиваційним механізмом підприємства має комплексний характер і є важелем впливу на мотиваційні спрямування робітників підприємства як через матеріальне та соціальне стимулювання, так і через отримання синергетичного ефекту для забезпечення найбільш ефективного результату діяльності.

Тобто, мотиваційний механізм слід розглядати як ефективну упорядковану сукупність мотивів для досягнення багаторівневих цілей. Вітчизняні та зарубіжні науковці по-різному трактують поняття «ефективність». Так, одна група вчених вважає, що ефективність – це здатність приносити ефект, інша – що це показник способу діяльності: такий спосіб, за допомогою якого інтерес і потреба досягаються швидше і легше. Отже, ефективність виступає не метою, а засобом та умовою її досягнення.

Поняття «ефективність» неможливо розглядати без таких категорій, як «фактор ефективності», «показник» та «критерій ефективності». Необхідно зазначити, що вчені-економісти не дійшли згоди щодо визначення кількісного співвідношення між показниками та критеріями ефективності.

В Україні дотепер не існувало єдиної та загальновизнаної методики оцінки ефективностіуправління мотиваційним механізмом підприємства. Визначення системи показників ефективності мотиваційних механізмів допоможе вирішити такі питання: наскільки результативно впливають мотиваційні механізми на розвиток підприємств; як провести ретельну оцінку щодо формування та розвитку підприємств; яких заходів необхідно вжити аби підвищити ефективність мотивації щодо розвитку підприємств. На рис. 1 можна розглянути основні етапи методики оцінювання ефективності мотиваційних механізмів управління підприємством.

З рис. 1 можна зробити висновок, що для кожного рівня аналізу оцінювання ефективності існують відповідні групи показників. Крім того, показники одного рівня можуть використовуватися як на цьому, так і на інших рівнях аналізу.

Отже, системи показників знаходяться у постійній взаємодії і взаємозалежності одна від одної, що потрібно враховувати при оцінюванні мотиваційних механізмів управління підприємством. Методичний підхід щодо оцінювання ефективності мотиваційних механізмів управління підприємством повинен включати суб'єкти всіх рівнів: державний, регіональний, кластерний, підприємств-учасників, населення.

Рис. 1. Основні етапи методики оцінювання ефективності мотиваційних механізмів управління підприємством

Слід зазначити, що першочерговим завданням щодо виявлення структури мотиваційного механізму є визначення структури мотиваційно-значущої системи цілей.

Література

1 Кобелев В. Н. Управление экономической эффективностью инноваций на основе инновационно-бюджетного похода / В. Н. Кобелев // Третья международная научно-практическая конференция «Развитие учета и аудита как основы информационно-аналитической системы предприятия» : тезисы докладов. – Харьков, 17-18 ноября 2002. – С. 10-11.

2 Колот А. М. Мотивація, стимулювання й оцінка персоналу : [навч. посіб.] / А. М. Колот. – К. : КНЕУ, 2012. – 398 с.

3 Мотивація праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economic.lviv.ua/resursi/motivats-ya-prats.html

Пушко Л.М.
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к. психол. н., ст. викл. Когут О.О.

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ НАПРЯМИ В ПСИХОДІАГНОСТИЦІ

Арт-терапія – це спеціалізована форма психотерапії, заснована на мистецтві, в першу чергу образотворчої і творчої діяльності.

Термін «арт-терапія» з'явився в професійному полі психологів в середині XX століття. Він об'єднує низку специфічних методів, що сприяють зціленню людини засобами мистецтва. Однак ефекти методу, а саме – вплив мистецтва на психічний стан людини – завжди використовувалися в усіх культурах і цивілізаціях.

У своїй статті Копитін А.І. робить висновок: «Метою застосування арт-терапії є збереження або відновлення здоров'я учнів і їх адаптація до умов освітньої установи …», тому головною метою використання арт-терапії у своїй роботі полягає у гармонізації розвитку особистості через розвиток вміння самовираження та самопізнання.

На сьогоднішній день найбільш розповсюдженими є наступні напрями арт-терапії:

1) арт-терапія у вузькому сенсі цього терміну – це вид арт-терапії, в якому використовуються практики візуальних мистецтв: малюнку, живопису, монотипій, мозаїк, колажів, боді-арту, масок, ліплення, інсталяцій, фотографій тощо.

2) кольоротерапія як різновид арт-терапії заснована на дії кольору на нервову систему людини: через безпосередній вплив на мозок людини та через створення потрібного кольорового лікувального середовища навколо.

3) танцювальна терапія (dance therapy) іноді виділяється в самостійний психотерапевтичний напрямок або ж відносять до тілесно-орієнтованого. Танцювально-рухова терапія є методом терапії, що використовує як інструмент виразний рух і танець. Основним принципом танцювальної терапії є зв'язок між рухом та емоцією, відбувається включення тіла до процесу терапії. Отже, танець є зовнішнім проявом внутрішнього стану людини до самих глибинних шарів, природний спосіб виразити невимовне.

4) драматерапія (Dramatherapy) є одним з напрямків, що найбільш інтенсивно розвивається в наш час. Причиною широкого використання та ефективності драматерапії, на думку Т.Ю. Колошиної, є постійна депривація в сучасному світі ігрової потреби дорослих та дітей, втрата могутньої народної ігрової культури в драматерапії не драматизується проблема, отже, це – не боляче, і учасники мають свободу творчості: ролі, що граються, менш жорстко задані.

5) бібліотерапія (Creative writing) є напрямком, що заснований на літературному самовираженні через творче «писання», твір.

6) казкотерапія як різновид бібліотерапії, що в останні роки виділяється в самостійний напрямок, заснована на використанні казки як архетипічної метафори.

Перевагами казкотерапії є її метафоричність (найбільш доступна для сприйняття), відсутність дидактичності (не викликає опору), глибинний зміст казки (містить колективний несвідомий досвід людства), архетипічність (багатогранність, спільність та багаторівневість збереженої інформації), максимальна психологічна захищеність (справедливість завжди торжествує, добро перемагає), екзистенціальність (відносність добра та зла, мінливість, випробування роблять героя сильніше, мудріше, невизначеність місця та часу), магічний ореол (чарівництво, чудо, «як у казці», відсутність ментальних обмежень, ірраціональність, ресурсність). Казкотерапія є інтегральним методом арт-терапії, природно поєднуючись зі всіма іншими напрямки – малюнком, живописом, драматизацією, музикою, танцем, тощо.

7) музикотерапія (music therapy). Як один з найбільш древніх (архаїчних видів творчості) напрямків. Це надзвичайно багатий за силою впливу, широтою можливостей, існуючому емпіричному матеріалу напрямок.

8) пісочна терапія можна розглядати як аналог предметної скульптури й роботи з об'єктами в арт-терапії. Пісочна терапія включає створення різноманітних піскових форм, вибором та аранжуванням мініатюрних предметів і фігурок, що нагадує одну з форм сучасного мистецтва – предметну скульптуру. Останнім часом пісочна терапія, що розвивалася як окремий метод терапії, привертає до себе увагу арт-терапевтів. Використання цього методу в арт-терапевтичній практиці може бути продуктивним, оскільки обидва вони розкривають недирективність підходу, використання відстрочених інтерпретацій, визнання значимості тристоронньої взаємодії клієнта, психотерапевта й художнього образу. Важливим є те, що навіть тоді, коли піскова робота розбирається – вона інтерналізується людиною, тобто людина залишає в собі спогад про створений ним образ, аналогічно тому, як це відбувається в арт-терапії.

9) кінотерапія – застосування процесу створення кінофільмів та анімаційних фільмів із метою зцілення особистості та групи.

Отже, арт-терапія – це спосіб зцілення за допомогою мистецтва, де «зцілення» – це досягнення клієнтом цілісності – у першу чергу, психічної. Зцілення неодмінно пов'язано з духовною цілісністю, гармонією духа та тіла. Мистецтво є психотерапевтичним за своєю природою та сутністю, тому що воно займається проблемами пристосування «Я» людини до навколишньої реальності, сенсу існування цього «Я» або внутрішнім буттям людини.

Література

1. Копытин А.И. Основы арт-терапии. / А.И. Копытин // СПб. : Лань, 1999. – 256 с.
2. Арт-тарапія - нові горизонти / за ред. А.І. Копитіна. – М. : Когіто-Центр, 2006. – 336 с.
3. Вознесенська О.Л. Арт-терапія в роботі практичного психолога : використання арт-технологій в освіті / О.Л. Вознесенська, Л. Мова. – К. : Шкільний світ, 2007. – 120 с.

Сатановська Ганна
студентка 4 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

РЕКРУТИНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ

На сучасному етапі розвитку державності України вирішення питання якісного кадрового забезпечення суспільно-політичних та соціально-економічних сфер життєдіяльності України стало одним із пріоритетних завдань. Вироблення та реалізація сучасної кадрової політики України в усіх сферах суспільної діяльності потребує ефективної кадрової системи, що включає сукупність кадрових інститутів та організаційних структур, які здійснюють цілісне управління кадровими процесами, з метою досягнення визначених пріоритетів розвитку суспільства.

Питанням підбору персоналу присвячена значна частина робіт таких авторів: Н. Козачука, М. Первушина, И. Сінчалова, С. Позова, Д. Уднікова, М. Короткова, П. Друкера, С.И. Байлік, Н.И. Кабушкіна, И.Ю Ляпіна, Д. Ульріха, А. Кібанова, М. Богданової, Е. Адаменко, А. Новикової [1; 3].

Основним структурним підрозділом з управління кадрами в організації, підприємстві, установі є відділ персоналу, на який покладено функції з прийому, відбору, оцінки і звільнення кадрів, а також з організації навчання, підвищення кваліфікації та перепідготовки персоналу. Для виконання останніх функцій нерідко створюються відділи підготовки кадрів або відділи технічного навчання [3].

Формування державної кадрової політики є досить складним, суперечливим процесом. Він може бути результативним у разі дотримання певних вимог за умови послідовної реалізації низки науково-методичних, законодавчих, політичних та організаційно-управлінських заходів. Розроблення та впровадження науково обґрунтованої державної кадрової політики є нагальною потребою українського суспільства, найважливішою передумовою успішної реалізації інноваційної стратегії розвитку держави, спрямованої на забезпечення високих темпів економічного зростання країни та досягнення високих стандартів життя громадян.

Важливим елементом державної кадрової політики є кадрова політика у сфері державної служби. Державні службовці є найбільш стабільним соціальним елементом суспільства й держави, носієм їх традицій та досвіду. Об'єктом безпосереднього державного управління є особовий склад державної служби, кадри органів державної влади. На 1 січня 2013 року корпус державних службовців налічував майже 275 тис. осіб, з них 26 % осіб перебувають на керівних посадах, 74 % - на посадах спеціалістів [1]. Починаючи з 2010 року кількість державних службовців щорічно зменшується. Це, в першу чергу, пов'язано з впровадженням адміністративної реформи, ініційованої Президентом України В. Ф. Януковичем. Так, у рамках проведення адміністративної реформи було розроблено низку документів, які стосуються певних аспектів державної кадрової політики, більшість із яких має практичне спрямування. Серед основних з них потрібно виділити [2]. А це в свою чергу перешкоджає якісному наданню адміністративних послуг. [3]. За недолік даними соціологічних досліджень недоліки у сфері державної кадрової політики у сфері державної служби мають системний характер, а отже, потребують і системних рішень. Як свідчать результати проведеного, під час проходження стажування, опитування та аналізу стану організаційно-кадрового забезпечення місцевих органів влади для успішної реалізації державної кадрової політики в державному управлінні пріоритетними напрямами можуть стати: – забезпечення професіоналізації державних службовців; – удосконалення законодавчої бази, яка надасть кадровим процесам правової обґрунтованості, урегульованості та захищеності; – створення ефективного кадрового резерву; – створення правового, соціального, організаційного підґрунтя для успішної реалізації професійного потенціалу державних службовців; – упровадження ефективної системи мотивації праці державних службовців; – забезпечення прозорості та відкритості кадрової політики у сфері державного управління; – удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців; – модернізація кадрових служб. Таким чином, здійснення в Україні економічних та соціальних перетворень, надання державними службовцями управлінських послуг можливо лише за умови створення ефективної системи роботи з персоналом, яка відповідала б стандартам демократичної, правової держави із соціально орієнтованою ринковою економікою. З цією метою в Україні проводиться широкомасштабна адміністративна реформа, невід'ємною складовою якої є кадрова політика державної служби. Проведення реформи державної служби на всіх рівнях, в першу чергу, на місцевому, сприятиме створенню в Україні професійної, політично нейтральної та ефективної державної служби, впровадженню системних змін та модернізації моделі державного управління в цілому.

Література

1. Витко Т. Ю. Добір кандидатів на державну службу в Україні: соціологічний аналіз та перспективи розвитку / Т. Ю. Витко // Вісник державної служби України. – 2010. – № 2. – С. 22–26.

2. Гончарук Н. Т. Керівний персонал у сфері державної служби України: формування та розвиток: Монографія / Н.Т. Гончарук. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2007. – 239 с.
3. Мельник І.М. Особливості державної кадрової політики у сфері вдосконалення механізмів добору персоналу державної служби [електронний ресурс]. / І. М. Мельник. - Шлях доступу: www.academy.gov.ua.

Світлична Дар'я
студентка 1 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Курманенко Володимир
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОЇ АНОМІЇ

Тема жіночої злочинності актуальна в наш час, так як за даними статистики спостерігається неухильне зростання жіночої злочинності в нашій країні. Змінюються соціально-політичні установки, раніше визнані в нашому суспільстві моральні цінності, падає духовна культура, ламаються традиції і звичаї, згідно з якими роль жінки зводиться до продовження роду, берегині домашнього вогнища. Всі вище перелічені чинники роблять безумовний вплив і на злочинність жінок та її форми. Жінка, як спочатку задумано природою, є матір'ю, відповідно, в ній переважають творчі якості, чоловік же, як мисливець або рибалка, наділений більше агресивними якостями [1].

Крім кризи в політичному і економічному житті, в Україні спостерігається духовна криза, яка пов'язана з неможливістю людей, в даному випадку жінок, впоратися з труднощами, що виникли у зв'язку із зміною ситуації в країні. Це стало одним із стимулів збільшення рівня пияцтва, що в свою чергу спричинило зростання кількості насильницьких злочинів у сім'ї. Конфлікти між родичами, частіше за все між подружжям, що розгорілися в стані сп'яніння, часто закінчуються або вбивством, або нанесенням тілесних ушкоджень різної тяжкості.

У момент здійснення злочину трохи більше половини жінок перебували в шлюбних відносинах. У тих із них, хто в результаті осуду не був покараний до позбавлення волі, сім'я не розпалася. У жінок перебувають у місцях позбавлення волі сім'я збереглася лише у 22.8%. [2].

Останніми роками спостерігається стрімке зростання кривої злочинності, в тому числі і жіночого, як однієї з її складових. Дану обставину можна пояснити тим, що зміни в політичному та економічному житті України спричинили зростання соціальної напруги, соціальних конфліктів і протиріч.

У результаті існує кілька видів злочинів серед жінок, в яких спостерігається особливий зростання. До таких видів злочинів відносяться насильницькі злочини, що здійснюються на сімейно-побутовому грунті, корисливі злочини, економічні злочини.

Неможливість реалізуватися, безробіття, падіння рівня життя, а також падіння інтересу до сімейних цінностей призводить до того, що жінки нерідко стають на кримінальний шлях, намагаючись добути кошти для існування або засоби для підтримки того рівня життя, який вони вважають гідним для себе, здійснюючи корисливі злочину. Щоправда, жінки-злочинниці частіше обирають такі види злочинів, як вимагання, обман покупців, шахрайство, крадіжки. Набагато рідше жінки беруть участь у розбоях і грабунки, хоча з кожним роком ситуація змінюється і жінки «наздоганяють» чоловіків.

Отже, своєрідність жіночої злочинності пов'язана з історично обумовленим місцем жінки в системі суспільних відносин, її соціальними ролями та функціями, її біологічної та психологічної специфікою. Причини злочинності жінок тісно пов'язані з суперечностями суспільного розвитку.

В основі причин жіночої злочинності лежать певні явища і процеси, а саме: 1) активна участь жінок у суспільному виробництві; 2) ослаблення соціальних інститутів, і в першу

чергу сім'ї; 3) зросла напруженість у суспільстві, виникнення в ньому конфліктів і ворожості. Попередження жіночої злочинності дозволить зміцнити законність і правопорядок в нашій молодій державі, очистити моральну атмосферу в суспільстві та поліпшити виховання підростаючого покоління.

Література

1. Агеєва Ю. Жіноча злочинність: сучасний стан і причини / Ю. Агеєва // Слідчий. – 2001. – № 6. – С.39-40.
2. Денисенко Ю. Фактори формування особистісної ідентичності в сучасній сім'ї / Ю. Денисенко // Соціальна психологія. – 2008. – №2 (28). – С. 124-131.
3. Мудрик А. В. Социальная педагогіка : учеб. для студ. пед. вузов / А. В. Мудрик / Подред. В. А. Сластенина. – М. : Академия. – 133 с.

Соколовський Михайло
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Логістика – це планування, управління та контроль потоку матеріальної продукції, яка надходить на підприємство, відповідного йому інформаційного потоку, що обробляється там і залишає його.

Особливими характеристиками логістичного управління, як і управління загалом можемо окреслити наступні: один із специфічних видів діяльності, що відрізняє його від інших видів діяльності; головною формою логістичного управління виступає вплив відповідних суб'єктів управління (керівників) на його об'єкт (логістичну систему); вид діяльності, що здійснюється безперервно у часі та просторі; здійснюється як процес, що відбувається у чіткій структурно-логічній послідовності окремих його етапів; завжди підпорядкований визначеним цілям та завжди характеризується певним результатом; управлінська діяльність потребує раціонального використання необхідних ресурсів та відбувається в умовах ризику і невизначеності.

Питанням розвитку логістичних функцій і відповідно зростання логістичних завдань присвячені праці багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів. Зокрема актуальними є обґрунтування фундаментальних засад проектування логістичних систем, особливостей організування логістичних систем різних інтеграційних рівнів, а також методологічних основ аналізу та синтезу логістичних систем, логістичних мереж та глобальних логістичних систем.

Основним завданням логістики є зростання прибутку фірм шляхом досягнення з найменшими витратами максимальної адаптованості фірм до мінливої ринкової ситуації, підвищення на ринку своєї частки та отримання переваг перед конкурентами. Одне із загальних завдань логістики полягає також у створенні інтегрованої ефективної системи регулювання й контролю за матеріальними та інформаційними потоками, які забезпечували б високу якість постачання продукції. Відсутність тісного зв'язку концепції логістики з активною маркетинговою стратегією часто призводить до виникнення комерційного провалу. Безперечно, орієнтація на мінімізацію витрат залишається в силі, але лише за умови знаходження оптимального рівня сукупних витрат та рентабельності основного і оборотного капіталу у межах ринкової стратегії. Власне, чітка постановка і реалізація логістичних завдань досягається шляхом активного впровадження логістичних інформаційних систем, що відрізняються як своїми функціональними підсистемами, так і забезпечувальними складовими. Функціональні підсистеми відрізняються складом розв'язуваних задач. Підсистеми, що забезпечують, можуть відрізнятися усіма своїми елементами, тобто технічним, інформаційним і математичним забезпеченням.

Процес прийняття рішень у системі логістичного управління обґрунтовується на основі оцінки ситуації визначення логістики, вибір логістичних завдань та виявити

альтернативи логістичної системи, впровадження логістичної системи (реалізація) та моніторингу логістичної системи і виявлення можливостей зміни ситуації (рис. 1.).

Рис. 1. Процес прийняття рішень у системі логістичного управління

Інтегрована інформаційна система (як підсистема логістичної системи) в логістичному завданні є необхідною для правильного функціонування логістичної системи підприємства. Вона є підставою здійснення аналізу та оцінки функціонування підприємства. Вирішення логістичного завдання уможливлює тим самим виявлення помилок в перебігу логістичних процесів і визначення їх бажаних станів. Реалізація логістичного завдання шляхом аналізу руху потоків інформації між окремими елементами логістичної системи підприємства дає змогу підприємству пристосуватися до вимог оточення. Відповідне формування потоків матеріалів і пов'язаної з ними інформації спричиняє те, що їх переміщення є швидким, а отже, зростає актуальність цього питання. Тобто, основною метою логістичного завдання на виробничому підприємстві є забезпечення оптимального використання матеріальних ресурсів, а також переміщення інформації з високим рівнем корисності, з метою підтримки процесу прийняття управлінських рішень.

Література

1. Крикавський Є.В. Логістичні системи : навчальний посібник. / Є.В, Крикавський, Н.В. Чорнописька // Львів : Видавництво Національний університет "Львівська політехніка", 2009. – 264 с.
2. Крикавський Є.В. Логістика. Компендіум і практикум. / Є.В. Крикавський, Н.І. Чухрай, Н.К. Чорнописька // Кондор, 2006. – 340 с.
3. Пальчик І.М. Логістичне управління підприємством – теоретико-методичний аспект / І.М. Пальчик // Режим доступу до журн. : http://www.economy.nayka.com.ua/

Солонько Анастасія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: к.е.н., доц. Ткаченко О.В.

ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РИНКУ

Персонал, будучи невичерпним резервом підвищення ефективності діяльності підприємства, визначає напрями подальшого розвитку та умови формування конкурентних переваг підприємства і є основою формування його стратегічного потенціалу. Посилення конкурентної боротьби за кваліфікований персонал серед учасників ринку праці, структурні

й динамічні зміни, які відбуваються на цьому ринку, зумовлюють необхідність здійснення маркетингових досліджень ринку праці.

У працях вчених В. Р. Весніна, А. К. Гастєва, О. А. Грішнової, В. М. Данюка, Г. А. Дмитренко, А. М. Колота, А. Я. Кибанова, М. І. Круглова, Ю. Г. Одегова, Г. А. Мамед-Заде, Е. В. Маслова, С. Г. Струмиліна та ін. багато уваги приділено дослідженню професійної та кваліфікаційної структури персоналу.

Метою статті є узагальнення теоретичних основ щодо формування персоналу підприємства на основі маркетингових досліджень ринку праці.

Ефективність функціонування підприємств і їхній динамічний розвиток в умовах ринку багато в чому визначається якістю трудових ресурсів, а також можливістю формування цілеспрямованої кадрової політики, яка відповідає загальній стратегії розвитку підприємства й вимогам ринку праці. Саме ринкові відносини зумовили виникнення сучасних підходів до управління персоналом, характер і принципи реалізації кадрової політики підприємства, вимоги до персоналу.

Управління персоналом містить усю сукупність організаційних заходів, направлених на оптимальне формування колективу й повне використовування його здібностей. Для досягнення успіху на ринку підприємство повинне мати у своєму розпорядженні стабільний персонал [1].

Формування персоналу містить підбір персоналу, розстановку персоналу, оцінку персоналу, адаптацію персоналу, навчання персоналу.

Аналіз принципів, форм і напрямів формування персоналу підприємства дозволив зробити висновок про те, що реалізація цих напрямів повинна здійснюватися з урахуванням вимог ринку праці, коректуватися на підставі дослідження сучасного стану ринку праці й тенденцій його змін. У зв’язку з цим ефективна реалізація кадрової роботи щодо формування персоналу підприємства зумовлює необхідність використання інструментів маркетингових досліджень ринку праці, розроблення механізму взаємодії підприємства з суб’єктами цього ринку.

Маркетингова діяльність підприємства на ринку праці являє собою сукупність принципів, форм і методів здійснення маркетингових досліджень ринку праці, направлених на довгострокове забезпечення підприємства персоналом. Маркетинг персоналу означає змістовне розширення функції товарного маркетингу в галузь управління персоналом. Таким чином, маркетинг персоналу трактує робоче місце як продукт, який продається на ринку праці [2].

Упровадження принципів маркетингу у сферу управління персоналом дозволить здійснити цілеспрямоване вивчення ринку праці з метою покращення умов зайнятості в регіоні й країні в цілому. Це сприяє зростанню ефективності функціонування всієї системи управління персоналом підприємства, дозволяє підвищити мотивацію й трудову віддачу працівників, укріпити корпоративну культуру підприємства, підвищити злагодженість роботи колективу.

Маркетинг персоналу є сучасною формою кадрової роботи підприємства, направленої на своєчасне задоволення потреби підприємства в персоналі, основними результатами якого є зростання результативності використання персоналу підприємства, формування привабливого іміджу підприємства на ринку праці, створення організаційної культури, направленої на ефективне використання персоналу підприємства.

Реалізацію маркетингових заходів підприємства на ринку праці пропонується здійснювати на підставі формування й реалізації плану маркетингу персоналу, основними етапами якого є аналіз джерел маркетингової інформації, аналіз зовнішніх і внутрішніх чинників, які визначають напрями маркетингової діяльності на ринку праці, розроблення заходів щодо окремих напрямів маркетингу персоналу, формування й реалізація плану маркетингу персоналу [3].

Таким чином, основним призначенням маркетингу персоналу є просування й продаж товару «робоче місце» на ринку праці, що дозволяє сформувати персонал підприємства в

умовах структурних диспропорцій розвитку ринку праці. Інструментом маркетингу персоналу є маркетингові дослідження ринку праці, здійснення яких дозволяє досягти основних результатів маркетингу персоналу, що надають можливість здійснити формування й ефективне використання персоналу підприємства.

Література

1. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия : диагностика и организация. Монография. – Луганск : Изд-во Восточноукраинского национального университета, 2000. – 315 с.
2. Крупко В. И. Формирование подсистемы маркетинга персонала в системе управления персоналом предприятия // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2003. – №3 (61). – С. 39-44.
3. Крупко В. И. Исследование сущности и функций маркетинга персонала как подсистемы управления персоналом предприятия // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Ч. II. – 2005. – №2 (84). – С. 135-138.

Терещенко Костянтин
студент 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

В умовах розвитку міжнародної торгівлі і споріднених їй видів діяльності, усіх окремих підприємств та галузей економіки на зовнішньому і внутрішньому ринках повністю залежить від того, наскільки їх продукція або послуги відповідають стандартам якості. Тому я вважаю що проблема забезпечення і підвищення якості продукції актуальна для всіх країн і підприємств. Від її вирішення в значній мірі залежить успіх і ефективність національної економіки. При цьому необхідно враховувати те, що підвищення якості продукції - задача довгострокова і безперервна.

Якість у широкому розумінні цього слова є універсальною філософською категорією, яка охоплює як явища зовнішнього світу, так і свідомість людини.

Якість продукції дуже багатогранна. Вона має фізичну і технічну суть, тому що продукція - це фізична речовина, змінена працею людини. Продукції в результаті виробничої діяльності надаються певні технічні властивості, пов’язані з її корисністю, надійністю тощо. Якість має економічну складову, тому що в кожному виробі є певна кількість суспільно необхідної праці. Продукція має товарну форму і підлягає економічному обліку. Якість визначає значну частину матеріального світу, що задовольняє соціальні потреби. Вона впливає на чуттєве сприймання і виховання людей.

Є багато визначень поняття "якість продукції" серед яких найточніше сформульоване визначення цього поняття Європейською організацією з контролю якості: "Продукція вважається хорошої якості, якщо при мінімальних затратах протягом усього її життєвого циклу вона максимально сприяє здоров’ю і щастю людей, які залучені до її проектування і відновлення (повторного використання) за умови мінімальних витрат енергії та інших ресурсів і при допустимій (прийнятній дії на навколишнє середовище і суспільство)". Таке формулювання чітко визначає зв’язок проблеми якості продукції з іншими життєво важливими для людини проблемами – збереженням навколишнього середовища, раціональним використанням природних ресурсів, впливом результатів господарської діяльності на умови життя наших нащадків.

На якість продукції впливає значна кількість факторів, які діють як самостійно, так і у взаємозв’язку між собою, як на окремих стадіях життєвого циклу продукції, так і на кількох. Але всі фактори можна об’єднати в 4 групи:

1) технічні;
2) організаційні;
3) економічні;

4) суб'єктивні.

Механізм управління якістю здійснюється за такою послідовністю дій: встановлення завдання (плану) з якості, виконання робіт для його досягнення, постійне порівняння одержаної якості з завданням, а при відхиленнях - вживання заходів з їх ліквідації.

Більш детально механізм управління якістю продукції розглянутий за принциповою схемою (рис. 1).

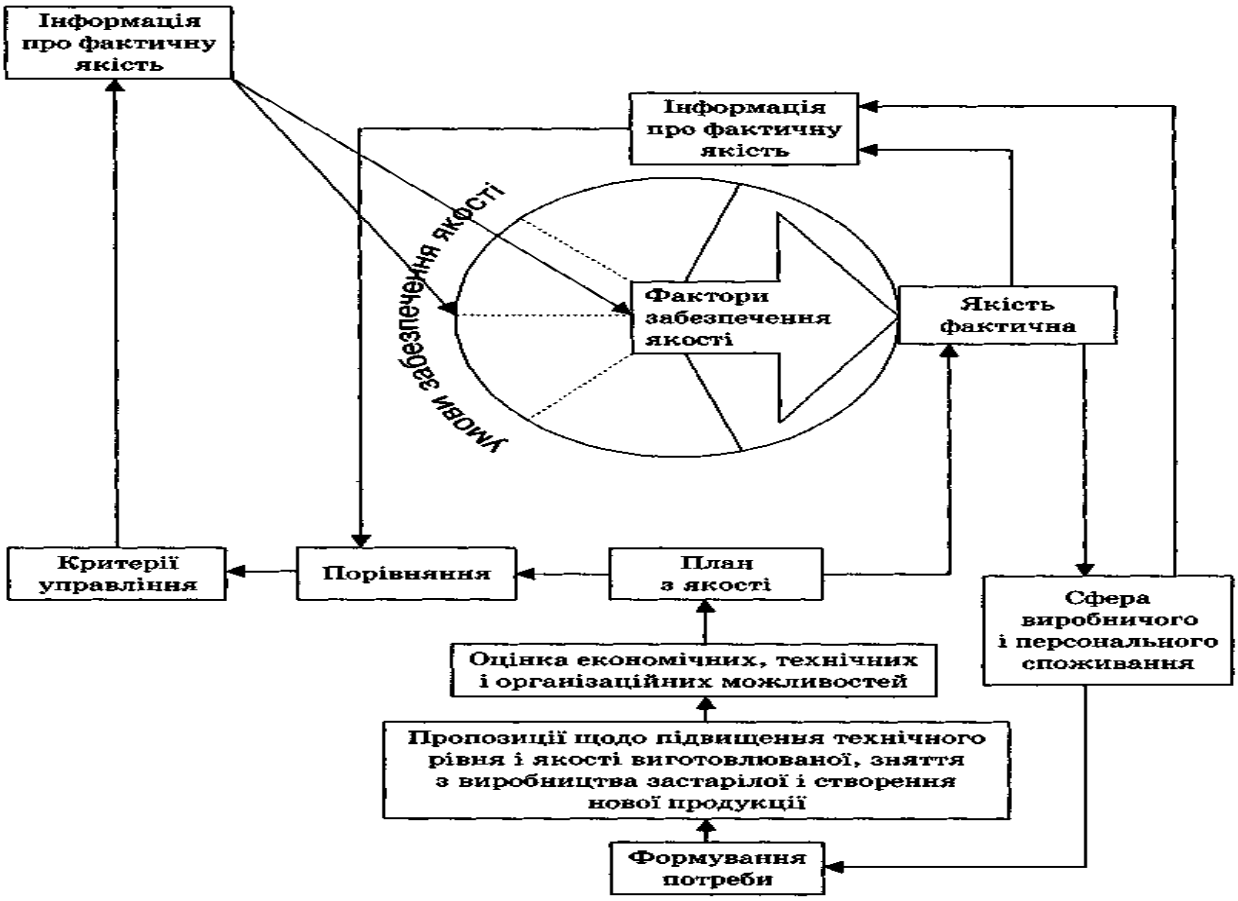

Рис. 1 Принципова схема механізму управління якістю продукції

Цей механізм полягає в тому, що в результаті вивчення характеру і обсягу потреби, технічних, економічних і організаційних можливостей конкретного підприємства, галузі, а в окремих випадках і економіки країни в цілому, встановлюються планові завдання з якості продукції.

Таким чином, одним із найважливіших аспектів забезпечення якості продукції є оптимальний рівень витрат. Дослідження, проведені групою з якості і стандартів Великої Британії, показали, що витрати на якість для промислових підприємств знаходяться в межах 5-25 % від їх товарообороту. Вони залежать від типу промисловості, ділової ситуації або послуг, підходу організації до того, що є, а що не є витратами на якість, а також масштабів заходів на постійне поліпшення якості всіма працівниками організації.

Література

1. Басовский Л.Е. Управление качеством : учебник. / Л.Е. Басовский, В.Б. Протасьев // М. : ИНФРА-М, 2001. – 212 с.
2. Круглов М.Г. Менеджмент качества как он есть / М.Г. Круглов, Г.М. Шишков – М. : Эксмо, 2006. – 544 с.
3. Лойко Д.П. Управління якістю / Д.П. Лойко, О.В. Вотченікова, О.П. Удовіченко, М.А. Котляр – Донецьк : ДонНУЕТ, 2008. – 230 с.
4. Шаповал М.І. Менеджмент якості / М.І. Шаповал – К : Знання, 2006. – 471 с.

Тітова Світлана
студентка 1 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Шевченко Наталія
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЕНДЕРНО-РОЛЬВОЇ СТРУКТУРИ СІМЕЙ

Дослідження сімейно-родинних стосунків, які зазнали значних трансформацій разом із усім нашим суспільством, є надзвичайно важливим на сучасному етапі. Актуальність досліджень в царині сімейної проблематики зумовлена загальною кризою сім'ї, яку відзначають педагоги, психологи, соціологи, демографи. Ця криза є доволі поширеною, виявляється у кількісних (зменшення показників народжуваності дітей, значна кількість розлучень, проблемних сімей) та якісних показниках (трансформація суспільних та сімейних цінностей, ослаблення виховної функції сім'ї, психологічні проблеми членів сім'ї тощо). Очевидно, що за таких умов необхідними є ґрунтовні дослідження сучасної сім'ї та пошук ресурсів для подолання негативних явищ.

Українськими соціологами вивчається низка важливих проблем, пов'язаних із репродуктивною поведінкою сім'ї, поєднанням професійних і сімейних ролей працюючих жінок, розподілом влади та обов'язків у сім'ї тощо. Гендерні стереотипи українських молодих сімей щодо розподілу сімейних обов'язків являють собою певний конгломерат традиційних та егалітарних поглядів. Наразі реальний розподіл залишається нерівномірним і свідчить про низьку участь чоловіка як у введені домашнього господарства так і у виконанні обов'язків виховання та догляду за дітьми [2].

Сучасна сім'я не є застиглою, стійкою формою, і, як усяка соціальна спільність, вона піддається різного роду змінам. Положення про зміну сім'ї і розгляд даного соціального інституту в його історичному контексті є далеко не новим для сучасної науки. У цьому складається історична конкретність розвитку інституту сім'ї: сім'я змінюється згодом, пристосовується до мінливого суспільним відносинам [1]. Ознакою часу можна вважати небувале збільшення в Україні кількості дистанційних сімей, тобто таких, члени яких із різних причин проживають тривалий час окремо. Діти в таких сім'ях виховуються в умовах суперечливих, неузгоджених вимог від дорослих та формування, відповідно, суперечливих або ворожих почуттів до тата, до мами, або до них обох, або ж до родини загалом. Діти молодшого шкільного віку гостро переживають ті часи, коли в сім'ї «не всі дома», вони симптоматично реагують зниженням пізнавальних інтересів, підвищеною лякливістю, розладами сну. А діти середнього та старшого дошкільного віку типово переживають тривогу, стають плаксивими, агресивними, некерованими у поведінці. Як і діти, так і їхні матері потерпають, не маючи в конкретний напружений момент необхідної батьківської уваги, підтримки, контролю, зразка поведінки і ще багато чого, що пов'язане просто з присутністю батька. Батькам же доводиться, приїжджаючи додому, щоразу докладати надзвичайних зусиль до повернення у контекст власної сім'ї, до налагодження контакту з кожним із членів родини.[2]. Зростає ризик втрати власної довіри, втрати повсякденної близькості у спілкуванні, багато ризикує стати начебто «гостем» у себе вдома, стати просто ти, хто дає гроші. Ці сім'ї мають надзвичайно високий ризик руйнування шлюбу і, відповідно, з боку подружжя – великі об'єктивні труднощі та велике бажання щодо збереження сім'ї, виходу її на суб'єктивно новий рівень розвитку. Загалом зазначені тенденції негативно впливають на стабільність сім'ї, морально-психологічний мікроклімат у родині, умови народження та виховання дітей, якість спілкування між поколіннями.

Отже, сучасна сім'я характеризується значними структурними та змістовими трансформаціями, що спричиняють зміну її функціонування як системи. Глибоке вивчення цих трансформацій та їх наслідків є одним із перспективних, малорозроблених напрямків психологічних досліджень сім'ї. Неможливість виконання сім'єю однієї функції веде за собою прорахунки у виконанні іншої функції. Тому для підтримки та розвитку нормальної

життєдіяльності сім'ї необхідна державна політика, яка має бути спрямована на постійне удосконалення умов для реалізації економічного та духовного потенціалу сім'ї. Особливу роль у функціонуванні сім'ї відіграє сімейно-рольова структура сімейної організації. Результатом аналізу сімейно-рольової структури є визначення наступних напрямів реалізації змін у даній сфері: 1) подружні ролі (чоловік, дружина, чоловік – головний керівник сімейної групи); 2) соціально-економічні ролі (чоловік-годувальник, дружина-домогосподарка, головним фактором матеріального забезпечення родини є заробітки чоловіка, неповна зайнятість дружини роза межами домогосподарства та ін.); 3) соціально-психологічні (дружина-домашній психолог, чоловік – «верховний суддя», емоційна підтримка та забезпечення психологічного комфорту прерогатива дружини та ін.); 4) соціально-репродуктивні (чоловік-батько, жінка-мати); 5) соціально-статусні ролі (чоловік-голова родини, дружина-охоронець сімейного вогнища, шлюб запорука стабільності сімейної організації тощо) [3].

Визначені характеристики буде покладено в основу програми емпіричного дослідження проблеми детермінації гендерно-рольової структури сімейної організації.

Література

1. Гурко Т.А.Социология пола и гендерных отношений / Т.А.Гурко // Женщина: самореализация в семье и обществе (гендерный аспект). – К. : НАН України Інститут соціології, 1999. – С.186 – 188.
2. Денисенко Ю. Фактори формування особистісної ідентичності в сучасній сім'ї / Ю.Денисенко // Соціальна психологія. – 2008. – №2 (28). – С. 124-131.
3. Митрикас А.А. Семья как ценность: состояние и перспективы ценностного выбора в странах Европы / А.А. Митрикас // Социологические исследования. – 2004. – № 5. – С. 93-102.

Шпанько Мар'яна
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯМ, ЯК КЛЮЧОВОГО НАПРЯМКУ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічні перетворення, які відбуваються в Україні, мають на меті поступову інтеграцію українських підприємств до системи міжнародних економічних зв'язків, з одного боку, і залучення іноземних інвестицій та інновацій до підвищення конкурентоспроможності та енергоефективності підприємств з іншого.

Дослідженням проблеми ефективності зовнішньоекономічної діяльності присвячені роботи таких відомих світових економістів, як: П.Ф. Друкер, Г. Емерсон, Томас Дж. Пітерс, Роббер Х. Уотерман та вітчизняних економістів таких, як О.А. Кириченко, М.І. Дідківський, Є.К. Бабець, С.О. Жуков, детальний аналіз наукових праць яких наведено в [1]. В той же час, недостатньо розглянуті питання вибору стратегії енергоспоживання, підвищення конкурентоспроможності підприємств які орієнтовані на зовнішні ринки збуту.

Метою статті є визначення сутті стратегії управління електроспоживанням підприємства, як ключового напрямку підвищення його конкурентоспроможності.

За умов постійного зростання конкуренції підприємства гірничорудної галузі повинні одночасно підвищувати якість своєї продукції, знижувати витрати на її виробництво та пропонувати достатньо диференційовану продукцію з метою якнайкращого задоволення існуючого попиту. Особливо актуальними постають проблеми зниження витрат виробництва, оскільки витрати є одним з основних ціноутворюючих чинників.

Основне місце в собівартості промислової продукції займають матеріальні витрати, тобто витрати на сировину, матеріали, покупні напівфабрикати, комплектуючі вироби, паливо і енергію, прирівняну до матеріальних затрат. Питома вага матеріальних витрат становить близько трьох четвертей витрат на виробництво продукції, серед яких, 35-40 %

складають енергозатрати. Отже, економія матеріальних витрат у вирішальній мірі забезпечує зниження собівартості продукції, збільшення прибутку і підвищення рентабельності за рахунок впровадження інноваційних стратегій економії енергоресурсів [2].

Надійне і безперебійне забезпечення виробництва підприємства всіма видами енергії встановлених параметрів є основою для нормального функціонування підприємства та підвищення його конкурентоспроможності на ринку продукції.

Основним видом енергії, яку споживає підприємства гірничо-металургійного комплексу, є електрична, на частку якої припадає близько 90 % загальних енерговитрат (рис. 1) [3].

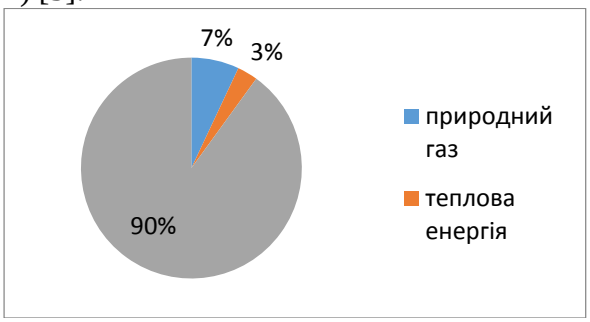

Рис.1. Діаграма складових енерговитрат

Рис. 2. Ціна на електроенергію для підприємств гірничо-металургійного підприємств за 2012-2015 рр.
комплексу (грн. / кВт*ч)

У той же час, спостерігається динамічне зростання тарифів на електричну енергію (рис. 2).

Так, до загальнодержавного регулювання управлінням електроспоживанням, яке використовується в Європі, Америці та Східних країнах і яке представляє інтерес з точки зору партнерства держави і підприємств ГМК є технологія DSM (demand-sidemanagement – управління попитом). Програми тако методології управління попитом на електрику для підприємств зосереджені на чотирьох наступних напрямках:

- Loadmanagement – регулювання навантаження, включає в себе застосування тарифного меню, використання енергозберігаючих методів, що призводить до зниження пікового навантаження;
- Energyeffiency – енергоефективність, екологічні вигоди, адміністративні реформи, заходи та економічне заохочення споживачам, що використовують нетрадиційні джерела енергії;
- Energyconservation – енергозбереження, заходи які проваджують на промислових підприємствах, щодо скорочення годин роботи, регулювання електричної потужності шляхом збільшення продуктивності виробництва;
- Fuelsubstitution – заміна палива або використання інших видів палива, формування політики щодо заміни генеруючих об’єктів на більш ефективні і з меншим впливом на екологію з використанням інших видів палива.

Розглянуті способи підвищення енергоефективності підприємств за рахунок впровадження інноваційних методів управління електроспоживанням та технологій DSM націлених на зменшення питомих енергозатрат та збільшення конкурентоспроможності продукції підприємства.

Література

1. Бабець Є.К. Управління зовнішньоекономічною діяльністю з позицій функцій менеджменту / Є.К. Бабець, В.І. Шалацький // Вісник КТУ. – 2010. –Вип. 26. – С. 9-13.
2. Хорольський В.П. Інтелектуальна система управління електроспоживанням стаціонарних уставок шахт / В.П. Хорольський, М. І. Шпанько // Вісник ХНУ. Серія : Технічні науки-2015, № 4(227). – С. 173-179.

3. Хорольський В.П. Принципи побудови самоорганізуючих систем управління електроспоживанням головних водовідливних установок шахт / В.П. Хорольський, М.І. Шпанько // Вісник Хмельницького національного університету, № 3. – 2015. – С. 238-243.

Юрік Антоніна
студентка 5 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук.кер.: к.е.н., доц. Дашко І.М.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АУТСОРСИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах глобалізації світової економіки та загострення конкурентної боротьби актуальними стають проблеми підвищення економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Підприємства повинні швидко та адекватно реагувати на зміни та непередбачувані ситуації, які виникають в ході діяльності. Утримання та посилення позицій на ринку вимагає виготовлення якісної продукції для споживачів та постійне впровадження в процеси виробництва результатів науково-технічних досліджень. З точки зору менеджменту підприємницької структури, дане завдання є проблемним для виконання, оскільки вимагає залучення значних економічних ресурсів, що призводить до збільшення собівартості продукції. В якості інструменту зниження операційних та фінансових витрат на підприємствах використовується аутсорсинг.

Аутсорсинг – це інструмент управління підприємством, спрямований на підвищення ефективності та конкурентоспроможності діяльності. Він передбачає укладання контракту між замовником і постачальником (аутсорсером), з метою виконання останнім як основних, так і другорядних бізнес-функцій замовника. Ці функції повинні виконуватися за певну плату, що зумовлює реорганізацію і оптимізацію підприємницької діяльності, а в окремих випадках тимчасове залучення персоналу. Така форма співпраці дає можливість зосередитися на виконанні стратегічно важливих функцій організації, уникнути додаткових витрат і збільшити прибутковість завдяки зменшенню кількості виконуваних функцій, скороченню штату співробітників, оптимізації організаційної структури і системи управління, а відтак: підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку. Фахівці провідних країн світу зазначають, що використання аутсорсингових операцій дає можливість на 30 % знизити витрати у процесі господарської діяльності й тим самим збільшити дохідність.

Підходи до оцінювання ефективності аутсорсингу розробляли багато дослідників. Серед них: Б.А. Анікін, А.Г. Загородній, І.Д. Котляров, М.В. Коток, І.Л. Руда та ін.

Метою статті є узагальнення підходів до визначення ефективності використання аутсорсингу.

Економічну ефективність будь - якого процесу визначають порівнянням отриманого результату із затраченими ресурсами (витратами). Однією із найважливіших ознак ефективності є досягнення відповідного результату діяльності з найменшими витратами ресурсів. З огляду на сказане вище, достатньо точно визначає економічну ефективність використання аутсорсингу на підприємстві Н.М. Шмиголь, який стверджує, що вона забезпечується лише в тому разі, якщо повні витрати виробника на залучення аутсорсингу не перевищують його витрат на реалізацію цього бізнес - процесу власними силами. Якщо ж така умова не виконується, то бізнес - процес краще виконувати власними силами. Подібний підхід до визначення ефективності аутсорсингу в Л.О. Лігоненко і Ю.Ю. Фролової, які зазначають, що якщо собівартість бізнес - процесу , виконаного власними силами, більша за сукупні поточні витрати і втрати при купівлі такої послуги в аутсорсера , то перехід на аутсорсинг є виправданим з економічного погляду.

Основним недоліком згаданих підходів до визначення ефективності використання аутсорсингу є те, що вони не враховують якісної складової аутсорсингової діяльності, адже використання аутсорсингу впливає не тільки на зменшення витрат та збільшення прибутку, а

й на покращення якості продукції та зростання обсягів її реалізації. Звідси можна зробити висновок, що під час комплексного аналізу результативності аутсорсингу, потрібно враховувати не тільки кількісну зміну параметрів виробництва, а й якісні зміни у функціонуванні компанії та зумовлений цим приріст доходу підприємства. Зауважимо, що на практиці, оцінюючи ефективність аутсорсингу, підприємства-замовники , як правило, порівнюють лише витрати на оплату праці працівників, функції яких планують передати аутсорсеру, із витратами на здійснення цих операцій аутсорсером. Однак за такого підходу, під час порівняння, враховують не усі релевантні витрати на виконання бізнес-процесів, до яких, окрім виплати заробітної плати належать витрати на організацію виробничого процесу, технологічне забезпечення діяльності, податкові відрахування, програмне забезпечення, а також витрати на оплату відпусток і лікарняних працівникам, можливих штрафів, пов'язаних з особливостями діяльності певного відділу на підприємстві.

Отже, для забезпечення ефективності застосування аустсорсинга, необхідно систематично проводити глибоку аналітичну і організаційну роботу, об'єктивно оцінювати не тільки поточні результати, але й довгострокові наслідки передавання виконання окремих функцій стороннім спеціалізованим виконавцям. Оцінювання ефективності аутсорсингу треба здійснювати комплексно, враховуючи не тільки кількісні, а й якісні складові діяльності підприємства. Необхідно звертати увагу на всі витрати, доходи, фінансові результати, ризики і переваги, пов'язані зі здійсненням такого виду діяльності.

Література

1. Аникин Б.А. Аутсорсинг и аутстаффинг : высокие технологии менеджмента: учеб. пособие / Б. А. Анікин, И. Л. Рудая. – 2-е и зд., перераб. и доп.– М.: ИНФРА - М, 2009.–320 с.
2. Загородній А.Г. Аутсорсинг та його вплив на витрати підприємства / А.Г. Загородній, Г.О. Партин // Фінанси України. – 2009. – №9(166). – С. 87 – 97.
3. Котляров И.Д. Принятие решения об использовании аутсорсинга на основе оценки его эффекта для предприятия / И.Д. Котляров // Инновации. – 2010. –№ 9. – С. 88 – 92.
4. Коток М.В. Аутсорсинг логістичних функцій торговельних підприємств / М. В. Коток // Товари і ринки. – 2011. – № 2. – С. 36 – 45.

Щетиніна Наталія
студентка 1 курсу Криворізького фак-ту ЗНУ
Наук. кер.: викладач Лаже О.В.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО ВИБОРУ УКРАЇНЦІВ

В умовах політичної нестабільності сучасного українського суспільства, вивчення електоральної поведінки громадян є важливим фактором для стабілізації суспільного життя, досягнення політичного консенсусу. За роки незалежності України в державі накопичено великий досвід проведення демократичних виборів, відбувається поступове формування системи електоральних уподобань громадян, спостерігається відтворення моделей електоральної поведінки протягом декількох виборчих циклів. Результати виборів є свого роду відображенням соціально-економічних, політичних, культурних, демографічних процесів, що відбуваються в країні, відповідною реакцією населення на державну політику. Вивчення особливостей і закономірностей електорального вибору громадян має особливе значення для сталого розвитку суспільства.

Метою статті є виокремлення напрямів дослідження динаміки електоральної поведінки мешканців промислового регіону..

Електоральна соціологія – відносно молода галузь соціологічних досліджень. Серед вітчизняних дослідників, найбільш значним є внесок у наукове опрацювання проблеми закономірностей і парадоксів електоральних процесів зробили І. Бекешкіна, Головаха, В. Кушерець В. Паніотто, В. Петров, А. Ручка, В. Хмелько, В. Чигрин та інші вітчизняні соціологи [3].

На рівень електоральної активності та електоральний вибір населення істотно впливали й впливають характер, зміст і темпи соціально-економічних реформ у суспільстві, а також матеріальне становище населення, а отже, його самооцінка. Крім того, важливе значення мають соціально-демографічні параметри, тобто характеристики віку і статі. Соціально-професійна належність електорату і рівень його освіти [3].

За результатами соціологічних досліджень, серед чинників, що, на думку опитаних, впливають на формування їхніх політичних уподобань, перше місце посідають засоби масової інформації (56,6%), на другому місці – соціально-економічні умови (45,1%), на третьому – діяльність політичних партій (32,2%). Майже третина опитаних (28,6%) серед чинників зазначили сім'ю, 19,5% респондентів назвали політичних лідерів, а 14,7% – друзів. Як бачимо, в сукупності ключові фігури політичного процесу (політичні лідери й партії) поступаються за ступенем впливу на формування політичних переваг засобам масової інформації [2].

У будь-якому суспільстві діють одночасно декілька моделей виборчої поведінки. Дослідження особливостей електоральної поведінки громадян нашої держави потребує постійного вивчення і зіставлення з новими тенденціями. Тому електоральна поведінка громадян перехідного суспільства – це нова і важлива галузь наукових досліджень, специфіка якої обумовлена особливостями проходження політичних трансформацій у цих країнах.

Література

1. Артёмов Г. П. Мотивация электорального выбора / Г.П. Артёмов// Полит.анализ : докл. центра эмпирических полит. исследований СПбГУ / Под ред. Г.П. Артемова. – СПб. : СПбГУ, 2010. – 202 с.

2.Українське суспільство 1992 – 2010. Соціологічний моніторинг / За ред. В. Ворони,. М. Шульги. – К. : Інститут соціології НАН України, 2010. – 636 с.

3. Фаер С.А. Приемы стратегии и тактики предвыборной борьбы: PR-секреты общественных отношений. «Ловушки» в конкурентной борьбе. Механизмы политической карьеры / С.А. Фаер. – СПб. : Стольный град, 2008. –312 с.

ЗМІСТ
СЕКЦІЯ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»
Підсекція «Фізична реабілітація, здоров'я людини та медико-біологічні аспекти фізичного виховання і спорту»

Базавлуцька Ірина
СКАНДИНАВСЬКА ХОДЬБА ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЧОЛОВІКІВ ЗРІЛОГО ВІКУ З ПОСТІНФАРКТНИМ КАРДІОСКЛЕРОЗОМ 3

Бармак Олексій
СТРЕС І МЕТОДИ ЙОГО ПРОФІЛАКТИКИ 4

Бойченко Кирило
КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА ЯК МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНІВ 6

Бухтій Дмитро
ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ КОРОТКОЗОРОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ 7

Воробйова Ірина
ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ПРИ ДИСПЛАЗІЇ КУЛЬШОВОГО СУГЛОБУ У НОВОРОДЖЕНИХ 8

Гончаров Владислав
ВПЛИВ ХАРЧУВАННЯ НА БІОРИТМИ ЛЮДИНИ 10

Грищенко Вадим
ГІПОДИНАМІЯ ТА ХВОРОБИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ XXI СТОЛІТТЯ 11

Деревянко Наталя
ОСВІТНЯ МОДЕЛЬ ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОМАНІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ 13

Захарова Анастасія
ІПОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ 14

Кіба Степан
МІСЦЕ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В СИСТЕМІ ВІДНОВЛЕННЯ ХВОРИХ З СЕЧОКАМ'ЯНОЮ ХВОРОБОЮ 16

Калашнік Ілля
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ГІДРОКІНЕЗОТЕРАПІЇ ПРИ ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ 17

Карташов Кирило
ЕКОЛОГІЧНИЙ ЕГОЦЕНТРИЗМ 19

Кіртока Дмитро
ІНДИВІДУАЛЬНІЙ ПІДХІД ДО ВИБОРУ ІНВАЛІДНОГО ВІЗКУ 20

Кондрахіна Тетяна
КОМПЛЕКСНА ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ВРОДЖЕНІЙ КЛИШОНОГОСТІ 21

Короткий Дмитро
СУЧАСНА КІНЕЗІТЕРАПІЯ: МЕТОДИКА ПРОФЕСОРА С. БУБНОВСЬКОГО 23

Коротков Єгор
СУЧАСНІ ЗАСОБИ КОРЕКЦІЇ ХАРЧУВАННЯ У БОРОТЬБІ З ЗАЙВОЮ ВАГОЮ 24

Курило Анжеліка
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ «ДЖЕРЕЛО» 26

Левченко Марина
ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ ... 27

Манжура Наталія
ЗАСТОСУВАННЯ ОЗДОРОВЧОГО ПЛАВАННЯ У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ 28

Несмашний Богдан
ПРОФІЛАКТИКА ПЛОСКОСТОПОСТІ У ДІТЕЙ 30

Нестеренко Анастасія
РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ МОВЛЕННЯ ЗА ЛОГОПЕДИЧНИМ МЕТОДОМ 31

Німенко Вадим
ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ПНЕВМОНІЇ 32

Олексюк Катерина
ВИКОРИСТАННЯ МАСАЖУ ПРИ ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ 34

Омельченко Яна
ПРАВИЛЬНЕ ДИХАННЯ ЯК ЗАСІБ ОЗДОРОВЛЕННЯ 35

Панов Олександр
ВПЛИВ МАСАЖУ НА БІОРИТМИ ЛЮДИНИ 36

Полянська Валерія
НАПРЯМКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 37

Попова Анна
ВКРАЙ ВИСОКОЧАСТОТНА ТЕРАПІЯ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ПОХИЛОГО ТА СТАРЕЧОГО ВІКУ 38

Попова Анна
ПРОБЛЕМИ ХАРЧУВАННЯ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ 40

Пунченко Валерія
СПЕЦІАЛЬНІ ПРИЛАДИ ДЛЯ АКТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ УШКОДЖЕННЯХ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ 41

Садова Аліна
ВЕГЕТАРІАНСТВО: ЗА ЧИ ПРОТИ? 42

Сайгак Ганна
МІСЦЕ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДНОВЛЕННЯ ОСІБ ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ ГОСТРИЙ ІНФАРКТ МІОКАРДА 44

Салімоненко Дмитро
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕРТИКАЛІЗАТОРІВ 45

Саражин Владислав
ЗАСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПІСЛЯ ТРАВМ У БОКСІ 46

Семенюк Валерія
РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИ ОЖИРІННІ 48

Сидорашко Дарина
РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ 49

Скуба Ольга
СПОРТ ТА СУЧАСНА МОЛОДЬ.....50

Смовженко Христина
СУЧАСНІ ПІДХОДИ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ ...52

Снігар Діана
ЕЛЕКТРОМАГНІТНА СТИМУЛЯЦІЯ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ З ІШЕМІЧНИМИ НЕЙРОПАТІЯМИ 53

Соломчак Олена
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ КОРЕКЦІЇ НАДЛИШКОВОЇ МАСИ ТІЛА ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ.....55

Торба Віталій
ЛІКУВАЛЬНА ГІМНАСТИКА ЯК ЗАСІБ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ ТРАВМІ 56

Торба Віталій
ПЛАНУВАННЯ РЕЖИМУ ХАРЧУВАННЯ ЗГІДНО З БІОРИТМІВ ЛЮДИНИ.....57

Тоцька Анна
ОРТЕЗУВАННЯ ЯК ДОПОМІЖНИЙ ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ 58

Фіберг Віктор
ПЛАВАННЯ ЯК СПОСІБ ОЗДОРОВЛЕННЯ.....59

Федоренко Анастасія
ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СЕРЕД ОСІБ З ДИСКОГЕННОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА 61

Халіляєва Давлета
РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ.....62

Халіляєва Давлета
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДИТИНИ ПРИ ПОВНІЙ ВТРАТІ ЗОРУ.....63

Харченко Анна
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ.....65

Черкун Валентин
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ТРАВМАХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ.....66

Черняєва Анастасія
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ ПІСЛЯ АРТРОСКОПІЇ КОЛІННОГО СУГЛОБУ ПРИ УШКОДЖЕННІ МЕНІСКІВ 67

Шимова Вікторія
ХВОРОБА ШЛЯТТЕРА: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЗАСОБИ ВІДНОВЛЕННЯ.....69

Шипілова Дар'я
ВИКОРИСТАННЯ МЕХАНОТЕРАПІЇ У ВІДНОВЛЮВАЛЬНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ ТРАВМАТИЧНОЮ ХВОРОБОЮ СПИННОГО МОЗКУ 70

Шишова Ганна
ПАЛІННЯ ЯК ФАКТОР РИЗИКУ СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ.....72

Підсекція «Актуальні аспекти олімпійського та професійного спорту на сучасному етапі»

Акініна Марія
ПІДГОТОВКА ФІГУРИСТІВ ДО ЗМАГАНЬ З КОРОТКОЇ ПРОГРАМИ.....73

Величко Єлизавета
ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОК ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ПЛАНКИ НА ВИСОТІ НОРМАТИВУ ІІІ ДОРОСЛОГО РОЗРЯДУ У ДІВЧАТ ВІКОМ 12-13 РОКІВ 74

Волока Сергій
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРОФІЛАКТИКИ ТРАВМАТИЗМУ В СПОРТІ 76

Горбенко Аліна
СУЧАСНА ТЕХНІКА МЕТАННЯ МОЛОТА ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СНАРЯДІВ РІЗНОЇ ВАГИ В ПІДГОТОВЦІ ЮНИХ ЛЕГКОАТЛЕТІВ 77

Гордієнко Алла, Луговцова Анастасія
АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИСТУПІВ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ ЗНУ ЗІ СПОРТИВНОЇ АЕРОБІКИ У ЗМАГАННЯХ 2015 р. 79

Григоренко Степан
ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ В БОКСІ 80

Гунєвич Ігор
ПОЧАТОК «ЦИФРОВОЇ» ЕПОХИ. РОЗВИТОК ФОТОФІНІШУ 82

Дашкевич Ольга
РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ РУХОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ГІМНАСТОК 8-12 РОКІВ ЗАСОБАМИ ВІЛЬНИХ ВПРАВ 83

Дорошенко Ігор
ВИКОРИСТАННЯ СТРЕТЧИНГУ У ПРОФІЛАКТИЦІ ТРАВМ У СПОРТСМЕНІВ 84

Драгомерецька Анастасія
ЗМІЦНЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗА ДОПОМОГОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ 86

Дудрова Анастасія
ШАХОВІ ТРЕНУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ УЧНІВ 87

Ізмайлова Катерина
ОЗДОРОВЧИЙ ВПЛИВ ПЛАВАННЯ НА ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 88

Ільїна Єлизавета
ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВЬЯ СТУДЕНТОК 1 КУРСУ ФАКУЛЬТЕТУ ФИЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ 89

Кокарева Світлана
РОЗВИТОК РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТСМЕНОК У ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ ЗАСОБАМИ БАЗОВОЇ ТА СТЕП-АЕРОБІКИ 90

Куцевол Надія
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НА ЗАНЯТТЯХ НАСТІЛЬНИМ ТЕНІСОМ 92

Марченко Дмитро
ПРОБЛЕМИ ДОПІНГУ У ЛЕГКІЙ АТЛЕТИЦІ 95

Мельниченко Дмитро
ОСОБЛИВОСТІ ТРЕНУВАНЬ ВАЖКОАТЛЕТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ У ЗМАГАЛЬНОМУ ПЕРІОДІ 96

Мордвинов Кирило
РІЧНИЙ МАКРОЦИКЛ ПІДГОТОВКИ ГАНДБОЛІСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ 97

Петренко Інна
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОДАТКОВИХ ЗАСОБІВ У ПІДГОТОВЦІ ФУТБОЛІСТІВ 98

Полянский Богдан
ОСОБЛИВОСТІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ 99

Ровенська Альона
ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЧЕМПІОНАТУ УКРАЇНИ З ХУДОЖНЬОЇ ГИМНАСТИКИ 101

Рурак Вікторія
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БІГУ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ 102

Діана Снігар
ДОСЛІДЖЕННЯ МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ У СПРИНТЕРІВ 104

Соломоненко Сніжана
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНОК У МАРАФОНСЬКОМУ БІГУ 105

Терзієва Інна
ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІКИ БІГУ НА СЕРЕДНІ ДИСТАНЦІЇ 107

Троян Вероніка
ЛЕГКА АТЛЕТИКА В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ 108

Туркін Владислав
ВПЛИВ РАНКОВОГО БІГУ НА КОЕФІЦІЄНТ ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ 109

Фенько Марія
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДВИЩЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ 110

Шипілова Д.
ПРОБЛЕМА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ СЕРЕД ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 112

Штефан Анастасія
РЕКРЕАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВІЛЬНОГО ЧАСУ 114

Підсекція «Актуальні аспекти розвитку фізичного виховання»

Бірюк Максим
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА НА ЗАПОРІЗЬКІЙ СІЧІ 115

Головко Артем
ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ У ШКОЛІ 117

Дьомін Владислав
СУЧАСНИЙ СТАН РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ. 118

Карякін Павло
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РУКОПАШУ «СПАС» В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ 119

Маляренко Іван
ДИНАМІКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» ЗНУ *121*

Маляренко Іван
УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВИДИ СПОРТУ 123

Мітев Руслан
УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ РИВКА ВАЖКОАТЛЕТІВ 124

Надєін Максим
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ПСИХОФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ДОШКІЛЬНИКІВ 125

Назаренко Вадим
РОЗВИТОК РІЗНИХ ФОРМ ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У УЧНІВ ВІКОМ ВІД 10 ДО 17 РОКІВ 126

Очкусь Олександр
УКРАЇНСЬКИЙ РУКОПАШ «СПАС». ВИТОКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 127

Постол Олексій
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗНУ 129

Саміленко Максим
НАЦІОНАЛЬНІ ЗАСОБИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ 130

Скобельська Аліна
ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДЗЮДОЇСТІВ 132

Соломоненко Сніжана
МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 134

Фастовець Віктор
ОЦІНКА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ЗНУ 135

Фіберг Олена
РІВЕНЬ ПРАКТИЧНИХ ВМІНЬ З ПЛАВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗНУ 136

Підсекція Сучасні проблеми розвитку туризму

Абсітарова Карина
ОСНОВИ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ПОНЯТТЯ ЕКСКУРСІЇ, ЇЇ ФУНКЦІЇ ТА ОЗНАКИ 137

Аржевікіна Катерина
СЕГМЕНТАЦІЯ РИНКУ В ТУРИЗМІ 139

Біла Юлія
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 140

Бойко Анна
ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 141

Буцанова Євгенія
СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ 143

Бушуєв Вячеслав
ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ В СФЕРІ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ 144

Васильєва Юлія
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИЗМУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 145

Вовкодав Аліна
ВЗАЄМОДІЯ ТУРОПЕРАТОРСЬКОЇ І ТУРАГЕНТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 147

Воляник Сергій
МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ: СУТНІСТЬ І ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ 148

Ганчева Тетяна
ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРОБКИ ПРОЦЕСУ НОВОЇ ЕКСКУРСІЇ 150

Грабовець Олексій
ВЗАЄМОДІЯ ТУРИСТСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ З ГАЛУЗЯМИ ЕКОНОМІКИ 152

Гришко Ніна
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ТУРИЗМІ 153

Давиденко Юлія
ЛІЦЕНЗУВАННЯ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 154

Дицюра Анастасія
ТУРИСТСЬКИЙ РИНОК ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 155

Дробний Віталій
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ 157

Єфанова Олена
РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ТУРИЗМІ 159

Жбанков Микита
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 160

Заремба Олена
РОЗВИТОК АНІМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 161

Івахненко Ілона
МУЗЕЇ, ЯК ПОТЕНЦІАЛ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ ДО УКРАЇНИ 162

Ісаєва Вікторія
ПОРЯДОК УТВОРЕННЯ ТУРИСТСЬКОЇ ФІРМИ 164

Кирилюк Анна
ЗНАЧЕННЯ ЕКСКУРСІЇ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА 165

Компанієць Олена
ТЕХНОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ТУРІВ 166

Кошелева Марія
ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА 167

Левіна Валерія
АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ РЕКЛАМИ ГОТЕЛЮ 168

Лекомцева Тетяна
АНІМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ 170

Мамішева Дар'яна
ТУРИСТИЧНИЙ ІМІДЖ КРАЇНИ 171

Мартищенко Максим
ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ 172

Мелехова Анастасія
ДЕЯКІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГУ В ТУРИЗМІ 173

Міська Тетяна
ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ ПОКАЗУ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА 175

Мозгова Ганна
ІНВЕСТИЦІЙНІ ТУРИСТСЬКІ ПРОЕКТИ 176

Ойленг Ольга
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ЕКСКУРСІЙ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЙ В МУЗЕЯХ 178

Пархоменко Катерина
СУЧАСНИЙ СТАН ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙ 179

Петровська Анна
МОДЕЛЬ ФАХІВЦЯ-АНІМАТОРА ЯК СПЕЦІАЛІСТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ 181

Полянський Віктор
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ В УКРАЇНІ 182

Пометій Роман
ТУРИСТСЬКИЙ ТРАНСПОРТ 183

Протас Марина
ВИДИ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СФЕРІ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ 184

Ринейська Юлія
ВИКОРИСТАННЯ РЕКЛАМИ В ЕКСКУРСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ ЗАЛУЧЕННЯ ТУРИСТІВ 186

Сверзоленко Ганна
ОБСЛУГОВУВАННЯ КЛІЄНТА В ТУРИСТСЬКІЙ ФІРМІ 187

Слива Кирило
ОРГАНІЗАЦІЙНІ І ПРАВОВІ ОСНОВИ ТУРИСТСЬКОГО БІЗНЕСУ 188

Сухорукова Анастасія
КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКСКУРСІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ 190

Усачова Ганна
ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗМІЩЕННЯ ТУРИСТІВ 191

Чепець Юлія
ПРИНЦИПИ ПРОЕКТУВАННЯ ПОСЛУГИ «ЕКСКУРСІЯ», ЇХ АНАЛІЗ 192

Чмара Анна
ОСНОВНІ МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВЕДЕННЯ ЕКСКУРСІЇ, ЇХ ЗНАЧЕННЯ ТА ВИПРАВДАНІСТЬ НА ПРАКТИЦІ 193

Чуприна Євгенія
СЕРВІС ЯК СИСТЕМА ОСОБИСТОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІД ЧАС ЄКСКУРСІЇ 194

Шеленіна Аліна
ЯКІСТЬ ТУРИСТСЬКИХ ПОСЛУГ 195

Юркевський Олексій
ДІЛОВИЙ ТУРИЗМ 196

Підсекція «Корекційна педагогіка та адаптивна фізична культура»

Коломийчук Владислав
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «ХОРТИЦЯ» ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ 197

Кунінець Олеся, Руден Анастасія
ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧА ПІДГОТОВКА ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 198

Кунінець Олеся
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ КОРЕКЦІЇ РУХОВОЇ СФЕРИ ГЛУХИХ ДІТЕЙ ОЗДОРОВЧИМ ТУРИЗМОМ 200

Малікова Анастасія Миколаївна, Довгалюк Ганна Анатоліївна
МЕТОДИКА ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ПЛАВАННЮ ГЛУХИХ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ 201

Підсекція «Проблеми фізичного виховання на сучасному етапі»

Брацило Злата
СКЛАДОВІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ 203

Бурило Наталія
ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ЖУРНАЛІСТИКИ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ 205

Васюкова Лада
ЧИ ПОТРІБНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ? 207

Єрмоленко Анастасія
ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ПРОГРАМІСТІВ 208

Кушнір Елизавета
ЗАСТОСУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПЕТЕЛЬ TRX У ЛІКУВАЛЬНІЙ ФІЗКУЛЬТУРІ У ХВОРИХ НА ПОПЕРЕКОВИЙ ОСТЕОХОНДРОЗ 209

Нужна Юлія
ВИКОРИСТАННЯ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ ДЛЯ УНИКНЕННЯ ПРОГРЕСУВАННЯ СКОЛІОТИЧНОЇ ХВОРОБИ 211

Пикін Дмитро
МОТИВАЦІЯ СПОРТИВНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ 212

ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ КОЛЕДЖ ЗНУ
СЕКЦІЯ «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ»

Татаринцева Єлизавета
АНТИУТОПІЧНЕ МАЙБУТНЄ ЛЮДСТВА В РОМАНІ РЕЯ БРЕДБЕРІ «145 ГРАДУС ЗА ФАРЕНГЕЙТОМ» *213*

Трачук Марина
ОСНОВНІ СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ГРАФІКСАЛЬНИХ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ 215

СЕКЦІЯ «ІСТОРИЧНІ НАУКИ»

Власюк Яна
ВПЛИВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ ГРОМАДУ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 217

Носик Максим
ОДІУМ ІСТОРІЇ: ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ІСТОРІОСОФІЯ? 219

Ткач Ганна
ІЄРАРХІЧНА ПІРАМІДА ВЛАДИ І ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ 221

Шейко Вікторія
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ НА ПЕРЕТИНІ ІДЕОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ ТА ЗАГРОЗА ФАШИЗАЦІЇ 223

СЕКЦІЯ «ІНОЗЕМНА ФІЛОЛОГІЯ»

Висоцька Катерина
АБРЕВІАТУРИ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ 226

Нерубальщук Анастасія
«СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРС СЕРІАЛУ «ДРУЗІ» ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СВІТОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ» 227

Оніщенко Крістіна
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ІНТЕРНЕТ ТА ОНЛАЙН-РЕСУРСИ 228

Чуприна Анастасія
УКРАЇНА НА СТОРІНКАХ «THE NEW YORK TIMES» 230

СЕКЦІЯ «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»

Білокопитова Анастасія
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КРАПЕЛЬНОГО ПОЛИВУ КІМНАТНИХ РОСЛИН 232

Корнієнко Аліна
РОЗРАХУНОК ГАЛЬМІВНОГО ШЛЯХУ АВТОМОБІЛЯ ЗА БУДЬ-ЯКИХ УМОВ 233

Лещенко Анатолій, Сіра Дар'я
АСТЕРОЇДНА НЕБЕЗПЕКА: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ? 234

СЕКЦІЯ «МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ»

Вантензін Дарина, Русс Анастасія
СПОСОБИ ШВИДКОГО ОБЧИСЛЕННЯ 238

Корноголуб Ауріка
ФЛЕКСАГОНИ 239

Полякова Юлія
ТЕОРІЯ ІГОР В ЕКОНОМІЦІ 241

Шульга Борис
П'ЯТИЙ ПОСТУЛАТ ЕВКЛІДА 243

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ»

Донська Дар'я
ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ РЕГІОНУ 246

Кузнєцова Анастасія
ДИНАМІКА ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ 247

Омельченко Алла
ДЕВАЛЬВАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ВАЛЮТОЮ 249

Свириденко Євгенія
РІВЕНЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ 250

СЕКЦІЯ «ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ»

Великоіван Анастасія
ЕТИЧНІ НОРМИ В МЕРЕЖЕВИХ ВИДАННЯХ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ 252

Гребельний Тигран
ТРОЛІНГ ЯК ФОРМА ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В НОВИХ МЕДІА 253

Горобчук Аліна
КАТЕГОРІЯ ЧИТАБЕЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ ТЕКСТІВ 255

Кучеренко Аліна
ДИЗАЙН ПЕРШОЇ СТОРІНКИ ГАЗЕТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МЕДІАМАРКЕТИНГУ 256

Мішевська Ольга
ФЕНОМЕН «ПОПСИ» В ЛІТЕРАТУРІ: ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЧИТАБЕЛЬНОСТІ ТЕКСТУ 258

Різенко Ольга
ФОРМАЛЬНО-ТЕМАТИЧНЕ НАПОВНЕННЯ ОФІЦІЙНОГО САЙТУ БІБЛІОТЕКИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОГО І ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ 259

Сарапій Мар'яна
ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕТНОНІМІВ У ТСН (1+1) 262

Подгорна Ганна
ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ І. КОТЛЯРЕВСЬКОГО «ЕНЕЇДА» 263

Чабан Маргарита
ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИСВІТЛЕННЯ РЕЛІГІЙНОЇ ТЕМАТИКИ В УНІВЕРСАЛЬНИХ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ВИДАННЯХ 264

Шевченко Анастасія
СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАГОЛОВКІВ У ГАЗЕТІ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ» 266

СЕКЦІЯ «ЮРИДИЧНІ НАУКИ»

Калініна Оксана
ПРИНЦИП РОЗПОДІЛУ СУДОВИХ СПРАВ ЗА АВТОМАТИЗОВАНОЮ СИСТЕМОЮ ДОКУМЕНТООБІГУ СУДУ: НЕДОЛІКИ ТА ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН 267

Овчаренко Крістіна
ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ 270

Цибульський Андрій
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ДВОПАЛАТНОГО ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ: ПОКРАШЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПАРЛАМЕНТУ ЧИ ПОЧАТОК ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ 272

Шурига Дарина
СУЧАСНИЙ СЕПАРАТИЗМ: ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ТЕОРІЇ 273

СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Большакова Анастасія, Ульянцева Інга
КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ 276

Литвин Аліна
ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ МОЛОДІ 278

Мальонкіна Катрін
ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНИ 280

Штефан Анна
АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ-СИРІТ В СУСПІЛЬСТВО 281

СЕКЦІЯ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРОГРАМУВАННЯ»

Котова Валерія, Ошур Аліна
НАВЧАЛЬНА СИСТЕМА ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЧИСЕЛЬНИХ РОЗРАХУНІВ *283*

Недоля Дмитро, Гречко Євген
РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧ ЯК ЧАСТИНА ТЕОРІЇ РОЗПІЗНАВАННЯ ОБРАЗІВ.....284

СЕКЦІЯ «ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТУРИСТИЧНОЇ СПРАВИ»

Дубинда Володимир
МІСЦЕ І ЗНАЧЕННЯ ВЕЛОСИПЕДНОГО ТУРИЗМУ В СИСТЕМІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИХ ВИДІВ СПОРТУ.....286

Конончук Євгенія
ПРИРОДНІ ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ.....288

Озарчук Аліна
РОЗВИТОК СКАУТСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....289

СЕКЦІЯ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»

Гончар Діана
ЗАСТОСУВАННЯ АУТОГЕННОГО ТРЕНУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ.....291

Чорна Ірина
СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕРГОТЕРАПІЇ.....292

Шиманович Ілля
ПСИХОЛОГІЧНА «ГРА» ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА ПОВЕДІНКИ БОКСЕРА НА РИНГУ.....294

СЕКЦІЯ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Козак Лілія
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТІВ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....296

Павленко Оксана
ЗАСОБИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВНЗ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....298

Смолянкова Тетяна
«ГОРИЗОНТ 2020»: УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ.....300

Труш Наталя
ПІДВИЩЕННЯ ОРФОГРАФІЧНОЇ ТА ПУНКТУАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ.....301

КРИВОРІЗЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ ЗНУ

Алпєєва Олена
СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ.....304

Алпєєва Олена
ОБГРУНТУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧОГО ТРАНСПОРТУ.....305

Бондаренко Марія
ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ ГІРНИЧОДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....306

Волошина Інна
СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФРІЛАНСУ.....308

Волошин Денис
УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ.....309

Дашко Ірина
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ФАКТОРИ ЙОГО ПЕРЕВАГ 311

Дашко І.М.
БАЗОВА СХЕМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОНСУЛЬТАЦІЇ 313

Дашко І.М.
МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВНЗ 314

Дедович Наталія
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ 316

Дрожкіна Аліна
ОСНОВНІ ВИДИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 317

Євчук Віталіна, **Ющук Ірина**
РИНОК ПРАЦІ ПРОМИСЛОВОГО РЕГІОНУ 319

Єганова Аліса
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В РИНКОВИХ УМОВАХ 320

Іващенко Віта
УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 322

Корейко Дмитро
ОЦІНКА ПРОЦЕСУ ЗБУТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ 323

Лаже Оксана
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗМІ ЯК АГЕНТА СОЦІАЛІЗАЦІЇ 325

Лінкевич Надія
СКЛАД ОСНОВНИХ ФУНКЦІЙ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ 326

Лобода Юлія
ГЕНДЕРНІ ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ 328

Лугова Світлана
МЕХАНІЗМИ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ 329

Камишніков Микола
ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОСЛУГ 331

Макарова Тетяна
ЕВОЛЮЦІЯ СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ ЗА РОМАНОМ Н.ДОЛЯК «ЗАПЛАКАНА ЄВРОПА» 332

Маркова Олена
ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В МЕНЕДЖМЕНТІ 333

Маркова Олена
МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА 335

Мирошниченко Наталія
МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ 336

Мирошниченко Наталія338
МОДЕЛІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ 338

Моафі Мадані Юлія
УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 339

Непша Євгеній
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ НА РИНКУ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 341

Носуленко Наталія
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА В НАПРЯМКУ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ 342

Повстен Іван
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДБОРУ ТА РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ 344

Пушко Євген
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЙНИМ МЕХАНІЗМОМ ПІДПРИЄМСТВА 345

Пушко Л.М.
АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ НАПРЯМИ В ПСИХОДІАГНОСТИЦІ 347

Сатановська Ганна
РЕКРУТИНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ 348

Світлична Дар'я, Курманенко Володимир
ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ ЯК ФОРМА СОЦІАЛЬНОЇ АНОМІЇ 350

Соколовський Михайло
УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ 351

Солонько Анастасія
ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РИНКУ 352

Терещенко Костянтин
МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ 354

Тітова Світлана, Шевченко Наталія
ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЕНДЕРНО-РОЛЬВОЇ СТРУКТУРИ СІМЕЙ 356

Шпанько Мар'яна
СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯМ, ЯК КЛЮЧОВОГО НАПРЯМКУ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 357

Юрік Антоніна
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АУТСОРСИНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ 359

Щетиніна Наталія
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕЛЕКТОРАЛЬНОГО ВИБОРУ УКРАЇНЦІВ 360

Наукове видання

Збірник наукових праць
студентів, аспірантів і молодих вчених
«Молода наука-2016»

Відповідальна за випуск:
Панасенко Анастасія

Дизайн обкладинки:
Баранова Дарина

Адреса редакційної колегії:
Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, вул. Леппіка, 33, каб. 327
тел. (061) 228-75-40
E-mail: studnauka.znu@gmail.com

Підп. до друку 24.05.16 Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 24,3
Замовлення №. 203 Наклад 7 прим.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2952 від 30.08.2007